

Príloha č.1 Učebné osnovy

OBSAH

VZDELÁVACIA OBLASŤ JAZYK A KOMUNIKÁCIA	3
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 1. CYKLUS	8
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 2. CYKLUS	25
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 3. CYKLUS	37
KOMUNIKÁCIA 3. CYKLUS	64
HRAVÁ ANGLIČTINA/ ANGLICKÝ JAZYK 1. CYKLUS	71
ANGLICKÝ JAZYK 2. CYKLUS	75
ANGLICKÝ JAZYK/NEMECKÝ JAZYK 3. CYKLUS	83
VZDELÁVACIA OBLASŤ MATEMATIKA A INFORMATIKA	106
MATEMATIKA 1. CYKLUS	112
MATEMATIKA 2. CYKLUS	134
MATEMATIKA 3. CYKLUS	155
VYUČOVACÍ PREDMET INFORMATIKA	188
INFORMATIKA 1. CYKLUS	190
INFORMATIKA 2. CYKLUS	194
INFORMATIKA 3. CYKLUS	201
VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA	224
ČLOVEK A PRÍRODA 1. CYKLUS	227
ČLOVEK A PRÍRODA 2. CYKLUS	238
BIOLÓGIA/FYZIKA/CHÉMIA 3. CYKLUS	250
VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	278
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ 1. CYKLUS	281
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ 2. CYKLUS	294
GEOGRAFIA/DEJEPIS/OBČIANSKA NÁUKA 3. CYKLUS	307
ETICKÁ VÝCHOVA 1. CYKLUS	353

Príloha č.1 Učebné osnovy

ETICKÁ VÝCHOVA 2. CYKLUS	361
ETICKÁ VÝCHOVA 3. CYKLUS	367
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA – RÍMSKOKATOLÍCKA 1. CYKLUS	388
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA – RÍMSKOKATOLÍCKA 2. CYKLUS	392
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA – RÍMSKOKATOLÍCKA 3. CYKLUS	396
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA – EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURGSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU 1. CYKLUS	401
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA – EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURGSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU 2. CYKLUS	406
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA – EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURGSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU 3. CYKLUS	411
KRUH KOMUNITY 1. CYKLUS	417
KRUH KOMUNITY 2. CYKLUS	421
VÝCHOVA K ŽIVOTNÝM ZRUČNOSTIAM 2. A 3. CYKLUS	424
VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SVET PRÁCE	428
ČLOVEK A SVET PRÁCE 1. CYKLUS	431
ČLOVEK A SVET PRÁCE 2. CYKLUS	438
ČLOVEK A SVET PRÁCE 3. CYKLUS	445
VZDELÁVACIA OBLASŤ UMENIE A KULTÚRA	452
HUDOBNÁ VÝCHOVA 1. CYKLUS	455
HUDOBNÁ VÝCHOVA 2. CYKLUS	463
HUDOBNÁ VÝCHOVA 3. CYKLUS	470
VÝTVARNÁ VÝCHOVA 1. CYKLUS	480
VÝTVARNÁ VÝCHOVA 2. CYKLUS	485
VÝTVARNÁ VÝCHOVA 3. CYKLUS	490
VZDELÁVACIA OBLASŤ ZDRAVIE A POHYB	497
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA 1. CYKLUS	499
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA 2. CYKLUS	506
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA 3. CYKLUS	513

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Ovládanie jazyka alebo viacerých jazykov je v dnešnej informačnej a globalizovanej spoločnosti nevyhnutným predpokladom spoločenského a pracovného uplatnenia človeka. Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia zohráva dôležitú úlohu pri rozvíjaní jazykovej a komunikačnej gramotnosti žiaka, ktoré ho pripravuje na proces vzdelávania a následne na pracovnú a životnú sebarealizáciu. Učenie sa jazykov žiakovi pomáha aj pri osobnostnom, sociálnom a kultúrnom rozvoji.

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia sa člení na tri podoblasti, ktoré odrážajú rôzne potreby učenia sa jazyka:

1. vyučovanie prvého jazyka;
2. vyučovanie slovenského jazyka ako druhého jazyka;
3. vyučovanie cudzích jazykov.

Vzdelávacia podoblasť prvý jazyk

Osobitnou podoblasťou vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je vyučovanie prvého jazyka, ktoré sa týka slovenského jazyka a jazykov národnostných menšín. Tejto podoblasti zodpovedá vyučovací predmet: slovenský jazyk a literatúra.

Vymedzenie doménových gramotností vzdelávacej podoblasti

Vo vyučovaní prvého jazyka sa rozvíjanie jazykovej a komunikačnej gramotnosti osobitne zameriava na postupné rozvíjanie **čitateľskej a pisateľskej gramotnosti**. Osvojovanie základov čítania a písania v prvom vzdelávacom cykle nadväzuje na skúsenosti dieťaťa s počúvaním, prezeraním alebo grafickým znázorňovaním textov v predškolskom veku. V druhom vzdelávacom cykle sa gramotnosť žiaka rozvíja tak, aby vedel čítanie a písanie použiť pri porozumení a tvorení textu, pri učení sa a v rôznych ďalších kontextoch. Tretí vzdelávací cyklus sa zameriava na využívanie čítania a písania pri náročnejších tlačенých, digitálnych a AI textoch, pri spracúvaní a vyhodnocovaní informácií z rôznych informačných zdrojov, pri rozvoji kritického a analytického myslenia a schopnosti riešiť problémy.

Spôsobilosti rozvíjané prostredníctvom vzdelávacej podoblasti

Všetky komponenty obsahujú jazykové učivo, t. j. znalosti jazykových prostriedkov a pravidiel, ktoré nadväzujú na prirodzené skúsenosti žiaka s používaním jazyka. Poznávanie jazyka a jazykového systému nie je konečným cieľom vyučovania, ale oporou pri komunikačnom, kognitívnom, osobnostnom, sociálnom a kultúrnom rozvíjaní žiaka. V učení sa jazykových javov z jednotlivých oblastí jazyka sa neuplatňuje formálny prístup, t. j. izolované jazykové učivo bez komunikačného kontextu, ale funkčný prístup, pri ktorom sa jazykové javy preberajú do takej miery a takým spôsobom, ako to vyžaduje napĺňanie komunikačných a vzdelávacích potrieb žiaka.

Úlohou vyučovania prvého jazyka je formovať žiaka ako kultivovaného používateľa jazyka, ktorý vie primerane používať jednotlivé jazykové variety (spisovný jazyk, bežný hovorený jazyk, slang, nárečia) podľa typu komunikačnej situácie a rešpektuje pritom sociokultúrne zvyklosti. Dôležité je aj chápanie jazykovej a kultúrnej rozmanitosti a rešpektovanie používateľov iných jazykov a príslušníkov iných kultúr. Osobitnou úlohou vyučovania prvého jazyka je kultivovanie žiaka ako recipienta literárneho textu a iných druhov umenia.

Ciele vzdelávacej podoblasti

- Uplatňovať vecnú a sociálne primeranú komunikačnú interakciu, rešpektovať pritom komunikačného partnera a sociokultúrne zvyklosti.
- Rozlišovať jazykové variety a používať ich primerane situácii a funkcii komunikácie.
- Používať čítanie a písanie v rôznych komunikačných a vzdelávacích kontextoch.
- Získať vzťah k čítaniu a k písaniu textov, stať sa samostatným a aktívnym čitateľom a pisateľom.
- Vyjadrovať obsahy a komunikačné zámery prostredníctvom rôznych žánrov hovoreného a písaného textu.
- Porozumieť rôznym žánrom počúvaného a čítaného vecného textu, získať informácie využiť pri vzdelávaní a sebarozvoji.
- Získať základné znalosti o jazykovom systéme a o fungovaní jazyka v komunikácii a uplatniť ich v praktickej komunikácii.
- Porozumieť rôznym literárnym textom, interpretovať ich a na základe estetického prežitia textu formovať svoje postoje, hodnoty a osobnosť.
- Orientovať sa v tlačенých a digitálnych médiách, rozlišovať spoľahlivosť a hodnovernosť informácií a informačných zdrojov, vrátane textov generovaných AI.
- Získať základné argumentačné zručnosti a používať ich v diskusiách na aktuálne spoločenské témy a pri riešení problémov.

Upevňovať si pozitívny vzťah k materinskému jazyku a k iným jazykom, uvedomovať si národnú, kultúrnu a individuálnu hodnotu jazyka.

Vzhľadom na špecifiká jednotlivých jazykov a špecifiká ich vyučovania sa ciele vzdelávania a vzdelávací štandard pre jednotlivé cykly vymedzujú osobitne pre jednotlivé vyučovacie predmety z podoblasti vyučovania prvého jazyka

Komponenty vzdelávacej podoblasti

Členenie podoblasti vyučovania prvého jazyka vychádza z komunikačných činností spoločných pre celú oblasť Jazyk a komunikácia (interakcia, produkcia a recepcia). Vzhľadom na špecifiká vyučovania prvého jazyka je potrebné komunikačné činnosti rozšíriť, spresniť a zdôrazniť tak nadobúdanie i rozvíjanie čitateľskej a pisateľskej gramotnosti, ako aj osobitnú oblasť recepcie umeleckých textov. Uvedené vyučovacie predmety sa preto členia na **päť komponentov: komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, recepcia vecných textov, recepcia umeleckých textov**. Vo všetkých piatich komponentoch sa funkčne uplatňujú jazykové znalosti žiaka, rozvíja sa jeho gramotnosť a formuje jeho

jazyková kultúra. Vymedzenie komponentov slúži výchovno-vzdelávacím cieľom, a preto nemôže v úplnosti odrážať vedecký systém jazykovedy a literárnej vedy, ale je jeho didaktickou modifikáciou.

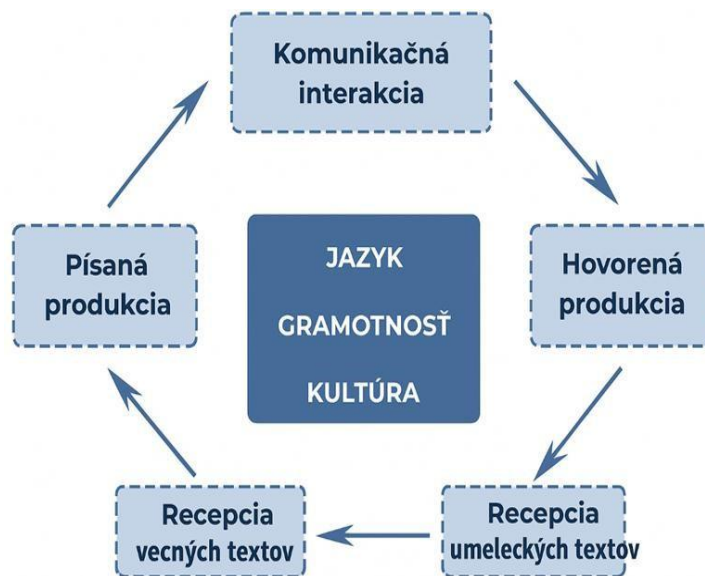
Komponent **komunikačná interakcia** zahŕňa rozvíjanie schopnosti žiaka vecne a sociálne primerane vstupovať do medziľudskej komunikácie a rešpektovať pritom komunikačného partnera. Zámerom rozvíjania komunikačnej interakcie je uplatňovanie zásad kooperácie a zdvorilosti v rôznych komunikačných situáciách. Osobitne dôležité je uplatňovanie sociokultúrnych zvyklostí a postupné rozvíjanie argumentačných zručností žiaka.

Komponent **hovorená produkcia** zahŕňa rozvíjanie schopnosti žiaka tvoriť rôzne žánre hovoreného textu a vyjadrovať pritom rozličné komunikačné zámery. Dôležité je aj aktívne počúvanie hovoreného prejavu a jeho porozumenie. V súlade so súčasným charakterom komunikácie je potrebné hovorený text kombinovať aj s obrazovou zložkou. Zámerom rozvíjania hovorenej produkcie je príprava žiaka na kultivovanú verejnú komunikáciu a na využívanie žánrov hovoreného textu na rôzne účely.

Komponent **písaná produkcia** zahŕňa rozvíjanie schopnosti žiaka tvoriť rôzne žánre písaného textu a vyjadrovať pritom rozličné komunikačné zámery. Od začiatku nácviku písania sa zdôrazňuje význam a účel písaného textu. Dôraz sa kladie na proces písania textu a osvojovanie si postupov a stratégií tvorby písaného textu, vrátane uplatňovania pravopisných pravidiel. V súlade so súčasným charakterom komunikácie je potrebné písaný text kombinovať aj s obrazovou alebo zvukovou zložkou. Zámerom rozvíjania písanej produkcie je pripraviť žiaka na funkčné a kultivované využívanie písania v rôznych komunikačných situáciách a pri (online) vzdelávaní.

Komponent **receptcia vecných textov** zahŕňa recepciu rôznych žánrov čítaného a počúvaného textu, pri ktorej ide o získanie, spracovanie a vyhodnotenie informácií. Okrem porozumenia explicitných informácií treba žiaka viesť k vyvodzovaniu implicitných významov z textu a k ich prepájaniu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami. Rovnako dôležité je sledovanie úspešnosti porozumenia samotným žiakom. Zámerom rozvíjania receptcie vecných textov je pripraviť žiaka na analýzu informácií, ich kritické hodnotenie a na samostatné učenie sa z textu.

Komponent **receptcia umeleckých textov** sa od vecnej receptcie odlišuje účelom čítania alebo počúvania, ktorým je získanie emocionálno-estetickéj skúsenosti s umeleckým textom. Čítanie a počúvanie umeleckých textov, uvažovanie o nich, reflexia a tvorivá práca s nimi umožnia rozšíriť čitateľské teritórium žiaka a budovať jeho čitateľské sebavedomie. Pri výbere textov sa zdôrazňuje estetická a hodnotová stránka literárneho diela, na základe ktorej je možné pôsobiť na emocionálny, morálny a hodnotový rozvoj žiaka. Zámerom rozvíjania receptcie umeleckých textov je prostredníctvom intenzívnych čitateľských alebo audiovizuálnych zážitkov kultivovať žiaka ako recipienta umenia.

Obrázok 1 Schéma komponentov vyučovania prvého jazyka

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacie štandardy slovenského jazyka a literatúry sú členené podľa **piatich komponentov vyučovacieho predmetu**: komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, recepcia vecných textov a recepcia umeleckých textov. Keďže komponenty sa týkajú rôznych aspektov komplexného procesu komunikácie v prvom jazyku, hranice medzi nimi nie sú ostré, naopak, medzi komponentmi jestvuje viacero prienikov. Z tohto dôvodu nie je možné vyhnúť sa prelínaniu výkonových a obsahových štandardov naprieč komponentmi aj v ich vnútri. Rozdiel je však v tom, do akej miery a na aký účel sa podobné spôsobilosti žiaka a podobné obsahy v jednotlivých komponentoch vymedzujú.

Výkonový štandard, členený podľa piatich predmetových komponentov, zahŕňa spôsobilosti v oblasti slovenského jazyka a literatúry, ktorých nadobudnutie je dôležité pre komunikačný, gramotnostný, kultúrny a osobnostný rozvoj žiaka. Obsahový štandard sa člení podľa obsahových celkov, ktoré sú pri dosahovaní spôsobilostí žiaka v jednotlivých komponentoch dôležité. Členenie na obsahové celky je podobné vo všetkých troch vzdelávacích cykloch a uplatňuje sa pri ňom princíp špirálovitej postupnosti učiva. Poradie a obsahová náplň jednotlivých celkov neznamená, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej komunikačnej spôsobilosti žiaka, teda dosahovanie výkonového štandardu, slúžia obsahy súbežne z viacerých celkov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou komunikačnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému dosahovaniu výkonu.

Jazykové učivo ako opora získavania komunikačných spôsobilostí je zaradené v štyroch predmetových komponentoch do obsahového celku *Komunikačné prostriedky a pravidlá*. V komponente recepcia umeleckých textov sa pracuje s estetickou funkciou jazykových prostriedkov. Komunikačné prostriedky zahŕňajú jazykové prostriedky (fonetické, morfológické, lexikálne, slovotvorné, syntaktické), poprijazykové prostriedky (zvukové a pohybové) a mimojazykové prostriedky. Komunikačné pravidlá zahŕňajú pravidlá spisovnej výslovnosti a pravopisné pravidlá.

V obsahovom štandarde sa vyskytujú pojmy zvýraznené **tučným písmom** (boldom). Ide o také pojmy, ktoré si žiak osvojuje tak, aby rozumel ich významu, vedel ich primerane veku a potenciálu vysvetliť a používal ich správne v kontexte učiva. Požadovanú úroveň zvládnutia týchto pojmov špecifikuje výkonový štandard. Pre pojmy označené boldom platí, že sa neočakáva výlučne reprodukcia formálnych definícií, ale ich funkčné porozumenie a používanie.

Členenie vyučovacieho predmetu na komponenty a dôraz na ich úzke prepojenie nahrádza doterajšie členenie predmetu na tri zložky (jazyk, komunikácia a sloh, literárna výchova). Organizácia vyučovania slovenského jazyka a literatúry závisí od veku žiakov, od výchovno- vzdelávacieho cieľa, od obsahu vyučovacej jednotky a od ďalších podmienok výchovno- vzdelávacieho prostredia.

Vzdelávacie štandardy predmetu slovenský jazyk a literatúra umožňujú využívanie nástrojov AI ako súčasti vyučovania. Tieto nástroje sa uplatňujú ako podporný prostriedok rozvíjania jazykových, interpretačných a tvorivých kompetencií žiaka. Ich používanie pri naplňaní štandardov je viazané na vlastné kognitívne a komunikačné úsilie žiaka a na jeho osobnú zodpovednosť za výsledok práce. Súčasťou využívania nástrojov AI je kritické posudzovanie spoľahlivosti výstupov, uvedomovanie si možností a obmedzení technológie a dodržiavanie etických pravidiel používania.

Slovenský jazyk a literatúra 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	Slovenský jazyk a literatúra
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 279 hodín ročne - 9 hodín týždenne 2. ročník 264 hodín ročne - 8 hodín týždenne 3. ročník 264 hodín ročne - 8 hodín týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu je vytvárať základy čitateľskej a pisateľskej gramotnosti v nadväznosti na predchádzajúce skúsenosti žiaka. Zámerom je pomocou všetkých dostupných prostriedkov utvárať čitateľské a pisateľské návyky žiaka a formovať ho ako čitateľa a pisateľa.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Viesť jednoduchý dialóg primerane situácii a komunikačnému partnerovi.
2. Vyjadriť myšlienky, predstavy a emócie v hovorenom texte.
3. Vyjadriť myšlienky, predstavy a emócie v písanom a v obrazovo-písanom texte.
4. Počúvať a čítať primerané vecné texty.

5. Orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch.
6. Počúvať a čítať primerané umelecké texty.
7. Identifikovať v texte explicitné informácie a vyvodiť z textu základné implicitné informácie.
8. Sledovať vlastné porozumenie textu.
9. Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané jazykové znalosti a osvojené pravopisné pravidlá.

Na konci 3. ročníka má žiak osvojené základy čítania a písania. Dokáže viesť jednoduchý dialóg a vyjadrovať myšlienky a svoje prežívanie hovorenou a písanou formou. Dokáže porozumieť počúvaným a čítaným vecným a literárnym textom na úrovni explicitných významov a vyvodzovať z nich základné implicitné významy. Kladie otázky k obsahu textu a sleduje vlastné porozumenie.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA				
Obsahový štandard a výkonový štandard	VÝKONOVÝ ŠTANDARD			
	Komponent: Komunikačná interakcia	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Vhodne použiť rôzne pozdravy pri nadviazaní a pri ukončení kontaktu v bežnej komunikácii. Sformulovať rôzne spôsoby oslovenia v bežnej komunikácii. Vhodne použiť pozdravy pri nadviazaní a pri ukončení kontaktu vo verejnej komunikácii. Sformulovať zisťovaciu a doplňovaciu otázku. Použiť na vyjadrenie prosby a priania rôzne slovné spojenia a vety. Sformulovať jednoduché zdôvodnenie bežného javu. V dvojici klásť otázky a odpovedať na ne.	Nadviazať kontakt s komunikačným partnerom. Predstaviť sa v bežnej komunikácii. Sformulovať rôzne spôsoby oslovenia vo verejnej komunikácii. Použiť pri tykaní a pri vykaní spisovné tvary slovesa. PodĎakovať a ospravedlniť sa primerane adresátovi a prostrediu. Porovnať význam zisťovacej a doplňovacej otázky a uplatniť pri nich spisovnú melódiu. Vyjadriť rôzne komunikačné zámery (otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas) v dialógu. Sformulovať jednoduché zdôvodnenie vlastného konania. Začať a ukončiť jednoduchý dialóg v dvojici vhodnými jazykovými prostriedkami.	Sformulovať otázku, prosbu, prianie, nesúhlas, námietku a jednoduché zdôvodnenie. Vyjadriť rôzne komunikačné zámery (otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas, námietku) v dialógu. Odlíšiť rôzne komunikačné zámery a použiť pri ich vyjadrení spisovnú melódiu. Požiadať o informáciu a na požiadanie informáciu poskytnúť. Viesť jednoduchý dialóg a klásť vecné otázky. Formulovať vecné otázky a odpovede, neodbočovať od témy. Vyjadriť v dialógu rôzne komunikačné zámery (oznámenie, otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas, námietku, zdôvodnenie a pod.). Uplatniť pravidlá vedenia dialógu prostredníctvom telefónu.

			Začať jednoduchý dialóg v dvojici, použiť pritom vhodné jazykové prostriedky. Viesť jednoduchý dialóg v dvojici striedaním otázok a odpovedí.	Pozorne počúvať partnera v dialógu a reagovať na jeho repliky. Jasne a zrozumiteľne sformulovať svoju myšlienku, potrebu a svoj pocit. Udržiavať pri vyjadrení svojej myšlienky, potreby a svojho pocitu s komunikačným partnerom očný kontakt.	Uplatniť v dialógu vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky. Použiť pri vedení dialógu vhodné vety, slová a slovné spojenia, vhodnú melódiu, mimiku a vhodné gestá. Vyjadriť myšlienky, potreby a pocity jazykovo a sociálne primeraným spôsobom. Jasne a zrozumiteľne sformulovať rozvité vyjadrenie svojej myšlienky, potreby a svojho pocitu vhodnými slovami. Pozorne sledovať reakciu komunikačného partnera na vyjadrenie svojej myšlienky, potreby a svojho pocitu (očný kontakt, melódia, mimika, gestá).
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Komunikačné zvyklosti	rozlišovanie pozdravov, predstavenia sa	- rozlišovanie oslovenia, tykania/vykania vo verejnom a v súkromnom komunikačnom prostredí, - formulovanie ústneho poďakovania a ospravedlnenia.	
		Komunikačné zámery a ich vyjadrenie	- formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok, - formulovanie prosby, priania - formulovanie vlastných potrieb a prežívaných pocitov primeraným spôsobom ,	- formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok, - formulovanie jednoduchého zdôvodnenia javu alebo vlastného konania , - formulovanie vlastných potrieb a prežívaných pocitov primeraným spôsobom	- formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok, - formulovanie prosby, priania, nesúhlasu a námietky, porovnávanie rôznych spôsobov ich vyjadrenia, - formulovanie jednoduchého zdôvodnenia javu alebo vlastného konania , - presnosť a pravdivosť vyjadrenia pri požiadaní o informáciu a pri poskytnutí informácie
		Dialóg	- pozorné počúvanie komunikačného partnera , - nácvik dialógu v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh.	- nácvik jednoduchého dialógu v dvojici: kladenie otázok a formulovanie odpovedí, pravidelné striedanie replík oboch komunikačných partnerov , - nácvik dialógu v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh.	- priamy dialóg a telefonický dialóg, - nácvik dialógu v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh, - Vysvetlenie rozdielov na jednoduchom príklade medzi človekom a jednoduchou inteligenciou AI

		Komunikačné prostriedky a pravidlá	rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom tém dialógu.	- uplatňovanie a rozlišovanie melódie viet podľa komunikačného zámeru, - uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť).	- používanie vhodných slovných spojení a viet pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov - funkčné používanie pohybových prostriedkov počas dialógu, - uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť).

		VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	1.ročník	2.ročník	3. ročník
	Hovorená produkcia		Vybrať si s pomocou učiteľa tému hovoreného prejavu. Graficky (kresbou, symbolom) zaznamenať kľúčové slová k vybratej téme hovoreného prejavu. Spontánne vyrozprávať prežitú udalosť. Vyrozprávať príbeh podľa obrázka. Uplatniť v rozprávaní časovú postupnosť pomocou obrázkovej osnovy. Pozorovať priamo predvádzaný pracovný postup. Pozorovať vonkajší vzhľad reálneho predmetu a vymenovať jeho hlavné znaky. Pozorovať vonkajší vzhľad zobrazeného predmetu a vymenovať jeho hlavné znaky podľa kategórií (tvar, farba, veľkosť, materiál, použitie). Predniesť tradičný vinš. Pripraviť si a v triede predniesť blahoželanie individuálnemu adresátovi. Pozorne si vypočuť hovorený prejav spolužiaka. Pozorne si vypočuť hovorené prejavy iných hovoriacich v triede/v škole.	Zhromaždiť základné informácie k téme hovoreného prejavu. Vyjadriť doterajšie skúsenosti s vybratou témou hovoreného prejavu. Písomne zaznamenať kľúčové slová k vybratej téme hovoreného prejavu. Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku. Pripraviť si rozprávanie príbehu pomocou obrázkovej osnovy a predniesť ho v triede. Pomocou obrázkovej osnovy usporiadať poradie pozorovaných alebo vykonávaných činností. Pozorovať vonkajší vzhľad blízkej osoby a vymenovať jeho hlavné znaky podľa kategórií (výška, chôdza, časti tela atď.). Pri prednese príležitostného prejavu uplatniť zreteľnú artikuláciu, spisovnú výslovnosť a vhodné tempo. Pri prednese príležitostného prejavu udržiavať očný kontakt s adresátom a používať vhodnú mimiku a vhodné gestá. Odpovedať na otázky k svojmu hovorenému prejavu. Primerane a vhodne klásť otázky k obsahu hovoreného prejavu iných hovoriacich	Písomne zaznamenať svoje myšlienky a informácie k vybratej téme hovoreného prejavu. Pri zbieraní informácií k vybratej téme hovoreného prejavu využiť okrem vlastných myšlienok aj poznanie a skúsenosti iných ľudí (rodiny, spolužiakov, kamarátov). Pri zbieraní informácií k vybratej téme hovoreného prejavu využiť knihy, časopisy a webové stránky. Sformulovať jednoduchú ústnu informáciu. Sformulovať odkaz pre individuálneho a kolektívneho adresáta s uvedením presných údajov. Poznať kľúčové informácie, ktoré má obsahovať oznam (kto, čo, kde, kedy, ako). Písomne pripraviť oznam o triednom/školskom podujatí pomocou zápisu kľúčových informácií. Predniesť v prostredí triedy oznam o triednom/školskom podujatí. Uplatniť pri prednese oznamu spisovnú výslovnosť, vhodné zvukové a pohybové prostriedky (melódiu, tempo, pauzu, mimiku, gestá). Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku.

					Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku. Pripraviť si rozprávanie reálneho alebo vymysleného príbehu pomocou slovnej osnovy a predniesť ho v triede. Použiť v príbehu jazykové prostriedky podporujúce vyjadrenie autorského zámeru. Zaujať poslucháča vhodným a pestrým modulovaním hlasu (melódia, pauza, tempo) a vhodným použitím mimiky a gest. Povedať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti. Pomocou slovnej osnovy vymenovať pozorované alebo vykonávané činnosti v poradí. Písomne zaznamenať a ústne povedať postupnosť činností v pracovnom postupe. 8. Pri vymenúvaní opisovaných činností a opisovaných znakov objektu použiť presné a výstižné pomenovania. Predniesť jednoduchý príležitostný prejav. Pripraviť si a v triede predniesť pozvanie pre individuálneho a kolektívneho adresáta (použiť presné údaje, vhodné oslovenie, tykanie/vykanie). Korigovať nepresnosti alebo nejasnosti vo svojom ústnom vyjadrení. Sformulovať, čo chcem v svojom hovorenom prejave zlepšiť. Vypočúť hovorený prejav a klásť otázky k jeho obsahu. Poskytnúť spolužiakovi radu na zlepšenie jeho hovoreného prejavu. Uplatniť pri hovorení situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky.
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Príprava a prednes	výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa,	výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa,	výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa alebo samostatne,

		hovoreného prejavu	- členenie textu, využitie obrázkovej osnovy , - artikulačné a výslovnostné cvičenia - prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy,	- členenie textu, využitie obrázkovej alebo slovnej osnovy , - artikulačné a výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie mimiky a gest, - prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy,	- zhromažďovanie slovnej zásoby a informácií potrebných na rozvíjanie témy , - rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru: informovať, rozprávať, opísať, - členenie textu, využitie obrázkovej alebo slovnej osnovy , - artikulačné a výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie mimiky a gest, - prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy,
		Reflexia hovoreného prejavu	pozorné počúvanie hovoreného prejavu spolužiakov a iných hovoriacich.	- úprava nepresností a nejasností v ústnom vyjadrení pomocou učiteľa, - kladenie otázok k obsahu počúvaného prejavu, - formulovanie odpovedí na položené otázky.	- úprava nepresností a nejasností v ústnom vyjadrení pomocou učiteľa alebo spolužiakov, - kladenie otázok k obsahu počúvaného prejavu, vyslovovanie predpokladov - formulovanie odpovedí na položené otázky.
		Žánre hovoreného textu	- jednoduché rozprávanie: prežitá skúsenosť, plánovaná udalosť, - uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní, - jednoduchý príležitostný prejav: nácvik ústneho, blahoželania a tradičného vinša.	- jednoduché rozprávanie: prežitá skúsenosť, reálny alebo vymyslený príbeh, - uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní, - jednoduchý príležitostný prejav: nácvik ústneho pozvania, privítania, rozlúčenia, tradičného vinša.	- vyjadrenie kľúčových informácií v jednoduchom informačnom texte odkazu, oznamu a správy, - jednoduchý opisný text: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu; hlavné znaky opisovaného objektu (konkrétny predmet alebo blízka osoba),
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách a jednoduchých súvetiach.	- používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, otázka, - vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém (prirovnania alebo iné frazémy, ktorým žiaci rozumejú), - uplatňovanie melódie prejavu podľa obsahu, - uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások,	- používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, otázka, výzva (rozkaz, prosba), prianie, nesúhlas, námietka, - uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slovotvorne súvisiace slová, slov s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová, - uplatňovanie melódie, významovej pauzy a tempa prejavu podľa obsahu a komunikačného zámeru textu,

				• uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť), • pozorovanie rozdielov medzi spisovnou výslovnosťou a bežnou výslovnosťou v danom regióne alebo v miestnom nárečí.

			1.ročník	2.ročník	3. ročník
	Písaná produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	Písať čitateľne veľké tlačené písmená slovenskej abecedy. Písať čitateľne s oporou o grafický vzor písané písmená slovenskej abecedy. Uviesť témy blízke svojej životnej skúsenosti. Pomenovať rôzne témy svojho osobného života. Napísať minimálne dve na seba nadväzujúce vety viažuce sa na jednu udalosť. Písať čitateľne všetky písmená slovenskej abecedy. Písať podľa osvojených pravidiel sémantického a interpunkčného pravopisu: veľké písmeno na začiatku vety, interpunkčné znamienka na konci vety.	Písať veľké a malé písmená slovenskej abecedy automatizovane. Písať čitateľne a automatizovane tlačené a písané písmená slovenskej abecedy pri písaní slov a viet. Doplniť vlastný obrázok primeraným písomným komentárom. Písomne zaznamenať myšlienky o blízkej téme alebo ich vyjadriť obrázkom (kresbou, maľbou). Doplniť písaný text primeraným obrazovým vyjadrením. Zapísať slová vystihujúce aktuálne prežívané pocity, predstavy a náladu. Zapísať slová vystihujúce pocity, predstavy a náladu vyvolané miestom, predmetom, osobou, hudbou, obrazom, vôňou. Písomne zaznamenať nápady a námety k téme tvoreného textu podľa požiadaviek žánru tvoreného textu. Napísať jednoduchý odkaz pre individuálneho alebo kolektívneho adresáta. Voliť vhodný obsah písomného odkazu pre adresáta podľa vlastného komunikačného zámeru. Doplniť písomný odkaz vhodným grafickým symbolom. Napísať pohľadnicu individuálnemu alebo kolektívnemu adresátovi s uvedením jeho	Písať všetky písmená slovenskej abecedy automatizovane a čitateľne. Použiť osvojené písmená pri písaní textov. Vytvoriť súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na tému blízku ich životnej a jazykovej skúsenosti. Uplatniť pri písaní súvislého textu na tému blízku svojej životnej skúsenosti vhodné spájacie a nadväzovacie prostriedky. Myšlienkovito rozvinúť tému blízku svojej životnej skúsenosti preferovaným spôsobom. Voľne spísať svoje spomienky na udalosti, osoby a miesta. Voľne spísať svoje predstavy o budúcnosti alebo o vymyslených svetoch. Prostredníctvom voľného písania vyjadriť svoj postoj k blízkym témam. Zhromaždiť základné informácie k téme textu. Zozbierať s pomocou učiteľa informácie k téme tvoreného textu z rôznych informačných zdrojov (knihy, časopisy, internet). Napísať jednoduchý informačný text. Vyjadriť v texte pohľadnice vhodné obsahy na základe vlastného komunikačného zámeru aj s uplatnením grafických a obrazových prvkov. Napísať oznam o konaní blížiaceho sa podujatia s vyjadrením kľúčových informácií (druh podujatia, miesto, čas, usporiadateľ,

			poštovej adresy a s vyjadrením primeraného obsahu. Napísať o (skutočnej, vymyslenej) udalosti s dodržaním základnej časovej postupnosti. Písomne zaznamenať kroky pri pozorovanej činnosti. Usporiadať záznam krokov vykonávanej alebo pozorovanej činnosti podľa časového sledu. Opraviť vo vlastnom napísanom texte základné jazykové chyby: písanie veľkých písmen na začiatku vety a vo vlastných menách, interpunkčné znamienka na konci viet. Písať podľa osvojených pravidiel fonemického pravopisu: rozlišovacie znamienka, pravopis dvojhlasok, pravopis ä, dvojzložkové písmená. Písať podľa osvojených pravidiel fonemického pravopisu: i/i po mäkkých spoluhláskach, y/y po tvrdých spoluhláskach, slabičný pravopis, pravopis slabík so slabikotvornými spoluhláskami.	cieľová skupina, iné špecifiká podľa typu podujatia) a s primeranou grafickou úpravou. Vytvoriť pozvánku na vlastné podujatie pre individuálneho alebo kolektívneho adresáta s vyjadrením kľúčových informácií o podujatí a s primeranou grafickou úpravou. Uplatňovať pri tvorbe informačných textov (odkaz, pohľadnica, oznam, pozvánka) osvojené jazykové znalosti a pravopisné pravidlá. Napísať príbeh, vlastnú skúsenosť alebo zážitok. Uplatniť v písomnom rozprávaní primerané prostriedky vyjadrujúce časové a logicko-príčinné vzťahy medzi vetnými celkami. Zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti. Uplatniť pri zaznamenávaní krokov vykonávanej alebo pozorovanej činnosti primerané slová a slovné spojenia vystihujúce kľúčové detaily. Písomne pomenovať hlavné znaky pozorovaného objektu (konkrétny predmet a blízka osoba). Upraviť obsahovú a jazykovú stránku napísaného textu. Identifikovať a opraviť jazykové a pravopisné nedostatky vlastného napísaného textu podľa osvojených vedomostí a zručností. Upraviť s pomocou učiteľa obsah vlastného napísaného textu podľa svojho komunikačného/autorského zámeru. Uplatniť pri písaní vhodné jazykové prostriedky a osvojené pravopisné pravidlá. Písať podľa osvojených pravidiel sémantického pravopisu: pravopis všeobecných a vlastných podstatných mien. Písať podľa osvojených pravidiel etymologického pravopisu: i/i, y/y po

					obojakých spoluhláskach v koreňoch domácich slov. Písať podľa osvojených pravidiel etymologického pravopisu: prevzaté slová.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD		1.ročník	2.ročník	3. ročník
Písaná produkcia	Elementárne písanie	• prípravné (predpisateľské) cviky, perцепčno-motorické zručnosti pri písaní, • fonematická analýza a diferenciácia, prevod hlásky na písmeno, • písanie písmen slovenskej abecedy, • písanie slov, odpis písaného textu, prepis tlačeneho textu, písanie podľa diktovania, • písomné vyjadrovanie vlastných myšlienok .		
	Proces tvorenia textu	• využívanie obrázkovej osnovy pri členení textu , • sluchové identifikovanie a rozlišovanie zvukov, slov, slabík, hlások.	• výber témy písaného textu pomocou učiteľa • rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie, • využívanie základných spôsobov zhromažďovania základných informácií k téme, • výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru, • využívanie obrázkovej alebo slovnej osnovy pri členení textu, • tvorenie konceptu textu a jeho úprava pomocou učiteľa,	• výber témy písaného textu pomocou učiteľa alebo samostatne, • rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie, • využívanie základných spôsobov zhromažďovania myšlienok k téme, • výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru, • využívanie slovnej osnovy pri členení textu, • tvorenie konceptu textu a jeho úprava pomocou učiteľa alebo prostredníctvom kontrolných otázok,

			• prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.	• prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.
	Žánre písaného textu	• tvorenie jednoduchého nesúvislého textu (zoznam) • jednoduché techniky tvorivého písania .	• tvorenie jednoduchého nesúvislého textu (zoznam) a obrazovo-písaného textu (pozvánka, pohľadnica), • jednoduché písomné rozprávanie: vyjadrenie prežitej udalosti, zážitku, vymyslený príbeh, • uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní, • jednoduché techniky tvorivého písania.	• vyjadrenie kľúčových informácií v jednoduchom informačnom texte (oznam, správa, odkaz), • jednoduchý opisný text: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu; hlavné znaky opisovaného objektu (konkrétny predmet alebo blízka osoba), • jednoduché techniky tvorivého písania.
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach .	• vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), • vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém (prirovnania alebo iné frazémy, ktorým žiaci rozumejú).	• vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), prianie, nesúhlas, námietka, • používanie základných prostriedkov nadväzovania viet v texte (opakovanie slova, synonymá, zámená, rovnaký tvar slovesa), • uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slovotvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová.
	Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu		• fonematický pravopis: rozlišovacie znamienka; delenie hlások na samohlásky (krátke, dlhé), dvojhásky a spoluhlásky (tvrdé, mäkké) ako východisko uplatňovania fonematického pravopisu; pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach, y/ý po tvrdých spoluhláskach; slabičný pravopis (de, le, lie atď.); pravopis dvojhlasok, pravopis ä, dvojzložkové	• etymologický pravopis: vymedzenie obojakých spoluhlások; písanie i/y, í/ý po obojakých spoluhláskach v koreňoch domácich slov (frekventovaných a deťom blízkych); pravopis prevzatých slov (frekventovaných a deťom blízkych), • morfológický pravopis: vybrané slovesné tvary a slovotvorné prípony: jednotné písanie i/í v tvaroch minulého času; jednotné písanie i/í ako tematickej

				písmená (ch, dz, dž); pravopis slabík so slabikotvornými spoluhláskami, - sémantický pravopis: písanie veľkého písmena na začiatku vety; rozlišovanie pravopisu všeobecných a vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat, miestne geografické názvy), - interpunkčný pravopis: interpunkčné znamienka na konci vety; použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka.	morfémy (robiť, robím); jednotné písanie prípon pri zdrobnených, zveličených alebo citovo zafarbených slovách (nosík, nosisko, mamička), interpunkčný pravopis: písanie čiarky v jednoduchej vete.

Recepcia vecných textov	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Sluchovo rozlíšiť slová, slabiky, hlásky. Správne priradiť písmená k hláskam. Prečítať nahlas a potichu písmená a slabiky. Prečítať nahlas a potichu slová a vety. Predpovedať obsah textu podľa nadpisu. Predpovedať obsah textu pomocou obrazového materiálu. Porozumieť jednoduchým grafickým schémam. Orientovať sa v obrazovej encyklopédii. Porozumieť jednoduchým piktogramom a náčrtom. Voľne reprodukovat' obsah počúvaného vecného textu. Graficky (symbolmi alebo kresbou) zaznamenať kľúčové slová a informácie z počúvaného textu. Porozumieť debovej postupnosti a konaniu postáv pri počúvaní bežného (neumeleckého) rozprávania prežitej udalosti alebo reálneho/vymysleného príbehu.	Prečítať nahlas a potichu krátke vecné texty a porozumieť im. Opraviť vlastné chyby pri čítaní (s pomocou učiteľa). Identifikovať a označiť kľúčové slová v čítanom vecnom texte. Porozumieť doslovným informáciám v čítanom vecnom texte. Vyvodit' významy neznámych slov z počúvaného vecného textu. Vyvodit' súvislosti medzi informáciami v počúvanom vecnom texte. Orientovať sa v obrazových vecných knihách. Orientovať sa v jednoduchej tabuľke (rozvrh hodín) a v pláne činnosti. Voľne reprodukovat' obsah čítaného (prezeraného) súvislého, nesúvislého alebo obrazovo-písaného vecného textu. Porozumieť postupnosti dejov a uvádzania vlastností a okolností deja v obrazovo-písanom opise pracovného postupu.	Vypočut' si a prečítať primerane náročný vecný text plynulo a správne, nahlas a potichu. Uplatniť pri hlasnom čítaní splývavú a spisovnú výslovnosť, významovú pauzu, vhodnú melódiu a vhodné tempo reči. Klást' otázky k obsahu čítaného textu. Klást' otázky k obsahu vecného textu. Identifikovať doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte. Identifikovať a označovať kľúčové slová v počúvanom vecnom texte. Porozumieť doslovným informáciám v počúvanom vecnom texte. Klást' otázky k informáciám doslovne uvedeným v počúvanom a v čítanom vecnom texte. Vyvodit' základné implicitné informácie z počúvaného a z čítaného textu. Vyvodit' súvislosti medzi informáciami v čítanom vecnom texte. Klást' otázky k informáciám vyvedeným z počúvaného a z čítaného vecného textu. Orientovať sa v členení textu na úvod, jadro, záver a na odseky.

					Orientovať sa v nesúvislom a obrazovo- písanom texte. Orientovať sa v obrazovo-písanom reklamnom texte. Porozumieť doslovným informáciám a vyvodit' základné implicitné významy v obrazovo-písanom texte. . Reprodukovať text vlastnými slovami a zhrnúť kľúčové informácie. Písomne zaznamenať kľúčové slová a informácie z počúvaného až čítaného (prezeraného) textu. Stručne zhrnúť a písomne zaznamenať informácie vyvedené z počúvaného a z čítaného (prezeraného) textu. Sledovať vlastné porozumenie textu. Rozlíšiť medzi informáciou, opisom a rozprávaním. Identifikovať kľúčové informácie v počúvanom a čítanom informačnom texte (oznam, správa). Identifikovať opisované hlavné znaky opisovaného predmetu a podľa typu osoby (predmet: tvar, farba, veľkosť, materiál, použitie; osoba: výška, chôdza, časti tela a pod.). Použiť pri porozumení textu primerané znalosti slovnej zásoby, základných lexikálnych vzťahov a vetných celkov.
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Elementárne čítanie	- fonemické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči (rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlásky) , - poznávanie písmen, upevňovanie korešpondencie hlásky a písmena , - nácvik čítania slov, viet a krátkych textov (primeranej a postupne sa zvyšujúcej náročnosti),	- oprava vlastných chýb pri čítaní , - ovládanie abecedy a jej využitie pri orientácii v abecedných zoznamoch	

			- oprava vlastných chýb pri čítaní, - uplatňovanie splývavej výslovnosti, významovej pauzy, melódie a tempa reči pri hlasnom čítaní,		
		Porozumenie textu	- vytváranie predstáv o obsahu textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu, nadpisu, s oporou o doterajšie znalosti žiaka, - oboznamovanie s významom vlastných mien v texte.	- identifikovanie kľúčových slov v texte a ich jednoduché zaznamenanie, - porozumenie doslovného (explicitného) významu textu a jeho reprodukcia,	- vyvodzovanie základných implicitných významov z textu (vytváranie inferencií) na základe otázok učiteľa: význam slov a slovných spojení, súvislosti medzi slovami a vetami, súvislosti medzi informáciami z textu a doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, - stručné zhrnutie získaných informácií, - tvorenie otázok k doslovným a k vyvedeným informáciám z textu, - porozumenie členenia textu na úvod, jadro, záver a na odseky, - pozorovanie základných prostriedkov nadväzovania viet v texte: opakovanie slova, nahradenie slova zámenom, opakovanie rovnakého tvaru slovesa, slovotvorne príbuzné slová.
		Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu	vnímanie chýb a nepresností pri čítaní ako prirodzenej súčasť učenia sa, ktorú je možné ovplyvniť vlastným úsilím, požiadanim o pomoc a komunikáciou s druhými.	- pozorovanie učiteľovho premýšľania pri čítaní (učiteľ „myslí nahlas“): komentovanie porozumenia alebo neporozumenia, identifikovanie príčiny nedostatočného porozumenia, naznačovanie riešenia, - hodnotenie vlastného porozumenia, posúdenie správnosti vlastnej odpovede, miery istoty (napr. <i>Podľa čoho viem, že som to správne pochopil?</i>).	formulovanie otázok k vlastnému porozumeniu textu
		Žánre vecného textu	porozumenie dejovej postupnosti, konania postáv a sprostredkovanej skúsenosti v bežnom (neumelecko rozprávani: rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh.	- vyhľadávanie kľúčových informácií v informačnom texte (kto, čo, kde, kedy, ako, prečo): oznam, správa, populárno-náučného článku, - porozumenie dejovej postupnosti, konania postáv a sprostredkovanej skúsenosti v bežnom (neumelecko)	- porozumenie postupnosti dejov v opise pracovného postupu, - porozumenie jednoduchým obrazovo-písaným alebo obrazovo-hovoreným textom: jednoduché schémy a náčrty, piktogramy, obrazové encyklopédie, edukačné videá,

			rozprávání: rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh, - identifikovanie hlavných znakov opísaného objektu, - orientácia v jednoduchých nesúvislých textoch: zoznam, rozvrh, plán, tabuľka.	- identifikovanie reklamy v médiách a rozhovor o jej účinku., - porovnanie jednoduchej informácie z AI s inými overenými zdrojmi ako sú detské encyklopédie a edukačné publikácie.
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	- pozorovanie jazykového vyjadrenia komunikačného zámeru a interpunkčných znamienok na konci vety, - rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien: základné významové skupiny vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat, miestne geografické názvy), - ústne reprodukovanie obsahu textu.	- úvod do poznávania slovných druhov: vytvorenie prvotnej predstavy o význame a využití slovných druhov v texte, - pojem časovanie a tvary slovesa v jednotlivých osobách prítomného času, rozlišovanie tvarov slovesa v texte, - vyvodzovanie významov slov z textu: neznáme slová, viacvýznamové slová, emocionálne slová, frazeologické prirovnania a iné jednoduché frazémy, - vyvodenie informácie z jednoduchého nesúvislého textu, - pozorovanie lexikálnych vzťahov v texte: slová s podobným a s opačným významom, nadradené a podradené slová, - pozorovanie slovotvorne súvisiacich slov v texte, rozhovor o ich významovom vzťahu.

Recepcia umeleckých textov	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Prezerať si a listovať tak rôzne dostupné knihy a publikácie. Prečítať s pomocou jednoduché texty v šlabikári a v čítanke. Prečítať s pomocou obrázkovú knihu s malým množstvom textu. Predpovedať obsah počúvaného a čítaného textu podľa jeho nadpisu a obrázka k textu pred začiatkom jeho čítania. Prerozprávať text s jednoduchou dejovou líniou s oporou o ilustráciu alebo pomocou	Vypočuť si a prečítať si primerane náročný umelecký text. Porozumieť doslovným informáciám uvedeným v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Vyvodit' význam neznámych slov v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Odpovedať a klásť otázky k doslovným informáciám uvedeným v počúvanom alebo čítanom texte. Identifikovať s pomocou učiteľa zaujímavé informácie, fázy deja, postavy, miesta a pod. Povedať, o čom je text a čo je v ňom dôležité.	Samostatne čítať umelecké texty primeranej náročnosti. Sústredené vlastným tempom čítať knihy rôznych žánrov a foriem spracovania. Čítať s porozumením texty umeleckej literatúry primeranej náročnosti. Identifikovať kľúčové informácie a neznáme slová v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Prerozprávať text s jednoduchou dejovou líniou bez opory. Odpovedať na otázky k čítanému alebo počúvanému textu.

		učiteľ'a. Odpovedať a klásť otázky k obsahu počúvaného alebo čítaného textu. Pomenovať a opísať vlastnými slovami čo ma v počúvanom a v čítanom texte zaujalo. Rozpoznať tému umeleckého textu podľa ilustrácie alebo obálky knihy. Spontánne prejsť svoje reakcie (myšlienky, potreby a pocity) na počúvaný a čítaný text a na ilustrácie. Graficky (symbolmi alebo kresbami) zaznamenať svoje myšlienky, potreby, pocity a zážitky z počúvaného a z čítaného textu a z ilustrácií. Spontánne vyjadriť svoje pocity a zážitky z počúvaného a z čítaného textu. Naučiť sa naspamäť umelecký text primeranej dĺžky a kvality. Dodržiavať spisovnú výslovnosť a zreteľnú artikuláciu. Spontánne prejsť pocity a zážitky z divadelného a filmového predstavenia alebo z rozhlasového vysielania. Stvárniť sekvencie počúvaného textu pomocou pantomímy. Vybrať si text na čítanie podľa obálky, ilustrácie alebo iných preferencií. Vyhľadať s učiteľom alebo inej osoby texty na čítanie pre zážitok alebo pomocou iného účelu.	Vyjadriť svoje pocity, myšlienky a zážitky z počúvaného, čítaného textu a z ilustrácií. Vyjadriť pocity a myšlienky súvisiace s tým, čo ma v texte zaujalo. Povedať svoj názor na obsah počúvaného alebo čítaného textu. Porovnať svoje názory, pocity a zážitky z textu so spolužiakmi. Zapojiť sa do dialógu alebo do diskusie o čítanom texte. Porozumieť zmyslu a obsahu literárneho textu primeranej dĺžke a kvalite, vybraného podľa vlastného záujmu a preferencií. Zreteľne a výrazne predniesť naučený umelecký text. Porovnať svoje pocity a zážitky so spolužiakmi. Zapojiť sa do debaty o divadelnom a filmovom predstavení alebo o rozhlasovom vysielaní. Vyrozprávať stručne a v logickom slede dej videneho alebo počutého príbehu. Dramatizovať s pomocou učiteľa vhodné literárne texty. Stvárniť sekvenciu čítaného textu pomocou pantomímy. Čítať kratšie úseky textu alebo jednoduchý umelecký text s dôrazom na roly. Stvárniť spolu so spolužiakmi časť alebo celý dej vybraného literárneho textu použitím metód tvorivej dramatiky (pantomíma, rolová hra atď.). Sformulovať vlastné preferencie na text na čítanie podľa svojho záujmu (zvieratá, stroje, móda, príroda, a i.) alebo podľa účelu textu (zábava, informácie, poučenie, oddych, a i.). Orientovať sa v triednej, školskej a miestnej knižnici. Všimnúť si záujem iných o knihy a o témy sa inšpirovať tým pri vlastnom čítaní. Klásť otázky k	Odpovedať a klásť otázky k vyvođeným informáciám z počúvaného alebo čítaného textu. Identifikovať v texte to, čo ho zaujalo (myšlienky, slová, ilustrácie). Zdôvodniť výber prvkov (myšlienky, slová, ilustrácie, situácie z deja), ktoré ma v umeleckom texte zaujali. Porovnať (zhody a rozdiely) svoje skúsenosti a zážitky so skúsenosťami a zážitkami postáv v texte. Podeliť sa o potešenie z individuálnej recepcie textu, vyjadriť svoj postoj a odporúčania k textu. Sformulovať svoje odporúčania/neodporúčanie textu iným. Z začať dialóg alebo diskusiu o prečítanom alebo vypočutom texte. Predniesť naspamäť literárny text primeraný veku. Použiť pri prednese a recitácii textu správnu melódiu a tempo reči. Použiť pri recitácii textu očný kontakt a silnú emóciu pomocou mimiky a gestikulácie. Dbáť pri recitácii na kultivovanosť rečového prejavu a vystupovania. Vyrozprávať svoje zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania. Odporučiť predstavenie alebo vysielanie kamarátovi a svoje odporúčanie zdôvodniť. Vyhľadávať texty na čítanie podľa svojho záujmu a účelu čítania samostatne alebo s pomocou iných. Vyhľadať samostatne texty na čítanie pre zážitok alebo iný účel. Všimnúť si podobnosti a rozdiely medzi textami (obsah, forma, ilustrácie, téma). Porovnať rôzne texty z hľadiska ich obsahu, formy, ilustrácie a témy. Identifikovať explicitné informácie v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Identifikovať explicitné informácie v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Klásť otázky k vlastnému porozumeniu umeleckého textu.

			obsahu počúvaného alebo čítaného umeleckého textu	
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
	Čítanie s porozumením	- rozoznávajú slova a viet v počúvanom a v čítanom texte a uvedomenie si, že na seba nadväzujú a vytvárajú text, - odlíšenie textu od ilustrácie, - domýšľanie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie a čítanie ilustrácie.	- predvídanie z počutého a prečítaného textu, - identifikovanie základných stavebných prvkov textu (názov, strofa, rým, verš), - prerazprávanie obsahu čítaného a počúvaného textu s pomocnými otázkami a nápoedami učiteľa, - vytváranie predstáv o obsahu umeleckého textu na základe ilustrácie alebo nadpisu.	- identifikovanie základných stavebných prvkov textu (názov, strofa, rým, verš, odsek), - odhadovanie významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu (prirovnania, frazémy, emocionálne slová,
	Čítanie pre zážitok	- stváranie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky pod vedením učiteľa, - formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného a počúvaného textu, - spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe, - sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch, - sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia,	- sebapoznávanie, porovnávanie seba a vlastných skúseností s postavami a textami, hľadanie zhody a rozdielov, hľadanie riešení pre situácie v texte, - vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom, - formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného a počúvaného textu, - spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe, - sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch, - sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia,	- rozpoznanie a identifikácia literárnych postáv, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie, a to s pomocou ilustrácie aj bez nej, - vyjadrovanie postoja k prečítanému a k počutému textu, k literárnym hrdinom a hrdinkám, k zobrazenej téme, - formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného a počúvaného textu , - spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe, - sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch, - sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia,

			• porozumenie tomu, akú úlohu zohráva autor pri tvorení textu.	• porozumenie tomu, akú úlohu zohráva autor pri tvorení textu.
	Samostatný/sebavedomý čitateľ	• orientovanie sa v zdrojoch na čítanie, • spoznávanie dostupných knižníc a ich využívanie (triedna knižnica, školská knižnica, mestská/obecná knižnica).	• vytváranie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa, • rozširovanie čitateľského teritória: vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie, • spoznávanie čitateľských skúseností a literárnych znalostí v rodine a blízkom okolí.	• vytváranie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa alebo samostatne, • rozširovanie čitateľského teritória: vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie.
	Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu	• monitorovanie kvality čítania a možných zdrojov pomoci (<i>Viem text prečítať?, Čo mi pritom môže pomôcť?</i>).	• monitorovanie porozumenia prípadne neporozumenia obsahu a významu prečítaného textu (<i>Viem, čo text hovorí?</i>), • kladenie otázok na porozumenie, riešenie úloh k textom, prepájanie tém s reálnym životom, • kladenie otázok k doslovným aj vyvodeným informáciám z počúvaného alebo čítaného umeleckého textu.	• uvedomenie si významu a potreby čítania literárnych textov a hodnotenie vlastných pokrokov v čítaní, • formulovanie vlastných preferencií textov na čítanie podľa témy alebo účelu • plánovanie krokov na zlepšenie čítania, porozumenia textu a rozvoj čitateľskej samostatnosti.
	Tematické okruhy a textová realizácia	• tematické okruhy pre 1. cyklus: domov, rodina, priateľstvo, hra, humor, príroda okolo nás, svet zvierat, • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: riekanka, hádanka, rozprávka.	• tematické okruhy pre 1. cyklus: medziľudské vzťahy, zdravie, dobro, zlo, pravda a lož, človek ako súčasť prírody, pomoc iným, • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: ľudová pieseň, báseň, obrázkový príbeh.	• tematické okruhy pre 1. cyklus: medzigeneračné vzťahy a porozumenie, prijatie a odmietanie, česť/čestnosť, človek ako súčasť prírody, moje mesto/obec, zvyky, spôsob života, miestne tradície a kultúra, záľuby a koníčky, • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov, bájka, povesť, bábková hra, komiks.

Slovenský jazyk a literatúra 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	Slovenský jazyk a literatúra
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	4. - 5.
Časový rozsah výučby	4. ročník 231 hodín ročne - 7 hod týždenne 5. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjať gramotnosť v prepojení s obsahmi ostatných vzdelávacích oblastí a s dôrazom na mnohoraké využívanie čítania a písania v rôznych kontextoch. Súčasťou rozvíjania gramotnosti je osvojovanie stratégií práce s textom a nadobúdanie skúseností s vlastným premýšľaním o procese čítania a písania. Dôležité je aj rozvíjanie schopnosti rozlišovať medzi faktami a domnienkami, formulovať vlastný názor a podopierať ho argumentmi.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Viest' dialóg v súkromnom a verejnom prostredí vecne a sociálne primeraným spôsobom.
2. Pripraviť a predniesť hovorený prejav primeraný prostrediu a komunikačnému zámeru.
3. Vytvoriť písaný a obrazovo-písaný text na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov.
4. Aktívne počúvať a samostatne čítať primerané vecné texty.

5. Orientovať sa v nesúvislých, obrazovo-písaných a digitálnych textoch.
6. Počúvať a čítať primerané umelecké texty, interpretovať ich významy a obraznosť.
7. Identifikovať v texte explicitné informácie, vyvodiť základné a prehlbujúce implicitné informácie.
8. Použiť základné stratégie porozumenia a tvorenia textu.
9. Použiť pri porozumení a tvorení textu znalosti jazykových prostriedkov a osvojené pravopisné pravidlá.
10. Rešpektovať viacjazyčné prostredie a podporovať spolužiakov s odlišným materinským jazykom.

Na konci 5. ročníka žiak dokáže viesť dialóg sociálne a vecne primeraným spôsobom, vie si pripraviť a predniesť primeraný hovorený prejav, vie vytvoriť písaný a obrazovo-písaný text. Vyjadruje svoj názor a podopiera ho argumentmi. Dokáže porozumieť súvislým, nesúvislým, obrazovo-písaným a primeraným digitálnym textom. Vo vecných a literárnych textoch identifikuje explicitné informácie a vyvodzuje z nich základné a prehlbujúce implicitné informácie. Používa základné stratégie porozumenia textu a posudzuje mieru vlastného porozumenia.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Slovenský jazyk a literatúra			
Komponent: Komunikačná interakcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		- komunikovať s rešpektom so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia, - usilovať sa o komunikačné pochopenie spolužiakov z inojazyčného prostredia, - iniciovať a viesť komunikáciu v skupine rovesníkov, - viesť dialóg primerane téme, adresátovi a komunikačnému prostrediu, - dokáže vhodne začať, viesť a ukončiť komunikáciu, - dokáže uplatňovať pravidlá slovenskej výslovnosti v komunikácii - napísať s pomocou základné žánre korešpondencie: list, jednoduchý email - uplatniť v dialógu situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky	- aktívne viesť skupinový dialóg so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia, - uplatňovať vhodnú melódiu, dôraz a pohybové prostriedky pri vedení dialógu, - vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy, zdôvodniť ho, prípadne pozmeniť, - rešpektovať názor komunikačného partnera, - vyjadriť súhlas, pochvalu, ocenenie, námietku alebo nesúhlas sociálne primeraným spôsobom - aplikovať pravidlá písania v základných žánroch korešpondencie, - uplatňovať osvojené pravidlá v písanej a elektronickej korešpondencii - uprednostňovať medziľudskú komunikáciu pred komunikáciou s AI v situáciách, kde je dôležité porozumenie a spolupráca - komunikovať uvedomelo a zodpovedne v online prostredí

	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť	• získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov • rozpoznávanie jednoduchých stereotypov v komunikácii	• porovnávanie komunikačných zvyklostí v slovenčine a v inom jazyku • skupinový dialóg o viacjazyčnosti spolužiakov
	Dialogická komunikácia a kooperácia	• stavba dialógu: nadviazanie kontaktu, obsah dialógu – striedanie replík, ukončenie kontaktu, • pravidlá vedenia dialógu: aktívne počúvať komunikačného partnera, vecne a jazykovo primerane reagovať na jeho repliky, neskákať si do reči, povzbudiť, pochváliť a oceniť komunikačného partnera, komunikovať zdvorilo a s rešpektom , • nácvik dialógu v rôznych simulovaných a reálnych komunikačných situáciách, • uplatňovanie vetnej melódie, dôrazu, prízvuku, mimiky a gest pri vedení dialógu	• používanie jednoduchých argumentov na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami, • rozlišovanie priameho a sprostredkovaného dialógu v súkromnom a vo verejnom prostredí, • riziká dialógu vo verejnom a v internetovom prostredí ,
	Korešpondencia	• porovnávanie rukou písanej a elektronickej korešpondencie v bežnej komunikácii, • nácvik písania základných žánrov korešpondencie: list, jednoduchý e-mail	• nácvik písania základných žánrov korešpondencie: list, jednoduchý e-mail, oslovenie, odseky, písanie zámen
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu a riešenia vecných problémov, • používanie viet a jednoduchých súvetí pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (v nadväznosti na 1. cyklus, splývavá výslovnosť, výslovnosť predložkových spojení, výslovnosť spoluhlásky v)	• uplatňovanie vhodnej melódie, dôrazu a pohybových prostriedkov pri vedení dialógu, • uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v rukou písanej a v elektronickej korešpondencii.

Komponent: Hovorená produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		- zhromaždiť potrebné informácie k téme hovoreného prejavu, - usporiadať informácie a s pomocou vytvoriť osnovu textu - sformulovať ústnu informáciu, - upraviť s pomocou obsahovú a jazykovú stránku hovoreného prejavu, - predniesť hovorený prejav pred triedou, - používať vhodnú slovnú zásobu podľa témy a komunikačného zámeru textu, - klásť jednoduché otázky k obsahu počúvaného textu, - formulovať a zdôvodniť odpovede na otázky, - uplatňovať pravidlá spisovnej výslovnosti, - sformulovať jednoduchý opis pracovného postupu , - opísať objekty vystavené priamemu pozorovaniu , - vytvoriť s pomocou informačné texty: správa, oznam	- samostatne vybrať tému hovoreného prejavu a zdôvodniť svoj výber - aktívne a s rešpektom počúvať hovorený prejav iných, klásť otázky k obsahu a k jazyku prejavu, - uplatniť v hovorenom prejave situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky. - predniesť jednoduchý rečnícky prejav, - vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy a zdôvodniť ho, - vhodne používať jednoduché argumenty - vyrozprávať príbeh so zápletkou a jej riešením - odlišovať použitie spisovných a slangových slov v hovorenom prejave podľa komunikačného zámeru, - rozvíjať tému podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, - sformulovať ústnu informáciu určenú pre verejné prostredie - samostatne vytvoriť informačné texty: správa, oznam, odborná informácia
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Príprava a prednes hovoreného prejavu	- zhromažďovanie informácií potrebných na rozvíjanie témy a uvedenie zdroja informácií, vrátane digitálnych zdrojov a AI - usporiadanie informácií - prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy - výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie pohybových prostriedkov,	- samostatný výber témy prejavu a zdôvodnenie výberu podľa komunikačného zámeru, - usporiadanie informácií , samostatné vytvorenie osnovy textu, odseky - súvislé a myšlienkovu ucelené rozvíjanie témy podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, emocionálne pôsobiť, - prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy a školy.
	Reflexia hovoreného prejavu	- vylepšovanie hovoreného prejavu pomocou kontrolných otázok k obsahu, osnove a použitým komunikačným prostriedkom, - využitie jednoduchých grafických nástrojov na vylepšenie štruktúry textu ,	- formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky - kladenie otázok k obsahu a k jazyku počúvaného textu
	Žánre hovoreného textu	- tvorenie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: oznam, správa (napr. do školského rozhlasu), jednoduchá odborná informácia , - tvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu a základných typov statického opisu: opis predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia na základe priameho pozorovania	- rozprávanie prežitej skúsenosti, objasňovanie udalosti, plánovanie udalosti, reálny alebo vymyslený príbeh so zápletkou a jej riešením , - vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému, jeho zdôvodnenie, prípadne pozmenenie názoru na základe argumentov spolužiakov, - nácvik jednoduchého rečníckeho prejavu s informačnou funkciou: pozvanie na školské/zaujmové podujatie, sprevádzanie návštevy po škole, obci.

	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (oslovenia, emocionálne slová a frazémy, primerané odborné a abstraktné slová) • zdokonaľovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (v nadväznosti na 1. cyklus, splyvavá výslovnosť, výslovnosť predložkových spojení, výslovnosť spoluhlásky v)	• používanie vetných a súvetných celkov pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom, • porovnávanie a odlišovanie spisovných a slangových slov (s oporou o jazykové slovníky), • porovnávanie a odlišovanie spisovných a nespisovných tvarov (podľa ich používania v danom regióne), • precvičovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu

Komponent: Písaná produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		• vytvoriť súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na zvolenú tému • zhromaždiť s pomocou potrebné informácie na tvorbu písaného textu , • uplatniť grafické zručnosti pri úprave napísaného textu, • využiť s pomocou písanie pri učení sa , • napísať jednoduchý príbeh alebo osobný zážitok so zápletkou, • vyjadriť písaním svoje pocity a fantáziu , • identifikovať kľúčové slová v texte, • zhrnúť odborné informácie v texte, • vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu , • opísať objekty vystavené priamemu pozorovaniu , • uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá	• použiť vhodný žáner písaného textu podľa komunikačného zámeru, • zhromaždiť potrebné informácie na tvorbu písaného textu, • identifikovať informácie uvedené v texte, • tvoriť otázky k informáciám uvedeným v texte, • využiť samostatne písanie pri učení sa, • napísať príbeh alebo osobný zážitok so zápletkou a jej riešením , • vyjadriť osobné pocity a fantáziu v tvorivom písaní, • sformulovať písomne argumenty na podporu svojho postoja k téme , • upraviť obsahovú, kompozičnú a jazykovú stránku napísaného textu , • poznať základné korektorské značky, • uplatniť grafické zručnosti pri úprave formálnej stránky napísaného textu , • samostatne uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá • sformulovať písomnú informáciu určenú pre verejné prostredie
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Proces tvorenia textu	• výber témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta , • členenie textu s využitím podrobnej alebo stručnej osnovy , • pravopisná korektúra v rozsahu osvojených pravopisných zručností , • grafická úprava textu (aj pomocou základných možností textového editora) , • prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.	• tvorenie konceptu a upravovanie obsahu, členenia a jazyka textu , • pravopisná korektúra v rozsahu osvojených pravopisných zručností , • prezentovanie a hodnotenie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy, • zhromaždenia informácií k zvolenej téme z viacerých zdrojov vrátane digitálnych zdrojov a AI, • identifikácia typických znakov AI generovaného obsahu, • použitie základných prostriedkov nadväzovania viet v texte: opakovanie slova, nahradenie slova zámenom, opakovanie rovnakého tvaru slovesa, pripájacie častice, slová z rovnakého slovotvorného hniezda.

	Metakognitívne procesy pri písaní textu	• sledovanie priebehu tvorenia textu a vlastné posúdenie úspešnosti písania , • použitie základných stratégií na vylepšenie písaného textu ,	• plánovanie vhodného postupu pri tvorbe textu, • experimentovanie s rôznymi nápadmi pri tvorení textu vrátane využitia AI ako podporného zdroja, so zachovaním vlastného rozhodnutia.
	Žánre písaného textu	• písanie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: oznam, správa; rukou písaná alebo elektronická pozvánka na školské/záujmové podujatie, • stručné písomné zhrnutie odborných informácií, • vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu , • vytvorenie opisu predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia na základe priameho pozorovania	• písanie reálneho alebo vymysleného príbehu so zápletkou a jej riešením (vyjadrenie zámernosti konania postáv, začlenenie opisných častí do príbehu) , • písomné vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému a jeho zdôvodnenie , • súvislé rozvíjanie témy písaného textu podľa komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, zaujať, • písomné rozprávanie o prežitej udalosti, o plánovaní udalosti a objasňovaní udalosti, • sebaujímavosť prostredníctvom primeraných techník tvorivého písania .
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• vyjadrovanie myšlienok prostredníctvom vetných a súvetných celkov, • používanie vhodnej slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu, • využívanie primeraných grafických prostriedkov v rukou písanom a v elektronickom texte	• uplatňovanie prostriedkov nadväzovania viet v texte (pripájacie častice, opakovanie slov, synonymické opakovanie, opakovanie rovnakých tvarov slovesa, slovotvorne súvisiace slová), • používanie a rozširovanie vhodnej slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu
	Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu	• fonematický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností, • sémantický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností; pravopis ďalších významových skupín vlastných podstatných mien (názvy sviatkov, ulíc, geografické názvy v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), • morfematický pravopis: delenie spoluhlások podľa znelosti ako východisko uplatňovania morfematického pravopisu pri spodobovaní; pravopis pri spodobovaní spoluhlások na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova; pravopis pádových koncoviek podstatných mien a prídavných mien; pravopis ďalších slovesných tvarov a slovotvorných prípon, • interpunkčný pravopis: písanie čiarky v jednoduchšej vete; písanie interpunkčných znamienok v priamej reči.	• zdokonaľovanie fonematického pravopisu: automatizácia získaných pravopisných zručností, • etymologický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností; pravopis i/y, í/ý v koreni slova po obojakých spoluhláskach v ďalších domácich slovách, pravopis ďalších prevzatých slov podľa potrieb použitia slov v písaných textoch, • zdokonaľovanie sémantický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností; pravopis ďalších významových skupín vlastných podstatných mien (názvy sviatkov, ulíc, geografické názvy v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), • zdokonaľovanie morfematický pravopis: delenie spoluhlások podľa znelosti ako východisko uplatňovania morfematického pravopisu pri spodobovaní; pravopis pri spodobovaní spoluhlások na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova; pravopis pádových koncoviek podstatných mien a prídavných mien; pravopis ďalších slovesných tvarov a slovotvorných prípon, • gramatický pravopis: rozlišovanie nominatívu jednotného a množného čísla pri prídavných menách, ktoré sa skloňujú podľa vzoru pekný,

			• zdokonaľovanie interpunkčný pravopis: písanie čiarky v jednoduchej vete a v jednoduchom súvetí; písanie interpunkčných znamienok v priamej reči.
Komponent: Recepcia vecných textov	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník • aktívne počúvať a samostatne prečítať primerane náročný vecný (aj odborný) text • identifikovať s pomocou doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte • vyvodit' informácie z nesúvislého, obrazovo-písaného a primeraného digitálneho textu , • porozumieť informáciám z prečítaného textu, • reprodukovat' a zhrnúť získané informácie • vyjadriť svoj názor na počúvaný/čítaný text a zdôvodniť ho, • identifikovať nové a neznáme slová v texte, • vysvetliť význam slova z kontextu textu, • použiť pri porozumení textu primerané znalosti vetných celkov, slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov, • roztriediť a zaznamenať získané informácie.	5. ročník • identifikovať samostatne doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte, • prepojiť získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami , • posúdiť mieru vlastného porozumenia a použiť základné stratégie na zlepšenie porozumenia textu • využiť získané informácie pri učení sa, v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách , • odlíšiť texty podľa komunikačného zámeru, • porozumieť s pomocou vecným textom, • uplatniť kritické myslenie vo vecných textoch, • samostatne reprodukovat' obsah textu, • použiť pri porozumení textu primerané znalosti vetných a súvetných celkov, slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Porozumenie textu	• aktívne počúvanie, samostatné čítanie primeraných žánrov vecného textu v súvislosti s obsahmi jednotlivých vzdelávacích oblastí • reprodukovanie obsahu textu, rozhovor o texte pomocou otázok • rozpoznávanie štruktúry textu: úlohy na porozumenie nadväznosti viet a odsekov v texte, členenie textu na časti pomocou osnovy , • využitie osnovy pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte , • tvorenie otázok k implicitným informáciám vyvedeným z textu, • osobitosti skloňovania vlastných mien, určenie úlohy vlastného mena v texte.	• aktívne počúvanie, samostatné čítanie a prezeranie primeraných žánrov vecného textu v súvislosti s obsahmi jednotlivých vzdelávacích oblastí , • samostatné reprodukovanie obsahu textu, rozhovor o texte , • úlohy na porozumenie doslovným (explicitným) informáciám v texte: vymenovanie faktov, objasňovanie nových pojmov, identifikovanie kľúčových informácií a slov , • úlohy na vyvodzovanie implicitných informácií z textu (vytváranie inferencií): hľadanie súvislostí medzi informáciami v texte, prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, objasňovanie informácií, formulovanie predpokladov a ich overovanie; vyjadrovanie názoru a jeho jednoduché zdôvodnenie, • vyvodenie základných implicitných informácií z textu: objasnenie neznámych slov a nových pojmov, súvislostí medzi informáciami v texte, prepájanie informácií z textu vrátane obsahov z AI s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka.

	Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu	• monitorovanie a hodnotenie vlastného porozumenia pomocou systematickej spätnej väzby učiteľa („Myslel si si, že si správne odpovedal, a mal si pravdu.“), • samostatné používanie jednoduchých postupov a stratégií učenia sa z textu vrátane overenia informácií pomocou AI pri zachovaní osobnej zodpovednosti za výsledok • stručné súhrny kľúčových informácií a poznatkov	• reflexia neporozumenia a jeho príčin: identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí , • plánovanie – vymedzenie potrebného času, voľba vhodného postupu pri práci s textom • tvorenie vlastných otázok k textu
	Žánre vecného textu	• rozpoznanie základných znakov informačného textu: presnosť, stručnosť a prehľadnosť , • rozpoznanie základných znakov opisného textu: vymenúvanie a usporiadanie znakov opísaného javu alebo postupnosti opísaných dejov, odlišenie hlavných a vedľajších znakov , • porozumenie jednoduchým opisným žánrom: opis pracovného postupu, základné typy statického opisu (opis predmetu, osoby, živočícha, prostredia) , • porozumenie primeraným digitálnym textom s odbornou funkciou: digitálne encyklopédie, webové stránky, prezentácie	• porozumenie informačným žánrom: odborná informácia, úradná pozvánka, úradný oznam, jednoduchá mediálna správa , • porozumenie nesúvislým informačným žánrom: jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa, diagram, schéma, náčrt , • rozpoznanie základných znakov rozprávacieho textu: subjektívnosť, časová postupnosť, príčina a následok , • porozumenie príbehu so zápletkou a jej riešením, porozumenie zámernosti konania postáv a funkcie opisných častí v bežnom (neumeleckom) rozprávaní , • porozumenie jednoduchých rečníckych prejavov • porozumenie primeraným reklamným textom (písaným, auditívnym alebo audiovizuálnym) a ich presvedčacej funkcii • porozumenie digitálnym textom: inštruktážne video
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• základné poznávanie významu a funkcie všetkých slovných druhov v texte , • pojem skloňovanie a pádové otázky, gramatické kategórie podstatných a prídavných mien (rod, číslo, pád) , • významová a formálna spätosť podstatného mena a prídavného mena , • rozlišovanie slovesného času a spôsobu v texte , • vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy) , • identifikovanie slov z rovnakého slovotvorného hniezda v texte, pozorovanie predponového tvorenia slov	• rozoznávanie prostriedkov nadväzovania viet v texte (prípájacie častice, opakovanie slov, synonymické opakovanie, opakovanie rovnakých tvarov slovesa, slovotvorne súvisiace slová) , • úloha vetnej stavby pri porozumení textu: rozvíjanie slovesa vo vete a vyjadrovanie rôznych syntaktických významov (kto, čo, aký, kde, kedy, ako) , • úloha súvetnej stavby pri porozumení textu: základné typy jednoduchého súvetia v podobe vetných modelov (V1 spojka V2), bez použitia terminológie , • základné rozlišovanie skloňovacích vzorov podstatných mien (ako východisko pravopisu pádových koncoviek) , • základné rozlišovanie skloňovacích vzorov prídavných mien pekný a cudzí (ako východisko pravopisu pádových koncoviek), • vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy) ,

			identifikovanie slov z rovnakého slovotvorného hniezda v texte, pozorovanie predponového a príponového tvorenia slov, motivačný vzťah medzi základovým a odvodeným slovom.
Komponent: Recepcia umeleckých textov	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník - počúvať a prečítať s porozumením primerane náročný literárny - identifikovať explicitné významy v počúvanom a v čítanom umeleckom texte; - tvoriť otázky k počúvanému a k čítanému umeleckému textu; - vyjadrovať predpovede pri počúvaní a pri čítaní umeleckého textu; - vytvárať samostatne otázky k čítanému a počúvanému textu, - vyjadriť, ako na nich text a čítanie pôsobia a opísať zážitok, - zdieľať svoj zážitok z čítania a počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne, - zdieľať ústnou formou zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania, - predniesť text s intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností, - dramatizovať vybrané texty s pomocou a využitím zástupných rekvizít,	5. ročník - identifikovať explicitné významy a vyvodiť základné implicitné významy z počutého a z prečítaného literárneho textu, - pomocou otázok vyvodzovať implicitné významy z počúvaného a z čítaného umeleckého textu; - hodnotiť vlastné porozumenie textu. - zhodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania, - zdieľať ústnou aj písomnou formou zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania, - predniesť text s výraznou intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností, - dramatizovať vybrané texty aj s pomocou zástupných rekvizít, - vybrať si samostatne knihy na čítanie a zdôvodniť svoj výber, - identifikovať znaky literárnych žánrov a aplikovať ich vo vlastnej tvorbe, - odlíšiť jednotlivé žánre na základe štruktúrnych prvkov textu a vytvoriť text podľa prvkov žánru - porovnávať samostatne literárne žánre, - prepojiť informácie získané z umeleckého textu so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami, - posúdiť mieru vlastného porozumenia umeleckého textu a použiť základné stratégie na zlepšenie porozumenia.
		- vybrať s pomocou knihy na čítanie a zdôvodniť svoj výber, - identifikovať základné znaky literárnych žánrov, - porovnávať s pomocou literárne žánre - odlíšiť jednotlivé žánre na základe štruktúrnych prvkov textu	
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Čítanie s porozumením	samostatné prerozprávanie obsahu čítaného a počúvaného textu s jednou dejovou líniou s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej,	predvídanie z počutého a prečítaného textu,

	- orientácia v primerane náročných literárnych textoch, vyhľadávanie konkrétnych informácií, - vyvodzovanie základných implicitných významov z čítaného a počúvaného textu pomocou ústnych a jednoduchých písomných otázok , - vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení , - formulovanie myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami ,	- orientácia v primerane náročných literárnych textoch, vyhľadávanie konkrétnych informácií, určenie ich dôležitosti vzhľadom na obsah textu, stručné zhrnutie informácií , - vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení , - formulovanie myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami , - porozumenie literárnym pojmom, umeleckému zobrazeniu skutočnosti, obrazným a symbolickým významom slov: rytmus, personifikácia, epiteton, refrén, téma, rozprávač , - porovnávanie informácií, motívov, udalostí z rôznych druhov umeleckých textov , - porovnávanie rôznych podôb spracovania príbehu (literárna, dramatická, rozhlasová, filmová podoba), - zhrnutie kľúčových slov a informácií z umeleckého textu a ich písomné zaznamenanie , - vyvodenie základných implicitných informácií z čítaného a počúvaného umeleckého textu: vysvetľovanie významu neznámych slov, slovných spojení a obrazných pomenovaní, prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami , - rozpoznávanie výrazových prostriedkov, ktoré pôsobia na čitateľské prežívanie: obrazné pomenovania, epiteton, rytmus, rým, personifikácia, prirovnávanie, zvukomalebné slová, zdobeniny.
Čítanie pre zážitok	- čítanie kníh, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (obľúbené knihy rôznych žánrov podľa vlastného výberu) , - formulovanie čitateľských preferencií , - formovanie vlastného čitateľského vkusu , - sebapoznávanie, porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi - vyjadrovanie postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom, - čítanie rozprávok, príbehov, povestí a mýtov viazucich sa k histórii obce alebo regiónu , - stváranie obsahu textu tvorivými výtvarnými alebo hudobnými činnosťami,	- čítanie kníh a ich reprodukcia, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (obľúbené knihy rôznych žánrov podľa vlastného výberu) , - formulovanie a zdôvodňovanie čitateľských preferencií , - formovanie vlastného čitateľského vkusu aj na základe odporúčania rovesníkov a dospelých , - sebapoznávanie, porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi, hľadanie zhôd a rozdielov v rámci formovania čitateľskej komunity, - čítanie rozprávok, príbehov, povestí a mýtov viazucich sa k histórii obce alebo regiónu, skúmanie, zaznamenávanie, porovnávanie, prezentovanie, - stváranie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky prezentovania empatie, súcitu, hodnôt, postojov a medzikultúrneho porozumenia na základe čítaného alebo počúvaného textu , - spoznávanie ďalších tém v dielach slovenských a svetových autorov alebo v literárnej tvorbe národnostných menšín na Slovensku a v ľudovej slovesnej tvorbe ,

	• formovanie empatie, súcitu, hodnôt, postojov a medzikultúrneho porozumenia na základe čítaného alebo počúvaného textu , • spoznávanie ďalších tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe , • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia ,	• sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch , • sprostredkovanie a hodnotenie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia , • uvedomovanie si autorstva a kontextu vzniku literárnych diel .
Samostatný/ sebavedomý čitateľ	• orientácia v zdrojoch na čítanie, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie , • rozširovanie čitateľského teritória: obrazové knihy, pop-up knihy • samostatné budovanie čitateľského portfólia, • čítanie a reflexia čítania rôznych textov, • aktívne vyhľadávanie aj iných dostupných druhov knižníc školská knižnica alebo mestská knižnica	• orientácia v zdrojoch na čítanie, rozširovanie čitateľského teritória o elektronické zdroje, vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie, • rozširovanie čitateľského teritória : komiks, grafické novely, obrazové encyklopédie • samostatné budovanie čitateľského portfólia, vedenie podrobnejších záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, • čítanie a reflexia čítania rôznych textov, stanovovanie individuálnych čitateľských cieľov a výziev v čítaní, formovanie jednoduchých rituálov , • uvažovanie o zobrazení postáv, faktov, dejov v texte v kontexte doby a kultúry, na základe doterajších znalostí vyjadrovanie názoru o prečítanom, pokusy o hodnotenie , • aktívne vyhľadávanie a využívanie aj iných dostupných druhov knižníc: školská knižnica alebo mestská knižnica
Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu	• hodnotenie vlastného porozumenia textu žiakom v nadväznosti na monitorovanie kvality čítania (Viem, čo text hovorí?, Rozumiem obsahu textu?, Viem ho prerozprávať?, Dokážem predvídať pokračovanie?), • hľadanie dôvodu prípadného neporozumenia (neznámy kontext, nezrozumiteľné vyjadrenia, slovná zásoba) , • tvorenie vlastných interpretačných otázok k textu , • plánovanie čítania a odhadovanie času na čítanie	• hodnotenie a prezentovanie vlastného porozumenia textu žiakom v nadväznosti na monitorovanie kvality čítania (Viem, čo text hovorí?, Rozumiem obsahu textu?, Viem ho prerozprávať?, Dokážem predvídať pokračovanie?) , • plánovanie čítania, hodnotenie splnenia cieľa, • reflexia vlastného čítania, stanovovanie individuálnych čitateľských cieľov a plánovanie čitateľských výziev.
Tematické okruhy a textová realizácia	• tematické okruhy z 1. cyklu sa obohacujú o nové témy a pohľady: sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, spoločné a odlišné vlastnosti ľudí, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska a vzťah k domovu, rodine a blízkej osobe, svet divadla, ohrozenie a ochrana	• čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov : (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry a ľudovej slovesnej tvorby, legendu, baladu, báj, poviedku, román, biografiiu, fantasy literatúru

		životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi , • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry a ľudovej slovesnej tvorby so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. cyklu sa obohacuje o divadelnú hru, rozhlasovú hru, filmovú a televíznu rozprávku	

Slovenský jazyk a literatúra 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	Slovenský jazyk a literatúra
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Ročník	6. - 9.
Časový rozsah výučby	6. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne 7. ročník 132 hodín ročne - 4 hod týždenne 8. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne 9. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjať gramotnostné schopnosti žiaka, ktoré sú dôležité v súčasnej informačnej spoločnosti. Dôraz sa kladie na postupné využívanie čoraz širšieho spektra mimoučebnicových textov a multimodálnych komunikátov so zámerom vyhľadávať, triediť a kriticky hodnotiť informácie a informačné zdroje. S tým súvisí rozvíjanie argumentačných zručností a schopnosti riešiť problémy. Zároveň je úlohou tretieho cyklu rozvíjať emočnú sebareguláciu žiaka a efektívnu komunikáciu v kolektíve.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Aktívne a s rešpektom vstupovať do hovorenej a písanej komunikačnej interakcie.

2. Pripraviť a prezentovať hovorený a obrazovo-hovorený text s rôznymi komunikačnými zámermi.
3. Vytvoriť písaný, obrazovo-písaný a digitálny text s rôznymi komunikačnými zámermi.
4. Uplatniť stratégie tvorby hovoreného a písaného textu a regulovať proces produkcie textu.
5. Sformulovať ústne a písomne názor na tému alebo problém a podporiť ho argumentmi.
6. Čítať a počúvať rôzne žánre vecného a odborného textu, využiť získané informácie pri vzdelávaní a sebarozvoji.
7. Získať a spracovať informácie z rôznych médií, posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií.
8. Uplatniť stratégie porozumenia textu, plánovať a monitorovať úspešnosť porozumenia.
9. Čítať a počúvať rôzne žánre umeleckého textu, nadobudnúť estetickú skúsenosť z ich recepcie.
10. Zdieľať obsahové, emocionálne a hodnotové posolstvá umeleckého textu vo vlastných tvorivých aktivitách.
11. Použiť pri porozumení a tvorení textu znalosti o systéme jazykových a poprijazykových prostriedkov a osvojené pravopisné pravidlá.
12. Rešpektovať jazykovú a kultúrnu rôznorodosť, chápať jazykové potreby príslušníkov iných národov a národností.

Na konci 9. ročníka žiak dokáže aktívne vstupovať do hovorenej a písanej komunikačnej interakcie, uplatňuje pritom tvorivosť a efektívnu spoluprácu. Dokáže objasňovať problémy v súvislých hovorených, písaných, obrazovo-hovorených a obrazovo-písaných textoch a svoje názory podopiera argumentmi. Dokáže spracovať a vyhodnotiť informácie z rôznych informačných zdrojov a médií, uplatňuje pritom kritické myslenie a schopnosť riešiť problémy. Uplatňuje stratégie tvorenia a porozumenia textu a reguluje vlastnú komunikačnú činnosť.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Slovenský jazyk a literatúra						
Obsahový štandard a výkonový štandard	KOMPONENT: Komunikačná interakcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
			- rozlíšiť komunikačnú interakciu podľa jazyka, prostredia, komunikačného partnera a komunikačného zámeru - prispôsobiť interakciu komunikačnému partnerovi a	- rozlíšiť komunikačnú interakciu podľa jazyka, prostredia, komunikačného partnera a komunikačného zámeru - identifikovať komunikačnú interakciu podľa jazyka a prostredia	- vecne a aktívne rozvíjať dialóg, kriticky a s rešpektom reagovať na repliky komunikačného partnera - uplatňovať v dialógu kritické myslenie - rešpektovať používateľov iných jazykov a príslušníkov iných národov a kultúr	- vecne a aktívne rozvíjať dialóg, kriticky a s rešpektom reagovať na repliky komunikačného partnera - vybrať vhodnú techniku na zvládnutie konfliktných situácií v dialógu - rešpektovať používateľov iných

			komunikačnému prostrediu, • vecne a aktívne rozvíjať dialóg, kriticky a s rešpektom reagovať na repliky komunikačného partnera, • uplatňovať v dialógu zásady spolupráce a zdvorilosti • odstránené • spolupracovať pri riešení problémov v kolektíve	• vybrať vhodnú slovnú zásobu podľa spisovnosti a použiť ju v komunikačnom prostredí • uplatňovať pravidlá spisovnej výslovnosti v domácich a cudzích slovách • vecne a aktívne rozvíjať dialóg, kriticky a s rešpektom reagovať na repliky komunikačného partnera, • uplatňovať v dialógu základné asertívne techniky • vyjadriť názor na spoločensky aktuálne témy a podporiť ho rôznymi druhmi argumentov, • použiť argumentáciu na podporu svojich názorov • aplikovať argumentačné techniky v komunikácii • využívať na komunikáciu situačne vhodné komunikačné kanály • poznať komunikačné kanály • vedieť rozlíšiť ich použitie v rôznych situáciách • používať rôzne žánre bežnej a administratívnej korešpondencie, • identifikovať a použiť pravidlá písania jednoduchkej žiadosti • uplatňovať pri riešení problémov tvorivé asertívne riešenie	-akceptovať kultúrne a jazykové zvyklosti iných národov • uplatňovať pri vedení dialógu zásady kooperácie a zdvorilosti a rešpektu voči inakosti -adekvátne reagovať v komunikácii s cudzincom -rešpektovať znaky inojazyčnej kultúry • diskutovať v skupinách na aktuálne alebo odborné témy a uplatňovať pritom argumentačné zručnosti • vyhľadať a správne použiť komunikačné prostriedky pri argumentácii • situačne vhodne použiť zvukové, pohybové a mimojazykové prostriedky v argumentácii • aplikovať zásady spisovnej výslovnosti • dodržiavať pravidlá vecnej, sociálne primeranej a etickej interakcie v online prostredí vrátane interakcií s AI. • posúdiť primeranú mieru využívania nástrojov AI s ohľadom na medzil'udské vzťahy. • poznať riziká dialógu vo verejnom a internetovom prostredí • viesť dialóg vo verejnom a internetovom prostredí vecne a sociálne primeraným spôsobom • používať rôzne žánre bežnej a administratívnej korešpondencie	jazykov a príslušníkov iných národov a kultúr, -iniciovať a viesť komunikáciu s ohľadom na onakvosť • dodržiavať pravidlá vecnej, sociálne primeranej a etickej interakcie v online prostredí vrátane interakcií s AI. • posúdiť primeranú mieru využívania nástrojov AI s ohľadom na medzil'udské vzťahy. • viesť a tvoriť komunikáciu so zachovaním etických zásad • kriticky vyhodnotiť obsah komunikácie • identifikovať manipulatívne správanie • adekvátne naň reagovať • používať rôzne žánre bežnej a administratívnej korešpondencie • aplikovať pravidlá používania elektronickej korešpondencie v e-maile

					• sformulovať a napísať jednoduchú úradnú žiadosť • sformulovať a napísať jednoduchú úradnú žiadosť v elektronickej podobe • predchádzať konfliktom regulovaním svojho správania • využívať konštruktívne myslenie v konfliktných situáciách	
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť	• komunikačná situácia, • komunikačné činitele, • zásady kooperácie a zdvorilosti	• situačne vhodné používanie jednotlivých variet slovenčiny (spisovný jazyk, bežný hovorený jazyk, slang, nárečie)	odstránené	• viacjazyčné prostredie na Slovensku, • chápanie jazykových potrieb príslušníkov iných národov a národnostných menšín
		Dialogická komunikácia a kooperácia	• nácvik kooperácie v priamom alebo v sprostredkovanom dialógu: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo, k veci, jasne a zrozumiteľne • pravidlá asertívnej komunikácie, • zásady zdvorilosti (takt, veľkorysosť, uspokojenie, súhlas, skromnosť, sympatia) a ich uplatňovanie v komunikácii, • rozlišovanie tvrdenia, argumentu a presvedčenia	• uplatnenie pravidiel asertívnej komunikácie, asertívne techniky a ich nácvik v rolových hrách • používanie rôznych druhov argumentov, argumentačných techník a ich nácvik (v prepojení so vzdelávacou oblasťou Človek a spoločnosť)	• nácvik skupinovej diskusie na aktuálnu alebo odbornú tému, • hľadanie konštruktívnych riešení konfliktnej situácie, • rozoznávanie a pomenovanie vlastných pocitov v konfliktnej situácii, výber vhodných techník na ich zvládanie	• identifikovanie manipulatívnej komunikácie a efektívna reakcia na ňu, • zapojenie do diskusného fóra na internete (pod dohľadom učiteľa alebo iného dospelého)

			rozlíšenie rôznych spôsobov oslovenia v súkromnej a vo verejnej komunikácii, využitie vokatív pri bežnom oslovovaní			
		Korešpondencia	používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty.	znaky jednoduchej úradnej žiadosti,	formulácia jednoduchej úradnej žiadosti, aj v digitálnej podobe - bežná a úradná elektronická korešpondencia	nácvik bežnej a úradnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom e-mailu
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	- nadväzovanie replík v dialógu, používanie vhodných nadväzovacích prostriedkov (oslovenia, pripájacie častice, zámenné a iné synonymá), - pravidlá spisovnej výslovnosti v domácich a v prevzatých slovách (v nadväznosti na 2. cyklus, pravidlo o rytmickej krátke, spodobovanie hlások na hranici slov, výslovnosť spoluhláskových skupín)	- argumentačné funkcie komunikačných prostriedkov (príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá), - uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v domácich a v prevzatých slovách: pravidlo o rytmickej krátke, spodobovanie hlások na hranici slov, výslovnosť spoluhláskových skupín	- porozumenie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania interakčných aktivít, - osvojovanie pravopisných pravidiel v rukou písanej a v elektronickej interakcii, - využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov (príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá), - situácie vhodné používanie zvukových, pohybových a mimojazykových prostriedkov	- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v rukou písanej a v elektronickej interakcii, - porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania interakčných aktivít
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu, - dialóg, diskusia, kooperácia a zdvorilosť v komunikácii, - prostriedky nadväzovania v dialógu	- komunikačná situácia (súkromná, verejná), - komunikačný činiteľ (téma, forma, prostredie, adresát, autor), - spisovný jazyk, bežný hovorený jazyk, slang, nárečie	- úradná žiadosť, elektronická korešpondencia - využitie pravidiel spisovnej výslovnosti domácich a prevzatých slov,	nácvik komunikačných situácií v nadväznosti na predchádzajúce vedomosti manipulatívna komunikácia

			(oslovenie, častice, zámena, synonymá), • zvukové prostriedky (melódia, tempo, prestávka, sila hlasu, dôraz), pohybové prostriedky (mimika, gestá, pohyb a postavenie tela) a mimojazykové prostriedky (situácia, farba, empatia a pod.).	• asertívna komunikácia, tvrdenie, argument, presvedčenie • pravidiel spisovnej výslovnosti domácich a prevzatých slov,		

Obsahový štandard a výkonový štandard	KOMONENT: Hovorená produkcia	VÝKONOVÝŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
			• zhromaždiť informácie k textu z viacerých zdrojov a overiť pravdivosť získaných informácií • zhrnúť, zhodnotiť a využiť informácie • vytvoriť obsahovo a formálne súdržný hovorený text s rôznym komunikačným zámerom • rozlíšiť spontánny a pripravený hovorený prejav • vylepšovať hovorený prejav pomocou kontrolných otázok k obsahu	• zhromaždiť informácie k textu z viacerých zdrojov a overiť pravdivosť získaných informácií • uviesť informačné zdroje • použiť získané informácie • vhodne reagovať na doplňujúce a objasňujúce otázky podporiť svoje tvrdenia vhodnými argumentmi • uplatniť v hovorenom prejave situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky • použiť vhodné stratégie pri príprave a pri úprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu • aktívne realizovať výslovnostné cvičenia	• pripraviť a predniesť príležitostný rečnícky prejav • kultivovane predniesť rečnícky prejav • vhodne použiť komunikačné prostriedky pri tvorbe a prezentácii prejavu • pripraviť a prezentovať primeraný hovorený a obrazovo-hovorený odborný text • použiť vhodné stratégie pri príprave a pri úprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu • používať vhodnú slovnú zásobu podľa témy a komunikačného zámeru (oslovenia, emocionálne slová). • porovnať a odlišovať spisovné a slangové slová (s oporou o jazykové slovníky).	• pripraviť a predniesť presvedčiaci rečnícky prejav a využiť pritom rôzne druhy argumentov • formulovať argumenty pri vyjadrovaní stanoviska • vypočítať si hovorený prejav a klásť otázky k jeho obsahu a jazyku. • použiť vhodné stratégie pri príprave a pri úprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu • používať vhodnú slovnú zásobu podľa témy a komunikačného zámeru (rečnicke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy) • analyzovať a zhodnotiť hovorené prejavy iných a svoje stanovisko

			• rozlíšiť žánre a obrazovo-hovoreného textu • vytvoriť otázky v interview s odborníkom odprezentovať vytvorené interview	• vizuálne prispôbiť text účelu • využiť jazykové slovníky a primerané znalosti jazykovedných pojmov a termínov pri tvorení, úprave a pri hodnotení prejavu • orientovať sa v jazykových slovníkoch po obsahovej stránke • použiť elektronické jazykové slovníky • vhodne využiť slovníky v texte s rôznym komunikačným zámerom	• uplatňovať pravidlá spisovnej výslovnosti • analyzovať a zhodnotiť hovorené prejavy iných a svoje stanovisko podoprieť argumentmi • vysloviť predpoklady k obsahu počúvaného prejavu	• podoprieť argumentmi • vyjadriť názor na zvolenú tému a zdôvodniť ho sformulovať prípadné pozmenenie názoru na základe argumentov spolužiakov.
		OBSA-HOVÝ ŠTANDARD	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Príprava a prednes hovoreného prejavu	• písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy, zhromažďovanie materiálu, triedenie a členenie, tvorba konceptu, úprava textu • vhodné stratégie prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne)	• príprava vizuálnej zložky textu a jej úprava pri obrazovo-hovorenom texte • využívanie knižných a elektronických jazykových slovníkov	• nácvik kultivovaného prednesu hovoreného prejavu, • nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu, funkčné prepájanie jazykovej a obrazovej zložky	• prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti
		Reflexia hovoreného prejavu	• sebareflexia prezentovaného prejavu, • aktívne, kritické a rešpektujúce	• analyzovanie a hodnotenie obsahovej, kompozičnej, jazykovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu	• formulovanie argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému prejavu	• formulovanie argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému a inému hovorenému prejavu

			počúvanie hovorených prejavov iných,	podľa vopred stanovených kritérií		
		Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu	• príprava odbornej informácie, príprava a realizácia interview s odborníkom	• príprava odbornej informácie a vytvorenie odbornej prezentácie	• príležitostný rečnícky prejav: slávnostný príhovor, moderovanie podujatia.	• presvedčací (persuazívny) rečnícky prejav: vyjadrenie názoru na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	• uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v domácich a v prevzatých slovách (v nadväznosti na 2. cyklus, pravidlo o rytmickom krátení, spodobovanie hlások na hranici slov, výslovnosť spoluhláskových skupín), • primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov.	• porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu	• využívanie sugestívnej funkcie komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy,	• využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov: príklady, fakty, citáty, dôraz, pauza, gestá, grafické prostriedky v obrazovo-hovorenom texte (s využitím možností textového editora) • využívanie sugestívnej funkcie komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy,
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu, • výber témy, zhromažďovanie materiálu, triedenie, členenie, koncept, úprava textu	• obrazová zložka textu, grafické prostriedky, prezentácia, • knižné a elektronické jazykové slovníky • sebahodnotenie, stanovisko, argument	• príležitostný rečnícky prejav • slávnostný príhovor • moderovanie podujatia • odborné slová, príklad, fakt, citát, rečnícka otázka, frazéma, expresívne slová	• presvedčací rečnícky prejav

		• odborná informácia , interview s odborníkom • zvukové prostriedky (melódia, tempo, prestávka, sila hlasu, dôraz), pohybové prostriedky (mimika, gestá, pohyb a postavenie tela) a mimojazykové prostriedky (situácia, farba, empatia a pod.).	• odborná informácia, odborná prezentácia, • pravidlá spisovnej výslovnosti domácich a prevzatých slov (pravidlo o rytmickom krátení, spodobovanie hlások na hranici slov, výslovnosť spoluhláskových skupín)		

Obsahový štandard a výkonový štandard	KOMPONENT: Písaná produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
			• vytvoriť obsahovo a formálne súdržný písaný a obrazovo-písaný text s rôznym komunikačným zámerom • členiť text s využitím podrobnej alebo stručnej osnovy. • monitorovať priebeh vlastného písania a využiť rôzne stratégie na jeho vylepšenie •	• vytvoriť obsahovo a formálne súdržný písaný a obrazovo-písaný text s rôznym komunikačným zámerom • zhodnotiť písaný a obrazovo-písaný text podľa stanovených kritérií • zvoliť si tému písaného textu podľa autorského zámeru a adresáta • použiť vhodný žáner písaného textu podľa komunikačného zámeru • zdôvodniť voľbu žánru písaného textu pre	• zohľadniť očakávania (potenciálneho/reálneho) adresáta písaného textu • prispôbiť obsah požiadavkám • vyjadrovať sa úctivo s rešpektom • využiť písanie ako prostriedok sebaujdenia a uplatniť pritom tvorivé postupy • vyrozprávať písomne svoje reálne zážitky a vymyslené udalosti s uvedením podrobných detailov dejov a okolností inovatívnym spôsobom;	• zdôvodniť voľbu žánru písaného textu pre naplnenie komunikačného alebo autorského zámeru • zvoliť vhodný slohový postup na vyjadrenie zamýšľaného obsahu • zohľadniť očakávania (potenciálneho/reálneho) adresáta písaného textu • zvoliť si vhodný postup pri tvorbe textu. • dodržiavať vhodný priebeh tvorenia textu • posúdiť úspešnosť vlastného písania.

			• posúdiť úspešnosť vlastného písania • upraviť obsahovú, kompozičnú, jazykovú a formálnu stránku napísaného textu • využiť písanie ako prostriedok sebavyjadrenia a uplatniť pritom tvorivé postupy • vyjadriť svoje myšlienky, pocity a predstavy o téme • pomocou malých textových foriem tvorivého písania • vytvoriť obsahovo a formálne súdržný písaný a text s rôznym komunikačným zámerom • • klásť otázky, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu. • uplatniť pri písaní pravopisné pravidlá podľa	naplnenie komunikačného alebo autorského zámeru • využiť písanie ako učebnú stratégiu a písaním referovať o nadobudnutom poznaní • využiť písanie ako prostriedok sebavyjadrenia a uplatniť pritom tvorivé postupy • vybrať k svojmu autorskému zámeru a k zamýšľanému obsahu vyjadrenia vhodný druh textu a napísať takýto text; • vyjadriť v súvislom texte (napr. v úvahe) svoje myšlienky a postoje k téme sebe vlastným spôsobom; • zhromaždiť informácie k textu z viacerých informačných zdrojov a overiť ich pravdivosť • zhromaždiť viacerými spôsobmi jazykový materiál k zvolenej téme • uplatniť pri písaní pravopisné pravidlá • jazykových slovníkov pri tvorení a pri úprave textu • využiť primerané znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy	vyjadriť v opise osoby, predmetu a prostredia nápadité vnímanie ich znakov a vlastností (napr. pomocou umeleckého opisu, charakteristiky); • využívať primerané techniky tvorivého písania na sebavyjadrenie • posúdiť úspešnosť vlastného písania. • upraviť obsahovú a kompozičnú stránku napísaného textu. využiť písanie na vyjadrenie názoru a na argumentáciu • klásť otázky, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu. • zhromaždiť informácie k textu z viacerých informačných zdrojov a overiť ich pravdivosť • zdôvodniť voľbu žánru písaného textu pre naplnenie komunikačného alebo autorského zámeru • použiť pri úprave formy textu počítačové textové editory • vybrať a správne použiť počítačové textové editory	• upraviť obsahovú a kompozičnú stránku napísaného textu • využiť písanie ako prostriedok sebavyjadrenia a uplatniť pritom tvorivé postupy • vyjadriť v textoch s rôznym autorským zámerom svoje myšlienky, pocity a predstavy o téme pokúsiť sa o subjektívne inovatívne textové riešenia • uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá. • fonematický pravopis a získané pravopisné pravidlá v písomnom prejave. • využívať v texte zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy

			jednotlivých pravopisných princípov • pravopis písania vlastných podstatných mien (názvy sviatkov, ulíc, geografické názvy). • napísať správne i/y alebo í/ý po obojakých spoluhláskach v koreňoch ďalších domácich slov	• upraviť jazykovú stránku napísaného textu • uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá • používať vhodnú slovnú zásobu podľa témy a komunikačného zámeru		
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Proces tvorenia textu	• tvorenie konceptu a jeho upravovanie po obsahovej, kompozičnej a jazykovej stránke , • pravopisná korektúra s využitím základných korektorských značiek a jazykových slovníkov • prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy • členenie obsahu písaného textu s využitím rôznych	• prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy a školy • voľba témy podľa komunikačného/autorského zámeru, potenciálneho/reálneho adresáta a individuálnej preferencie ,	• prezentácia prejavu • základy zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme s využitím potrebných zdrojov (vrátane jazykových slovníkov) a interakcie s inými osobami • voľba vhodného slohového postupu alebo kombinácie slohových postupov na komunikovanie zamýšľaného obsahu	• prezentovanie vlastného textu na verejnosti • využitie viacerých spôsobov zhromaždenia jazykového materiálu k zvolenej téme v interakcii s inými osobami a s využitím printových, digitálnych zdrojov a výstupov AI • etické narábanie s AI a digitálnymi nástrojmi • úprava obrazovej a grafickej zložky pri obrazovo-písanom texte s využitím digitálnych a AI nástrojov • identifikácia rozdielov medzi ľudskou kreativitou a AI generovaným obsahom

			stratégií (osnova, grafické znázornenie štruktúry textu a pod.)			
		Metakognitívne procesy pri písaní textu	• koncentrácia pozornosti a sústredená práca vo fáze štylizácie, vedomé potláčanie rušivých a nesúvisiacich podnetov, • porozumenie produkčnej úlohy a stanovenie cieľa písania	• monitorovanie priebehu zhromažďovania a triedenia vhodného jazykového materiálu	• plánovanie efektívnych stratégií pri tvorení textu, v prípade neefektívnej stratégie úprava zaužívaného postupu pri tvorení	• analýza a hodnotenie textu a jeho častí vzhľadom na komunikačný zámer, slohový postup a adresáta
		Žánre písaného a obrazovo-písaného textu	• vytvorenie zážitkového rozprávacieho textu s premyslenou štruktúrou a zapojením opisných častí • plagát	• tvorenie odborných textov: odborná informácia, zhrnutie, anotácia, poster, prezentácia, návod na použitie výrobku	• písomné vyjadrenie názoru na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta • úradné formuláre, prihláška, • sebaujedenie prostredníctvom rôznych techník tvorivého písania	• vyjadrenie subjektívneho názoru na všeobecne známu tému v úvahovom texte • životopis • sebaujedenie prostredníctvom rôznych techník tvorivého písania aj v kombinácii s obrazovou zložkou
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	• použitie jednoduchých a zložených súvetí ako prostriedkov vyjadrovania časovo-priestorových alebo logických vzťahov v texte,	• porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu • použitie rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov) v texte (prípájacie častice,	• využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov: príklady, fakty, citáty, grafické prostriedky	• využívanie sugestívnej funkcie komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy

			opakovanie slov, využitie synonym, antonym, asociácii, slovotvorne súvisiacich slov, opakovanie rovnakých tvarov slovesa)			
		Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu	• sémantický pravopis: pravopis zložitejších vlastných podstatných mien (geografické názvy, názvy štátov, obyvateľské mená, názvy ulíc, inštitúcií a kultúrnych výtvorov – v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), • morfemický pravopis: pravopis pri spodobovaní hlások na hranici slov; pravopis pádových koncoviek podstatných mien a prídavných mien (v domácich a v prevzatých slovách), • automatizácia získaných pravopisných	• pravopis pádových koncoviek zámen a čísloviek; pravopis ďalších slovotvorných prípon, • gramatický pravopis: pravopis nominatívu jednotného a množného čísla pri zámenách a číslovkách, ktoré sa skloňujú podľa vzoru <i>pekný</i>; pravopis predložiek <i>s</i>, <i>so</i>, <i>z</i>, <i>zo</i>; písanie slov osobitne a dovedna (číslovky a príslovky)	• interpunkčný pravopis: písanie čiarky v jednoduchom a zloženom súvetí • etymologický pravopis: pravopis prevzatých a internacionálnych odborných termínov (v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí)	• automatizácia získaných pravopisných zručností pri jednotlivých pravopisných princípoch/ opakovaní získaných vedomostí a zručností/

			zručností pri jednotlivých pravopisných princípoch v nadväznosti na II. cyklus			
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu, • komunikačný zámer (podať informáciu, vymenovať vlastnosti, porozprávať dej, • obrazovo-písané texty, obrazová zložka textu, grafické prostriedky • plagát • slohový postup pri tvorení textu: rozprávací • expresívne slová • kompozícia textu, • tvaroslovie, pravopis	• komunikačný zámer vysvetliť/objasniť fakty a znalosti, presvedčiť, zaujať), • výber témy, zhromažďovanie materiálu, triedenie, členenie, koncept, úprava textu, pravopisná korektúra, • knižné a elektronické jazykové slovníky • slohový postup pri tvorení textu: opisný • opisné texty:: charakteristika, • návod na použitie výrobku • odborné texty: odborná informácia, anotácia • odborné slová • argument, • príklad, fakt, • slovná zásoba • syntaktické prostriedky)	• formulár, prihláška • cieľ, plánovanie, sledovanie a hodnotenie vlastného písania • slohový postup pri tvorení textu: informačný • vyjadrenie a zdôvodnenie názoru: úvaha, • citát, apel, rečnícka otázka, • nadväzovacie prostriedky v texte (častice, slovotvorne súvisiace slová, asociácie), prijateľnosť textu, • slovná zásoba • syntaktické prostriedky • príklad, fakt	• slohový postup pri tvorení textu výkladový/úvahový • poster, • prezentácia, • frazéma
Obsah	K O		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník

		VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	• cíľavedome a samostatne počúvať a čítať primerane náročné texty s konkrétnym zámerom v rámci vzdelávania, záujmových aktivít alebo zapojenia do spoločenského a občianskeho života • aktívne počúvať a samostatne prečítať primerane náročný vecný text (aj odborný). • využívať pri vzdelávaní alebo pri inom využití textov aj mimoučebnicové zdroje • získať a spracovať informácie z rôznych informačných zdrojov (tlačených, audiovizuálnych, digitálnych) • orientovať sa v rôznych žánroch vecného textu podľa komunikačných oblastí (mediálna, administratívna, odborná) • porozumieť odborným textom (odborný článok, interview,	• orientovať sa v rôznych žánroch vecného textu podľa komunikačných oblastí (mediálna, administratívna, odborná) • analyzovať propagačnú a presvedčiaciu funkciu v reklamných textoch • identifikovať reklamu v médiách • porozumieť primeraným reklamným textom (písaným, auditívnym alebo audiovizuálnym) • viesť rozhovor o jej presvedčacej funkcii. • rozlíšiť základné charakteristiky rôznych žánrov vecného textu a možnosti ich využitia • objasniť informácie a vyvodené súvislosti z textu a konfrontovať ich s vlastnými znalosťami a skúsenosťami • identifikovať doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte. • vyvodiť implicitné informácie z počúvaného a z čítaného vecného textu. • porovnať obsahové, kompozičné a jazykové odlišnosti textov podľa rôzneho komunikačného zámeru a slohového postupu	• orientovať sa v rôznych žánroch vecného textu podľa komunikačných oblastí (mediálna, administratívna, odborná) • porozumieť administratívnym textom: úradné oznamy a vyhlášky, formuláre, účet a faktúra • vyjadriť svoj názor na počúvaný/čítaný text, podporiť ho argumentmi a prezentovať v skupinovej diskusii • reprodukovať obsah vecného textu • viesť primeraný rozhovor o prečítanom/vypočutom vecnom texte • vyjadriť svoj názor na počúvaný/čítaný text a zdôvodniť ho. • uplatniť rôzne stratégie porozumenia textu, sledovať vlastné porozumenie a ovplyvňovať ho • monitorovať a hodnotiť vlastné porozumenie textu • dospieť s pomocou učiteľa k logicky prijateľným záverom textu • využiť získané informácie pri tvorení vlastných textov s cieľom vzdelávania alebo sebavyjadrenia • využívať znalosti jazykových prostriedkov pri porozumení textu • identifikovať prostriedky nadväzovania viet v texte (pripájacie častice, opakovanie slov, synonymické opakovanie)	• orientovať sa v rôznych žánroch vecného textu podľa komunikačných oblastí (mediálna, administratívna, odborná) • porozumieť mediálnym textom • vyhľadať informácie v mediálnych textoch (stručná a rozšírená správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog (vlog), podcast). • porovnať obsahové, kompozičné a jazykové odlišnosti textov podľa rôzneho komunikačného zámeru a slohového postupu • analyzovať slovnú zásobu v texte podľa komunikačného zámeru, slohovému postupu a témy textu • kriticky posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií a ich zmysluplné využitie • využiť primerané znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy jazykových slovníkov pri porozumení textu a pri jeho analýze • využiť získané informácie pri tvorení vlastných textov

			návod na použitie výrobku, dokumentárny film, rozhlasové a televízne populárno-náučné programy, webové stránky, prezentácie, poster). • uplatniť rôzne stratégie porozumenia textu, sledovať vlastné porozumenie a ovplyvňovať ho • posúdiť mieru vlastného porozumenia a použiť základné stratégie na zlepšenie porozumenia textu. • klásť vhodné otázky k textu. • hľadať odpovede k otázkam • stručne zhrnúť kľúčové informácie z vecného textu • sformulovať vlastné otázky k vecnému textu • využiť získané informácie pri tvorení vlastných textov s cieľom vzdelávania alebo sebavyjadrenia • -poznať význam a funkcie všetkých slovných druhov v texte	• riešiť úlohy na porozumenie nadväznosti viet a odsekov v texte - členiť text na časti pomocou osnovy. • využiť získané informácie pri tvorení vlastných textov s cieľom vzdelávania alebo sebavyjadrenia • zozbierať informácie k písanému alebo hovorenému prejavu • spracovať informácie do konspektu • použiť informácie v súvislom texte • vytvoriť logicky návazný text • použiť v texte obsahu primerané odborné slová	• vedieť vyjadriť syntaktické vzťahy v dvojčlennej vete. Chápať ich úlohu pri porozumení textu • poznať a vedieť používať spôsoby obohacovania slovné zásoby • porozumieť hodnote a funkciám jazyka v osobnom a v spoločenskom živote a vytvoriť si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram • vytvoriť si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram	s cieľom vzdelávania alebo sebavyjadrenia • poznať význam a funkcie všetkých slovných druhov v texte. • vysvetliť a uviesť príklady na ohybnosť a neohybnosť slovných druhov • ovládať všetky gramatické kategórie, skloňovanie a pravopis pádových koncoviek • vyhľadať kľúčové informácie v úradnom ozname, v úradnej pozvánke a jednoduchej mediálnej správe. • poznať znaky rečnickeho prejavu • rozlišovať žánre rečnickeho prejavu (príležitostné prejavy (slávnostné príhovory, moderovanie), náučné prejavy (prednáška, referát), politické prejavy (príhovory, diskusie). • používať jednoduché a zložené súvetia ako prostriedky rozvíjania témy a vzťahov v texte • odstránené • porozumieť hodnote a funkciám jazyka v osobnom a v spoločenskom živote a vytvoriť si

			dokázať s pomocou učiteľa skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom pri oprave aplikovať nadobudnuté znalosti z morfológi			pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram - pochopiť vzťah slovenčiny k iným jazykom - rešpektovať viacjazyčnosť - vyhľadať informácie a aktivity zahraničných Slovákov - poznať históriu a jazykovú situáciu Slovákov žijúcich v zahraničí
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Porozumenie textu a využitie získaných informácií	- využitie spracovaných informácií z textu pri riešení učebných úloh a problémových situácií, pri vzdelávaní a sebauvednení, - porozumenie štruktúry textu podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu - porozumenie a odlišenie používania jazyka v súkromnom a vo verejnom komunikačnom prostredí	- analytické počúvanie, čítanie a prezeranie rôznych druhov a žánrov vecného textu v súvislosti s obsahmi jednotlivých vzdelávacích oblastí, - porozumenie súvislým, nesúvislým a multimodálnym textom na úrovni explicitných a implicitných významov - porozumenie a odlišenie využívania jazyka v rôznych komunikačných sférach: bežná, odborná, administratívna, mediálna, reklamná	- učiteľom usmerňované a samostatné vyvodzovanie implicitných informácií z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie súvislostí, vyjadrovanie názoru, uvádzanie podporných argumentov, využívanie predchádzajúcich znalostí na dosiahnutie logicky prijateľných záverov (induktívne inferencie), logické úsudky z informácií a dôkazov priamo dostupných v texte (deduktívne inferencie), - zdieľanie a prezentovanie získaných informácií v skupinovej diskusii, obhajovanie názoru pomocou argumentov, vecné reagovanie na argumenty účastníkov diskusie	- získanie a triedenie informácií z rôznych printových, digitálnych zdrojov a AI - posúdenie pravdivosti a spoľahlivosti informácií na základe ich overovania a porovnávania vo viacerých zdrojoch - porozumenie poslaniu jazykovedy a členeniu jazyka na jazykové oblasti: štylistická, syntaktická, lexikálna, slovotvorná, morfológická, zvuková, pravopisná oblasť
		Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu	orientovanie sa v dostupných primárnych a sekundárnych informačných zdrojoch (s dôrazom	upevňovanie osvojených stratégií čítania a učenia sa z textu a náročnejšie formy spracovania obsahu (konspekt, sumarizácia, anotácia, grafické nástroje)	formovanie základných spôsobilostí informačnej gramotnosti – stratégií zvládania kvantity a rozlišovania kvality dostupných informácií	dôraz na podporovanie hodnotiacich postojov, kritického myslenia a vlastnej autorskej tvorby pri práci s informáciami,

			na využívanie autorských textov, knižných, časopiseckých a encyklopedických publikácií) vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od cieľov čitateľa/poslucháča, vyhodnocovanie cieľov, reflexia a komunikovanie výsledkov čítania alebo počúvania	využitie osvojených stratégií porozumenia textu a rozvíjanie špecifických stratégií informačného správania v digitálnom prostredí vrátane interakcií s AI formulovanie jednoduchých a konkrétnych promptov pre AI s cieľom dosiahnuť stanovený výsledok		aktívne a samostatné využívanie fyzických a elektronických knižníc, orientácia v knižných katalógoch
		Vlastnosti textu	- základné vlastnosti textu a ich uplatnenie pri porozumení textu , - obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet (rozprávací slohový postup) - rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: zaujať	- obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (opisný) - rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: objasniť	- obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (informačný) - rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: informovať	- obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (výkladový/úvahový) - formálna súdržnosť textu: nadväzovanie viet prostredníctvom rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov), analyzovanie nadväzovacích prostriedkov v texte - rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: presvedčiť, emocionálne pôsobiť, argumentovať - porovnávanie textov podľa obsahu, slohového postupu a použitých jazykových prostriedkov

		Žánre vecného textu	porozumenie odborným textom: odborný článok, , dokumentárny film, rozhlasové a televízne populárno-náučné programy, návod na použitie výrobku, interview, webové stránky, prezentácie, poster	analyzovanie propagačnej a presvedčacej funkcie v rôznych, druhoch reklamného textu	porozumenie administratívnym textom: úradné oznamy a vyhlášky, formuláre, účet a faktúra	- porozumenie mediálnym textom: stručná a rozšírená správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog (vlog), podcast - porozumenie rečníckych prejavov a rozlišovanie rečníckych žánrov: príležitostné prejavy (slávnostné príhovory, moderovanie), náučné prejavy (prednáška, referát), politické prejavy (príhovory, diskusie)
		Význam a funkcie jazyka	porozumenie funkciám, významu a stavbe jazyka (komunikačné oblasti, jazykové roviny)	vzťah slovenčiny k iným jazykom (v prepojení s výučbou cudzieho jazyka, so vzdelávacou oblasťou Človek a spoločnosť a s jazykovými skúsenosťami žiaka)	individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu	spoznávanie histórie a jazykovej situácie zahraničných Slovákov
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	- jednočlenné a dvojčlenné vety ako prostriedky rozvíjania témy - vyjadrovanie syntaktických vzťahov v dvojčlennej vete (prisudzovací sklad a určovací sklad) a ich úloha pri porozumení textu - pragmaticky príznakové slová: odborné termíny, knižné a zastarané slová, expresívne	- analyzovanie slovnej zásoby v texte z hľadiska komunikačného zámeru, slohového postupu a témy textu - významový vzťah medzi základovým a odvodeným slovom, medzi základovými slovami a zloženým slovom - slootovorné spôsoby: odvodzovanie a skladanie, odvodzovacie postupy: predponové odvodzovanie, príponové odvodzovanie, odvodzovanie s využitím pádovej koncovky, kombinované odvodzovanie - pomnožné podstatné mená	- vyjadrovanie syntaktických významov vo vete a ich úloha pri porozumení textu: vetné členy – prísudok, podmet, predmet, prívlastok, príslovkové určenie, viacnásobný vetný člen - spôsoby obohacovania slovnej zásoby slovenčiny: nové slová v jazyku – preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, prenášanie významu, skratky - úloha slovotvorby pri porozumení odborných termínov a pri porozumení textu (slovtvorná stavba napovedá význam slova; slová z rovnakého slovtvorného	jednoduché a zložené súvetia ako prostriedky rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte

			slová, nespisovné slová • porozumenie bežným a kultúrnym frazémam • analyzovanie významu a funkcie všetkých slovných druhov pri porozumení textu (vrátane prechodov medzi slovnými druhmi) • základné významové skupiny plnovýznamových slovných druhov: podstatné mená – konkrétne, abstraktné, • prídavné mená – akostné, vzťahové, privlastňovacie; • zámená – osobné, privlastňovacie, • skloňovacie vzory podstatných mien a prídavných mien ako východisko uplatňovania pravopisu pádových koncoviek • vyvodzovanie významu vlastného mena na základe vzťahu s pomenovanou vecou, funkcie	• slovesá – plnovýznamové, neplnovýznamové; • príslovky – miesta, času, spôsobu, príčiny; • číslovky – základné, radové, násobné; • zámená – ukazovacie, opytovacie • funkcia neplnovýznamových slovných druhov v texte: predložky, spojky, častice, citoslovčia	hniezda sú prostriedkom súdržnosti textu) • rozlišovanie ohybných a neohybných slovných druhov • prehĺbenie znalostí o komunikačnej funkcii gramatických kategórií (mená: rod, číslo, pád; slovesá: osoba, číslo, čas, spôsob) • odlišnosti skloňovania vlastných mien domáceho a cudzieho pôvodu	

			vlastného mena v texte • upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu • text: súvislý, nesúvislý, obrazovo-písaný, obrazovo-hovorený, tlačený, digitálny • mediálne texty: správa, • materinský jazyk, druhý jazyk, cudzí jazyk, viacjazyčnosť • jednočlenné a dvojčlenné vety, prisudzovací sklad, • slovotvorba, slovotvorné hniezdo, slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie) slovotvorné prostriedky (predpony, prípony, slovotvorný základ) • slovné druhy: ohybné (podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky, slovesá) • významové skupiny slovných druhov: podstatné mená – konkrétne, abstraktné, • prídavné mená – akostné, vzťahové • číslovky – základné, radové	• doslovné informácie, implicitné informácie, štruktúra textu • argument, konspekt, sumarizácia, anotácia • odborné termíny, knižné slová, nespisovné slová, expresívne slová, frazémy • diskusia • neohybné (príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia), • pomnožné podstatné mená • slovesá – plnovýznamové, neplnovýznamové; • prídavné mená privlastňovacie • príslovky – miesta, času, spôsobu, príčiny; • číslovky – násobné • zámená – osobné, privlastňovacie • slovesá: spôsob, • prídavné mená- vzory:pávi, matkin, otcov	• primárne a sekundárne informačné zdroje, stratégie čítania a učenia sa z textu, fyzické a elektronické knižnice, knižný katalóg • komunikačné oblasti: bežná, odborná, administratívna, mediálna, reklamná • mediálne texty::komentár • určovací sklad, vetné členy (prísudok, podmet, predmet, prívlastok, príslovkové určenie), • obohacovanie slovnej zásoby: preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, prenášanie významu, skratky • zámená: ukazovacie, opytovacie • rečnícke prejavy: prednáška, referát,	• komunikačný zámer textu, obsahová súdržnosť textu – slohové postupy (informačný, opisný, rozprávací, výkladový/úvahový), formálna súdržnosť textu – nadväzovacie prostriedky (opakovanie, rovnaký tvar slovesa, synonymá, antonymá, častice, slovotvorne súvisiace slová, asociácie) • odborné texty: dokumentárny film, poster, prezentácia, populárno-náučný program • mediálne texty: blog/vlog, podcast • administratívne texty: úradný oznam, vyhláška, formulár, účet, faktúra • reklamný text a jeho propagačná a presvedčacia funkcia • jednoduché súvetie, zložené súvetie (spojky, čiarka) • rečnícke prejavy: moderovanie, príhovor • mediálne texty: spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor,

			- gramatické kategórie: rod, číslo, pád, vzor - vzory podstatných mien: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dľaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie dievča - slovesá: osoba, číslo, čas - prídavné mená: rod, číslo, pád, - vzory: pekný, cudzí			

Obsahový štandard výkonový štandard	KOMPONENT: Recepčia umeleckých textov	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
			- odstránená - vyjadriť svoje emócie na prečítaný text - nájsť a interpretovať posolstvo v prečítanom texte - zdieľať svoj zážitok z počúvania a čítania textu a z ilustrácie primeraným spôsobom verbálne aj neverbálne. - prežívať sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch - recitovať so snahou o výrazný prednes a vyjadrenie individuálneho zážitku	- recitovať so snahou o výrazný prednes a vyjadrenie individuálneho zážitku veku primerané umelecké texty , - samostatne vybrať veku primeraný text - využiť výrazne prozodické vlastnosti reči v prednese - zaujať postoj k recitovanému textu - zdieľať svoj zážitok z čítania a počúvania textu, z návštevy divadelného a filmového predstavenia a z rozhlasového vysielania ústnou a písomnou formou - vyjadriť svoje emócie	- cieľavedome, samostatne a kriticky čítať a počúvať primerane náročné literárne texty rôznych žánrov na vlastné účely - orientovať sa v knižnom katalógu - cielené vyberať texty pre svoje potreby - kriticky vyhodnotiť autorov zámer a zaujať stanovisko k prečítanému textu - rozpoznať autorov zámer - vyjadriť v súvislosti prehovore svoje pocity z vyjadrenia autorovho zámeru - diskutovať o texte a prečítaný text využiť ako podporu pre svoju argumentáciu - viest skupinový dialóg o prečítanom texte	- určiť na základe štruktúry textu jeho žáner, zameranie a účel, porovnať a zhodnotiť stavebné prvky jednotlivých žánrov umeleckej literatúry - rešpektovať autorstvo - rozpoznať znaky braku a gýčovej literatúry - poznať skutočnú hodnotu literárneho diela i v historických súvislostiach - čítať knihy slovenských a svetových autorov, poznávať literárne texty rôznych etníc žijúcich na Slovensku (dostupných v preklade do slovenčiny), s oporou

			veku primerané umelecké texty • s pomocou nájsť veku primeraný umelecký text • predniesť text bez pomoci spamäti/ IP/ • použiť správne prozodické vlastnosti reči v prednese • zdieľať svoj zážitok z čítania a počúvania textu, z návštevy divadelného a filmového predstavenia a z rozhlasového vysielania ústnou a písomnou formou • prežívať sprostredkovaný umelecký zážitok cez filmové, rozhlasové, divadelné a iné spracovanie literárnych diel • zaznamenať svoje pocity a dojmy z čítania do čitateľského portfólia • určiť na základe štruktúry textu jeho žáner, zameranie a účel, porovnať a zhodnotiť stavebné prvky jednotlivých žánrov umeleckej literatúry • poznať znaky jednotlivých žánrov • identifikovať autorský zámer textu	• identifikovať a vyrozprávať svoje emocionálne vyjadrenie z počutého alebo videného • samostatne si vybrať knihy na čítanie, zdôvodniť svoj výber a odporučiť knihy s odôvodnením • vyhľadať recenzie na knihy • vyhľadať veku primeranú knihu • vybrať si knihu s rozlíšením žánru a témy • sformulovať a vyjadriť svoj názor na prečítané dielo • určiť na základe štruktúry textu jeho žáner, zameranie a účel, porovnať a zhodnotiť stavebné prvky jednotlivých žánrov umeleckej literatúry • zatriediť texty na základe vonkajšej kompozície • prerozprávať obsah čítaného a počúvaného textu s viacerými dejovými líniami. • dokázať pracovať s textom z dobrodružnej literatúry a poviedky • vytvoriť vlastné texty na základe poznania a zážitku z literárneho textu	• určiť na základe štruktúry textu jeho žáner, zameranie a účel, porovnať a zhodnotiť stavebné prvky jednotlivých žánrov umeleckej literatúry • analyzovať umelecký text z hľadiska témy, kompozície a štylizácie. • čítať knihy slovenských a svetových autorov, poznávať literárne texty rôznych etník žijúcich na Slovensku (dostupných v preklade do slovenčiny), s oporou o poznanie základných historických súvislostí • zdôvodniť výber zvolenej knihy na čítanie • sformulovať čitateľské preferencie. • analyzovať a hodnotiť rôzne formy spracovania literárnych diel a námetov (filmová, rozhlasová, divadelná) • orientovať sa v zdrojoch na čítanie. • rozširovať čitateľské teritórium o elektronické zdroje • využívať fyzické, elektronické knižnice a databázy. • vyhľadávať knihy na čítanie podľa svojho záujmu a účelu čítania • vytvoriť vlastné texty na základe poznania a zážitku z literárneho textu • vytvoriť súvislý text s použitím priamych a nepriamych pomenovaní	o poznanie základných historických súvislostí • diskutovať v historických súvislostiach o prečítanom diele • analyzovať a hodnotiť rôzne formy spracovania literárnych diel a námetov (filmová, rozhlasová, divadelná) • porozumieť hodnote a významu čítania umeleckej literatúry v osobnom aj v spoločenskom živote • kriticky vyhodnotiť autorov zámer • diskutovať o literárnych dielach • podložiť svoj názor vhodnými argumentmi • vytvoriť vlastné texty na základe poznania a zážitku z literárneho textu • dotvárať a inovatívne prepracovať texty • vyhodnotiť úroveň svojho textu

			• formovať empatiu, súcít, hodnoty, postoje a medzikultúrne porozumenie na základe čítaného a počúvaného textu. • vytvoriť vlastné texty na základe poznania a zážitku z literárneho textu • aplikovať znaky komiksu do vlastnej tvorby • vytvoriť tematicky zadaný vlastný text	• vyjadriť v lyrickom žánri svoje pocity, myšlienky • usporiadať text do vhodnej formy • použiť vhodné obrazné umelecké prostriedky	• pretransformovať žánrový text • orientovať sa v rôznych žánroch umeleckého textu podľa obsahu a formy • identifikácia a opis kompozičných a jazykových prvkov textu na základe poznania žánru a čitateľských skúseností: vnútorná kompozícia literárneho diela - úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie, ja- a on-rozprávanie, pásmo postáv a pásmo rozprávača, striedavý a združený rým, obkročný a prerývaný rým, voľný verš, básnická otázka, metafora, monológ, dialóg, dejstvo, humor;	
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Čítanie s porozumením	• stručné prerozprávanie príbehu na základe zápletky a/alebo deja, porovnávanie textov, • vyvodenie pointy počutého/prečítaného literárneho textu • ja- a on-rozprávanie • striedavý a združený rým • monológ, dejstvo) • diskutovanie o texte, prezentácia vlastnej interpretácie textu, • domýšľanie a tvorba variantu pokračovania textu • predvídanie z počutého a prečítaného textu	• samostatné prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s viacerými dejovými líniami • zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní, • identifikácia a opis stavebných prvkov textu na základe poznania žánru a čitateľských skúseností: vnútorná kompozícia literárneho diela, • pásmo postáv a pásmo rozprávača • hodnotenie umeleckých jazykových prostriedkov a ich pôsobenia na čitateľa	• prerozprávanie príbehu z rôznych uhlov pohľadu • obkročný a prerývaný rým • voľný verš, básnická otázka, • metafora, • rozlišovanie priameho a obrazného pomenovania v texte prózy a poézie vo viazanom aj voľnom verši	• prerozprávanie príbehu: používanie citátov

			formulovanie odpovedí na otázky k textu a pokusy o tvorbu rôznych druhov otázok k textu – faktografické, induktívne, deduktívne, analytické a hodnotiace otázky	dedukcia významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu, vysvetľovanie pomocou ďalších zdrojov (iné texty, slovníky)		
		Čítanie pre zážitok	- rozpoznanie a pomenovanie pôsobenia textu na vlastné prežívanie – vlastná estetická skúsenosť z recepcie textu, - čítanie pre potešenie, pocit oddychu a zážitok, čítanie kníh podľa vlastného výberu a diskusia o prečítaných knihách, - prednes textu so snahou o estetickú intonáciu a citové prežívanie v rámci svojich schopností, - formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu, - spostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia	- opísanie, ako text (jeho prvok) môže pôsobiť na iných, aké reakcie môže vyvolať - vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického, filmového a rozhlasového spracovania témy a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom, - spoznávanie vybraných tém, ktoré sú v rôznych podobách spracované v dielach slovenských a svetových autorov a autoriek	- analyzovanie motívov a príčin konania hrdinov a hrdiniek, porovnávanie názorov a pocitov hrdinov a hrdiniek so svojimi pocitmi, zážitkami a skúsenosťami, - poznávanie základných literárnych útvarov z kultúrnych prostredí rôznych etník žijúcich na Slovensku a zo slovesnej tvorby Slovákov v zahraničí prezentovanie vybraného slovesného folklórneho prejavu osvojeného v rodine, v susedskom prostredí	debatovanie o hodnotách a kvalitách kníh aj textov generovaných AI s využitím argumentácie: brak a gýč v literatúre - spostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách, časopisoch - poznávanie autorského štýlu, rešpektovanie autorstva a vysvetľovanie kontextu vzniku literárnych diel (pseudonym, autorské právo a copyright)
		Samostatný/ sebavedomý čitateľ	pravidelné vyhotovovanie tvorivých záznamov o knihách, svojom	vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie a počúvanie v	zámerné a cieľavedomé plánovanie a formovanie vlastného čítania a čitateľského vkusu	komunikovanie významov a zážitku z

			čitateľstve a jeho pokrokoch: tvorba myšlienkových máp, reflexia a záznam posolstiev z textov, dojmov z čítania, z divadelného a filmového predstavenia (pokročilé čitateľské portfólio) • tvorenie reflexívnych výstupov o vlastnom čítaní: porozumenie textu, poznanie jeho štruktúr, čitateľský posun, použitie čitateľských stratégií, denníky, myšlienkové mapy	závislosti od čitateľských preferencií (tém, žánrov, autorov), • budovanie čitateľských rituálov, trvalých čitateľských návykov a identity čitateľa,	• samostatné a cielené používanie knižnice, orientácia v knižných katalógoch, využívanie fyzických a elektronických knižníc a databáz • rozširovanie čitateľského teritória • (<i>e-knihy, časopisy, internet, audioknihy</i>) • uvedomovanie si a aktívne komunikovanie významu čítania, počúvania a sledovania audiovizuálneho umenia ako zdroja osobného rastu, učenia a prehlbovania životných skúseností	čítania, počúvania alebo audiovizuálneho umenia
		Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu	• budovanie schopnosti vedome pracovať s textom ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku, • pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok a namietanie, • vytvorenie alebo prispôsobenie si podmienok, v ktorých sa žiakom bude príjemne čítať a budú sa vedieť sústrediť na čítanie	• spájanie textu a jeho obsahu s vlastnými skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami, prepájanie tém s reálnym životom, • identifikovanie vlastných silných stránok v čítaní a oblastí na zlepšenie	• uvedomenie si možností regulačných procesov, výber stratégie a riešenie úloh na rozvoj porozumenia, • plánovanie procesu recepcie umeleckého diela (pri čítaní a počúvaní literárnych textov, v rámci návštevy divadelného a filmového predstavenia atď.) a plánovanie recepcných aktivít	• vyhodnotenie a reflexia vlastného čítania, porozumenia textu a poznania jeho štruktúr • reflektovanie toho, ako rozličné stratégie a prostredia pomáhajú žiakom pri čítaní na rôzne účely a porozumení textu
		Tematické okruhy a textová realizácia	• populárnu pieseň, • satiru, • próza: dobrodružná	• báseň vo voľnom verši • voľný verš, • básnická otázka, • metafora,	• próza dievčenská, • denník, • cestopis	• próza historická, • sci-fi, • horor, • komédiu, • tragédiu,

						• činohru, • muzikál, • literatúru faktu
			• dôstojnosť, osobné záujmy – potreby a záujmy iných, písané – nepísané zákony, odvaha, sloboda, zodpovednosť, hodnoty, nenávisť, ľudské a spoločenské dilemy, hrdinstvo, mier, obeta, láska, občianska spolupatričnosť, angažovanosť a spolunažívanie, diskriminácia a ľudské práva, zlyhanie jednotlivca/spoločnosti, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, priateľstvo, zamilovanosť a prvá láska, spoločné hodnoty, spoločné konanie a osamelosť, strachy a obavy, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, rozmanitosť a podobnosť kultúr, národná kultúra a kultúrne dedičstvo, slovné hry, krása, realita a fantázia, globálne problémy pri ochrane životného prostredia, úcta k živej a neživej prírode, minulosť, prítomnosť a budúcnosť, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja			
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu • striedavý a združený rým, • humor, • satira, • dialóg, monológ, dejstvo • legenda, • balada, • báj, • komiks, • manga, • populárna pieseň	• vnútorná kompozícia literárneho diela – úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie; • ja- a on-rozprávanie, • pásmo postáv a pásmo rozprávača, • próza – detektívna • poviedka	• obkročný a prerývaný rým, • novela, • román (detektívny, biografický, dievčenský, dobrodružný, román vo forme denníka), • biografía, • e-kniha, audiokniha, knižný katalóg, elektronická knižnica, databáza	• historický román • reportážna literatúra

Komunikácia 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Predmet	Komunikácia
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelanie
Cyklus	3. cyklus
Ročník	6.
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

Charakteristika predmetu:

V súlade s víziou školy, rešpektovať potenciál každého žiaka a dbať na jeho individuálne potreby, je dôležité, aby sme pre žiakov žijúcich v dvojazyčnom prostredí poskytli možnosť a príležitosť na poznávanie a prežívanie sveta prostredníctvom štátneho jazyka a na funkčné využitie komunikačných zručností v rôznych prostrediach a situáciách. Ciele a obsah predmetu sú zamerané tak, aby žiaci získavali zmysluplné poznatky a spôsobilosti, ktoré prakticky využijú v živote, a to: vedieť čítať a písať s porozumením, vyjadriť sa, komunikovať v rôznych situáciách, poznať a rešpektovať kultúru a jazyk iných národností, pracovať s rôznymi druhmi textov a s informáciami z rozličných médií. Vyučovací predmet sa delí na dva komponenty: komunikačná interakcia a hovorená produkcia. Zámerom rozvíjania komunikačnej interakcie je uplatňovanie zásad kooperácie a zdvorilosti v rôznych komunikačných situáciách. Osobitne dôležité je uplatňovanie sociokultúrnych zvyklostí a postupné rozvíjanie argumentačných zručností žiaka. Komponent hovorená produkcia zahŕňa rozvíjanie schopnosti žiaka tvoriť rôzne žánre hovoreného textu a vyjadrovať pritom rozličné komunikačné zámery. Dôležité je aj aktívne počúvanie hovoreného prejavu a jeho porozumenie.

Ciele vzdelávania:

1. Aktívne a s rešpektom vstupovať do hovorenej komunikácie
2. Primerane a vecne reagovať v rôznych komunikačných situáciách
3. Rozvíjať a obohacovať slovnú zásobu v štylisticky rôznorodých komunikačných situáciách
4. Vytvoriť a prezentovať hovorený, písomný prejav v rôznorodých bežných životných situáciách
5. Rešpektovať názor komunikačného subjektu, viesť zdvorilý dialóg
6. Ohľaduplne argumentovať a vyjadrovať v hovorenej komunikácii svoj názor, postoj k téme
7. Aplikovať zásady asertívnej komunikácie v simulovaných spoločenských situáciách
8. Pomôcť žiakom z viacjazyčného prostredia plynulo sa adaptovať a prekonávať jazykové bariéry

Učebné osnovy pre 3.cykus - 6. ročník Komunikácia			
Obsahový štandard a výkonový štandard	KOMPONENT		6.ročník
	Komunikačná interakcia	Žiak vie/dokáže:	• komunikovať s rešpektom, • iniciovať a viesť komunikáciu v skupine rovesníkov, • vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy, zdôvodniť ho, prípadne pozmeniť, • rešpektovať názor komunikačného partnera , • vyjadriť súhlas, pochvalu, ocenenie, námietku alebo nesúhlas sociálne primeraným spôsobom, • využiť na komunikáciu situačne vhodný komunikačný kanál, • vecne a aktívne rozvíjať dialóg, kriticky a s rešpektom reagovať na repliky komunikačného partnera, • uplatňovať pri vedení dialógu zásady kooperácie a zdvorilosti a rešpektu voči inakosti, • vyjadriť názor na spoločensky aktuálne témy a podporiť ho rôznymi druhmi argumentov.
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	6.ročník
		Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť	• nácvik interakcie v rôznych simulovaných a reálnych komunikačných situáciách

		Dialogická komunikácia a kooperácia	- nácvik kooperácie v priamom alebo v sprostredkovanom dialógu: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo, k veci, jasne a zrozumiteľne - zásady zdvorilosti (takt, veľkorysosť, uspokojenie, súhlas, skromnosť, sympatia) a ich uplatňovanie v komunikácii
		Korešpondencia	- nácvik písania základných žánrov korešpondencie: list, jednoduchý e-mail - používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty.
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	- nadväzovanie replík v dialógu, používanie vhodných nadväzovacích prostriedkov (oslovenia, pripájacie častice, zámenné a iné synonymá), - uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v domácich a v prevzatých slovách (v nadväznosti na 2. cyklus, pravidlo o rytmickom krátení, spodobovanie hlások na hranici slov, výslovnosť spoluhláskových skupín)
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	- dialóg, diskusia, kooperácia a zdvorilosť v komunikácii - zvukové prostriedky (melódia, tempo, prestávka, sila hlasu, dôraz), pohybové prostriedky (mimika, gestá, pohyb a postavenie tela) a mimojazykové prostriedky (situácia, farba, empatia a pod.). materinský jazyk, druhý jazyk - dialóg: nadviazanie kontaktu, ukončenie kontaktu, striedanie v dialógu, pravidlá dialógu - názor, zdôvodnenie názoru, fakt, domnienka
	KOMPONENT		6. ročník
	Hovorená produkcia	Žiak vie/dokáže:	- vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy a zdôvodniť ho, - vyrozprávať príbeh so zápletkou a jej riešením, - aktívne a s rešpektom počúvať hovorený prejav iných, klásť otázky k obsahu a k jazyku prejavu, - uplatniť v hovorenom prejave situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky, - vytvoriť obsahovo a formálne súdržný hovorený text s rôznym komunikačným zámerom, - rozlíšiť žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu .
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	6. ročník
		Príprava a prednes hovoreného prejavu	- používanie jednoduchých argumentov na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami - výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie pohybových prostriedkov - vhodné stratégie prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne) - využívanie knižných a elektronických jazykových slovníkov - nácvik kultivovaného prednesu hovoreného prejavu - prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy alebo školy

	<i>Reflexia hovoreného prejavu</i>	• formulovanie argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu
	<i>Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu</i>	• rozprávanie prežitej skúsenosti, objasňovanie udalosti, plánovanie udalosti, reálny alebo vymyslený príbeh so zápletkou a jej riešením • vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému, jeho zdôvodnenie, prípadne pozmenenie názoru na základe argumentov spolužiakov • nácvik jednoduchého rečníckeho prejavu s informačnou funkciou: pozvanie na školské/zájimové podujatie, sprevádzanie návštevy po škole, obci
	<i>Komunikačné prostriedky a pravidlá</i>	• uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v domáciach a v prevzatých slovách (v nadväznosti na 2. cyklus, pravidlo o rytmickej krátení, spodobovanie hlások na hranici slov, výslovnosť spoluhláskových skupín) • primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov • používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (oslovenia, emocionálne slová a frazémy, primerané odborné a abstraktné slová) • porovnávanie a odlišovanie spisovných a slangových slov (s oporou o jazykové slovníky) • porovnávanie a odlišovanie spisovných a nespisovných tvarov, podľa ich používania v regióne

Podoblasť vyučovania cudzích jazykov

Charakteristika podoblasti

Vzdelávaciu podoblasť Jazyk a komunikácia – cudzie jazyky (ďalej aj JaK CJ) tvoria vyučovacie predmety: anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk. Počas prvého a druhého cyklu sa vyučuje prvý cudzí jazyk. V treťom cykle sa vyučuje prvý a druhý cudzí jazyk v súlade s rámcovými učebnými plánmi.

Pri vyučovaní a učení sa cudzích jazykov sa uplatňuje model vzdelávania podľa komunikačných úrovní, ktorý vychádza z dokumentov Rady Európy s názvom Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (2017, ďalej aj ako Rámec) a doplnujúceho vydania k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky (2022). Všeobecná charakteristika a obsah komunikačných úrovní boli citlivo prispôbené podmienkam edukačného kontextu na Slovensku a vývinovo-psychologickým osobitostiam žiakov mladšieho a staršieho školského veku.

Osvojovanie si cudzieho jazyka má veľký význam pre komplexný rozvoj žiakov a ich ďalšie vzdelávanie. Pri rozvíjaní cudzojazyčnej komunikácie sa prehlbuje schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre, čo vytvára predpoklady pre ich flexibilitu a otvorenosť svetu. Žiaci sa učia predchádzať vytváraniu stereotypov pri vnímaní iných kultúr, prípadne ich odbúravaním a byť otvorení kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Vzdelávacia podoblasť je zameraná prakticky a zdôrazňuje využívanie cudzích jazykov v kontexte každodenných situácií blízkych životu žiakov. Vo vyučovaní sa uplatňuje prístup zameraný na žiaka, v ktorom je výučba prispôbovaná potrebám žiakov a rešpektujú sa ich vývinové a individuálne osobitosti. Prístup k učeniu sa jazykov a štruktúra vzdelávacích štandardov sú založené na princípoch činnostne zameraného prístupu definovaného v Rámci. Činnostne zameraný prístup považuje žiakov za aktívnych účastníkov procesu učenia sa a používateľov jazyka. Teda žiaci nie sú pasívnymi prijímateľmi informácií, ale osvojujú si jazyk vykonávaním zmysluplných úloh, ktoré reflektujú ich reálny život. Novozískavané vedomosti sa prepájajú s predchádzajúcimi a zároveň s poznatkami z iných predmetov. Žiaci sú vedení k tomu, aby vedeli kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a vytvárať si základy efektívnych stratégií učenia sa.

Cudzojazyčná výučba je usmerňovaná tak, aby žiaci dokázali úspešne komunikovať v cieľovom jazyku a realizovať svoj komunikačný zámer v každodenných situáciách. Na uskutočnenie tohto zámeru sa žiaci zapájajú do komunikačných jazykových činností (receptcia, produkcia, interakcia) a využívajú vhodné stratégie, aby ich komunikácia bola primeraná danej situácii a stanovenej úrovni ovládania cudzieho jazyka. Vzdelávacia podoblasť – cudzie jazyky, v súlade s ostatnými predmetmi vo vzdelávacej oblasti JaK, obsahuje tri základné komponenty: recepciu, produkciu a interakciu. Tieto sú navzájom úzko prepojené do jedného celku pod názvom Komunikačné jazykové činnosti a tvoria výkonový štandard.

Obrázok 2 Komponenty vzdelávacej oblasti JaK CJ

Recepcia zahŕňa porozumenie rôznych druhov počúvaného a čítaného textu, t. j. získanie, spracovanie a vyhodnotenie informácií. Rozvíja schopnosť žiaka počúvať a čítať text a porozumieť mu. Produkcia zahŕňa tvorbu rôznych druhov hovoreného alebo písaného textu. Rozvíja schopnosť žiaka tvoriť text a vyjadrovať pritom rozličné komunikačné zámery. Interakcia zahŕňa aktívnu komunikáciu v ústnej alebo písomnej forme. Zámerom rozvíjania interakcie je efektívna komunikácia myšlienok, emócií, potrieb a názorov, kladenie otázok a aktívne počúvanie (čítanie). Rozvíja schopnosť žiaka primerane vstupovať do komunikácie a rešpektovať pritom komunikačného partnera. Osobitne dôležité v cudzojazyčnej komunikácii je aj rešpektovanie sociokultúrnych zvyklostí.

Výkonový štandard VO JaK – cudzie jazyky vymedzuje spôsobilosti, ktoré má žiak dosiahnuť. Ich napĺňanie je možné aj s využitím nástrojov AI, ktoré vstupujú do výučby cudzích jazykov nie ako nový cieľ vzdelávania, ale ako podporný prostriedok. Nástroje AI rozširujú možnosti dosahovania vzdelávacích štandardov a umožňujú efektívne učenie sa. Vo vyučovaní jazykov je možné ich využívať na objasnenie významu neznámych slov, vedenie riadenej konverzácie s chatbotom v bezpečnom prostredí, personalizované prispôsobenie učebného obsahu, oboznamovanie sa s kultúrnym kontextom krajiny cieľového jazyka a pod. Rozsah a spôsob využívania nástrojov AI sa prispôsobuje komunikačnej úrovni žiaka a jeho jazykovým schopnostiam. Zmysluplné zapojenie AI do vyučovania a učenia sa cudzích jazykov vždy predpokladá vlastné úsilie žiaka. Úlohou žiaka je najskôr porozumieť textu, alebo ho samostatne vytvoriť a až následne môže využívať nástroje AI na overenie, úpravu textu alebo získanie ďalších informácií, pričom uvažuje nad ich spoľahlivosťou, transparentne uvádza spôsob ich využitia, identifikuje hlavné bezpečnostné riziká spojené s používaním AI a dodržiava zásady zodpovedného a etického zaobchádzania s digitálnymi nástrojmi.

Obsahový štandard je rozdelený do štyroch zložiek: pragmatickej – funkcie jazyka, jazykovej – jazykové prostriedky, sociolingválnej a tematických okruhov. Pragmatická, jazyková a sociolingválna zložka komunikácie tvoria komunikačnú kompetenciu tak, ako je definovaná v Rámci¹. Tieto zložky sú neoddeliteľné a vzájomne prepojené pri používaní akéhokoľvek jazyka. Pragmatická zložka zahŕňa komunikačné funkcie jazyka, pričom na každej úrovni (predA1, A1, A2) je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka inak (pomocou iných jazykových prostriedkov). Funkcie jazyka je možné voľne kombinovať a prispôbiť komunikačnej situácii alebo téme. Jazyková zložka zahŕňa jazykové prostriedky (slovná zásoba, výslovnosť a gramatické javy), s ktorými sa žiak oboznamuje v rámci odporúčaných tematických okruhov a funkcií jazyka. Sociolingválna zložka obsahuje stratégie, ktoré žiakovi umožňujú osvojiť si vhodné komunikačné nástroje. Súčasťou sociolingválnej zložky je aj rozvoj interkultúrneho povedomia, ktoré umožňuje vnímanie odlišností medzi vlastnou kultúrou a kultúrou cieľového jazyka. Tematické okruhy slúžia na vytváranie rôznych komunikačných situácií a tvoria kontext pre praktické používanie jazyka v každodenných situáciách žiakov s využívaním primeranej slovnej zásoby a gramatických javov. Tvoria iba širší rámec obsahového štandardu.

¹ Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie – doplnujúce vydanie (preklad Š. Franko). ŠPÚ: Bratislava, 2022. Dostupné na: <https://www.statpedu.sk/files/sk/vyskum/publikacnainnost/publikacie/spolocny-europsky-ramec-jazyky-ucenie-vyucovanie-hodnotenie-doplnujuce-vydanie.pdf>

	Výstupné komunikačné úrovne pre prvý cudzí jazyk	Výstupná komunikačná úroveň pre druhý cudzí jazyk
1. cyklus	pred-úroveň A1	
2. cyklus	úroveň A1	
3. cyklus	úroveň A2	úroveň A1

Ciele vzdelávacej podoblasti

1. Primerane používať cudzí jazyk na dosiahnutie komunikačného zámeru.
2. Porozumieť jednoduchému hovorenému a písanému textu.
3. Jednoducho komunikovať v ústnej a písomnej forme.
4. Jednoducho sprostredkovať informácie iným ľuďom.
5. Využívať cudzí jazyk ako prostriedok na získavanie poznatkov a informácií.
6. Byť motivovaný a mať pozitívny vzťah k učeniu sa cudzích jazykov.
7. Využívať vhodné stratégie učenia sa cudzieho jazyka.
8. Byť otvorený k jazykovej a kultúrnej rozmanitosti.

Hravá angličtina/ Anglický jazyk 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia	
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava	
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ	
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie	
Vzdelávací cyklus	prvý	
Vyučovací predmet	Hravá angličtina,	Anglický jazyk
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne	3. ročník 99 hodín ročne - 3 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	

Hlavným cieľom 1. cyklu je dosiahnuť úroveň počiatočného osvojenia si prvého cudzieho jazyka (pred-úroveň A1). V prvom cykle žiak dokáže vnímať nové zvuky, slová a informácie, ktoré mu cudzí jazyk prináša. Prostredníctvom počúvania a hovorenia sa učí používať známe výrazy a veľmi jednoduché slovné spojenia. Rozumie krátkym pokynom a jednoduchým vetám s vizuálnou oporou. Na základe poskytnutého vzoru používa veľmi jednoduché slovné spojenia v hovorenej a písomnej podobe. Je motivovaný k ďalšiemu objavovaniu cudzieho jazyka a učí sa vnímať základné podobnosti a rozdiely medzi vlastnou kultúrou a kultúrou iných krajín/ludí.

Ciele vzdelávania pre 1.cyklus

1. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia.
2. Rozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou.
3. Rozumieť krátkym inštrukciám.
4. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia.

5. Na základe príkladu vedieť písomne reprodukovat' jednoduché slovné spojenia a krátke vety.
6. Vytvoriť si pozitívny vzťah k učeniu sa cudzích jazykov.

Na konci 3. ročníka žiak vníma nové zvuky, slová a informácie, ktoré mu cudzí jazyk prináša a je motivovaný k jeho ďalšiemu objavovaniu. Rozumie krátkym pokynom a jednoduchým vetám s vizuálnou podporou. Na základe poskytnutého vzoru používa veľmi jednoduché slovné spojenia, dokáže písomne reprodukovat' krátke vety.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus JAZYK A KOMUNIKÁCIA Cudzie jazyky (Hravá angličtina, Anglický jazyk)				
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník	3. ročník
	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	Rozoznať bežné, známe slová (napr. farby, oblečenie, jedlá) za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte.	Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.	Porozumieť ilustrovanému príbehu s jednoduchými každodennými slovami a jednoduchým informačným materiálom (napr. pozvánke na narodeninovú oslavu), Odhadnúť význam slova zo sprievodného obrázka.
	PRODUKCIA Ústny prejav Písomný prejav	Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slov a slovných spojení, Imitovať správnu výslovnosť a intonáciu	Podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe, podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet.	Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je, reprodukovat' krátku riekanku/pieseň. podľa predlohy napísať bežné jednoduché slová a jednoduché krátke vety, napísať základné informácie o sebe a svojom okolí.
	INTERAKCIA Ústna interakcia	Porozumieť jednoduchým pozdravom a reagovať na ne (dokáže pozdraviť, povedať svoje meno, opýtať sa druhých, ako sa volajú, a jednoduchým spôsobom sa rozlúčiť). V priamej komunikácii používať základné slová a slovné spojenia, ako sú „áno“, „nie“, „prepáčte“, „prosím“, „ďakujem“, „nie, ďakujem“ ako prejav zdvorilosti a úcty k iným.	Klást' jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpovediam, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. farby, názvy niektorých živočíchov, potravín, oblečenia). Verbálny prejav môže byť sprevádzaný gestikuláciou.	Porozumieť veľmi jednoduchým pokynom, ktoré učiteľ dáva v škole, a reagovať na ne (napr. „Otvor si knihu.“, „Pod' sem.“, „Vezmi si pero.“).

Obsahový štandard				
		1.ročník	2.ročník	3. ročník
	Funkcie jazyka	- Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť sa /odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa. - Požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu. - Požiadať o povolenie, súhlas	- Nadviazať kontakt pri stretnutí: osloviť niekoho, pozdraviť /odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa. - Požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu - Predstaviť záľuby a preferencie (čo mám rád)	- Požadovať a poskytnúť informácie - Predstaviť záľuby a preferencie - Zaujať postoj - Vyjadriť návrh a reagovať naň - Vyjadriť a zistiť želania, pocity - Reagovať na príbeh
	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	- Ukazovacie zámená a väzba: this is/these are - Otázka "How many?" - Otázka "What color is it?" + odpoveď "It's..." - Sloveso "like/don't like" - Základné číslovky 0-10 - Sloveso "have got" v prítomnom čase	- Ukazovacie zámená a väzba: this is/these are - osobné zámená: I, you, he, she, it. - opytovacie zámená: who, what, how many - sloveso „have got“ v prítomnom čase jednoduchom - základné číslovky 0-20 - predložky miesta: in, on	- Časovanie pomocného slovesa "to be" v jednotnom čísle v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky a záporu - základné privlastňovacie zámená: my, your, his, her - opytovacie zámená: who, what, where, when, how - Ukazovacie zámená a väzba: this is/these are - väzby there is/there are – oznamovacia veta, otázka, zápor - Základné číslovky 0-20 - Časovanie slovesa "have got", v jednotnom a množnom čísle, oznamovacia veta, otázka, zápor - sloveso „can“ v prítomnom čase jednoduchom - predložky miesta: in, on, under
	Sociolingválna zložka	- Poznať základné frázy pri stretnutí: pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa - Vedieť reagovať na udalosť, blahoželať: narodeniny, Vianoce, Veľká noc	Vedieť reagovať na udalosť, blahoželať: meniny, Vianoce, Veľká noc	- Reálie - škola v UK - Príroda - Halloween

	Tematické okruhy	• Farby • Čísla 0-10 • Rodina a spoločnosť • Domov a bývanie • Príroda a životné prostredie • Oblečenie • Ľudské telo • Pomenovanie jedál • Multikultúrna spoločnosť	• Abeceda • Príroda a životné prostredie (dni v týždni, mesiace v roku) • Škola, školské pomôcky • Rodina a spoločnosť • Ľudské telo • Čísla 0-20 • Voľný čas a záľuby (hračky) • Multikultúrna spoločnosť	• Rodina a spoločnosť • Domov a bývanie • Ľudské telo, starostlivosť o zdravie • Vzdelávanie • Voľný čas a záľuby • Odievanie a móda • Príroda a životné prostredie • Multikultúrna spoločnosť • Obchod a služby
	Druhy textov	• Riekanky • Pesničky • Maľované čítanie	• Riekanky • Pesničky • Maľované čítanie	• úryvky ilustrovaných rozprávok a príbehov • krátke opisy • Piesne • Básničky • Riekanky • Komiksy • plagáty, oznámenia, letáky...a pod.

Anglický jazyk 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	Anglický jazyk
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 99 hodín ročne - 3 hodiny týždenne 5. ročník 132 hodín ročne - 4 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je dosiahnuť komunikačnú úroveň A1 v prvom cudzom jazyku. V tomto cykle sa zintenzívňuje kontakt s cieľovým jazykom najmä prostredníctvom využívania rôznych druhov textov v hovorenej, printovej a audiovizuálnej forme. Žiak rozumie bežným jednoduchým hovoreným a písaným textom. Dokáže spontánne reagovať, získať a podať základné informácie o sebe a svojom okolí, opísať osoby, predmety a jednoduché aktivity tak, aby dokázal jednoducho komunikovať v ústnej aj písomnej forme. Začína si uvedomovať dôležitosť učenia sa cudzích jazykov pre svoj ďalší rozvoj a vnímať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť spoločnosti.

Ciele vzdelávania pre 2.cykus

1. Rozumieť bežným každodenným výrazom a jednoduchým vetám.
2. Rozumieť krátkemu príbehu alebo vypočutému textu s vizuálnou oporou.
3. Poskytnúť základné informácie o sebe a o svojom okolí.

4. Získať informácie jednoduchými otázkami.
5. Primerane reagovať na jednoduché otázky.
6. Čítať s porozumením jednoduché texty.
7. Napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a veciach osobného významu.
8. Dohovoriť sa jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne.
9. Byť motivovaný k učeniu sa cudzieho jazyka.
10. Vnímať rozmanitosť kultúr a jazykov.

Na konci 5. ročníka žiak rozumie bežným jednoduchým hovoreným a písaným textom. Formuluje jednoduché otázky a dokáže na ne odpovedať. Dokáže podať základné informácie o sebe a svojom okolí, opísať osoby, predmety aj jednoduché aktivity. Dokáže napísať jednoduché, krátke texty. Používa základné stratégie komunikácie, aby dokázal jednoducho komunikovať. Žiak si začína uvedomovať dôležitosť učenia sa cudzích jazykov pre svoj ďalší rozvoj a vnímať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť spoločnosti.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Anglický jazyk			
Výkonový štandard	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	Žiak vie/dokáže:	
		4.ročník	5.ročník
		Sledovať reč a pochopiť význam, ak je reč pomaly a zreteľne artikulovaná (napr. jednoduchý opis priestoru, domáceho zvieratka). Porozumieť jednoduchým pokynom vysloveným pomaly a postupovať podľa nich. Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami. Rozoznať známe názvy a slová na jednoduchých oznamoch. Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textovo známych témach.	Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým vetám za predpokladu, že sú vyslovené pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému. Porozumieť jednoduchému ilustrovanému príbehu alebo jednoduchému krátkemu textu (napr. pozvánka na narodeninovú oslavu, odkaz, sms). Porozumieť krátkym, jednoduchým odkazom/správam. Z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova.
	PRODUKCIA Ústny prejav	Žiak vie/dokáže:	
		Ústny prejav	
		4.ročník	5.ročník

	Zrozumiteľne reprodukovat' hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa. Poskytnúť základné informácie o sebe. Opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť. Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je. Vyjadriť, čo kto má a nemá rád. Používať prirodzenú gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania.	Vysloviť naučené slová a slovné spojenia. Opísať seba, čo robí a kde žije. Podľa príkladu tvoriť krátke vety o sebe a opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. Pomenovať predmet a opísať jeho vlastnosti. Poskytnúť informácie o veciach osobného významu (napr. čo má alebo nemá kto rád, o rodine, škole) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov. Predstaviť veľmi krátke, väčšinou vopred pripravené prezentácie.

Výkonový štandard	PRODUKCIA Ústny prejav Písomný prejav	Písomný prejav	
		4.ročník	5.ročník
		Odpísať známe slová a krátke slovné spojenia. Správne používať základné interpunkčné znamienka (napr. bodky, otázniky). Poskytovať informácie o veciach osobného významu (napr. čo má alebo nemá kto rád, o rodine, domácich zvieratách) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov.	Zmysluplne doplniť bežné jednoduché slová a slovné spojenia do textu s vizuálnou oporou. Pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke. Rozlíšiť situácie, kedy je použitie AI zmysluplné a kedy je lepšie úlohu vyriešiť samostatne
	INTERAKCIA Ústna interakcia	Žiak vie/dokáže:	
		Ústna interakcia	
		4.ročník	5.ročník
		Nadviazať základný spoločenský kontakt použitím bežných zdvorilostných slov a slovných spojení. V rozhovore reagovať na jednoduchšie otázky o základných faktoch alebo pocitoch, vymieňať si názory o tom, čo sa mu páči alebo nepáči/čo má alebo nemá rád. Konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste a pod. Porozumieť jednoduchým pokynom a žiadostiam a reagovať na ne (napr.: „Prečítaj.“ „Počúvaj.“ „Povedz mi.“, „Podáš mi... prosím?“).	Zapojiť sa do základnej konverzácie tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrovania. Podľa vzoru v rozhovore klásť krátke, jednoduché otázky, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. rodina, škola, oblečenie, bývanie) a reagovať na ne. Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách. Budovať si sebadôveru v komunikácii založenú na vlastnom úsilí, nie na porovnávaní sa s výkonom AI

		Písomná interakcia	
		4.ročník	5.ročník
		Jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia (napr. blahoželenie k narodeninám, pozvánka na oslavu).	Reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché slová a krátke vety, pri písaní môže použiť slovník alebo online prekladač. Napísať krátku, veľmi jednoduchú správu. Použiť slovník alebo podporné digitálne nástroje vrátane AI na vyhľadanie slovnej zásoby alebo overenie významu jednotlivých slov alebo viet. Rozpoznať prejavy, ktorými sa AI snaží napodobňovať ľudské emócie a zachovať si voči nim kritický odstup.
Obsahový štandard	Funkcie jazyka	4.ročník	5.ročník
		Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa	
		<i>Excuse me, please. Miss/Sir, Ms Kováčová/Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a).. Hello. I'm Ada. This is my sister Ela. Good morning. I'm John. And this is my friend Luke. Goodbye. See you.</i>	Let me introduce.....
		Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo	
		<i>What lessons have we got today? We've got Slovak, English, Science and PE. Are you good at English? Yes, I am.</i>	<i>Excuse me, where's the library? Is it in this building? Yes, it is. It's on the second floor.</i> How do I get to the bank, please? Could you tell me the way to the...?
		Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť	
		<i>My grandma is very kind and polite. Jim is wearing blue jeans, a green T-shirt and trainers. In my bedroom there's a bookcase, next to my bed.</i>	What...like?/ What...look like? Opis zvierat'a – časti tela
		Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností	
		<i>Do you like....? Have you got.....?</i>	<i>OK. Yes. What do you think? I think you are right. No. I don't think so. Do you think it's important to take care of animals? I think it's very important. I want to read this book about nature. I don't want to watch TV.</i>
		Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť	
		<i>I can sing. I can't swim. Can he dance? Yes, he can.</i>	

		Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/ľútosť/fyzickú bolesť, zistiť pocity iných	
		<i>Today I am happy. Yesterday I was sad.</i>	<i>I am sorry. Ouch, my leg hurts! What's wrong? Are you OK?. What's the matter?</i>
		Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči	
		<i>I like travelling by bus but I don't like planes. I like swimming. I don't like skating. Do you like hot weather? No, I don't like hot weather.</i>	<i>I am interested in... I am fond of....I hate... I don't mind....</i>

Obsahový štandard	Funkcie jazyka	Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa	
		<i>Come here, please. Don't play next to traffic. Can you give me the book? Yes, here you are. No, I can't. I'm sorry.</i>	<i>May I...? Would you mind...? I agree. I don't agree. Me too. Me neither. I don't agree either.</i>
		Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc	
		<i>What can we do? Let's go to the skate park. That's a good idea. That sounds nice. Thank you. I can help you.</i>	<i>What about...? Would you like...? Why don't we...? What about...? Shall we... How about...?</i>
		Korešpondovať: vhodne začať a ukončiť list/e-mail, napísať jednoduchý list/e-mail, napísať krátku textovú správu	
		<i>Dear Jana, How are you? I'm writing to tell you about..., With best wishes, Kate.</i>	
		Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie	
		<i>That's very interesting. That's great. How boring. I don't like it. All the best for your birthday! Hope you have a great birthday! Best wishes for the New Year. Please, come to my party on Saturday. Thanks for the invitation.</i>	
		Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, začať/rozvinúť/ ukončiť príbeh, reprodukovať príbeh	
			<i>The story was great. It was fun. It was boring. I did not like it. Once upon a time, there was.. This is a story about... It was...There were... The story was about..</i>
	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	jednotné a množné číslo podstatných mien,	
		Pravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien, prípona -s, Nepravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien – man-men, woman-women, child-children	<i>Pravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien, prípona -es, Nepravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien – tooth-teeth, foot-feet, mouse-mice, goose - geese</i>
		privlastňovacie tvary podstatných mien (father'sbag),	
		Whose is this? This is Peter's book. (privlastňovací pád v spojení s predmetmi dennej potreby)	privlastňovací pád v spojení s členmi rodiny It's Dad's. <i>It's Mum and Dad's.</i>

Obsahový štandard	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	akostné prídavné mená v základnom tvare,	
		hot, cold, hungry, thirsty, happy, tired, angry, scared, brave, nervous, loud, quiet, fast, slow, tidy, kind, naughty, dirty	Lively, noisy, shy, naughty, sporty, friendly, clever, amazing, interesting, useful, beautiful, cute, scary, horrible, nice
		pravidelné stupňovanie krátkych prídavných mien – oboznámenie sa so základmi,	
		Comparative jednoslabičných prídavných mien	Superlatív prídavných jednoslabičných prídavných mien Comparative a superlative viacslabých prídavných mien.
			nepravidelné stupňovanie prídavných mien good, bad,
		vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of,	
		neurčitý člen a/an	any, some, a lot of, určitý člen the
		osobné a privlastňovacie zámená,	
		Osobné zámená – I, you, he, she, it, we, you, they Privlastňovacie zámená – my, your, her, his, its, our, their	Privlastňovacie zámená – mine, yours, theirs, hers, his, ours
		ukazovacie zámená,	
		This/That is... These / Those are....	
		opytovacie zámená:	
		what, when, who, where, why, which,	how, how much/how many, whose
		slovesá to be, have got v prítomnom čase jednoduchom – <i>oznamovacia veta, kladná a záporná, otázka</i>	
		Väzba There is...There are..+ predložky miesta	Väzba There is...There are..+ predložky miesta + obchody v meste
		modálne sloveso can	modálne sloveso could
		prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies,	
		to be, have got, help, do, visit, go, have, listen, play, read, write, ride, get up, fly, make, wear, run, watch	finish, lose, teach, shout, wave, talk, wait, smile, travel, ...
		prítomný čas priebehový,	
		Priebehový tvar slovies - wearing, doing, talking, eating, painting, writing, ...(slovesá denných aktivít blízkych žiakovi)	Priebehový čas plnovýznamových slovies

Obsahový štandard	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	minulý čas jednoduchý základných plnovýznamových slovies	
		Minulý čas pravidelných slovies Minulý čas nepravidelných slovesa <i>byť</i> – was/ were, wasn't/ weren't (aj cca 5 - 8 nepravidelných slovies) – oboznámenie sa so základmi,	Minulý čas nepravidelných slovies cca 25
		oznamovacie, opytovacie,	
		V prítomnom jednoduchom a priebehovom čase, v minulom čase jednoduchom – sloveso <i>byť</i> , modálne sloveso <i>can</i> , rozkazovacie vety- <i>Let's...</i>	Rozkazovacie vety (návrh trávenia voľného času, postup prípravy jedla)
		slovesá like/ love /hate, napr. I like chocolate. I like dancing,	
		love, like hate	can't stand, really like
		príslovky miesta: here, there,	
		príslovky času:	
		sometimes, never, always, yesterday,	usually, often tvorenie prísloviak spôsobu od prídavných mien pomocou prípony -ly
		základné číslovky do 100, radové číslovky first, second, third, fourth, fifth	radové číslovky do 100th dátum základné číslovky do 10,000
		predložky miesta: on, at, in, under, next to, behind, in front of, between,	predložky miesta: next to, opposite
		predložky času: on, at, in,	
		spojka: and	spojky: so. because, but
		Abeceda - hláskovanie	
	Sociolingválna zložka	Využívanie základných stratégií v bežných komunikačných situáciách: - odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu - využívanie sprievodných gest na podporu komunikácie a očný kontakt Rozvíjanie schopnosti vnímať rozmanitosť kultúr prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov: - vnímanie zvyklostí vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku (napr. zoznamovanie sa, predstavovanie sa, víťanie, rozlúčenie) - vnímanie základných podobností a rozdielov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami krajín, v ktorých sa daným cudzím jazykom hovorí (napr. zvyky, sviatky, hudba)	

Obsahový štandard	Tematické okruhy	Rodina a spoločnosť: ➤ a ľudia okolo mňa (rodina, spolužiaci, priatelia), osobné údaje (meno, bydlisko, vek), členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter). Domov a bývanie: ➤ môj domov (byt/dom, kde bývam, interiér a exteriér bytu/ domu bývanie v meste a na dedine (opis prostredia) Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ➤ ľudské telo (časti tela, vonkajšia charakteristika), jedlo a stravovanie (jedlá a nápoje počas dňa, druhy potravín, stravovacie návyky), starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb). Vzdelávanie: ➤ moja škola (škola, trieda, interiér a exteriér školy, zariadenie školy/triedy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci), ľudia v škole. Svet a cestovanie: ➤ moja krajina/región/mesto/dedina, zaujímavé miesta, miesto, ktoré by som rád navštívil, dopravné prostriedky, cesta do školy. Príroda a životné prostredie: ➤ ročné obdobia (počasie, druhy zvierat a rastlín činnosti ľudí podľa ročného obdobia), zvieratá a rastliny (starostlivosť o zvieratá a rastliny), príroda okolo nás. Voľný čas a záľuby: ➤ záľuby (knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry), šport (zimné a letné športy), aktivity voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky), režim dňa (pracovný deň, voľný deň, prázdniny). Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: ➤ sviatky (rodinné sviatky, štátne, cirkevné sviatky a pod.), zvyky a tradície v rôznych rodinách, krajinách, význam učenia sa cudzích jazykov. Komunikácia a jej formy: ➤ komunikačné prostriedky (mobilný telefón, počítač, sociálne siete) Obchod a služby: ➤ Jedlo, oblečenie, obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia, nákupné zariadenia (názvy obchodov), komunikácia pri nakupovaní, platení.

Anglický jazyk/Nemecký jazyk 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia	
Predmet	Cudzí jazyk	
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava	
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ	
Stupeň vzdelania	Primárne / Nižšie sekundárne vzdelávanie	
Vzdelávací cyklus	tretí	
Vyučovací predmet	Anglický jazyk	Nemecký jazyk
Časový rozsah výučby	6. ročník 132 h/rok - 4 h/týždeň 7. ročník 132 h/rok - 4 h/týždeň 8. ročník 99 h/rok - 3 h/týždeň 9. ročník 132 h/rok - 4 h/týždeň	7. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 8. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 9. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	

Hlavným cieľom 3. cyklu je dosiahnuť komunikačnú úroveň A2 v prvom cudzom jazyku. Na konci tretieho cyklu sa žiak dokáže prostredníctvom jednoduchého jazyka porozprávať s inými ľuďmi o bežných témach zo svojho reálneho života. Dokáže porozumieť primerane náročnému počúvanému alebo čítanému textu a napísať jednoduché súvislé texty, pričom uplatňuje kritické myslenie pri práci s informáciami. Prirodzene sa zapája do komunikačných situácií, v ktorých využíva vhodné stratégie, jednoducho vyjadruje vlastné myšlienky a názory na rôzne témy. Je schopný identifikovať odlišnosti a prieniky medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín. Uvedomuje si význam učenia sa cudzích jazykov pre praktický život a pre porozumenie rozmanitosti spoločnosti. Je schopný reflektovať proces vlastného učenia sa.

Hlavným cieľom 3. cyklu je dosiahnuť komunikačnú úroveň A1 v druhom cudzom jazyku. Učenie sa druhého cudzieho jazyka v tomto cykle prispieva k ďalšiemu rozvíjaniu doménovej gramotnosti. Na konci tretieho cyklu žiak v druhom cudzom jazyku rozumie bežným jednoduchým hovoreným a písaným textom. Dokáže spontánne reagovať, získať a podať základné informácie o sebe a svojom okolí, opísať osoby, predmety a jednoduché aktivity tak, aby dokázal jednoducho komunikovať v ústnej aj písomnej forme. Učenie sa druhého cudzieho jazyka prispieva k uvedomeniu si významu učenia sa cudzích jazykov pre praktický život žiaka a rozvíja jeho schopnosť vnímať a rešpektovať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť spoločnosti.

Vo vyučovaní cudzích jazykov sa budovanie jazykovej a komunikačnej gramotnosti zakladá na postupnom rozvíjaní komunikačných jazykových činností: recepcie (počúvanie a čítanie s porozumením), produkcie (ústny a písomný prejav) a interakcie (ústna a písomná interakcia). V prvom cudzom jazyku žiak postupuje od najnižšej pred úrovne A1 na konci prvého cyklu až po komunikačnú úroveň A2 na konci tretieho cyklu. V druhom cudzom jazyku dosiahne komunikačnú úroveň A1 na konci tretieho cyklu.

Vzdelávacie ciele pre tretí cyklus – prvý cudzí jazyk:

1. Rozumieť vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa žiaka bezprostredne týkajú.
2. Zachytiť hlavnú myšlienku a konkrétne informácie z vypočutého textu.
3. Čítať s porozumením primerané súvislé texty.
4. Kriticky hodnotiť vyhl'adané informácie.
5. Zapojiť sa do základnej sociálnej interakcie v ústnej a písomnej forme.
6. Komunikovať v situáciách vzťahujúcich sa na oblasti, ktoré sa žiaka bezprostredne týkajú v ústnej a písomnej forme.
7. Vyjadriť svoje myšlienky, názory a postoje na primeranej úrovni v ústnej a písomnej forme.
8. Byť motivovaný k učeniu sa cudzích jazykov.
9. Byť schopný vnímať a reflektovať vlastný učebný proces.
10. Vnímať a rešpektovať jedinečnosť iných kultúr a jazykov.

Na konci 9. ročníka sa žiak dokáže prostredníctvom jednoduchého jazyka porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach. Dokáže sledovať dej príbehu a zachytiť konkrétne informácie z primerane náročného počúvaného alebo čítaného textu, dokáže napísať jednoduché súvislé texty a uplatňovať kritické myslenie pri práci s informáciami. Zapája sa do komunikačných situácií, v ktorých využíva vhodné stratégie, spracováva informácie, jednoducho vyjadruje vlastné myšlienky a názory na rôzne témy. Je schopný identifikovať odlišnosti a prieniky medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín. Uvedomuje si význam cudzích jazykov pre praktický život a je schopný reflektovať proces vlastného učenia sa. K ďalšiemu rozvíjaniu doménovej gramotnosti prispieva aj učenie sa druhého cudzieho jazyka v tomto cykle.

Výkonový a obsahový štandard pre 2. cudzí jazyk vyučovaný v 3. cykle je identický s výkonovým a obsahovým štandardom pre komunikačnú úroveň A1 uvedeným pre 2. cyklus. Platí však zásada, že obsahový štandard, najmä tematické okruhy, je nutné prispôbiť vývinovo-psychologickým osobitostiam žiakov 3. cyklu.

Cudzojazyčná výučba je usmerňovaná tak, aby žiaci dokázali úspešne komunikovať v cieľovom jazyku a realizovať svoj komunikačný zámer v každodenných situáciách. Na uskutočnenie tohto zámeru sa žiaci zapájajú do komunikačných jazykových činností (receptcia, produkcia, interakcia) a využívajú vhodné stratégie, aby ich komunikácia bola primeraná danej situácii a stanovenej úrovni ovládania cudzieho jazyka. Vzdelávacia podoblasť – cudzie jazyky, v súlade s ostatnými predmetmi vo vzdelávacej oblasti JaK, obsahuje tri základné komponenty: receptciu, produkciu a interakciu. Tieto sú navzájom úzko prepojené do jedného celku pod názvom Komunikačné jazykové činnosti a tvoria výkonový štandard.

Výkonový štandard VO JaK – cudzie jazyky vymedzuje spôsobilosti, ktoré má žiak dosiahnuť. Ich napĺňanie je možné aj s využitím nástrojov AI, ktoré vstupujú do výučby cudzích jazykov nie ako nový cieľ vzdelávania, ale ako podporný prostriedok. Nástroje AI rozširujú možnosti dosahovania vzdelávacích štandardov a umožňujú efektívne učenie sa. Vo vyučovaní jazykov je možné ich využívať na objasnenie významu neznámych slov, vedenie riadenej konverzácie s chatbotom v bezpečnom prostredí, personalizované prispôbenie učebného obsahu, oboznamovanie sa s kultúrnym kontextom krajiny cieľového jazyka a pod. Rozsah a spôsob využívania nástrojov AI sa prispôbuje komunikačnej úrovni žiaka a jeho jazykovým schopnostiam. Zmysluplné zapojenie AI do vyučovania a učenia sa cudzích jazykov vždy predpokladá vlastné úsilie žiaka. Úlohou žiaka je najskôr porozumieť textu, alebo ho samostatne vytvoriť a až následne môže využívať nástroje AI na overenie, úpravu textu alebo získanie ďalších informácií, pričom uvažuje nad ich spoľahlivosťou, transparentne uvádza spôsob ich využitia, identifikuje hlavné bezpečnostné riziká spojené s používaním AI a dodržiava zásady zodpovedného a etického zaobchádzania s digitálnymi nástrojmi.

Obsahový štandard je rozdelený do štyroch zložiek: pragmatickej – funkcie jazyka, jazykovej – jazykové prostriedky, sociolingválnej a tematických okruhov. Pragmatická, jazyková a sociolingválna zložka komunikácie tvoria komunikačnú kompetenciu tak, ako je definovaná v Rámci1. Tieto zložky sú neoddeliteľné a vzájomne prepojené pri používaní akéhokoľvek jazyka. Pragmatická zložka zahŕňa komunikačné funkcie jazyka, pričom na každej úrovni (pred A1, A1, A2) je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka inak (pomocou iných jazykových prostriedkov). Funkcie jazyka je možné voľne kombinovať a prispôbiť komunikačnej situácii alebo téme. Jazyková zložka zahŕňa jazykové prostriedky (slovná zásoba, výslovnosť a gramatické javy), s ktorými sa žiak oboznamuje v rámci odporúčaných tematických okruhov a funkcií jazyka. Sociolingválna zložka obsahuje stratégie, ktoré žiakovi umožňujú osvojovať si vhodné komunikačné nástroje. Súčasťou sociolingválnej zložky je aj rozvoj interkultúrneho povedomia, ktoré umožňuje vnímanie odlišností medzi vlastnou kultúrou a kultúrou cieľového jazyka. Tematické okruhy slúžia na vytváranie rôznych komunikačných situácií a tvoria kontext pre praktické používanie jazyka v každodenných situáciách žiakov s využívaním primeranej slovnej zásoby a gramatických javov. Tvoria iba širší rámec obsahového štandardu.

Učebné osnovy pre 3.vzdelávací cyklus Anglický jazyk- prvý cudzí jazyk	
> < K	Žiak vie/dokáže:

		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	Počúvanie s porozumením			
		V hlavných rysoch sledovať a porozumieť jednoduchým rozhovorom, ktoré sa uskutočňujú pomaly a zreteľne. Pochopiť hlavnú myšlienku jednoduchých správ a oznámení. Porozumieť usmerneniam a pokynom k bežným úlohám.	Sledovať reč a pochopiť význam, ak je reč pomaly a starostlivo artikulovaná(napr. jednoduchý opis osoby, priestoru, zvieratá). Sledovať s porozumením jednoduchú prezentáciu na známu tému, ak je doplnená vizuálnymi podnetmi a konkrétnymi príkladmi. Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore a postupovať podľa jednoduchých pokynov, ktoré mu boli adresované pomaly.	Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu v jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami. Zachytiť a porozumieť číselným a časovým údajom v jednoduchom texte.	Pochopiť dej príbehu, pokiaľ je príbeh rozprávaný pomaly a zreteľne.
	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Čítanie s porozumením			
		Porozumieť jednoduchým textom, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu. Porozumieť krátkym osobným správam a elektronickým správam. Pochopiť dej príbehu, pokiaľ je príbeh rozprávaný pomaly a zreteľne. Vyhľadať význam neznámych slov a viet pomocou slovníka. .	Porozumieť krátkym osobným správam a elektronickým správam Postupovať podľa jednoduchého návodu doplneného obrázkami. Porozumieť krátkym príbehom, ktoré sú napísané jednoduchým jazykom. Identifikovať tému a údaje v texte. Vyhľadať význam neznámych slov a viet pomocou slovníka alebo podporných digitálnych nástrojov vrátane AI, hoci nemusí vždy zvoliť správny	Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach. Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu v jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami. Nájsť konkrétne, predvídateľné informácie a pochopiť súvislosti medzi nimi v jednoduchých textoch.	Vyhľadať významne známych slova slovných spojení pomocou slovníka/digitálneho prekladača, hoci nemusí vždy zvoliť správny význam. Porozumieť textom, ktoré opisujú ľudí, miesta, bežný život a kultúru a pod. za predpokladu, že je použitý jednoduchý jazyk.
Výkonový štandard	PRODUKCI A Ústny	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Ústny prejav			

		Reprodukovat' hlásky a prízvuk v slovách a jednoduchých slovných spojeniach. Zrozumiteľne vyslovovať slová a vety a používať správnu intonáciu. Porozprávať o svojich záľubách a aktivitách. Jednoducho opísať ľudí, miesta a predmety. Hovoriť o svojom pokroku pri učení, o tom, čo dokáže urobiť samostatne, a kedy môže využiť AI ako pomoc.	Opísať svoju rodinu a životné podmienky. Stručne opísať svoje plány. Pomocou základných výrazov dať pokyny, ako sa dostať z miesta X do miesta Y.	Pomenovať predmet a opísať jeho vlastnosti, poskytnúť informácie o veciach osobného významu (napr. čo má a nemá rád, o rodine, škole) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov. Vyjadriť svoj názor a zdôvodniť ho jednoduchým spôsobom. Opísať seba, čo robí a kde žije, opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť.	Používať rôzne typy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie) a komunikovať o sebe a iných ľuďoch, o ich činnostiach, miestach, veciach zo svojho prostredia. Predniesť krátku, vopred pripravenú, jednoduchú prezentáciu na známu tému. Používať prirodzenú gestikuláciu podporujúcu jeho vyjadrovanie.
		Písomný prejav			
		Správne používať základné interpunkčné znamienka (bodky, otázniky). Znamienka.	Tvoriť rôzne druhy textov s dodržaním pravopisných pravidiel. Napísať jednoduchý príbeh (napr. o vlastných/ vymyslených zážitkoch alebo živote v budúcnosti).	Opísať svoje aktivity, ľudí a miesta z oblasti svojho záujmu. Pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke. Zvážiť prínosy a riziká použitia podporných digitálnych nástrojov vrátane AI v konkrétnych situáciách a identifikovať prípady, kedy je lepšie AI nepoužiť. Overovať správnosť a relevantnosť výstupov AI pomocou viacerých overených zdrojov primeraných komunikačnej úrovni.	Napísať súvislý text a tvoriť súvetia spojkami, ako napr. „a“, „ale“, „pretože“. Napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a veciach osobného významu. Jednoduchými vetami vyjadriť svoje postoje a názory na témy osobného záujmu (napr. životný štýl, šport, móda).

Výkonový štandard	INTERAKCIA Ústna a písomná interakcia	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Ústna interakcia			
		Identifikovať a sprostredkovať kľúčové informácie z krátkého bežného textu. Budovať si sebadôveru v komunikácii založenú na vlastnom úsilí, nie na porovnávaní sa s výkonom AI.	Vymieňať si názory o tom, čo sa komu páči alebo nepáči, čo má alebo nemá kto rád, pričom používa jednoduchý jazyk. Dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie a požiadať ľudí, aby zopakovali, čo hovoria alebo aby hovorili pomalšie. Konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste a pod.	Komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré si vyžadujú priamu výmenu informácií (napr. poskytnúť a požiadať o informácie o smere cesty, kúpiť si lístky do kina, urobiť jednoduché nákupy alebo objednať si jedlo v reštaurácii). Viesť jednoduchý telefonický rozhovor(napr. dohodnúť si stretnutie s kamarátom). Verbálne a neverbálne vyjadriť, že sleduje, čo sa hovorí.	Jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach. Jednoduchým spôsobom vyjadriť svoj názor a zdôvodniť ho v rozhovore. Vhodným spôsobom reagovať v bežných komunikačných situáciách(napr. nadviazať základný spoločenský kontakt, ospravedlniť sa, poďakovať). Spolupracovať na jednoduchých praktických úlohách(napr. niečo navrhnúť; opýtať sa, čo si o tom myslia iní).
Výkonový štandard	INTERAKCIA Ústna a písomná interakcia	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Písomná interakcia			
		Použiť slovník alebo podporné digitálne nástroje vrátane AI ako pomoc pri overovaní významu slov a viet.	Jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia(napr. blahoželať k narodeninám, odpovedať na pozvanie, vyjadriť súhlas/nesúhlas s dohodnutým stretnutím). Napísať jednoduchú textovú správu/e-	Reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché slová a krátke vety. Zapojiť sa do jednoduchej spoločenskej komunikácie online.	Rozpoznať prejavy, ktorými sa AI snaží napodobňovať ľudské

		mail, v ktorej poskytne informáciu alebo sa niečo spýta, pri písaní môže použiť slovník alebo on-line prekladač.	Rozpoznať prejavy, ktorými sa AI snaží napodobňovať ľudské emócie, a zachovať si voči nim kritický odstup.	emócie, a zachovať si voči nim kritický odstup.

		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	Funkcie jazyka	Nadviazanie kontaktu pri stretnutí: upútať pozornosť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa s rešpektom k rôznym zvyklostiam.			
		<i>Excuse me. Is that you, Kate? Ms Kováčová/Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a).. Good afternoon, Mrs. Smith. How are you? (I am) fine, thanks. I'm Kate and this is Barbara. Barbara, this is Lucy. Nice to meet you, (too). Come in, John. Welcome! Bye-bye! See you soon. Have a nice weekend!</i>			
		Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie, vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo, identifikovať niekoho/niečo			
		<i>Could anyone tell me..? Whose phone is this? Ask Jenny. I think it is hers. You sit next to John, don't you? Yes, I sit next to him. We went there in June – I mean July. Sorry, I don't understand. Give me an example, please. Be careful! This is my grandmother. C is the correct answer.</i>	<i>What are you trying to say?</i>	<i>If you don't turn it down, you will hurt your ears.</i>	
		Opísať osobu/predmet/miesto/činnosť s použitím detailov			
		<i>Mary is as smart as Albert Einstein. My best friend Jane is cheerful and</i>	<i>Watching films in the cinema is always so much fun/better than</i>		

		<i>a very positive person. A mobile phone is a device that we use to communicate with other people.</i> <i>In the summer, I visited the Island of Seal with my parents. There are many beautiful beaches where the water is clear and dark blue most months of the year</i>	<i>watching at home. You can eat popcorn while you are watching the film.</i>		

Obsahový štandard	Funkcie jazyka	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie/stupne istoty, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber			
		<i>What do you think? Do you think that...? In my opinion. Yes, I agree with you.</i> <i>Exactly! Yes, but. I am sure you can do it. 'll download Zet. Itis a great app because it's free and very easy to use.</i>	<i>Experts believe we will lose many languages this century.</i> <i>Perhaps, you are right. It might be difficult.</i>		
		Vyjadrenie schopnosti: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť /neschopnosť vykonať nejakú činnosť s jednoduchým zdôvodnením.			
		<i>Do you know?..? I have no idea? What does this word mean? I don't know? Let's look it up in the dictionary? Could you swim when you were five ?</i>			
		Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/ľútosť/fyzickú bolesť, utešiť/ podporiť/dodať odvalu, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach/znepokojenie, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných			
		<i>How happy I am! She was sad because her friend forgot to say goodbye before he left? I'm so sorry to hear that? Poor, you! He is sorry (that) he can't come? I'm sorry but I can't come? This is amazing! You've done a great job? You look sad! Are you ok? What's wrong?</i>	<i>Ouch! It hurts badly? I have a sore throat? Come on! You'll be fine? I will help you? Don't worry – you can do it? I get angry when people ignore me? I would like to go to Italy? I am afraid of the dare?</i>		

Obsahový štandard	Funkcie jazyka	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči, vyjadriť, čo uprednostňujem a zdôvodniť to, zistiť a vyjadriť, čo niekto uprednostňuje			
		<i>What does she like? She likes reading fantasy stories? When we travel abroad we usually book our accommodation online? We love meeting new people and talking to them?</i>	<i>When we travel abroad we usually book our accommodation online? We love meeting new people and talking to them?</i> <i>It's the best film I have ever seen? The actress who played the queen was excellent?</i> <i>I don't like cities? I prefer living in the country? I prefer basketball to tennis?</i>	<i>Basketball is a team sport so I can play it with my friend? It's fun? Do you prefer to do sports alone, or in a team?</i>	
		Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, sľúbiť, ospravedlniť sa			
		<i>Open the window, please. Sit down! You have to wear a special hat when you go horse riding. Stop! You mustn't drink that! Can I borrow your pen?</i>	<i>May I? Nope, sorry! Yeah, I promise. Believe me – I will come on time. Sorry. It was all my fault. I am really sorry. It was an accident.</i>	<i>Pets not allowed!</i>	
		Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poradiť, poďakovať sa, ponúknuť pomoc			
		<i>Why don't we go shopping? Let's watch the game together. Sure! Let's go. I'd love to go but I don't have time. Can you give me some advice about..? No problem! How about..? Thanks. You're welcome.</i>		<i>If you are always tired, you should get more sleep. I think you should/must.. Thanks for telling me! May I help you? What can I do for her? Let me know if she needs help.</i>	

Obsahový štandard	Funkcie jazyka	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Korešpondencia: vytvoriť krátku súkromnú/formálnu správu, vhodne začať a ukončiť správu, napísať elektronickú správu.			
			<i>Dear Liz / Dear Mr or Ms Smith, Guess what? I am coming next</i>		

			<i>week./ I am writing to ... With love/ Best regards... / I look forward to hearing from you soon? Hi! What's up? I haven't heard from you for a week? How are you?</i>		
		Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, pripomenúť niekomu niečo, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie, jednoducho zhodnotiť udalosť			
		<i>I'd be happy to go to your party. I'd love to come! I would love to, but I am afraid I can't. Oh, really? What a surprise! Wow! OMG! I would like to invite you to my birthday party. Thanks for inviting me. I'll be there at five. We had a wonderful time!.</i>	<i>Remember to come on time. Say hello to her when you see her. Wish you all the best! Congrats! Great job! Join us to celebrate Jane's 15th birthday</i>		
		Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči a zdôvodniť svoj názor, samostatne porozprávať príbeh, tvorivo prerazprávať príbeh, zhrnúť príbeh, jednoducho zhodnotiť príbeh			
Obsahový štandard	Funkcie jazyka		<i>Wow! The story was great! I really liked the part about vampires. Max wanted to make a cake for his mom's birthday. First, he went to the supermarket to buy some eggs, butter and flour. Then, he mixed everything together and put it in the oven. When his mother came home, the cake was ready. She was so excited! We finally met late at night. Luckily, it all turned out well in the end. It was boring at the beginning but.. It was amazing! I think that this film is good because it is the same as the book.</i>		
		Uskutočniť audio/video hovor: vhodne začať a ukončiť audio/video hovor, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie povedaného			
		<i>Hello. This is Kate. Is John around? I can't reach him on his phone. Excuse me, I didn't catch your name. Could you repeat your</i>	<i>Could you repeat that, please? I've just told you that John is not at home. Weren't you listening? Take care! I'll call (you) back later.</i>		

		<i>name, please? Could you spell it for me? What did you say? Did you just say..</i>			
		Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená,			
		Neurčitý a určitý člen, nulový člen,			

		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	- privlastňovacie tvary podstatných mien (father's bag), - akostné a vzťahové prídavné mená, - stupňovanie prídavných mien - osobné zámená, - privlastňovacie zámená: my/mine, your/yours, his/his, her/hers, our/ours, your/yours, their/theirs, - zvratné zámená, - ukazovacie zámená, - opytovacie zámená: who, where, why, what, when, which, how, howmuch/howmany, whose, - modálne slovesá: can, could, may, might, mustn't, have to, should, - prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies,	- akostné a vzťahové prídavné mená, - stupňovanie prídavných mien stupňovanie prísloviek - osobné zámená, - privlastňovacie zámená: my/mine, your/yours, his/his, her/hers, our/ours, your/yours, their/theirs, - zvratné zámená, - ukazovacie zámená, - opytovacie zámená: who, where, why, what, when, which, how, howmuch/howmany, whose, neurčité zámená: some-/any-/no-/every- + body/thing/where, modálne slovesá: can, could, willbeable to, may, might, must, mustn't, have to, had to, should,	- prídavné mená s koncovkou -ed, -ing, - stupňovanie prídavných mien - privlastňovacie zámená: my/mine, your/yours, his/his, her/hers, our/ours, your/yours, their/theirs, - zvratné zámená, - ukazovacie zámená, - opytovacie zámená: who, where, why, what, when, which, how, howmuch/howmany, whose, - neurčité zámená: some-/any-/no-/every- + body/thing/where, modálne slovesá: can, could, beallowed to, may, might, must, mustn't, have to, should,	- prídavné mená s príponou -ed, -ing, osobné zámená, privlastňovacie zámená: my/mine, your/yours, his/his, her/hers, our/ours, your/yours, their/theirs, - zvratné zámená, - ukazovacie zámená, - opytovacie zámená: who, where, why, what, when, which, how, howmuch/howmany, whose, - neurčité zámená: some-/any-/no-/every- + body/thing/where, modálne slovesá: can, could, beallowed to, may, might, must, mustn't, have to, should, - prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies,

	Jazyková zložka, jazykové prostriedky • prítomný čas priebehový, • vyjadrenie budúceho deja pomocou to be going to, prítomného priebehového času, will, • minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies, • minulý čas priebehový, • predprítomný čas jednoduchý, • krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase, • slovesá s predložkovými väzbami, napr. listen to, look at, smile at, waitfor, • bežné frázové slovesá (cca 5 – 8), • oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie vety, • slová vyjadrujúce intenzitu very, really, quite, so, a bit, • vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of • príslovky frekvencie always, often, usually, sometimes, never, ever, • príslovky miesta, spôsobu a času, napr. everywhere, quickly, tomorrow, • základné číslovky nad 100, • radové číslovky, • násobné číslovky, napr. double, threetimes, twice, • predložky, • jednoduché citoslovce Ouch! Sh!.	• prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies, • prítomný čas priebehový, • vyjadrenie budúceho deja pomocou to be going to, prítomného priebehového času, will, • minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies, • minulý čas priebehový, • vyjadrenie minulosti pomocou used to, • predprítomný čas jednoduchý, • jednoduché vzťažné vety s použitím who, which, that, where, • krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase, • slovesné väzby (sloveso + sloveso v -ing tvare; sloveso + sloveso v neurčitku), • slovesá s predložkovými väzbami, napr. listen to, look at, smile at, waitfor, • bežné frázové slovesá (cca 5 – 8), • väzba I'd like to + sloveso, • nutný kondicionál • prvý kondicionál, • oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie vety, • slová vyjadrujúce intenzitu very, really, quite, so, a bit, • vyjadrenie modality pomocou possibly, probably, perhaps, • vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of, all,	• prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies, • prítomný čas priebehový, • vyjadrenie budúceho deja pomocou to be going to, prítomného priebehového času, will, • minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies, • minulý čas priebehový, • vyjadrenie minulosti pomocou used to, • predprítomný čas jednoduchý, • jednoduché vzťažné vety s použitím who, which, that, where, • krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase, • slovesné väzby (sloveso + sloveso v -ing tvare; sloveso + sloveso v neurčitku), • slovesá s predložkovými väzbami, napr. listen to, look at, smile at, waitfor, • bežné frázové slovesá (cca 5 – 8), • väzba I'd like to + sloveso, • prvý kondicionál, • oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie vety, • slová vyjadrujúce intenzitu very, really, quite, so, a bit, • vyjadrenie modality pomocou possibly, probably, perhaps, • vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of,	• prítomný čas priebehový, • vyjadrenie budúceho deja pomocou to be going to, prítomného priebehového času, will, • minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies, • minulý čas priebehový, • vyjadrenie minulosti pomocou used to, • predprítomný čas jednoduchý, • jednoduché vzťažné vety s použitím who, which, that, where, • krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase, • slovesné väzby (sloveso + sloveso v -ing tvare; sloveso + sloveso v neurčitku), • slovesá s predložkovými väzbami, napr. listen to, look at, smile at, waitfor, • bežné frázové slovesá (cca 5 – 8), • väzba I'd like to + sloveso, • prvý kondicionál, • druhý kondicionál • oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie vety, • slová vyjadrujúce intenzitu very, really, quite, so, a bit, • vyjadrenie modality pomocou possibly, probably, perhaps, • vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of, all, none, not (any), enough, (a) few, little, much, many,

		• none, not (any), enough, (a) few, little, much, many, • never, ever, • príslovky miesta, spôsobu a času, napr. everywhere, quickly, tomorrow, základné číslovky nad 1000, veľké číslovky, vyjadrenie vzdialenosti a rýchlosti, • radové číslovky, • násobné číslovky, napr. double, threetimes, twice, • spojky and, but, because, while, when, unless, if, • spájacie výrazy first, next, then, finally, • predložky, • jednoduché citoslovčia • both/either/neither/all/none	• all, none, not (any), enough, (a) few, little, much, many, • príslovky frekvencie always, often, usually, sometimes, never, ever, • príslovky miesta, spôsobu a času, napr. everywhere, quickly, tomorrow, • základné číslovky nad 100 000, • radové číslovky, • násobné číslovky, napr. double, threetimes, twice, • spojky and, but, because, while, when, unless, if, • spájacie výrazy first, next, then, finally, • predložky	• príslovky frekvencie always, often, usually, sometimes, never, ever, • príslovky miesta, spôsobu a času, napr. everywhere, quickly, tomorrow, • základné číslovky nad 100 000, • radové číslovky, • násobné číslovky, napr. double, threetimes, twice, • spojky and, but, because, while, when, unless, if, until, although • spájacie výrazy first, next, then, finally, • predložky
	Sociolingválna zložka	Sociolingválna zložka je zameraná na stratégie vhodnej komunikácie v rôznych situáciách a rozvoj interkultúrneho povedomia. V 3. cykle zahŕňa: Využívanie vhodných stratégií v komunikácii s ohľadom na komunikačného partnera, tému a sociokultúrny kontext: • odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu , • oboznamovanie sa s odlišnosťami využívania a významu gest v závislosti od kultúrneho kontextu Oboznamovanie sa s vybranými aspektmi každodenného života a spôsobom života ľudí v rôznych kultúrnych kontextoch: • identifikovanie podobností, odlišností a prienikov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín (napr. zvyky, tradície, sviatky) , • rozvíjanie schopnosti rešpektovať jedinečnosť iných kultúr . Rozvíjanie viacjazyčnosti: • prieniky a špecifiká používania rôznych jazykov, ktoré žiaci ovládajú (plurilingválny prístup)		

Tematické okruhy	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa			
	príbuzní, priatelia osobné údaje (meno, bydlisko, vek, národnosť),	vnútorná a vonkajšia charakteristika	pozitívne a negatívne vzory (individuálne priority a hodnoty, človek, ktorého si vážim)	medziľudské vzťahy (vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy).

		Domov a bývanie: môj domov			
		môj domov, bývanie v meste a na dedine	interiér a exteriér bytu/domu,	ideálne bývanie,	ideálne bývanie s ohľadom na životné prostredie
		Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo			
		Ľudské telo, jedlo a stravovanie,	jedlo a stravovanie,	vyšetrenie u lekára,	starostlivosť o duševné a fyzické zdravie

		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Svet a cestovanie: krajiny, mestá a miesta			
		krajiny, mestá a miesta,	krajiny, mestá a miesta,	krajiny, mestá a miesta,	krajiny, mestá a miesta,
		Vzdelávanie: moja škola			
		moja škola a vyučovanie,	školský rok, reflexia vlastného učenia sa,	trieda ako tím, osoby v škole,	moje budúce povolanie
		Príroda a životné prostredie:			
		ročné obdobia, klimatické zmeny,	druhy zvierat a rastlín, starostlivosť o zvieratá a rastliny	životné prostredie a jeho ochrana,	udržateľnosť životného štýlu
		Voľný čas a záľuby:			
		Záľuby, hry, zimné a letné športy,	knihy, film, divadlo, hudba, tanec, individuálne a kolektívne športy, fair-play,	odlišnosti pracovného a voľného dňa	plánovanie voľného času
		Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a kultúrach, význam učenia sa cudzích jazykov, zbližovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti			

		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Krajiny, mestá a miesta:			
		krajina, ktorej jazyk sa učím (zaujímavosti, kultúrne pamiatky, miesto, ktoré by som rád navštívil)	moja krajina/región/mesto/ dedina,		turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, prírodné atrakcie), život a zaujímavosti z iných krajín sveta.

		Obchod a služby: jedlo, oblečenie, druhy tovaru, obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia,	osobná a online komunikácia pri nakupovaní a platení		
		Veda a technika: veda a technika v mojom živote, objavy a vynálezy, ktoré pozitívne/negatívne ovplyvňujú/ovplyvnili život ľudí, umelá inteligencia			
	Druhy textov	Pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností sa využívajú rôzne druhy textov v printovej, audiovizuálnej a digitálnej forme. Výber textov je potrebné prispôbiť komunikačnej úrovni, veku a záujmom žiakov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, osobný list, blahoželenie, pozvánka, e-mail, blog, vlog, status, brožúry, reklama, reklamný materiál, opisy, úryvky z rozprávok a príbehov, úryvky z článkov a umeleckých textov, texty piesní, interview, podcasty, poznámky, komiksy a pod.			

Obsahový štandard vyznačený **červenou farbou** je navýšenie oproti ŠVP

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Nemecký jazyk- druhý cudzí jazyk				
Výkonový štandard		7.ročník	8.ročník	9.ročník
	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	- Sledovať reč a pochopiť význam, ak je reč pomaly a zreteľne artikulovaná. - Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým vetám za predpokladu, že sú vyslovené pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. - Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami. - Porozumieť jednoduchým pokynom vysloveným pomaly a postupovať podľa nich - rozoznať známe názvy a slová na jednoduchých oznamoch.	- Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému. - Porozumieť krátkym, jednoduchým odkazom/správam. - Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textovo známych témach. - Porozumieť komplikovanejším pokynom vyslovených učiteľom a postupovať podľa nich.	- Porozumieť slovám a dlhším vetám v zložitejšom rozhovore na známu tému. - Porozumieť jednoduchému ilustrovanému príbehu alebo jednoduchému krátkemu textu (napr. pozvánka na narodeninovú oslavu, odkaz, sms). - Z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova. Vyhľadať význam neznámych slov a viet pomocou slovníka alebo podporných digitálnych nástrojov vrátane AI, hoci nemusí vždy zvoliť správny význam. Primerane komunikačnej úrovni vyhodnotiť informácie získané z textov AI v cudzom jazyku.

	PRODUKCIA Ústny prejav Písomný prejav	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Ústny prejav		
		- Zrozumiteľne reprodukovat hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa. - Používať prirodzenú gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania. - Vysloviť naučené slová a slovné spojenia. - Poskytnúť základné informácie o sebe. - Opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť. - Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je. - Vyjadriť, čo kto má a nemá rád.	- Opísať viaceré aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť. - Podľa príkladu opísať seba, čo robí a kde žije. - Pomenovať predmet a popísať podľa príkladu jeho vlastnosti. - Poskytnúť informácie o veciach osobného významu (napr. čo má alebo nemá kto rád, o rodine, škole) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov.	- Tvoriť krátke vety o sebe a opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. - Opísať aktivity zo svojho života pomocou viet bez prípravy - Opísať osobu – jeho výzor, vlastnosti a záujmy - Predstaviť veľmi krátke, väčšinou vopred pripravené prezentácie. Hovoriť o svojom pokroku pri učení, o tom, čo dokáže urobiť samostatne, a kedy môže využiť AI ako pomoc. Overovať správnosť a relevantnosť výstupov AI pomocou viacerých overených zdrojov primeraných komunikačnej úrovni. Budovať si sebadôveru v komunikácii založenú na vlastnom úsilí, nie na porovnávaní sa s výkonom AI.
		Písomný prejav		
		- Odpísať známe slová a krátke slovné spojenia. - Správne používať základné interpunkčné znamienka (napr. bodky, otázniky). - Poskytovať základné informácie o sebe pomocou jednoduchých slov a základných výrazov.	- Správne napísať slová, ktoré pozná - Zmysluplne doplniť bežné jednoduché slová a slovné spojenia do textu s vizuálnou oporou. - Poskytovať informácie o veciach osobného významu (napr. čo má alebo nemá kto rád, o rodine, dennom režime) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov. - Využitie AI- v situáciách pri opise členov vlastnej rodiny nie je vhodné využiť AI; pri tvorbe rodokmeňu využiť pomoc AI, pri opise	- Pomocou zložitejších slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke. - Popísať svoj dom/byt - Napísať jednoduchý plán na prázdniny. - Využitie AI- pri tvorbe pozvánky na narodeninovú párty, pri tvorbe projektu „Mein Reiseziel“ - vhodné využiť AI

			oblúbených jedál žiakov nevyužiť AI, ale pri tvorbe jedálneho lístku využiť AI	Pri opise týždenného plánu - nie je vhodné využiť AI
	INTERAKCIA Ústna interakcia Písomná interakcia	7.ročník	8. ročník	9. ročník
		Ústna interakcia		
		- Nadviazať základný spoločenský kontakt použitím bežných zdvorilostných slov a slovných spojení. - V rozhovore reagovať na najjednoduchšie otázky o základných faktoch alebo pocitoch, vymieňať si názory o tom, čo sa mu páči alebo nepáči/ čo má alebo nemá rád. - V rozhovore niečo navrhnúť, vyjadriť prijatie alebo odmietnutie návrhu. - Porozumieť jednoduchým pokynom a žiadostiam a reagovať na ne. - Dohodnúť si s niekým stretnutie, jeho návrh prijať, alebo odmietnuť s dôrazom na budovanie vlastnej komunikačnej sebadôvery prostredníctvom osobného pokroku a aktívnej komunikácie.	- Zapojiť sa do základnej konverzácie tak, že používa jednoduchšie spôsoby vyjadrovania. - Porozumieť pokynom a žiadostiam a reagovať na ne . - Podľa vzoru v rozhovore klásť krátke, jednoduché otázky, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. rodina, škola, denný režim) a reagovať na ne. - Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách. - Konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste a pod. - Viesť dialóg pri nakupovaní v obchode, vedieť sa opýtať a odpovedať na cieľ a smer cesty s dôrazom na budovanie vlastnej komunikačnej sebadôvery prostredníctvom osobného pokroku a aktívnej komunikácie.	- Zapojiť sa do konverzácie tak, že používa komplikovanejšie spôsoby vyjadrovania. - Dat' jednoduchým spôsobom najavo ,že nerozumie a požiadať ľudí, aby zopakovali, čo hovoria, alebo aby hovorili pomalšie. - V rozhovore klásť otázky, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. bývanie, oblečenie) - Povedať, že sa mi niečo páči/nepáči, rozprávať o prázdninách a vyjadriť prania/plány, blahoželať a reagovať na pranie s dôrazom na budovanie vlastnej komunikačnej sebadôvery prostredníctvom osobného pokroku a aktívnej komunikácie.
		Písomná interakcia		
		Napísať krátku, veľmi jednoduchú textovú správu o sebe.	- Reagovať na správu pričom používa jednoduché slová a krátke vety, pri písaní môže použiť slovník alebo online prekladač. - Napísať krátku, veľmi jednoduchú správu	- Reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché vety, pri písaní môže použiť slovník alebo online prekladač. - Napísať pozvánku na narodeninovú oslavu, blahoželať a reagovať na pranie.

				- Použiť slovník alebo podporné digitálne nástroje vrátane AI na vyhľadanie slovnej zásoby alebo overenie významu jednotlivých slov alebo viet. - Rozpoznať prejavy, ktorými sa AI snaží napodobňovať ľudské emócie (napr. „Das tut mir leid.“, „Ich bin immer für dich da.“) a zachovať si voči nim kritický odstup, uvedomujúc si, že AI emócie v skutočnosti neprežíva, ale iba využíva prirodzene znejúce jazykové formulácie.
Obsahový štandard		7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Funkcie jazyka	Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa		
		Hallo, ich bin Filip. Guten Tag! Ich heiße.... und komme aus der Slowakei. Bis bald. Tschüss, Filip! Auf Wiedersehen, Frau .../Herr...!	Das ist mein Freund.../meine Freundin.	
		Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo		
		Kommst du aus Bratislava? Ja. / Nein, aus Dunajská Streda. Wie alt bist du? Ich bin 7 Jahre alt. Was machst du heute? Ich gehe schwimmen. Bist du gut in Deutsch? Ja, sehr gut/Nein,nicht so gut.	Wo ist meine Tasche? Im Schrank.	Entschuldigung, wo ist hier eine Post? Hier rechts? Ja, hinter der Bank. Ondrej ist der Mann mit der Brille.
		Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť		
		Viktor ist Jahre alt. Der Ball ist rot und klein.	Er hat braune Augen und schwarze Haare. Ich stehe jeden Tag um 7 Uhr auf. Dann frühstücke ich.	Der Garten ist sehr schön. Im Garten sind viele Bäume und Blumen.
		Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností		
		Wie findest du...? Ich finde, dass ... toll/interessant/langweilig.	Ja, das stimmt. Ja genau. Ich möchte das Buch lesen. Ich möchte heute nicht lesen.	

		Vyjadrenie schopnosti: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť /neschopnosť vykonať nejakú činnosť s jednoduchým zdôvodnením.		
		Ich spreche gut Deutsch. Das weiß ich nicht.	Kannst du schwimmen? Ich kann sehr gut schwimmen. /Ich kann nicht schwimmen.	Kannst du reiten? – Na klar. Das ist leicht./ Na ja. Ein bisschen./Nein. Das ist so schwer.
		Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči		
		Ich liebe/ hasse Deutsch. Ich mag Mathe nicht. Magst du Deutsch? <i>Ich spiele gern ... Ich spiele nicht gern....</i>	<i>Ich esse gern Pizza. Simon mag keine Hunde.</i>	<i>Gefällt dir diese Bluse? Warum gefällt dir die Hose nicht?</i>
		Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/ľútosť/fyzickú bolesť, zistiť pocity iných		
		Ich bin glücklich. Ich bin traurig.	<i>Das tut mir leid. Mein Kopf tut weh. Wie geht es dir? Danke gut. Nicht so gut. Gestern war ich traurig.</i>	Das ist mir egal./Ich bin sauer./Hast du Angst?/Ich hoffe, du kommst.
		Zaujať postoj: dať pokyn/prikaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa		
		Entschuldigung.	<i>Lies laut! Sprich leise!</i>	<i>Hier darf man nicht telefonieren/parken. Darf ich....? Bitte sehr. Gut, in Ordnung. Du darfst nicht ins Kino gehen. Entschuldigung.</i>
		Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc		
		Spielst du mit? Nein, ich habe keine Zeit. Möchtest du spielen? Ja, ich möchte. Nein, ich habe keine Lust. Möchtest du den Ball haben?	Kannst du mir bitte helfen? Ja, gern. Danke/Danke sehr.	Darf ich ins Kino gehen? Ja, du darfst./Nein, du darfst nicht.
		Korešpondencia: vytvoriť krátku súkromnú/formálnu správu, vhodne začať a ukončiť správu, napísať elektronickú správu.		
		<i>Hallo, Zita, ich bin in Zvolen. Das Wetter ist sehr schön. Die Sonne scheint. Am Sonntag gehen wir wandern. Wir fahren am Montag wieder nach Hause. Bis Montag. Liebe Grüße Viktor.</i>	<i>Hallo, mein Name ist Ich wohne in Rostock, aber ich komme aus.....Ich bin neu hier. Ich sammle Schiffe, und natürlich bastle ich auch selbst Schiffe. Meine Frage: Kann ich im Klub Pasing mitmachen? Gibt es Klub-Treffen?</i>	<i>Hallo, Zita, in den Ferien war ich in England. Es hat echt Spaß gemacht. Ich habe viele Freunde gefunden. Wir haben viel gelacht, sind viel gewandert,</i>
		Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie		
		Die Geschichte ist interessant/langweilig.	<i>Das war sehr interessant. Das ist mir egal. Mich interessiert das nicht. Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag. Frohe Weihnachten! Frohe Ostern!</i>	Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag! – Danke. Frohe Weihnachten! – Danke, dir auch.

				Frohe Ostern! – Frohe Ostern!
		Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, začať/rozvinúť/ukončiť príbeh, reprodukovat' príbeh		
		<i>Ich heiße Laura. Ich bin 13. Ich komme aus der Slowakei. Ich wohne in Rožňava. Ich spiele gern Tennis und klettere gern. Das ist Daniel. Er ist 10. Er kommt aus Deutschland. Er wohnt in München.</i>	<i>Ich stehe um halb acht auf, dann dusche ich. Dann räume ich das Zimmer auf. Dann schaue ich DVD. Dann kaufe ich ein.</i>	<i>Ich war am Bodensee, wir hatten viel Spaß. Die Kinder waren sehr lustig. Nur ein Junge war immer traurig. Er hat viel geweint. Und mein Zimmer hat mir auch nicht gefallen. Wir haben viel gespielt.</i>
	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	používanie členov: určitý a neurčitý člen podstatných mien (der/eindie/eine, das/ein) a nulový člen (druhy športov, hry, hudobné nástroje, školské predmety, , názvy obcí a miest, názvy krajín), skloňovanie podstatných mien s neurčitým, určitým členom – nominatív, akuzatív jednotné a množné číslo podstatných mien prídavné meno v prísudku príslovky času: jetzt, dann osobné zámená: ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie Sie opytovacie zámená: wer, was, wo, woher, wie zápor s nicht: napr. Ich spiele nicht Pravidelné slovesá v prítomnom čase, otázka, zápor Prítomný čas pravidelných slovies Modálne slovesá: möchten, können, möchten	používanie členov : nulový člen jedlo, pitie, názvy povolání – v spojení so slovesom byť skloňovanie podstatných mien s neurčitým, určitým a záporným členom - nominatív, datív, akuzatív jednotné a množné číslo podstatných mien, záporný člen kein, napr. kein Kuli v nominatíve a akuzatíve prídavné meno v prísudku, osobné zámená v akuzatíve : mich, dich, ihn, es, sie Privlastňovacie zámená: mein, dein, unser, sein, ihr, Slovesá s odlúčiteľnou predponou : auf-, ein-, mit- nepravidelné slovesá v prítomnom čase, napr. lesen, fahren, otázka, zápor, slovesá s akuzatívom rozkazovací spôsob, pomocné slovesá haben, sein v prítomnom a minulom čase (präteritum),	skloňovanie podstatných mien s privlastňovacími zámenami – nominatív, datív a akuzatív Stupňovanie prídavných mien Nepravidelné stupňovanie Privlastňovacie zámená Ihr/Ihre Neosobné zámeno „man“ Zámeno „jed-,, Slovesá s neodlučiteľnou predponou be-, ver-, zer- Modálne slovesá: wollen, können, dürfen Pravidelné slovesá v minulom čase (perfektum), Nepravidelné slovesá v minulom čase (perfektum), napr. lesen, fahren, finden, bekommen, erzählen,

		Pomocné slovesá Haben, sein v prítomnom čase slovesá s akuzatívom Nepravideľné slovesá v prítomnom čase : sprechen Predložky miesta s datívom: in, aus Časové predložky: in Číslovky: 0-20 Opytovacia veta: doplňovacie otázky, zisťovacie otázky Intonácie viet Predložka im (mesiac/ročné obdobia)	modálne slovesá: können, müssen časové predložky: um, an, in, vor/nach, von..bis	Príslovky miesta: hier, dort, links, rechts, weg, oben, unten, draußen, drinnen Predložky miesta nach, in + mesto krajina Predložky in, an, auf s datívom a akuzatívom (Wechselpräpositionen) Predložka für + Akuzatív Predložky s datívom: aus, bei, mit, nach, von, zu, Predložka zu s Datívom (osoby) Predložka im (mesiac/ročné obdobia) Radové číslovky častice, napr. eigentlich, ja, ruhig citoslovčia, napr. ach, aha, oh, au, bäh, hurra, hoppla, o lala, pfui, tja, uups, wow, tvorba slov s predponou un- a s príponou -los, oznamovacia veta s modálnym slovesom, so slovesom s odlučiteľnou predponou, oznamovacia veta v perfekte rozkazovacia veta, vedľajšie vety s weil, dass,

	Sociolingválna zložka	Využívanie základných stratégií v bežných komunikačných situáciách: • odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu , • oboznamovanie sa s odlišnosťami využívania a významu gest v závislosti od kultúrneho kontextu, • oboznamovanie sa s vybranými aspektami každodenného života a spôsobom života ľudí v rôznych kultúrnych kontextoch: o identifikovanie podobností, odlišností a prienikov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národov.			
	Tematické okruhy	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="481 347 981 1374"> Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, priatelia); osobné údaje (meno, bydlisko, vek) Domov a bývanie: môj domov (kde bývam, odkiaľ pochádzam) Vzdelávanie: moja škola a vyučovanie, školský rok, reflexia vlastného učenia sa, trieda ako tím, osoby v škole, moje budúce povolanie Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny. Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, individuálne a kolektívne športy, fair-play, odlišnosti pracovného a voľného dňa, plánovanie voľného času. Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rodine a krajine (narodeniny, Vianoce). Obchod a služby: jednoduchá komunikácia pri nakupovaní (pozdraviť, vypýtať si niečo, poďakovať). </td><td data-bbox="981 347 1585 1374"> Rodina a spoločnosť: členovia rodiny a priatelia Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo, jedlo a stravovanie, starostlivosť o duševné a fyzické zdravie, vyšetrenie u lekára Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky Vzdelávanie: moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a kultúrach, význam učenia sa cudzích jazykov, zbližovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti. Obchod a služby: jedlo, oblečenie, druhy tovaru, obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia, osobná a online komunikácia pri nakupovaní a platení. </td><td data-bbox="1585 347 2045 1374"> Rodina a spoločnosť: členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter) Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb). Domov a bývanie: môj domov, byt/dom, kde bývam, interiér a exteriér bytu/domu, bývanie v meste a na dedine. Svet a cestovanie: krajiny, mestá a miesta, zaujímavé miesta mojej krajiny a regiónu, dopravné prostriedky a ich využitie a vplyv na životné prostredie, turistika a cestovný ruch. Vzdelávanie: moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, klimatické zmeny, druhy zvierat a rastlín, starostlivosť o zvieratá a rastliny; životné prostredie a jeho ochrana, udržateľnosť životného štýlu. Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a </td></tr> </table>	Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, priatelia); osobné údaje (meno, bydlisko, vek) Domov a bývanie: môj domov (kde bývam, odkiaľ pochádzam) Vzdelávanie: moja škola a vyučovanie, školský rok, reflexia vlastného učenia sa, trieda ako tím, osoby v škole, moje budúce povolanie Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny. Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, individuálne a kolektívne športy, fair-play, odlišnosti pracovného a voľného dňa, plánovanie voľného času. Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rodine a krajine (narodeniny, Vianoce). Obchod a služby: jednoduchá komunikácia pri nakupovaní (pozdraviť, vypýtať si niečo, poďakovať).	Rodina a spoločnosť: členovia rodiny a priatelia Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo, jedlo a stravovanie, starostlivosť o duševné a fyzické zdravie, vyšetrenie u lekára Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky Vzdelávanie: moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a kultúrach, význam učenia sa cudzích jazykov, zbližovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti. Obchod a služby: jedlo, oblečenie, druhy tovaru, obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia, osobná a online komunikácia pri nakupovaní a platení.	Rodina a spoločnosť: členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter) Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb). Domov a bývanie: môj domov, byt/dom, kde bývam, interiér a exteriér bytu/domu, bývanie v meste a na dedine. Svet a cestovanie: krajiny, mestá a miesta, zaujímavé miesta mojej krajiny a regiónu, dopravné prostriedky a ich využitie a vplyv na životné prostredie, turistika a cestovný ruch. Vzdelávanie: moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, klimatické zmeny, druhy zvierat a rastlín, starostlivosť o zvieratá a rastliny; životné prostredie a jeho ochrana, udržateľnosť životného štýlu. Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a
Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, priatelia); osobné údaje (meno, bydlisko, vek) Domov a bývanie: môj domov (kde bývam, odkiaľ pochádzam) Vzdelávanie: moja škola a vyučovanie, školský rok, reflexia vlastného učenia sa, trieda ako tím, osoby v škole, moje budúce povolanie Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny. Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, individuálne a kolektívne športy, fair-play, odlišnosti pracovného a voľného dňa, plánovanie voľného času. Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rodine a krajine (narodeniny, Vianoce). Obchod a služby: jednoduchá komunikácia pri nakupovaní (pozdraviť, vypýtať si niečo, poďakovať).	Rodina a spoločnosť: členovia rodiny a priatelia Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo, jedlo a stravovanie, starostlivosť o duševné a fyzické zdravie, vyšetrenie u lekára Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky Vzdelávanie: moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a kultúrach, význam učenia sa cudzích jazykov, zbližovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti. Obchod a služby: jedlo, oblečenie, druhy tovaru, obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia, osobná a online komunikácia pri nakupovaní a platení.	Rodina a spoločnosť: členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter) Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb). Domov a bývanie: môj domov, byt/dom, kde bývam, interiér a exteriér bytu/domu, bývanie v meste a na dedine. Svet a cestovanie: krajiny, mestá a miesta, zaujímavé miesta mojej krajiny a regiónu, dopravné prostriedky a ich využitie a vplyv na životné prostredie, turistika a cestovný ruch. Vzdelávanie: moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, klimatické zmeny, druhy zvierat a rastlín, starostlivosť o zvieratá a rastliny; životné prostredie a jeho ochrana, udržateľnosť životného štýlu. Voľný čas a záľuby: knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a			

				kultúrach, význam učenia sa cudzích jazykov, zbližovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti. Komunikácia a jej formy: komunikačné prostriedky (mobilný telefón, počítač, sociálne siete). Obchod a služby: jedlo, oblečenie, obchody, prevádzky, stravovacie zariadenia, nákupné zariadenia (názvy obchodov).

Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť **Matematika a informatika** umožňuje žiakom spoznávať svet prostredníctvom modelovania, logického uvažovania, analýzy dát, algoritmizácie a tvorby riešení problémov. Rozvíja myslenie, ktoré je presné, tvorivé, kritické a systematické. Obe disciplíny — **matematika** aj **informatika** — sú úzko prepojené schopnosťou vnímať štruktúry, vzťahy a závislosti a pretvárať ich do pochopiteľných modelov. Žiak sa prostredníctvom nich učí pozorovať, abstrahovať, generalizovať a vyvodzovať závery, ktoré dokáže prakticky uplatniť v každodennom živote aj v ďalšom vzdelávaní. Matematika a informatika vytvárajú spoločný základ pre rozvoj **matematickej a informatickej gramotnosti**. Žiaci sa učia premýšľať logicky, riešiť problémy krok po kroku, analyzovať situácie, hľadať súvislosti a formulovať riešenia v presnom a zrozumiteľnom jazyku. Rozvíjajú schopnosť interpretovať a využívať kvantitatívne, priestorové, dátové a informačné vzťahy v rôznych kontextoch. Rozvíjajú schopnosť matematizácie, schopnosť používania vhodných reprezentácií a schopnosť čítať s porozumením texty slovných úloh. Učia sa porozumieť princípom, na ktorých fungujú technológie a digitálne systémy, a uvedomovať si ich prínosy i riziká pre spoločnosť. Vzdelávacia oblasť podporuje rozvoj **kritického, algoritmického a tvorivého myslenia**, ktoré umožňuje žiakom efektívne riešiť úlohy a problematické situácie. Zároveň pestuje precíznosť, argumentačné schopnosti, vytrvalosť, zodpovednosť a schopnosť spolupráce. Učenie sa matematike a informatike vedie žiakov k pochopeniu, že chyby sú prirodzenou súčasťou procesu poznávania a objavovania, a vedie ich k reflexii vlastného postupu a spôsobu myslenia.

Pri budovaní a rozvíjaní matematickej a informatickej gramotnosti sa uplatňujú princípy STEAM vzdelávania, ktoré prepájajú Matematiku a Informatiku s technickými, inžinierskymi prístupmi, prírodnými vedami, umením a tvorivosťou. Tento prístup podporuje medzipredmetové vzťahy (najmä medzi Matematikou, Informatikou a inými oblasťami), rozvoj algoritmického, kritického a tvorivého myslenia, ako aj schopnosť aplikovať vedomosti a zručnosti pri riešení problémov a modelovaní reálnych situácií.

Súčasťou oblasti je aj rozvoj **digitálnych kompetencií, porozumenie umelej inteligencii (AI)** a jej vplyvu na spoločnosť. Žiaci sa učia chápať princípy fungovania inteligentných systémov, ich výhody i limity a rozvíjajú zodpovedný a etický prístup k ich používaniu. V súlade s princípmi **digitálneho wellbeingu** sa posilňuje schopnosť udržiavať rovnováhu medzi technológiami a osobným rozvojom, vedome používať digitálne nástroje a vytvárať prostredie, ktoré podporuje zdravý a bezpečný vzťah k technológiám.

Matematika a informatika sú zároveň nástrojmi na rozvoj ďalších gramotností — čitateľskej, prírodovednej, občianskej či finančnej. V spolupráci s ostatnými vzdelávacími oblasťami umožňujú žiakom **prepájať poznanie s realitou**, vytvárať interdisciplinárne vzťahy a vnímať súčasný svet ako prepojený systém údajov, modelov a vzťahov, ktoré možno skúmať, pochopiť a vylepšovať.

Charakteristika podľa cyklov

V **1. cykle** sa žiaci zoznamujú so základmi matematického a informatického myslenia. Učia sa pozorovať, porovnávať, triediť, merať a spoznávať zákonitosti prostredníctvom hry a objavovania. Rozvíjajú intuíciu pre číselné, priestorové a časové vzťahy, učia sa pomenúvať problémy a hľadať

postupy ich riešenia. V informatike sa hrovou formou stretávajú s pojmovým základom digitálneho sveta, so základnými operáciami s technológiami a s prvými krokmi algoritmického myslenia.

V **2. cykle** sa rozširuje schopnosť vedome analyzovať situácie, hľadať vzťahy a vysvetľovať ich prostredníctvom modelov, symbolov a zápisov. Žiaci si osvojujú základy algebraického a geometrického myslenia, umelej inteligencie, chápu pojem algoritmu, dokážu navrhnúť postup riešenia úlohy a overiť jeho správnosť. V informatike sa učia pracovať s údajmi, využívať digitálne nástroje na tvorbu, komunikáciu a spoluprácu, uvedomujú si zásady bezpečného a etického používania technológií.

V **3. cykle** sa rozvíja schopnosť uplatňovať poznatky z matematiky a informatiky v rozličných kontextoch. Žiaci riešia zložitejšie úlohy, aj s pomocou AI, prepájajú matematické a informatické prístupy, vytvárajú a analyzujú modely, pracujú s údajmi, programujú a kriticky hodnotia vlastné riešenia. Uvedomujú si vzťahy medzi matematikou, technológiou, vedou a spoločnosťou, chápu význam algoritmického a kritického myslenia pre budúci profesijný a osobný život. Rozvíjajú tiež schopnosť spolupráce, argumentácie a prezentácie výsledkov, pričom rešpektujú etické princípy a digitálny wellbeing.

Cieľom vzdelávacej oblasti Matematika a informatika je rozvíjať u žiakov schopnosť porozumieť svetu prostredníctvom presného, logického a tvorivého myslenia, využívať matematické a informatické poznatky na riešenie problémov a aplikovať ich v praktických, spoločenských a technologických kontextoch.

Ciele vzdelávacej oblasti matematika a informatika

1. rozvíjať logické, analytické a algoritmické myslenie, schopnosť systematicky uvažovať, formulovať hypotézy, overovať ich a vyvodzovať závery;
2. rozvíjať matematickú gramotnosť – schopnosť porozumieť a používať čísla, symboly, vzťahy, veličiny, priestorové a dátové modely pri riešení rôznych typov úloh;
3. rozvíjať informatickú gramotnosť – schopnosť pracovať s údajmi, tvoriť algoritmy, využívať technológie na získavanie, spracovanie a prezentáciu informácií;
4. rozvíjať kritické a tvorivé myslenie prostredníctvom riešenia otvorených problémov, skúmania vzťahov a tvorby modelov reálnych situácií;
5. rozvíjať presnosť, argumentáciu a schopnosť zdôvodniť postup riešenia, spolu s otvorenosťou pre rôzne prístupy a hľadanie efektívnych riešení;
6. rozvíjať spoluprácu a komunikáciu pri matematickom a informatickom objavovaní, zdieľaní poznatkov a využívaní reálnych, elektronických a digitálnych nástrojov;
7. podporovať etické, bezpečné a zodpovedné používanie technológií a rozvíjať porozumenie ich spoločenskému a kultúrnemu vplyvu;

8. rozvíjať etický a kritický prístup k umelej inteligencii a digitálnemu prostrediu;
9. udržiavať digitálny wellbeing a rovnováhu medzi technológiami a osobným rozvojom.

Vyučovací predmet matematika

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Matematické vzdelávanie na základných školách má primárne vytvárať príležitosti na kultiváciu matematických činností, založených na aktívnom získavaní skúseností, objavovaní, overovaní a zovšeobecňovaní v kontexte matematického obsahu. Integrácia matematických činností do vzdelávania vedie k rozvoju dôležitých vlastností a návykov mysle, akými sú vytrvalosť či presnosť, ale aj rozvoju sociálnych kompetencií (spolupráca, komunikácia), sebarozvojových kompetencií a kritického myslenia.

Cieľom matematického vzdelávania je vytvoriť veku a schopnostiam primerané podmienky na dosiahnutie rozvinutej matematickej gramotnosti, ďalších doménových gramotností a prierezových spôsobilostí žiakov. Matematická gramotnosť (zjednodušene) je súbor zručností, schopností a znalostí, ktoré umožňujú rozoznať matematickú podstatu problémov a riešiť ich pomocou matematiky. Matematicky gramotný jedinec disponuje kompetenciami, akými sú schopnosť komunikácie v matematike, schopnosť matematizácie, schopnosť používania vhodných reprezentácií, schopnosť logického uvažovania a argumentácie, schopnosť navrhnúť stratégiu riešenia problému, schopnosť používať symbolický matematický jazyk a schopnosť používať matematické nástroje pri riešení problémov.

Vo vzťahu k čitateľskej gramotnosti, ako jednej z prierezových gramotností, sa matematická gramotnosť prejavuje tým, že žiak vie čítať s porozumením texty slovných úloh.

Vzdelávacie štandardy predmetu matematika sú formulované technologicky neutrálne – ich napĺňanie je možné a žiaduce aj s využitím nástrojov AI. AI tu vstupuje nie ako nový cieľ vzdelávania, ale ako prostriedok, ktorý žiakovi umožňuje efektívnejšie rozvíjať jeho matematické spôsobilosti. Používanie AI pri napĺňaní štandardov matematiky vždy predpokladá vlastné kognitívne úsilie žiaka. Súčasťou práce s AI je kritické posúdenie správnosti jej výstupov, transparentnosť o spôsobe ich využitia a dodržiavanie zásad zodpovedného a etického zaobchádzania s digitálnymi nástrojmi.

Komponenty vyučovacieho predmetu

Matematický obsah je v tomto dokumente členený na tri obsahové komponenty: Čísla a operácie s číslami; Závislosti, vzťahy a práca s údajmi; Geometria, ktoré sa ďalej delia na menšie tematické oblasti.

Komponent: Čísla a operácie s číslami

Obsahový komponent Čísla a operácie s číslami poskytuje príležitosti na rozvíjanie rôznorodých predstáv o číslach a ich významoch na nadobudnutie skúseností s operáciami s číslami a s úpravou číselných výrazov, ako aj s riešením aplikačných úloh a problémov s využitím aritmetických operácií a vzťahov medzi nimi.

Komponent: Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

Obsahový komponent Závislosti, vzťahy a práca s údajmi je zameraný na rozvíjanie schopností žiakov objavovať pravidlá, závislosti, vzťahy, vedieť ich opísať pomocou algebrických výrazov, rovníc a nerovníc a narábať s údajmi. Narábanie s údajmi znamená vedieť ich vyhľadávať, nachádzať vzťahy a súvislosti medzi nimi, uskutočňovať zber údajov, zaznamenávať ich, usporadúvať a triediť, reprezentovať a interpretovať údaje.

Komponent: Geometria

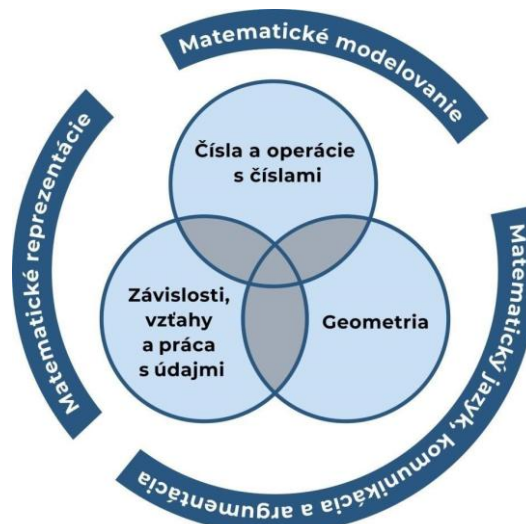
Obsahový komponent Geometria je zameraný na rozvíjanie geometrického uvažovania žiakov s využitím geometrických reprezentácií. Komponent je zameraný na skúmanie rovinných a priestorových útvarov a vzťahov medzi nimi, na osvojovanie si princípov merania, rozvíjanie schopnosti odhadovať mieru a nadobudnúť praktické zručnosti pri riešení polohových a metrických geometrických úloh, ktoré majú svoje uplatnenie v mnohých profesiách.

Tematická oblasť každého obsahového komponentu v každom cykle obsahuje matematické praktiky, ktoré majú významný podiel na kultivovaní matematického a kritického uvažovania a na rozvíjaní dôležitých osobnostných vlastností, vrátane tzv. mäkkých zručností. V každom z vyššie uvedených obsahových komponentov je dôležité vykonávať také činnosti v matematike, ktoré umožňujú rozvíjať u žiakov tímovú spoluprácu, komunikačné, argumentačné a prezentačné zručnosti, tvorivé a kritické myslenie, ale zároveň aj vytrvalosť, presnosť, či zmysel pre používanie rôznorodých reprezentácií, techník, stratégií a spôsobov uvažovania. Sú príležitosťou pre vnímanie jedinečnosti a rozmanitosti ľudského myslenia. Matematické praktiky sú členené na tri činnostné jednotky: matematické reprezentácie; matematické modelovanie a matematický jazyk, komunikácia a argumentácia.

Matematické reprezentácie sú zamerané na rozvíjanie schopnosti vyberať, používať a interpretovať vhodné reprezentácie, resp. modely matematických objektov alebo situácií. Reprezentácie pojmov, vzťahov (väzby medzi pojmami) a postupov (návody, algoritmy, metódy riešenia problémov) majú rôzny stupeň abstrakcie (enaktívne, ikonické a symbolické). Na úrovni uvádzania do matematickej gramotnosti je vhodné používať enaktívne a ikonické reprezentácie založené na používaní konkrétnych predmetov, obrázkov, schém, tabuliek a iných znázornení, na úrovni rozvinutej gramotnosti majú formu symbolických reprezentácií v podobe výrazov, rovníc, vzorcov a podobne.

Matematické modelovanie zahŕňa návrh stratégie riešenia problému počnúc pochopením a analýzou problému, matematizáciou problému s využitím matematických reprezentácií, vyriešením matematického problému a reflexiou riešenia v kontexte pôvodnej úlohy. Matematické modelovanie zároveň vyžaduje používanie matematických nástrojov, vrátane elektronických, či digitálnych nástrojov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia vplyvajú na rozvíjanie matematického a kritického uvažovania a sú závislé nielen od úrovne matematickej gramotnosti žiaka. Schopnosť žiakov používať matematický jazyk, komunikovať o hľadaní stratégií a riešení problémov a schopnosť argumentačne podporiť, resp. zamietnuť matematické myšlienky sú dôležitými predpokladmi na aktívne zapojenie sa do spoločenského života.

Obrázok 3 Mapa obsahových komponentov v matematickom vzdelávaní

Osvojenie si matematického obsahu a matematických praktík je prostriedkom na rozvoj matematickej gramotnosti, ktorú je schopný žiak primerane použiť pri riešení každodenných problémov a situácií.

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Disponovať primeraným matematickým aparátom – rozumieť matematickým pojmom, vzťahom a postupom na úrovni zodpovedajúcej edukačným potrebám a schopnostiam žiakov.
2. Používať matematické reprezentácie – používať vhodné modely a reprezentácie matematických pojmov, vzťahov a postupov v rôznych situáciách a interpretovať ich.
3. Navrhnuť stratégie riešenia problémov – transformovať jednoduché problémy reálnych situácií do matematickej podoby, matematizovať ich, navrhnuť, vyhodnotiť a aplikovať rôzne metódy riešenia problémov, prezentovať a posúdiť výsledky v kontexte pôvodného problému a ovládať postupy na kontrolu riešení.

4. Kriticky uvažovať a argumentovať – tvoriť jednoduché predpoklady, navrhovať, kriticky vyhodnocovať a optimalizovať stratégie riešenia matematických problémov, vyvodzovať logické dôsledky a zdôvodňovať riešenie problému, vrátane identifikácie chyby, opravy chyby a jej vnímania ako nevyhnutnej súčasti učenia sa.
5. Používať matematický jazyk a komunikovať – počúvať s porozumením, vecne a presne komunikovať pomocou prirodzeného aj matematického vrátane symbolického jazyka, diskutovať o problémoch a tímovo spolupracovať pri riešení matematických úloh.
6. Používať matematické nástroje – zmysluplne vyberať a použiť vhodné matematické nástroje reálne, elektronické a digitálne pomôcky/nástroje vrátane nástrojov AI na reprezentáciu a riešenie problémov a posúdiť ich efektívnosť.

Matematika 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovací predmet	Matematika
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 132 hodín ročne - 4 hodiny týždenne 2. ročník 132 hodín ročne - 4 hodiny týždenne 3. ročník 132 hodín ročne - 4 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu matematického vzdelávania je, aby žiaci nadobudli matematickú gramotnosť na elementárnej úrovni, teda mali osvojený základný matematický obsah, aktivované prvotné matematické kompetencie, vytvorené základy matematických praktík, matematickej identity a pozitívneho obrazu o význame matematiky.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Používať prirodzené čísla a ich vlastnosti na riešenie jednoduchých aplikačných a kontextových úloh.
2. Aplikovať rôzne spôsoby práce s údajmi pri riešení aplikačných úloh.
3. Používať jednoduché pravidlá, závislosti a vzťahy v kontextových úlohách.

4. Rozlišovať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary.
5. Riešiť jednoduché polohové a metrické geometrické úlohy s využitím orientovania sa v rovine a v priestore.
6. Tvoríť jednoduché reprezentácie matematických pojmov a vzťahov pri riešení problémov s použitím veku primeraného jednoduchého matematického jazyka.
7. Používať priame logické úsudky pri riešení problémových úloh a kontexte svojho individuálneho života.

Na konci 3. ročníka žiak rozoznáva jednoduché matematické situácie v explicitných situáciách a známych kontextoch, interpretuje ich a používa priame logické úsudky pri ich riešení. Pozná elementárne matematické pojmy, objavuje jednoduché vzťahy medzi nimi, rozumie a rutinne používa základné algoritmy a postupy. Pri riešení úloh využíva jednoduché spôsoby znázornenia, dokáže ich vysvetliť, používa jednoduché matematické symboly a diskutuje o použitých metódach riešenia úloh.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus MATEMATIKA			
Výkonový štandard	1. cieľ: Používať prirodzené čísla, operácie s prirodzenými číslami a ich vlastnosti na riešenie jednoduchých aplikačných a kontextových úloh.		
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Používať prirodzené čísla do 20 v rôznych kontextoch. Aplikovať poznatky z numerácie do 20 pri riešení úloh. Sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 20 bez prechodu cez základ 10 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, s použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. Sčítavať a odčítavať na modeloch (dynamický model, statický model). Sčítavať a odčítavať pomocou znázornenia. Sčítavať počítaním po jednom, dopočítaním druhého sčítanca k prvému, dopočítaním menšieho sčítanca k väčšiemu. Sčítavať a odčítavať použitím zautomatizovaného spoja.	Používať prirodzené čísla do 100 v rôznych kontextoch. Aplikovať poznatky z numerácie do 100 pri riešení úloh. Sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 100 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, s použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. Sčítavať a odčítavať celé desiatky. Sčítavať a odčítavať dvojčiferné a jednociferné čísla bez prechodu cez základ 10. Sčítavať dvojčiferné číslo a celú desiatku, odčítavať celú desiatku od dvojčiferného čísla. Odčítavať jednociferné číslo od dvojčiferného s prechodom cez základ 10.	Používať prirodzené čísla do 1000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 1000 pri riešení úloh. Používať prirodzené čísla do 10 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 10 000 pri riešení úloh. Sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, s použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. Sčítavať a odčítavať celé desiatky, stovky, tisícky. Pričítavať celú desiatku, stovku, tisícku k trojčifernému (štvorcifernému) číslu. Odčítavať jednociferné číslo, celú desiatku, stovku, tisícku od trojčiferného (štvorciferného) čísla. Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 aj mimo oboru násobilky využitím algoritmov, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi a pracovať so zlomkami na prípravnej úrovni.

			Vykonávať základné spoje násobenia a delenia v obore do 100 na úrovni automatizácie. Vykonávať delenie so zvyškom v obore do 100 na úrovni manipulácie s predmetmi. Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 využitím pamäťových a elektronických algoritmov násobenia a delenia do 100, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 využitím písomných algoritmov násobenia a delenia do 100, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 mimo oboru násobilky využitím písomných algoritmov násobenia a delenia do 100, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. Pracovať so zlomkami na prípravnej úrovni.
2. cieľ: Orientovať sa v jednoduchých tabuľkách a grafoch a používať ich pri riešení aplikačných úloh zameraných na vyhľadávanie, zber, zaznamenávanie, triedenie, usporiadanie a interpretáciu údajov.			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Používať jednoduché tabuľky na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie v aplikačných úlohách.	Používať jednoduché tabuľky na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie a správnu interpretáciu údajov v aplikačných úlohách.	Používať jednoduché tabuľky a grafy na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie a správnu interpretáciu údajov v reálnom živote a v aplikačných úlohách.
3. cieľ: Objavovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá, závislosti a vzťahy.			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Identifikovať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti. Opísať jednoduché pozorované závislosti z reálneho života. Pochopiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie a ich reprezentácie.	Opísať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti. Vysvetliť jednoduché pozorované závislosti z reálneho života. Opísať jednoduché pozorované závislosti z reálneho života, vysvetliť ich, modelovať a používať v každodennom živote.	Identifikovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti a nachádzať ich reprezentácie v rôznych oblastiach života. Pochopiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie a ich reprezentácie, navrhovať a aplikovať stratégie ich riešenia na úrovni manipulácie s predmetmi a využívania jednoduchých pokusov a reprezentácií.

		Navrhovať stratégie riešenia jednoduchých kombinatorických a pravdepodobnostných situácií a ich reprezentácií na úrovni manipulácie s predmetmi a využívania jednoduchých pokusov a reprezentácií.	
	4. cieľ: Rozlišovať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary, opisovať ich významné prvky a vlastnosti, triediť, skladať a rozkladať ich.		
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Rozlišovať, pomenovať a vymodelovať jednoduché rovinné útvary. Rozlišovať a pomenovať jednoduché priestorové útvary.	Opísať jednoduché rovinné útvary. Nachádzať reprezentácie jednoduchých rovinných útvarov v realite. Opísať jednoduché priestorové útvary a nachádzať ich reprezentácie v realite.	Skladať a rozkladať jednoduché rovinné útvary. Vykonávať jednoduché geometrické konštrukcie pomocou pravítka, kružidla alebo iných (vrátane digitálnych) nástrojov. Vymodelovať jednoduché priestorové útvary. Skladať a rozkladať priestorové útvary.
	5. cieľ: Orientovať sa v rovine a v priestore, riešiť jednoduché polohové a metrické geometrické úlohy.		
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Orientovať sa v rovine. Rozoznávať jednoduché orientačné situácie. Rozlišovať súmerné útvary.	Používať prirodzený aj symbolický jazyk na hľadanie cesty. Rozoznávať jednoduché reálne orientačné situácie. Merať a odhadovať dĺžku úsečky. Používať vlastné aj univerzálne jednotky dĺžky. Tvoriť jednoduché osovo súmerné rovinné útvary.	Orientovať sa v rovine, priestore a používať prirodzený aj symbolický jazyk na určenie polohy a hľadanie cesty. Rozoznávať jednoduché reálne orientačné situácie a riešiť ich pomocou algoritmických postupov. Merať a odhadovať dĺžku úsečky, používať vlastné aj univerzálne jednotky dĺžky a využívať ich v reálnom živote. Rozlišovať súmerné útvary, nachádzať ich v realite a tvoriť jednoduché osovo súmerné rovinné útvary.
	6. cieľ: Tvoriť jednoduché reprezentácie matematických pojmov a vzťahov, používať ich pri riešení problémov, veku primerane používať jednoduchý matematický jazyk.		
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických	Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických	Riešiť jednoduché aplikačné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov, jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia

	operácií v obore do 20: - určiť súčet, ak sú dané sčítance, - zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek, - určiť rozdiel dvoch čísel, - zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek, - porovnať rozdielom, - určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov.	operácií v obore do 100: - určiť súčet, ak sú dané sčítance, - zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek, - určiť rozdiel dvoch čísel, - zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek, - porovnať rozdielom, - určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov. Riešiť zložené slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií: $a + b + c$; $a - b - c$.	neznámej) a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií. Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií v obore do 1 000: - určiť súčet, ak sú dané sčítance, - zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek, - určiť rozdiel dvoch čísel, - zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek. Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií v obore do 100: - porovnať rozdielom, - určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov, - zväčšiť dané číslo niekoľkokrát, - rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti), - rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu), - zmenšiť dané číslo niekoľkokrát, - porovnať podielom. Riešiť zložené slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií: $a - (b + c)$; $(a + b) - c$; $a + (a + b)$; $a + (a - b)$; $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$. Riešiť jednoduché aplikačné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov, jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia neznámej) a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií.

	7. cieľ: Používať priame logické úsudky a riešiť problémy v situáciách a kontexte svojho individuálneho života.		
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Používať elementárne poznatky z logiky a množín v konkrétnych situáciách na riešenie jednoduchých matematických úloh na prípravnej úrovni.		

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard Komponent: Čísla a operácie s číslami	Prirodzené čísla v obore 10 000	Pojmy: Aktívne: pravda/nepravda, platí/neplatí, aspoň, najmenej, práve, patrí/nepatrí; číslo, číslica, jednociferné číslo, dvojciferné číslo, párne/nepárne číslo, porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší, usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak), pred, za, hneď pred, hneď za, posledný, predposledný, číselná os (v obore do 20). Pasívne: rozklad; číselný rad (v obore do 20). Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel (v obore do 20). Postupy: Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania, usporiadanie čísel v obore do 20 (vzostupné, zostupné), orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou (v obore do 20). Matematické praktiky:	Pojmy: Aktívne: pravda/nepravda, platí/neplatí, najviac, najmenej, práve, patrí/nepatrí; číslo, číslica, cifra, dvojciferné číslo, jednotky, desiatky, párne/nepárne číslo; porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší; usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak), pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, posledný, predposledný, číselná os; približne (v obore do 100). Pasívne: rozklad, číselný rad (v obore do 100). Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel, rád čísla a číslice a ich vzťah, pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla a ich vzťah (v obore do 100). Postupy: Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania,	Pojmy: Aktívne: pravda/nepravda, platí/neplatí, všetci, každý, niekto, nikto, aspoň, najviac, najmenej, práve, patrí/nepatrí, viacciferné číslo (dvoj-, troj-, štvor-), jednotky, desiatky, stovky, tisícky, párne/nepárne číslo; porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší; usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak), pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, posledný, predposledný, číselná os; zaokrúhľovanie, približne (v obore do 1000). Pasívne: rozklad; číselný rad (v obore do 1000). Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel, rád čísla a číslice a ich vzťah, pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla a ich vzťah (v obore do 1000). Postupy: Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania, usporiadanie čísel v obore do 10 000 (vzostupné, zostupné), modelovanie párneho a nepárneho počtu prvkov; používanie a zapisovanie znakov porovnávania a zaokrúhľovania $<$, $>$, $=$, $\approx$, $\equiv$ v obore do 10 000,

		Matematické reprezentácie : používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok (v obore do 20). Matematické modelovanie: využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 20 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady) pri riešení jednoduchých slovných úloh. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia: porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, správne čítanie a písanie čísla do 20; používanie znakov porovnávania (v obore do 20).	usporiadanie čísel v obore do 100 (vzostupné, zostupné), modelovanie párneho a nepárneho počtu prvkov; orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou; riešenie jednoduchých rovníc a nerovníc na prípravnej úrovni (v obore do 100). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych reprezentácií čísel v obore do 100 a modelovanie rôznych rozkladov čísel; používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov (v obore do 100). Matematické modelovanie – využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 100 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady) pri riešení jednoduchých slovných úloh a reálnych problémov, ktoré žiak dokáže opísať (v obore do 100). Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, rozlišovanie a formulovanie jednoduchých kvantifikovaných výrokov a ich používanie v diskusiách pri riešení problémov; správne čítanie a písanie čísla do 100; interpretovanie čísla do	orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou; zaokrúhľovanie na desiatky, stovky a tisícky, zaokrúhľovanie v reálnom kontexte (približne), riešenie jednoduchých nerovníc na prípravnej úrovni (v obore do 1000). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych reprezentácií čísel v obore do 10 000 a modelovanie rôznych rozkladov čísel; používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov (v obore do 1000). Matematické modelovanie – využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 10 000 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady, zaokrúhľovanie) pri riešení jednoduchých slovných úloh a reálnych problémov, ktoré žiak dokáže opísať (v obore do 1000). Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, rozlišovanie a formulovanie jednoduchých kvantifikovaných výrokov a ich používanie v diskusiách pri riešení problémov; správne čítanie a písanie čísla do 10 000; interpretovanie čísla do 10 000 v rôznych kontextoch (počet, poradie, adresa a iné); rozlišovanie čísel a číslíc (cifier) v komunikácii a argumentácii; vysvetlenie významu pozičnej hodnoty číslice v čísle; používanie znakov porovnávania a zaokrúhľovania (v obore do 1000).

			100 v rôznych kontextoch (počet, poradie, adresa a iné); rozlišovanie čísel a číslíc (cifier) v komunikácii a argumentácii; vysvetlenie významu pozičnej hodnoty číslce v čísle; používanie znakov porovnávania(v obore do 100).	
	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 1000	Pojmy: Aktívne: sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac (v obore do 20). Pasívne: súčet, rozdiel. Vzťahy: Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania a vlastnosti odčítania; porovnávanie rozdielom(v obore do 20). Postupy: Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania v obore do 20; objavovanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov a ich používanie pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 20). Matematické modelovanie – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie	Pojmy: Aktívne: sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac(v obore do 100). Pasívne: sčítanec, súčet, rozdiel. Vzťahy: Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania (komutatívnosť, asociatívnosť, neutrálnosť nuly) a vlastnosti odčítania; porovnávanie rozdielom (v obore do 100). Postupy: Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania v obore do 100; objavovanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov a ich používanie pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 1000). Matematické modelovanie – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri	Pojmy: Aktívne: sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac(v obore do 1000). Pasívne: sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel. Vzťahy: Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania (komutatívnosť, asociatívnosť, neutrálnosť nuly) a vlastnosti odčítania; porovnávanie rozdielom(v obore do 1000). Postupy: Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania s prechodom cez základ v obore do 1 000 a bez prechodu cez základ do 10 000; objavovanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov a ich používanie pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 1000). Matematické modelovanie – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri

		vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie(v obore do 20). Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie symbolických znakov sčítania a odčítania; vysvetľovanie postupov sčítania a odčítania; identifikovanie a zdôvodnenie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov (v obore do20).	aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 100). Matematické modelovanie – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie(v obore do 100). Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie symbolických znakov sčítania a odčítania; vysvetľovanie postupov sčítania a odčítania; identifikovanie a zdôvodnenie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov (v obore do 100).	overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie(v obore do 1000). Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie symbolických znakov sčítania a odčítania; vysvetľovanie postupov sčítania a odčítania; identifikovanie a zdôvodnenie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov(v obore do 1000).
	Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 100			Pojmy: Aktívne: násobenie, delenie, krát, delené, koľkokrát viac/menej. Pasívne: násobok, najbližší menší/väčší násobok; činiteľ, súčin; zvyšok po delení, delenec, deliteľ, podiel; zlomok. Vzťahy: Vzťah násobenia a delenia ako inverzných operácií; vlastnosti násobenia (komutatívnosť, asociatívnosť, 0 ako agresívny prvok, 1 ako neutrálny prvok násobenia) a delenia (význam 0 a 1 pri delení); porovnávanie podielom; vzťah medzi sčítaním a násobením, vzťah medzi delením a odčítaním; vzťah delenia a zlomku, porovnávanie zlomkov na rovnakých modeloch; poradie operácií.

				Postupy: Násobenie a delenie – násobenie ako zjednotenie rovnako početných disjunktných množín a ako karteziánsky súčin množín, delenie na rovnaké časti a delenie podľa obsahu; delenie so zvyškom na úrovni manipulácie s predmetmi; základné spoje násobenia a delenia na úrovni automatizácie; pamäťové (rozkladom, nie memorovaním), písomné a elektronické algoritmy násobenia a delenia do 100 aj mimo oboru násobilky; skúška správnosti pomocou inverznej operácie; zlomok – zlomok ako časť celku a počet prvkov časti celku na úrovni modelovania (obdĺžnikový, kruhový, úsečkový model); určenie časti celku vyjadrenej zlomkom, pomenovanie vyznačenej časti celku. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a využívanie rôznych reprezentácií násobenia a delenia; používanie viacerých modelov na znázornenie zlomku. Matematické modelovanie – používanie vlastností násobenia a delenia pri riešení matematických úloh; používanie vzťahov medzi operáciami pri zjednodušovaní a optimalizácii výpočtov, resp. overovaní výsledkov; riešenie úloh na porovnávanie zlomkov na prípravnej úrovni (pomocou modelov). Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie násobenia a delenia; používanie symbolických znakov násobenia a delenia; vysvetľovanie postupu násobenia a delenia v obore do 100 pomocou konkrétnych modelov; identifikovanie a zdôvodnenie použitia násobenia a delenia v obore do 100 pri riešení jednoduchých úloh a interpretovanie výsledkov; identifikovanie výskytu zlomkov v bežnom živote a ich interpretovanie.

	Číselné výrazy v riešení úloh			Pojmy: Aktívne: zátvorky. Vzťahy: Vzťahy medzi aritmetickými operáciami v obore prirodzených čísel; poradie operácií. Postupy: Číselné výrazy – vykonávanie operácií s číselnými výrazmi (aj so zátvorkami) a ich optimalizácia; rovnice a nerovnice – určenie neznámeho čísla vo vzťahu rovnosti alebo nerovnosti vyjadreného symbolom alebo obrázkom (metódou pokus-omyl alebo postupným dosadzovaním čísel), overovanie správnosti riešenia jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia písmena ako neznámej) pomocou inverzných operácií alebo kalkulačky; slovné úlohy – riešenie jednoduchých slovných úloh (zväčšenie/zmenšenie čísla o niekoľko jednotiek, porovnávanie rozdielom); riešenie nepriamo formulovaných slovných úloh na sčítanie a odčítanie; riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie (zväčšenie/zmenšenie čísla niekoľkokrát, porovnávanie podielom); riešenie zložených slovných úloh. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov (vrátane digitálnych) na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov a slovných úloh. Matematické modelovanie – analyzovanie a navrhovanie stratégie riešenia jednoduchšej reálnej situácie; dodržiavanie štandardných postupov riešenia slovných úloh a znalosť metód ich riešenia; posúdenie reálnosti výsledkov. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – určovanie a vysvetľovanie správneho poradia aritmetických operácií; diskutovanie o počte riešení jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia neznámej); vysvetľovanie a zdôvodňovanie výberu metódy riešenia aplikačnej slovnej úlohy;

			zdôvodňovanie a overovanie výsledkov; formulovanie jednoduchých úloh, v ktorých sa aplikujú a modelujú aritmetické operácie; používanie osvojenej jednoduchej matematickej terminológie z numerácie a operácií, vyhodnocovanie poradia operácií pri zjednodušovaní a optimalizácii výpočtov, resp. overovaní výsledkov.

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard: Komponent: Závislosti, vzťahy a práca s údajmi	Základy práce so vzormi a postupnosťami	Pojmy: Pasívne: vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť (v obore do 20). Vzťahy: Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti (v obore do 20). Postupy: Určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti (v obore do 20). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych, kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností. Matematické modelovanie – objavenie jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti a jeho aplikovanie. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo vzoroch/postupnostiach.	Pojmy: Pasívne: vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť (v obore do 100). Vzťahy: Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti (v obore do 100). Postupy: Identifikácia prvkov/členov a pravidla opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, napr. typu "ab", "abb", "aabb", "abc", "abbb"); určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti (v obore do 100). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych, kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností. Matematické modelovanie – objavenie jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti a jeho aplikovanie; vyhľadanie chyby vo vzore/postupnosti a navrhnutie jej opravy. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo	Pojmy: Pasívne: vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť (v obore do 1000). Vzťahy: Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti (v obore do 1000). Postupy: Určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti (v obore do 1000); identifikácia vzorov prítomných v reálnom živote (v prírode, v kultúre, v športe a umení). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych, kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností. Matematické modelovanie – objavenie jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti a jeho aplikovanie; vyhľadanie chyby vo vzore/postupnosti a navrhnutie jej opravy. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo vzoroch/postupnostiach; identifikovanie

			vzoroch/postupnostiach; identifikovanie chyby vo vzore/postupnosti, diskutovanie a zdôvodnenie spôsobu jej opravy.	chyby vo vzore/postupnosti, diskutovanie a zdôvodnenie spôsobu jej opravy.
	Základy práce s jednoduchými závislosťami a vzťahmi	Pojmy: Aktívne: euro, minca, bankovka; hodina, deň, týždeň, víkend, mesiac, rok. Pasívne: ručičkové a digitálne hodiny. Vzťahy: Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota. Postupy: Znázornenie času na ručičkových a digitálnych hodinách, objavovanie iných, netradičných vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec v obore do 20). Matematické praktiky Matematické reprezentácie – znalosť a používanie národnej meny (platidlo). Matematické modelovanie - aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení jednoduchých úloh. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.	Pojmy: Aktívne: cent, minúta, polhodina, kalendár, vek. Pasívne: ručičkové a digitálne hodiny. Vzťahy: Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota; vzťah medzi časom zapísaným digitálne a z ručičkových hodín. Postupy: Doplňenie chýbajúcich hodnôt do tabuľky priamej úmernosti; peniaze – rozmieňanie bankoviek a mincí, premeny peňažných jednotiek (eurá a centy), porovnávanie a usporiadanie peňažných jednotiek pomocou peňažných modelov; čas – označovanie a pomenovanie jednotiek času, určovanie (čítanie, zapisovanie) a znázornenie času na ručičkových a digitálnych hodinách, zapísanie času z ručičkových do digitálnych hodín a naopak, objavovanie iných, netradičných vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec v obore do 100). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie –používanie reprezentácie pre základné a odvodené peňažné jednotky, používanie reprezentácie pre základné a odvodené časové jednotky. Matematické modelovanie –riešenie úloh súvisiacich s orientáciou v čase; aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení jednoduchých úloh.	Pojmy: Aktívne: sekunda, štvrt'hodina, trištvrt' hodina. Pasívne: ručičkové a digitálne hodiny. Vzťahy: Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota; časové vzťahy – vzťahy medzi časovými jednotkami, vzťah medzi časom zapísaným digitálne a z ručičkových hodín; priama úmernosť – závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti na prípravnej úrovni. Postupy: Priama úmernosť – objavovanie a identifikácia pravidiel v priamej úmernosti, orientácia v časových intervaloch (od – do); premeny susedných jednotiek času pomocou modelov ručičkových hodín; iné jednoduché vzťahy – objavovanie iných, netradičných vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec, sudoku v obore do 1000). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie tabuľky ako reprezentácie priamej úmernosti; používanie reprezentácie pre základné a odvodené peňažné jednotky. Matematické modelovanie – modelovanie a riešenie jednoduchých prípravných úloh s priamou úmernosťou; riešenie úloh súvisiacich s orientáciou v čase; aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení jednoduchých úloh. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o vzťahoch a závislostiach medzi číslami; používanie

			Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o vzťahoch a závislostiach medzi číslami; používanie jednotiek času a vzťahov medzi nimi v každodennej komunikácii; diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.	jednotiek času a vzťahov medzi nimi v každodennej komunikácii; diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.
	Základy riešenia jednoduchých kombinatorických situácií	Pojmy: Pasívne: možnosť, počet možností. Vzťahy: Organizačný princíp (systém) usporiadania dvoch prvkov. Postupy: Objavenie a dodržanie systému usporiadania dvojprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslíc); vytvorenie rôznych dvojčíferných čísel z množiny číslíc (číslice sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchéj kombinatorickej situácii. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť, používanie a tvorba rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne predmety). Matematické modelovanie – riešenie problémov o usporiadaní dvoch predmetov, znakov, symbolov a číslíc (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – zaznamenanie jednoduchéj kombinatorickej situácie a jej riešenie.	Pojmy: Pasívne: možnosť, počet možností, systém. Vzťahy: Organizačný princíp (systém) usporiadania, troch prvkov. Postupy: Objavenie a dodržanie systému usporiadania trojprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslíc); vytvorenie rôznych trojčíferných čísel z množiny číslíc (číslice sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchéj kombinatorickej situácii. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť, používanie a tvorba rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne tabuľky). Matematické modelovanie – riešenie problémov o usporiadaní troch, predmetov, znakov, symbolov a číslíc (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vysvetlenie a zaznamenanie jednoduchéj	Pojmy: Pasívne: možnosť, počet možností, systém. Vzťahy: Organizačný princíp (systém) usporiadania štyroch prvkov. Postupy: Objavenie a dodržanie systému usporiadania štvorprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslíc); vytvorenie rôznych štvorčíferných čísel z množiny číslíc (číslice sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchéj kombinatorickej situácii. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť, používanie a tvorba rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne grafy). Matematické modelovanie – riešenie problémov o usporiadaní štyroch predmetov, znakov, symbolov a číslíc (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opísanie, vysvetlenie a zaznamenanie jednoduchéj kombinatorickej situácie a jej riešenie; komunikovanie a zdôvodňovanie využitia usporiadania prvkov v reálnom živote.

	Pozorovanie jednoduchých pravdepodobnostných situácií	Pojmy: Pasívne: určite áno/nie. Vzťahy: Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách. Postupy: Rozlišovanie istej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – tvorba jednoduchých reprezentácií istej situácie. Matematické modelovanie – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – rozhodovanie o istej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.	kombinatorickej situácie a jej riešenie.	Pojmy: Pasívne: isté, možné, nemožné. Vzťahy: Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách. Postupy: Rozlišovanie istej, novej a nemožnej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – tvorba jednoduchých reprezentácií istej, novej a nemožnej situácie. Matematické modelovanie – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – rozhodovanie o istej, novej a nemožnej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.	Pojmy: Pasívne: isté, možné, nemožné. Vzťahy: Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách. Postupy: Rozlišovanie istej, novej a nemožnej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – tvorba jednoduchých reprezentácií istej, novej a nemožnej situácie. Matematické modelovanie – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – rozhodovanie a diskutovanie o istej, novej a nemožnej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.
	Základy práce s údajmi	Pojmy: Aktívne: tabuľka, riadok, stĺpec. Pasívne: údaj. Vzťahy: Súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia. Postupy: Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, doplnenie chýbajúcich údajov do tabuliek. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka) a orientácia v nich. Matematické modelovanie – používanie	Pojmy: Aktívne: tabuľka. Pasívne: údaj. Vzťahy: Početnosti údajov a ich porovnávanie; súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia. Postupy: Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, zber, triedenie, usporiadanie a zaznamenávanie údajov numericky rôznymi spôsobmi (tabuľka, piktogram, početnosti vyjadrené sčítacími čiarkami a numericky); doplnenie chýbajúcich	Pojmy: Aktívne: údaj, graf, stĺpcový graf. Vzťahy: Početnosti údajov a ich porovnávanie; súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia; súradnice v súradnicovom systéme. Postupy: Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, grafov a diagramov; zber, triedenie, usporiadanie a zaznamenávanie údajov (graficky, numericky) rôznymi spôsobmi (tabuľka, graf, diagram, piktogram, početnosti vyjadrené sčítacími	

		jednoduchéj tabuľky ako nástroja na riešenie aplikačných úloh. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi.	údajov do tabuliek. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka, piktogram) a orientácia v nich. Matematické modelovanie – simulovanie jednoduchých pokusov, zaznamenávanie a vyhodnocovanie výsledkov; používanie jednoduchéj tabuľky ako nástroja na riešenie aplikačných úloh s kvantitatívnymi aj kvalitatívnymi údajmi v rôznych oblastiach života. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – interpretovanie údajov v konkrétnych kontextoch a situáciách; zaznamenávanie údajov pomocou tabuliek, diskutovanie o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi.	čiarkami a numericky); doplnenie chýbajúcich údajov do tabuliek a grafov; určovanie súradníc objektov a umiestňovanie objektov podľa daných súradníc do tabuliek a štvorcových sietí, triedenie objektov do skupín podľa spoločných znakov a rozpoznávanie vzorov v kontexte analógie s procesmi učenia AI. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka, graf, piktogram) a orientácia v nich. Matematické modelovanie – simulovanie jednoduchých pokusov, zaznamenávanie a vyhodnocovanie výsledkov; používanie jednoduchéj tabuľky alebo grafu ako nástroja na riešenie aplikačných úloh s kvantitatívnymi aj kvalitatívnymi údajmi v rôznych oblastiach života. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – interpretovanie údajov v konkrétnych kontextoch a situáciách; zaznamenávanie údajov pomocou tabuliek a diagramov; diskutovanie o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi; využívanie súradníc štvorcovej siete pri komunikácii počas jednoduchých hier.
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard: Komponent: Geometria	Orientácia v rovine a priestore	Pojmy: Aktívne: smer, hore, dole, vpravo, vľavo, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu, šípka (symbol ukazujúci smer). Pasívne: súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti. Vzťahy: Určovanie polohy objektov vzhľadom k	Pojmy: Aktívne: smer, hore, dole, vpravo, vľavo, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu, šípka (symbol ukazujúci smer). Pasívne: súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti. Vzťahy: Určovanie polohy objektov vzhľadom k	Pojmy: Aktívne: medzi, šípka (symbol ukazujúci smer). Pasívne: súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti. Vzťahy: Určovanie polohy objektov vzhľadom k sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom.

		sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom. Postupy: Určovanie polohy objektov v rovine a priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v rovine (v štvorcovej sieti), hľadanie a opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a priestore (určovanie polohy, opis a realizácia pohybu). Matematické modelovanie – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a uvažovanie o jej dĺžke. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke.	sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom. Postupy: Určovanie polohy objektov v rovine a priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v rovine (v štvorcovej sieti a jednoduchej mape), resp. vykonávanie pohybu podľa záznamu alebo slovného opisu; hľadanie a opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti; určovanie súradníc štvorcov alebo mrežových bodov v štvorcovej sieti, vyznačovanie štvorcov alebo (mrežových) bodov v štvorcovej sieti. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a priestore (určovanie polohy, opis a realizácia pohybu). Matematické modelovanie – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a uvažovanie o jej dĺžke. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke; aplikovanie algoritmického uvažovania pri komunikácii o polohe alebo pohybe v rovine a priestore; interpretovanie jednoduchých záznamov pohybu/cesty.	Postupy: Určovanie polohy objektov v rovine a priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v rovine (v štvorcovej sieti, resp. vykonávanie pohybu podľa záznamu alebo slovného opisu; hľadanie a opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti alebo na mape; určovanie súradníc štvorcov alebo mrežových bodov v štvorcovej sieti, vyznačovanie štvorcov alebo (mrežových) bodov v štvorcovej sieti. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a priestore vrátane digitálnych a robotických hračiek - určovanie polohy, opis a realizácia pohybu. Matematické modelovanie – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a uvažovanie o jej dĺžke. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke; aplikovanie algoritmického uvažovania pri komunikácii o polohe alebo pohybe v rovine a priestore; interpretovanie jednoduchých záznamov pohybu/cesty.
	Základy skúmania geometrických útvarov v rovine	Pojmy: Aktívne: rovná/krivá čiara, trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh. Pasívne: lomená čiara, uzavretá čiara,	Pojmy: Aktívne: bod, úsečka, polpriamka, priamka, trojuholník, štvorec, obdĺžnik, vrchol, strana,	Pojmy: Aktívne: stred úsečky, kružnica, kruh, stred, polomer.

		otvorená čiara. Vzťahy: Leží medzi dvomi bodmi, patrí/nepatrí (leží/neleží). Postupy: Rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií). Matematické modelovanie – použitie vlastností rovinných útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet strán), Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť; zdôvodňovanie identifikácie, triedenia rovinných útvarov a diskutovanie o ďalších jednoduchých geometrických vzťahoch.	Pasívne: krajné body úsečky, začiatok polpriamky, štvoruholník, mnohoúholník. Vzťahy: Leží medzi dvomi bodmi, patrí/nepatrí (leží/neleží), zhodnosť úsečiek, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky. Postupy: Určenie a vyznačenie bodov, ktoré patria/nepatria útvaru (ležia/neležia na útware); rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); rysovanie a označovanie rovinných útvarov (úsečka, polpriamka, priamka), rysovanie štvorcov, obdĺžnikov a trojuholníkov v štvorcovej sieti a vyznačovanie ich vrcholov; skladanie a rozkladanie jednoduchých rovinných útvarov (štvorcov, obdĺžnikov, trojuholníkov a iných mnohoúholníkov). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií) pomocou rozličných nástrojov (aj rysovacích potrieb) za dodržiavania zásad rysovania (vrátane bezpečnosti práce s rysovacími pomôckami). Matematické modelovanie – použitie vlastností rovinných útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet strán, vrcholov, strany rovnakej/rôznej dĺžky a pod.); aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých	Pasívne: rovina, štvoruholník, mnohoúholník. Vzťahy: Trojuholníková nerovnosť na úrovni manipulácie. Postupy: Určenie a vyznačenie bodov, ktoré patria/nepatria útvaru (ležia/neležia na útware); rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); rysovanie a označovanie rovinných útvarov (úsečka, polpriamka, priamka), objavovanie trojuholníkovej nerovnosti manipuláciou s predmetmi; rysovanie kružníc (s ľubovoľným/daným stredom, s ľubovoľným/daným polomerom a prechádzajúcich daným bodom); prenášanie úsečiek, porovnávanie a usporiadanie úsečiek na úrovni manipulácie s predmetmi; modelovanie a určovanie stredu úsečky. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií) pomocou rozličných nástrojov (aj rysovacích potrieb) za dodržiavania zásad rysovania (vrátane bezpečnosti práce s rysovacími pomôckami); používanie modelov mnohoúholníkov na skladanie a rozkladanie útvarov. Matematické modelovanie – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov; overovanie správnosti jednoduchých geometrických konštrukcie. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých

			geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie a symbolické označenie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť; zdôvodňovanie identifikácie, triedenia rovinných útvarov a diskutovanie o ďalších jednoduchých geometrických vzťahoch.	geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie a symbolické označenie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť; zdôvodňovanie identifikácie, triedenia rovinných útvarov a diskutovanie o ďalších jednoduchých geometrických vzťahoch.
	Základy skúmania geometrických útvarov v priestore	Pojmy: Aktívne: kocka, guľa, valec. Pasívne: stavba z telies/kociek. Vzťahy: Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi. Postupy: Rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov; stavanie stavieb z telies alebo z kociek. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť, tvorba a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies. Matematické modelovanie – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých geometrických pojmov na pomenovanie a opis geometrických útvarov v priestore a ich významných prvkov a vlastností; zdôvodňovanie identifikácie a triedenia priestorových útvarov.	Pojmy: Aktívne: kocka, guľa, kváder, valec. Pasívne: stavba z telies/kociek Vzťahy: Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi plánom stavby a počtom kociek v stavbe. Postupy: Určovanie významných prvkov priestorových útvarov (vrcholy); rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); stavanie stavieb z telies alebo z kociek podľa vzoru (reálna stavba alebo stavba na obrázku), podľa plánu alebo podľa slovného opisu. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť, tvorba a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies. Matematické modelovanie – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov, riešenie problémových úloh so stavbami z kociek/telies; korigovanie a kontrolovanie postupu a správnosť riešení.	Pojmy: Aktívne: kocka, guľa, kváder, valec, stena, hrana. Pasívne: ihlan, kužeľ; stavba z telies/kociek, plán stavby z kociek. Vzťahy: Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi plánom stavby a počtom kociek v stavbe. Postupy: Určovanie významných prvkov priestorových útvarov (vrcholy, hrany, stený); rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); stavanie stavieb z telies alebo z kociek podľa vzoru (reálna stavba alebo stavba na obrázku), podľa plánu alebo podľa slovného opisu, tvorba jednoduchého plánu stavby z kociek; tvorba modelov priestorových útvarov z danej siete. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť, tvorba a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies. Matematické modelovanie – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a

			Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých geometrických pojmov na pomenovanie a opis geometrických útvarov v priestore a ich významných prvkov a vlastností; zdôvodňovanie identifikácie a triedenia priestorových útvarov; opisovanie stavby z kociek.	problémov; používanie vlastností priestorových útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet stien, vrcholov, hrán, stien rovnakého tvaru a pod.); používanie skladania a rozkladania priestorových útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh; riešenie problémových úloh so stavbami z kociek/telies; korigovanie a kontrolovanie postupu a správnosť riešení; identifikovanie chyby v stavbe alebo pláne a jej oprava
	Jednoduché postupy merania a určovania miery		Pojmy: Aktívne: dĺžka, kratší/dlhší, najkratší/najdlhší, nižší/vyšší, najnižší/najvyšší, užší/širší, najužší/najširší Pasívne: vzdialenosť, šírka, výška. Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (bez premieňania). Postupy: Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (kratšie v mm a cm) na základe porozumenia (bez premieňania); určovanie dĺžky meraním, odhadovanie dĺžky, vzdialenosti, šírky, výšky a overovanie odhadu meraním; zostrojenie úsečky s danou dĺžkou s presnosťou na centimetre. Matematické praktiky:	Pojmy: Aktívne: dĺžka, kratší/dlhší, najkratší/najdlhší, nižší/vyšší, najnižší/najvyšší, užší/širší, najužší/najširší Pasívne: vzdialenosť, šírka, výška. Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (bez premieňania). Postupy: Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (kratšie v mm a cm, dlhšie v dm, m a km) na základe porozumenia (bez premieňania); určovanie dĺžky meraním, odhadovanie dĺžky, vzdialenosti, šírky, výšky a overovanie odhadu meraním; zostrojenie úsečky s danou dĺžkou s presnosťou na centimetre. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – znalosť a používanie konkrétnych pomôcok ako

			Matematické reprezentácie – znalosť a používanie konkrétnych pomôcok ako reprezentácie miery úsečky (vlastné jednotky: ceruzka, dlaň, lakteľ, palec, stopa, krok a pod., univerzálne jednotky: mm, cm). Matematické modelovanie – používanie vhodných nástrojov na meranie dĺžky úsečky; určenie/odmeranie dĺžky úsečky (lomenej čiary) a vyjadrenie (zapísanie) výsledku merania pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek; využívanie odhadu a merania v riešení geometrických úloh a v reálnom živote. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednotiek dĺžky v komunikácii, diskutovanie o dĺžkach, vzdialenostiach, šírkach a výškach; odhadovanie dĺžky pomocou vhodných vlastných a univerzálnych jednotiek.	reprezentácie miery úsečky, univerzálne jednotky: mm, cm, dm, m, km. Matematické modelovanie – používanie vhodných nástrojov na meranie dĺžky úsečky; určenie/odmeranie dĺžky úsečky (lomenej čiary) a vyjadrenie (zapísanie) výsledku merania pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek; využívanie odhadu a merania v riešení geometrických úloh a v reálnom živote. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednotiek dĺžky v komunikácii, diskutovanie o dĺžkach, vzdialenostiach, šírkach a výškach; odhadovanie dĺžky pomocou vhodných vlastných a univerzálnych jednotiek.
	Základy skúmania a tvorby súmerných útvarov	Pojmy: Pasívne: súmerný. Vzťahy: Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor – obraz). Postupy: Dokreslenie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – tvorba modelov osovo súmerných útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov. Matematické modelovanie – skladanie jednoduchých osovo súmerných útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie	Pojmy: Pasívne: súmerný. Vzťahy: Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor – obraz). Postupy: Rozlišovanie a modelovanie osovo súmerných útvarov; skúmanie osovo súmerných útvarov a ich vlastností, dokreslenie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – tvorba modelov osovo súmerných útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov.	Pojmy: Pasívne: súmerný, nesúmerný. Vzťahy: Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor – obraz). Postupy: Rozlišovanie a modelovanie osovo súmerných a nesúmerných útvarov; skúmanie osovo súmerných útvarov a ich vlastností, modelovanie osi súmernosti; dokreslenie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – tvorba modelov osovo súmerných útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov.

		súmernosti. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – zdôvodňovanie súmernosti útvarov; zdôvodňovanie a diskutovanie o postupe tvorby jednoduchých súmerných útvarov.	Matematické modelovanie – skladanie jednoduchých osovo súmerných útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie súmernosti. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – zdôvodňovanie súmernosti útvarov; zdôvodňovanie a diskutovanie o postupe tvorby jednoduchých súmerných útvarov.	Matematické modelovanie – skladanie jednoduchých osovo súmerných útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie súmernosti. Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – zdôvodňovanie súmernosti útvarov; zdôvodňovanie a diskutovanie o postupe tvorby jednoduchých súmerných útvarov.

Matematika 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Matematika a Informatika
Vyučovací predmet	Matematika
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 132 hodín ročne - 4 hod týždenne 5. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu matematického vzdelávania je, aby žiaci preukázali základy matematickej gramotnosti, disponovali základnými matematickými poznatkami a používali veku a schopnostiam primerané matematické praktiky na riešenie problémov.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Riešiť úlohy a reálne problémy pomocou prirodzených čísel, zlomkov, desatinných čísel, celých záporných čísel, výrokovej logiky a množín.
2. Používať pravidlá vo vzoroch a v postupnostiach, závislosti medzi veličinami a vzťahy medzi rôznymi jednotkami miery pri riešení praktických úloh.
3. Pracovať s údajmi pri tvorbe jednoduchých frekvenčných tabuliek a grafov a pri interpretovaní výsledkov.

4. Riešiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie.
5. Riešiť jednoduché geometrické úlohy s využitím polohových aj metrických vlastností útvarov a analýzy zložitejších rovinných i priestorových útvarov.
6. Riešiť úlohy na orientáciu v rovine a v priestore a úlohy rozvíjajúce priestorovú predstavivosť.
7. Vyjadriť formulácie zložitejších logických úvah, chyby v postupe a stratégie riešenia úloh.

Na konci 5. ročníka žiak rieši náročnejšie konkrétne matematické situácie vyžadujúce procesy rozhodovania a uvažovania o jednoduchých obmedzeniach alebo predpokladoch. Pozná a používa rozšírený matematický pojmový aparát, aplikuje rozšírené matematické nástroje a postupy na riešenie a interpretáciu problémov. Samostatne navrhuje, tvorí a používa jednoduché matematické modely, vyhodnocuje jednoduché stratégie riešenia úloh. Objavuje jednoduché súvislosti, vie ich interpretovať a zdôvodniť.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus MATEMATIKA		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	1. cieľ: Pracovať s prirodzenými číslami, zlomkami, desatinnými číslami a s celými zápornými číslami pri riešení úloh a problémov. (C1)	
	4.ročník	5. ročník
	Používať prirodzené čísla do 10 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 10 000 pri riešení úloh. Orientovať sa v číselnom rade a na číselnej osi v obore do 10 000. Doplniť čísla na číselnú os a naopak priradiť k číslu jeho obraz na číselnej osi. Porovnať a usporiadať čísla do 10 000 pomocou znakov nerovnosti. Pomenovať čísla a rády čísel do 10 000. Aritmeticky zaokrúhliť čísla na desiatky, stovky, tisícky. Rozkladať čísla na tisícky, stovky, desiatky a jednotky. Pomenovať základné početové operácie, ich členy, znaky a výsledky operácií. Sčítovať a odčítovať celé desiatky, stovky, tisícky. Pričítovať celú desiatku, stovku, tisícku k trojcifernému a štvorcifernému číslu. Odčítovať jednociferné číslo, celú desiatku, stovku, tisícku od trojciferného a štvorciferného čísla. Písomne sčítať a odčítať ľubovoľné prirodzené čísla do 10 000 (výsledok pri súčte nepresiahne 10 000).	Používať prirodzené čísla pri riešení problémov, na vyjadrovanie, odôvodňovanie a posudzovanie kvantitatívnych myšlienok a tvrdení. Používať prirodzené čísla v obore do a nad 1 000 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do a nad 1 000 000 pri riešení úloh. Porovnať a usporiadať čísla do a nad 1 000 000 pomocou znakov nerovnosti. Narysovať číselnú os s vhodne zvolenou jednotkovou úsečkou. Určiť, či je číselná os narysovaná správne. Doplniť prirodzené čísla do a nad 1 000 000 na číselnú os a naopak priradiť k číslu jeho obraz na číselnej osi. Pomenovať prirodzené čísla do a nad 1 000 000. Diskutovať o veľkosti čísel, o nekonečne. Zaokrúhliť prirodzené čísla aritmeticky, nahor a nadol do 1 000 000. Zapísať číslo v rozvinutom zápise v desiatkovej sústave do 1 000 000. Zložiť číslo z rozvinutého zápisu čísla do skráteného zápisu. Používať reprezentácie a poznať význam záporných čísel v bežnom živote a porovnávať celé záporné čísla Mať predstavu o existencii záporných čísel, opísať ich.

	Riešiť slovné úlohy na písomné sčítanie a odčítanie (o koľko viac ?, o koľko menej?, spolu?...). Kontrolovať riešenie pomocou skúšky správnosti. Násobiť a deliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 spamäti. Násobiť a deliť číslom 10, 100 a 1000 . Riešiť slovné úlohy na násobenie a delenie v obore do 100 (koľko krát viac/menej?) Nájsť súvis medzi násobením a delením. Použiť zásady poradia početných operácií. Počítať jednoduché číselné výrazy s viacerými operáciami bez zátvoriek aj so zátvorkami Pochopiť násobenie vyšších čísel ako postupné sčítanie rovnakých sčítancov (použiť viacnásobné sčítanie) Pracovať so zlomkami na prípravnej úrovni – určiť a vyfarbiť časť celku v jednoduchých príkladoch.	Použiť znak “-“, pri zápise záporných čísel. Umiestniť obrazy celých záporných čísel na číselnú os v rozsahu (-100;100). Objaviť vlastnosť opačných čísel na číselnej osi. Riešiť problémy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov, vlastností a vzťahov medzi operáciami s prirodzenými číslami a modelovať aplikačné úlohy pomocou jednoduchých rovníc, nerovníc, resp. ďalších matematických nástrojov. Písomne sčítať a odčítať ľubovoľné prirodzené čísla do a nad 1 000 000. Písomne násobiť prirodzené číslo dvoj, trojciferným číslom. Uplatniť algoritmus delenia pri delení jedno a dvojciferným prirodzeným číslom so zvyškom aj bezo zvyšku. Aplikovať vlastnosti operácií (distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie) – násobiť a deliť pomocou rozkladu. Určiť poradie početných operácií a riešiť príklady s viacerými operáciami a zátvorkami. Riešiť slovné úlohy na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie. Vykonať skúšku správnosti v príkladoch so základnými početnými operáciami. Riešiť príklady na základné početné operácie s využitím kalkulačky. Vytvoriť jednoduchú zmysluplnú slovnú úlohu podľa zadania. Vypočítať aritmetický priemer v obore prirodzených čísel. Interpretovať zlomky, identifikovať ich význam a výskyt v bežnom živote, používať ich pri riešení jednoduchých matematických a reálnych problémov na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku. Zobraziť zlomok ako časť celku pomocou obrázka, modelu a naopak obrázku priradiť zlomok, ktorý predstavuje. Pomenovať časti zlomku. Prečítať a zapísať jednoduché zlomky. Rozdeliť celok na rovnaké časti. Vypočítať spamäti časť prislúchajúcu celku v jednoduchých príkladoch (napr. pol hodiny = 30 minút). Používať a interpretovať desatinné čísla v reálnych situáciách, vykonávať jednoduché operácie s desatinnými číslami a využívať ich pri premenách jednotiek. Pomenovať jednotlivé časti desatinného čísla. Uviesť oblasti života s využitím desatinných čísel. Zapísať a prečítať desatinné číslo (pozn. s najnižším rádom stotín). Určiť desatinné rády - desatiny, stotiny. Porovnať a usporiadať desatinné čísla s rovnakým počtom desatinných miest. Porovnať a usporiadať desatinné čísla s nerovnakým počtom desatinných miest dopísaním núl za poslednú číslicu v desatinnej časti.

		Aplikovať sčítanie a odčítanie desatinných čísel na príkladoch napr. s eurami a centami, alebo teplotou.
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	2. cieľ: Analyzovať, opísať a uplatniť pravidlá vo vzoroch a postupnostiach a riešiť praktické úlohy s využitím závislostí medzi veličinami alebo využitím vzťahov medzi rôznymi jednotkami miery. (C2)	
	4. ročník	5. ročník
	Správne dopĺňať postupnosti čísel. Identifikovať, opísať a aplikovať princíp postupnosti podľa logického usporiadania (vzory tvorené znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a nachádzať ich reprezentácie v rôznych oblastiach života. Zdôvodniť zaradenie a poradie prvkov vo vzore a postupnosti. Riešiť jednoduché rovnice (so zakrytým číslom), hľadať neznáme číslo. (použiť opačnú operáciu na vyriešenie úlohy).	Objavovať, identifikovať a uplatňovať závislosti a vzťahy v matematických a aplikovaných zložitejších vzoroch a postupnostiach. Doplniť chýbajúce členy na základe identifikácie vzoru, alebo číselnej postupnosti. Tvoriť vzory a numerické postupnosti podľa pravidiel. Tvoriť vlastné vzory a postupnosti. Identifikovať a opraviť chyby vo vzore alebo postupnosti.
	Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s časom. Aktívne používať jednotky času v komunikácii. Odhadnúť dĺžku úsečky, vzdialenosti medzi dvoma bodmi v reálnom živote. Premeniť jednotky dĺžky (aj zmiešané premeniť na jednu). Identifikovať a opísať závislosti medzi dvoma veličinami priamej úmernosti. Uviesť príklad na priamu úmernosť.	Používať rôzne reprezentácie na vyjadrenie postupnosti – čísla, slová, obrázky, symboly. Riešiť rovnice (so zakrytým číslom), hľadať neznáme číslo. (použiť opačnú operáciu na vyriešenie úlohy). Riešiť praktické úlohy vyžadujúce odhady a prevody jednotiek času, hmotnosti a objemu. Premeniť jednotky času. Premeniť jednotky hmotnosti. Odhadnúť hmotnosť bežných vecí a overiť hmotnosť pomocou váhy. Objavovať priamu úmernosť v reálnom živote a opísať ju matematickým jazykom a využiť matematické nástroje pri riešení úloh s priamou úmernosťou. Vysvetliť závislosť medzi dvoma veličinami priamej úmernosti. Zostrojiť tabuľku priamej úmernosti a vedieť ju rozšíriť. Načrtnúť graf priamej úmernosti v štvorcovej sieti. Riešiť jednoduché slovné úlohy na priamu úmernosť.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	3. cieľ: Zbierať, zaznamenávať, usporiadať a triediť údaje, hľadať vhodnú organizáciu údajov, tvoriť jednoduché frekvenčné tabuľky a grafy a interpretovať výsledky. (C3)	
	4. ročník	5. ročník
	Zaznamenať frekvenciu javu. Zozbierať, usporiadať a triediť údaje. Vytvoriť tabuľku s daným počtom stĺpcov a riadkov a doplniť do tabuľky chýbajúce údaje. Pomenovať riadky a stĺpce. Orientovať sa a čítať údaje z tabuľky. Orientovať sa a čítať údaje zo stĺpcového grafu.	Zbierať reálne a kontextovo relevantné údaje na základe pozorovania, merania alebo jednoduchého experimentu, prezentovať ich pomocou frekvenčných tabuliek, diagramov a aritmetického priemeru a interpretovať údaje z reálneho života v jednoduchých súvislostiach. Riešiť aplikačné úlohy vyžadujúce zber a triedenie údajov. Navrhnuť a vytvoriť tabuľku s kvantitatívnymi alebo kvalitatívnymi údajmi. Vytvoriť stĺpcový graf v štvorcovej sieti. Odhadnúť aritmetický priemer údajov a overiť ho výpočtom (aj pomocou kalkulačky).
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4. cieľ: Riešiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie. (C4)	
	4.ročník	5.ročník
	Vytvoriť a aplikovať systém na vypisovanie všetkých možností. Určiť počet možností kombinatorickej situácie manipulačnou činnosťou s predmetmi, vypisovaním všetkých možností alebo použitím tabuľky či grafu. Nájsť chýbajúce možnosti. Tvoríť dvoj-, troj- a štvorciferné čísla z danej množiny čísel. Tvoríť dvoj-, troj- a štvorprvkové množiny z danej množiny predmetov/symbolov/fariieb a podobne.	Modelovať a riešiť jednoduché pravdepodobnostné situácie vykonávaním experimentov, odhadovať a overovať ich výsledky, rozpoznávať ich v reálnom živote a posúdiť pravdepodobnosť udalosti. Modelovať a riešiť jednoduché kombinatorické situácie pomocou organizačného princípu, odhadovať a overovať ich výsledky, rozpoznávať ich v reálnom živote a hľadať stratégie na ich riešenie. Usporiadať prvky s opakovaním a bez opakovania. Systematicky usporiadať daný malý počet prvkov podľa predpisu. Vybrať skupinu prvkov s danou vlastnosťou. Objavovať a skúmať pravdepodobnosť pomocou hier, pokusov a pozorovaní. Vysloviť predpoklad o pravdepodobnosti nejakej udalosti (viac alebo menej pravdepodobná udalosť). Overiť pravdepodobnostný predpoklad pomocou jednoduchého experimentu.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	5. cieľ: Analyzovať zložitejšie geometrické útvary v rovine a priestore, využívať polohové a metrické vlastnosti útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh. (C5)	
	4.ročník	5.ročník
	Narysovať a pomenovať základné geometrické útvary - bod, priamku, úsečku, polpriamku, kruh, kružnicu. Odmerať a narysovať úsečku danej dĺžky. Používať jednotky dĺžky. Vypočítať a narysovať súčet, rozdiel a násobok úsečiek - graficky a numericky. Vypočítať obvod trojuholníka štvorca a obdĺžnika ako súčet strán. Rozlíšiť a pomenovať rovinné geometrické útvary. (trojuholník, štvoruholník, mnohoúhelník, kruh, kružnica). Vyznačiť uhlopriečky, protiľahlé a susedné strany vo štvorci a obdĺžniku. Určiť, vyznačiť a pomenovať stred, polomer a priemer kružnice a kruhu. Narysovať trojuholník – pomocou pravítka. Narysovať ďalšie mnohoúhelníky v štvorcovej sieti. Rozlišovať a určovať priestorové útvary – kocka, kváder. Ukázať a pomenovať vrcholy, hrany a steny kocky a kvádra. Identifikovať osovo súmerné útvary. Dokresliť obrázok podľa osovej súmernosti. Nájsť súvislosť medzi rovinnými a priestorovými útvarmi	Rozlišovať, pomenovať a opísať rovinné a priestorové útvary pomocou ich významných prvkov a charakteristických vlastností a objavovať súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi. Pomenovať a roztriediť mnohoúhelníky podľa počtu vrcholov, strán alebo uhlov. Zapísať pomocou symboliky bod, úsečku, veľkosť úsečky, priamku, polpriamku, leží, neleží. Zapísať kruh, kružnicu pomocou symboliky. Riešiť jednoduché geometrické problémy s využitím uhlov a pochopiť podstatu porovnávania uhlov a operácií s uhlami. Opísať a pomenovať prvky uhla. Pochopiť vzťah medzi kolmicami a pravým uhlom. Pochopiť vzťah medzi priamkami a priamym uhlom. Pochopiť vzťah medzi pravým a priamym uhlom. Odhadnúť veľkosť uhla a určiť, či je uhol väčší alebo menší ako pravý. Modelovať súčet a rozdiel uhlov pomocou prenášania. Modelovať os uhla. Využívať jednoduché geometrické vzťahy, polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov pri riešení jednoduchých konštrukčných úloh pomocou vhodných nástrojov Narysovať pomocou pravítka s ryskou kolmice a zapísať kolmice pomocou symboliky. Narysovať pomocou dvojice pravítok alebo trojuholníka s ryskou rovnobežné priamky a zapísať rovnobežky pomocou symboliky. Nájsť a vyznačiť priesečníky, prieniky geometrických útvarov a zapísať prienik symbolicky. Zostrojiť kružnicu, kruh s daným polomerom. Nájsť stred úsečky pomocou kružidla. Narysovať trojuholník, štvorec, obdĺžnik daných rozmerov. Overiť, či sa dá trojuholník zostrojiť s využitím trojuholníkovej nerovnosti. Identifikovať rozdiel medzi štvorcom a obdĺžnikom. Zostrojiť kruh a kružnicu s daným polomerom. Zostrojiť sústredné kružnice s danými polomerami. Rysovať jednoduché konštrukcie podľa zápisu v symbolike alebo slovne. Rysovať mnohoúhelníky v štvorcovej sieti.

	Identifikovať osovo súmerné útvary, nájsť a vyznačiť os súmernosti. Určovať mieru jednoduchých rovinných a priestorových útvarov pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu a objemu a používať ju v reálnom kontexte. Vypočítavať obvod trojuholníka štvorca a obdĺžnika podľa vzorca. Vypočítavať dĺžku chýbajúcej strany trojuholníka ak pozná obvod a dĺžky dvoch zvyšných strán. Vypočítavať dĺžku chýbajúcej strany štvorca ak pozná jeho obvod. Vypočítavať dĺžku chýbajúcej strany obdĺžnika ak pozná obvod a dĺžku jednej strany. Vypočítavať polomer kruhu, kružnice ak pozná priemer a naopak. Premieňať jednotky dĺžky v konštrukčných úlohách, pri výpočte obvodu. Riešiť slovné úlohy na výpočet obvodu geometrických útvarov, aj s premenou jednotiek dĺžky. Rozlišovať a určovať priestorové útvary – kocka, kváder, valec, ihlan, kužeľ, guľa. Načrtnúť kocku a kváder v štvorcovej sieti. Určiť počet vrcholov, hrán, stien kocky, kvádra a ihlanu (aj s využitím modelov). Pomenovať prvky kvádra a kocky. Odmerať objem telesa pomocou odmerného valca. Používať jednotky objemu - mililiter, deciliter, liter. Určovať súmerné útvary a určovať zhodné útvary, používať osovú súmernosť a posunutie v jednoduchých aplikačných úlohách a hrách. Zostrojiť obraz bodu, úsečky a kružnice v osovej súmernosti. Zostrojiť obraz mnohoúhelníka v osovej súmernosti v štvorcovej sieti. Určiť počet osí súmernosti útvarov. Určiť smer a veľkosť posunutia. Zakresliť výsledok posunutia na základe smeru a veľkosti posunutia jednoduchého útvaru.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	6. cieľ: Riešiť úlohy na orientáciu v rovine a v priestore a úlohy rozvíjajúce priestorovú predstavivosť (C6)	
	4.ročník	5.ročník
	Rozhodnúť o incidencii bodov s geometrickým útvarom – patrí/ nepatrí, leží/neleží. Nakresliť plán jednoduchkej stavby z kociek v štvorcovej sieti a postaviť stavbu z kociek podľa plánu. Určiť počet kociek v stavbe. Opraviť chybu v pláne stavby z kociek, alebo v stavbe z kociek. Zväčšovať a zmenšovať rovinné útvary v štvorcovej sieti. Nájsť súvislosť medzi rovinnými a priestorovými útvarmi.	Zväčšovať a zmenšovať zložitejšie rovinné útvary v štvorcovej sieti. Objavovať súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi a riešiť problémy zaznamenávania jednoduchých stavieb z kociek. Rozhodnúť o incidencii bodov s uhlami – patrí/ nepatrí, leží/neleží. Nakresliť plán jednoduchkej stavby a telesa z kociek v štvorcovej sieti a postaviť stavbu a teleso z kociek podľa plánu. Opraviť chybu v pláne stavby z kociek, alebo v stavbe z kociek. Priradiť ku plánu správnu stavbu alebo teleso. Vytvoriť plán vlastnej stavby alebo telesa. Postaviť rôzne stavby z daného počtu kociek a diskutovať o počte možností ich zostavenia. Orientovať sa v priestore, opísať a zaznamenať polohu a pohyb v priestore.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	7. cieľ: Formulovať zložitejšie logické úvahy, objavovať a vysvetliť chyby v postupe, navrhovať stratégie a riešiť aplikačné úlohy. (C7)	
	4.ročník	5.ročník
	Identifikovať a zdôvodniť pravdivosť a nepravdivosť tvrdenia. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s tabuľkou a časom. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke a stĺpcovom grafe. Riešiť slovné úlohy s neprázdny prienikom. Riešiť úlohy na sčítanie a odčítanie v ktorých sa využíva analógia odčítania.	Používať matematické nástroje výrokovej logiky a množín na riešenie problémov, na komunikáciu a argumentáciu v súvislostiach. Rozhodnúť o udalosti ako istej, alebo nemožnej. Diskutovať o pravdepodobnosti udalosti. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s tabuľkou a rôznymi mierami. Riešiť aplikačné úlohy s interpretáciou pomocou tabuliek, grafov alebo diagramov. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace so zberom údajov a ich triedením.

Obsahový štandard	Komponenty		4.ročník	5. ročník
	Čísla a operácie s	Rozširovanie oboru prirodzených čísel (C1)	Pojmy: Aktívne: zaokrúhľovanie, zaokrúhľovanie nahor a nadol, približne, presne. Pasívne: rozklad čísel; rád čísllice a čísla; Vzťahy: Porovnávanie, usporiadanie (vzostupné/zostupné) primerane veľkých prirodzených čísel. Postupy:	Pojmy: Aktívne: zaokrúhľovanie, zaokrúhľovanie nahor a nadol, približne, presne. Pasívne: rozklad čísel; rád čísllice a čísla; opačné čísla; odhad, záporné a kladné celé číslo. Vzťahy: Porovnávanie, usporiadanie (vzostupné/zostupné) primerane veľkých prirodzených čísel; pozičný a rozvinutý zápis

			Používanie pozičného a rozvinutého zápisu prirodzeného čísla do 10 000, skladanie a rozkladanie prirodzeného čísla; zaokrúhľovanie primerane veľkých prirodzených čísel na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol; Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel do 10 000; voľba vhodnej číselnej osi na znázornenie prirodzených čísel do 10 000; znalosť reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel. matematické modelovanie – riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami, používanie odhadu a zaokrúhľovania pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a písanie primerane veľkých prirodzených čísel; komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh;	prirodzeného čísla do milión; vlastnosť navzájom opačných čísel; porovnávanie a usporiadanie celých čísel. Postupy: Používanie pozičného a rozvinutého zápisu prirodzeného čísla, skladanie a rozkladanie prirodzeného čísla do a nad 1 000 000; zaokrúhľovanie primerane veľkých prirodzených čísel na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol; znázornenie celých záporných čísel na číselnej osi, porovnávanie a usporiadúvanie celých čísel; modelovanie sčítania a odčítania celých čísel na prípravnej úrovni. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel do a nad 1 000 000; voľba vhodnej číselnej osi na znázornenie prirodzených čísel do a nad milión a na znázornenie celých čísel v rozsahu $(-100, 100)$; znalosť reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel. matematické modelovanie – modelovanie a riešenie situácií s prázdny aj neprázdny prienikom, riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami, používanie odhadu a zaokrúhľovania pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a písanie primerane veľkých prirodzených čísel; komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh; používanie znaku "-" pre zápis záporného čísla, čítanie a písanie celých čísel v intervale $(-100, 100)$.
		Základy práce so zlomkami (C1)	Pojmy: Aktívne: zlomok Vzťahy: Ekvivalentnosť zlomkov (na modeloch); porovnávanie a usporiadanie (pomocou modelov) Postupy: Používanie modelov zlomkov pri porovnávaní a usporiadávaní; vyznačenie a identifikácia rôzne zapísaných zlomkov, ktoré predstavujú tú istú časť celku (ekvivalentnosť zlomkov); Matematické praktiky:	Pojmy: Aktívne: zlomok, zlomková čiara, čitateľ, menovateľ. Vzťahy: Ekvivalentnosť zlomkov (na modeloch); porovnávanie a usporiadanie zlomkov (pomocou modelov). Postupy: Vyznačenie a určenie zlomku ako čísla na číselnej osi medzi 0 a 1; určenie počtu prvkov časti celku; určenie celku, ak je daná jeho časť; sčítanie a odčítanie zlomkov s rovnakým menovateľom alebo s využitím ekvivalentných zlomkov v obore kladných čísel. Matematické praktiky:

		matematické reprezentácie – používanie geometrických modelov zlomkov (úsečkový, obdĺžnikový a kruhový) používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri určovaní počtu prvkov časti celku. matematické modelovanie – riešenie jednoduchých slovných úloh so zlomkami na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku s porozumením; matematický jazyk, komunikácia a argumentácia - používanie proporčných vzťahov vyjadrených zlomkom v komunikácii a argumentácii; vysvetľovanie významu a použitie zlomkov v jednoduchých súvislostiach.	matematické reprezentácie – používanie geometrických modelov zlomkov (úsečkový, obdĺžnikový a kruhový) na porovnávanie, usporiadanie a jednoduché sčítanie a odčítanie zlomkov; používanie modelu číselnej osi na znázornenie zlomku; používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri určovaní počtu prvkov časti celku. matematické modelovanie – riešenie jednoduchých slovných úloh so zlomkami na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku s porozumením; využívanie modelu ekvivalentných zlomkov pri sčítaní a odčítaní v obore kladných čísel. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie zlomkov, početové operácie so zlomkami; používanie proporčných vzťahov vyjadrených zlomkom v komunikácii a argumentácii; vysvetľovanie významu a použitie zlomkov v jednoduchých súvislostiach.
	Základy práce s desatinnými číslami (C1)		Pojmy: Aktívne: desatinné číslo, desatinná čiarka, desatinné miesto Vzťahy: Desatinné číslo ako alternatívny zápis desatinného zlomku; porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie (nahor/nadol) desatinných čísel; súvis desatinných a prirodzených čísel. Postupy: Používanie písomných, pamäťových a elektronických algoritmov sčítania a odčítania v obore desatinných čísel; násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100 a 1 000; riešenie aplikačných úloh s desatinnými číslami (napr. premeny peňažných jednotiek, jednotiek dĺžky a hmotnosti). Matematické praktiky: matematické reprezentácie: používanie vhodných reálnych reprezentácií desatinných čísel, voľba a používanie vhodnej číselnej osi na znázornenie desatinných čísel, na ich porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie. matematické modelovanie: riešenie matematických a aplikačných úloh pomocou desatinných čísel s využitím sčítania a odčítania desatinných čísel; overovanie správnosti výsledkov pomocou navzájom opačných operácií s desatinnými číslami. matematický jazyk, komunikácia, argumentácia:

			čítanie, zapisovanie a znázorňovanie desatinných čísel; vysvetľovanie jednoduchých súvislostí medzi desatinnými číslami a desatinnými zlomkami; interpretovanie výsledkov riešenia úloh s desatinnými číslami a diskutovanie o relevantnosti výsledkov v kontexte aplikačnej úlohy.
	Číselné výrazy a jednoduché rovnice a nerovnice v riešení úloh (C2.C7)	Pojmy: Aktívne: súčet, sčítanec, rozdiel, menšenec, menšiteľ; súčin, činiteľ, podiel, delenec, deliteľ Pasívne: Vzťahy: Vlastnosti operácií (komutatívnosť a asociatívnosť sčítania a násobenia; distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie); vzťahy medzi operáciami, poradie operácií. Postupy: Pamäťové, písomné a elektronické algoritmy operácií – sčítanie a odčítanie s primerane veľkými prirodzenými číslami, riešenie jednoduchých aj zložených slovných úloh na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie, vrátane nepriamo formulovaných slovných úloh; tvorba jednoduchých slovných úloh podľa vzoru alebo matematickej reprezentácie; riešenie jednoduchých rovníc. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť, výber a použitie reprezentácií aritmetických operácií. matematické modelovanie – rozhodovanie o použití a aplikovanie aritmetických operácií v obore prirodzených čísel na modelovanie a matematizáciu reálnych situácií; navrhovanie a vyberanie stratégie riešenia aplikačných úloh, využívanie vlastností a vzťahov medzi operáciami a dodržiavanie postupu riešenia slovných úloh; modelovanie matematických problémov pomocou jednoduchých rovníc a ich riešenie primeranými metódami. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne využívanie reprezentácií aritmetických operácií pri formulácii a interpretácii problémov; diskutovanie o vlastnostiach aritmetických operácií a ich použitie pri riešení problémov; vysvetľovanie zástupného symbolu alebo neznámej v jednoduchej rovnici; diskutovanie o zmysluplnosti výsledkov riešenia aplikačných úloh.	Pojmy: Aktívne: súčet, sčítanec, rozdiel, menšenec, menšiteľ; súčin, činiteľ, podiel, delenec, deliteľ, zvyšok. Pasívne: neúplný podiel, neznáma. Vzťahy: Vlastnosti operácií (komutatívnosť a asociatívnosť sčítania a násobenia; distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie); vzťahy medzi operáciami, poradie operácií. Postupy: Pamäťové, písomné a elektronické algoritmy operácií – sčítanie a odčítanie s primerane veľkými prirodzenými číslami, násobenie prirodzeného čísla dvojčiferným a trojčiferným číslom, delenie prirodzeného čísla jednociferným aj dvojčiferným deliteľom bezo zvyšku aj so zvyškom; určenie a dodržiavanie poradia operácií a pravidiel pre počítanie so zátvorkami; identifikácia a oprava chýb v úprave a aplikácii aritmetických výrazov v riešení úloh; riešenie jednoduchých aj zložených slovných úloh na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie, vrátane nepriamo formulovaných slovných úloh; tvorba jednoduchých slovných úloh podľa vzoru alebo matematickej reprezentácie; riešenie jednoduchých rovníc a nerovníc a skúška správnosti. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť, výber a použitie reprezentácií aritmetických operácií. matematické modelovanie – rozhodovanie o použití a aplikovanie aritmetických operácií v obore prirodzených čísel na modelovanie a matematizáciu reálnych situácií; navrhovanie a vyberanie stratégie riešenia aplikačných úloh, využívanie vlastností a vzťahov medzi operáciami a dodržiavanie postupu riešenia slovných úloh; modelovanie matematických problémov pomocou jednoduchých rovníc a nerovníc a ich riešenie primeranými metódami.

			matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne využívanie reprezentácií aritmetických operácií pri formulácii a interpretácii problémov; diskutovanie o vlastnostiach aritmetických operácií a ich použitie pri riešení problémov; vysvetľovanie zástupného symbolu alebo neznámej v jednoduchnej rovnici alebo nerovnici; diskutovanie o zmysluplnosti výsledkov riešenia aplikačných úloh.

Komponenty		4.ročník	5. ročník
Obsahový štandard	Základy práce so vzormi a postupnosťami (C2,C7)	Pojmy: Aktívne: pravidlo Pasívne: vzor, postupnosť čísel Vzťahy: Pravidlo a vlastnosti číselného alebo iného vzoru/postupnosti. Postupy: Objavovanie pravidiel vzorov a postupností a ich aplikovanie; identifikácia jadra a pravidla vzoru alebo numerickej postupnosti; tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla, použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho člena/časti opakujúceho sa, rastúceho vzoru (napr. olo, ollo, olllo, ..) alebo číselnej postupnosti; identifikácia a oprava chyby vo vzore alebo číselnej postupnosti. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie a tvorba reprezentácií vzorov (opakujúcich sa aj rastúcich) a postupností (tvorených symbolmi, obrázkami, slovami, číslami). matematické modelovanie – analyzovanie a porovnávanie náročnejších vzorov s aplikovanými viacerými pravidlami alebo s viacerými správnymi riešeniami. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia a diskutovanie o vlastnostiach vzorov a číselných postupností; zdôvodňovanie zaradenia a poradia prvkov vo vzore a postupnosti.	Pojmy: Aktívne: pravidlo Pasívne: vzor, postupnosť čísel Vzťahy: Pravidlo a vlastnosti číselného alebo iného vzoru/postupnosti. Postupy: Objavovanie pravidiel vzorov a postupností a ich aplikovanie; identifikácia jadra a pravidla vzoru alebo numerickej postupnosti; tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla, použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho člena číselnej postupnosti; identifikácia a oprava chyby vo vzore alebo číselnej postupnosti; tvorba vlastných vzorov a postupností. vysvetlenie učenia AI zo vzorov v dátach a vplyvu kvality údajov na presnosť a férovosť výstupov Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie a tvorba reprezentácií vzorov (opakujúcich sa aj rastúcich) a postupností (tvorených symbolmi, obrázkami, slovami, číslami). matematické modelovanie – analyzovanie a porovnávanie náročnejších vzorov s aplikovanými viacerými pravidlami alebo s viacerými správnymi riešeniami; nachádzanie vzorov v realite a ich matematické opísanie pomocou vybraných vhodných symbolov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia a diskutovanie o vlastnostiach vzorov a číselných postupností; zdôvodňovanie zaradenia a poradia prvkov vo vzore a postupnosti.
	Závislosti, vzťahy a práca s údajmi		

		Rozšírené nástroje na prácu so závislosťami a vzťahmi (C2,7)	Pojmy: Aktívne: súčet, rozdiel, súčin, podiel, "o _ viac/menej", "_-krát viac/menej", "_ násobok", Pasívne: číselný výraz. Vzťahy: Závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti. Postupy: Vyčísľovanie číselných výrazov s použitím zátvoriek; Vyjadrovanie matematických vzťahov pomocou symboliky aritmetiky; doplnenie alebo rozšírenie tabuľky priamej úmernosti. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť a používanie reprezentácií priamej úmernosti (tabuľka), znalosť a používanie reálnych reprezentácií jednotiek času. matematické modelovanie – spoľahlivé používanie aritmetických operácií a vyčíslenie číselných výrazov pri matematizácii a riešení úloh; využívanie predstáv a skúseností s jednotkami času. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vyjadrovanie aritmetických vzťahov slovne a naopak; interpretovanie a zapísanie slovne vyjadrených aritmetických vzťahov; používanie aritmetickej symboliky (zátvorky a znaky operácií) na zápis vzťahov vyjadrených slovne a ich vyčíslenie, aktívne používanie jednotiek času v komunikácii	Pojmy: Aktívne: súčet, rozdiel, súčin, podiel, "o _ viac/menej", "_-krát viac/menej", "_ násobok", hmotnosť, gram, dekagram, kilogram, tona; objem, mililiter, deciliter, liter. Pasívne: číselný výraz. Vzťahy: Závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti; vzťahy medzi časovými, hmotnostnými, objemovými jednotkami. Postupy: Vyčísľovanie číselných výrazov s použitím zátvoriek; vyjadrovanie matematických vzťahov pomocou symboliky aritmetiky; doplnenie alebo rozšírenie tabuľky priamej úmernosti; znázorňovanie údajov z tabuľky priamej úmernosti ako množiny bodov alebo priamky v súradnicovej sústave; premeny jednotiek času, hmotnosti a objemu; zmiešané jednotky a zložitejšie premeny (nielen susedné); odhadovanie hmotnosti a objemu (rádovo). Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť a používanie reprezentácií priamej úmernosti (tabuľka, graf priamej úmernosti); znalosť a používanie reálnych reprezentácií jednotiek hmotnosti a objemu. matematické modelovanie – spoľahlivé používanie aritmetických operácií a vyčíslenie číselných výrazov pri matematizácii a riešení úloh; navrhovanie stratégie a riešenie slovných úloh na priamu úmernosť pomocou reprezentácií (tabuľky, grafy, matematické zápisy); využívanie predstáv a skúseností s jednotkami hmotnosti a objemu pre odhadovanie a riešenie praktických úloh vyžadujúcich prevody týchto jednotiek. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vyjadrovanie aritmetických vzťahov slovne a naopak; interpretovanie a zapísanie slovne vyjadrených aritmetických vzťahov; používanie aritmetickej symboliky (zátvorky a znaky operácií) na zápis vzťahov vyjadrených slovne a ich vyčíslenie; slovné opisovanie priamej úmernosti, interpretovanie súvislostí medzi priamo úmernými veličinami a zdôvodňovanie riešenia úloh s priamou úmernosťou; aktívne používanie jednotiek hmotnosti a objemu v komunikácii

		Rozšírené kombinatorické postupy a nástroje (C4,C7)	Pojmy: Pasívne: možnosť, počet možností, systém. Vzťahy: Pravidlá usporiadania viacerých prvkov, organizačný princíp usporiadania prvkov. Postupy: Vytvorenie a aplikovanie organizačného princípu (systému) na vypisovanie všetkých možností; určovanie počtu možností kombinatorickej situácie manipulačnou činnosťou s predmetmi, vypisovaním všetkých možností alebo použitím tabuľky či grafu; hľadanie chýbajúcej možnosti; tvorba dvoj-, troj- a štvorciferných čísel z danej množiny čísel, tvorba dvoj-, troj- a štvorprvkových množín z danej množiny predmetov/symbolov/fariieb atď. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – vyberanie a používanie vhodných reprezentácií kombinatorickej situácie (zoznam, tabuľka, graf, schéma). matematické modelovanie – voľba stratégie riešenia jednoduchšej kombinatorickej úlohy a jej úprava v priebehu riešenia podľa potreby. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie, zaznamenávanie a zdôvodňovanie systému usporiadania a vypisovania možností v kombinatorických situáciách.	
		Riešenie jednoduchých pravdepodobnostných situácií (C4,C7)	Pojmy: Aktívne: isté, nemožné. Pasívne: pravdepodobné, nepravdepodobné, pravdepodobnosť. Vzťahy: Rovnako, viac alebo menej pravdepodobné situácie (na jednoduchých modeloch). Postupy: Skúmanie a objavovanie pravdepodobnosti pomocou hier, pokusov a pozorovaní, rozlišovanie viac alebo menej pravdepodobnej situácie; tvorba predpokladov o viac alebo menej pravdepodobných udalostiach a ich overovanie pomocou jednoduchých experimentov; zisťovanie experimentálnej pravdepodobnosti jednoduchšej pravdepodobnostnej hry použitím pokusu alebo pozorovania.	

			Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie vhodných reprezentácií na modelovanie a zaznamenanie pravdepodobnostnej situácie (zoznam, tabuľka). matematické modelovanie – realizovanie jednoduchých experimentov a riešenie jednoduchých problémov o pravdepodobnosti udalosti. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia o viac alebo menej pravdepodobných situáciách, spolupráca pri realizácii jednoduchých pravdepodobnostných experimentov, interpretovanie a prezentovanie ich výsledkov; diskutovanie o stratégiách jednoduchých hier.
		Rozšírené nástroje na prácu s údajmi (C3.C7)	Pojmy: Aktívne: aritmetický priemer. Pasívne: legenda tabuľky/grafu. Vzťahy: Súvislosť medzi údajmi a aritmetickým priemerom. Postupy: Návrh a tvorba jednoduchej tabuľky a grafu zo súboru kvantitatívnych alebo kvalitatívnych údajov; odhadovanie aritmetického priemeru z grafickej reprezentácie hodnôt súboru; výpočet aritmetického priemeru súboru údajov (aj pomocou kalkulačky). Matematické praktiky: matematické reprezentácie – tvorba tabuľky alebo frekvenčného diagramu pomocou čísel, ikon a symbolov na základe pozorovania, experimentu alebo matematickej úvahy. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh vyžadujúcich zber údajov a ich jednoduché spracovanie (usporiadanie a triedenie), interpretáciu tabuliek a jednoduchých diagramov (stĺpcový, čiarový, kruhový, piktogram); používanie digitálnych technológií (tabuľkový procesor) na vytvorenie jednoduchej tabuľky a grafu. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o spôsoboch zberu údajov a ich spracovaní; používanie pojmu aritmetický priemer a priemerná hodnota v komunikácii a

			argumentácii; interpretovanie vlastností číselných súborov pomocou aritmetického priemeru.
Obsahový štandard	Komponenty	4.ročník	5. ročník
	Geometria	Jednoduché rovinné geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy (C5,C6) Pojmy: Aktívne: trojuholník (vrcholy a strany), štvoruholník (vrcholy, strany a uhlopriečky), štvorec, obdĺžnik, susedné strany, protiľahlé strany, uhlopriečka; kružnica, kruh, stred, polomer, priemer Pasívne: mnohouholník, Vzťahy: Patrí/nepatrí, leží/neleží; kružnica; vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice/kruhu. Postupy: Rozlišovanie, vyznačovanie a označovanie rovinných útvarov (trojuholníky, štvoruholník, mnohouholník) nezávisle na ich polohe; rozhodovanie o incidencii bodov (patrí/nepatrí, leží/neleží) s útvarmi; rysovanie trojuholníka, (pomocou pravítka), rysovanie ďalších mnohouholníkov v štvorcovej sieti; tvorba útvarov (modelovaním a náčrtom) podľa zadáných vlastností a rozpoznávanie situácií, ktoré sa nedajú geometricky modelovať. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie a nachádzanie v realite rôznych polôh priamok v rovine pomocou predmetov, náčrtu a rysovania; tvorba rôznych reprezentácií trojuholníkov, štvoruholníkov a mnohouholníkov prostredníctvom pomôcok, rozpoznávanie modelov a nemodelov trojuholníkov a štvoruholníkov. matematické modelovanie – riešenie aplikačných geometrických úloh a riešenie jednoduchých konštrukčných úloh s využitím geometrických vzťahov, polohových a metrických vlastností geometrických útvarov; identifikovanie praktických situácií, v ktorých sa používa geometrické modelovanie a ich riešenie pomocou dostupných nástrojov; využívanie vlastností	Pojmy: Aktívne: susedné strany, protiľahlé strany, polkruh, štvrtkruh; stred úsečky, os úsečky, rovnobežky, rôznobežky, priesečník, kolmice. Pasívne: polrovina, rovina, opačné polpriamky, mnohouholník, rovnobežník, rôznobežník. Vzťahy: Patrí/nepatrí, leží/neleží; vzájomná poloha dvoch priamok v rovine; vlastnosť stredu úsečky ako bodu rovnako vzdialeného od krajných bodov úsečky; kružnica a os úsečky ako množiny bodov s danou vlastnosťou; vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice/kruhu. Postupy: Identifikácia a rysovanie dvojíc rovnobežných, rôznobežných a kolmých priamok, označovanie priesečníkov a päty kolmice; rysovanie trojuholníka, štvorca a obdĺžnika s danými dĺžkami strán (pomocou pravítka a kružidla alebo dynamickej geometrie), rysovanie ďalších mnohouholníkov v štvorcovej sieti; triedenie štvoruholníkov podľa vzájomnej polohy a dĺžky strán; určenie stredu úsečky manipulačnou činnosťou, odhadom, meraním alebo rysovaním pomocou kružidla; objavenie (experimentovaním) spoločnej vlastnosti bodov ležiacich na kružnici a na osi úsečky; tvorba útvarov (modelovaním a náčrtom) podľa zadáných vlastností a rozpoznávanie situácií, ktoré sa nedajú geometricky modelovať. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie a nachádzanie v realite rôznych polôh priamok v rovine pomocou predmetov, náčrtu a rysovania; tvorba rôznych reprezentácií trojuholníkov, štvoruholníkov a mnohouholníkov prostredníctvom pomôcok, rysovania alebo softvérových produktov; rozpoznávanie modelov a nemodelov trojuholníkov a štvoruholníkov.

			trojuholníkov, štvoruholníkov a ďalších rovinných útvarov v analýze a riešení konštrukčných úloh. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie a argumentovanie o incidencii bodov s útvarmi a vzájomnej polohe útvarov;	matematické modelovanie – riešenie aplikačných geometrických úloh a riešenie jednoduchých konštrukčných úloh s využitím geometrických vzťahov, polohových a metrických vlastností geometrických útvarov; identifikovanie praktických situácií, v ktorých sa používa geometrické modelovanie a ich riešenie pomocou dostupných nástrojov; využívanie vlastností trojuholníkov, štvoruholníkov a ďalších rovinných útvarov v analýze a riešení konštrukčných úloh. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie symbolického zápisu geometrických útvarov a vzťahov (patrí/nepatrí, kružnica daná stredom a polomerom, kolmost', rovnobežnosť); opisovanie vlastností trojuholníkov a štvoruholníkov a ich aplikovanie pri triedení; nachádzanie inkluzívnych (podmnožinových) vzťahov medzi štvoruholníkmi, diskutovanie o nich a komunikovanie o rôznych triediacich kritériách štvoruholníkov; diskutovanie a argumentovanie o podmienkach existencie geometrických útvarov.
		Jednoduché priestorové geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy (C5,C6)	Pojmy: Aktívne: kocka, kváder (steny, vrcholy a hrany), Pasívne: sieť kocky, kvádra, telesa; plán stavby z kociek. Vzťahy: Vzťahy medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi protiľahlými ohodnotenými stenami na hracej kocke. Postupy: Telesá a ich siete – rozlišovanie a určovanie priestorových útvarov (kocka, kváder); určovanie rovinných útvarov na telesách (štvorce a obdĺžniky ako steny telies, body a úsečky ako vrcholy a hrany); objavovanie sietí kocky a kvádra manipulačnou činnosťou a ich zaznamenávanie; stavby z kociek – stavenie zložitejších stavieb z kociek podľa plánu a tvorba plánu podľa stavby; slovné alebo symbolické (šifra) opisovanie a zaznamenávanie stavby z kociek; identifikácia a oprava chyby v zázname stavby z kociek alebo v stavbe z kociek; Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie telies, sietí jednoduchých telies a stavieb z kociek a iných telies pomocou stavebníc alebo iných pomôcok (vrátane digitálnych);	Pojmy: Aktívne: kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa, hranatý, oblý. Pasívne: sieť kocky, kvádra, telesa; pohľad zhora, spredu, zboku, plán stavby z kociek; súradnice bodu. Vzťahy: Vzťahy medzi rovinnými a priestorovými útvarmi. Postupy: Telesá a ich siete – rozlišovanie a určovanie priestorových útvarov (valec, kužeľ, ihlan, guľa); určovanie rovinných útvarov na telesách (štvoruholníky a trojuholníky ako steny telies, body a úsečky ako vrcholy a hrany); stavby z kociek – stavenie zložitejších stavieb z kociek podľa plánu a tvorba plánu podľa stavby; slovné alebo symbolické (šifra) opisovanie a zaznamenávanie stavby z kociek; identifikácia a oprava chyby v zázname stavby z kociek alebo v stavbe z kociek; záznam stavby z kociek zhora, spredu a zboku; stavba z kociek podľa daného pohľadu zhora, zboku a spredu; skúmanie a určovanie pohľadov spredu, zhora a zboku na telesá zložené z kociek a kvádrov; orientácia v priestore – určenie súradníc bodu a zakreslenie bodu so zadanými súradnicami v prvom kvadrante karteziánskej sústavy súradníc; umiestňovanie predmetov/útvarov a realizácia

		matematické modelovanie – rozhodovanie, ktoré rovinné útvary môžu/nemôžu byť sieťou kociek alebo kvádra; objavovanie jednoznačnosti plánu stavby z kociek a využívanie vzťahov medzi plánom a počtom kociek v stavbe; využívanie vzťahu medzi protíahlými stenami na hracej kocke pri riešení úloh zameraných na rozvíjanie orientácie v priestore a priestorovú predstavivosť. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie vlastností a významných prvkov jednoduchých telies; komunikovanie o stavbách z kociek a telies a zdôvodňovanie ich záznamov, resp. diskutovanie o zistených chybách; používanie slovného opisu pri algoritmickom postupe stavania stavby z kociek; diskutovanie o existencii a počte sietí kocky a kvádra;	pohybu v rovine a priestore na základe pokynov; riešenie zložitejších labyrintov, hľadanie optimálnej cesty podľa požiadaviek a jej slovný opis, odvaľovanie kocky s odlišenými stenami (pomocou farieb, symbolov alebo čísel) podľa grafického predpisu (stopy odvaľovania) alebo slovného opisu pohybu. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie telies, sietí jednoduchých telies a stavieb z kociek a iných telies pomocou stavebníc alebo iných pomôcok (vrátane digitálnych); znalosť a používanie reprezentácií záznamov stavieb z kociek (pohľady, plán a pod.). matematické modelovanie – objavovanie nejednoznačnosti troch pohľadov (zhora, spredu, zboku) na stavbu z kociek, t. j. jednému záznamu 3 pohľadov môžu existovať rôzne stavby; matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie vlastností a významných prvkov jednoduchých telies; komunikovanie o stavbách z kociek a telies a zdôvodňovanie ich záznamov, resp. diskutovanie o zistených chybách; používanie slovného opisu pri algoritmickom postupe stavania stavby z kociek; používanie karteziánskej súradnicovej sústavy pri komunikácii o polohách bodov a útvarov v prvom kvadrante a pri opise pohybu (cesty) v rovine.
	Práca s uhlom a operácie s uhlami (C5,C6)		Pojmy: Aktívne: uhol, vrchol, ramená, ostrý, pravý, tupý a priamy uhol. Pasívne: os uhla. Vzťahy: Vzťah pravého a priameho uhla; porovnávanie uhlov (väčší, menší, zhodný). Postupy: Modelovanie a vyznačovanie uhlov ako časti roviny; určovanie významných prvkov uhla; určovanie a vyznačovanie bodov patriacich/nepatriacich uhlu; odhadovanie veľkosti uhla podľa klasifikácie (ostrý, pravý, tupý, priamy); prenášanie a porovnávanie uhlov pomocou manipulácie; súčet a rozdiel uhlov pomocou manipulácie; modelovanie osi uhla. Matematické praktiky:

			matematické reprezentácie – vyhľadávajúce príkladov a používanie reprezentácií rôznych typov uhlov (ostrý, pravý, tupý, priamy) na manipulačnej úrovni. matematické modelovanie – riešenie jednoduchých aplikačných úloh s využitím polohových vlastností uhlov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie geometrických pojmov pri komunikácii o uhloch, ich označovanie; zdôvodňovanie svojho odhadu typu uhla, klasifikácie uhlov.
		Rozšírené postupy merania a určovania miery (C5,C6)	Pojmy: Aktívne: dĺžka úsečky, dĺžka strany, jednotky dĺžky (mm, cm, dm, m, km), obvod. Pasívne: Vzťahy: Vzťahy medzi jednotkami dĺžky a ich premeny. Postupy: Prenášanie, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky rysovaním alebo inými nástrojmi; modelovanie grafického súčtu, rozdielu úsečiek a grafického násobku úsečiek; premeny jednotiek dĺžky – premieňanie jednotiek dĺžky (aj nesusedných, aj zmiešaných), obvod – určenie obvodu štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti; určenie obvodu výpočtom (sčítaním známych dĺžok strán); výpočet obsahu obdĺžnika a štvorca s celočíselnými dĺžkami strán na základe poznatkov z násobenia (bez vzorcov); Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií jednotiek dĺžky, obvodu (vlastné jednotky, univerzálne jednotky) na odhadovanie a určovanie miery útvarov; používanie meracích a iných nástrojov na zistenie miery dĺžky a obvodu. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím elementárnych poznatkov o miere rovinných útvarov (dĺžka, obvod,) a s využitím jednotkovej dĺžky a využitím vzťahov medzi nimi, resp. využitím jednotkového štvorca alebo inej vhodnej jednotky. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie pojmov miery (dĺžka, obvod) a univerzálnych jednotiek dĺžky,
			Pojmy: Aktívne: obvod, obsah. Pasívne: obsah v jednotkovej štvorcovej sieti; objem ako počet jednotkových kociek. Vzťahy: Nejednoznačnosť vzťahu medzi obsahom a obvodom útvarov (útvary s rovnakým obvodom môžu mať rôzny obsah a naopak; útvar s menším obsahom môže mať väčší obvod v porovnaní s iným útvarom a naopak). Postupy: Určenie obvodu nepravidelných mnohoúhelníkov zložených z jednotkových štvorcov; určovanie grafického obvodu trojuholníka, štvorca a obdĺžnika; určenie obvodu výpočtom (sčítaním známych dĺžok strán); tvorba (modelovaním a náčrtom) útvarov so zadaným obvodom; obsah – určovanie obsahu obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka zo štvorcovej siete; určovanie obsahu nepravidelných mnohoúhelníkov zložených zo štvorcov, obdĺžnikov a jednotkových pravouhlých trojuholníkov; tvorba (modelovaním a náčrtom) útvarov so zadaným obsahom; objem – objem kocky a kvádra pomocou modelovania z jednotkových kociek; odhad a určenie objemu kocky a kvádra na základe skúseností z modelovania pomocou jednotkových kociek. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu, objemu (vlastné jednotky, univerzálne jednotky) na odhadovanie a určovanie miery útvarov; používanie

			obvodu; odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky (vzdialenosť, obvod).	meracích a iných nástrojov na zistenie miery dĺžky, obvodu a obsahu. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím elementárnych poznatkov o miere rovinných útvarov (dĺžka, obvod, obsah) a s využitím jednotkovej dĺžky a využitím vzťahov medzi nimi, resp. využitím jednotkového štvorca alebo inej vhodnej jednotky; používanie skladania a rozkladania útvarov na určenie ich miery a ich porovnanie. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie pojmov miery (dĺžka, obvod, obsah, objem) a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu a obsahu; odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky (vzdialenosť, obvod), predstavy o jednotkových štvorcoch (obsah), jednotkových kockách (objem) a diskutovanie o presnosti odhadu a merania; diskutovanie o vzťahu medzi obvodom a obsahom útvarov v štvorcovej sieti a argumentovanie o nejednoznačnosti tohto vzťahu pomocou príkladov.
		Skúmanie vlastností súmerností a základy posunutia (C5,C6)	Pojmy: Aktívne: osová súmernosť, os súmernosti, vzor, obraz. Vzťahy: Zhodnosť geometrických útvarov v osovej súmernosti Postupy: Identifikácia osovo súmerných útvarov, určenie a vyznačenie osi súmernosti osovo súmerných útvarov; práca s osovo súmernými útvarmi v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej, zvislej aj šikmej osi súmernosti), ich dokreslenie, resp. oprava; doplnenie a tvorba mozaiky ako aplikácie zhodných zobrazení na úrovni manipulácie. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – rozoznávanie a modelovanie osovo súmerných útvarov skladaním a strihaním papiera, v štvorcovej sieti, pomocou priesvitky alebo iných nástrojov; matematické modelovanie – využívanie osovej súmernosti v praktických činnostiach a situáciách a jej aplikovanie pri riešení jednoduchých geometrických úloh; tvorba a skladanie jednoduchých mozaík (tesalácie, vyplňovanie roviny) s použitím zhodných zobrazení v rovine.	Pojmy: Aktívne: osová súmernosť, os súmernosti, vzor, obraz. Pasívne: posunutie v štvorcovej sieti. Vzťahy: Zhodnosť geometrických útvarov v osovej súmernosti a posunutí. Postupy: nakreslenie/zostrojenie obrazu jednoduchého útvaru (bodu, úsečky alebo mnohoúhelníka) v osovej súmernosti podľa osi súmernosti (vodorovnej, zvislej aj šikmej); identifikácia posunutých útvarov v štvorcovej sieti, určenie smeru a veľkosti posunutia; zakresľovanie výsledku posunutia jednoduchého útvaru/symbolu v štvorcovej sieti pri zadanom smere (šípka) a veľkosti posunutia (počet štvorčekov siete); Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť a používanie reálnych reprezentácií posunutia v hrách. matematické modelovanie – využívanie osovej súmernosti v praktických činnostiach a situáciách a jej aplikovanie pri riešení jednoduchých geometrických úloh; tvorba a skladanie

			matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchej, veku primeranej terminológie osovej súmernosti; komunikovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach osovej súmernosti; overovanie a zdôvodňovanie postupu a výsledkov riešení problémov súvisiacich s osovou súmernosťou.	jednoduchých mozaík (tesalácie, vyplňovanie roviny) s použitím zhodných zobrazení v rovine. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchej, veku primeranej terminológie osovej súmernosti a posunutia; komunikovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach osovej súmernosti a posunutia; overovanie a zdôvodňovanie postupu a výsledkov riešení problémov súvisiacich s osovou súmernosťou a posunutím.

Matematika 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Matematika a Informatika
Vyučovací predmet	Matematika
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Časový rozsah výučby	6. ročník 132 hodín ročne - 4 hod týždenne 7. ročník 132 hodín ročne - 4 hod týždenne 8. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne 9. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu matematického vzdelávania je, aby žiaci disponovali rozvinutou matematickou gramotnosťou, primerane abstraktne uvažovali o pojmoch, vzťahoch a postupoch a mali osvojené matematické praktiky na takej úrovni, ktorá im umožňuje nielen samostatne riešiť, ale aj efektívne spolupracovať pri riešení zložitejších matematických úloh.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Používať prirodzené, celé, racionálne a reálne čísla v matematickom modelovaní problémov.
2. Pracovať s algebrickými výrazmi, rovnicami a nerovnicami pri riešení úloh.

3. Používať matematické nástroje na modelovanie a interpretáciu náročnejších vzťahov v číselných postupnostiach a funkčných vzťahov v reálnych súvislostiach.
4. Vyhodnocovať analógie v kombinatorických a pravdepodobnostných situáciách v jednoduchých pokusoch.
5. Používať jednoduché štatistické charakteristiky pri spracovaní a interpretácii údajov, diskutovať o chybných interpretáciách a ich vplyve na opis skutočnosti.
6. Využívať polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov na riešenie zložitejších geometrických aj praktických úloh s využitím množín bodov s danou vlastnosťou.
7. Zdôvodňovať výber stratégie riešenia matematických situácií a stratégií na základe argumentov. Používať zovšeobecňovanie matematických situácií a skúseností z ich riešenia, hľadanie alternatívnych stratégií a využívanie primeraných argumentov na zdôvodnenie.

Na konci 9. ročníka žiak interpretuje a rieši zložitejšie problémy, identifikuje obmedzenia a špecifikuje predpoklady. Pozná a používa matematický pojmový aparát na pokročilej úrovni, aplikuje pokročilé matematické nástroje a zložitejšie postupy. Využíva a vyhodnocuje rôzne, aj neštandardné, stratégie riešenia úloh. Pri zdôvodňovaní tvorí príklady a kontra-príklady. Aktívne a plynulo využíva v komunikácii matematický jazyk a pri riešení a interpretácii úloh rutinne narába so symbolickými reprezentáciami.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus MATEMATIKA				
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	1. cieľ: Používať prirodzené, celé, racionálne a reálne čísla, operácie s číslami a ich vlastnosti v matematickom modelovaní problémov. (C1)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Vypočítat' ciferný súčet prirodzeného čísla. Používať a overovať kritériá deliteľnosti 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100. Upraviť alebo doplniť číslo tak, aby bolo deliteľné 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100. Zapísať a prečítať kladné desatinné číslo. Pomenovať a určiť rády desatinného čísla v celej aj desatinnej časti čísla. Zobraziť kladné desatinné čísla na vhodne zvolenej číselnej osi.	Vypočítat' ľubovoľný násobok prirodzeného čísla. Nájsť všetky delitele prirodzeného čísla. Rozhodnúť či je číslo zložené, alebo prvočíslo. Rozložiť prirodzené číslo na súčin prvočísel. Nájsť najmenší spoločný násobok a najväčší spoločný deliteľ dvoch prirodzených čísel. Riešiť, vysvetľovať a interpretovať zložitejšie problémy pomocou prirodzených čísel s využitím ich	Riešiť problémy pomocou celých čísel s využitím ich vlastností a aplikovaním operácií s celými číslami. Uviesť príklady použitia záporných čísel v reálnom živote. Čítať a zapísať záporné čísla. Zobraziť na číselnej osi celé a racionálne čísla (kladné i záporné). Priradiť celé a racionálne číslo (kladné i záporné) k jeho obrazu na číselnej osi.	Riešiť, vysvetľovať a interpretovať zložitejšie problémy pomocou celých čísel s využitím ich vlastností a aplikovaním operácií s celými číslami. Zapísať mocninu ako súčin rovnakých činiteľov a naopak. Prečítať zápis mocniny a odmocniny. Popísať časti mocniny a odmocniny. Určiť druhú a tretiu mocninu primerane veľkých čísel spamäti. Určiť druhú a tretiu mocninu reálneho čísla pomocou kalkulačky.

	Priradiť kladné desatinné číslo k jeho obrazu na číselnej osi Porovnať a usporiadať kladné desatinné čísla aj s využitím číselnej osi. Zaokrúhliť kladné desatinné čísla aritmeticky. Zapísať kladné desatinné číslo v rozvinutom zápise v desiatkovej sústave. Zložiť kladné desatinné číslo z rozvinutého zápisu čísla do skráteného zápisu čísla. Vykonávať aritmetické operácie s kladnými desatinnými číslami. (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie) Násobiť a deliť kladné desatinné čísla 10, 100, 1000. Aplikovať poradie operácií v príkladoch s kladnými desatinnými číslami a zátvorkami. Zapísať periodické číslo.	vlastností a aplikovaním operácií s prirodzenými číslami. Zobraziť pravý zlomok ako časť celku pomocou obrázka, modelu a naopak obrázku priradiť zlomok, ktorý predstavuje. Rozdeliť zlomky na pravé, nepravé a rovné jednej. Zobraziť nepravý zlomok pomocou obrázka. Pomenovať časti zlomku. Prečítať a zapísať zlomky. Vypočítať spamäti alebo písomne časť prislúchajúcu celku. Zobraziť zlomky na vhodne zvolenej číselnej osi. Priradiť zlomok k jeho obrazu na číselnej osi Porovnať a usporiadať zlomky aj s využitím číselnej osi. Rozširovať a zjednodušovať zlomky. Upraviť zlomok na základný tvar. Upraviť nepravý zlomok na zmiešané číslo a naopak. Previesť desatinné číslo na desatinný zlomok a naopak. Previesť zlomok na desatinné číslo alebo periodické číslo. Zapísať a správne prečítať periodické číslo. Upraviť zložené zlomky ako podiel dvoch zlomkov. Určiť prevrátený zlomok k danému zlomku. Vysvetliť vzťah medzi zlomkom, desatinným číslom a percentom. Zapísať znak percent, promile. Určiť spamäti jedno percento, jedno promile zo základu.	Porovnať a usporiadať celé a racionálne čísla (kladné i záporné). Nájsť k číslu opačné číslo. Určiť absolútnu hodnotu čísla a zdôvodniť jej geometrický význam. Vykonávať aritmetické operácie s celými a racionálnymi číslami (kladnými i zápornými). Aplikovať poradie operácií v príkladoch s celými a racionálnymi číslami (kladnými i zápornými) a zátvorkami. Vykonávať operácie vyžadujúce prepojenie viacerých vyjadrení racionálnych čísel a aplikovať ich pri riešení matematických a kontextových úloh, zdôvodňovať vzťahy medzi rôznymi formami zápisu racionálnych čísel, uvažovať o existencii racionálneho čísla a vysvetľovať prácu s racionálnymi číslami.	Vypočítať číselné výrazy s mocninami pomocou kalkulačky. Porovnať a usporiadať mocniny a odmocniny. Približne umiestniť obrazy mocnín a odmocnín na číselnú os. Zapísať číslo v rozvinutom zápise v desiatkovej sústave s použitím mocnín čísla 10. Použiť vedecký zápis čísel ($a \cdot 10^n$, $1 \leq a \leq 10$) Pracovať s veľmi veľkými a veľmi malými číslami. Priradiť mocninu čísla 10 predpone a naopak. Integrovať poznatky a skúsenosti z rôznych číselných oborov, modelovať problémové situácie pomocou vybraných reprezentácií reálnych čísel a využívať matematický aparát a digitálne nástroje na riešenie problémov v rôznych oblastiach života.

		Premeniť promile na percentá a naopak. Vypočítať základ, percentovú časť a počet percent. Vypočítať istinu, úrok z danej istiny pri danej úrokovej miere. Vypočítať ceny tovarov so zľavou alebo výšku zľavy. Vypočítať ceny bez a s DPH. Vypočítať základ, promilovú časť a počet promile. Použiť rôzne metódy počítania úloh s percentami, promile a vo finančnej matematike (trojčlenka, cez 1%)		

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	2. cieľ: Spoľahlivo pracovať s algebrickými výrazmi, rovnicami a nerovnicami, uvažovať o ich zmysluplnosti a význame v riešení úloh.(C2)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
			Matematizovať a riešiť reálne situácie využitím algebrických výrazov, lineárnych rovníc. Určiť a roztriediť číselné výrazy a výrazy s premennou. Zapísať a čítať číselné výrazy a výrazy s premennou. Tvoríť číselné výrazy a výrazy s premennou zadaných textom opisujúcim reálnu alebo matematickú situáciu. Vykonávať aritmetické operácie s číselnými a algebrickými výrazmi. Vypočítať hodnotu číselného výrazu. Určiť počet členov výrazu s premennou. Dosadiť čísla za premennú a vypočítať hodnotu výrazu s premennou. Roznásobiť výraz s premennou číslom. Zjednodušiť výrazy s premennými. Vynímať číslo pred zátvorku.	Matematizovať a riešiť reálne situácie využitím algebrických výrazov, lineárnych rovníc a nerovníc. Rozlíšiť výraz, lomený výraz a výraz s neznámou v menovateli. Určiť, kedy lomený výraz má/nemá zmysel. Určiť podmienky riešiteľnosti jednoduchých rovníc s neznámou v menovateli. Riešiť jednoduché lineárne rovnice s neznámou v menovateli ekvivalentných úprav. Porovnať riešenie rovnice s neznámou v menovateli s podmienkami riešiteľnosti. Vykonať skúšku správnosti riešenia lineárnej rovnice s neznámou v menovateli. Vyjadriť a vypočítať neznámu zo zložitejších vzorcov. Rozlišovať nerovnosti a ich zápisy.

			Určiť rovnosť/nerovnosť dvoch výrazov. Riešiť lineárne rovnice s jednou neznámou pomocou ekvivalentných úprav. Vykonať skúšku správnosti riešenia lineárnej rovnice. Overiť či dané číslo je koreňom lineárnej rovnice. Vyjadriť a vypočítať neznámu z jednoduchých vzorcov.	Riešiť lineárne nerovnice s jednou neznámou pomocou ekvivalentných úprav v rôznych číselných oboroch. Vykonať skúšku správnosti riešenia lineárnej nerovnice Overiť či dané číslo je riešením lineárnej nerovnice. Špecifikovať obmedzenia alebo predpoklady riešenia úlohy a identifikovať a riešiť úlohy s chýbajúcimi alebo nadbytočnými informáciami.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	3. cieľ: Identifikovať náročnejšie vzťahy v číselných postupnostiach, nachádzať funkčné vzťahy v reálnych súvislostiach, použiť matematické nástroje na ich modelovanie a interpretáciu. (C3)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Uviesť príklady na použitie pomeru v reálnom živote. Zapísať a prečítať daný pomer. Upraviť daný pomer. Dopocítať neznáme číslo v rovnosti dvoch pomerov. Určiť prevrátený pomer k danému pomeru. Zväčšiť a zmenšiť číslo/množstvo v danom pomere. Rozdeliť celok v danom pomere. Rozložiť postupný pomer na jednoduché pomery. Riešiť jednoduché slovné úlohy na pomer. Pracovať s mierkou mapy a plánu. Zistiť skutočnú veľkosť/ vzdialenosť využitím mierky mapy a plánu. Tvoriť jednoduchý plán s využitím vhodnej mierky. Riešiť praktické úlohy s použitím mierky mapy a plánu.	Použiť reprezentácie (modely z reálneho sveta) celých a racionálnych čísel (kladných a záporných). Pochopiť princíp modelovania súčinu súčtu dvojčlenných výrazov ako obdĺžnika so stranami $(a+b)$ a $(c+d)$ a analogicky súčiny typu $(a-b) \cdot (c+d)$. Riešiť jednoduché slovné úlohy vedúce k lineárnej rovnici. Opísať a zostrojiť pravouhlý systém súradníc. Zapísať súradnice bodu. Priradiť súradnice bodu a doplniť chýbajúcu súradnicu bodu. Zobraziť v pravouhle súradnicovej sústave bod, úsečku alebo mnohoúholník daných súradnicami. Použiť pravouhlú súradnicovú sústavu ako univerzálny model na	Rozhodovať o podstate závislostí, aplikovať priamu a nepriamu úmernosť v praktických situáciách a matematických úlohách, vyjadrovať vzťahy medzi členmi postupností. Využiť geometrické reprezentácie druhej a tretej mocniny alebo odmocniny a čísla π. Pochopiť princíp modelovania druhej mocniny dvojčlena $(a \pm b)^2$ ako obsah štvorca so stranou $(a + b)$ resp. $(a - b)$ a výrazu $a^2 - b^2$ ako obsah obdĺžnika so stranami $(a + b)$ a $(a - b)$. Riešiť zložitejšie slovné úlohy vedúce k lineárnej rovnici. Riešiť jednoduché slovné úlohy vedúce k lineárnej nerovnici. Graficky znázorniť riešenie lineárnej nerovnice. Riešiť jednoduché sústavy lineárnych rovníc a nerovníc na prípravnej úrovni.

	Uviesť príklady rôznych závislostí veličín z reálneho života, resp. nezávislých veličín. Uviesť príklady priamej a nepriamej úmernosti. Rozlíšiť priamu a nepriamu úmernosť. Zvoliť a použiť vhodnú metódu na výpočet priamej a nepriamej úmernosti (jednoduchú trojčlenku, výpočet cez jednotkové množstvo). Hľadať pravidlá zložitejších postupností. Doplniť chýbajúce členy zložitejších postupností podľa pravidla. Vytvoriť vlastnú postupnosť podľa zvoleného pravidla.	znázornenie bodov priamej a nepriamej úmernosti.	Skúmať lineárne funkcie, orientovať sa v tabuľkách, grafoch a symbolických predpisoch lineárnych funkcií a využívať ich na modelovanie a riešenie matematických a praktických problémov. Zapísať lineárnu funkciu v tabuľke, grafom a predpisom. Použiť pravouhlú súradnicovú sústavu ako univerzálny model na znázornenie lineárnej funkcie. Opísať priebeh lineárnej funkcie z grafu. Graficky znázorniť a nájsť priesečník dvoch lineárnych funkcií. Používať digitálne nástroje pri práci s matematickými objektmi a údajmi.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4. cieľ: Objavovať analógie v kombinatorických situáciách, vyhodnocovať pravdepodobnostné situácie v jednoduchých pokusoch, tvoriť jednoduché hypotézy, overovať ich a vyvodzovať závery. (C4)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Systematicky vypísať alebo graficky znázorniť možnosti podľa zvoleného kritéria bez opakovania. Zvoliť vhodný nástroj hľadania možností prvkov bez opakovania v kombinatorických situáciách.	Systematicky vypísať alebo graficky znázorniť možnosti podľa zvoleného kritéria s opakovaním. Zvoliť vhodný nástroj hľadania možností prvkov s opakovaním v kombinatorických situáciách.	Strategicky uvažovať pri riešení kombinatorických situácií, rozpoznávať analogické kombinatorické situácie v rôznych reprezentáciách a uplatňovať objavené pravidlá pri ich riešení. Objaviť a aplikovať pravidlo súčtu a súčinu pri určovaní počtu možností. Rozhodnúť o udalosti či je istá, možná alebo nemožná. Vytvoriť jednoduché modely pre nemožné, možné a isté udalosti, tiež pre veľmi nepravdepodobné a veľmi pravdepodobné udalosti. Vykonať jednoduché experimenty na overenie pravdepodobnosti danej udalosti.	Simulovať pravdepodobnostné situácie pomocou primeraných hier alebo pokusov, určovať a zvažovať pravdepodobnosť udalostí pri opakovaných pokusoch a skúmať vzťah medzi teoretickou a experimentálnou pravdepodobnosťou. Určiť a vypočítať pravdepodobnosť jednoduchých nezávislých javov. Určiť doplnkovú pravdepodobnosť. Využiť vhodné grafické reprezentácie pre určenie pravdepodobnosti pri pokusoch. Tvoriť jednoduché hypotézy o pravdivosti danej udalosti. Overiť jednoduchým experimentom vyslovené hypotézy.

			Zostaviť matematický model jednoduchej pravdepodobnostnej reálnej situácie, ktorú možno simulovať.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	5. cieľ: Používať a určovať jednoduché štatistické charakteristiky pri spracovaní a interpretácii údajov, diskutovať o chybných interpretáciách a ich vplyve na opis skutočnosti. (C5)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Určiť najväčšiu a najmenšiu hodnotu štatistického súboru. Vyhľadať alebo doplniť údaje v texte tabuľke alebo diagrame. Vypočítať aritmetický priemer z údajov, tabuľky alebo grafu. Určiť alebo vypočítať medián z údajov, tabuľky alebo grafu. Zvoliť vhodnú reprezentáciu údajov a charakteristik na opis súboru údajov.	Čítať a interpretovať údaje súvisiace s počtom percent/promile z diagramov a grafov. Zapísať priamu a nepriamu úmernosť pomocou tabuľky.	Čítať a použiť údaje z grafu alebo z tabuľky priamej a nepriamej úmernosti. Zostrojiť graf priamej úmernosti a zostaviť tabuľku závislosti.	Uviesť príklady využitia štatistiky a štatistického prieskumu v reálnom živote. Pomenovať štatistický súbor. Určiť štatistickú jednotku a štatistický znak. Určiť relatívnu a absolútnu početnosť. Zostaviť jednoduchý štatistický prieskum, zhromaždiť údaje a prezentovať výsledky. Vytvoriť frekvenčnú tabuľku a graf. Použiť digitálne aplikácie na prácu so štatistickými údajmi. Prepájať súvislosti medzi údajmi z rôznych reprezentácií a modelov, ilustrovať, predpovedať, porovnávať, analyzovať a interpretovať (primárne alebo sekundárne) štatistické dáta.

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	6. cieľ: Využívať polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov na riešenie zložitejších geometrických aj praktických úloh s využitím množín bodov s danou vlastnosťou. (C6)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Charakterizovať, vymenovať vlastnosti a triediť rovinné geometrické útvary (bod, priamka, polpriamka, úsečka) a ich významné prvky. Narysovať os úsečky pomocou kružidla.	Opísať a pomenovať základné prvky a vlastnosti trojuholníka. Vypočítať veľkosť chýbajúceho vnútorného uhla v trojuholníku. Aplikovať vzťah medzi vonkajším a vnútorným uhlom pri tom istom vrchole.	Skúmať zložitejšie planimetrické situácie, uvažovať o vlastnostiach rovinných útvarov, využívať polohové aj metrické vlastnosti útvarov pri riešení geometrických problémov, systematizovať planimetrické poznatky a využiť skúsenosti z postupu riešenia	Uvažovať a diskutovať o geometrických útvaroch v priestore, o ich významných prvkoch a vlastnostiach, objavovať vzťahy medzi nimi a riešiť jednoduché stereometrické problémy. Vysvetliť rozdiel medzi osovou a stredovou súmernosťou. Opísať princíp stredovej súmernosti.

Odhadnúť mieru geometrických útvarov. Merať geometrické útvary. Porovnať odhad s meraním. Určiť vzájomnú polohu dvoch priamok. Určiť základné prvky uhla. Narysovať a pomenovať uhol danej veľkosti. Používať uhlomer pri konštrukcii a meraní uhla. Odmerať a zapísať veľkosť uhla. Použiť písmena gréckej abecedy pri pomenovaní uhlov. Pomenovať a roztriediť uhly podľa veľkosti. Porovnať uhly podľa veľkosti (aj odhadom alebo prenášaním). Premeňiť stupne na minúty a naopak. Prenášať uhly pomocou kružidla. Sčítať a odčítať uhly numericky a graficky. Zostrojiť os uhla pomocou kružidla. Narysovať vybrané uhly bez použitia uhlomera. Určiť a vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla. Tvoriť a využívať reprezentácie modelov a nemodelov rovinných útvarov (napr. v štvorcovej sieti). Zväčšovať, zmenšovať, otáčať rovinné útvary v štvorcovej sieti. Charakterizovať, vymenovať vlastnosti a triediť priestorové geometrické útvary (kocka, kváder) a ich významné prvky.	Určiť a vypočítať vonkajšie a vnútorné uhly trojuholníka. Roztriediť trojuholník podľa dĺžok strán a veľkostí vnútorných uhlov. Urobiť náčrt konštrukčnej úlohy. Narysovať trojuholník daných rozmerov (konštrukcie „sus“, „usu“). Zapísať postup konštrukcie slovne alebo symbolicky. Narysovať výšky v trojuholníku a vyznačiť ich priesečník (ortocentrum). Narysovať ťažnice v trojuholníku a vyznačiť ich priesečník (ťažisko). Narysovať osi strán trojuholníka a vyznačiť ich priesečník (stred opisanej kružnice). Narysovať trojuholník s využitím bodov danej vlastnosti. Vypočítať vzdialenosť ťažiska od strany a vrcholu s využitím deliaceho pomeru. Vypočítať obsah pravouhlého trojuholníka ako polovica obsahu obdĺžnika. Vypočítať obvod a obsah trojuholníka pomocou vzorca. Vypočítať obvod a obsah zložených útvarov zo štvorcov, obdĺžnikov a trojuholníkov. Manipuláciou objaviť podmienky pre zhodnosť trojuholníkov. Rozhodnúť o zhodnosti dvoch trojuholníkov v rovine.	jednoduchých geometrických úloh pri riešení praktických problémov. Narysovať rovnobežky a preťatť ich priecťou. Pomenovať vlastnosti súhlasných a striedavých uhlov. Určiť a vypočítať veľkosť súhlasných a striedavých uhlov. Opísať a pomenovať základné prvky a vlastnosti štvoruholníkov. Určiť a vypočítať vonkajšie a vnútorné uhly štvoruholníka a pravidelného mnohoúhelníka. Roztriediť štvoruholníky podľa rovnobežnosti protiľahlých strán. Roztriediť štvoruholníky podľa veľkosti vnútorných uhlov a dĺžok strán. Pomenovať a opísať základné prvky lichobežníka. Rozlíšiť druhy lichobežníkov. Načrtnúť a narysovať rovnobežníky a lichobežníky daných rozmerov. Zapísať postup konštrukcie slovne alebo symbolicky. Narysovať výšky a uhlopriečky v lichobežníkoch a rovnobežníkoch. Určiť pravidelné mnohoúhelníky podľa počtu a dĺžky strán. Narysovať pravidelný šesťuholník pomocou kružidla. Narysovať kruh a kružnicu s daným polomerom. Narysovať tetivu kružnice a určiť jej vzdialenosť od stredu kružnice. Nájsť stred kružnice pomocou dvoch tetív kružnice. Určiť, pomenovať a narysovať vzájomnú polohu priamky a kružnice.	Určiť stred súmernosti. Označiť vzor a obraz v osovej a stredovej súmernosti. Zostrojiť obraz bodu, úsečky a kružnice v osovej a stredovej súmernosti. Zostrojiť obraz mnohoúhelníka v osovej a stredovej súmernosti. Určiť stredovo a osovo súmerné útvary. Navrhovať a aplikovať postupy merania a určovania miery rovinných a priestorových útvarov, zovšeobecňovať ich, symbolicky vyjadrovať metrické závislosti, riešiť aplikačné úlohy na určenie miery útvarov a diskutovať o ich využití v každodennom živote a rôznych profesiách. Charakterizovať, vymenovať vlastnosti a triediť jednoduché rotačné telesá (valec, kužeľ, guľa) a ich významné prvky. Načrtnúť a narysovať jednoduché rotačné telesá vo voľnom rovnobežnom premietaní. Zaznamenať a vytvoriť nárys, pôdorys, bokorys, sieť jednoduchých rotačných telies a stavieb z nich. Identifikovať a znázorniť na náčrte jednoduchých rotačných telies viditeľné a neviditeľné hrany a ich základné prvky. Načrtnúť a narysovať sieť jednoduchých rotačných telies. Používať digitálne nástroje na vizualizáciu a simuláciu geometrických vzťahov a postupov pri modelovaní a riešení úloh. Uvažovať o zhodných a podobných zobrazeniach v rovine, o ich vlastnostiach a aplikovať ich pri riešení úloh v praktickom aj geometrickom kontexte. Zapísať a použiť Pytagorovu vetu (aj obrátenú). Uviesť príklady použitia Pytagorovej vety v reálnom živote.

	Načrtnúť a narysovať kocku a kváder vo voľnom rovnobežnom premietaní. Zaznamenať a vytvoriť nárys, pôdorys, bokorys, sieť jednoduchých telies a stavieb z telies. Identifikovať a znázorniť na náčrte kvádra a kocky viditeľné a neviditeľné hrany a ich základné prvky. Načrtnúť a narysovať sieť kocky a kvádra. Vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika. Vypočítať obvod a obsah zložených útvarov zo štvorcov a obdĺžnikov. Odhadnúť objem a povrch kocky a kvádra úvahou. Vypočítať objem a povrch kocky a kvádra pomocou vzorca. Premieňať jednotky dĺžky, obsahu, objemu a hmotnosti. Aplikovať prechody medzi jednotkami objemu.	Aplikovať vety o zhodnosti trojuholníkov v konštrukčných úlohách. Rozhodnúť o podobnosti dvoch trojuholníkov v rovine. Určiť pomer podobnosti dvoch podobných trojuholníkov. Aplikovať vety o podobnosti trojuholníkov vo výpočtových a konštrukčných úlohách.	Zostrojiť dotyčnicu ku kružnici s využitím Tálesovej kružnice. Narysovať vpísanú a opísanú kružnicu trojuholníku. Určiť, pomenovať a narysovať vzájomnú polohu dvoch kružníc. Vyznačiť stredový uhol v kružnici a k nemu prislúchajúci kružnicový oblúk. Vyznačiť stredový uhol v kruhu a k nemu prislúchajúci kruhový výsek. Vyznačiť kruhový odsek. Určiť a používať približnú hodnotu čísla π ($\pi \doteq 3,14$) Vypočítať dĺžku kružnice, kružnicového oblúka. Vypočítať obvod a obsah kruhu.. Vypočítať polomer alebo priemer kruhu ak pozná jeho obvod. Aplikovať vzťah medzi priemerom a polomerom kružnice a kruhu. Charakterizovať, vymenovať vlastnosti a triediť priestorové geometrické útvary (pravidelný hranol a ihlan) a ich významné prvky. Načrtnúť a narysovať pravidelný hranol a ihlan vo voľnom rovnobežnom premietaní. Zaznamenať a vytvoriť nárys, pôdorys, bokorys, sieť pravidelných hranolov a ihlanov a stavieb z nich. Identifikovať a znázorniť na náčrte pravidelného hranola a ihlana viditeľné a neviditeľné hrany a ich základné prvky. Načrtnúť a narysovať sieť pravidelného hranola a ihlana.	Odhadnúť a vypočítať objem a povrch valca.

			<i>Vypočítat' povrch a objem pravidelného hranola a ihlana.</i> Konceptualizovať a zovšeobecňovať geometrické činnosti vedúce ku vzniku množín bodov s danou vlastnosťou a aplikovať ich pri riešení konštrukčných úloh v planimetrii.	

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	7. cieľ: Konceptualizovať a zovšeobecňovať matematické situácie a skúsenosti z ich riešenia, hľadať alternatívne stratégie a využívať primerané argumenty na zdôvodnenie. (C7)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Zdôvodniť na primeranej úrovni kritériá deliteľnosti 2, 5, 10, 100 a na neformálnej úrovni odôvodniť kritériá deliteľnosti 3 a 9. Objaviť princíp nekonečna v algoritme delenia ak podiel je periodické číslo. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s kladnými desatinnými číslami. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím grafov a tabuliek. Diskutovať o vhodnosti použitia aritmetického priemeru a mediánu. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na obvod a obsah štvorca a obdĺžnika. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na objem a povrch kocky a kvádra. Argumentovať o dostatočnosti odhadu či potreby presného	Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím najmenšieho spoločného násobku a najväčšieho spoločného deliteľa. Diskutovať a zdôvodniť kedy zlomok nemá zmysel a kedy sa rovná nule. Diskutovať o význame hodnôt vyšších ako 100 % a nižších ako 1 %. Posudzovať výhodnosť zliav, vkladov a úverov. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím percent a promile. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy z finančnej matematiky a jednoduchého úrokovania. Diskutovať o závislostiach medzi rôznymi veličinami a opísať ich závislosť. Diskutovať o vzťahu medzi zmenou dĺžok strán /hrán geometrických útvarov a telies a ich obvodov, obsahov, povrchov a objemov.	Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s celými a racionálnymi číslami (kladnými i zápornými). Nájsť, zdôvodniť a opraviť chyby v postupe výpočtu s celými číslami. Diskutovať o existencii riešenia lineárnej rovnice s jednou neznámou. Navrhnuť stratégiu riešenia zložitejších kombinatorických situácií a diskutovať o nich. Diskutovať o miere pravdepodobnosti rôznych udalostí. Sformulovať a odôvodniť vlastné pravidlo pre riešenie kombinatorických situácií. Výjadriť pravdepodobnosť pre výrazy používané v bežnom jazyku (asi, určite, možno, zriedka a pod.) a diskutovať o subjektívnom vnímaní týchto výrazov. Diskutovať a argumentovať o podmienkach existencie geometrických útvarov.	Využívať matematické poznatky, symbolické a formálne množinové operácie a vzťahy na riešenie úloh vyžadujúcich logické uvažovanie, formuláciu záverov, interpretáciu a argumentáciu. Využívať a tvoriť reprezentácie zhodných útvarov. Uviesť príklady osovo a stredovo súmerných útvarov v bežnom živote. Tvorivo vyplniť rovinu mozaikou podľa predlohy alebo vlastného návrhu. Uvažovať o obmedzeniach použitia matematických reprezentácií, používať prevažne symbolické reprezentácie a vyberať vhodné matematické nástroje (vrátane digitálnych) na riešenie problémov. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím reálnych čísel. Diskutovať o podmienkach riešiteľnosti rovnice s neznámou v menovateli. Diskutovať o existencii riešenia lineárnej nerovnice s jednou neznámou. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím funkčných závislostí.

	merania v praktických situáciách.	Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na priamu a nepriamu úmernosť. Diskutovať o polohe ortocentra vzhľadom na typ trojuholníka. Skúmať možné polohy ťažiska, ortocentra a stredu opísanej kružnice aj pomocou dynamickej geometrie. Diskutovať o počte riešení konštrukčnej úlohy trojuholníka. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na obvod a obsah trojuholníka. Využívať vlastnosti podobnosti pri riešení praktických úloh na zisťovanie skutočných vzdialeností výšok a rozmerov predmetov v teréne. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím mierky mapy a plánu. Vysvetliť podstatu zhodnosti a podobnosti a zdôvodniť riešenia súvisiace so zhodnými a podobnými zobrazeniami.	Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na obvod a obsah rovnobežníka, lichobežníka a pravidelného n-uholníka. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na dĺžku kružnice a obvod a obsah kruhu. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy na objem a povrch pravidelného hranola a ihlana. Objaviť a zapísať vzťah medzi počtom vrcholov stien a hrán pravidelných telies. Riešiť problémové úlohy o vzťahoch medzi dvojrozmernými a trojrozmernými útvarmi. Objaviť a opísať množinu bodov, ktorá tvorí Tálesovu kružnicu. Diskutovať o množinách bodov s danou vlastnosťou.	Diskutovať o informáciách s pravdepodobnostným charakterom z bežného života. Interpretovať získané údaje zo štatistického prieskumu. Odôvodniť a vyvodiť závery z výsledkov štatistického prieskumu. Diskutovať o relevantnosti, presnosti a význame štatistických výskumov a prieskumov. Riešiť aplikačné a kontextové úlohy s využitím Pytagorovej vety.

Obsahový štandard	Komponenty		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Čísla a operácie s číslami	Prirodzené čísla, vlastnosti a operácie (C1, C2, C7)	Pojmy: Aktívne: deliteľnosť, zvyšok po delení, násobok, deliteľ. Vzťahy: deliteľnosť prirodzených čísel: kritériá deliteľnosti. Postupy: Riešenie úloh s viacerými operáciami (aj pomocou digitálnych nástrojov) a aplikovanie poradia operácií s prirodzenými číslami; objavovanie, používanie a	Pojmy: Aktívne: prvočíslo, zložené číslo, najmenší spoločný násobok, najväčší spoločný deliteľ. Vzťahy: zložené číslo ako súčin prvočísel; súdeliteľné a nesúdeliteľné čísla. Postupy: hľadanie najmenšieho spoločného násobku a najväčšieho spoločného deliteľa; rozklad prirodzeného čísla na súčin prvočísel.		

			overovanie kritérií deliteľnosti 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel (modely z reálneho sveta), používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie prirodzených čísel. matematické modelovanie – navrhovanie stratégie na riešenie problémov s využitím prirodzených čísel a operácií s nimi aj s využitím ich vlastností a kritérií deliteľnosti prirodzených čísel. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – správne používanie terminológie pri opisovaní vlastností prirodzených čísel, argumentovanie kritéria deliteľnosti 2, 5, 10, 100 na kognitívne primeranej úrovni a na neformálnej úrovni odôvodnenie kritéria deliteľnosti 3 a 9.	Matematické praktiky: matematické reprezentácie – vhodné (grafické, symbolické) reprezentovanie čísla deliteľného, resp. nedeliteľného daným prirodzeným číslom. matematické modelovanie – riešenie kontextových úloh s prirodzenými číslami a aplikačné úlohy s využitím najmenšieho spoločného násobku a najväčšieho spoločného deliteľa.		
		Celé čísla, vlastnosti a operácie (C1, C2, C3, C7)			Pojmy: Aktívne: kladné a záporné celé číslo; opačné čísla, absolútna hodnota. Vzt'ahy: porovnávanie a usporiadanie celých čísel; priorita operátorov; aritmetické operácie s celými číslami. Postupy: znázorňovanie a určovanie celých čísel na číselnej osi; určovanie opačných celých čísel;	

					porovnávanie a usporiadanie celých čísel; aplikovanie a vysvetľovanie pamäťových, písomných a elektronických algoritmov aritmetických operácií s celými číslami (sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie); určenie absolútnej hodnoty celého čísla a objavenie jej geometrického významu. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácie celých čísel (modely z reálneho sveta); používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie celých čísel. matematické modelovanie – navrhovanie stratégie a riešenie aplikačných úloh s využitím (kladných a záporných) celých čísel, ich vlastností a operácií s nimi, vykonávanie skúšky správnosti. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie celých čísel; správne používanie terminológie a opis vlastností celých čísel v diskusiách a písomnej komunikácii; hľadanie, zdôvodnenie a oprava chyby vo výpočtovom postupe s celými číslami.	
		Racionálne čísla, vlastnosti a operácie	Pojmy: Aktívne: desatinné číslo, desatinná čiarka, celá a desatinná časť desatinného čísla, zlomok, čitateľ, menovateľ. Pasívne:	Pojmy: Aktívne: zlomková čiara, spoločný menovateľ, základný tvar zlomku, desatinný zlomok, zložený zlomok, percento (%), základ, počet	Postupy: Určovanie absolútnej hodnoty racionálnych čísel, porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie záporných desatinných čísel, znázornenie	

		periodické číslo, perióda Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie desatinných čísel. Postupy: porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie kladných desatinných čísel, znázornenie desatinných čísel na kladnej časti číselnej osi, rozvinutý zápis čísla v desiatkovej sústave; vykonávanie aritmetických operácií s desatinnými číslami (súčet, rozdiel, súčin, podiel); objavenie periodických čísel a určovanie periódy; Matematické praktiky: matematické reprezentácie – aktívne používanie rôznych reprezentácií desatinných čísel; využívanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie desatinných čísel. matematické modelovanie – vykonávanie aritmetických operácií s desatinnými číslami pri riešení a interpretácii aplikačných úloh; využívanie zaokrúhľovania, odhadu a približných hodnôt desatinných čísel pri riešení aplikačných úloh. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie, zapisovanie, grafické znázornenie desatinných čísel a ich zaokrúhlených hodnôt; zdôvodnenie algoritmu pre aritmetické operácie s desatinnými číslami.	percent, hodnota prislúchajúca počtu percent. Pasívne: rozšírený tvar zlomku, prevrátený zlomok, zmiešané číslo; promile, úrok, jednoduché úrokovanie; úroková miera, pôžička, úver, vklad, debet, kredit, rozpočet, transakcia, istina, DPH. Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie racionálnych čísel, ekvivalencia zlomkov; súvislosti medzi rôznymi vyjadreniami racionálnych čísel: zlomok, desatinné číslo, percento. Postupy: zlomky – modelovanie zlomkov ako časti celku a ako počet prvkov časti celku, reprezentovanie zlomku ako čísla a ako operátora; tvorba ekvivalentných zlomkov; porovnávanie a usporiadanie zlomkov, zjednodušovanie zlomkov, rozširovanie zlomkov, úprava zloženého zlomku, úprava zmiešaného čísla na zlomok a opačne; uvažovanie a rozhodovanie, kedy má/nemá zlomok zmysel; aritmetické operácie so zlomkami; výpočet zlomkovej časti z celku; zápis zlomkov v tvare desatinných čísel a naopak; odhad veľkosti zlomku a odhad výsledku aritmetickej operácie so zlomkami; percentá – určovanie 1 % ako stotiny základu a 1 promile ako tisíciny základu, určovanie a výpočet percent, základu, hodnoty prislúchajúcej	desatinných čísel na zápornej časti číselnej osi. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – aktívne používanie rôznych reprezentácií záporných desatinných čísel; využívanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie záporných desatinných čísel. matematické modelovanie – vykonávanie aritmetických operácií so zápornými desatinnými číslami pri riešení a interpretácii aplikačných úloh; využívanie zaokrúhľovania, odhadu a približných hodnôt záporných desatinných čísel pri riešení aplikačných úloh. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie, zapisovanie, grafické znázornenie záporných desatinných čísel a ich zaokrúhlených hodnôt; zdôvodnenie algoritmu pre aritmetické operácie so zápornými desatinnými číslami.

			počtu percent; výpočet výšky zľavy (resp. ceny po zľave), určovanie a výpočet ceny bez DPH a s DPH; čítanie a interpretácia údajov súvisiacich s počtom percent/promile z diagramov; výpočet istiny, úroku z danej istiny pri danej úrokovej miere; tvorba rozpočtu (rodinného, na výlet, oslavu a pod.). Matematické praktiky: matematické reprezentácie – aktívne používanie rôznych reprezentácií zlomkov a percent; využívanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie racionálnych čísel. matematické modelovanie – analyzovanie a navrhovanie riešenia aplikačných úloh s využitím reprezentácií a vzťahov medzi racionálnymi číslami, vykonávanie aritmetických operácií s racionálnymi číslami pri riešení a interpretácii aplikačných úloh; využívanie zaokrúhľovania, odhadu a približných hodnôt racionálnych čísel pri riešení aplikačných úloh; riešenie primeraných kontextových úloh z oblasti finančnej gramotnosti. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie, zapisovanie, grafické znázornenie racionálnych čísel a ich zaokrúhlených hodnôt; zdôvodnenie algoritmu pre aritmetické operácie s racionálnymi číslami; diskutovanie		

				o význame hodnôt vyšších ako 100 % a nižších ako 1 %, posudzovanie reálnych situácií o výhodnosti zliav.		
		Reálne čísla, vlastnosti a operácie (C1, C2, C3, C7)				Pojmy: Aktívne: druhá a tretia mocnina a odmocnina, číslo π (pi). Pasívne: základ (mocnenec), exponent (mociteľ), stupeň odmocnenia, základ odmocniny; celočíselný exponent; iracionálne číslo. Vzťahy: Súvis mocnín čísla 10 s predponami; vzťahy medzi reprezentáciami druhej a tretej mocniny (obsah štvorca, objem kocky). Postupy: Zapisovanie súčinu väčšieho počtu rovnakých činiteľov v tvare mocniny a opačne; algoritmy počítania druhých a tretích mocnín, resp. mocnín racionálnych čísel s celočíselným exponentom s využitím digitálnych nástrojov; práca s mocninami čísla 10, čítanie, zapisovanie, znázorňovanie na číselnej osi, približné hodnoty reálnych čísel a ich porovnávanie; používanie vedeckého zápisu čísla ($a \cdot 10^n$, $1 \leq a \leq 10$); narábanie s veľmi veľkými a veľmi malými číslami (umocnenie čísel medzi 0 a 1, umocnenie čísel väčších ako 1); odhadovanie a zaokrúhľovanie reálnych čísel. Matematické praktiky:

						matematické reprezentácie – používanie rôznych reprezentácií reálnych čísel (vrátane miesta na číselnej osi s danou presnosťou); využívanie geometrickej reprezentácie druhej/tretej mocniny/odmocniny a čísla π. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím reálnych čísel a ich vlastností a aplikovanie operácii s reálnymi číslami; využívanie odhadu a približných hodnôt pri riešení praktických úloh. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie druhej a tretej mocniny ľubovoľného racionálneho čísla; používanie rôzneho vyjadrenia reálnych čísel v komunikácii a diskusiách pri riešení problémov.

Komponenty		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Závislosti, vzťahy a práca s	Algebraické výrazy, rovnice a nerovnice (C2, C3, C7)			Pojmy: Aktívne: výraz, hodnota číselného výrazu, koeficient, premenná, člen s premennou, neznáma, lineárna rovnica, pravá a ľavá strana rovnice, riešenie (koreň) rovnice. Pasívne: číselný výraz, algebrický výraz, výraz s jednou a viacerými premennými. Vzťahy: Rovnosť a nerovnosť číselných výrazov; ekvivalencia algebrických výrazov.	Pojmy: Aktívne: lineárna nerovnica s jednou neznámou, pravá a ľavá strana nerovnice, riešenie (koreň) nerovnice. Pasívne: výraz s premennou v menovateli; podmienka riešiteľnosti. Vzťahy: Podmienka pre výraz s premennou v menovateli a pre riešenie rovnice a nerovnice;

				Postupy: Určovanie hodnoty výrazu, dosadzovanie čísel za premenné, rozhodovanie o rovnosti/nerovnosti číselných a algebrických výrazov; aritmetické operácie s číselnými a algebrickými výrazmi; modelovanie súčtu, rozdielu a súčinu mnohočlenov; zjednodušovanie výrazov s premennými; roznásobovanie zátvoriek, vynímanie pred zátvorku; tvorba číselných a algebrických výrazov opisujúcich reálnu alebo matematickú situáciu; reprezentácia a vykonávanie ekvivalentných úprav a riešenie rovníc s jednou neznámou a skúška správnosti; vyjadrovanie a výpočet neznámej zo vzorca; Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie súčtu a rozdielu mnohočlenov pomocou konkrétnych reprezentácií členov; modelovanie súčinu dvojčlena typu $(a + b) \cdot (c + d)$ ako obdĺžnika so stranami $(a + b)$ a $(c + d)$; analogicky súčiny typu $(a - b) \cdot (c + d)$, súčin dvojčlena a trojčlena atď. matematické modelovanie – používanie symbolického jazyka pri tvorbe výrazov podľa slovného opisu; používanie symbolického jazyka pri matematizácii problému vedúceho k použitiu lineárnych rovníc; navrhovanie vhodnej stratégie riešenia slovných úloh, jej modelovanie a riešenie pomocou lineárnych rovníc.	súvis algebrického a grafického vyjadrenia rovnice a nerovnice. Postupy: Určovanie, kedy má/nemá výraz zmysel; použitie analógií s operáciami so zlomkami pri sčte, pri rozdieli a pri súčine lomených výrazov; úprava na spoločného menovateľa (aj s premennou v menovateli); modelovanie druhej mocniny dvojčlena $(a \pm b)^2$ a $a^2 - b^2$ a úpravy výrazov, ktoré ich obsahujú, určovanie podmienok riešiteľnosti rovníc/nerovnic; reprezentácia a vykonávanie ekvivalentných úprav a riešenie nerovnic s jednou neznámou a skúška správnosti; vyjadrovanie a výpočet neznámej zo vzorca (napr. Pytagorova veta); zápis slovnej podmienky nerovnicou; riešenie jednoduchých sústav lineárnych rovníc a nerovnic na prípravnej úrovni, grafické riešenie (aj s využitím vhodného digitálneho nástroja). Matematické praktiky: Matematické reprezentácie - výraz $(a \pm b)^2$ ako obsah štvorca so stranou $(a + b)$ resp. $(a - b)$; výraz $a^2 - b^2$ ako obsah obdĺžnika so stranami $(a + b)$ a $(a - b)$; použitie vhodných pomôcok na reprezentáciu ekvivalentných úprav. Matematické modelovanie - používanie symbolického jazyka pri matematizácii problému

					matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – slovná interpretácia výrazov a rovníc; diskutovanie o neznámej vo vyjadrení výrazu, rovnice; interpretovanie, obhajovanie a odôvodňovanie postupu a výsledku v kontexte riešenej situácie.	vedúceho k použitiu lineárnych nerovníc; navrhovanie vhodnej stratégie riešenia slovných úloh, jej modelovanie a riešenie pomocou lineárnych nerovníc a ich úprav, overovanie riešenia; interpretovanie matematického modelu slovnej úlohy vyjadrenej rovnicou/nerovnicou. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – slovná interpretácia nerovníc; diskutovanie o neznámej vo vyjadrení rovnice a o podmienkach riešiteľnosti úlohy; diskutovanie o častých chybách pri použití algebrických identít (napríklad $(a + b)^2 \neq a^2 + b^2$) a argumentácia s pomocou reprezentácií, odôvodňovanie riešenia rovnice a nerovnice.
		Pomer, úmernosti a postupnosti (C3, C4, C7)		Pojmy: Aktívne: pomer, priama a nepriama úmernosť, postupnosť, člen postupnosti. Pasívne: prevrátený pomer, postupný pomer ako skrútený zápis jednoduchých pomerov; mierka mapy a plánu. Vzťahy: Zväčšenie/zmenšenie čísla/množstva vyjadrené zlomkom, desatinným číslom i percentom; vzťah medzi zmenou dĺžok strán, resp. hrán a vplyvom na obsah, obvod útvaru, prípadne povrch a objem telesa; priamo úmerné a nepriamo úmerné	Postupy: čítanie a použitie údajov z grafu alebo z tabuľky priamej a nepriamej úmernosti, zostavenie grafu priamej úmernosti, zostavenie tabuľky závislosti. Matematické praktiky: matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – symbolické a grafické vyjadrovanie závislostí a vytváranie ich kontextu.	

			závislosti; vzťahy medzi členmi postupností. Postupy: Rozdeľovanie, zväčšovanie a zmenšovanie čísla/množstva v danom pomere; zisťovanie skutočnej veľkosti/vzdialenosti využitím mierky mapy a plánu; tvorba jednoduchého plánu s využitím vhodnej mierky; rozhodovanie o vzťahu priamej a nepriamej úmernosti, objavovanie a aplikovanie metód na výpočet priamej a nepriamej úmernosti, objavovanie pravidiel zložitejších postupností (obrázkové, číselné) a doplnenie chýbajúcich členov. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – rozoznávajú a používajú reprezentácií rôznych závislostí (úmernosti, postupnosti) a práca s reprezentáciami pomeru (mapy, plány). matematické modelovanie – navrhovanie stratégie a riešenie kontextových úloh na priamu a nepriamu úmernosť a primerané slovné úlohy na pomer, praktické úlohy s použitím mierky plánu a mapy aj za pomoci digitálnych technológií. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – ústne vyjadrovanie podstaty závislostí; zapisovanie; vysvetľovanie významu a použitie pomeru na mapách a vysvetlenie činnosti		

			súvisiacej s tvorbou a použitím plánov.		
		Základy práce s funkciami a lineárna funkcia (C3, C7)		Pojmy: Aktívne: súradnicové osi, súradnice bodu. Pasívne: pravouhlý systém súradníc, sústava súradníc v rovine. Postupy: Používanie pravouhlej súradnicovej sústavy na znázornenie bodov (daných súradnicami), úsečiek alebo mnohoúhelníkov; doplnenie chýbajúcej súradnice bodu vyznačeného v súradnicovej sústave. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie pravouhlej súradnicovej sústavy ako univerzálneho modelu na znázornenie bodov.	Pojmy: Aktívne: lineárna funkcia, graf. Pasívne: funkcia, funkčná hodnota, graf funkcie; lineárna závislosť. Vzťahy: Najväčšia, najmenšia, nulová hodnota; bod na grafe a vzťah medzi jeho prvou a druhou súradnicou; súvislosti medzi reprezentáciami lineárnej funkcie (tabuľka, predpis, graf). Postupy: Prevod medzi reprezentáciami lineárnej funkcie (predpis, graf, tabuľka) aj s využitím digitálnych nástrojov; práca s vlastnosťami funkcií na intuitívnej a prípravnej úrovni pomocou čítania z grafu (určenie najväčšej a najmenšej hodnoty, monotónnosť funkcie, priesečníky grafu s osami). Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie pravouhlej súradnicovej sústavy ako univerzálneho modelu na znázornenie funkčných závislostí; využívanie reprezentácií lineárnej funkcie (tabuľka, predpis, graf). matematické modelovanie – navrhovanie stratégie a riešenia úlohy s využitím jednoduchých funkčných závislostí a interpretovanie výsledkov, riešenie aplikačných úloh s

					využitím funkčných závislostí a pozorovanie priebehu funkcie. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – ústne, písomné, symbolické a grafické vyjadrovanie funkčných vzťahov, vytváranie ich kontextu; zovšeobecňovanie a argumentovanie lineárnej závislosti.
		Pokročilé kombinatorické postupy a nástroje (C4, C7)	Pojmy: Pasívne: usporiadanie prvkov bez opakovania. Postupy: Hľadanie organizačného princípu kombinatorických situácií; systematické vypisovanie alebo grafické znázornenie možností podľa zvoleného kritéria bez opakovania. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – rozhodovanie a výber vhodnej reprezentácie prvkov bez opakovania a ich usporiadania v kombinatorických situáciách (tabuľka, strom alebo iný diagram).	Pojmy: Pasívne: usporiadanie prvkov s opakovaním. Postupy: Hľadanie organizačného princípu kombinatorických situácií; systematické vypisovanie alebo grafické znázornenie možností podľa zvoleného kritéria s opakovaním. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – rozhodovanie a výber vhodnej reprezentácie prvkov s opakovaním a ich usporiadania v kombinatorických situáciách (tabuľka, strom alebo iný diagram).	Pojmy: Pasívne: usporiadanie prvkov s opakovaním a bez opakovania. Vzťahy: Pravidlo súčinu a súčtu. Postupy: Objavenie pravidla súčtu a súčinu a aplikovanie pravidla pri určovaní počtu možností. Matematické praktiky: matematické modelovanie – navrhovanie stratégie riešenia zložitejších kombinatorických situácií a ich conceptualizácia, vyhodnocovanie a aplikovanie podmienok pri usporadúvaní prvkov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – formulovanie a odôvodňovanie vlastného pravidla pre zistenie počtu objektov vybraných z daného súboru; používanie kvantifikátorov v komunikácii pri riešení kombinatorických úloh, zdôvodňovanie ich významu a vplyvu na počet riešení úlohy.

		Riešenie zložitejších pravdepodobnostných situácií (C4, C7)			Pojmy: Aktívne: udalosť, istá, možná, nemožná udalosť. Vzťahy: Vzťah medzi experimentálnou a teoretickou pravdepodobnosťou (na primeranej kognitívnej úrovni); udalosť a k nej doplnková udalosť. Postupy: Vykonávanie jednoduchých pokusov (hier) a pozorovanie pravdepodobnosti udalosti v závislosti od počtu pokusov; porovnávanie rôznych udalostí vzhľadom na mieru ich pravdepodobnosti. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – narábanie s modelmi a vytváranie jednoduchých modelov pre nemožné, možné a isté udalosti, tiež pre veľmi nepravdepodobné a veľmi pravdepodobné udalosti. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vyjadrovanie pravdepodobnosti pre výrazy používané v bežnom jazyku (asi, určite, možno, zriedka a pod.) a diskusia o subjektívnom vnímaní týchto výrazov.	Pojmy: Aktívne: pravdepodobnosť. Pasívne: doplnková pravdepodobnosť; experimentálna a teoretická pravdepodobnosť. Vzťahy: Pravdepodobnosť a k nej doplnková pravdepodobnosť. Postupy: Určenie pravdepodobnosti jednoduchých nezávislých javov; určenie doplnkovej pravdepodobnosti. Matematické praktiky: Matematické reprezentácie – využívanie vhodných grafických reprezentácií (Vennov diagram, strom) pre určenie pravdepodobnosti pri jednoduchých a opakovaných pokusoch. matematické modelovanie – zovšeobecnenie pozorovaných postupov do jednoduchých pravidiel; zostavovanie matematického modelu jednoduchej pravdepodobnostnej reálnej situácie, ktorú možno simulovať; využívanie poznatkov o pravdepodobnosti jednoduchých nezávislých javov a ich opakovania pri tvorbe jednoduchých hypotéz a ich overovania; sledovanie informácií s pravdepodobnostným charakterom v bežnom živote a ich konfrontácia so skutočnosťou. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia –

						formulovanie odhadov pravdepodobnosti a diskutovanie o priebehu a výsledku pravdepodobnostných situácií v jednoduchých pokusoch a hrách;
		Pokročilé nástroje na prácu s údajmi (C5, C7)	Pojmy: Aktívne: údaj, hodnota, aritmetický priemer, medián, najmenšia (minimálna) a najväčšia (maximálna) hodnota. Vzťahy: Charakteristiky polohy (priemer, medián) a vzťahy medzi nimi a hodnotami v štatistickom súbore (neformálna úroveň) Postupy: Vyhľadanie alebo doplnenie údajov v texte, tabuľke alebo diagrame; určovanie absolútnej počtosti; určovanie aritmetického priemeru, mediánu a rozhodovanie o vhodnosti ich použitia. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – voľba vhodnej reprezentácie údajov a charakteristík na opis súboru údajov; porovnávanie rôznych znázornení dát (tabuľka, kruhový, stĺpcový a iné diagramy) daného súboru údajov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých pojmov matematickej štatistiky v komunikácii a argumentácii; diskutovanie dostupných jednoduchých reprezentácií a			Pojmy: Aktívne: Frekvenčná tabuľka/graf. Pasívne: štatistika, štatistický súbor, štatistická jednotka a znak, dáta, štatistický prieskum; absolútna a relatívna početnosť. Vzťahy: Súvis priemernej absolútnej odchýlky s rozložením údajov v súbore. Postupy: Určovanie relatívnej počtosti; výpočet priemernej absolútnej odchýlky a interpretácia jej významu ako charakteristiky súboru dát; tvorba frekvenčných tabuliek a grafov, aj využitím vhodného digitálneho nástroja; interpretácia získaných dát. Matematické praktiky: matematické modelovanie – modelovanie vplyvu vlastností výberu na výsledky štatistických výskumov; zostavenie, vyhodnotenie a prezentovanie jednoduchých štatistických prieskumov a odôvodnenie voľby metódy a krokov; využívanie vhodných/dostupných digitálnych nástrojov na spracovanie údajov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – kritické posudzovanie a

			vyhodnotenie údajov z bežného života.			interpretovanie dostupných jednoduchých reprezentácií a vyhodnotenie údajov z bežného života; diskutovanie o reprezentatívnosti a veľkosti výberu na presnosť štatistického výskumu.
	Komponenty		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Geometria	Rovinné geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy (C6, C7)	Pojmy: Aktívne: rovnobežné a rôznobežné priamky, uhol, ramená uhla, vrchol uhla; priamy, pravý, ostrý, tupý, uhol väčší ako priamy; os uhla; vrcholový, susedný uhol. Vzťahy: Vzájomné polohy útvarov; súčet vnútorných uhlov v trojuholníku. Postupy: Opisovanie, pomenovanie a charakteristika významných prvkov a vlastností rovinných útvarov (body, priamky, polpriamky, úsečky, uhly), triedenie rovinných útvarov (body, priamky, polpriamky, úsečky, uhly) podľa vlastností, práca s modelmi a nemodelmi útvarov, hľadanie príkladov a protipríkladov geometrických situácií; rozhodovanie o vzájomných polohách priamok a ich konštrukcia; konštrukcia uhla. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – tvorba a využívanie reprezentácie modelov a nemodelov rovinných útvarov (napr. pomocou	Pojmy: Aktívne: trojuholník (vrcholy, strany), pravouhlý, ostrouhlý a tupouhlý trojuholník; rovnostranný, rovnoramenný, rôznostranný trojuholník; základňa a ramená rovnoramenného trojuholníka, odvesny a prepona pravouhlého trojuholníka, významné prvky trojuholníka (výška, päta výšky, ťažnica, ťažisko, priesečník výšok), trojuholníková nerovnosť; vnútorný a vonkajší uhol trojuholníka. Vzťahy: Súčet vnútorných uhlov v trojuholníku. vzťah medzi vnútorným a vonkajším uhlom v trojuholníku, vlastnosti a vzťahy významných prvkov v trojuholníku; trojuholníková nerovnosť; ťažnica a vzdialenosť ťažiska od strany a vrcholu (deliaci pomer); Postupy: Opisovanie, pomenovanie a charakteristika významných prvkov a vlastností trojuholníkov, triedenie trojuholníkov podľa	Pojmy: Aktívne: rovnobežky preťaté priecťou, striedavý a súhlasný uhol, vnútorný a vonkajší uhol mnohoúhelníka; štvoruholník, rovnobežník, pravouholník (štvorec, obdĺžnik), kosoštvorec, kosodĺžnik, lichobežník (pravouhlý, rovnoramenný, všeobecný), základňa, rameno, výška lichobežníka; mnohoúhelník; pravidelný šesťuholník, pravidelný osemuholník; kružnica a kruh (stred, polomer, priemer), kružnicový oblúk, dotyčnica. Vzťahy: Súčet vnútorných uhlov v štvoruholníku; vlastnosti súhlasných a striedavých uhlov; vlastnosti štvoruholníkov a ich klasifikácia podľa počtu a dĺžky strán, veľkosti vnútorných uhlov, vlastností uhlopriečok a ich priesečníkov; vzťah polomeru a priemeru, stredový uhol. Postupy: Opisovanie, pomenovanie a charakteristika významných prvkov a vlastností rovinných útvarov, triedenie rovinných útvarov	

			štvorcovej, trojuholníkovej alebo inej siete, konštruovaním pomocou rysovacích alebo softvérových nástrojov) podľa daných vlastností v rôznych polohách a veľkostiach; hľadanie útvarov so zadanými vlastnosťami pomocou náčrtov.	vlastností, práca s modelmi a nemodelmi útvarov, hľadanie príkladov a protipríkladov geometrických situácií; modelovanie a konštrukcia výšok a ťažníc a osí strán a objavenie, že každá trojica sa pretína v jednom bode (ortocentrum, ťažisko); objav vlastností priesečníka osí strán (stred opísanej kružnice); skúmanie možných polôh ťažiska, ortocentra a stredu opísanej kružnice pomocou dynamickej geometrie; konštrukcie trojuholníka s využitím množín bodov danej vlastnosti, zdôvodnenie a využitie trojuholníkovej nerovnosti; Matematické praktiky: matematické modelovanie – používanie skúseností a poznatkov o rovinných útvaroch pri návrhu stratégií a riešení polohových a metrických geometrických úloh v matematickom aj aplikačnom kontexte; modelovanie reálnych problémov planimetrického charakteru pomocou geometrických nástrojov a algoritmov, využívanie nástrojov na realizáciu riešenia geometrického problému, interpretovanie a využívanie výsledkov v reálnych súvislostiach; využívanie polohových a metrických vlastností útvarov pri riešení konštrukčných úloh.	(štvoruholníkov- rovnobežníkov a lichobežníkov) podľa vlastností, práca s modelmi a nemodelmi útvarov, hľadanie príkladov a protipríkladov geometrických situácií; porozumenie pojmom medzikružie, tetiva, sečnica, nesečnica; identifikácia súhlasných a striedavých uhlov a ich využitie pri riešení geometrických úloh; konštrukcia štvoruholníkov; konštrukcia výšok a ďalších významných prvkov v štvoruholníku, konštrukcia pravidelného šesťuholníka; konštrukcia kružnice, určovanie vzdialenosti stredu od tetivy, objavenie postupu konštrukcie a konštrukcia dotyčnice ku kružnici; identifikácia kružnicového oblúka prislúchajúcich stredovému uhlu; riešenie polohových a metrických konštrukčných úloh s využitím množín bodov danej vlastnosti. Matematické praktiky: matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie terminológie rovinnej geometrie, diskutovanie o polohových aj metrických vlastnostiach rovinných útvarov; diskutovanie a argumentovanie o podmienkach existencie geometrických útvarov, diskusia o výbere vlastností, ktoré definujú zvolený útvar, slovné opisovanie a formálne zapisovanie postupu geometrickej konštrukcie a zdôvodnenie riešenia primeranou argumentáciou o vzťahoch medzi	

					významnými prvkami útvarov a využitím množín bodov so spoločnou vlastnosťou.	
		Priestorové geometrické útvary, vlastností a vzťahy (C6, C7)	Pojmy: Aktívne: kocka, kváder, vrchol, hrana, stena, sieť telesa; pohľad spredu, zhora a z boku. Pasívne: teleso (jednoduché a zložené), nárys, pôdorys a bokorys. Vzťahy: Hierarchické a inkluzívne vzťahy medzi priestorovými útvarmi; vzťahy medzi počtom vrcholov, stien a hrán kocky a kvádra. Postupy: Určovanie a triedenie jednoduchých telies (kocka, kváder) na základe ich vlastností, určovanie kritérií triedenia; objavovanie hierarchických a inkluzívnych vzťahov medzi priestorovými útvarmi; zaznamenávanie a tvorba modelov jednoduchých telies a stavieb z telies (voľné rovnobežné premietanie, nárys, pôdorys a bokorys, sieť telies); tvorba telies z kociek a kvádrov podľa záznamu alebo slovného opisu; identifikácia a znázorňovanie viditeľných a neviditeľných hrán v pohľade; objavovanie vzťahov medzi počtom vrcholov, stien a hrán pravidelných telies; identifikácia a konštrukcia siete telies, modelovanie sietí kocky využitím dĺžky siete; určovanie a tvorba		Pojmy: Aktívne: hranol, ihlan, výška telesa, podstava, plášť. Pasívne: hranol (kolmý, pravidelný, n-boký), ihlan (pravidelný, n-boký), Vzťahy: Hierarchické a inkluzívne vzťahy medzi priestorovými útvarmi; vzťahy medzi počtom vrcholov, stien a hrán pravidelných hranolov a ihlanov. Postupy: Určovanie a triedenie jednoduchých telies (hranol, ihlan) na základe ich vlastností, určovanie kritérií triedenia; objavovanie hierarchických a inkluzívnych vzťahov medzi priestorovými útvarmi; zaznamenávanie a tvorba modelov jednoduchých telies a stavieb z telies (voľné rovnobežné premietanie, nárys, pôdorys a bokorys, sieť telies); identifikácia a znázorňovanie viditeľných a neviditeľných hrán v pohľade; objavovanie vzťahov medzi počtom vrcholov, stien a hrán pravidelných telies; identifikácia a konštrukcia siete telies; určovanie a tvorba pohľadov na jednoduché a zložené telesá. Matematické praktiky: matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikovanie o vlastnostiach telies a ich významných prvkoch; interpretovanie rôznych záznamov telies a ich zdôvodnenie, identifikovanie chyby a navrhovanie jej korekcie.	

			pohľadov na jednoduché a zložené telesá. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – tvorba a používanie rôznych reprezentácií (predmetné modely a záznamy) jednoduchých telies na skúmanie ich významných prvkov a vlastností; tvorba modelov sietí jednoduchých telies pomocou konštrukčných nástrojov alebo softvéru; tvorba a používanie modelov zložených telies a stavieb z telies		predstavivosti a problémové úlohy o vzťahoch medzi dvojrozmernými a trojrozmernými útvarmi, medzi jednoduchými a zloženými telesami. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne opisovanie, pomenovanie a zaznamenanie jednoduchých a zložených telies v rôznych veľkostiach a polohách;	
		Pokročilé postupy merania a určovania miery (C6, C7)	Pojmy: Aktívne: veľkosť uhla, uhlomer; stupeň, minúta; obvod, jednotky dĺžky; obsah, jednotky obsahu (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, km^2, a, ha); povrch a objem telies (kocka, kváder); jednotky povrchu (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, km^2), jednotky objemu (mm^3, cm^3, dm^3, m^3, cl, ml, dl, l, hl); jednotky hmotnosti (g, dg, kg, t); Pasívne: výmera. Vzťahy: Vzťah medzi vrcholovými uhlami a susednými uhlami; vzťah medzi stupňami a minútami; vzťahy medzi jednotkami dĺžky a ich premeny; vzťahy medzi jednotkami obsahu a ich premeny; vzťahy medzi jednotkami povrchu a ich premeny; empirická skúsenosť a objavenie vzťahu medzi jednotkami objemu a ich	Vzťahy: Vzťah súčtu vnútorných uhlov trojuholníka. Postupy: Odvedenie a aplikovanie vzťahu o súčte veľkostí vnútorných uhlov v trojuholníku; výpočet veľkosti vnútorného alebo vonkajšieho uhla v trojuholníku. Odhad a výpočet obvodu a obsahu trojuholníka úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie manipulácie alebo vhodných grafických reprezentácií na objavenie vzťahu pre súčet vnútorných uhlov trojuholníka a vzťahu medzi vnútornými a vonkajšími uhlami trojuholníka. matematické modelovanie - využívanie polohových a metrických vlastností útvarov pri riešení konštrukčných úloh.	Pojmy: Aktívne: povrch a objem telies (ihlan, hranol); číslo π (π). Vzťahy: Vzťah súčtu vnútorných uhlov štvoruholníka; vzťah medzi obvodom kruhu a jeho priemerom (využitie historických alebo iných aktivít pre objasnenie približnej hodnoty čísla π ako vzťahu medzi obvodom a jeho priemerom - odhady a približné hodnoty čísla π a jeho geometrická interpretácia). Postupy: Odhad a výpočet obvodu útvarov (rovnobežník, lichobežník, pravidelný n-uholník, kruh, resp. dĺžka kružnice a kružnicového oblúka) úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov, odhad a výpočet obsahu útvarov (rovnobežník, lichobežník, kruh, kruhový výsek, zložený útvar)	Pojmy: Aktívne: povrch a objem telies (valec). Vzťahy: Pytagorova veta a jej význam. Postupy: Využitie Pytagorovej vety; odhad a výpočet objemu a povrchu valca úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov;

		premeny ($1\text{ l} = 1\text{ dm}^3$); vzťahy medzi jednotkami hmotnosti. Postupy: Odhadovanie a určenie veľkosti daného uhla v stupňovej miere s presnosťou na stupne, konštrukcia uhla s danou veľkosťou; určenie súčtu a rozdielu veľkostí uhlov; určenie veľkosti susedného a vrcholového uhla k danému uhlu; prevody medzi stupňami a minútami a naopak. Odhad a výpočet objemu a povrchu kocky a kvádra úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov; premeny jednotiek hmotnosti a ich využitie v praxi. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – tvorba a používanie reprezentácií na vysvetlenie podstaty merania, odhadovanie a určovanie miery (štvorcová sieť, jednotkové kocky a pod.) útvarov; používanie vlastných a univerzálnych jednotiek, rozličné meracie nástroje (vrátane digitálnych) na meranie a určovanie miery útvarov. matematické modelovanie – vytváranie a riešenie geometrických situácií zameraných na proces merania, riešenie primeraných aplikačných úloh na určenie miery rovinných a priestorových útvarov (veľkosť uhla, dĺžka úsečky, obvod, obsah,	úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov; odhad a výpočet objemu a povrchu hranola a ihlana úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie manipulácie alebo vhodných grafických reprezentácií na objavenie vzťahu pre súčet vnútorných uhlov štvoruholníka.	

			objem, povrch) aj s využitím premeny jednotiek. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie správnej terminológie a symbolického jazyka v kontexte určovania miery rovinných a priestorových útvarov; slovné interpretovanie a vysvetľovanie vzťahov súvisiacich s mierou a jednotkami miery; diskutovanie o rôznych postupoch merania a ich presnosti, porovnávanie nameraných hodnôt s predbežným odhadom i výpočtom, argumentácia o dostatočnosti odhadu či potreby presného merania v praktických situáciách.			
		Skúmanie množín bodov v geometrii (C6, C7)	Pojmy: Aktívne: os úsečky, os uhla. Vzťahy: Spoločná vlastnosť bodov ležiacich na významných množinách bodov v rovine (os úsečky, os uhla). Postupy: Skúmanie a opis množín bodov s danou vlastnosťou (vrátane osi úsečky, osi uhla); konštrukcia množín bodov s danou vlastnosťou (os úsečky, os uhla) pomocou rysovacích nástrojov alebo geometrického softvéru. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – voľba a aplikovanie vhodnej		Pojmy: Aktívne: Tálesova kružnica. Vzťahy: Spoločná vlastnosť bodov ležiacich na významných množinách bodov v rovine (dotyčnice ku kružnici, Tálesova kružnica). Postupy: Skúmanie a opis množín bodov s danou vlastnosťou (vrátane Tálesovej kružnice); konštrukcia množín bodov s danou vlastnosťou (Tálesova kružnica) pomocou rysovacích nástrojov alebo geometrického softvéru; konštrukcia vpísanej a opísanej kružnice trojuholníku; využitie Tálesovej kružnice pri konštrukcii	

			reprezentácie množiny bodov danej vlastnosti (pomocou náčrtu, pravítka a kružidla alebo geometrického softvéru).		trojuholníka a dotýčnice ku kružnici. Matematické praktiky: matematické modelovanie – využívanie polohových a metrických vlastností útvarov pri riešení konštrukčných úloh; aplikovanie znalosti o množinách bodov pri hľadaní riešení komplexnejších matematických a praktických úloh využitím vhodných nástrojov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o množinách bodov s danou vlastnosťou a vysvetľovanie ich praktického významu; zovšeobecňovanie konštrukčných postupov na zostrojenie množín bodov s danou vlastnosťou; prepojenie geometrickej konštrukcie, jej slovného opisu a symbolického zápisu; odôvodnenie platnosti Talesovej vety na primeranej úrovni; empirická argumentácia priesečníka osi strán a osí uhlov.	
	Skúmanie zhodných a podobných zobrazení v rovine a ich vlastností (C6.C7)			Pojmy: Aktívne: zhodné a podobné trojuholníky, pomer/koefficient podobnosti. Pasívne: zhodnosť a podobnosť geometrických útvarov. Vzťahy: Vety o zhodnosti trojuholníkov (sss, sus, usu); vety o podobnosti trojuholníkov (sss, sus, uu). Postupy:		Pojmy: Aktívne: osová a stredová súmernosť, stred súmernosti, os súmernosti, vzor a obraz; osovo a stredovo súmerné útvary. Vzťahy: Vzťah medzi súmernosťou a zhodnosťou geometrických útvarov; Postupy: Zhodné zobrazenia – rozhodovanie o zhodnosti

			Objavovanie podmienok pre zhodnosť trojuholníkov na základe konštrukcie trojuholníka pri zadaní troch strán, dvoch strán a jedného uhla, dvoch uhlov a jednej strany (manipuláciou alebo použitím geometrického softvéru); rozhodovanie o zhodnosti dvoch trojuholníkov v rovine a aplikovanie viet o zhodnosti trojuholníkov v konštrukčných úlohách; podobné zobrazenia – rozhodovanie o podobnosti útvarov, objavovanie podmienok pre podobnosť trojuholníkov na základe analógie s vetami o zhodnosti trojuholníkov; určovanie pomeru podobnosti dvoch podobných trojuholníkov; aplikovanie viet o podobnosti trojuholníkov pri riešení výpočtových a konštrukčných úloh; odhadovanie skutočných vzdialeností a výšok v teréne pomocou vlastnosti podobnosti trojuholníkov; určovanie skutočnej vzdialenosti využitím mierky mapy alebo skutočných rozmerov miestností/ predmetov podľa mierky plánu. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – využívanie a tvorba reprezentácie podobných útvarov a uvažovanie o ich obmedzeniach a výhodách. matematické modelovanie – navrhovanie postupov riešenia praktických geometrických a konštrukčných úloh s využitím	rovinných útvarov; objavovanie vzťahov medzi súmernosťou a zhodnosťou geometrických útvarov; identifikácia osovo a stredovo súmerných útvarov; určovanie vzorov a obrazov útvarov v osovej a stredovej súmernosti (bod, úsečka, trojuholník, štvoruholník, kružnica/kruh alebo iný jednoduchý útvar), určovanie stredu/osí v stredovej/osovej súmernosti; konštrukcia osovo a stredovo súmerného útvaru pomocou rysovacích alebo digitálnych nástrojov; Matematické praktiky: matematické reprezentácie – využívanie a tvorba reprezentácie zhodných útvarov (napr. zrkadlo, tlačiareň, lupa, digitálny geometrický systém) a uvažovanie o ich obmedzeniach a výhodách. matematické modelovanie – navrhovanie postupov riešenia praktických geometrických a konštrukčných úloh s využitím poznatkov o zhodných zobrazeniach; tvorenie mozaík (tesalácie, vyplňovanie roviny) s použitím zhodných zobrazení v rovine pomocou rysovacích alebo digitálnych nástrojov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach zhodných zobrazení.

				poznatkov o podobných zobrazeniach. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – zapisovanie a interpretovanie geometrických postupov vyžadujúcich využitie symetrií a škálovania (zväčšenie, zmenšenie); vysvetľovanie podstaty zhodnosti a podobnosti a zdôvodňovanie riešení súvisiacich so zhodnými a podobnými zobrazeniami; diskutovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach podobných zobrazení; argumentovanie viet o zhodnosti trojuholníkov - sss, sus, usu; argumentovanie viet o podobnosti trojuholníkov - sss, sus, usu.		

Vyučovací predmet informatika

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Informatické vzdelávanie na základných školách má vytvárať príležitosti **na osvojenie si informatického obsahu a kultivovať aj informatické činnosti**, akými sú napríklad objavovanie a zovšeobecňovanie vzťahov, zákonitostí a postupov, kvantitatívne i abstraktné uvažovanie a správna argumentácia. Integrácia informatických činností do vzdelávania vedie k rozvoju dôležitých osobnostných vlastností, akými sú presnosť, vytrvalosť, tvorivé a kritické myslenie, ale aj k rozvoju sociálnych kompetencií, akými sú spolupráca a komunikácia.

Cieľom informatického vzdelávania je vytvoriť veku a schopnostiam primerané podmienky na dosiahnutie rozvinutej informatickej gramotnosti, ale aj ďalších doménových a prierezových gramotností žiakov. **Rozvíjanie informatickej gramotnosti** znamená osvojenie si informatického obsahu a informatických postupov, ktoré umožňujú riešiť problémy pomocou nástrojov informatiky a žiak ich dokáže primerane použiť pri riešení každodenných problémov a situácií. Predmet informatika zároveň rozvíja schopnosť žiaka porozumieť digitálnemu svetu, jeho princípom, nástrojom a procesom a vedie ho k pochopeniu, že **digitálne technológie** nie sú len prostriedkom na spracovanie informácií, ale aj nástrojom poznania, tvorby, spolupráce a inovácií.

Súčasťou informatického vzdelávania je aj rozvoj porozumenia najnovším technológiám, hlavne princípom umelej inteligencie (AI) a jej využitiu v každodennom živote. Žiaci sa učia chápať, ako systémy na báze umelej inteligencie pracujú s údajmi, ako môžu podporiť učenie, tvorivosť a riešenie problémov, ale aj aké riziká prinášajú. Cieľom je, aby rozvíjali **kritický a etický prístup k AI** – dokázali ju využívať zodpovedne, reflektovali jej limity a dôsledky pre spoločnosť. Zároveň sa rozvíja aj téma **digitálneho wellbeingu**, teda schopnosť udržiavať zdravú rovnováhu medzi využívaním technológií, osobnými potrebami a medziľudskými vzťahmi, a rozvíjať vedomý, bezpečný a pozitívny vzťah k digitálnemu svetu. Pri budovaní a rozvíjaní informatickej gramotnosti sa reflektujú princípy STEAM vzdelávania, ktoré prepájajú informatiku s technologickými a mechanickými základmi, prírodnými vedami, umením a tvorivosťou.

Predmet zároveň vedie žiaka k bezpečnému, etickému a zodpovednému používaniu digitálnych technológií, k rozvíjaniu mediálnej a informačnej gramotnosti a k porozumeniu sociálnym, kultúrnym a environmentálnym dôsledkom digitalizácie spoločnosti. Informatika spája poznávanie so skúsenosťou, experimentom a spoluprácou, čím prispieva k formovaniu autonómneho, sebavedomého a hodnotovo orientovaného jednotlivca pripraveného pre život v digitálnej dobe.

V obsahovom štandarde sa vyskytujú pojmy zvýraznené **tučným písmom (boldom)**. Ide o také pojmy, ktoré si žiak osvojuje tak, aby rozumel ich významu, vedel ich primerane veku a potenciálu vysvetliť a používal ich správne v kontexte učiva. Požadovanú úroveň zvládnutia týchto pojmov špecifikuje výkonový štandard. Pre pojmy označené boldom platí, že sa neočakáva výlučne reprodukcia formálnych definícií, ale ich funkčné porozumenie a používanie.

Komponenty vyučovacieho predmetu

Obsah predmetu informatika je členený do **troch základných komponentov: Programovanie, Údaje a Technológie**. Každý komponent predstavuje osobitnú oblasť poznávania, zároveň však všetky spolu tvoria jeden funkčný celok.

Programovanie rozvíja schopnosť žiakov analyzovať problém, formulovať algoritmus a vyjadriť ho prostredníctvom vhodných nástrojov. Žiaci tvoria a upravujú programy, testujú ich, hľadajú a odstraňujú chyby, porovnávajú rôzne riešenia a hodnotia ich efektívnosť. Učia sa využívať programovanie ako prostriedok algoritmického myslenia, modelovania situácií a tvorivého riešenia úloh.

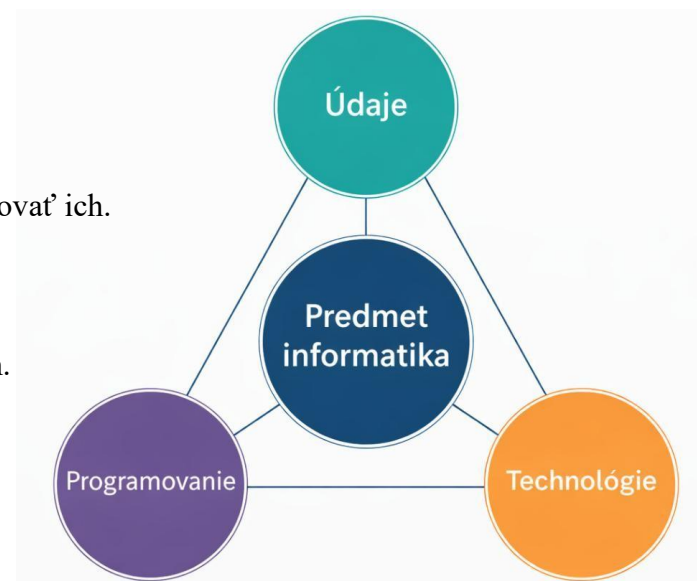
Údaje zahŕňajú prácu s informáciami, ich vyhľadávanie, zhromažďovanie, organizovanie, analyzovanie a vizualizáciu. Žiaci spoznávajú rôzne formy údajov a ich reprezentácie, učia sa interpretovať informácie, overovať ich vierohodnosť a pracovať s nimi v súlade s etickými princípmi. Tento komponent podporuje analytické myslenie, schopnosť čítať a interpretovať údaje a využívať ich pri rozhodovaní.

Technológie predstavujú praktickú zložku informatického vzdelávania. Žiaci získavajú poznatky o fungovaní hardvéru, softvéru a počítačových sietí, učia sa efektívne používať digitálne zariadenia a služby, komunikovať a spolupracovať online, tvoriť digitálny obsah a chrániť svoje (osobné) údaje. Sú vedení k uvedomelej práci s technológiami, vrátane AI, ku kritickému vnímaniu ich vplyvu a k aktívnemu, zodpovednému digitálnemu občianstvu.

Tieto tri komponenty sa vzájomne prelínajú a dopĺňajú, pričom spoločne umožňujú rozvoj AI a digitálnej gramotnosti ako schopnosti žiaka **porozumieť, tvoriť a reflektovať digitálny svet**.

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Rozvíjať informatické, algoritmické a kritické myslenie pri riešení problémov.
2. Rozumieť základným princípom fungovania digitálnych technológií.
3. Rozvíjať schopnosť pracovať s údajmi – zbierať, organizovať, analyzovať a interpretovať ich.
4. Používať technológie ako nástroj učenia, tvorby a spolupráce.
5. Konat' bezpečne, eticky a zodpovedne v digitálnom prostredí.
6. Prepájať informatické poznatky s inými vzdelávacími oblasťami a s reálnym životom.
7. Rozvíjať tvorivosť, vytrvalosť a schopnosť adaptácie na technologické zmeny.

8. Bezpečne a zodpovedne využívať AI k vlastnému úžitku.

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovací predmet	Informatika
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	3. ročník 33 hodín ročne -1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Informatika 1. cyklus

V 1. cykle sa informatické vzdelávanie zameriava na intuitívne a hravé zoznamovanie sa s digitálnymi zariadeniami a prostrediami. U žiakov sa prostredníctvom jednoduchých úloh rozvíja ich zmysel pre informatické myslenie, logiku a sledovanie postupnosti krokov. Učia sa základné operácie s počítačom, tabletom a ďalšími zariadeniami, poznávajú ich význam a funkcie. Získavajú základy bezpečného správania sa v digitálnom prostredí, učia sa rešpektovať pravidlá a pracovať zodpovedne s technológiami, získavajú základné povedomie o princípoch AI, učia sa rozpoznávať výstupy AI a budujú si základné postoje voči AI.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Získať základné zručnosti v práci s počítačom a jednoduchými aplikáciami.
2. Riešiť jednoduché problémy aplikovaním elementárnej logiky a programovaním
3. postupnosti príkazov.
4. Orientovať sa v spôsobe získavania a spracovania informácií.
5. Vnímať vplyv a riziká digitálnych technológií, osobitne AI.
6. Rozlišovať základné vlastnosti a schopnosti rôznych aplikácií vrátane AI.
7. Poznať základné pravidlá bezpečnej interakcie s digitálnymi technológiami a AI.

Na konci 3. ročníka žiak pracuje so základným hardvérom a softvérom, vytvára a upravuje jednoduché texty a obrázky, organizuje informácie v postupnostiach a tabuľkách. Pozná elementárne princípy informatiky, vrátane pravdivostných vzťahov a sekvencie príkazov. Zostaví jednoduchý program ako postupnosť príkazov, dokáže ho upraviť, opraviť a intuitívne skúma a posudzuje riešenia. Používa webové stránky, vyhľadáva informácie, správa sa bezpečne pri práci s digitálnymi technológiami a uvedie príklady ich využitia v každodennom živote.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus INFORMATIKA		
Komponent: Programovanie		
3. ročník		
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• Rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti jednoduchého tvrdenia. • Na intuitívnej úrovni skúmať a hodnotiť riešenie. • Riešiť problém priamym riadením vykonávateľa. • Vytvoriť program skladaním príkazov do postupnosti. • Interpretovať program. • Opraviť chybu v programe.
Obsahový štandard	Analýza problému	– pravda/nepravda, platí/neplatí, a/alebo/nie - neformálne, elementárna logika; – idea sekvencie príkazov; – navrhovanie riešenia, vyjadrenie plánu riešenia ako postupnosti krokov; – riešenie problémov, v ktorých sa treba rozhodnúť o pravdivosti/nepravdivosti jednoduchého tvrdenia; – riešenie problémov, v ktorých treba vybrať prvky/možnosti podľa pravdivosti tvrdenia; – rozhovor o plánovanom riešení.

	Konstrukcie jazyka	– príkaz, postupnosť príkazov; – súvis medzi príkazom/poradím príkazov a výsledkom; – riadenie vykonávateľa v priamom režime; – používanie jazyka vykonávateľa; – zostavenie a upravenie príkazu/príkazov.
	Interpretácia zápisu riešenia, hľadanie, opravovanie chýb	– spustenie programu; – simulovanie činnosti vykonávateľa; – krokovanie riešenia s postupnosťou príkazov; – chyba ako nesprávny výsledok, chyba v postupnosti príkazov, rozpoznanie chyby; – vyhľadanie a oprava chyby v zápise riešenia; – diskusia o vlastných riešeniach.
Komponent: Údaje		
	3. ročník	
Výkonový	Žiak vie, dokáže	• Použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a textov. • Získať informácie z lineárnej a tabuľkovej štruktúry podľa zadaných kritérií. • Organizovať podľa zadania informácie do štruktúr. • Vysvetliť na jednoduchom príklade, že AI sa učí rozpoznávať vzory v údajoch rôznych typov
Obsahový štandard	Práca s údajmi rôznych typov	– znak, slovo, písmo - typ, veľkosť, farba; – základná práca so znakom, slovom a textom, kreslenie v rastrovej grafike; – nastavenie základných grafických parametrov útvaru/obrázka – základné typy údajov (text, obrázok, zvuk).
	Údajové štruktúry	– postupnosť, tabuľka, riadok, stĺpec, údaj, dáta; – pozícia v postupnosti a v tabuľke; – usporiadanie údajov do jednoduchých štruktúr podľa zadania, – vyhľadávanie a interpretovanie informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií; – manipulácia so štruktúrami údajov podľa konkrétnych jednoduchých pravidiel.
Komponent: Technológie		
	3. ročník	

Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• Pracovať so základným softvérom a hardvérom na používateľskej úrovni. • Získať informácie z webových stránok. • Posúdiť úspešnosť vyhľadávania. • Uviesť príklady využitia digitálnych technológií a nástrojov vrátane AI v rôznych situáciách. • Uviesť vplyv digitálnych technológií na vlastný život, rozlíšiť jednoduché riziká a hrozby v digitálnom prostredí. • Uvedomiť si špecifické riziká a hrozby, ktoré prináša do života AI. • Formulovať jednoduché zadanie – prompt pre AI chatbot pod dohľadom učiteľa. • Opísať výstup AI.
Obsahový štandard	Hardvér a softvér	– aplikácia, ikona, okno, pracovná plocha; – ikona ako reprezentácia programu alebo dokumentu; – spustenie aplikácie na pracovnej ploche, ukončenie bežiaccej aplikácie; – rôzne spôsoby prihlasovania do programu/aplikácie; – ovládanie programov pohybom, klikaním, ťahaním myšou a dotykovými gestami; – práca s klávesnicou, zadávanie jednoduchých textov;
	Počítačové siete	– internet, webová stránka, prehliadač; – adresa stránky a jej súvis s obsahom; – odkazy ako prepojenia na webové stránky; – vyhľadávanie textov a obrázkov na zadaných stránkach; – rozhovor o výsledkoch vyhľadávania; – bezpečné správanie sa na internete – riziko prezerania neznámych webových stránok, otvárania odkazov a inštalovania neznámych aplikácií; – význam prihlasovania sa, prihlasovacieho mena a hesla, – bezpečné používanie AI.
	Digitálna spoločnosť	– robot, umelá inteligencia (AI), senzor; – digitálne technológie a AI okolo nás, doma a v škole; – primerané a zdravé používanie digitálnych nástrojov na komunikáciu, vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie; – prínosy a riziká digitálnych technológií a digitálnej komunikácie vrátane AI; – formulácia jednoduchého slovného zadania pre AI v spolupráci s učiteľom; – senzor ako zdroj vstupu informácie.

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovací predmet	Informatika
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	4. a 5. ročník
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Informatika 2. cyklus

V **2. cykle** sa informatické poznatky a zručnosti systematicky rozvíjajú. Žiaci vedome používajú technológie na vyhľadávanie, tvorbu a spracovanie informácií, učia sa pracovať s údajmi a začínajú programovať v primeranom prostredí. Rozvíjajú schopnosť formulovať algoritmické postupy, analyzovať jednoduché problémy a prezentovať vlastné riešenia. Učia sa rozpoznávať riziká digitálneho prostredia, rešpektovať autorské práva a zásady digitálnej etiky. Informatika v tomto cykle posilňuje tiež schopnosť spolupracovať, komunikovať a zdieľať poznatky Informatika 4

prostredníctvom digitálnych nástrojov. Žiak si prehľbuje poznatky o AI a prostredníctvom učiteľa používa AI na vysvetľovanie, overovanie či rozlišovanie informácií.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Riešiť jednoduché problémy programovaním opakovaných postupností príkazov a uplatňovaním pravidiel elementárnej logiky.
2. Pracovať so základnými nástrojmi aplikácii na tvorbu a úpravu digitálnych produktov rôzneho typu.
3. Pracovať s lineárnymi a nelineárnymi štruktúrami údajov.
4. Využívať základné zručnosti práce v operačnom systéme a s rôznymi digitálnymi zariadeniami.
5. Vyhľadať, posúdiť a použiť jednoduché informácie získané na internete.
6. Rozumieť prínosom a rizikám využívania digitálnych technológií.
7. Využívať generatívnu AI pod vedením učiteľa.

Na konci 5. ročníka žiak uplatňuje pravidlá elementárnej logiky v zložitejších tvrdeniach, vytvára programy s cyklami a parametrami, identifikuje vzory a navrhuje vylepšené riešenia. Upravuje a kombinuje rôzne typy digitálnych produktov (text, obrázok, animácia, prezentácia, zvuk, video). Pracuje s rôznymi údajovými štruktúrami vrátane stromov, grafov a šifruje informácie podľa pravidiel. Vyhľadáva a posudzuje informácie z webu, porovnáva zdroje a používa informácie vo vlastných produktoch. Pozná riziká digitálnych technológií a internetu, správa sa eticky, bezpečne a primerane využíva nástroje umelej inteligencie.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus INFORMATIKA			
Komponent: Programovanie			
		4. ročník	5. ročník

Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• Uplatňovať pravidlá elementárnej logiky v zložitejších tvrdeniach. • Identifikovať opakujúce sa vzory. • Vytvoriť program, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní. • Krokovat' program s cyklami. • Modifikovať rozpracovaný zložitejší program. • Interpretovať zložitejší program. • Opraviť rozpoznanú chybu v nesprávne pracujúcom programe. • Navrhnuť vylepšené riešenia. • Opísať rozdiel medzi programom, ktorý vykonáva vopred zapísanú postupnosť príkazov a nástrojom AI založeným na rozpoznávaní vzorov v údajoch.
Obsahový štandard	<i>Analýza problému</i>	– rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti zložitejšieho tvrdenia/výroku – vyberanie prvkov alebo možností podľa pravdivosti tvrdení, ktoré musia platiť súčasne alebo aspoň jedno z nich; – identifikovanie vzorov, ktoré sa dajú realizovať pomocou konštrukcie opakovania; – krokovanie sekvencie a opakovania; – rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti zložitejšieho tvrdenia/výroku, keď niečo platí/ neplatí aj so spojkami a/alebo/nie - neformálne; – vyberanie prvkov alebo možností podľa pravdivosti tvrdení, ktoré musia platiť súčasne alebo aspoň jedno z nich; – identifikovanie vzorov, ktoré sa dajú realizovať pomocou konštrukcie opakovania; – rozdiel medzi programom ako vopred zapísanou postupnosťou príkazov a nástrojom AI; – kritické uvažovanie a diskusia o budúcich riešeniach.
	<i>Konštrukcie jazyka</i>	– program, parameter príkazu, cyklus; – zápis postupnosti príkazov a cyklu v jazyku ako návod pre vykonávateľa; – zostavovanie a úprava programu v jazyku vykonávateľa; – nastavovanie parametrov príkazu; – vytváranie programu, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní; – program, parameter príkazu, cyklus, telo cyklu; – zápis postupnosti príkazov a cyklu v jazyku ako návod pre vykonávateľa; – zostavovanie a úprava programu v jazyku vykonávateľa; – nastavovanie parametrov príkazu; – vytváranie programu, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní; – debata o tom, ako súvisí počet opakovaní a telo cyklu s výsledkom programu; – modifikovanie programu v jazyku vykonávateľa.
	<i>Interpretácia zápisu riešenia, hľadanie, opravovanie chýb</i>	– chyba ako nesprávny zápis programu; – chyba ako nesprávny výsledok; – debata o procesoch v počítači v prípade chyby v programe; – hľadanie chyby prostredníctvom krokovania s postupnosťou príkazov; – opravovanie nájdenej chyby vo vlastnom aj cudzom programe; – chyba ako nesprávny zápis programu; – chyba ako nesprávny výsledok; – debata o procesoch v počítači v prípade chyby v programe; – hľadanie chyby prostredníctvom krokovania s postupnosťou príkazov a s cyklami; – opravovanie nájdenej chyby vo vlastnom aj cudzom programe; – debata o chybách a návrh vylepšenia.

Komponent: Údaje			
		4. ročník	5. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• Použiť konkrétne nástroje aplikácie na tvorbu a úpravu obsahu. • Opraviť identifikované chyby pri úprave obsahu. • Skúmať nové nástroje v konkrétnom editore. • Získať informácie zo štruktúry. • Šifrovať informáciu podľa jednoduchých pravidiel. • Organizovať informácie do štruktúr. • Interpretovať údaje zo štruktúr. • Hodnotiť správnosť riešenia.	
Obsahový štandard	Práca s údajmi rôznych typov	– schránka, oblasť, odsek, animácia, pozadie; – základné formátovanie textu; – používanie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu; – obrázok v rasti a jeho vlastnosti; – používanie oblasti schránky na kopírovanie a vkladanie obsahu; – animácia ako postupnosť obrázkov;	– schránka, oblasť, odsek, animácia, pozadie, snímka, prezentácia, odrážky, číslovanie; – základné formátovanie textu; – používanie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu; – obrázok v rasti a jeho vlastnosti; – používanie oblasti schránky na kopírovanie a vkladanie obsahu; – animácia ako postupnosť obrázkov; – poradie snímok v animácii, príbehu a prezentácii; – práca so zvukom a videom; – voľba vhodného nástroja na prácu s textom, animáciou a prezentáciou.

	Informácie	– rozlíšenie jednotlivých typov informácií podľa obsahu: grafika, text, čísla; – získavanie informácií rôznych typov: grafika, text pomocou konkrétnych nástrojov; – výber vhodných nástrojov na spracovanie informácií; – zašifrovanie a rozšifrovanie textu podľa jednoduchých pravidiel;	– rozlíšenie jednotlivých typov informácií podľa obsahu: grafika, text, čísla, zvuk, video; – získavanie informácií rôznych typov: grafika, text, zvuk, video, čísla pomocou konkrétnych nástrojov; – výber vhodných nástrojov na spracovanie informácií; – zašifrovanie a rozšifrovanie textu podľa jednoduchých pravidiel; – zašifrovanie a rozšifrovanie obrázka podľa jednoduchých pravidiel.
	Údajové štruktúry	– frekvenčná tabuľka, kódovacia tabuľka, strojové učenie; – práca s grafovými a stromovými štruktúrami; – organizovanie informácií do štruktúr, ako sú postupnosti, frekvenčná tabuľka, kódovacia tabuľka; – vytváranie a manipulácia so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy; – vyhľadávanie a získavanie informácií zo štruktúry podľa zadaných kritérií; – prerozprávanie informácie uloženej v štruktúre vlastnými slovami; – princíp učenia AI zo vzorov v údajoch;	– frekvenčná tabuľka, kódovacia tabuľka, slovník, mriežka, strojové učenie; – práca s grafovými a stromovými štruktúrami; – organizovanie informácií do štruktúr, ako sú postupnosti, frekvenčná tabuľka, kódovacia tabuľka, slovník, mriežka, strom, graf - rodostrom a jednoduché mapy; – vytváranie a manipulácia so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy; – vyhľadávanie a získavanie informácií zo štruktúry podľa zadaných kritérií; – vyvodenie existujúcich vzťahov zo zadaných údajov v štruktúre; – prerozprávanie informácie uloženej v štruktúre vlastnými slovami; – princíp učenia AI zo vzorov v údajoch; – kvalita, množstvo a rozmanitosť údajov ako predpoklad pre presnosť, spoľahlivosť a férovosť výstupov AI; – zaujatosť v tréningových údajoch a jej možné dôsledky na výstupy AI.

Komponent: Technológie			
		4. ročník	5. ročník

Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• Pracovať so základným softvérom a hardvérom na používateľskej úrovni. • Získať informácie z webových stránok. • Posúdiť úspešnosť vyhľadávania. • Získať skúsenosti s používaním nástrojov AI so zachovaním vlastnej zodpovednosti za výslednú prácu. • Uviesť vplyv digitálnych technológií vrátane AI na vlastný život. • Poznať základné riziká digitálnych technológií vrátane AI a internetu. • Uviesť príklady využitia digitálnych technológií a nástrojov v rôznych situáciách. • Formulovať jasné a cielené zadania – prompty pre AI nástroj. • Upraviť prompt na základe získaného výstupu tak, aby výsledok lepšie zodpovedal stanovenému cieľu. • Rozlíšiť situácie, kedy je použitie AI zmysluplné a kedy je lepšie úlohu vyriešiť samostatne.
Obsahový štandard	<i>Hardvér a softvér</i>	– súbor, priečinok; – rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií; – práca so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami ako nástrojmi na komunikáciu s počítačom; – ukladanie produktov rôznych typov do súboru v danom priečinku; – otvorenie rozpracovaného produktu alebo dokumentu zo súboru; – orientovanie sa v konkrétnej štruktúre priečinkov; – otvorenie súboru v programe/aplikácii; – používanie rôzneho aplikačného softvéru, primeraného veku.
	<i>Počítačové siete</i>	– vyhľadávač, odkaz, chatbot, prompt; – odkaz a jeho rôzne formy; – odkaz ako súčasť dokumentov; – vyhľadávanie stránok a informácií rôznych typov na internete; – používanie informácií z webových stránok vo svojich produktoch; – spôsob generovania výstupov AI a ich nepresnosť; – výber vhodného AI nástroja pod vedením učiteľa pre konkrétnu jednoduchú úlohu; – posúdenie výsledkov vyhľadávania na internete a AI pod vedením učiteľa voči očakávaniam;

	Digitálna spoločnosť	– dôveryhodnosť získaných informácií; – posúdenie obsahu generovaného AI pod vedením učiteľa; – digitálne technológie ako nástroje pre prácu, komunikáciu a zábavu s dôrazom na digitálne návyky a reguláciu času stráveného online; – počítačová kriminalita, škodlivý softvér, nevhodné stránky a aplikácie; – spôsoby zníženia rizík pri vlastnej práci s digitálnymi technológiami a internetom; – riziká prítomnosti a zdieľania osobných informácií, fotografií a videí na sociálnych sieťach, v online hrách, v AI aplikáciách alebo kdekoľvek v rámci sietí; – bezpečné a primerané používanie nástrojov AI pod vedením učiteľa; – riziká AI v spojení so sociálnymi sieťami a online komunikáciou; – príklady využitia AI v každodennom živote; – moderné technológie vrátane AI a ich vplyv na život a životné prostredie.	– dôveryhodnosť získaných informácií; – posúdenie obsahu generovaného AI pod vedením učiteľa; – porovnávanie výstupov viacerých AI nástrojov na rovnaké zadanie; – digitálne technológie ako nástroje pre prácu, komunikáciu a zábavu s dôrazom na digitálne návyky a reguláciu času stráveného online; – počítačová kriminalita, škodlivý softvér, nevhodné stránky a aplikácie; – etické používanie digitálneho obsahu, pravdivé uvádzanie zdrojov vrátane AI, budovanie korektného postoja k používaniu digitálnych diel a softvéru ako výsledku niekoho práce; – spôsoby zníženia rizík pri vlastnej práci s digitálnymi technológiami a internetom; – riziká prítomnosti a zdieľania osobných informácií, fotografií a videí na sociálnych sieťach, v online hrách, v AI aplikáciách alebo kdekoľvek v rámci sietí; – grooming ako patologický jav v online komunikácii; – bezpečné a primerané používanie nástrojov AI pod vedením učiteľa; – riziká AI v spojení so sociálnymi sieťami a online komunikáciou; – deepfake, zneužitie AI, ochrana pred zneužitím; – príklady využitia AI v každodennom živote; – moderné technológie vrátane AI a ich vplyv na život a životné prostredie.

Informatika 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovací predmet	Informatika
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Ročník	6. ročník, 7. Ročník, 8. Ročník, 9. ročník
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne 7. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne 8. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne 9. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Riešiť problémy programovaním s využitím základných algoritmických konštrukcií.
2. Ovládať základné princípy digitálnej reprezentácie údajov rôznych typov.

3. Využívať pokročilé zručnosti v práci s digitálnymi zariadeniami a nástrojmi na prácu v sieti.
4. Bezpečne, zodpovedne, samostatne a eticky využívať digitálne technológie vrátane AI s uplatňovaním zásad digitálneho wellbeingu.
6. Tvorit' bezpečný digitálny obsah kombináciou vhodných nástrojov s vedomím rizík zdieľaných údajov a ich digitálnej stopy.
7. Dokázať samostatne spoznávať nové technológie a ich princípy vrátane AI.
8. Kriticky overovať informácie a výstupy AI s rozpoznaním manipulácie a dezinformácie.
9. Zodpovedne a zmysluplne využívať AI.

Na konci 9. ročníka žiak rieši informatické problémy využitím základných algoritmických konštrukcií vrátane práce s premennou, vetvením, cyklom s neznámym počtom opakovaní, podprogramom a vstupom. Vytvára programy pracujúce s náhodnosťou, posudzuje riešiteľnosť úloh, modifikuje a optimalizuje programy. Vytvára a upravuje pokročilejšie digitálne produkty a kombinuje rôzne typy informácií, používa pokročilejšie nástroje na organizáciu údajov (tabuľky, grafy, stromy, časová os). Pracuje s operačným systémom, sieťovými zariadeniami a nástrojmi na prácu so súbormi v sieti. Posudzuje správnosť a kvalitu získaných informácií, orientuje sa v online komunikácii a vytvára jednoduchý webový obsah. Rozumie princípom digitálnej bezpečnosti, manipulácie, misinformácií, dezinformácií a digitálnej stopy, zmysluplne a bezpečne využíva nástroje umelej inteligencie.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus INFORMATIKA					
KOMPONENT: Programovanie	Analýza problému	1.cieľ: Riešiť problémy programovaním s využitím základných algoritmických konštrukcií.			
		6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
		Výkonový štandard			
		Identifikovať údaje, ktoré si treba zapamätať v prostredí micro:bitu Diskutovať o miestach, kde sa treba rozhodovať. Rozpoznať miesta opakujúcich sa jednoduchých činností. Vlastnými slovami opísať jednoduchý plán na riešenie základných úloh. Rozhodnúť o pravdivosti jednoduchého tvrdenia a uviesť príklad, keď niečo neplatí.	Identifikovať základné údaje, ktoré si treba zapamätať v prostredí programu Imagine. Rozpoznať miesta, kde sa treba rozhodovať. Vlastnými slovami sformulovať plán na riešenie konkrétnej úlohy, rozdelený do menších krokov.	Identifikovať údaje, ktoré si treba zapamätať v prostredí programu Imagine. Rozpoznať miesta, kde sa treba rozhodovať, opakovať činnosť. Vlastnými slovami sformulovať plán na riešenie úlohy v skupine, identifikovať problémy a navrhnúť riešenia. Rozhodnúť o pravdivosti komplexnejšieho tvrdenia	Identifikovať údaje, ktoré si treba zapamätať v prostredí, programovacieho jazyka Python. Vlastnými slovami sformulovať plán budúceho riešenia - detailný plán na riešenie komplexných problémov, vrátane identifikácie krokov a zdrojov.

			<i>Rozhodnúť o pravdivosti tvrdenia a uviesť príklad, keď niečo neplatí.</i>		<i>Rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku, uviesť kontra príklad, keď niečo neplatí, nefunguje</i>
Obsahový štandard					
		Identifikácia informatického problému v zadaní úlohy. (Aký informatický problém je v zadaní úlohy, platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne), premenná ako označenie.) - Idea sekvencie, opakovania, vetvenia, jednoduchej manipulácie s údajmi pri práci s micro:bitmi, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia. - Identifikovanie údajov, ktoré si treba zapamätať, rozpoznávanie miest, kde sa treba rozhodovať, opakovať činnosť v prostredí Micro:bit. Formulovanie plánu riešenia a jeho vyjadrenie vlastnými slovami s využitím sekvencie, opakovania, vetvenia a jednoduchej manipulácie s údajmi. Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku s príkladmi, keď niečo platí – neplatí, funguje – nefunguje aj so spojkami a/alebo/nie (neformálne). Uvažovanie o budúcich riešeniach.	Identifikácia informatického problému v zadaní úlohy. (Aký informatický problém je v zadaní úlohy v prostredí Imagine, platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)). - Idea sekvencie, opakovania, vetvenia, jednoduchej manipulácie s údajmi v prostredí Imagine, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia. - Identifikovanie údajov, ktoré si treba zapamätať, rozpoznávanie miest, kde sa treba rozhodovať, opakovať činnosť v prostredí Imagine. Formulovanie plánu riešenia a jeho vyjadrenie vlastnými slovami s využitím sekvencie, opakovania, vetvenia a jednoduchej manipulácie s údajmi. Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku s príkladmi, keď niečo platí – neplatí, funguje – nefunguje aj so spojkami a/alebo/nie (neformálne). Uvažovanie o budúcich riešeniach.	Identifikácia informatického problému v zadaní úlohy. (Aký informatický problém je v zadaní úlohy v prostredí Imagine, platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne), premenná ako označenie.) - Idea sekvencie, opakovania, vetvenia, jednoduchej manipulácie s údajmi v prostredí Imagine, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia. - Identifikovanie údajov, ktoré si treba zapamätať, rozpoznávanie miest, kde sa treba rozhodovať, opakovať činnosť v prostredí Imagine. Formulovanie plánu riešenia a jeho vyjadrenie vlastnými slovami s využitím sekvencie, opakovania, vetvenia a jednoduchej manipulácie s údajmi. Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku s príkladmi, keď niečo platí – neplatí, funguje – nefunguje aj so spojkami a/alebo/nie (neformálne). Uvažovanie o budúcich riešeniach.	Identifikácia informatického problému v zadaní úlohy.(Aký informatický problém je v zadaní úlohy pri práci v programovacom prostredí jazyk Python platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne), premenná ako označenie.) - Idea sekvencie, opakovania, vetvenia, jednoduchej manipulácie s údajmi pri práci v programovacom prostredí jazyk Python, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia. - Identifikovanie údajov, ktoré si treba zapamätať, rozpoznávanie miest, kde sa treba rozhodovať, opakovať činnosť pri práci v programovacom prostredí jazyk Python Formulovanie plánu riešenia a jeho vyjadrenie vlastnými slovami s využitím sekvencie, opakovania, vetvenia a jednoduchej manipulácie s údajmi. Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku s príkladmi a kontra-príkladmi, keď niečo platí – neplatí, funguje –

					nefunguje aj so spojkami a/alebo/nie (neformálne). Uvažovanie o budúcich riešeniach.
	Konštrukcie jazyka				
		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Výkonový štandard			
		<i>Vytvoriť jednoduchý program, ktorý si zapamätá a použije základné hodnoty pri programovaní micro:bitu.</i> <i>Vytvoriť program, ktorý vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní v prostredí micro:bitu.</i> <i>Vytvoriť program, ktorý bude pracovať náhodne.</i>	<i>Vytvoriť program, ktorý si zapamätá a použije viacero neštruktúrovaných hodnôt v prostredí programu Imagine.</i> <i>Vytvoriť program v prostredí Imagine, v ktorom sa vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní.</i> <i>Vytvoriť program, ktorý používa vetvenie s jednoduchou podmienkou v prostredí programu Imagine.</i> <i>Vytvoriť program v Imagine, ktorý reaguje na vstup od používateľa a vykoná jednoduchú operáciu.</i> <i>Vytvoriť program v Imagine, ktorý obsahuje podprogramy. na vykonanie jednoduchých operácií.</i> <i>Doplniť, dokončiť a modifikovať jednoduchý program v Imagine, ktorý vykonáva jednoduché operácie.</i>	<i>Vytvoriť program, ktorý si zapamätá neštruktúrované hodnoty a umožní ich použitie a manipuláciu v prostredí programu Imagine.</i> <i>Vytvoriť, doplniť, dokončiť a modifikovať jednoduchý program v Imagine, ktorý vykonáva komplexnejšie operácie.</i> <i>Vytvoriť program, ktorý bude pracovať náhodne.</i>	<i>Vytvoriť program, ktorý si zapamätá neštruktúrované hodnoty a umožní ich použitie a manipuláciu v programovacom jazyku Python.</i> <i>Vytvoriť program v prostredí programovacieho jazyka Python v ktorom sa vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní.</i> <i>Vytvoriť program, ktorý používa vetvenie s jednoduchou podmienkou v programovacom jazyku Python.</i> <i>Vytvoriť program v Pythone, ktorý reaguje na vstup.</i> <i>Vytvoriť program v Pythone, ktorý obsahuje podprogramy.</i> <i>Doplniť, dokončiť a modifikovať komplexný program.</i> <i>Doplniť, dokončiť a modifikovať rozpracovaný program v Pythone.</i> <i>Vytvoriť program, ktorý bude pracovať náhodne.</i>

Obsahový štandard				
	- Náhodné číslo, hodnota premennej, vetvenie, podmienka, podprogram, vstup, výstup. pri programovaní Micro:bita. -Vstup – program – výsledok, konštrukcie jazyka: postupnosť príkazov, cyklus, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov, pravidlá jazyka pre použitie premennej, prostriedky jazyka pre: získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu pri práci s Micro:bitom. - Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, generovanie náhodného čísla, čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt pri zobrazovaní na Micro:bite. Použitie cyklu s neznámym počtom opakovaní a zloženej podmienky v programe v jednoduchých situáciách: a, alebo, nie - Vytváranie programov, v ktorých si treba pomocou premennej zapamätať neštruktúrované hodnoty a neskôr ich jednoducho použiť. Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní. Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vetvenie s jednoduchou podmienkou. Vytváranie programov, ktoré reagujú na vstup. Používanie premennej, parametrov príkazu, postupnosti príkazov,	- Náhodné číslo, hodnota premennej, vetvenie, podmienka, podprogram, vstup, výstup. - Vstup – program – výsledok, konštrukcie jazyka LOGO: postupnosť príkazov, cyklus, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov, pravidlá jazyka, prostriedky jazyka pri práci v prostredí Imagine. -Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, generovanie náhodného čísla, zostavenie a úprava príkazov a následný efekt pri zobrazovaní v prostredí Imagine. -Vytváranie programov v prostredí Imagine, v ktorých sa vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní. Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vetvenie s jednoduchou podmienkou. Používanie parametrov príkazu, postupnosti príkazov, generovanie náhodného čísla, podprogramu, konštrukcie opakovania a vetvenia podľa podmienky. Zostavovanie jednoduchého programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, efektívne využívanie	- Náhodné číslo, hodnota premennej, vetvenie, podmienka, podprogram, vstup, výstup, súradnice. - Príkazy s viacerými parametrami Premenná, vetvenie, podmienka, podprogram v prostredí Imagine - Vstup – program – výsledok, konštrukcie jazyka: postupnosť príkazov, cyklus, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov, príkazy s viacerými parametrami, pravidlá jazyka pre použitie premennej, prostriedky jazyka pre: získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu pri práci v prostredí Imagine. - Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, generovanie náhodného čísla, použitie súradníc na prácu s objektami, čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt pri zobrazovaní v prostredí Imagine. Použitie cyklu s neznámym počtom opakovaní a zloženej podmienky v programe v jednoduchých situáciách: a, alebo, nie - Vytváranie programov, v ktorých si treba pomocou premennej zapamätať	- Náhodné číslo, hodnota premennej, vetvenie, podmienka, podprogram, vstup, výstup, súradnice - Príkazy s viacerými parametrami Premenná, vetvenie, podmienka, podprogram v prostredí Python. - Vstup – program – výsledok, konštrukcie jazyka: postupnosť príkazov, cyklus, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov, príkazy s viacerými parametrami, pravidlá jazyka pre použitie premennej, prostriedky jazyka pre: získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu pri práci v programovacom prostredí jazyk Python. - Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, generovanie náhodného čísla, použitie súradníc na prácu s objektami, čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt pri zobrazovaní, pri práci v programovacom prostredí jazyk Python. Použitie cyklu s neznámym počtom opakovaní a zloženej

		generovanie náhodného čísla, podprogramu, konštrukcie opakovania a vetvenia podľa podmienky. Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, efektívne využívanie náhodného čísla, čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt pri zobrazovaní na micro:bite a LED pásikoch. Zostavenie programu s použitím cyklu s neznámym počtom opakovaní a zloženej podmienky v programe v jednoduchých situáciách: a, alebo, nie Doplňanie, dokončovanie a modifikovanie rozpracovaných programov. Vytvorenie programu, ktorý bude pracovať náhodne.	náhodného čísla v prostredí Imagine Doplňanie, dokončovanie a modifikovanie jednoduchých rozpracovaných programov.	neštruktúrované hodnoty a neskôr ich jednoducho použiť . Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní. Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vetvenie s jednoduchou podmienkou. Vytváranie programov, ktoré reagujú na vstup. Používanie premennej, parametrov príkazu, postupnosti príkazov, príkazov s viacerými parametrami, súradníc na prácu s objektami, generovania náhodného čísla, podprogramu, konštrukcie opakovania a vetvenia podľa podmienky. Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, efektívne využívanie náhodného čísla, čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt pri zobrazovaní v prostredí Imagine. Zostavenie programu s použitím cyklu s neznámym počtom opakovaní a zloženej podmienky v programe v jednoduchých situáciách: a, alebo, nie Doplňanie, dokončovanie a modifikovanie rozpracovaných programov. Vytvorenie programu, ktorý bude pracovať náhodne.	podmienky v programe v jednoduchých situáciách: a, alebo, nie Činnosti: Vytváranie programov, v ktorých si treba pomocou premennej zapamätať neštruktúrované hodnoty a neskôr ich jednoducho použiť . Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vopred neznámy počet opakovaní. Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje vetvenie s jednoduchou podmienkou. Vytváranie programov, ktoré reagujú na vstup. Používanie premennej, parametrov príkazu, postupnosti príkazov, príkazov s viacerými parametrami, súradníc na prácu s objektami, generovania náhodného čísla, podprogramu, konštrukcie opakovania a vetvenia podľa podmienky. Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu, zostavenie a úprava príkazov, efektívne využívanie náhodného čísla, čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt pri zobrazovaní pri práci v programovacom prostredí jazyk Python.

					Zostavenie programu s použitím cyklu s neznámym počtom opakovaní a zloženej podmienky v programe v jednoduchých situáciách: a, alebo, nie Dopĺňanie, dokončovanie a modifikovanie rozpracovaných programov. Vytvorenie programu, ktorý bude pracovať náhodne.

	Interpretácia zápisu riešenia, hľadanie, opravovanie chýb				
		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9. ročník
		Výkonový štandard			
		Určiť rozdiel medzi použitím cyklu s podmienkou a vetvením pri programovaní s micro:bitom. <i>Nájsť chybu v jednoduchom programe na Micro:bit a opraviť ju.</i> <i>Navrhnuť jednoduché vylepšenie programu na Micro:bit.</i> <i>Diskutovať o riešiteľnosti jednoduchých úloh na Micro:bit.</i>	<i>Interpretovať program, simulovať činnosti vykonávateľa a krokovať riešenia cyklami v programe Imagine.</i> <i>Nájsť chybu v programe Imagine, ktorý vykonáva jednoduché operácie, a opraviť ju.</i> <i>Navrhnuť vylepšenie programu v Imagine.</i> <i>Diskutovať o riešiteľnosti úloh v Imagine.</i>	Určiť rozdiel medzi použitím cyklu s podmienkou a vetvením v programe Imagine. <i>Nájsť rôzne typy chýb v programe Imagine, ktorý vykonáva komplexnejšie operácie, a opraviť ju.</i>	Určiť rozdiel medzi použitím cyklu s podmienkou a vetvením v programovacom jazyku Python. Hľadať chybu vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju. <i>Navrhnuť vylepšenie programu v Pythone.</i> Diskutovať o riešiteľnosti úloh v Pythone.
		Obsahový štandard			
		- Logická chyba v postupnosti príkazov s premennými, cyklom, vetvením, podprogramom pri práci s Micro:bitom. - Prerušenie programu ako prostriedok na nájdenie chyby pri programovaní Micro:bitu.	- Logická chyba v postupnosti príkazov s premennými, cyklom, vetvením, podprogramom pri práci v prostredí Imagine. - Prerušenie programu ako prostriedok na nájdenie	- Logická chyba v postupnosti príkazov s premennými, cyklom, vetvením, podprogramom a súradnicami pri práci v prostredí Imagine. - Prerušenie programu ako prostriedok na nájdenie chyby	- Logická chyba v postupnosti príkazov s premennými, cyklom, vetvením, podprogramom a súradnicami pri práci v programovacom prostredí jazyk Python.

		- Krokovanie riešenia s premennými, cyklami, vetvením a podprogramom. Analyzovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe. Hľadanie rôznych typov chýb (syntaktická chyba v zápise, logická chyba pri realizácii programu), vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe na Microbite a prostredí Makecode a jej opravovanie. Diskusia a návrh vylepšení riešenia. Diskusia o tom, či má úloha riešenie.	chyby pri programovaní v prostredí Imagine. - Krokovanie riešenia s premennými, cyklami, vetvením a podprogramom. Analyzovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe. Hľadanie rôznych typov chýb (logická chyba pri realizácii programu), vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe v prostredí Imagine a jej opravovanie. Diskusia a návrh vylepšení riešenia. Diskusia o tom, či má úloha riešenie.	pri programovaní v prostredí Imagine. - Krokovanie riešenia s premennými, cyklami, vetvením a podprogramom. Analyzovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe v prostredí Imagine. Hľadanie rôznych typov chýb (syntaktická chyba pri zápise aj viacerých korytnáčiek jazyka LOGO, logická chyba pri realizácii programu, chyby v udalostiach korytnačky), vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe v prostredí Imagine a jej opravovanie. Diskusia a návrh vylepšení riešenia. Diskusia o tom, či má úloha riešenie.	- Prerušenie programu ako prostriedok na nájdenie chyby pri programovaní pri práci v programovacom prostredí jazyk Python. - Krokovanie riešenia s premennými, cyklami, vetvením a podprogramom. Analyzovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe. Hľadanie rôznych typov chýb (syntaktická chyba v zápise, logická chyba pri realizácii programu), vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe pri práci v programovacom prostredí jazyk Python a jeho opravovanie. Diskusia a návrh vylepšení riešenia. Diskusia o tom, či má úloha riešenie.
Komponent: Údaje	Práca s údajmi rôznych typov	1. cieľ: Ovládať základné princípy digitálnej reprezentácie údajov rôznych typov. 5. cieľ: Tvoriť bezpečný digitálny obsah kombináciou vhodných nástrojov s vedomím rizík zdieľaných údajov a ich digitálnej stopy.			
		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Výkonový štandard			
		<i>Digitalizovať jednoduchú grafickú informáciu- previesť jednoduchý obrázok do digitálnej podoby. Rozpoznať rôzne formáty súborov- identifikovať základné formáty súborov ako JPEG, PNG, GIF, BMP a TIFF.</i>	<i>Digitalizovať jednoduchú grafickú informáciu - previesť obrázok do digitálnej podoby, upraviť ho pomocou základných nástrojov a uložiť ako súbor. Porovnať rôzne formáty súborov z hľadiska kvality a</i>	<i>Digitalizovať grafickú informáciu - previesť obrázok do digitálnej podoby, upraviť ho pomocou pokročilejších nástrojov na úpravu a uložiť ako súbor.</i>	<i>Posudzovať vplyv rôznych formátovacích nástrojov a skrytých znakov na výsledný text a operácie s textom. Vytvoriť komplexný dokument. Vytvoriť prezentáciu pomocou nástrojov editora, ktorá obsahuje rôzne multimediálne</i>

		Rozpoznať základné formátovacie nástroje (napr. tučné písmo, kurzíva, podčiarknutie) a skryté znaky (napr. medzery, tabulátory). Vytvoriť jednoduchú prezentáciu pomocou základných nástrojov editora (napr. prídanie textu, obrázkov, základné formátovanie snímok). Používať základné nástroje na spracovanie textu, obrázkov a jednoduchých zvukových súborov.	veľkosti súboru- porovnať rôzne formáty súborov a rozumie rozdielom v kvalite a veľkosti súboru. Porovnať vplyv rôznych formátovacích nástrojov a skrytých znakov na výsledný text. Pripraviť prezentáciu pomocou rôznych nástrojov (napr. prídanie animácií, prechodov medzi snímkami, úprava dizajnu snímok). Používať jednoduché nástroje na kombinovanie textu, obrázkov a zvuku v prezentáciách alebo dokumentoch.	Zvoliť vhodný formát súboru pre uloženie médií a dát rôznych typov. Používať pokročilé formáty súborov a optimalizovať obrázky. Používať pokročilé formátovacie nástroje a identifikovať skryté znaky v rôznych typoch dokumentov (napr. štýly, odrážky, číslovanie) a identifikovať skryté znaky v rôznych typoch dokumentov (napr. textové dokumenty, tabuľky). Použiť nástroje editora na tvorbu a úpravu textov, tabuliek, prezentácií, obrázkov, videa a zvuku. Použiť konkrétne nástroje editora na skombinovanie videa, zvuku a textu (napr. vkladanie videí, grafov, tabuliek, používanie šablón) a program Canva na tvorbu a úpravu prezentácií.	prvky, pokročilé formátovanie a dizajn, video. Vytvoriť komplexný multimediálny projekt pomocou vhodných nástrojov, ktorý kombinuje video, zvuk a text. Analyzovať úlohu údajov pri strojovom učení.
		Obsahový štandard			
		- Odrážky a číslovanie. - Vkladanie tabuľky, obrázka do textu -Pokročilejšia úprava a formátovanie dokumentu, úprava rozloženia strany: okraje, orientácia a veľkosť strany, efektívne využitie nástrojov na vyhládanie a nahradenie textu, vkladanie a práca s objektmi ako súčasť dokumentu. - Voľba vhodného súborového formátu pre uloženie obrázkov rôznych typov.	- Odrážky a číslovanie, časová os. - Vkladanie tabuľky do textu, manipulácia s poradím snímok (PowerPoint), vloženie prepojenia . - Základné pravidlá pre kvalitnú digitalizáciu objektov, vytvorenie digitálnej podoby objektov pomocou vhodných zariadení,	- Odrážky a číslovanie, časová os. Video a zvuk ako postupnosť klipov, efektov a prechodov na časovej osi. - Vkladanie tabuľky do textu, manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia, strihanie videa v platforme Canva. - Základné pravidlá pre kvalitnú digitalizáciu objektov, vytvorenie digitálnej podoby objektov pomocou vhodných zariadení,	- Odrážky a číslovanie, časová os. Video a zvuk ako postupnosť klipov, efektov a prechodov na časovej osi. - Vkladanie tabuľky do textu, manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia, strihanie videa vo voľne dostupných grafických programoch na tvorbu videa a tabletoch a mobilných zariadeniach.

		Porovnávanie rastrových a vektorových obrázkov s ohľadom na ich vlastnosti, možnosti úprav, formáty súborov. Vkladanie tabuľky do textu. Porovnanie a používanie rôznych formátov rovnakého obsahu z hľadiska ich využitia a kvality	úprava digitálnej podoby objektov pomocou vhodných nástrojov. Pokročilejšia úprava a formátovanie dokumentu, úprava rozloženia strany: okraje, orientácia a veľkosť strany, efektívne využitie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu, používanie a práca so skrytými znakmi, využívanie pravítka alebo iných vizuálnych pomôcok editora na usporiadanie obsahu, vkladanie a práca s objektmi a prepojeniami ako súčasť dokumentu. Porovnávanie rastrových a vektorových obrázkov s ohľadom na ich vlastnosti, možnosti úprav, formáty súborov. Používanie jednoduchých nástrojov editora na tvorbu a úpravu prezentácií. Vkladanie tabuľky do textu, manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia. Porovnanie a používanie rôznych formátov rovnakého obsahu z hľadiska ich využitia a kvality	úprava digitálnej podoby objektov pomocou vhodných nástrojov. Pokročilejšia úprava a formátovanie dokumentu, úprava rozloženia strany: okraje, orientácia a veľkosť strany, efektívne využitie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu, používanie a práca so skrytými znakmi, využívanie pravítka alebo iných vizuálnych pomôcok editora na usporiadanie obsahu, vkladanie a práca s objektmi a prepojeniami ako súčasť dokumentu Používanie nástrojov editora na tvorbu a úpravu prezentácií, na skombinovanie videa, zvuku a textu. Vkladanie tabuľky do textu, manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia, strihanie videa v platforme Canva. Porovnanie a používanie rôznych formátov rovnakého obsahu z hľadiska ich využitia a kvality	- Základné pravidlá pre kvalitnú digitalizáciu objektov, vytvorenie digitálnej podoby objektov pomocou vhodných zariadení, úprava digitálnej podoby objektov pomocou vhodných nástrojov. Pokročilejšia úprava a formátovanie dokumentu, úprava rozloženia strany: okraje, orientácia a veľkosť strany, efektívne využitie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu, používanie a práca so skrytými znakmi, využívanie pravítka alebo iných vizuálnych pomôcok editora na usporiadanie obsahu, vkladanie a práca s objektmi a prepojeniami ako súčasť dokumentu Používanie nástrojov editora na tvorbu a úpravu prezentácií, na skombinovanie videa, zvuku a textu. Vkladanie tabuľky do textu, manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia, strihanie videa. Porovnanie a používanie rôznych formátov rovnakého obsahu z hľadiska ich využitia a kvality

	Informácie				
		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Výkonový štandard			
		Rozpoznať rôzne spôsoby reprezentácie informácií. Rozpoznať základné spôsoby kódovania informácií (text, obrázky). Rozumie základným princípom dekódovania informácií. Identifikovať základné spôsoby dekódovania informácií. Používať základné vyhľadávacie nástroje v informačnom systéme, ako je knižnica alebo elektronický obchod. Vyhľadať jednoduché informácie (názvy kníh, produkty alebo základné údaje o rezerváciách). Používať základné nástroje na jednoduché získavanie informácie. Rozpoznať, kedy použiť každý nástroj.	Používať rôzne spôsoby reprezentácie informácií na jednoduché úlohy. Kódovať informácie podľa pokynov do reprezentácie. Používať základné nástroje na kódovanie informácií. Používať základné nástroje na dekódovanie informácií. Používať rôzne nástroje na vyhľadávanie informácií v informačných systémoch a databázach. Vyhľadať podrobnejšie informácie, ako sú popisy produktov, recenzie, dostupnosť kníh alebo lístkov. Používať rôzne nástroje na získavanie informácií. Nahrávať zvukové súbory a videá.	Kombinovať rôzne spôsoby reprezentácie informácií na komplexnejšie úlohy, ako sú vytváranie prezentácií, ktoré obsahujú text, obrázky, grafy a tabuľky. Kombinovať rôzne spôsoby kódovania informácií. Používať pokročilé nástroje na kódovanie informácií napr. pri prenose a odosielaní informácií. Dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií. Kombinovať rôzne spôsoby dekódovania informácií. Používať pokročilé vyhľadávacie funkcie, ako sú filtre, kategórie a pokročilé dotazy. Kombinovať rôzne nástroje na efektívne vyhľadávanie informácií. Využívať pokročilé nástroje na získavanie informácií, Používať programy ako Canva na úpravu a kombinovanie získaných informácií.	Volíť vhodnú reprezentáciu reálnej informácie. Zakódovať informácie podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie pre rôzne situácie. Vytvoriť komplexný projekt, kde efektívne zakóduje informácie podľa pokynov. Samostatne dekódovať informácie z rôznych reprezentácií pre rôzne situácie. Vyhľadať a získať informácie v rôznych informačných systémoch a databázach (knižnice, elektronické obchody, rezervačné systémy a ďalšie). Analyzovať a interpretovať získané informácie a používať ich na riešenie konkrétnych úloh alebo projektov. Získať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov, ako je skenovanie, fotografovanie, nahrávanie zvuku a videa.
		Obsahový štandard			
		-Hypertext - Rozlíšenie základných typov informácií: textová, grafická, číselná podľa typu súboru, - Rozlíšenie možností vyhľadávania podľa typu informácie aj s využitím AI	- Hypertext - Rozlíšenie základných typov informácií: textová, grafická, číselná, zvuková podľa typu súboru,	- Hypertext. - Rozlíšenie základných typov informácií: textová, grafická, číselná, zvuková podľa typu súboru,	- Hypertext - Rozlíšenie základných typov informácií: textová, grafická, číselná, zvuková podľa typu súboru,

		- Voľba vhodnej reprezentácie reálnej informácie. Vyhľadávanie a získavanie informácie v informačnom systéme a databáze. Analyzovanie vlastností a vzťahov medzi jednotlivými typmi informácií – napríklad grafika, text, čísla, zvuk, resp. text a hypertext (napríklad na internete, v encyklopédii), analyzovanie možností vyhľadávať informácie.	- Rozlíšenie možností vyhľadávania podľa typu informácie aj s využitím AI - Voľba vhodnej reprezentácie reálnej informácie. Zakódovanie informácie podľa pokynov. Dekódovanie informácie z jednoduchých reprezentácií podľa zadanej šifry. Vyhľadávanie a získavanie informácie v informačnom systéme a databáze (knížnica, el. obchod, rezervácie lístkov..). Analyzovanie vlastností a vzťahov medzi jednotlivými typmi informácií – napríklad grafika, text, čísla, zvuk, resp. text a hypertext (napríklad na internete, v encyklopédii), analyzovanie možností vyhľadávať reťazce (napríklad dá sa v texte, a nie v grafike).	- Rozlíšenie možností vyhľadávania podľa typu informácie aj s využitím AI - Voľba vhodnej reprezentácie reálnej informácie. Zakódovanie jednoduchých informácie podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie pomocou vlastnej vytvorenej šifry. Dekódovanie informácie z jednoduchých reprezentácií pomocou vlastnej vytvorenej šifry. Vyhľadávanie a získavanie informácie v informačnom systéme a databáze (knížnica, el. obchod, rezervácie lístkov, plánovanie dovolenky), implementácia pokročilých vyhľadávacích nástrojov (prikazov). Získavanie informácií rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov. Analyzovanie vlastností a vzťahov medzi jednotlivými typmi informácií – napríklad grafika, text, čísla, zvuk, resp. text a hypertext (napríklad na internete, v encyklopédii), analyzovanie možností vyhľadávať reťazce (napríklad dá sa v texte, a nie v grafike).	- Rozlíšenie možností vyhľadávania podľa typu informácie aj s využitím AI - Voľba vhodnej reprezentácie reálnej informácie. Zakódovanie informácie podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie pomocou vlastnej vytvorenej šifry, jej monitorovanie a kontrola presnosti. Dekódovanie informácie z jednoduchých reprezentácií pomocou vlastnej vytvorenej šifry, jej monitorovanie a kontrola presnosti. Vyhľadávanie a získavanie informácie v informačnom systéme a databáze (knížnica, el. obchod, rezervácie lístkov, plánovanie dovolenky) implementácia pokročilých vyhľadávacích nástrojov (prikazov) a filtrov. Získavanie informácií rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napríklad zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ..). Analyzovanie vlastností a vzťahov medzi jednotlivými typmi informácií – napríklad grafika, text, čísla, zvuk, resp. text a hypertext (napríklad na internete, v encyklopédii), analyzovanie možností vyhľadávať reťazce (napríklad dá sa v texte, a nie v grafike) pomocou umelej inteligencie.

	Údajové štruktúry				
		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Výkonový štandard			
		Organizovať informácie do jednoduchých štruktúr, ako sú zoznamy a základné tabuľky. Identifikovať základné princípy a koncepty informatiky. Interpretovať základné údaje zo štruktúr, ako sú jednoduché tabuľky a zoznamy. Rozpoznať základné vzory a vzťahy medzi údajmi. Vytvoriť jednoduché tabuľky a zadávať údaje do buniek. Používať základné funkcie, ako je formátovanie buniek, pridávanie riadkov a stĺpcov. Používať základné funkcie pre jednoduché výpočty. Upravovať údaje a jednoduché výpočty v tabuľke.	Používať rôzne nástroje na reprezentáciu a spracovanie údajov v tabuľkách. Kombinovať tieto nástroje na vytvorenie komplexnejších štruktúr. Používať rôzne nástroje na interpretovanie údajov zo štruktúr, ako sú pokročilé tabuľky, grafy a diagramy. Používať rôzne nástroje na prácu s tabuľkami, ako sú základné vzorce (sčítanie, priemer), triedenie údajov. Používať rôzne funkcie pre jednoduché výpočty. Aplikovať tieto funkcie na údaje v tabuľkách.	Používať pokročilé nástroje na organizovanie informácií do štruktúr (databázy, hierarchické diagramy a mapy mysle). Používať programy ako Excel alebo Canva na vytvorenie a úpravu štruktúr. Interpretovať údaje zo štruktúr, ako sú databázy, hierarchické diagramy a mapy mysle. Používať jednoduché nástroje na prácu s tabuľkami, ako sú zložitejšie vzorce (IF), grafy. Analyzovať údaje pomocou týchto nástrojov a vytvárať vizuálne reprezentácie údajov. Samostatne používať funkcie pre jednoduché výpočty, vrátane pokročilých funkcií a kombinácií funkcií. Analyzovať úlohu údajov pri strojovom učení.	Organizovať informácie do štruktúr, ako sú databázy. Používať princípy a koncepty informatiky na reprezentáciu a spracovanie údajov v tabuľkách, stromoch a grafoch. Vytvoriť komplexný projekt, kde efektívne interpretuje údaje zo štruktúr a vysvetlí svoje rozhodnutia. Používať konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami, ako sú pokročilé vzorce, databázové funkcie, filtrovanie údajov z tabuľky a podmienené formátovanie. Zvoliť a používať funkcie pre jednoduché výpočty. Vytvoriť tabuľku, resp. projekt, kde efektívne použije tieto nástroje a vysvetlí svoje rozhodnutia. Vytvoriť projekt, kde efektívne použije tieto funkcie a vysvetlí svoje rozhodnutia. Analyzovať úlohu údajov pri strojovom učení.
		Obsahový štandard			
		- pojmová mapa - Úprava tabuľky – práca s riadkami a stĺpcami, rozlíšenie typov údajov (číslo, text) v bunke tabuľky	- pojmová mapa - Úprava tabuľky – práca s riadkami a stĺpcami, rozlíšenie typov údajov (číslo, text) v bunke tabuľky	- pojmová mapa - Úprava tabuľky – práca s riadkami a stĺpcami, rozlíšenie typov údajov (číslo, text) v bunke tabuľky	- pojmová mapa - Úprava tabuľky – práca s riadkami a stĺpcami,

		- Upravovanie údajov a jednoduché operácie (+,-,*,/). - Organizovanie jednoduchých informácií do štruktúr, interpretovanie údajov zo štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľky (v zmysle slovník, mriežka). Návrh, vytvorenie a úprava postupnosti údajov pomocou jednoduchších nástrojov, použitie konkrétnych nástrojov (+,-,*,/) na úpravu údajových štruktúr. Upravovanie údajov a jednoduché výpočty v tabuľke.	- Využitie relatívnych a absolútnych adries, interpretácia údajov z tabuľky, interpretácia údajov z grafových a stromových štruktúr - Organizovanie jednoduchých informácií do štruktúr, interpretovanie údajov zo štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľky (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka). Návrh, vytvorenie a úprava postupnosti údajov pomocou pokročilejších nástrojov, použitie konkrétnych nástrojov (suma, priemer, min, max) na úpravu údajových štruktúr. Výber vhodného typu štruktúry pre daný problém alebo obsah. Vytváranie a používanie buniek so vzorcami pre základné typy údajov (číslo, text) a funkciami pre jednoduché výpočty v tabuľke aj s adresou ako pozíciou bunky.	- Využitie relatívnych a absolútnych adries, interpretácia údajov z tabuľky, interpretácia údajov z grafových a stromových štruktúr - Organizovanie informácií do jednoduchých štruktúr, interpretovanie údajov zo štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľky (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka). Návrh, vytvorenie a úprava postupnosti údajov pomocou pokročilejších nástrojov, použitie konkrétnych nástrojov (logických funkcií) na úpravu údajových štruktúr. Práca s dátami na časovej osi Výber vhodného typu štruktúry pre daný problém alebo obsah Vytváranie a používanie buniek so vzorcami pre rôzne typy údajov (číslo, text, dátum) a funkciami pre jednoduché výpočty v tabuľke aj s adresou ako pozíciou bunky.	rozlíšenie typov údajov (číslo, text, dátum) v bunke tabuľky - Využitie relatívnych a absolútnych adries, interpretácia údajov z tabuľky, interpretácia údajov z grafových a stromových štruktúr - Organizovanie informácií do štruktúr, interpretovanie údajov zo štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľky (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka). Návrh, vytvorenie a úprava postupnosti údajov pomocou pokročilejších nástrojov, použitie konkrétnych nástrojov (logických funkcií, filtrovanie informácií, podmienené formátovanie) na úpravu údajových štruktúr. Výber vhodného typu štruktúry pre daný problém alebo obsah Práca s dátami na časovej osi Príprava tréningovej a testovacej sady údajov pre model strojového učenia. Vytváranie a používanie buniek so vzorcami pre rôzne typy údajov (číslo, text, dátum) a funkciami pre jednoduché výpočty v tabuľke aj s adresou ako pozíciou bunky, aj s využitím logických funkcií(if).

Komponent: Technológia	Hardvér a softvér	3. cieľ: Využívať pokročilé zručnosti v práci s digitálnymi zariadeniami a nástrojmi na prácu v sieti.			
		6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
		Výkonový štandard			
		Pozná základné rozlíšenie vstupných a výstupných zariadení. Identifikovať a používať základné vstupné zariadenia (klávesnica, myš) a výstupné zariadenia (monitor; tlačiareň) aj vstupno-výstupné (tablet) multifunkčné zariadenie - kopírka, tlačiareň, skener) . Vytvoriť jednoduchú štruktúru priečinkov pre organizáciu súborov (napr. dokumenty, obrázky, hudba). Presunúť súbory do základných priečinkov (napr. dokumenty, obrázky, hudba). Zistiť názov, veľkosť a typ súboru alebo priečinka. Preniesť základné informácie medzi aplikáciami pomocou schránky.	Používať rôzne vstupné zariadenia na zadávanie údajov do počítača (napr. digitálny fotoaparát, mikrofón). Rozlíšiť vstupné a výstupné zariadenia na rôzne úlohy. Rozpoznať, kedy je vhodné použiť každé zariadenie. Rozlíšiť a používať ďalšie vstupné zariadenia (mikrofón, skener) a výstupné zariadenia (reproduktory, projektor) aj vstupno-výstupné (multifunkčné zariadenie - kopírka, tlačiareň, skener) . Vytvoriť vlastnú štruktúru priečinkov s podpriečinkami pre rôzne typy súborov. Presunúť súbory do štruktúry priečinkov s podpriečinkami. Zistiť parametre súborov a priečinkov. Skopírovať a prilepiť obrázky alebo tabuľky medzi dvoma aplikáciami.	Pracovať s pamäťovými a prídavnými zariadeniami na prenášanie, ukladanie a kopírovanie informácií. Používať zariadenia ako grafický tablet, webkamera a externé reproduktory. Popísať funkcie a použitie rôznych vstupných a výstupných zariadení v rôznych kontextoch (napr. grafické tablety, headsety). Navrhnuť štruktúru priečinkov pre projekt. Presunúť súbory projektu do štruktúry priečinkov. Zistiť vlastnosti súboru alebo priečinka, ako sú atribúty (napr. len na čítanie, skrytý) a vlastník. Preniesť informácie medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky.	Vie efektívne kombinovať tieto zariadenia na tvorbu komplexných projektov, ako sú prezentácie, videá a interaktívne aplikácie. Preorganizovať súbory do danej štruktúry priečinkov. Analyzovať a porovnať parametre súborov a priečinkov, identifikovať rozdiely a vyhodnotiť ich význam pre správu súborov.
		Obsahový štandard			
		- Program, procesor, pamäť. - Rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií, cesta k súboru a priečinku, operačný systém a aplikácia ako softvér, zariadenia na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi	- procesor, operačná pamäť, pevný disk - Rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií, cesta k súboru a priečinku, operačný systém a aplikácia ako softvér,	-procesor, operačná pamäť, pevný disk - Rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií, cesta k súboru a priečinku, operačný systém a aplikácia ako softvér, zariadenia	-procesor, operačná pamäť, pevný disk - Rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií, cesta k súboru a priečinku, operačný

	hardvérom a softvérom (personalizácia operačného systému a prídavných zariadení). Ergonómia práce so vstupnými a výstupnými zariadeniami - Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie. - Práca s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášanie, ukladanie, kopírovanie informácií rôznych typov. Používanie cesty k súboru a priečinku. Navrhovanie štruktúry priečinkov, preorganizovanie súborov do danej štruktúry priečinkov, zisťovanie parametrov súborov, priečinkov. Diskusia o rôznych typoch súborov pre rôzne typy informácií. Diskusia o operačnom systéme a aplikáciách ako softvéri, o rozdieloch medzi hardvérom a softvérom. Používanie zariadení na digitalizáciu údajov. Rozlišovanie častí počítača: procesor, pamäť, vstupné a výstupné zariadenia. Prenášanie informácií medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky. Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice. Používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie.	zariadenia na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi hardvérom a softvérom (personalizácia operačného systému a prídavných zariadení). Ergonómia práce so vstupnými a výstupnými zariadeniami - Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie - Práca s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášanie, ukladanie, kopírovanie informácií rôznych typov. Používanie cesty k súboru a priečinku. Navrhovanie štruktúry priečinkov, preorganizovanie súborov do danej štruktúry priečinkov, zisťovanie parametrov súborov, priečinkov. Diskusia o rôznych typoch súborov pre rôzne typy informácií. Diskusia o operačnom systéme a aplikáciách ako softvéri, o rozdieloch medzi hardvérom a softvérom. Používanie zariadení na digitalizáciu údajov. Rozlišovanie častí počítača: procesor, pamäť, vstupné a výstupné zariadenia.	na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi hardvérom a softvérom (personalizácia operačného systému a prídavných zariadení) Ergonómia práce so vstupnými a výstupnými zariadeniami - Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie - Práca s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášanie, ukladanie, kopírovanie informácií rôznych typov. Používanie cesty k súboru a priečinku. Navrhovanie štruktúry priečinkov, preorganizovanie súborov do danej štruktúry priečinkov, zisťovanie parametrov súborov, priečinkov. Diskusia o rôznych typoch súborov pre rôzne typy informácií. Diskusia o operačnom systéme a aplikáciách ako softvéri, o rozdieloch medzi hardvérom a softvérom. Používanie zariadení na digitalizáciu údajov. Prenášanie informácií medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky. Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice. Používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie.	systém a aplikácia ako softvér, zariadenia na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi hardvérom a softvérom (personalizácia operačného systému a prídavných zariadení). Ergonómia práce so vstupnými a výstupnými zariadeniami - Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie -Práca s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášanie, ukladanie, kopírovanie informácií rôznych typov. Používanie cesty k súboru a priečinku. Navrhovanie štruktúry priečinkov, preorganizovanie súborov do danej štruktúry priečinkov, zisťovanie parametrov súborov, priečinkov. Diskusia o rôznych typoch súborov pre rôzne typy informácií. Diskusia o operačnom systéme a aplikáciách ako softvéri, o rozdieloch medzi hardvérom a softvérom. Používanie zariadení na digitalizáciu údajov. Rozlišovanie častí počítača: procesor, pamäť, vstupné a výstupné zariadenia.

		Prenášanie informácií medzi spustenými aplikáciami. Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice. Používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie.		Prenášanie informácií medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky. Nastavenie zvuku, pracovnej plochy a klávesnice. Používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie.
Počítačové siete				
	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
	Výkonový štandard			
	Skopírovať a uložiť súbory na rôzne miesta v počítači. Identifikovať základné sieťové zariadenia (napr. router, modem). Diskutovať o správnosti a kvalite vyhladaných informácií (výstup vyhľadávania). Pracovať s nástrojmi e-mailového klienta. Pripojiť prílohy správy, zobrazenie prijatej prílohy.	Zdieľať súbory s ostatnými používateľmi v rámci lokálnej siete Pripojiť sa k lokálnej sieti a používať zdieľané priečinky. Posúdiť, či sú vyhladané informácie relevantné k danej téme a či pochádzajú z dôveryhodných zdrojov. Otvoriť a zobraziť prijatú prílohu (napr. obrázok alebo PDF) v e-mailovom nástroji, zdieľať súbory z aplikácie Canva na e-mailovú adresu a otvárať ich v správe.	Preniesť súbory medzi počítačmi v rámci siete (pomocou FTP alebo cloudových služieb). Pracovať so sieťovými zariadeniami. Použiť nástroj na prispievanie do webového obsahu. Analyzovať kvalitu a presnosť vyhladaných informácií, vrátane overovania faktov a porovnávaní viacerých zdrojov. Pripojiť rôzne typy súborov (obrázky, videá) k e-mailovej správe a zobraziť prijaté prílohy. Diskutovať o správnosti, kvalite a objektivite vyhladaných informácií.	Použiť nástroje na zdieľanie, kopírovanie, prenášanie a ukladanie súborov v rámci počítačovej siete (pomocou sieťových diskov, cloudových úložísk a synchronizačných nástrojov). Používať rôzne sieťové zariadenia (napr. router, modem, sieťové tlačiarne) v rámci počítačovej siete. Vytvoriť jednoduchú webovú stránku. Pripojiť rôzne typy súborov (obrázky, videá) k e-mailovej správe a zobraziť prijaté prílohy prostredníctvom e-mailového nástroja.
	Obsahový štandard			
	- počítačová sieť, správa, adresa, server, klient - Lokálne súbory a súbory na sieti, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť. - Správa ako forma online komunikácie: adresa, obsah správy, príloha, adresár, odpoveď, odpoveď	- . počítačová sieť, doména, správa, adresa, server, klient, rýchlosť pripojenia - Lokálne súbory a súbory na sieti, cesta ako zápis, ktorý identifikuje údaje v sieti, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet	- počítačová sieť, doména, správa, adresa, server, klient, rýchlosť pripojenia - Lokálne súbory a súbory na sieti, cesta ako zápis, ktorý identifikuje údaje v sieti aj pomocou IP adres (DNS), počítačová sieť ako prepojenie	- počítačová sieť, doména, správa, adresa, server, klient, rýchlosť pripojenia - Lokálne súbory a súbory na sieti, cesta ako zápis(aj v binárnej sústave), ktorý identifikuje údaje v sieti, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet

		všetkým, preposlanie, skupinová správa, -Rozpoznanie dôveryhodnosti vyhľadanych informácií, posúdenie zdroja a aktuálnosti informácie, princípy fungovania vyhľadávania a získavania informácií na internete, -Vyhodnotenie správnosti alebo úplnosti získanej informácie vzhľadom na zadanie, prostredníctvom vyhľadávania alebo ako zadania AI Zásady správnej a bezpečnej komunikácie v online priestore Zdieľanie a výmena obsahu prostredníctvom internetu alebo školskej siete (Používanie sieťových zariadení. Sťahovanie a posielanie súborov. Práca s nástrojmi e-mailového klienta: pripojenie prílohy správy, zobrazenie prijatej prílohy prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja.) Diskusia o internete ako celosvetovej počítačovej sieti.	ako celosvetová počítačová sieť. - Správa ako forma online komunikácie: adresa, obsah správy, príloha, adresár, odpoveď, odpoveď všetkým, preposlanie, skupinová správa, - Rozpoznanie dôveryhodnosti vyhľadanych informácií, posúdenie zdroja a aktuálnosti informácie, princípy fungovania vyhľadávania a získavania informácií na internete, -Vyhodnotenie správnosti alebo úplnosti získanej informácie vzhľadom na zadanie, prostredníctvom vyhľadávania alebo ako zadania AI Zásady správnej a bezpečnej komunikácie v online priestore Zdieľanie a výmena obsahu prostredníctvom internetu alebo školskej siete (Používanie nástrojov na zdieľanie, kopírovanie, prenášanie a ukladanie súborov v rámci počítačovej siete. Sťahovanie a posielanie súborov. Práca s nástrojmi e-mailového klienta: pripojenie prílohy správy, zobrazenie prijatej prílohy prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja.	počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť. - Správa ako forma online komunikácie: adresa, obsah správy, príloha, adresár, odpoveď, odpoveď všetkým, preposlanie, skupinová správa, -Rozpoznanie dôveryhodnosti vyhľadanych informácií, posúdenie zdroja a aktuálnosti informácie, princípy fungovania vyhľadávania a získavania informácií na internete, -Vyhodnotenie správnosti alebo úplnosti získanej informácie vzhľadom na zadanie, prostredníctvom vyhľadávania alebo ako zadania AI Zásady správnej a bezpečnej komunikácie v online priestore Zdieľanie a výmena obsahu prostredníctvom internetu alebo školskej siete (Používanie nástrojov na zdieľanie, kopírovanie, prenášanie a ukladanie súborov v rámci počítačovej siete. Používanie sieťových zariadení. Prispievanie do webového obsahu (blogy). Sťahovanie a posielanie súborov. Práca s nástrojmi e-mailového klienta: pripojenie prílohy správy, zobrazenie prijatej prílohy prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja. Rozlišovanie lokálnych súborov a súborov na	ako celosvetová počítačová sieť. - Správa ako forma online komunikácie: adresa, obsah správy, príloha, adresár, odpoveď, odpoveď všetkým, preposlanie, skupinová správa, -Rozpoznanie dôveryhodnosti vyhľadanych informácií, posúdenie zdroja a aktuálnosti informácie, princípy fungovania vyhľadávania a získavania informácií na internete, -Vyhodnotenie správnosti alebo úplnosti získanej informácie vzhľadom na zadanie, prostredníctvom vyhľadávania alebo ako zadania AI Zásady správnej a bezpečnej komunikácie v online priestore Zdieľanie a výmena obsahu prostredníctvom internetu alebo školskej siete (Používanie nástrojov na zdieľanie, kopírovanie, prenášanie a ukladanie súborov v rámci počítačovej siete. Používanie sieťových zariadení. Prispievanie do webového obsahu (vlastná webstránka) . Sťahovanie a posielanie súborov. Práca s nástrojmi e-mailového klienta: pripojenie prílohy správy, zobrazenie prijatej prílohy prostredníctvom konkrétneho

		Rozlišovanie lokálnych súborov a súborov na sieti.) Diskusia o počítačovej sieti ako prepojení počítačov a zariadení. Diskusia o internete ako celosvetovej počítačovej sieti.	sieti, chápanie cesty ako zápisu, ktorý identifikuje údaje v sieti.) Diskusia o počítačovej sieti ako prepojení počítačov a zariadení. Diskusia o internete ako celosvetovej počítačovej sieti.	e-mailového nástroja. Rozlišovanie lokálnych súborov a súborov na sieti, chápanie cesty ako zápisu (aj binárnej sústave), ktorý identifikuje údaje v sieti.) Diskusia o počítačovej sieti ako prepojení počítačov a zariadení, typy sietí. Diskusia o internete ako celosvetovej počítačovej sieti.
Digitálna spoločnosť	4. cieľ: Bezpečne, zodpovedne, samostatne a eticky využívať digitálne technológie vrátane AI s uplatňovaním zásad digitálneho wellbeingu. 6. cieľ: Dokázať samostatne spoznávať nové technológie a ich princípy vrátane AI. 7.cieľ: Kriticky overovať informácie a výstupy AI s rozpoznaním manipulácie a dezinformácie. 1. Cieľ: Zodpovedne a zmysluplne využívať AI.			
	6.ročník	7. ročník	8.ročník	9.ročník
	Výkonový štandard			
	<i>Diskutovať o škodlivom softvéri, o činnosti hekerov, o nebezpečných web stránkach.</i> <i>Poznať typy vírusov a ich základné rozdelenie.</i> <i>Diskutovať o základných vplyvoch digitálnych technológií.</i> <i>Vymenovať niekoľko povolani v oblasti informatiky (napr. programátor, IT technik).</i> Bezpečne a zodpovedne využívať AI pri svojej práci. Pomenovať základné princípy a vlastnosti moderných technológií a strojového učenia. Pomenovať základné princípy manipulácie v online priestore a pri používaní digitálnych technológií.	<i>Identifikovať základné typy škodlivého softvéru (vírusy, červy, trójske kone) a rozpoznať nebezpečné web stránky.</i> <i>Identifikovať, že vírusy sú škodlivé programy, ktoré sa dokážu šíriť medzi počítačmi a spôsobovať problémy.</i> <i>Diskutovať o vplyvoch digitálnych technológií.</i> <i>Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých povolaní.</i> Bezpečne a zodpovedne využívať AI pri svojej práci. Pomenovať základné princípy a vlastnosti moderných technológií a strojového učenia.	<i>Rozpoznať nebezpečné web stránky a služby, ktoré môžu obsahovať škodlivý softvér alebo podvodné praktiky (phishingové stránky).</i> <i>Popísať, ako vírusy dokážu infikovať súbory a programy, a šíriť sa medzi počítačmi.</i> Diskutovať o schopnostiach vírusov ako programov. <i>Diskutovať o vplyvoch digitálnych technológií na vzdelávanie.</i> <i>Diskutovať o základných zručnostiach potrebných pre rôzne povolania</i> Bezpečne a zodpovedne využívať AI pri svojej práci.	Diskutovať o škodlivom softvéri, nebezpečných web stránkach a službách a ochrany pred nimi. <i>Popísať základné metódy ochrany pred škodlivým softvérom a nebezpečnými web stránkami (používanie antivírusového softvéru, aktualizácie systému).</i> <i>Popísať, ako vírusy dokážu vykonávať škodlivé akcie, ako je krádež dát, poškodenie súborov, alebo poškodenie operačného systému.</i> Diskutovať o digitálnych technológiách a ich vplyve na ostatných. <i>Analyzovať a diskutovať, ako digitálne technológie</i>

		<i>Pomenovať základné princípy manipulácie s informáciami pomocou digitálnych technológií.</i>	<i>Pomenovať základné princípy manipulácie v online priestore a pri používaní digitálnych technológií. Pomenovať základné princípy manipulácie s informáciami pomocou digitálnych technológií. Samostatne voliť vhodné AI nástroje pre rôzne typy úloh.</i>	<i>Pomenovať základné princípy a vlastnosti moderných technológií a strojového učenia. Pomenovať základné princípy ochrany seba a iných pri používaní digitálnych technológií. Pomenovať základné princípy manipulácie s informáciami pomocou digitálnych technológií. Samostatne voliť vhodné AI nástroje pre rôzne typy úloh.</i>	<i>ovplyvňujú vzdelávanie a pracovné prostredie (napr. online kurzy, telepráca). Diskutovať o informatike z pohľadu povolania. Diskutovať o aktuálnych trendoch a budúcnosti povolani v oblasti informatiky. Vytvoriť prezentáciu alebo projekt o vybranom povolaní v oblasti informatiky. Bezpečne a zodpovedne využívať AI pri svojej práci. Pomenovať základné princípy a vlastnosti moderných technológií a strojového učenia. Pomenovať základné princípy ochrany seba a iných pri používaní digitálnych technológií. Pomenovať základné princípy manipulácie s informáciami pomocou digitálnych technológií. Samostatne voliť vhodné AI nástroje pre rôzne typy úloh.</i>
		Obsahový štandard			
		- Spam, phishing, hoax, digitálna stopa, strojové učenie - základné princípy strojového učenia, - umelá inteligencia – možnosti, obmedzenia a príklady využitia v rôznych profesiách, - zmysluplné a zodpovedné využívanie AI pri učení, tvorbe a riešení problémov, s ohľadom na prínosy a riziká jej využitia v konkrétnych situáciách,	- Spam, phishing, hoax, scam, autorský zákon, digitálna stopa, strojové učenie, veľký jazykový model (LLM), AI asistent - základné princípy strojového učenia, - princíp tvorby odpovedí v LLM, - umelá inteligencia – možnosti, obmedzenia a	- Spam, phishing, hoax, scam, autorský zákon, digitálna stopa, strojové učenie, veľký jazykový model (LLM), AI asistent, AI agent - základné princípy strojového učenia, - princíp tvorby odpovedí v LLM,	- Spam, phishing, hoax, scam, autorský zákon, digitálna stopa, strojové učenie, veľký jazykový model (LLM), AI asistent, AI agent - základné princípy strojového učenia, - princíp tvorby odpovedí v LLM,

		- tvorba a úprava štrukturovaných promptov s využitím pokročilejších prvkov, ako sú definovanie roly, určenie kontextu - riziká spojené s AI - počítačová kriminalita a základy kyberbezpečnosti: spam, phishing, škodlivý softvér, vírusy - digitálna stopa a dôsledky zdieľania obsahu, fotografií a názorov online - stratégie digitálnej hygieny a digitálneho detoxu - algoritmy sociálnych sietí a ich vplyv na zobrazený obsah, online hry – informačné bubliny, mechanizmy motivácie, riziká závislosti, mikrotransakcie a vplyv na správanie - overovanie pravdivosti informácií a identifikácia manipulatívnych technik - kritické hodnotenie digitálneho obsahu vrátane výstupov AI z hľadiska dôveryhodnosti, relevantnosti a kontextu - Diskusia o škodlivom softvéri, o činnosti hekerov, o nebezpečných web stránkach a službách, o spame ako nevyžiadanej správe a ochrane pred nimi. - Diskusia o rizikách na internete a sociálnych sieťach.	- príklady využitia v rôznych profesiách, - zmysluplné a zodpovedné využívanie AI pri učení, tvorbe a riešení problémov, s ohľadom na prínosy a riziká jej využitia v konkrétnych situáciách, - tvorba a úprava štrukturovaných promptov s využitím pokročilejších prvkov, ako sú definovanie roly, určenie kontextu - riziká spojené s AI – skreslené výstupy, halucinácie, neetické použitie, manipulácia, ekologické výzvy, zmena trhu práce - počítačová kriminalita a základy kyberbezpečnosti: spam, phishing, škodlivý softvér, vírusy - digitálna stopa a dôsledky zdieľania obsahu, fotografií a názorov online - ochrana súkromia a osobných údajov v digitálnom priestore vrátane AI - stratégie digitálnej hygieny a digitálneho detoxu - využívanie digitálnych zdrojov v súlade s autorským zákonom, priznávanie použitých zdrojov vrátane rozsahu použitia AI - algoritmy sociálnych sietí a ich vplyv na zobrazený	- umelá inteligencia – možnosti, obmedzenia a príklady využitia v rôznych profesiách, - zmysluplné a zodpovedné využívanie AI pri učení, tvorbe a riešení problémov, s ohľadom na prínosy a riziká jej využitia v konkrétnych situáciách, - tvorba a úprava štrukturovaných promptov s využitím pokročilejších prvkov, ako sú definovanie roly, určenie kontextu, nastavenie špecifických obmedzení a poskytnutie konkrétnych príkladov, - riziká spojené s AI – skreslené výstupy, halucinácie, neetické použitie, manipulácia, ekologické výzvy, zmena trhu práce - počítačová kriminalita a základy kyberbezpečnosti: spam, phishing, škodlivý softvér, vírusy - digitálna stopa a dôsledky zdieľania obsahu, fotografií a názorov online - ochrana súkromia a osobných údajov v digitálnom priestore vrátane AI - stratégie digitálnej hygieny a digitálneho detoxu - využívanie digitálnych zdrojov v súlade s autorským zákonom, priznávanie použitých zdrojov vrátane rozsahu použitia AI - algoritmy sociálnych sietí a ich vplyv na zobrazený obsah,	- umelá inteligencia – možnosti, obmedzenia a príklady využitia v rôznych profesiách, - zmysluplné a zodpovedné využívanie AI pri učení, tvorbe a riešení problémov, s ohľadom na prínosy a riziká jej využitia v konkrétnych situáciách, - tvorba a úprava štrukturovaných promptov s využitím pokročilejších prvkov, ako sú definovanie roly, určenie kontextu, nastavenie špecifických obmedzení a poskytnutie konkrétnych príkladov, - riziká spojené s AI – skreslené výstupy, halucinácie, neetické použitie, manipulácia, ekologické výzvy, zmena trhu práce - počítačová kriminalita a základy kyberbezpečnosti: spam, phishing, škodlivý softvér, vírusy - digitálna stopa a dôsledky zdieľania obsahu, fotografií a názorov online - ochrana súkromia a osobných údajov v digitálnom priestore vrátane AI - stratégie digitálnej hygieny a digitálneho detoxu - využívanie digitálnych zdrojov v súlade s autorským

		obsah, online hry – informačné bubliny, mechanizmy motivácie, riziká závislosti, mikrotransakcie a vplyv na správanie - overovanie pravdivosti informácií a identifikácia manipulatívnych techník - kritické hodnotenie digitálneho obsahu vrátane výstupov AI z hľadiska dôveryhodnosti, relevantnosti a kontextu - digitálne technológie ako nástroje pre výpočet a tvorbu obsahu - nové digitálne technológie a ich vplyv na budúcnosť - Bezpečné správanie sa na internete, činnosť hekerov. - Diskusia o škodlivom softvéri, o činnosti hekerov, o nebezpečných web stránkach a službách, o spame ako nevyžiadanej správe a ochrane pred nimi. - Diskusia o schopnostiach vírusov ako programov, antivírusov ako programov na blokovanie škodlivých činností. - Diskusia o digitálnych technológiách a ich vplyve na ostatných, o rizikách na internete a sociálnych sieťach. - Diskusia o informatike z pohľadu povolania.	online hry – informačné bubliny, mechanizmy motivácie, riziká závislosti, mikrotransakcie a vplyv na správanie - overovanie pravdivosti informácií a identifikácia manipulatívnych techník - kritické hodnotenie digitálneho obsahu vrátane výstupov AI z hľadiska dôveryhodnosti, relevantnosti a kontextu - digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, modelovanie, simuláciu a tvorbu obsahu - nové digitálne technológie a ich vplyv na budúcnosť - Bezpečné správanie sa na internete, činnosť hekerov. - Diskusia o škodlivom softvéri, o činnosti hekerov, o nebezpečných web stránkach a službách, o spame ako nevyžiadanej správe a ochrane pred nimi. - Diskusia o schopnostiach vírusov ako programov, antivírusov ako programov na blokovanie škodlivých činností. - Diskusia o digitálnych technológiách a ich vplyve na ostatných, o rizikách na internete a sociálnych sieťach. - Diskusia o informatike z pohľadu povolania. - Diskusia o digitálnych technológiách ako nástrojoch pre	zákonom, priznávanie použitých zdrojov vrátane rozsahu použitia AI - algoritmy sociálnych sietí a ich vplyv na zobrazený obsah, online hry – informačné bubliny, mechanizmy motivácie, riziká závislosti, mikrotransakcie a vplyv na správanie - overovanie pravdivosti informácií a identifikácia manipulatívnych techník - kritické hodnotenie digitálneho obsahu vrátane výstupov AI z hľadiska dôveryhodnosti, relevantnosti a kontextu - digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, modelovanie, simuláciu a tvorbu obsahu - nové digitálne technológie a ich vplyv na budúcnosť - Bezpečné správanie sa na internete, činnosť hekerov. - Diskusia o škodlivom softvéri, o činnosti hekerov, o nebezpečných web stránkach a službách, o spame ako nevyžiadanej správe a ochrane pred nimi. - Diskusia o schopnostiach vírusov ako programov, antivírusov ako programov na blokovanie škodlivých činností.

			Diskusia o digitálnych technológiách ako nástrojoch pre výpočet, komunikáciu.	výpočet, komunikáciu, modelovanie.	Diskusia o digitálnych technológiách a ich vplyve na ostatných, o rizikách na internete a sociálnych sieťach. Diskusia o informatike z pohľadu povolania. Diskusia o digitálnych technológiách ako nástrojoch pre výpočet, komunikáciu, modelovanie.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa zameriava na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Prírodovedná gramotnosť je charakterizovaná ako spôsobilosť používať prírodovedné poznatky, identifikovať a formulovať otázky a hľadať odpovede v podobe dôkazmi podložených záverov pre pochopenie sveta a tvorbu rozhodnutí o svete, v ktorom žijeme, prírode a zmenách, ktoré v našom prostredí samovoľne aj v dôsledku ľudskej aktivity nastali a nastávajú. Zahŕňa porozumenie princípom objektivizovaného a systematického skúmania, ako aj úlohe prírodných vied v našej spoločnosti.

Pri budovaní a rozvíjaní prírodovednej gramotnosti sa zároveň uplatňujú princípy STEAM vzdelávania, ktoré prepájajú prírodné vedy s technológiami, technickými a inžinierskymi prístupmi, matematikou, umením a tvorivosťou. Tento prístup podporuje medzipredmetové vzťahy, rozvoj kritického a tvorivého myslenia, ako aj schopnosť aplikovať vedomosti a zručnosti v praktických situáciách a reálnom živote.

Prírodovedné vzdelávanie rozvíja schopnosť žiakov logicky uvažovať, modelovať problémy, pracovať s údajmi a argumentovať o riešeníach. Do tohto procesu môže AI vstupovať ako pracovný nástroj a kognitívny pomocník, ktorý rozširuje možnosti dosahovania štandardov. Žiak ju môže využiť na vizualizáciu vzťahov a závislostí, na overovanie výsledkov a postupov, na spracovanie a interpretáciu väčšieho objemu štatistických dát, alebo na modelovanie prírodovedných situácií, vrátane práce s odhadmi.

V prvom a druhom cykle má vzdelávacia oblasť podobu prírodovedne zameraného integrovaného predmetu. V treťom cykle škola pokračuje výučbou samostatných predmetov: biológia, chémia a fyzika.

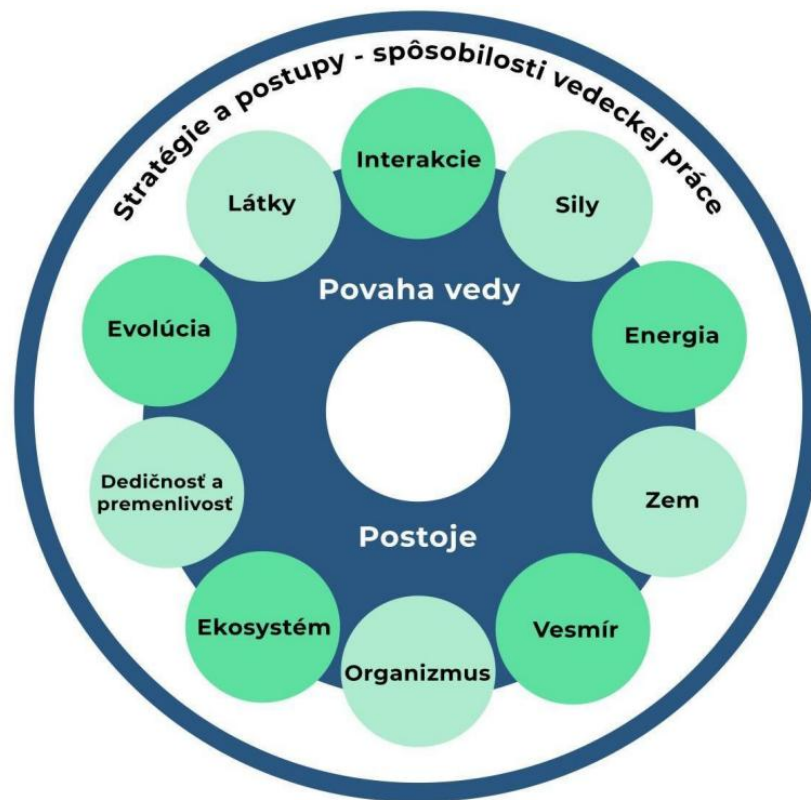
Rozvoj prírodovednej gramotnosti pozostáva z troch zložiek: tvorby a rozvoja prírodovedných predstáv (obsahový rámec), tvorby a rozvoja postoja k okolitému prostrediu (postojový rámec) a spôsobilostí vedeckej práce, postupov a stratégií objektivizovaného poznávania (procesuálny rámec).

Procesuálny rámec predstavuje osvojenie si nástrojov vytvárania a usporiadania informácií o svete okolo nás. Reprezentuje ovládanie a využívanie typických prírodovedných spôsobov myslenia a pracovných postupov, ktoré majú svoje vzory v mechanizmoch objektivizovaného poznávania. Cieľom je, aby si žiaci osvojili prvky poznávania dominujúce v prírodných vedách a zároveň reflektovali vlastné poznávacie činnosti. Okrem špecifických činností jednotlivých prírodovedných disciplín (biologické, fyzikálne, chemické a geologické výskumné postupy) existujú spoločné postupy v poznávacej činnosti jednotlivých prírodovedných disciplín. Vyučovací proces má viesť k budovaniu spôsobilostí, ktoré nazývame spôsobilosti vedeckej práce a je súčasťou výkonového štandardu.

Postojový rámec sa prejavuje záujmom žiakov o prírodu a javy, ktoré v nej prebiehajú, aktívnym a angažovaným prístupom k prírodným zdrojom, ochrane životného prostredia, klímy a zdravia človeka, tendenciou/snahou konať zodpovedne, napr. vo vzťahu k prírodným zdrojom, životnému prostrediu, ale aj záujmom o výskumné aktivity či prírodné vedy. Zasahuje postojovú sféru osobnosti žiaka v sociálnej oblasti, v oblasti sebarozvoja a osobnostného rastu.

Žiak je vedený k uvedomovaniu si toho, že svojou činnosťou môže ovplyvňovať jednotlivé zložky prírodného, resp. životného prostredia. Snaží sa orientovať v množstve informácií, ktoré sú dnes bezprostredne dostupné a využívať ich v argumentácii. Skúsenosti z vlastnej poznávacej činnosti, reflektujúce postupy vedeckého poznávania, sprostredkujú žiakovi postupy kritického uvažovania. Umožnia mu chápať zmeny a postupne zdokonaľovať porozumenie prírodovedným pojmom a teóriám. Uvedené postupy sú predpokladom pre vnímanie úplne nového, dnes ešte neznámeho sveta. Týka sa to aj poznatkov a informácií, ktoré sú s ohľadom na aktuálnu úroveň psychických možností žiaka základnej školy alebo rozsah základného vzdelania preňho zatiaľ nedostupné.

Obsahový rámec predstavuje súbor prírodovedných poznatkov (faktov, pojmov a zovšeobecnení) a ich vzťahov, ktoré majú integrujúci charakter (v zmysle integrácie biologických, fyzikálnych, chemických a geologických konceptov). Kľúčové nosné myšlienky sú predstavené prostredníctvom 10 obsahových komponentov.

Obrázok 5 Stratégie a postupy - spôsobilosti vedeckej práce

V obsahovom štandarde sa vyskytujú pojmy zvýraznené **tučným písmom (boldom)**. Ide o také pojmy, ktoré si žiak osvojuje tak, aby rozumel ich významu, vedel ich primerane veku a potenciálu vysvetliť a používal ich správne v kontexte učiva. Požadovanú úroveň zvládnutia týchto pojmov špecifikuje výkonový štandard. Pre pojmy označené boldom platí, že sa neočakáva výlučne reprodukcia formálnych definícií, ale ich funkčné porozumenie a používanie.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Disponovať rozvinutými prírodovednými predstavami o vybraných prírodných javoch a procesoch.
2. Spoznávať životné prostredie a zmeny, ktoré sa v ňom dejú, s dôrazom na identifikáciu súvislostí.
3. Disponovať spôsobilosťami vedeckej práce. Navrhovať jednoduché postupy objektívneho a systematického skúmania okolitého sveta. Skúmania zrealizovať, zaznamenať údaje a formulovať záver. Vhodne využívať relevantný matematický aparát a dostupné technológie. Zároveň v procese prírodovedného poznávania používať vhodné (technické) zariadenia.
4. Diskutovať o vybraných prírodovedných javoch a objektoch, argumentovať a vplyvom argumentácie meniť svoje predstavy a vysvetlenia.
5. Vnímať výsledky svojej výskumnej/učebnej činnosti ako dôveryhodný zdroj informácií. Vyhľadávať chýbajúce informácie v rôznych informačných zdrojoch a uvažovať o ich dôveryhodnosti.
6. V rámci komunikácie získať a následne komunikovať údaje usporiadané do rôznych systematizovaných súborov (tabuľky, grafy, schémy a pod.).
7. Chápať, že veda tvorí poznanie, pričom vysvetlenia, teórie a modely vyjadrujú porozumenie, ktoré najlepšie korešponduje s výsledkami skúmania známymi v danom čase.
8. Akceptovať význam vedeckého skúmania v každodennom živote a zároveň identifikovať niektoré etické, sociálne, environmentálne a ekonomické dôsledky vedeckého výskumu.
9. Aktívne sa zapájať do identifikácie a riešenia environmentálnych problémov a ochrany prírody. Identifikovať lokálne i globálne problémy a témy rôzneho charakteru, vedieť sa k nim adekvátne vyjadriť a reflektovať ich. Uvedomovať si, že svojou činnosťou ovplyvňujú jednotlivé zložky životného prostredia i seba samého.
10. Zodpovedne pristupovať k vlastnému zdraviu a zdraviu ostatných, k živej i neživej prírode a životnému prostrediu.

Človek a príroda 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda
Vyučovací predmet	ČLOVEK A PRÍRODA
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	Primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu je elementárny rozvoj prírodovednej gramotnosti. V rámci prvého cyklu sa očakáva, že žiak na tejto úrovni rozvoja prírodovednej gramotnosti disponuje určitými čiastočne rozvinutými prírodovednými predstavami a v známych situáciách vie poskytnúť možné vysvetlenia alebo formulovať závery z jednoduchých pozorovaní a riadených jednoduchých výskumných aktivít. Žiak je schopný jednoduchého uvažovania a vysvetlenia výsledkov svojho empirického poznávania. Výkonové štandardy vyjadrujú procesuálny a postojový rámec prírodovednej gramotnosti.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania rozvíjať svoje aktuálne prírodovedné poznanie.
2. Vyjadrovať sa a diskutovať o svojich prírodovedných predstavách.
3. Po vzore učiteľa systematicky a objektívne pracovať s údajmi.
4. Kooperatívne pracovať na riešení čiastkových prírodovedných problémov.
5. Dôverovať výsledkom svojej vlastnej výskumnej činnosti.
6. Správať sa zodpovedne voči prírode a životnému prostrediu a vlastnému zdraviu.

Na konci 3. ročníka majú žiaci čiastočne rozvinuté vybrané prírodovedné predstavy a v známych situáciách vedia poskytnúť možné vysvetlenia alebo formulovať závery na základe jednoduchých riadených výskumných aktivít. Sú schopní jednoduchého uvažovania a vysvetlenia výsledkov vlastného skúmania.

Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus ČLOVEK A PRÍRODA				
Výkonový štandard	1. cieľ: Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením a meraním rozvíjať svoje aktuálne poznanie.			
	Žiak vie, dokáže	1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Opísať vlastnými slovami, čo pozoruje, čo nové zistil. Uvedomiť si, že výskumná otázka určuje to, čo má byť skúmané. Porozumieť, že predpoklad je výrok o tom, čo sa stane v skúmanej situácii. Porozumieť, že predpoklad nie je tip, predpoklad vyplýva z predchádzajúceho poznania. Pozorovať precízne podľa stanoveného postupu skúmania. Porovnať výsledky pozorovania so spolužiakmi so snahou overiť, či bolo pozorovanie dostatočne spoľahlivé.	Sústrediť sa na detaily pozorovanej situácie tak, aby vedel na konci pozorovania/skúmania odpovedať na otázku, ktorá skúmanie iniciovala. Diskutovať o predpokladoch so spolužiakmi a vnímať že predpoklad môžu formulovať rôzne skúmajúce osoby rôzne. Identifikovať situácie, v ktorých je potrebné pozorovanie opakovať. Navrhovať čiastočné obmeny v postupe pozorovania, aby bolo možné získať spoľahlivejšie údaje.	Na základe formulovanej jednoduchšej výskumnej otázky pozorovať tak, aby získal informácie potrebné na zodpovedanie danej otázky. Formulovať predpoklad a zdôvodniť ho skúsenosťou. Pri pozorovaní získať presné a spoľahlivé údaje, a ak je to potrebné, pozorovanie opakovať. Zdôvodniť triedenie objektov do vopred určeného počtu špecifikovaných skupín. Porovnať podobnosti a odlišnosti objektov s cieľom identifikovať možné znaky triedenia. Navrhnuť jednoduché vlastné meradlá, používať jednoduché štandardné meradlá. Vnímať nepotvrdený predpoklad ako novú informáciu, nie ako chybu. Vyhýbať sa chybám pri práci s údajmi.
	2. cieľ: Vyjadrovať a diskutovať o svojich prírodovedných predstavách.			
	Žiak vie, dokáže	1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Porozumieť, že predpoklad je výrok o tom, čo sa stane v skúmanej situácii. Vysloviť záver v podobe vyjadrenia toho, čo nové žiak sám pre seba zistil, čo ho prekvapilo. Prezentovať výsledky svojho skúmania pred spolužiakmi. Prezentovať vlastný spôsob uvažovania o riešení výskumnej otázky v pracovnej skupine a vypočúť si spôsoby uvažovania spolužiakov. Orientovať sa v tabuľke a dohodnutými značkami zaznamenať informácie o pozorovaných objektoch.	Uvedomiť si, že tvrdenia musia z niečoho vyplývať. Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie relevantnou skúsenosťou. Porozumieť, že predpoklad nie je tip, predpoklad vyplýva z predchádzajúceho poznania. Formulovať záver zo skúmania v podobe odpovedí na výskumnú otázku, bez odvolávania sa na získané údaje skúmaním. Porovnať vlastné výsledky s tými, ktoré získali spolužiaci a identifikovať podobnosti a odlišnosti.	Zdôvodniť tvrdenie predchádzajúcou skúsenosťou a/alebo získanými údajmi zo skúmania na podnet učiteľa. Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie zaznamenanými údajmi. Diskutovať o predpokladoch so spolužiakmi. Formulovať záver v podobe odpovede na výskumnú otázku s odvolaním sa na údaje získané skúmaním. Zapísať záver v podobe ucelených viet s odvolávaním sa na získané pozorovania. Porovnať výsledky svojho skúmania s výsledkami vrstovníkov a zdôvodniť prípadné rozdiely.

		Bez použitia písanej formy jazyka a s pomocou inštrukcií učiteľa vytvorí záznam z jednoduchého pozorovania alebo skúmania. Uvedomiť si, že tvrdenia musia z niečoho vyplývať.	Uvedomiť si, že rôzni ľudia majú rôzne skúsenosti a preto môžu o rovnakých otázkach a úlohách uvažovať rôzne.	Zdôvodnenie rozdielov vo forme výmeny prostredníctvom identifikácie rozdielnych postupov skúmania, nezhodných objektov skúmania, či prostredníctvom identifikácie nepresného pozorovania. Vnímať rôzne spôsoby uvažovania spolužiakov o tom istom probléme ako podnet k vylepšeniu navrhovaných riešení výskumných otázok.
	3. cieľ: Po vzore učiteľa systematicky a objektívne získavať údaje, usporadúvať ich, na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.			
	Žiak vie, dokáže	1.ročník Orientovať sa v tabuľke a dohodnutými značkami zaznamenať informácie o pozorovaných objektoch. Bez použitia písanej formy jazyka a s pomocou inštrukcií učiteľa vytvorí záznam z jednoduchého pozorovania alebo skúmania. Uvedomiť si, že tvrdenia musia z niečoho vyplývať. Vysloviť záver v podobe vyjadrenia toho, čo nové žiak sám pre seba zistil, čo ho prekvapilo. Posúdiť, ktoré z poskytnutého súboru výrokov vyjadria to, čo zo získaných údajov vyplýva a čo nie.	2.ročník Podľa tabuliek vyplnenej skúmanými vlastnými údajmi povedať, čo bol predpoklad a čo nové zistil. Bez použitia písanej formy jazyka vytvorí záznam z pozorovania a chápať ho ako zdroj informácií pre tvorbu verbálne prezentovaného záveru z pozorovania/skúmania. Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie relevantnou skúsenosťou. Formulovať záver zo skúmania v podobe odpovedí na výskumnú otázku, bez odvolávania sa na získané údaje skúmaním. Zamýšľať sa nad údajmi získanými pozorovaním a/alebo skúmaním a vytvárať závery o tom, čo z nich vyplýva. Vyhľadá (obrazovú, neskoršiu slovnú) informáciu v dvoch odlišných zdrojoch, ktoré mu učiteľ poskytne.	3.ročník Zaznamenať získané údaje do poskytnutej tabuľky alebo vopred pripraveného diagramu. Vyfarbením políčok zaznamenať údaje získané vlastným skúmaním do vopred pripraveného stĺpcového diagramu. Vytvorí záznam zo skúmania do vopred pripravenej štruktúry. Vytvárať záznam zo skúmania do vopred pripravenej štruktúry s použitím jednoduchých slovných vyjadrení v písomnej podobe. Vyhodnotiť proces a výsledky získané skúmaním. Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie zaznamenanými údajmi. Zapísať záver v podobe ucelených viet s odvolávaním sa na získané pozorovania. Vytvárať logické úsudky z údajov získaných skúmaním. Vyhľadať konkrétne informácie na základe poskytnutého postupu. Uvedomiť si, že existujú rôzne informačné zdroje s rôznou mierou dôveryhodnosti. Porovnáva zhodu v informáciách (obrazových, neskôr slovných). Pri vyhľadávaní informácií v informačných zdrojoch si uvedomuje potrebu overiť si ju.

4. cieľ: Kooperatívne pracovať na riešení čiastkových úloh a aplikovať pritom mäkké zručnosti.			
Žiak vie, dokáže	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Prezentovať výsledky svojho skúmania pred spolužiakmi. Spontánne spolupracuje na riešení úloh s niektorými členmi skupiny. Prezentovať vlastný spôsob uvažovania o riešení výskumnej otázky v pracovnej skupine a vypočítať si spôsoby uvažovania spolužiakov. Komunikovať a spolupracovať s cieľom efektívnejšej práce a/alebo zaujímavejších riešení.	Porovnať vlastné výsledky s tými, ktoré získali spolužiaci a identifikovať podobnosti a odlišnosti. Mať záujem o spoluprácu pri riešení problému. Uvedomiť si, že rôzni ľudia majú rôzne skúsenosti a preto môžu o rovnakých otázkach a úlohách uvažovať rôzne. Na úlohách v rámci skupiny pracovať samostatne, ale následne s členmi skupiny diskutovať a porovnávať rôzne spôsoby riešenia úloh.	Porovnať výsledky svojho skúmania s výsledkami vrstovníkov a zdôvodniť prípadné rozdiely. Spolupracovať na riešení úloh s členmi skupín tak, že vytvára priestor pre zapojenie všetkých členov skupín (neprimerane sa nepresadzuje, nezostáva v úzadí). Rešpektovať rôznorodosť v uvažovaní a pri riešení výskumných otázok rovesníkmi. Vnímať rôzne spôsoby uvažovania spolužiakov o tom istom probléme ako podnet k vylepšeniu navrhovaných riešení výskumných otázok. Na základe diskusie s členmi skupiny preberať niektoré prvky riešenia úloh, ktoré navrhli členovia.
5. cieľ: Dôverovať výsledkom svojej vlastnej výskumnej činnosti.			
Žiak vie, dokáže	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Všimáť si okolie a spontánne opisovať, čo nové zistil a/alebo čo by bolo zaujímavé. Vyhodnotiť úspešnosť svojej výskumnej práce pomocou hodnotiacej škály.	Prejaviť záujem o skúmanie okolitého prostredia. Na podnet učiteľa uvažovať a vytvárať návrhy, čo iné by bolo možné v pozorovanej situácii skúmať, zistiť. S pomocou učiteľa identifikovať možnosti zlepšenia výskumnej práce a verbalizovať ich.	Riešiť úlohy vedúce k skúmaniu okolitého prostredia, ktoré zadáva učiteľ. Svoju výskumnú činnosť vnímať ako jeden zo zdrojov nových poznatkov. S pomocou učiteľa hodnotiť svoju výskumnú prácu. S pomocou učiteľa vyhodnotiť pokrok vo svojej výskumnej práci bez snahy porovnávať sa s inými.
6. cieľ: Správať sa zodpovedne voči svojmu prostrediu a vlastnému zdraviu, osobne sa angažovať v rámci riešenia lokálnych problémov.			
Žiak vie, dokáže	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Uvedomiť si, že je potrebné chrániť prírodu. Na podnet učiteľa sa k živým organizmom správať s rešpektom a citlivo. Uvedomiť si, že prírodu je potrebné chrániť.	Uvedomiť si, čo všetko z ľudských potrieb pochádza z prírody, ako človek na prírodu dokáže negatívne vplyvať.	Prejaviť rešpekt voči prírode. Uvedomovať si potrebu chrániť ju.

	Uvedomiť si, že znečistené prostredie má negatívny vplyv na zdravie človeka. Uvedomiť si potrebu starať sa o svoje telo a chrániť svoje zdravie na základe určených pravidiel.	Uvedomiť si, že živé organizmy majú rôzne potreby, podobne ako človek, v nevhodných podmienkach sa správne nevyvíjajú. Vymenovať príklady nezodpovedného správania sa voči prírode. Uviesť príklad negatívneho a pozitívneho vplyvu prostredia na zdravie človeka. Navrhnuť jednoduché úpravy vo svojom životnom štýle v zmysle podpory starostlivosti o svoje telo a v zmysle ochrany svojho zdravia.	Na základe podnetu učiteľa sa angažovať v riešení lokálnych problémov životného prostredia a v ochrane prírody. Citlivo manipulovať so živými organizmami. Vnímať prejavy a dôsledky nezodpovedného správania sa v prírode s ohľadom na ochranu vlastného zdravia, zdravia iných, prírodných zdrojov a životného prostredia. Vysvetliť, ako niektoré nevhodné spôsoby správania sa voči prírode môžu viesť k ohrozeniu zdravia. Uvažovať o tom, čo všetko človek z prostredia získava a čo sa stane, ak sú zdroje znečistené. Uvedomiť si vlastnú zodpovednosť za svoje telo a jeho zdravie. Staráť sa o svoje telo a chrániť si zdravie na základe vlastných vedomostí o fungovaní ľudského tela.

Komponent: <u>Látky</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	- Všetky objekty zabierajú priestor, majú svoju hmotnosť, - to, či objekt na vode pláva alebo nepláva, závisí od materiálu/látky, z ktorej je objekt vyrobený, - nie všetky látky sa vo vode rozpúšťajú.	- Všetky objekty zabierajú priestor, majú svoj objem a svoju hmotnosť, - objekty s rovnakým objemom nemusia mať rovnakú hmotnosť a objekty s rovnakou hmotnosťou nemusia mať rovnaký objem, - všetky materiály/látky môžu byť tuhého, kvapalného alebo plyného skupenstva, v závislosti na vonkajších podmienkach, - proces rozpúšťania látok vo vode (rozpúšťadla) je možné urýchliť, - voda vri v rovnakých podmienkach pri rovnakej teplote. Ľad sa v rovnakých podmienkach topí pri rovnakej teplote, - topenie a rozpúšťanie sú dva odlišné procesy.	- Materiály/látky môžu meniť skupenstvo. - Topenie predstavuje premenu tuhého skupenstva na kvapalné. Tuhnutie predstavuje premenu kvapalného na tuhé skupenstvo. - Vyparovanie predstavuje premenu kvapalného na plyné skupenstvo. Kondenzácia predstavuje premenu plyného na kvapalné skupenstvo, - nie všetky zložky zmesi je možné oddeliť filtráciou, - výsledok filtrácie závisí od toho, aký hustý filter použijeme.

Komponent: <u>Interakcie</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	- Podľa toho, koľko svetla objekt prepúšťa, môžu vznikáť rôzne tmavé a rôzne farebné tieňe, - dĺžka a smerovanie tieňa závisí od vzájomnej pozície svetelného zdroja, objektu a plochy, na ktorej sa tieň zobrazuje, - zdanlivý pohyb Slnka počas dňa a roka spôsobuje zmenu smerovania a dĺžky tieňov objektov upevnených v zemi, - rôzne objekty/materiály prepúšťajú rôzne množstvo tepla, niektoré svetlo vôbec neprepúšťajú.	- Magnetom sú priťahované len kovy, avšak nie všetky, - na každom magnete je možné identifikovať dva póly, severný a južný.	- Pri vzájomnej interakcii magnetov sa súhlasné póly dvoch magnetov odpudzujú a nesúhlasné priťahujú, - magnety sa vzájomne odlišujú svojimi magnetickými vlastnosťami.

Komponent: <u>Energia</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	- Zahrievanie a ochladzovanie objektov je proces, ktorý sa vyskytuje všade okolo nás, - dodaním tepla (tepelnej energie) je možné zvýšiť teplotu telesa, - ak majú predmety voči určitému prostrediu vyššiu teplotu, sú zdrojom tepla, - subjektívne posudzovanie teploty môže byť zavádzajúce, je potrebné použiť objektívne meranie.	Ľudské telo si udržiava stálu telesnú teplotu, ktorá je u všetkých ľudí približne rovnaká.	- Zdrojom tepla (tepelnej energie) sú aj mnohé organizmy, vrátane človeka, - vzduch s vyššou teplotou stúpa hore, vzduch s nižšou teplotou klesá dolu.

Komponent: <u>Zem</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	- Pôda obsahuje živé a neživé zložky, pričom časť neživých zložiek pochádza z odumretých organizmov, - voda sa v prírode nachádza v rôznych formách a to v kvapalnom, tuhom a plynnom skupenstve, - voda je podmienkou života organizmov, - voda je súčasťou tela organizmov.	- Humus ako zložka pôdy predstavuje materiál tvorený odumretými zvyškami organizmov, ktorý je dôležitý pre úrodnosť pôdy, - voda a vzduch sú dôležitými súčasťami pôdy a vplývajú na jej úrodnosť, - pitie vody z neoverených zdrojov môže byť pre zdravie a život človeka nebezpečné, - pitnú vodu od nepitnej nie je možné rozpoznať zmyslami.	- Pod vrstvou pôdy sa nachádzajú horniny, - prítomnosť vzduchu s dostatočným množstvom kyslíka je podmienkou života človeka. Vzduch je plyn, ktorý vyplňa aj priestory, ktoré sa zdajú byť prázdne, - nerasty sa od seba odlišujú rôznymi vlastnosťami.

Komponent: <u>Vesmír</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	- Najbližšou hviezdou k planéte Zem je Slnko. Okrem Slnka je možné na oblohe v noci pozorovať aj ďalšie hviezdy, - slnko sa každý deň zdanlivo pohybuje po oblohe od východu na západ.	- Na nočnej oblohe je možné pozorovať rôzne stále zoskupenia hviezd, ktoré nazývame súhvezdia, - medzi najznámejšie, na Slovensku pozorovateľné súhvezdia, patria: Veľký voz (Veľká medvedica), Labuť, Kasiopea, Orión, - v rôznych ročných obdobiach dominujú na nočnej oblohe rôzne súhvezdia, - niektoré hviezdy je možné vidieť na nočnej oblohe počas celého roka, napríklad Polárku.	- Mesiace je prirodzená družica Zeme, na oblohe počas roka pozorujeme jej rôzne veľkú osvetlenú časť, - tvár osvetlenej časti Mesiaca na oblohe sa z dňa na deň mení, pričom sa pravidelne striedajú fázy nov, prvá štvrt', spln a posledná štvrt'.

Komponent: <u>Organizmus</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	- Človek získava informácie z prostredia prostredníctvom zmyslov: zrakom, sluchom, hmatom, čuchom a chuťou, - základnými orgánmi rastlín sú koreň, stonka, list, kvet a plod, ktorý obsahuje semená, - rôzne druhy ovocia a zeleniny pochádzajú z rôznych častí rastlín, - zmyslové orgány majú pre človeka dôležitý význam pre zachovanie zdravia a života.	- Živé od neživých zložiek prírody vieme odlíšiť pomocou identifikácie životných prejavov organizmov. Medzi prejavy života patrí pohyb, rozmnožovanie, príjem potravy, rast, vývin, dýchanie a reakcie na podnety z prostredia, - mnohé rastliny sa rozmnožujú semenami, ktoré sa často nachádzajú v rôznych plodoch. Plody obsahujúce semená vznikajú z kvetov. Nie z každého kvetu vznikne plod obsahujúci semená, jednou z podmienok je prenos peľu z kvetu inej rastliny rovnakého druhu, - semená rastlín potrebujú na klíčenie vodu, vzduch a vhodnú teplotu. Po vyklíčení rastlina potrebuje pre svoj rast okrem vody, vzduchu a vhodnej teploty aj svetlo a živiny z pôdy, - životný cyklus rastliny začína klíčením semien a je ukončený odumretím rastliny, ktorá - priniesla semená pre vznik novej generácie, - každý orgán má pre život rastliny dôležitú funkciu. Koreň, stonka a listy zabezpečujú upevnenie v pôde, príjem dôležitých látok z prostredia a vylučovanie nepotrebných látok do prostredia. Kvety a plody so semenami zabezpečujú rozmnožovanie rastliny, - životný cyklus rastlín sa od životného cyklu húb odlišuje, ale je možné identifikovať určité podobnosti.	- Základnými orgánmi obehovej sústavy sú srdce a cievy, - srdce funguje ako pumpa na krv, ktorá je cievami rozvádzaná po celom tele, - prostredníctvom krvi sú po tele rozvádzané všetky dôležité látky, napríklad tie, ktoré človek prijíma potravou, či dýchaním, - základným orgánom dýchacej sústavy sú pľúca. Prostredníctvom pľúc získava človek zo vzduchu kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný. Zároveň sa pomocou pľúc človek pri výdychu zbavuje oxidu uhličitého, - základnými orgánmi oporno-pohybovej sústavy sú kostra a svaly, ktoré zabezpečujú všetky vedomé aj podvedomé pohyby tela. Pravidelný pohyb je pre rozvoj svalov a zdravie organizmu veľmi dôležitý, - poznatky o fungovaní vlastného tela nám pomáhajú porozumieť tomu, ako je potrebné sa starať o svoje zdravie.

Komponent: <u>Ekosystém</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	Rastliny produkujú kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný.	- Všetky živé organizmy potrebujú potravu a líšia sa nárokmi na potravu, - rôzne organizmy žijú v rôznom prostredí, podľa toho, aké podmienky pre život potrebujú, napríklad vyžadujú rôzne množstvo a kvalitu vody, vzduchu, pôdy a prítomnosť iných organizmov,	- Život človeka je od rastlín, húb a živočíchov závislý, využíva ich nielen ako potravu, ale aj ako zdroj surovín na výrobu rôznych predmetov dennej potreby, - rovnako, ako je človek závislý od rastlín a živočíchov, je závislý aj od neživej prírody, - rôzne druhy rastlín, húb a živočíchov môžu byť pre človeka nebezpečné, - potrava väčšiny živočíchov je pomerne pestrá, živočíchy žijúce na určitom území si môžu potravovo konkurovať, - rozpoznať lokálne poľnohospodárske, liečivé a jedovaté rastliny, huby a živočíchy je pre život človeka dôležité.

Komponent: <u>Dedičnosť a premenlivosť</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard	Mláďatá určitých druhov živočíchov sa na svojich rodičov podobajú viac ako na iné jedince rovnakého druhu, čo je spôsobené dedičnosťou.	- Pre určitý typ rastliny je typický konkrétny tvar, veľkosť, farba rastlinného orgánu a odlišuje sa tým od iných rastlín, - zo semena určitej rastliny vyrastie rastlina rovnakého druhu.	

Komponent: <u>Evolúcia</u>			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard			• Spôsob života rôznych druhov rastlín, húb a živočíchov je jedinečný, • rôzne skupiny organizmov sa prispôsobili rôznemu spôsobu života a podľa podobností ich vieme zaradiť do rôznych skupín a podskupín, • podľa miery ich vzájomnej príbuznosti triedime živočíchy do skupín: bezstavovce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce, • na základe rozpoznania typických znakov organizmov ich vieme zaradiť do skupiny a pomenovať, • niektoré organizmy sa dnes na Zemi nevyskytujú (vyhynuli), zachovali sa ich zvyšky a stopy po ich živote, • niektoré živočíchy sa chránia výstražným alebo maskovacím sfarbením, • rôzne sfarbenie mláďat a dospelých jedincov rôznych živočíšnych druhov malo význam v snahe o prežitie, • spoločenský aj samotársky spôsob života rôznych živočíchov má svoje výhody i nevýhody.

Človek a príroda 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda
Vyučovací predmet	ČLOVEK A PRÍRODA
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	Primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne 5. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je v rámci rozvoja prírodovednej gramotnosti rozvoj spôsobilostí identifikovať prírodovedné problémy v rôznych situáciách. Žiak je schopný vybrať fakty a vedomosti potrebné na vysvetlenie javov a použiť jednoduché modely alebo stratégie skúmania. Dokáže vysvetliť prírodovedné pojmy z rôznych vedných oblastí a použiť ich na krátke zdôvodnenia a tvorbu rozhodnutí založených na ich vedomostiach. Žiak dokáže svoje prírodovedné vedomosti využiť aj vysvetliť ostatným. Výkonové štandardy vyjadrujú procesualný a postojový rámec prírodovednej gramotnosti.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Používať jednoduché formy skúmania a informácie získané z rôznych zdrojov na rozvoj svojho aktuálneho prírodovedného poznania.
2. Diskutovať svoje prírodovedné predstavy.

3. Zdôvodňovať svoj úsudok, či rozhodnutie.
4. Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.
5. Prepájať svoje aktuálne prírodovedné predstavy a zistenia s ich využitím v bežnom živote.
6. Reflektovať vlastný poznávací proces pri skúmaní prírody.
7. Navrhovať čiastkové riešenia jednoduchých prírodovedných, environmentálnych a technických problémov.

Na konci 5. ročníka sú žiaci dokážu vybrať fakty a vedomosti potrebné na vysvetlenie javov a použiť jednoduché modely alebo stratégie skúmania. Vedia vysvetliť prírodovedné pojmy z rôznych vedných oblastí, aplikovať ich pri tvorbe krátkych zdôvodnení a tvorbe rozhodnutí. Dokážu svoje prírodovedné vedomosti nielen aktívne využiť, ale aj vysvetliť a komunikovať ich ostatným.

Učebné osnovy pre 2.vzdelávací cyklus ČLOVEK A PRÍRODA			
1. cieľ: Používať jednoduché formy skúmania a informácie získané z rôznych zdrojov na rozvoj svojho aktuálneho prírodovedného poznania.			
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
		Popísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces vlastnými slovami. Formulovať jednoduchú výskumnú otázku a formulovať predpoklad na základe získaných údajov a overených skúseností. Vybrať si jeden z učiteľom navrhnutých predpokladov. Na základe výskumnej otázky popísať objekt, jav, situáciu, proces tak, aby bolo možné použiť popis k ďalšiemu vyhodnocovaniu výskumnej otázky. Sústrediť sa pri pozorovaní na to, čo je podstatné pri zodpovedaní položenej výskumnej otázky. Realizovať pozorovanie, získať presné a spoľahlivé údaje, dokázať ich správne zaznamenať. Usporiadať získané informácie do vopred pripravených kategórií. Merať vlastnosti pozorovaných objektov/látok štandardnými alebo vlastnými jednoduchými meradlami. Porovnať údaje so svojim predpokladom. Vyhľadať chýbajúce informácie v učebnici alebo na internete.	Popísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces s použitím odbornej terminológie. Identifikovať zámer pozorovania. Pozorovať prírodné objekty tak, aby zo známych situácií získal nové poznanie. Formulovať zdôvodnený predpoklad súvisiaci so skúmaným problémom. Rozhodnúť sa pre jeden z ponúknutých predpokladov a svoj výber zdôvodniť. Navrhnuť postup a podmienky pozorovania na základe stanovenej výskumnej otázky. Realizovať pozorovanie s cieľom overiť predpoklad. Odlíšiť pri pozorovaní to, čo je pre zodpovedanie výskumnej otázky podstatné. Vytvoriť kategórie a podkategórie triedenia objektov a zaradiť objekty do vytvorených kategórií. Identifikovať vlastnosť (premennú), ktorú je potrebné merať. Merať vlastnosti pozorovaných objektov a materiálov/látok štandardnými meradlami a vyjadriť výsledok v štandardných jednotkách. Porovnať údaje získané skúmaním so svojim predpokladom a predpoklad vyhodnotiť. Vytvoriť úsudok o vzťahoch a súvislostiach pozorovaných premenných. Vyhľadať chýbajúce informácie a na podnet ich overiť v ďalších informačných zdrojoch. Overiť si výsledok svojho skúmania vyhľadávaním v informačných zdrojoch.
	2. cieľ: Diskutovať svoje prírodovedné predstavy.		
	Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
		Podložiť svoje tvrdenia predchádzajúcou skúsenosťou alebo získanými údajmi zo skúmania. Formulovať závery na výskumné otázky s pomocou predošlých zistení. Porovnávať výsledky svojho skúmania s výsledkami vrstovníkov, hľadať prípadné rozdiely.	Porovnávať rôznorodosť v uvažovaní a pri riešení výskumných otázok rovesníkmi. Porozumieť dôvodu rôznych úsudkov viažucich sa na tú istú prírodovednú situáciu alebo prírodovedný problém. Zodpovedať za svoju úlohu v skupine.

		Akceptovať rôznorodosť pri uvažovaní nad výsledkami skúmania medzi vrstovníkmi.	
	3. cieľ: Zdôvodňovať svoj úsudok, či rozhodnutie.		
	Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
		Podložiť svoje tvrdenia skúsenosťami a získanými údajmi. Posúdiť poskytnuté informácie v tabuľkách a diagramoch. Rozhodnúť ktoré informácie sú potrebné na vytvorenie záveru pri skúmaní.	Zdôvodniť tvrdenia predchádzajúcou skúsenosťou, získanými údajmi a/alebo už existujúcimi poznatkami. Vytvárať úsudky na základe poskytnutých informácií, vrátane informácií v tabuľkách, schémach a diagramoch. Pri tvorbe záveru brať do úvahy všetky relevantné údaje bez tendencie vyberať len tie, ktoré potvrdzujú jeho aktuálne predstavy.
	4. cieľ: Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.		
	Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
		Vytvoriť záznam z pozorovania do vopred pripravenej štruktúry. Nájsť chybné údaje podľa pokynov a vylúčiť ich, podľa potreby meranie opakovať. Vyhybať sa chybám pri získavaní a spracúvaní údajov. Znížiť subjektívne vplyvy pri získavaní údajov. Vybrať tabuľky/schémy/diagramy na zápis kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov získaných skúmaním a doplniť kvalitatívne a kvantitatívne údaje do tabuľky. Prezentovať výsledky svojej práce prostredníctvom plagátov a modelov. Popísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces s použitím odbornej terminológie.	Vytvoriť záznam z pozorovania prírodného objektu, situácie. Navrhnuť postup merania, ktorý zabezpečí získanie dôveryhodných údajov. Identifikovať na základe inštrukcie chybné údaje a vylúčiť ich pri tvorbe záveru, zdôvodniť potrebu opakovať meranie a opakované meranie realizovať. Navrhnuť tabuľky/schémy/diagramy na zápis kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov získaných skúmaním. Čítať informácie z poskytnutých tabuliek, jednoduchých schém a diagramov na základe ich porozumenia tvoriť úsudky. Prenášať údaje z tabuľky do jednoduchého diagramu. Vytvoriť štruktúrovaný záznam zo skúmania určitého prírodného objektu alebo javu. Identifikovať podobnosti a odlišnosti v údajoch získaných vlastným skúmaním a na ich základe vytvoriť zovšeobecňujúci záver. Minimalizovať subjektívne vplyvy vo svojej výskumnej činnosti. Uvedomiť si, že existujú rôzne postupy získavania informácií a rôzne informačné zdroje. Uvedomiť si, že nie všetky informačné zdroje poskytujú dôveryhodné informácie. Prezentovať a obhajovať výsledky svojej práce rôznymi formami (napr. plagáty, modely, prezentácie).

5. cieľ: Prepájať svoje aktuálne prírodovedné predstavy a zistenia s ich využitím v bežnom živote.		
Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
	Uvedomiť si nevyhnutnosť prírody pre život človeka a iných organizmov. Uvedomiť si nevyhnutnosť ochrany svojho okolia a prírodných zdrojov. Vysvetliť ako môže človek svojou činnosťou negatívne ovplyvňovať životné prostredie. Pochopiť vlastnú zodpovednosť za svoje zdravie. Uvedomiť si, ktoré činnosti pozitívne ovplyvňujú zdravý životný štýl. Uvedomiť si, že niektoré činnosti majú negatívny vplyv na ľudské zdravie. Uviesť príklady ako človek využíva poznatky vedy a techniky v bežnom živote.	Uvedomiť si závislosť človeka od prírodných zdrojov. Oceniť význam organizmov pre život na Zemi. Reflektovať svoje každodenné návyky vzhľadom na poznatky o zdravom životnom štýle. Uvedomiť si mieru zodpovednosti za svoje zdravie a zdravie iných. Rešpektovať bezpečnosť a zásady ochrany zdravia pri práci. Uvedomiť si prínos a význam vedy a techniky.
6. cieľ: Reflektovať vlastný poznávací proces pri skúmaní prírody.		
Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
	Uvedomiť si význam skúmania pri získavaní nových vedomostí. Hľadať príčiny chýb pri pozorovaní a vyhodnocovaní svojej činnosti. Zhodnotiť svoju prácu v skupine a spoluprácu so svojimi spolužiakmi, hľadať možnosti zlepšenia.	Rozpoznať nesúlad/chyby v získaných výsledkoch z pozorovania a identifikovať ich príčiny. Objektívne hodnotiť svoju prácu a prácu svojich spolužiakov.
7. cieľ: Navrhovať čiastkové riešenia jednoduchých prírodovedných, environmentálnych a technických problémov.		
Žiak vie, dokáže	4. ročník	5. ročník
	Uvedomiť si ako jednotlivec/skupina ľudí môže prispieť k zlepšovaniu stavu životného prostredia. Uviesť dôvody prečo musíme chrániť živú a neživú prírodu. Nájsť možnosti, ako pomôcť životnému prostrediu v okolí školy a svojho bydliska.	Zvažovať rozhodnutia s menším negatívnym dosahom na prírodné prostredie. Zhodnocovať dôvody ochrany prírody. Identifikovať aktivity smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia širšieho okolia školy a obce/mesta. Zdôvodniť navrhované riešenie identifikovaného problému. Posúdiť funkčnosť a efektívnosť rôznych riešení toho istého problému.

Komponent: <u>Látky</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Rozvoj predispozície k pojmom: skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode. Voda sa v prírode nachádza v rôznych formách a skupenstvách a vplyvom neustálych skupenských premien sa deje kolobeh vody v prírode. Zdroje kvapalnej (zrážková, povrchová, podzemná), tuhej (ľadovce) a plynnej (vodná para) vody v prírode existujú v rôznych formách a sú vzájomne prepojené, vplyvom neustálych skupenských premien sa deje kolobeh vody v prírode. Kolobeh vody v prírode môže byť narušený ľudskou činnosťou Človek svojou činnosťou spôsobuje znečisťovanie vodných zdrojov a zároveň je od čistých zdrojov vody závislý, vodné zdroje je potrebné chrániť.	Rozvoj predispozície k pojmom: hmotnosť, objem, skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode, rozpustnosť, odparovanie. Na meranie objemu a hmotnosti sa používajú štandardné meradlá, pomocou ktorých je možné vyjadriť ich množstvo v štandardných jednotkách. Hmotnosť a objem objektov vyjadrujeme v jednotkách objemu a hmotnosti – kilogram, dekagram, gram, liter, deciliter, mililiter. Na porovnanie hmotnosti a objemu objektov používame štandardné meradlá – rovníramenné a digitálne váhy, odmerný valec. Vyparovanie vody závisí od teploty a veľkosti odparovacej plochy. Rozpúšťanie látok vo vode je zväčša obmedzené. Odparovaním vody zo zmesi vody a inej tuhej látky je možné získať jednotlivé zložky zmesi.

Komponent: <u>Interakcie</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Magnet pôsobí aj cez rôzne materiály. Kompas funguje na princípe magnetickej strelky, ktorá sa otáča v magnetickom poli Zeme. Magnetický pól Zeme sa nachádza v blízkosti geografického pólu Zeme.	Svetlo (slnečné žiarenie) môže spôsobiť zahrievanie (zmenu teploty) objektov. Intenzita zahrievania objektov vplyvom pôsobenia slnečného žiarenia závisí aj od farby objektu. V skleníku je v dôsledku pôsobenia slnečného žiarenia teplejšie ako v okolí.

Komponent: <u>Sily</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Jednoduché stroje sa používajú na zjednodušenie vykonávanej činnosti alebo na zmenšenie vynaloženej sily. Medzi jednoduché stroje patria: naklonená rovina, páka, kladka, ozubené súkolesie. Veľkosť sily potrebnej na vytiahnutie nákladu po naklonenej rovine závisí od sklonu naklonenej roviny. Veľkosť sily potrebnej na zdvihnutie nákladu pomocou páky závisí od dĺžky použitej páky a od umiestnenia pevného bodu (osi otáčania). Kladka zjednodušuje vytáňovanie nákladu do výšky, voľná kladka a kladkostroj znižujú silu potrebnú na vytiahnutie nákladu do výšky. Podľa toho, aké veľké kolesá použijeme v ozubenom súkolesí, vieme zrýchliť alebo spomaliť ich pohyb. Frekvencia kmitania kyvadla závisí od dĺžky závesu závažia a nezávisí od hmotnosti závažia.	
Komponent: <u>Energia</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard		Teplotu objektov meriame pomocou teplomeru a hodnotu vyjadrujeme v jednotke °C. Na meranie teploty objektov si musíme zvoliť teplomer, ktorý má primeraný rozsah merania teploty. Ochladzovanie alebo zahrievanie objektov vieme vyjadriť meraním počiatočnej a konečnej teploty objektu a následným odčítaním týchto hodnôt. Pomocou rôznych materiálov vieme obmedziť znižovanie alebo zvyšovanie teploty objektov – objekt tepelne izolujeme od okolia.

Komponent: <u>Zem</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard		Horniny aj nerasty sa vzájomne od seba odlišujú rôznymi vlastnosťami, napr. leskom, farbou, vrypom, tvrdosťou. Na základe poznania týchto vlastností ich človek využíva. Rôzne nerastné suroviny sa ťažia v prírode rôznym spôsobom a vzhľadom na ich vlastnosti a následné použitie sa aj rôznym spôsobom spracúvajú. Človek ťaží rôzne nerastné suroviny, niektoré v tuhom (železná ruda, štrk, piesok, soľ a pod.), iné v kvapalnom (ropa) a tiež v plynnom skupenstve (zemný plyn). Niektoré nerasty sa vo vode rozpúšťajú a naspäť z nej kryštalizujú, pričom kryštály nerastov sa od seba odlišujú. Zemeguľa je obklopená plynným obalom (atmosférou). Vzduch na Zemi sa neustále hýbe a ovplyvňuje tým počasie. Vzduch sa na určitých miestach Zeme zahrieva viac, na iných menej. Stúpanie teplého a klesanie studeného vzduchu v atmosfére prispieva k vzniku vetra. Vzduch má na Zemi pomerne stále zloženie, pričom jeho hlavnými zložkami sú dusík, kyslík, oxid uhličitý a vodná para. Mnohé organizmy sú od prítomnosti vzduchu a jeho kvality závislé. Medzi dôležité zložky vzduchu z pohľadu života rôznych organizmov patria kyslík, oxid uhličitý a vodná para.

Komponent: <u>Vesmír</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Slnko je základným zdrojom energie na Zemi. Centrom Slnčnej sústavy je hviezda nazývaná Slnko, okolo ktorej obieha osem planét: Merkúr, Venuša, Zem, Mars, Jupiter, Saturn, Urán a Neptún. Zem sa točí okolo vlastnej osi a zároveň obieha okolo Slnka. Striedanie dňa a noci na Zemi je spôsobené rotáciou Zeme okolo vlastnej osi. Jeden obch Zeme okolo Slnka trvá jeden rok. Okolo Zeme obieha Mesiac – prirodzená družica Zeme. Mesiac obehne okolo Zeme približne za jeden mesiac. Ak sa dostane Slnko, Mesiac a Zem do zákrytu, na Zemi je možné pozorovať zatmenie Slnka. Ak sa dostane Slnko, Zem a Mesiac do zákrytu, na Zemi je možné pozorovať zatmenie Mesiaca.	
Komponent: <u>Organizmus</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Organizmy prijímajú informácie z prostredia prostredníctvom zmyslov, spracúvajú ich a reagujú na ne. Živočíchy reagujú na rôzne vonkajšie podnety, aby prežili a rozmnožovali sa. Trávica sústava zabezpečuje príjem, spracovanie potravy a vylúčenie nepotrebných zvyškov. Trávenie je proces, ktorý prebieha v trávacej sústave a zabezpečuje prijímanie využiteľných látok z potravy. Prostredníctvom potravy je získavaná energia potrebná na všetky životné procesy. Človek by mal denne prijať určité množstvo tekutín vo forme potravy a nápojov. Množstvo energie, ktorú jedinec potrebuje prijať a vydať, závisí od jeho rastu a vývinu. Ak telo prijme v potrave viac energie, ako potrebuje, ukladá si ju v podobe tukových zásob. Dlhodobá nerovnováha príjmu a výdaja energie vedie k vzniku ochorení obezity, či anorexie. Prostredníctvom vylučovacej sústavy sa telo zbavuje nepotrebných a škodlivých látok.	

	Dýchanie je proces výmeny plynov medzi organizmom a prostredím. Dýchanie a srdcová činnosť človeka môžu byť ovplyvnené napríklad zmenou fyzickej činnosti, ale aj stresom. Prostredníctvom dýchania sa môžu prenášať rôzne ochorenia, ak sa vo vydechovanom vzduchu nachádzajú pôvodcovia ochorení. Telo je popretkávané krvnými cievami, ktoré sa rozvetvujú od najhrubších, ktoré vychádzajú zo srdca (tepny), alebo do neho vstupujú (žily), až po najtenšie (vlásočnice), ktoré prekrvujú rôzne časti tela. Všetky cievy sú prepojené, tvoria uzavretý krvný obeh, do ktorého srdce v pravidelných intervaloch pumpuje krv. Táto činnosť srdca sa prejavuje ako srdcový tep. Krv rozvádza po tele rôzne látky. Ak ich vyžaduje napríklad pri námahe telo viac, srdce pumpuje krv rýchlejšie, čo sa prejaví zvýšeným tepom. Náhla strata väčšieho množstva krvi môže byť pre človeka nebezpečná. Život človeka je v niektorých týchto prípadoch možné zachrániť pomocou darovanej krvi. Telo človeka sa od narodenia vyvíja, rastie, postupne dospieva a neskôr starne. Množstvo energie, ktorú jedinec potrebuje prijať a vydať, závisí od jeho rastu a vývinu. V čase dospievania sa objavujú znaky pohlavnej zrelosti. Pohlavne zrelý muž a pohlavne zrelá žena môžu splodiť dieťa. Dieťa sa v tele matky vyvíja 9 mesiacov.	

Komponent: <u>Ekosystém</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard		Organizmy sa medzi sebou odlišujú vonkajšou stavbou. Organizmy sú od neživých zložiek prostredia často priamo závislé. Rôzne druhy organizmov, ktoré spolu žijú na jednom mieste, predstavujú prírodné spoločenstvo. Medzi organizmami žijúcimi v spoločenstve existujú vzájomné vzťahy. Niektoré organizmy a ich časti nie je možné pozorovať voľným okom, je možné ich pozorovať lupou alebo mikroskopom. Prírodné spoločenstvo tvorí spoločenstvo rastlín, živočíchov, húb a mikroorganizmov. Na identifikáciu jednotlivých druhov organizmov prírodných spoločenstiev sa používa kľúč na ich určovanie. Na základe spoločných znakov môžeme organizmy systematicky usporiadať. V spoločenstvách žijú aj chránené živočíchy a chránené, liečivé a jedovaté rastliny. Spôsob života organizmov závisí od prostredia, v ktorom žijú. Zástupcovia rôznych spoločenstiev sa správajú odlišne, aby čo najlepšie využili dostupné zdroje a prežili v danom prostredí. Organizmy získavajú potravu rôznymi spôsobmi. Konzument prijíma hotové látky, producent ich tvorí a rozkladač rozkladá zvyšky odumretých rastlín a živočíchov. Premnoženie niektorého druhu organizmu v spoločenstve môže narušiť rovnováhu spoločenstva. Podľa priestoru, kde sa spoločenstvo vyskytuje, rozlišujeme lesné, vodné, poľné, lúčne a vysokohorské spoločenstvo. Poškodzovanie životného prostredia a narušovanie vzťahov v spoločenstve má negatívne dôsledky na život organizmov, vrátane človeka. Aplikácia biologickej a chemickej ochrany organizmov má svoje pozitíva aj negatíva a tie je potrebné pri ochrane prírody zvážiť. Na ochranu prírody sú zriadené rôzne organizácie, ktoré sa venujú ochrane a záchrane ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ako aj ochrane a obnove ich prirodzeného prostredia. Činnosť organizácií, ktoré sa venujú ochrane organizmov, spoločenstiev a ich prirodzeného prostredia, má významný vplyv na rozmanitosť života. Na základe porovnania súčasného a predchádzajúceho stavu krajiny je možné vyhodnotiť mieru poškodenia prírody ľudskou činnosťou.

		Pestovanie rastlín a chov živočíchov má pre človeka veľký význam. V ľudských sídlach človek pestuje vybrané druhy rastlín a chová živočíchy pre vlastnú potrebu. Správanie chovateľsky významných druhov sa líši podľa ich biologických potrieb, prostredia a spôsobu chovu. Rôzne spôsoby chovu domácich a hospodárskych zvierat majú vplyv na kvalitu poľnohospodárskych produktov. Vonkajšie a vnútorné parazity spôsobujú rôzne ochorenia organizmov. Pre ochranu vlastného zdravia a zdravia iných je dôležité poznať ich spôsob života. Človek sa pred šírením ochorení chráni rôznymi spôsobmi. Mnohé organizmy sa adaptovali na život s človekom.

Komponent: <u>Dedičnosť a premenlivosť</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard		Živé organizmy produkujú potomstvo rovnakého druhu, ale potomstvo sa líši a nie je totožné s rodičmi. Prenos vlastností z jednej generácie organizmov na druhú je prejavom dedičnosti.

Komponent: <u>Evolúcia</u>		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard		Organizmy kategorizujeme na základe spoločných a rozdielnych znakov. Organizmy sa prispôbujú rôznymi spôsobmi prostrediu, v ktorom žijú. Druhovú rozmanitosť je významná pre život na Zemi.

Biológia/Fyzika/Chémia 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda		
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava		
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ		
Stupeň vzdelania	Primárne / Nižšie sekundárne vzdelávanie		
Vzdelávací cyklus	tretí		
Vyučovací predmet	BIOLÓGIA	FYZIKA	CHÉMIA
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 7. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 8. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 9. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň	6. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 7. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 8. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 9. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň	7. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 8. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň 9. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň
Forma štúdia	denná		
Vyučovací jazyk	slovenský		

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvinúť prírodovednú gramotnosť tak, aby žiak dokázal identifikovať prírodovedné aspekty mnohých zložitých situácií a v týchto situáciách aplikovať nielen prírodovedné vedomosti, zručnosti a postoje, ale aj princípy prírodovedného poznávania. Žiak je schopný na konci 3. cyklu skúmať a následne vhodne prepojiť vedomosti a kritické uvažovanie. S takto rozvinutou prírodovednou gramotnosťou vedia porovnať, vybrať, zhodnotiť, zdôvodniť i formulovať vysvetlenia vychádzajúce z kritického vyhodnotenia výsledkov a argumentácie.

Vzdelávacie ciele pre tretí cyklus:

1. Plánovať a realizovať experiment.
2. Interpretovať a vyhodnocovať získané údaje.
3. Tvoriť závery a zovšeobecnenia.
4. Posudzovať vplyv rôznych riešení na človeka, spoločnosť a životné prostredie.
5. Reflektovať vlastný poznávací proces.

Na konci 9. ročníka sú žiaci s rozvinutou prírodovednou gramotnosťou schopní identifikovať prírodovedné aspekty rôznych situácií, a aplikovať v nich nielen poznatky, spôsobilosti vedeckej práce a postoje, ale aj princípy poznávania prírodných vied. Dokážu skúmať javy, analyzovať a kriticky vyhodnocovať získané informácie. Vedia v danej situácii porovnať, vybrať, zhodnotiť primerané zdôvodnenie a sú schopní sformulovať závery vychádzajúce z kritickej analýzy dôkazov a argumentov.

Výkonové štandardy zahŕňajú rámec spôsobilostí a postojov, ktoré má žiak nadobudnúť po ukončení 3. cyklu.

Výkonový štandard bude napĺňaný cez všetky komponenty obsahového štandardu vyučovaním všetkých troch predmetov vzdelávacej oblasti Človek a príroda: Biológia, Fyzika a Chémia.

Obsahové štandardy predstavujú rámec poznatkov, ktoré žiak získava z fyziky, biológie a chémie, a ktoré prispievajú k rozvoju jeho prírodovedných predstáv a prírodovednej gramotnosti.

Človek a príroda (biológia, fyzika, chémia)					
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	1. cieľ: Plánovať a realizovať experiment.			
		6.ročník (BIO, FYZ)	7.ročník (BIO, FYZ, CHE)	8.ročník (BIO, FYZ, CHE)	9.ročník (BIO, FYZ, CHE)
		- formulovať otázky, na ktoré môže získať odpoveď - formulovať predpoklady a predstavy - navrhnuť spôsob získavania údajov - identifikovať skúmané závislé a nezávislé premenné - opísať očakávanú súvislosť pozorovaných premenných - určiť znaky, ktoré umožňujú klasifikáciu telies, látok, alebo javov - používať vhodné meradlá a postupy na získanie presných údajov - odhadnúť hodnotu skúmanej veličiny a vybrať vhodné meradlo s pomocou učiteľa - navrhovať a realizovať rôzne druhy merania - uskutočniť opakované merania s cieľom porovnania výsledkov - realizovať experiment podľa postupu - popísať a pomenovať pomôcky, s ktorými žiak pracuje, pracovať so zostavenou aparaturou	- formulovať výskumné otázky s pomocou učiteľa, na ktoré môže získať odpoveď vlastným skúmaním - formulovať a zdôvodniť predpoklady, predstavy - navrhnuť spôsob získavania údajov - identifikovať skúmané závislé a nezávislé premenné - vyjadriť očakávanú súvislosť pozorovaných premenných - určiť znaky, ktoré umožňujú klasifikáciu telies, látok, alebo javov - používať vhodné meradlá a postupy na získanie presných údajov - odhadnúť hodnotu skúmanej veličiny a vybrať vhodné meradlo - navrhovať a realizovať rôzne druhy merania - spresniť hodnotu meranej veličiny opakovaným meraním - realizovať experiment podľa postupu - sledovať podmienky experimentu - zostaviť aparaturu a opísať jej časti podľa schémy alebo vopred daného postupu návrhu	- formulovať výskumné otázky, na ktoré môže získať odpoveď vlastným skúmaním - formulovať hypotézu ako predpokladanú odpoveď na výskumnú otázku s pomocou učiteľa - navrhnuť spôsob získavania údajov - identifikovať skúmané závislé a nezávislé premenné - vyjadriť očakávanú súvislosť medzi závislou a nezávislou premennou - určiť znaky, ktoré umožňujú klasifikáciu telies, látok, alebo javov - používať meradlá a postupy primerané druhu skúmania, ktoré vedú k spoľahlivým výsledkom - odhadnúť hodnotu skúmanej veličiny a vybrať vhodné meradlo - navrhovať a realizovať rôzne druhy merania - spresniť hodnotu meranej veličiny opakovaným meraním - realizovať experiment podľa vlastného navrhnutého postupu - určiť, sledovať a kontrolovať podmienky experimentu	- formulovať výskumné otázky, na ktoré môže získať odpoveď vlastným skúmaním - formulovať hypotézu ako predpokladanú odpoveď na výskumnú otázku - navrhnuť spôsob získavania údajov - identifikovať skúmané závislé a nezávislé premenné - vyjadriť očakávanú súvislosť medzi závislou a nezávislou premennou - určiť znaky, ktoré umožňujú klasifikáciu telies, látok, alebo javov - používať meradlá a postupy primerané druhu skúmania, ktoré vedú k spoľahlivým výsledkom - odhadnúť hodnotu skúmanej veličiny a vybrať vhodné meradlo - navrhovať a realizovať rôzne druhy merania - spresniť hodnotu meranej veličiny opakovaným meraním - realizovať experiment podľa vlastného navrhnutého postupu - určiť, sledovať a kontrolovať podmienky experimentu

			• uviesť obmedzenia zvoleného druhu merania	• navrhnúť podmienky experimentu a sledovať ich, • použiť kontrolnú vzorku v experimente • zostaviť a opísať aparáturu podľa schémy, vopred daného alebo vlastného návrhu postupu • uviesť výhody a obmedzenia zvoleného druhu merania	• zdôvodniť využitie kontrolnej vzorky v experimente • zostaviť a opísať aparáturu podľa schémy, vopred daného alebo vlastného návrhu postupu • uviesť výhody a obmedzenia zvoleného druhu merania
		2. cieľ: Interpretovať a vyhodnocovať získané údaje.			
		6.ročník (BIO, FYZ)	7.ročník (BIO, FYZ, CHE)	8.ročník (BIO, FYZ, CHE)	9.ročník (BIO, FYZ, CHE)
	Žiak vie, dokáže	• vyhľadať údaje v jednoduchých informačných zdrojoch na identifikáciu látok s pomocou učiteľa • získať z textov, obrázkov, tabuliek a grafov relevantné, podstatné údaje • orientovať sa v jednoduchom zápise výskumnej činnosti • doplniť tabuľku zo získaných údajov • porovnať údaje v tabuľke • doplniť do grafu získané údaje • opísať vzťah medzi premennými na základe získaných údajov • interpretovať grafické závislosti	• vyhľadať údaje v jednoduchých informačných zdrojoch na identifikáciu látok a pri riešení úloh • získať z textov, obrázkov, tabuliek a grafov relevantné, podstatné údaje • orientovať sa v jednoduchom zápise výskumnej činnosti • navrhnúť tabuľku zo získaných údajov • porovnať údaje v tabuľke • zostrojiť graf na základe získaných údajov • opísať vzťah medzi premennými na základe získaných údajov • interpretovať grafické závislosti	• vyhľadať v dostupných informačných zdrojoch údaje potrebné na identifikáciu látok a pri riešení úloh • získať z textov, obrázkov, tabuliek a grafov relevantné, podstatné údaje • doplniť zápis výskumnej činnosti podľa stanovených pravidiel a štruktúry • vytvoriť tabuľku zo získaných údajov s pomocou digitálnych technológií • porovnať údaje v tabuľke • zostrojiť graf na základe získaných údajov • opísať vzťah medzi premennými na základe získaných údajov • interpretovať grafické závislosti	• vyhľadať v dostupných informačných zdrojoch údaje potrebné na identifikáciu látok a pri riešení úloh • získať z textov, obrázkov, tabuliek a grafov relevantné, podstatné údaje • vypracovať zápis výskumnej činnosti podľa stanovených pravidiel a štruktúry • vytvoriť tabuľku zo získaných údajov s pomocou digitálnych technológií • porovnať údaje v tabuľke • zostrojiť graf na základe získaných údajov • opísať vzťah medzi premennými na základe získaných údajov • interpretovať grafické závislosti

	Žiak vie, dokáže	3. cieľ: Tvoriť závery a zovšeobecnenia.			
		6.ročník (BIO, FYZ)	7.ročník (BIO, FYZ, CHE)	8.ročník (BIO, FYZ, CHE)	9.ročník (BIO, FYZ, CHE)
		- identifikovať súvislosti a vzťahy medzi javmi - opísať vybrané prvky, ktoré tvoria modelovú situáciu - rozlišovať medzi modelom a reálnym javom/objektom - formulovať záver o príčinách pozorovaných zmien objektov, javov a situácií	- identifikovať opakujúce sa vzorce alebo príčinné súvislosti medzi javmi - použiť jednoduchý model v súlade so získanými údajmi - opísať hlavné časti modelu alebo modelovej situácie - uviesť rozdiely medzi modelom a reálnym javom, situáciou alebo objektom - formulovať záver o príčinách pozorovaných zmien objektov, javov a situácií	- identifikovať opakujúce sa vzorce alebo príčinné súvislosti medzi javmi - navrhnuť jednoduchý model v súlade so získanými údajmi - opísať hlavné časti modelu alebo modelovej situácie - porovnať model s reálnym javom, situáciou alebo objektom s uvedením ich rozdielov - formulovať záver o príčinách a dôsledkoch pozorovaných zmien objektov, javov a situácií	- identifikovať opakujúce sa vzorce alebo príčinné súvislosti medzi javmi - vytvoriť jednoduchý model v súlade so získanými údajmi - opísať hlavné časti modelu alebo modelovej situácie - porovnať model s reálnym javom, situáciou alebo objektom s uvedením ich rozdielov - formulovať záver o príčinách a dôsledkoch pozorovaných zmien objektov, javov a situácií
		4. cieľ: Posudzovať vplyv rôznych riešení na človeka, spoločnosť a životné prostredie.			
		6.ročník (BIO, FYZ)	7.ročník (BIO, FYZ, CHE)	8.ročník (BIO, FYZ, CHE)	9.ročník (BIO, FYZ, CHE)
	Žiak vie, dokáže	- identifikovať lokálne a globálne problémy - zdôvodniť význam ochrany a tvorby životného prostredia - opísať význam zachovania prírodného bohatstva a chránených území - opísať prínos výsledkov vedy a výskumu pre človeka a spoločnosť - hodnotiť vhodnosť riešení podporujúcich udržateľný rozvoj	- identifikovať lokálne a globálne problémy - zdôvodniť význam ochrany a tvorby životného prostredia - opísať význam zachovania prírodného bohatstva a chránených území - opísať prínos výsledkov vedy a výskumu pre človeka a spoločnosť - hodnotiť vhodnosť riešení podporujúcich udržateľný rozvoj	- navrhovať riešenia lokálnych a globálnych environmentálnych problémov - zdôvodniť význam ochrany a tvorby životného prostredia - vyhodnotiť význam zachovania prírodného bohatstva a chránených území - zhodnotiť prínos výsledkov vedy a výskumu pre človeka a spoločnosť - hodnotiť vhodnosť riešení podporujúcich udržateľný rozvoj	- navrhovať riešenia lokálnych a globálnych environmentálnych problémov - zdôvodniť význam ochrany a tvorby životného prostredia - vyhodnotiť význam zachovania prírodného bohatstva a chránených území - zhodnotiť prínos výsledkov vedy a výskumu pre človeka a spoločnosť - posúdiť vhodnosť riešení podporujúcich udržateľný rozvoj

		5. cieľ: Reflektovať vlastný poznávací proces.			
		6.ročník (BIO, FYZ)	7.ročník (BIO, FYZ, CHE)	8.ročník (BIO, FYZ, CHE)	9.ročník (BIO, FYZ, CHE)
Žiak vie, dokáže		- opísať chyby vo vlastnej výskumnej činnosti - opísať prínos vlastnej výskumnej práce k získavaniu nových poznatkov - overiť svoje zistenia v odporúčaných zdrojoch - uviesť informáciu o zdrojoch - uplatňovať princípy transparentnosti použitých zdrojov vrátane AI - zdôvodniť dynamický charakter vedeckých poznatkov a ich vývoj v čase - vysvetliť zásady zdravého životného štýlu a uviesť príklady ich uplatnenia - zdôvodniť význam zodpovednosti človeka za jeho zdravie - rešpektovať zásady ochrany zdravia a bezpečnosti práce - chápať nevyhnutnosť toho, že každý človek sa musí angažovať pri riešení lokálnych a globálnych problémov - navrhnuť spôsoby ako sa zapojiť do činností podporujúcich riešenie lokálnych a globálnych problémov	- opísať chyby vo vlastnej výskumnej činnosti - navrhnuť iné riešenie výskumného problému - opísať prínos vlastnej výskumnej práce k získavaniu nových poznatkov - overiť svoje zistenia v odporúčaných zdrojoch - používať viaceré zdroje informácií - uplatňovať princípy transparentnosti použitých zdrojov vrátane AI - zdôvodniť dynamický charakter vedeckých poznatkov a ich vývoj v čase - vysvetliť zásady zdravého životného štýlu a uviesť príklady ich uplatnenia - zdôvodniť význam zodpovednosti človeka za jeho zdravie - rešpektovať zásady ochrany zdravia a bezpečnosti práce - vysvetliť a porovnať mieru vlastnej spoluzodpovednosti pri riešení lokálnych a globálnych problémov - navrhnuť spôsoby ako sa zapojiť do činností podporujúcich riešenie lokálnych a globálnych problémov	- analyzovať chyby vo vlastnej výskumnej činnosti - navrhnuť iné riešenie výskumného problému - zhodnotiť prínos vlastnej výskumnej práce k získavaniu nových poznatkov - overiť svoje zistenia vo viacerých zdrojoch - porovnávať zdroje informácií - uplatňovať princípy transparentnosti použitých zdrojov vrátane AI - zdôvodniť dynamický charakter vedeckých poznatkov a ich vývoj v čase - vysvetliť zásady zdravého životného štýlu a uviesť príklady ich uplatnenia - zdôvodniť význam zodpovednosti človeka za jeho reprodukčné správanie a zdravie - rešpektovať zásady ochrany zdravia a bezpečnosti práce - posúdiť mieru vlastnej spoluzodpovednosti pri riešení lokálnych a globálnych problémov - zapojiť sa do činností podporujúcich riešenie lokálnych a globálnych problémov	- analyzovať chyby vo vlastnej výskumnej činnosti - navrhnuť vhodnejšie riešenie výskumného problému - zhodnotiť prínos vlastnej výskumnej práce k získavaniu nových poznatkov - overiť svoje zistenia vo viacerých zdrojoch - posúdiť dôveryhodnosť informácií a zdrojov - uplatňovať princípy transparentnosti použitých zdrojov vrátane AI - zdôvodniť dynamický charakter vedeckých poznatkov a ich vývoj v čase - vysvetliť zásady zdravého životného štýlu a uviesť príklady ich uplatnenia - zdôvodniť význam zodpovednosti človeka za jeho reprodukčné správanie a zdravie - rešpektovať zásady ochrany zdravia a bezpečnosti práce - posúdiť mieru vlastnej spoluzodpovednosti pri riešení lokálnych a globálnych problémov - zapojiť sa do činností podporujúcich riešenie lokálnych a globálnych problémov

Biológia

Téma: <u>Látky</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard				<u>Klasifikácia chemických reakcií</u> • Environmentálne vplyvy chemických reakcií <u>Zlúčeniny uhlíka</u> • Vplyv uhlíkovodíkov na životné prostredie – produkty horenia uhlíkovodíkov, ropa – jej ťažba, transport a spracovanie

Téma: <u>Interakcie</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Optické javy</u> • Optické chyby oka a princíp ich korekcie. • Spôsoby predchádzania poškodenia zraku. • Škodlivosť svetelného znečistenia a návrh zmien na jeho odstránenie vo svojom okolí. <u>Akustické javy</u> • Ultrazvuk a jeho využitie. • Hluk a jeho vplyv na ľudský organizmus a životné prostredie, hlukové znečistenie. • Spôsoby ochrany pred hlukom vo svojom okolí.		

Téma: <u>Energia</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Premeny energie</u> • Energetická hodnota potravín a teplo uvoľnené ich spálením.	<u>Premeny energie</u> • Premeny energie v živých systémoch. • Spôsoby ochrany pred rádioaktívnym žiarením. • Účinky rádioaktivity, využitie rádionuklidov v medicíne, technike, poľnohospodárstve, archeológii. • Zákon zachovania energie. • Pôsobenie neviditeľných žiarení: infračervené, ultrafialové, röntgenové a rádioaktívne žiarenie, a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie. • Zásady ochrany človeka a životného prostredia pred účinkami rádioaktívneho žiarenia	

Téma: <u>Zem</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard			<u>Skúmanie javov v atmosfére a ich vplyv na životné prostredie</u> • Skleníkový efekt. • Vplyv jednotlivca a spoločnosti na meniacu sa klímu. <u>Zdroje materiálov a energie</u> • Obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje energie. • Vlastnosti materiálov a nerastných surovín, proces ich získavania a recyklácie.	<u>Závislosť organizmov od neživej prírody a ich vplyv na neživú prírodu</u> • Zložky neživej prírody. • Interakcie medzi živou a neživou prírodou. • Neživá príroda ako zdroj živín pre organizmy. • Minerálne zloženie pôdy a jeho vplyv na druhovú rozmanitosť. • Vplyv abiotických a biotických faktorov na rozklad hornín v najbližšom okolí.

			• Význam fosílnych palív, ich vplyv na životné prostredie, ekonomiku a možnosti ich zmierňovania. • Vplyv rôznych zdrojov elektrickej energie na životné prostredie.	• Vplyv vulkanickej činnosti na organizmy a klímu. <u>Vlastnosti, význam a využitie minerálov a hornín</u> • Typy hornín a ich výskyt v blízkom okolí, geologická mapa Slovenska. • Pôvodné a nepôvodné horniny v blízkom okolí. • Minerály a horniny, ich vznik, vlastnosti a základná klasifikácia. • Minerály a horniny v predmetoch dennej potreby. • Význam nerastných surovín pre život človeka. • Vplyv ťažby nerastných surovín na životné prostredie. <u>História zeme</u> • Skameneliny, proces ich vzniku. • Vedúce skameneliny, ich význam pre určenie geologického veku. <u>Geologické procesy a ich dôsledky</u> • Biosféra a geologické procesy jednotlivých geologických ér. • Vonkajšie geologické činitele a ich vplyv na zemský povrch. • Oblasti senzitivity na pôsobenie vonkajších geologických činiteľov. • Vznik krasu a krasových útvarov. • Vplyv geologických procesov na tvar zemského povrchu a život organizmov. • Katastrofické geologické procesy na Slovensku a vo svete.

Téma: Organizmus				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Organizácia živej hmoty organizmov</u> • Stavba vírusu a jednobunkového organizmu. • Bunkové štruktúry: bunková stena, cytoplazmatická membrána, jadro, chloroplasty, mitochondrie. • Stavba a funkcia rastlinnej a živočíšnej bunky. • Jednobunkové a mnohobunkové organizmy. • Organizácia tela rastlín a živočíchov: pletivá, tkanivá, orgány a ich funkcia. <u>Stavba a funkcie štruktúr, orgánov a orgánových sústav organizmov</u> • Stavba tela rias, rastlín, húb a lišajníkov. • Funkcie orgánov rastlinného a živočíšneho tela. • Rozdiel v stavbe tela bezstavovcov a stavovcov.	<u>Stavba a funkcie štruktúr, orgánov a orgánových sústav organizmov</u> • Orgány a orgánové sústavy živočíchov, vrátane človeka, a ich osobitosti. <u>Životné procesy v ľudskom organizme</u> • Cukry, tuky a bielkoviny ako stavebné zložky organizmov a zdroje energie. • Vlastnosti cukrov, tukov a bielkovín vo vzťahu k ich zloženiu a štruktúre. • Energetické zloženie potravy, význam vyváženého denného príjmu potravy. • Mechanické a chemické spracovanie potravy. • Proces trávenia a vstrebávania v jednotlivých častiach tráviacej sústavy. • Premena látok a energie ako základ všetkých životných procesov. • Enzymy a ich význam pre metabolizmus. • Proces dýchania, výmena dýchacích plynov v pľúcnych mechúrikoch. • Vybrané látky prítomné v krvi: glukóza, cholesterol, metabolity vylučovania. • Faktory ovplyvňujúce srdcovú frekvenciu a frekvenciu dýchania. • Proces filtrácie krvi v obličkách. • Proces vylučovania nepotrebných a škodlivých látok.	<u>Životné procesy rastlín a živočíchov</u> • Spôsoby a význam výživy rastlín a živočíchov. • Difúzia a osmóza v živých organizmoch. • Príjem vody a v nej rozpustených látok koreňovým systémom. • Vplyv svetla, oxidu uhličitého a asimilačných farbív na priebeh fotosyntézy. • Produkty fotosyntézy. • Dýchanie rastlín a živočíchov. • Odlišnosti tráviacej sústavy živočíchov v závislosti od potravy. • Transport látok v tele rastlín. • Spôsoby vylučovania nepotrebných a škodlivých látok u rastlín a živočíchov. • Dráždivosť rastlín a živočíchov. • Pohyb organizmov ako základný životný proces. • Regulačné mechanizmy organizmov. • Pohlavný a nepohlavný spôsob rozmnožovania organizmov. • Rôzne spôsoby pohlavného rozmnožovania rastlín a živočíchov. • Životný cyklus rastlín, húb a živočíchov. • Rast a vývin organizmov.	

		• Mechanizmus hormonálnej a nervovej regulácie. • Význam primárnych a sekundárnych pohlavných znakov. • Zmyslové orgány, ich dráždivosť a funkcie. • Rast a vývin človeka, zmeny v jednotlivých obdobiach života. <u>Vzájomné prepojenia orgánových sústav človeka</u> • Orgány oporno-pohybovej sústavy človeka. • Tvar, stavba, funkcia a zloženie kostí. • Stavba, funkcia a unaviteľnosť kostrového svalu. • Význam nervovej sústavy pri zmyslovom vnímaní. • Zmyslové receptory a ich vzájomné prepojenie. • Reflexy, rozdiel medzi podmieneným a nepodmieneným reflexom. • Vzájomné prepojenie obehovej a dýchacej sústavy. • Tráviaca, dýchacia a kožná sústava ako sústavy zabezpečujúce vylučovanie látok. • Význam orgánov rozmnožovacej sústavy ženy a muža. • Regulácia činnosti organizmu vplyvom hormónov. • Orgánové sústavy človeka ako navzájom fungujúce a ovplyvňujúce sa systémy. <u>Vplyv životného štýlu človeka a životného prostredia na jeho zdravie</u>		

		- Faktory poškodzujúce štruktúru a/alebo funkciu buniek. - Dôsledky nesprávnej funkcie buniek, enzýmov, hormónov a nervovej sústavy. - Faktory ovplyvňujúce imunitný systém človeka, napr. stres, očkovanie. - Choroby a možnosti nákazy. - Zásady a spôsoby predchádzania vzniku a šíreniu chorôb. Prevencia ochorení orgánových sústav. - Účinky vitamínov, liečiv, omamných a psychotropných látok na živé organizmy. - Následky závislosti na ľudský organizmus alebo život človeka. - Vplyv životného štýlu človeka a životného prostredia na jeho zdravie. Reprodukčné zdravie a plánované rodičovstvo.		

Téma: <u>Ekosystém</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard				<u>Interakcie v ekosystéme</u> - Špecifické podmienky prostredia organizmov. - Rozdielne nároky organizmov na podmienky prostredia. - Interakcie medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím v ekosystéme. - Potravinová nezávislosť rastlín od živočíchov.

				• Potravné vzťahy medzi organizmami, potravné siete v rôznych ekosystémoch. • Spoločné vzorce interakcií medzi organizmami a ich prostredím v rôznych ekosystémoch. • Vplyv nepôvodných inváznych druhov rastlín a živočíchov na vzťahy v ekosystémoch. <u>Kolobeh látok v ekosystéme</u> • Vplyv slnečného žiarenia na udržanie kolobehu látok v ekosystéme. • Energia v biomase producenta a konzumenta. • Tok energie v ekosystéme. • Kolobeh vody, uhlíka a dusíka. • Význam kolobehu vody v ekosystéme pre živé organizmy. • Rozkladné procesy v komposte a aplikácia ich využitia. • Rast a rozmnožovanie organizmov v závislosti od dostupnosti živín, hnojená a nehnojená pôd. • Vplyv človeka na kolobeh látok. <u>Dôsledky narušenia biotickej a/alebo abiotickej zložky ekosystému</u> • Biologická rovnováha v ekosystéme. • Faktory a dôsledky narušenia biotickej a/alebo abiotickej zložky ekosystému. • Znečistenie ovzdušia, vody, pôdy, rozdiely medzi regiónmi a krajinami. • Vplyv znečistenia abiotickej zložky na biotickú zložku ekosystému a na vzťahy v ekosystéme.

				• Stresové faktory klimatickej zmeny pôsobiace na jednotlivé typy ekosystémov. • Spôsoby nakladania s odpadmi a ich vplyv na životné prostredie. • Zásahy človeka do životného prostredia. • Vplyv človeka na zložky životného prostredia, lokálnu a globálnu biodiverzitu. • Vplyv pozitívnych a negatívnych zásahov človeka na adaptáciu organizmov. <u>Možnosti zachovania a obnovy biodiverzity a ekosystémových služieb</u> • Ekosystémy v okolí bydliska, ekosystémové služby a vplyv ľudskej činnosti na ekosystémy. • Proces obnovy ekosystému, jeho význam. • Ochrana rastlinných a živočíšnych druhov, ekosystémov a podpora udržateľnosti poskytovaných ekosystémových služieb. • Výhody ekologického poľnohospodárstva. • Úprava pitnej vody a čistenie odpadových vôd. • Organizácie venujúce sa starostlivosti a ochrane životného prostredia a klímy.

Téma: <u>Dedičnosť a premenlivosť</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard			<u>Podstata dedičnosti</u> • DNA ako nositeľ genetickej informácie. • Uloženie genetickej informácie v jadre bunky. • Gén ako základná funkčná jednotka dedičnosti. • Chromozómy a zmena ich tvaru po vytvorení kópie nukleovej kyseliny. • Počet chromozómov a chromozómových sád rôznych organizmov. • Odlišnosti chromozómov medzi pohlaviami. • Vznik telových a pohlavných buniek. <u>Zákonitosti prenosu dedičných znakov</u> • Experimenty J. G. Mendela. • Alela ako variant génu. • Znak organizmov na základe dominancie a recesivity alel. • Schémy prenosu znaku z rodičov na potomkov. • Znak potomstva po krížení jedincov s konkrétnymi alelami. • Dedičné znaky rôznych organizmov. • Dedičné choroby viazané na pohlavie. • Vplyv prostredia na vznik znakov. <u>Význam dedičnosti a premenlivosti pre život organizmov</u>	

			• Premenlivosť ako základ rozmanitosti organizmov v prírode. • Dedičná a nededičná premenlivosť. • Vplyv rôznych typov mutagénov na vznik mutácií a na organizmy. • Možné dôsledky vzniku mutácií. • Dedičné ochorenia človeka. <u>Význam poznatkov genetiky pre život jednotlivca a spoločnosti</u> • Premenlivosť ako základ rozmanitosti organizmov v prírode. • Dedičná a nededičná premenlivosť. • Vplyv rôznych typov mutagénov na vznik mutácií a na organizmy. • Možné dôsledky vzniku mutácií. • Dedičné ochorenia človeka.	

Téma: <u>Evolúcia</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Pôvod a vývoj človeka</u> • Dedičnosť a premenlivosť ako podmienka vývoja organizmov na Zemi. • Klasifikácia organizmov na základe fylogenetickej príbuznosti. • Spoločné a odlišné znaky človeka a iných živočíšnych druhov, znaky biologickej príbuznosti. • Spoločné znaky človeka s ľudoopmi, odlišnosti človeka od biologicky príbuzných druhov. • Vplyv abiotických faktorov a ľudskej činnosti na prežitie a vymieranie druhov.	<u>Evolučný význam adaptácie organizmov</u> • Rôznorodé prostredia ako životný priestor pre organizmy. • Adaptácie organizmov na špecifické podmienky prostredia. • Význam štrukturálnych a behaviorálnych adaptácií. • Vplyv zmeny klímy na adaptácie organizmov. <u>Prírodný a pohlavný výber</u> • Pohlavný dimorfizmus. • Mechanizmy pohlavného výberu.	<u>Variabilita organizmov</u> • Prejavy variability organizmov. • Funkčná a tvarová rozmanitosť živých organizmov. • Diverzita súčasných i fosílnych organizmov.

			• Význam správania živočíchov a rastlinných štruktúr v prírodnom výbere. • Koevolúcia rastlín a živočíchov.	

Fyzika

Téza: <u>Látky</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Vlastnosti látok</u> • Vlastnosti látok a telies: skupenstvo, tvrdosť, tepelná vodivosť, farba, lesk, zápach, magnetické a elektrické vlastnosti, horľavosť, hustota. • Metódy oddeľovania zložiek zmesi. <u>Meranie vlastností telies</u> • Fyzikálne veličiny: dĺžka, hmotnosť, objem, hustota, teplota, čas a ich jednotky. • Odhady dĺžky, hmotnosti a objemu, ich presnosť. • Hustota kvapalných a tuhých látok. • Správanie sa telies v kvapaline v závislosti od hustoty telesa a kvapaliny. • Javy súvisiace so zmenou hustoty vplyvom teploty. <u>Stavba látok</u> • Stavebné častice látok: atómy, molekuly, ióny. • Pohyb častíc a jeho závislosť od teploty a veľkosti, hmotnosti častíc; Brownov pohyb.		<u>Meranie vlastností telies</u> • Správanie sa telies v kvapalinách v súvislosti s ich hustotou, hmotnosť kvapaliny vytlačenej telesom. <u>Stavba atómu</u> • Štruktúra atómu: jadro a obal atómu, elektrón, protón, neutrón. • Vývoj predstáv a modelov o stavbe atómu.	<u>Chemická väzba</u> • Valenčné elektróny. <u>Klasifikácia chemických reakcií</u> • Oxidačno-redukčné reakcie, elektrolýza, pokovovanie. • Katión, anión, oxidácia, redukcia. • Elektrolyt, elektródy (anóda, katóda), galvanický článok, akumulátor, batéria. • Elektrochemický rad napätia kovov. • Environmentálne vplyvy chemických reakcií.

Téma: <u>Interakcie</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Optické javy</u> • Zdroje svetla. • Fyzikálne veličiny: ohnisková vzdialenosť, optická mohutnosť. • Zákon odrazu a lomu svetla na rozhraní dvoch prostredí. • Obraz predmetu v rovinnom zrkadle, obraz predmetu zobrazený spojnou a rozptylnou šošovkou. • Princíp fungovania jednoduchých optických zariadení. • Optické chyby oka a princíp ich korekcie. • Spôsoby predchádzania poškodenia zraku. • Odrazené, prepustené a absorbované svetlo. • Rozklad bieleho svetla na spektrum, skladanie farebných svetelných lúčov. • Prenos svetelného signálu skleneným vláknom, využitie optických káblov. • Škodlivosť svetelného znečistenia a návrh zmien na jeho odstránenie vo svojom okolí.		<u>Akustické javy</u> • Kmitajúce telesá a hudobné nástroje ako zdroje zvuku. • Fyzikálne veličiny: frekvencia. • Rýchlosť zvuku v rôznych prostrediach. • Ultrazvuk a jeho využitie. • Hluk a jeho vplyv na ľudský organizmus a životné prostredie, hlukové znečistenie. • Spôsoby ochrany pred hlukom vo svojom okolí. <u>Elektrické javy</u> • Elektrostatické javy: zelekttrizovanie telies, elektrostatická indukcia, polarizácia dielektrika. • Elektrické obvody, ich schémy a značky. • Fyzikálne veličiny: elektrický prúd, elektrické napätie, elektrický odpor vodiča, rezistivita, elektrická práca, elektrický príkon a ich jednotky. • Vedenie elektrického prúdu v kovoch. • Elektrický prúd a napätie v elektrickom obvode a na rezistore. • Závislosť prúdu od napätia pre rezistor, Ohmov zákon. • Závislosť elektrického odporu od vlastností vodiča.

				• Výpočet elektrického odporu vodiča a výsledného odporu v sériovom a paralelnom elektrickom obvode. • Výpočet elektrickej práce, elektrického príkonu. • Pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi a zásady ochrany pred bleskom. • Energetická spotreba bežných zariadení a možnosti úspory energie pri každodenných aktivitách. • Magnetické pole v okolí magnetu, v okolí vodiča s elektrickým prúdom, v dutine a v okolí cievky s prúdom a ich využitie. • Model sústavy na prenos elektrickej energie.

Téma: <u>Sily</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Vytváranie predstáv o pojme sila</u> • Fyzikálne veličiny: sila, gravitačná sila, gravitačné zrýchlenie, moment sily, trecia sila a ich jednotky. • Gravitačná sila pôsobí na teleso, vzájomné pôsobenie síl medzi telesami a trecia sila. • Veľkosť sily a princíp jej určovania silomerom. • Gravitačné pôsobenie medzi Zemou a telesami v jej okolí, výpočet gravitačnej sily. • Výsledná sila pri skladaní síl pôsobiach na teleso v jednej priamke.	<u>Vytváranie predstáv o pojme sila</u> • Fyzikálne veličiny: vztlaková sila a jej jednotky. • Vzťah medzi hmotnosťou telesa a hmotnosťou kvapaliny, ktorú teleso vytlačí. • Výpočet vztlakovej sily v kvapalinách a plynch. <u>Vytváranie predstáv o pojme tlak</u> • Fyzikálne veličiny: tlaková sila, tlak, hydrostatický tlak a ich grafické znázornenie. • Vzťah pre výpočet tlaku a hydrostatického tlaku. • Hydrostatický tlak: závislosť od hĺbky ponoru a hustoty kvapaliny.	

	• Podmienky rovnováhy na páke. • Ťažisko telesa. • Trecia sila a situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trenia. <u>Vytváranie predstáv o pojme tlak</u> • Fyzikálne veličiny: tlaková sila, tlak a ich grafické znázornenie. • Vzťah pre výpočet tlaku. <u>Vybrané druhy pohybu telies a ich grafické zobrazenia</u> • Pokoj a pohyb telesa, druhy pohybu, relatívnosť pohybu telesa vzhľadom na iné teleso. • Fyzikálne veličiny: rýchlosť, dráha a ich jednotky. • Výpočet rýchlosti rovnomerného pohybu. • Závislosť dráhy a rýchlosti od času pri rovnomernom pohybe.	• Atmosférický tlak: závislosť od nadmorskej výšky.	

Téza: <u>Energia</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Premeny skupenstva látok</u> • Topenie, tuhnutie, vyparovanie a var, kondenzácia, sublimácia, desublimácia. • Grafické závislosti teploty počas skupenských premien: závislosť teploty od času.	<u>Premeny energie</u> • Fyzikálne veličiny: mechanická práca, výkon, pohybová a polohová energia telesa, ich jednotky. • Premeny rôznych foriem energie. • Výpočet mechanickej práce, výkonu a polohovej energie. • Zákon zachovania energie. • Pôsobenie neviditeľných žiarení: infračervené, ultrafialové, röntgenové a rádioaktívne žiarenie, a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie.	<u>Premeny energie</u> • Spôsoby šírenia a prenosu tepla, tepelná vodivosť. • Fyzikálne veličiny: hmotnostná tepelná kapacita, teplo a ich jednotky. • Výpočet tepla. • Prijaté a odovzdané teplo pri tepelnej výmene. • Energetická hodnota potravín a teplo uvoľnené ich spálením. • Premeny rôznych foriem energie – svetelnej energie na teplo, zariadenia využívajúce slnečnú	

			energiu, premeny elektrickej energie. • Formy energie sprevádzajúce priebeh chemickej reakcie, napr. svetelná, tepelná, akustická, pohybová, elektrická a ich využitie. • Jadrová reťazová reakcia a možnosti jej využitia. • Spôsoby ochrany pred rádioaktívnym žiarením. • Účinky rádioaktivity, využitie rádionuklidov v medicíne, technike, poľnohospodárstve, archeológii. • Zákon zachovania energie. • Zachovanie energie vo vzťahu k vzniku a zániku chemických väzieb. • Pôsobenie neviditeľných žiarení: infračervené, ultrafialové, röntgenové a rádioaktívne žiarenie, a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie. • Zásady ochrany človeka a životného prostredia pred účinkami rádioaktívneho žiarenia.	

Téma: <u>Zem</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Vlastnosti, význam a využitie minerálov a hornín</u> • Minerály a horniny, ich vznik, vlastnosti a základná klasifikácia. <u>Skúmanie javov v atmosfére a ich vplyv na životné prostredie</u> • Skleníkový efekt.		<u>Zdroje materiálov a energie</u> • Význam fosílnych palív, ich vplyv na životné prostredie, ekonomiku a možnosti ich zmiernenia. • Vplyv rôznych zdrojov elektrickej energie na životné prostredie.	

	- Vznik a účinky ozónu v stratosfére a troposfére. - Vplyv jednotlivca a spoločnosti na meniacu sa klímu. - Vybrané meteorologické prvky: teplota, tlak a vlhkosť vzduchu, oblačnosť, smer a rýchlosť vetra, atmosférické zrážky.			

Téma: <u>Vesmír</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Vesmírne telesá Slnčnej sústavy</u> - Predstavy o pohyboch planét podľa Platóna, Ptolemaia, Keplera, Koperníka, Galilea a Newtona. - Fyzikálna veličina: astronomická jednotka. - Slnčná sústava, vesmírne telesá. Hviezdy, planéty a mesiace. - Periodické deje v Slnčnej sústave: obch Zeme okolo Slnka – rok, rotácia Zeme – deň a pohyby Mesiaca – mesiac. <u>Skúmanie zmien na oblohe počas dňa a roka</u> - Orientácia na oblohe: azimut a výška. - Poloha slnka na oblohe počas roka. - Striedanie ročných období. - Zmena dĺžky dňa a výšky slnka nad obzorom v rôznych obdobiach roka. - Zmeny vzhľadu hviezdnej oblohy počas dňa a počas roka.			

Téma: <u>Organizmus</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Životné procesy rastlín a živočíchov</u> • Príjem vody a v nej rozpustených látok koreňovým systémom.			

Téma: <u>Ekosystém</u>				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard			<u>Kolobeh látok v ekosystéme</u> • Vplyv slnečného žiarenia na udržanie kolobehu látok v ekosystéme. • Tok energie v ekosystéme.	

Chémia

Téma: <u>Látky</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Vlastnosti látok</u> • Vlastnosti látok a telies: skupenstvo, tvrdosť, kujnosť, rozpustnosť v rôznych rozpúšťadlách, farba, lesk, zápach, zápalnosť a horľavosť, hustota. • Chemicky čisté látky a zmesi. • Typy zmesí: heterogénne a homogénne. • Nasýtený, nenasýtený, presýtený roztok. • Zloženie roztokov: rozpúšťadlo a rozpustená látka; vyjadrenie ich zloženia. • Metódy oddeľovania zložiek zmesi. <u>Stavba látok</u> • Stavbné častice látok: atómy, molekuly, ióny.	<u>Chemická väzba</u> • Iónové zlúčeniny, kovalentné polárne a nepolárne zlúčeniny, kovy • Typy chemickej väzby vo vzťahu k vlastnostiam látok; iónová, kovalentná a kovová väzba. • Valenčné elektróny. <u>Stavba atómu</u> • Štruktúra atómu: jadro a obal atómu, elektrón, protón, neutrón. • Vývoj predstáv a modelov o stavbe atómu. <u>Periodická sústava prvkov</u>	<u>Zlúčeniny uhlíka</u> • Uhlík a jeho špecifické vlastnosti v zlúčeninách. • Izoméry. • Jednoduchá a násobná väzba medzi atómami uhlíka v organických zlúčeninách. • Štruktúra uhlíkovodíkov a ich derivátov: prvkové zloženie, charakteristické skupiny. • Pravidlá pomenovania uhlíkovodíkov a derivátov uhlíkovodíkov. • Vlastnosti organických zlúčenín a ich využitie. • Plasty a polymérne uhlíkovodíky.

	- Pohyb častíc a jeho závislosť od teploty a veľkosti, hmotnosti častíc; Brownov pohyb. Avogadrov zákon. <u>Zákonitosti chemického deja</u> Zákon zachovania hmotnosti. Chemické reakcie: reaktanty a produkty, vznik nových zlúčenín. - Prejavy chemickej reakcie: rýchlosť reakcie, vznik zrazeniny, únik plynu, zmena zafarbenia reakčnej zmesi, zmena farby indikátora. - Symbolický zápis chemickej reakcie v podobe chemickej rovnice. - Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemickej reakcie. - Chemické deje v bežnom živote a v chemickom priemysle v regióne.	Chemické prvky, ich vlastnosti a zlúčeniny: kovy, oxidy, halogenidy, hydroxidy, kyseliny, soli. - Symbolický zápis chemických prvkov a zlúčenín. - Poloha prvkov v periodickej sústave prvkov a jej vzťah k vlastnostiam prvkov a typu chemickej väzby. - Princípy usporiadania prvkov v periodickej sústave prvkov. <u>Klasifikácia chemických reakcií</u> Oxidačno-redukčné reakcie, elektrolýza, pokovovanie. Katión, anión, oxidácia, redukcia. - Elektrolyt, elektródy (anóda, katóda), galvanický článok, akumulátor, batéria. Elektrochemický rad napätia kovov. Vylučovacie reakcie. Acidobázické reakcie, acidobázické indikátory, pH. - Environmentálne vplyvy chemických reakcií.	Vplyv uhlíkovodíkov na životné prostredie – produkty horenia uhlíkovodíkov, ropa – jej ťažba, transport a spracovanie.

Téma: <u>Interakcie</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Elektrické javy</u> Elektrostatické javy: zelekttrizovanie telies, elektrostatická indukcia, polarizácia dielektrika.	

Téma: <u>Energia</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	<u>Premeny skupenstva látok</u> • Topenie, tuhnutie, vyparovanie a var, kondenzácia, sublimácia, desublimácia. • Grafické závislosti teploty počas skupenských premien: závislosť teploty od času. <u>Premeny energie</u> • Exotermické a endotermické reakcie. • Premeny energie v živých systémoch. • Formy energie sprevádzajúce priebeh chemickej reakcie, napr. svetelná, tepelná, akustická, pohybová, elektrická a ich využitie. • Tepelný efekt chemických reakcií a jeho závislosť od podmienok reakcie; vplyv koncentrácie a objemu reaktantov. • Zákon zachovania energie. • Zachovanie energie vo vzťahu k vzniku a zániku chemických väzieb.	<u>Premeny energie</u> • Jadrová reťazová reakcia a možnosti jej využitia. • Spôsoby ochrany pred rádioaktívnym žiarením. • Účinky rádioaktivity, využitie rádionuklidov v medicíne, technike, poľnohospodárstve, archeológii. • Pôsobenie neviditeľných žiarení: infračervené, ultrafialové, röntgenové a rádioaktívne žiarenie, a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie.	<u>Premeny energie</u> • Energetická hodnota potravín a teplo uvoľnené ich spálením.

Téma: <u>Zem</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard		<u>Skúmanie javov v atmosfére a ich vplyv na životné prostredie</u> • Skleníkový efekt. • Vznik a účinky ozónu v stratosfére a troposfére. • Vplyv jednotlivca a spoločnosti na meniacu sa klímu.	<u>Závislosť organizmov od neživej prírody a ich vplyv na neživú prírodu</u> • Vplyv vulkanickej činnosti na organizmy a klímu. <u>Vlastnosti, význam a využitie minerálov a hornín</u> • Minerály a horniny, ich vznik, vlastnosti a základná klasifikácia. • Minerály a horniny v predmetoch dennej potreby. • Význam nerastných surovín pre život človeka. • Vplyv ťažby nerastných surovín na životné prostredie. <u>Geologické procesy a ich dôsledky</u>

			- Biosféra a geologické procesy jednotlivých geologických ér. Vonkajšie geologické činitele a ich vplyv na zemský povrch. - Vznik krasu a krasových útvarov. <u>Zdroje materiálov a energie</u> - Zdroje a využitie uhlíkovodíkov, najmä v petrochemickom priemysle. Obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje energie. - Princípy zelenej chémie. - Vlastnosti materiálov a nerastných surovín, proces ich získavania a recyklácie. - Význam fosílnych palív, ich vplyv na životné prostredie, ekonomiku a možnosti ich zmierňovania. - Vplyv rôznych zdrojov elektrickej energie na životné prostredie.

Téma: <u>Organizmus</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard			<u>Životné procesy v ľudskom organizme</u> Cukry, tuky a bielkoviny ako stavebné zložky organizmov a zdroje energie. - Vlastnosti cukrov, tukov a bielkovín vo vzťahu k ich zloženiu a štruktúre. - Energetické zloženie potravy, význam vyváženého denného príjmu potravy. - Mechanické a chemické spracovanie potravy. - Proces trávenia a vstrebávania v jednotlivých častiach tráviacej sústavy. - Premena látok a energie ako základ všetkých životných procesov. Enzýmy a ich význam pre metabolizmus. <u>Vplyv životného štýlu človeka a životného prostredia na jeho zdravie</u>

			- Faktory ovplyvňujúce imunitný systém človeka, napr. stres, očkovanie. - Účinky vitamínov, liečiv, omamných a psychotropných látok na živé organizmy. <u>Životné procesy rastlín a živočíchov</u> - Difúzia a osmóza v živých organizmoch. - Príjem vody a v nej rozpustených látok koreňovým systémom. - Vplyv svetla, oxidu uhličitého a asimilačných farbív na priebeh fotosyntézy. - Produkty fotosyntézy. Dýchanie rastlín a živočíchov.

Téma: <u>Ekosystém</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard			<u>Kolobeh látok v ekosystéme</u> - Vplyv slnečného žiarenia na udržanie kolobehu látok v ekosystéme. - Energia v biomase producenta a konzumenta. Tok energie v ekosystéme. Kolobeh vody, uhlíka a dusíka. - Rozkladné procesy v komposte a aplikácia ich využitia. - Vplyv človeka na kolobeh látok. <u>Dôsledky narušenia biotickej a/alebo abiotickej zložky ekosystému</u> - Znečistenie ovzdušia, vody, pôdy, rozdiely medzi regiónmi a krajinami. - Vplyv znečistenia abiotickej zložky na biotickú zložku ekosystému a na vzťahy v ekosystéme. Stresové faktory klimatickej zmeny pôsobiace na jednotlivé typy ekosystémov. - Spôsoby nakladania s odpadmi a ich vplyv na životné prostredie. - Zásahy človeka do životného prostredia.

			<u>Možnosti zachovania a obnovy biodiverzity a ekosystémových služieb</u> • Ekosystémy v okolí bydliska, ekosystémové služby a vplyv ľudskej činnosti na ekosystémy. • Ochrana rastlinných a živočíšnych druhov, ekosystémov a podpora udržateľnosti poskytovaných ekosystémových služieb. • Výhody ekologického poľnohospodárstva. • Úprava pitnej vody a čistenie odpadových vôd. • Organizácie venujúce sa starostlivosti a ochrane životného prostredia a klímy.

Téma: <u>Dedičnosť a premenlivosť</u>			
	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard			<u>Význam poznatkov genetiky pre život jednotlivca a spoločnosti</u> • Využitie biotechnológií v živote človeka.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

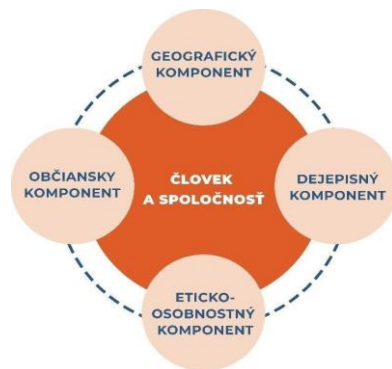
Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pripravuje žiakov k tomu, aby sa prejavovali ako samostatné, slobodné a zodpovedné osobnosti, uplatňovali svoje práva a naplňali svoje povinnosti. Umožňuje porozumieť základným geografickým, historickým, sociálnym, kultúrnym, náboženským, hospodárskym, politickým a environmentálnym špecifikám v rôznych častiach sveta, čo vedie k rešpektu a ohľaduplnosti voči iným ľuďom, kultúram a duchovným hodnotám, ako aj voči sebe. U žiakov rozvíja pozitívny vzťah k demokratickej spoločnosti, krajine a k potrebe udržateľnosti života na Zemi. Posilňuje ich aktívny postoj k riešeniu aktuálnych výziev a problémov. Rozvíja uvedomenie si vlastnej identity v globalizovanom svete. Okrem vedomostí rozvíja u žiakov aj spôsobilosti získavať, vyhľadávať, analyzovať a interpretovať informácie v rôznej podobe. Žiaci z nich vyvodzujú logicky správne závery a dokážu ich argumentačne podložiť a odprezentovať.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť rozvíja u žiakov schopnosť kriticky vnímať spoločnosť, v ktorej žijú, vrátane jej digitálneho rozmeru a vplyvu AI na fungovanie spoločnosti. Žiaci sa učia posudzovať kvalitu informácií vrátane výstupov AI, identifikovať manipulatívne obsahy a kriticky hodnotiť prínosy a riziká AI, pričom si uvedomujú hodnoty, ktoré AI nedokáže nahradiť. Zároveň sa učia využívať AI ako nástroj učenia – s vlastným úsudkom a zreteľom na etické aspekty jej používania – s cieľom stať sa samostatnými a kriticky mysliacimi občanmi.

V rámci vyučovacieho procesu sa v národnostných školách prihliada aj na Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov v národnostnom školstve.

Vzdelávacia oblasť pozostáva zo štyroch komponentov – **geografický komponent**, **dejepisný komponent**, **občiansky komponent** a **eticko-osobnostný komponent**.

Obrázok 6 Komponenty vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť

Pomocou komponentov sú vymedzené obsahové štandardy jednotlivých zložiek spoločenskovednej gramotnosti, ktorá v sebe zahŕňa geografické, dejepisné, občianske a eticko-osobnostné spôsobilosti. Komponenty vystupujú vo vzájomnom prepojení, ktoré je posilnené začlenením vybraných prierezových gramotností do ich obsahu. V prvom a druhom cykle má vzdelávacia oblasť podobu **integrovaného predmetu Človek a spoločnosť**

a samostatných predmetov etická výchova a náboženská výchova vyučovaných v alternácii. V treťom cykle tvoria vzdelávaciu oblasť **vyučovacie predmety geografia, dejepis, občianska náuka a etická alebo náboženská výchova**, pričom má škola možnosť pokračovať aj v tomto cykle **integrovanou verziou** predmetu Človek a spoločnosť vcelku alebo čiastočne.

Geografický komponent objasňuje špecifiká rôznych regiónov, rozmiestnenie obyvateľov a ich činností, vzájomné vzťahy medzi javmi a procesmi, ktoré sa na Zemi odohrávajú a vyvíjajú. Žiaci skúmajú interakcie medzi prírodnými zložkami a zároveň vzťahy medzi nimi a človekom. Rozvíjajú svoju schopnosť myslieť v súvislostiach a porozumieť problémom na rôznych úrovniach, od lokálnej po globálnu. Rôzne aspekty priestoru skúmajú pomocou širokej škály prameňov a metód, čo im umožňuje sa v ňom orientovať, a zároveň v ňom konať spôsobom, ktorý je zodpovedný voči životnému prostrediu a potrebám druhých. V procese poznávania priestoru sa žiaci učia klásť a odpovedať otázky (Čo to je?, Kde to je?, Prečo je to tam?, Ako to vzniklo, Aký to má vplyv? a pod.), ktoré sú kľúčové pre formovanie ich priestorového myslenia.

Dejepisný komponent rozvíja a kultivuje objektívne poznanie minulosti a jej prepojenosti s prítomnosťou. Žiaci si rozvíjajú historickú gramotnosť, spoznávajú historické fakty, súvislosti, javy a procesy v širšom spoločenskom kontexte. Prostredníctvom bádateľských otázok a kritickej analýzy historických prameňov, identifikovania príčin a dôsledkov rôznorodých javov a procesov rozlišujú ich historický význam a rôzne uhly pohľadov.

Na základe poznania minulosti žiaci reflektujú vlastnú príslušnosť k lokalite a regiónu, národnosti, národu a európskemu spoločenstvu. Komponent u žiakov rozvíja aj hodnoty a kompetencie demokratickej kultúry a vzťah ku kultúrnemu a historickému dedičstvu.

Občiansky komponent približuje fungovanie spoločnosti. Žiaci spoznávajú medziľudské vzťahy, budujú si postoj k ľudskej rozmanitosti a vnímajú prínos jej pozitívnych prvkov. Rovnako vnímajú úlohu hodnôt a sociálnych noriem, význam a chod rôznych inštitúcií. Zároveň vnímajú vplyv sociálnych a ekonomických faktorov na rozhodnutia v spoločnosti, nielen v prítomnosti, ale aj minulosti. Reflektujú princípy trvalo udržateľného života, význam obchodných vzťahov i úlohu štátu v hospodárskych vzťahoch. Významnou súčasťou tohto komponentu je výchova k aktívnemu občianstvu, rešpektovaniu princípov slobody a demokracie, ako aj k ochrane ľudských práv.

Eticko-osobnostný komponent prispieva k osobnostnému, sociálnemu a morálnemu rozvoju žiakov, s dôrazom na uvedomovanie si, prijatie a rozvíjanie vlastnej identity vo vzťahu k druhým ľuďom a všetkému živému na našej planéte. Neoddeliteľnou súčasťou týchto procesov je kultivovanie sebapoznania a seba prijatia, charakteru, morálnych (etických) a duchovných kvalít žiakov, ich religiózneho a kultúrneho vedomia.

Obsahové štandardy komponentu sa delia na všeobecné a špecifické. Všeobecné štandardy sú určené pre všetkých žiakov, realizujú sa na vyučovaní celej vzdelávacej oblasti – naprieč všetkými témami, prípadne predmetmi. Všeobecné obsahové štandardy eticko-osobnostného komponentu sa v 3. cykle začleňujú do vyučovania predmetov vzdelávacej oblasti - predmetov vzdelávacej oblasti - predmetov vzdelávacej oblasti - občianskej náuky, dejepisu, geografie a náboženskej výchovy. V 2. a 3. cykle sa štandardy môžu realizovať aj v rámci tematických dní. Špecifické obsahové štandardy eticko-osobnostného komponentu nadväzujú na všeobecné štandardy, prehĺbujú ich a vo všetkých cykloch sa osobitným spôsobom uskutočňujú na vyučovaní etickej výchovy (ETV)¹. V rámci vyučovania ETV sa teda okrem všetkých činností komponentu realizujú aj rozširujúce činnosti špecifické pre vyučovanie ETV, ktoré sú nižšie v dokumente aj takto vyznačené.

Vzdelávacie štandardy je potrebné vnímať ako celok, nie ako súbor jednotlivých, od seba nezávislých častí. Je žiaduce, aby sa vzdelávacie štandardy vo výučbe vhodne kombinovali, prepájali a vzájomne dopĺňovali. Poradie, v akom sú obsahové štandardy v jednotlivých cykloch a komponentoch pod sebou uvedené, neuvádza záväznú časovú postupnosť, v ktorej majú byť v danom vzdelávacom cykle napĺňané.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú odstupňované pre jednotlivé vzdelávacie cykly. K cieľom sa v jednotlivých cykloch viažu výkonové štandardy, ktoré majú žiaci zvládnuť na konci príslušného cyklu. Spôsobilosti uvedené vo výkonových štandardoch sa dosahujú prostredníctvom viacerých obsahových štandardov, niekedy aj z rôznych komponentov. **Vzájomným prepájaním vzdelávacích štandardov** v rámci vzdelávacej oblasti aj medzi vzdelávacími oblasťami sa zabezpečí celistvosť a hĺbka poznania, ako aj jeho využitie v ďalšom vzdelávaní a živote.

Časť obsahu vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa v 2. a 3. cykle **vyučuje formou tematických dní**. Škola realizuje v 2. a v 3. cykle pre každú triedu tematické dni zamerané na rozvoj prierezových gramotností v rozsahu najmenej 4 vyučovacích dní v jednom školskom polroku, pričom jeden vyučovací deň predstavuje 6 vyučovacích hodín. Ciele a obsah tematických dní pre jednotlivé ročníky vychádzajú zo vzdelávacích štandardov. Možné námety na tematické dni sú vyznačené v obsahovom štandarde.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Disponovať znalosťami o vybraných spoločenských, geografických a historických procesoch a javoch v rôznych kontextoch a situáciách.
2. Využívať rôzne metódy získavania, spracovávaní, interpretácie informácií a prezentácie výsledkov vlastného bádania o krajine a ľudskej spoločnosti.
3. Porozumieť súvislostiam, príčinám a dôsledkom historických a spoločenských procesov a javov.
4. Porozumieť vzťahom v rámci prírodných zložiek krajiny a vzájomným vzťahom medzi životným prostredím a činnosťou človeka od lokálnej po globálnu úroveň, vrátane
5. základných princípov udržateľnosti.
6. Rozpoznať rôzne vrstvy svojej identity, rešpektovať rozmanitosť ľudí a skupín v globalizovanom svete.
7. Rešpektujúco komunikovať a konštruktívne spolupracovať s druhými, zdravo a bezpečne regulovať svoje emócie.
8. Mať rozvinuté charakterové vlastnosti a snažiť sa konať dobro nezištne a nevynútené.
9. Uplatňovať práva a povinnosti, pravidlá a normy života v demokratickej spoločnosti s vedomím zodpovednosti za vlastné rozhodnutia.
10. Orientovať sa v zdrojoch informácií, uplatňovať kritický a rozlišujúci postoj k médiám a AI, správať sa bezpečne a eticky v online prostredí.

11. Prejavovať záujem o dianie vo svojom okolí a vo svete, participovať na veku primeraných prospešných aktivitách.

Človek a spoločnosť 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	Primárne
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Za hlavný zámer vzdelávania v 1. cykle sa považuje identifikovanie javov, procesov, udalostí a osôb významných pre život žiaka, komunity a obce, čo vyplýva z cieľov vzdelávania v 1. cykle.

Tento cieľ vyjadruje základnú orientáciu prvého cyklu – žiak najskôr spoznáva seba, svoju rodinu, školu, obec a najbližšie okolie, aby postupne porozumel širším spoločenským súvislostiam. Ďalšie ciele 1. cyklu sú:

- Identifikovať javy, procesy, udalosti a osoby významné pre život žiaka, komunitu a obec.
- Využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií pre poznávanie svojho najbližšieho okolia.
- Identifikovať zmeny v čase a priestore vo svojom okolí.
- Skúmať vzťahy medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka na lokálnej úrovni vrátane príkladov starostlivosti o životné prostredie.
- Oceniť jedinečnosť seba samého a druhých.
- Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.
- Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní.
- Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spoložití s inými.
- Rozumieť základnej úlohe médií a AI a zásadám bezpečnosti v online prostredí.
- Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy.

Na konci 3. ročníka je žiak schopný elementárne skúmať svoju obec, jej blízke okolie a vzťahy medzi ľuďmi, využíva jednoduché plány alebo mapy. Pozoruje, porovnáva a zaznamenáva vybrané aspekty fungovania komunity, v ktorej žije. Vie sa orientovať vo svojom okolí a pozná jeho špecifiká. Pozná základné časové intervaly. Je si vedomý, že súčasnosť je výsledkom konania v minulosti. Rešpektuje základné pravidlá spolunažívania a komunikácie. Vníma svoju jedinečnosť a dokáže pomenovať základné emócie. Zaujíma sa o svoje okolie a je ochotný zapájať sa do aktivít na jeho zlepšovanie.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ Človek a spoločnosť	
1. cieľ: Identifikovať javy, procesy, udalosti a osoby významné pre život žiaka, komunitu a obec	
2. cieľ: S pomocou učiteľa využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií, osvojiť si základy spolupráce v skupine	
3. cieľ: Identifikovať zmeny v čase a priestore vo svojom okolí	
4. cieľ: Rozlišovať a skúmať vzťahy medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka na lokálnej úrovni, rozumieť potrebe starostlivosti o životné prostredie na príkladoch z miestnej krajiny	
5. cieľ: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých – cieľ naplnený aj v predmete ETV	
6. cieľ: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom – cieľ naplnený aj v predmete ETV	
7. cieľ: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní – cieľ naplnený aj v predmete ETV	
8. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými – cieľ naplnený aj v predmete ETV	
9. cieľ: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ – cieľ naplnený aj v predmete ETV	
10. cieľ: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy – cieľ naplnený aj v predmete ETV	

Výkonový štandard: všetky komponenty		
	2.ročník	3.ročník
	Uviesť príklady vybraných prírodných, historických a kultúrnych prvkov v blízkom okolí. Jednoducho opísať a určiť, na čo slúžia vybrané prírodné, historické alebo kultúrne prvky v okolí. Popisovať základné charakteristiky pozorovaných objektov, ako sú farba, tvar, veľkosť, pohyb, zvuky a pod. Pozorovať svoje okolie s cieľom získať informácie potrebné na riešenie jednoduchšej zadanej úlohy. Stanoviť si cieľ, objekt alebo tému jednoduchého pozorovania na základe toho, čo chce zistiť / čo sa chce dozvedieť. Vecne odpovedať na otázky týkajúce sa určenej témy. Klást' vecné otázky týkajúce sa určenej témy v dvojici alebo v malej skupine. Požiadat' o informáciu týkajúcu sa určenej témy pri práci v dvojici alebo v malej skupine. Popísať dianie na obrázku/fotografii/ilustrácii/video. Využiť informácie získané z obrázkov, fotografií, ilustrácií a krátkych textov na zodpovedanie otázok. Odpovedať na jednoduché otázky k zobrazeniu na obrázku/fotografii/ilustrácii/video. Podieľať sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy podľa predpísaného postupu.(C2)	Mať prehľad o významných prírodných, kultúrnych a historických prvkoch vo svojom okolí.(C1) Získať informácie pozorovaním vo svojom okolí.(C2) Pracovať s informáciami tak, že ich zapisuje, porovnáva, triedi a prezentuje slovne aj graficky. Rozlíšiť podstatné a nepodstatné informácie získané z pozorovania. Graficky alebo písomne zaznamenať informácie získané z jednoduchého pozorovania. Viesť rozhovor za účelom získania potrebných informácií k vybranej téme.(C2) Poskytnúť informáciu týkajúcu sa určenej témy. Získať a interpretovať informácie z obrazových zdrojov (obrázky, fotografie, ilustrácie, video) a veku primeraných textov umeleckej a vecnej literatúry.(C2) Sformulovať jednoduchý predpoklad na základe obrazových zdrojov a textov (napr. čo môže byť mimo fotografie, čo by sa stalo keby..., ako bude príbeh pokračovať, čo je treba zmeniť, aby...?). Prezentovať výsledky svojej práce verbálne a vizuálne. Používať jednoduché mapové reprezentácie na orientáciu a vyjadrenie základných priestorových informácií. Pomenovať svoje hodnotové priority. Vnímať existenciu práv a povinností v rôznych životných situáciách.

Výkonový štandard: geografický komponent		
	2.ročník	3.ročník
	Pomenovať prvky a objekty vo svojom okolí. Určiť polohu a vzdialenosť prvkov a objektov v okolí. Orientovať sa v známom prostredí na základe poznania polohy orientačných bodov a priestorových vzťahov medzi nimi. Orientovať sa v miestnej krajine používaním pojmov. Identifikovať orientačné body v blízkom okolí. Samostatne používať pojmy označujúce polohu a smer. Správne reagovať na pokyn o smere pohybu.	Používať pojmy potrebné na orientáciu v miestnej krajine.(C1) Určiť polohu svojej obce, Slovenska a svetadielov na mapách rôznej mierky.(C1) Určiť polohu Slovenska na jednoduchšej mape Európy. Pomenovať svetadiely na jednoduchšej mape sveta alebo glóbose. Identifikuje svetadiely na jednoduchšej mape sveta alebo na glóbose. Správne opísať polohu zadaného prvku/objektu v blízkom okolí z pozície zadaného prvku/objektu.

	Správne opísať polohu zadaného prvku/objektu v blízkom okolí zo svojej pozície. Zostrojiť náčrt triedy z vertikálnej polohy. Označiť polohu objektov v nákrese/pláne triedy s jeho otočením alebo pootočením. Identifikovať rôzne miesta, kam cestujú ľudia z jeho rodiny alebo blízkeho okolia, ako sú škola, práca, nákupy, návštevy úradov, lekárov, príbuzných alebo miesta výletov a dovolení. Opísať rôzne spôsoby cestovania, ako sú pešia chôdza, jazda na bicykli, autom, verejná doprava autobusom, električkou, vlakom, loďou alebo preprava lietadlom a vysvetliť, kedy a prečo sú viac a menej vhodné. Zhodnotiť jednoduché bezpečnostné aspekty cestovania, ako sú dodržiavanie pravidiel cestnej premávky alebo opatrenia na ochranu pred možnými rizikami. Rozpoznať vzájomné vzťahy medzi človekom a krajinou na príkladoch z miestnej krajiny.(C4) Opísať vplyv počasia na krajinu a život ľudí v priebehu dňa a roka.(C4) Prejavovať starostlivosť o zachovávanie čistoty vo svojom okolí. Uviesť príklady dôležitosti vody v krajine a šetrného vzťahu k nej (pitie, umývanie, zavlažovanie). Jednoducho opísať dôvody ochrany prírody na príkladoch zo svojho okolia.	Opísať známu trasu k určitému cieľu pomocou orientačných bodov zo svojej pozície. Opísať známu trasu k určitému cieľu pomocou orientačných bodov z pozície cieľa. Zostrojiť plán školy a časti obce (s vybranými prvkami, resp. prispôsobený štruktúre budov). Porovnať zostrojené plány s leteckou snímku rôznych mierok. Nájsť cieľné miesto podľa jednoduchej mapy. Opísať kam, ako a prečo cestujú ľudia z rodiny alebo blízkeho okolia.(C3) Určiť rozdiely v pravidelnosti cestovania za rôznym účelom (pravidelné – denné, týždenné / nepravidelné) na jednoduchých príkladoch zo života. Naplánovať jednoduchú cestu na základe poznatkov o cestovaní členov jeho rodiny alebo blízkeho okolia, zahrňujúc cieľ cesty, spôsob dopravy a dôvody cestovania. Uplatňovať šetrný vzťah k prírodným zdrojom a životnému prostrediu vo svojom okolí.(C4) Uviesť základné dôvody a spôsoby triedenia odpadu a riadiť sa nimi vo svojom bezprostrednom okolí (rodina, škola). Aktívne triediť odpad, šetriť energie a chrániť prírodu a životné prostredie vo svojom blízkom okolí.
Obsahový štandard: geografický komponent		
Orientácia v okolí školy, v obci a jej blízkom okolí	Pojmy: Miestna krajina, orientácia, poloha v priestore. Činnosti: Určovanie orientačných bodov v okolí školy, vyhľadávanie vybraných objektov, vytváranie predstáv o priestorových vzťahoch v škole, v obci a jej okolí. Určovanie relatívnej polohy vybraného objektu voči inému objektu (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za a i.) Opis a zaznamenávanie cesty do školy alebo k inému objektu v obci a miestnej krajine. Spoznávanie prírodných a historických prvkov obce a jej okolia podľa miestnych daností (napríklad park, les, chránený strom, prírodná rezervácia, potok, rieka, rybník, vrch, kostol, socha, fontána,	Pojmy: Prírodné a historické prvky, turistické značenie. Činnosti: Určovanie relatívnej polohy v teréne alebo na mape (v pláne) a navigácia na trase medzi nimi s využitím orientačných bodov. Orientovanie sa podľa svetových strán v teréne. Využívanie turistického značenia pri plánovaní výletov a orientácii v teréne. Posúdenie stavu prírodných a historických prvkov obce a okolia. Rozlišovanie pojmov podľa podmienok obce (napríklad dolina, údolie, vrch, pohorie, tiesňava, rovina, rieka, potok, jazero, rybník, breh, ostrov, les, pole, kameňolom, námestie, ulica). Hľadanie odpovedí na otázky o krajine mimo nášho zorného poľa – „Čo je za tým vrchom? Kam vedie táto cesta? Odkiaľ a kam tečie potok?“ a pod.

		brána, hrad), vrátane posúdenia ich stavu (udržiavaný, neudržiavaný, bezpečný, nebezpečný a i.).	
	Orientácia v pláne a na mape	Pojmy: Plán, mapa, mapové znaky, legenda. Činnosti: Vyjadrovanie žiackych predstáv o priestorovom rozmiestnení objektov v triede a v okolí školy z vertikálneho pohľadu (vtáčej perspektívy) formou jednoduchých modelov alebo náčrtkov. Tvorba jednoduchého orientačného plánu (mapového náčrtku) obce alebo jej časti na základe leteckej snímky. Odhadovanie skutočnej vzdialenosti medzi bodmi na mape pomocou grafickej mierky. Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky. Určovanie polohy obce na mape Slovenska. Rozpoznávanie základných prvkov obsahu mapy a glóbusu (farby, tvary) pomocou legendy.	Pojmy: Grafická mierka, vzdialenosť, svetové strany, poloha na mape, letecká snímka, glóbus, svetadiely a oceány. Činnosti: Orientácia plánu a orientácia v pláne. Určovanie svetových strán na mape. Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky. Určovanie polohy Slovenska na mape Európy. Pomenovanie svetadielov a oceánov na glóbose na jednoduchej mape sveta.
	Procesy v miestnej krajine a ich vplyv na človeka a životné prostredie	Pojmy: Prírodné a umelé prostredie, počasie, cestovanie, doprava, mesto a vidiek, spôsob života. Činnosti: Posudzovanie vplyvu rôzneho prostredia na človeka – prírodné a umelé, tiché a hlučné, upravené a neupravené, nové a staré, čisté a znečistené, jednotné a rôznorodé. Pozorovanie počasia a jeho vplyvu na prírodu a ľudí počas dňa a roka spojené s grafickým zaznamenávaním oblačnosti a jednoduchým zápisom nameraných hodnôt teploty vzduchu. Identifikovanie dôvodu (za prácou, vzdelaním, službami, oddychom, poznaním, priateľmi), cieľa (blízka obec, okresné mesto, krajské mesto, zahraničie) a pravidelnosti (denne, týždenne, mesačne, ročne) cestovania ľudí vo svojej rodine a v rodinách spolužiakov. Porovnávanie vhodnosti jednotlivých druhov dopravy v obci spojené s posúdením ich vplyvu na životné prostredie. Hľadanie rozdielov medzi mestom a vidieckou obcou na žiakom známych príkladoch. Uvažovanie nad výhodami a nevýhodami bývania vo veľkom meste, malom meste, vidieckej obci alebo satelite. Identifikovanie základných podobností a odlišností svojej obce (prírodné prostredie, architektúra, spôsob života) a vybranej obce zo zahraničia.	Posudzovanie vplyvu rôzneho prostredia na človeka - prírodné a umelé, tiché a hlučné, upravené a neupravené, nové a staré, čisté a znečistené, jednotné a rôznorodé. Uvažovanie nad výhodami a nevýhodami bývania vo veľkom meste, malom meste, vidieckej obci, alebo satelite. Identifikovanie základných podobností a odlišností svojej obce (prírodné prostredie, architektúra, spôsob života) a vybranej obce zo zahraničia.

Výkonový štandard: dejepisný komponent			
		2.ročník	3.ročník
		Orientovať sa v čase pomocou konvenčných prostriedkov určovania času.(C1) Rozvrhnúť si čas na prácu, učenie, zábavu a odpočinok.(C3)	Porovnať obrazy obce v minulosti a v súčasnosti.(C3) Prerozprávať príbeh viažuci sa k obci alebo regiónu.(C3)
Obsahový štandard: dejepisný komponent			
	Orientácia v čase	Pojmy: Časová postupnosť, plánovanie času, kalendár. Činnosti: Určovanie vzájomných vzťahov (pred/po) medzi susednými a nesusednými dňami a mesiacmi, opakujúci sa cyklus s vytváraním celkov (deň, týždeň, mesiac, rok). Tvorba vlastného kalendára jedného týždňa podľa aktuálneho roka, porovnanie radenia dní v mesiaci aktuálneho roka. Personalizácia cieľov, vytváranie priorít a ich zdôvodnenie, odlíšenie činností podľa osobnej dôležitosti (povinností, užitočných a oddychových aktivít).	Pojmy: Časová postupnosť, plánovanie času, meranie času, kalendár. Činnosti: Zoraďovanie postupnosti udalostí (skôr, neskôr, nedávno, dávno, dnes, včera, predvčerom, zajtra, pozajtra...). Tvorba vlastného kalendára jedného mesiaca podľa aktuálneho roka, porovnanie radenia dní v minulom minulého roka. Porovnanie a zdôvodnenie používania rôznych spôsobov merania času (rytmus dňa, prírody, konvenčné merače). Používanie konvenčných a prírodných meračov času. Určovanie času na hodinách.
	Pozorovanie zmien v čase	Pojmy: Rodostrom, vzájomné rodinné vzťahy. Činnosti: Určovanie základných vzťahov medzi členmi rodiny z pozície žiaka aj z pozície iného člena. Zostavovanie trojgeneračného rodostromu ako vizualizácie rodinných vzťahov. Najstaršie pamiatky a miesta pamäti v obci.	Pojmy: Povešť, pamiatky. Činnosti: Prerazprávanie alebo stvárnenie príbehu (povešť, legenda) spojeného s obcou alebo jej okolím. Pozorovanie zmien v čase na príklade ľudí, krajiny, budov a artefaktov. Porovnávanie spôsobu života ľudí v súčasnosti a minulosti (škola, hračky, práca a zamestnania, odev, obchod) na základe informácií získaných z rôznych prameňov.
Výkonový štandard: občiansky komponent			
Žiak vie, dokáže:		2.ročník	3.ročník
		Vysvetliť, za čo zodpovedá riaditeľ školy a starosta obce / miestnej časti alebo primátor mesta. Opísať účel úradov a služieb v obci. Ilustrovať plynutie času na vybraných príkladoch z minulosti rodiny.(C3) Uviesť príklady najstarších artefaktov (budov, pamiatok, prvkov, objektov a pod.) v obci.	Stručne opísať význam kľúčových osôb, úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív a udalostí v komunite a obci.(C1) Uviesť príklad aktivít, ktoré realizujú združenia občanov v obci. Identifikovať významné kultúrne a športové podujatia v obci alebo jej okolí. Pomenovať príčiny a dôsledky správania sa ľudí vo svojom okolí.

	Rozlíšiť rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické). Opísať rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické). Identifikovať rôzne druhy médií (tlačené: publikácie, billboardy, plagáty a i., elektronické: televízia, rozhlas, DVD, USB, internet a i.). Zistiť, ktoré druhy médií sa používajú vo svojom okolí. Opísať predstavy o svojom budúcom povolání. Uviesť príklady rôznych zamestnaní s náplňou činnosti. Uviesť príklady rôznych profesií participujúcich na výrobe vybraného produktu/poskytnutí služby. Zdôvodniť prečo pracujú príbuzní/blízki ľudia žiaka. Zdôvodniť výber svojho vysnívaného budúceho zamestnania/povolania (prečo chce byť tým, čím chce). Uviesť príklady tovarov s miestom ich kúpy. Vysvetliť rozdiel medzi tovarom a službou.	Uskutočniť jednoduchý prieskum o názoroch na vybraný problém v škole alebo jej okolí.(C2) Vysvetliť na jednoduchých príkladoch základné ekonomické vzťahy. Dodržiavať základné pravidlá bezpečného správania účastníka cestnej premávky. Vysvetliť význam deľby práce na vybranom príklade. Identifikovať výhody a nevýhody zamestnání/povolání svojich príbuzných/blízkyh ľudí. Rozpoznať rôzne druhy médií. Uviesť jednoduché príklady situácií, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu. Popísať jednoduchý postup v situáciách, v ktorých potrebujem nájsť informáciu. . Zvažovať spoľahlivosť rôznych zdrojov informácií. Pomenovať základné pravidlá bezpečnosti a well-beingu v online prostredí. Rozlíšiť medzi obsahom, ktorý je vhodný alebo nevhodný pre deti. Byť všímavý voči daniu v najbližšom okolí. Opísať médiá ako zdroj informácií, poučenia alebo zábavy. Na príklade vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopismi, televíziou a rozhlasom s tematickým zameraním. Uviesť príklady situácií potreby televízie a novín. Uviesť príklad média ako zdroja oznamov, správ, zábavy, reklamy.

Obsahový štandard: občiansky komponent

	Poznávanie pravidiel vo svojom živote		Obsah bude naplnený v predmete Kruh komunity
	Život obce a vzťahy v komunite	Pojmy: Obec, inštitúcie, sviatky, tradície, rozmanitosť. Činnosti: Identifikovanie významných inštitúcií a služieb v obci s posúdením ich funkcie pre život komunity podľa podmienok obce (napríklad obecný úrad, obchody, služby, kostol, pošta, policajná a hasičská stanica, lekáreň, ambulancia, železničná a autobusová stanica alebo zastávka, kultúrne a komunitné centrum, zberný dvor, útulok pre zvieratá, čistiareň odpadových vôd, výrobný podnik, poľnohospodárske družstvo).	Pojmy: Obec, inštitúcie, komunita, súkromný a verejný priestor, symboly. Činnosti: Zhodnotenie využitia a udržiavania verejných priestorov na príklade žiakom známeho verejného priestoru. Rozpoznávanie príkladov používania identifikačných znakov, symbolov a vlajok (štátne a obecné symboly, symboly EÚ, logá).

		Rozlišovanie súkromného a verejného priestoru na konkrétnych príkladoch v obci a jej okolí. Identifikovanie významných kultúrnych a športových podujatí v obci a jej okolí. Oboznamovanie sa s pôvodom a rôznymi spôsobmi slávania sviatkov a dodržiavania tradícií vo svojej rodine, v rodine priateľov, spolužiakov, v obci, cirkvi a spoločnosti.	
	Zodpovedné hospodárenie	Pojmy: Povolania, tovary a služby, cena, peniaze. Činnosti: Oboznamovanie sa s deľbou práce na konkrétnych príkladoch v komunite a v obci. Spoznávanie rôznych povolaní so základným opisom ich pracovnej náplne. Rozlíšenie ponuky tovarov a služieb v najbližšom okolí. Osvojovanie si návykov smerujúcich k šetrnému zaobchádzaniu so svojimi zdrojmi, prírodnými zdrojmi a životným prostredím (predchádzanie vzniku odpadu a jeho separovanie, šetrenie spotreby vody a elektrickej energie).	Pojmy: Povolania, tovary a služby, cena, peniaze, šetrenie. Činnosti: Odhad, zistenie a porovnanie cien vybraných tovarov a služieb. Diskutovanie o potrebe starostlivosti o svoje, o zverené či zdieľané veci a statky.
	Základy aktívneho občianstva	Pojmy: Aktívny obyvateľ obce, spolupráca, pomoc, dobročinnosť. Činnosti: Identifikovanie činností, ktoré zlepšujú kvalitu prostredia a zdravie ľudí v obci a činností, ktoré sú pre prostredie a zdravie ľudí škodlivé. Realizácia jednoduchého prieskumu s cieľom identifikovať možnosti zlepšenia života a prostredia v triede, škole, obci a jej blízkom okolí. Identifikovanie konkrétnych potrieb solidarity v škole a okolí alebo doma a okolí (napr. vo vzťahu k novým spolužiakom z iných oblastí a krajín, k ľuďom so špeciálnymi a inými potrebami a znevýhodnením, k starším a chorým osobám). Moja rola ako žiaka. Zmysel pravidiel pre život. Riešenie modelových situácií (napr. koho a ako požiadať o pomoc, tiesňové linky).	Pojmy: Aktívny obyvateľ obce, spolupráca, pomoc, dobročinnosť. Činnosti: Skúmanie vybraného problému v obci a jej okolí, ktorý je spôsobený nevhodnou činnosťou človeka (napr. nevhodné zaobchádzanie so zvieratami, vandalizmus, znečistenie verejných priestorov, nelegálna skládka, spaľovanie odpadu, parkovanie na chodníkoch, vizuálny smog).
	Základy práce s mediálnym obsahom	Pojmy: Médiá Činnosti: Identifikovanie druhov médií a dôvody ich využívania (zdroj informácií a zábavy). Pomenovanie vplyvu reklamy na naše túžby a správanie	Pojmy: Zdroje informácií, médiá, reklama. Činnosti: Identifikovanie spôsobov vzniku a rôznych podôb šírenia informácií.

			Navrhovanie zásad veku primeraného využívania rôznych médií a neublížujúceho správania v online priestore voči iným. Odlišenie pravdivej a nepravdivej (zavádzajúcej) informácie a pomenovanie jej dôsledkov na konkrétnych príkladoch.

Výkonový štandard: eticko-osobnostný komponent			
	2.ročník	3. ročník	
	Uviesť príklad situácie stretnutia sa s klamstvom. Identifikovať dôsledky šírenia nepravdy /klamstva. Vyjadriť svoje myšlienky a pocity iba na vyzvanie, zjednodušene a v uzavretých schémach (páči sa mi – nepáči sa mi, súhlasím – nesúhlasím). Jednoducho sformulovať svoje myšlienky a pocity bez reflexie ich dopadu na druhých (egocentrický prístup). Vyjadriť svoje myšlienky a pocity tak, že si všima, ako pôsobia na druhých. Vhodne, slušne a zdvorilo reagovať na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme. Pomenovať emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie). Pomenovať prejavy emócií (úsmev, plač, zaťaté päsťe, sčervenanie, pokoj, nepokoj a pod.). Vhodne a slušne verbálne vyjadriť svoje bežné emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie). Vyjadriť svoje emócie v súlade s tým, čo aktuálne cíti. Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine. Opísať vonkajšie znaky, ktorými sa žiaci odlišujú (oblečenie, farba vlasov, farba očí). Opísať vonkajšie i vnútorné vlastnosti, ktorými sa ľudia odlišujú (výška, pohlavie, materinský jazyk, povahové vlastnosti). Opísať rozlišujúce znaky medzi spolužiakmi, kamarátmi, inými známymi ľuďmi. Pomenovať príbuzenské vzťahy (syn/dcéra, brat/sestra) resp. uviesť mená spolužiakov a opísať, čo kto zvyčajne robí. Okrem popisu príbuzenských vzťahov a typického konania členov rodiny alebo spolužiakov pomenovať aj ich osobné vlastnosti s opisom toho, ako sa prejavujú.	Opísať vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých.(C5) Pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine, triede, kamarátskych skupinách.(C5) Pomenovať svoju rolu v rodine či triede abstraktnejším pojmom (zabávač, vodca, mysliteľ, tichý pomocník, rebel, obranca slabších a pod.). Vývodiť dôsledky svojej role v rodine a triede pre svoj ďalší rozvoj (výhody a nevýhody, zodpovednosť). Pomenovať, čo ho spája s ostatnými.(C5) Pomenovať nielen okolnosti skupiny a vzťahy v skupine, ale aj vyššie ľudské hodnoty (dodržiavame pravidlá, máme k sebe vzájomnú úctu, vieme sa otvorene porozprávať, povzbudzujeme sa navzájom, pomáhame druhým a pod.). Preukázať citlivosť voči rôznym potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, kamarátom, susedom).(C5) Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.(C5) Vyjadriť svoje myšlienky a pocity na primeranej úrovni.(C6) Opísať reakcie spolužiakov (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie svojich myšlienok a pocitov, vyplývajúcich z určenej témy. Opísať svoje reakcie (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme. Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám a podporné.(C6) Viesť jednoduchý dialóg na zistenie svojich aktuálnych emócií a aktuálnych emócií svojho spolužiaka. Primerane vyjadriť svoje emócie a zároveň ich regulovať tak, aby rešpektoval dohodnuté pravidlá komunikácie. Autenticky vyjadriť svoje emócie s ohľadom na druhých tak, aby ich nezranil.	

	Opísať na príkladoch, aký má osobitý vzťah k jednotlivým členom rodiny, resp. k jednotlivým spolužiakom a ako sa prejavuje navonok. Pomenovať vonkajšie okolnosti vzájomného spojenia s ostatnými (sme spolužiaci, členovia jednej rodiny, kamaráti v ŠKD/krúžku a pod.). Pomenovať vzájomné vzťahy v skupine (je nám spolu dobre, sme zábavná partia, vzájomne si pomáhame, spolu sa staráme o kvety, chceme spolu vyhrať súťaž a pod.). Identifikovať možnosti zlepšenia života v triede/škole. V práci v skupine navrhnúť možné riešenia. Hlasovaním vybrať prezentované návrhy na zlepšenie života v triede/škole. Opísať svoje charakterové vlastnosti. Opísať svoje záľuby. Pomenovať a oceniť dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov. Pomenovať a oceniť svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti. Identifikovať kladného hrdinu v príbehu. Vlastnými slovami opísať, čo hrdinské hrdina v príbehu vykonal. Vyjadriť svoj súhlas/nesúhlas s konaním rôznych postáv príbehu. Identifikovať koho vo svojom okolí považuje za hrdinu a prečo.	Diskutovať v skupine o návrhoch regulácie emócií a prezentovať ich pred ostatnými. Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.(C6) Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.(C7) Opísať predstavy o svojom budúcom živote. Opísať svoju najväčšiu túžbu alebo sen. Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých a akceptovať, že vlastnosti a schopnosti je možné rozvíjať.(C7) Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných príbehov.(C7) Diskutovať v skupine o hlavných znakoch hrdinského konania. Identifikovať konkrétnu/fiktívnu osobu ako svoj vzor. Zdôvodniť výber konkrétnej/fiktívnej osoby ako svojho vzoru. Uviesť príklad nepravdivej správy.(C9) Navrhnuť možnosti overenia nepravdivej informácie. Potvrdiť pravdivosť/nepravdivosť uvedenej informácie jednoduchým argumentom. Podieľať sa na uskutočnení opatrenia na zlepšenie života v triede a škole.(C10) Aplikovať návrhy na zlepšenie života v triede/škole. Vyhodnotiť výsledky zavedeného opatrenia (s odstupom času).

Obsahový štandard: eticko-osobnostný komponent			
	Vyjadrovanie zdvorilosti ako znak úcty	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie,. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.
	Sebapoznávanie	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností. Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní.	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností. Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými. Tvorivé vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.
	Vnímanie jedinečnosti v každom človeku	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca. Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom.	Pojmy: Obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť. Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.

	Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite	Pojmy: Domov, rodina, príbuzní a blízki. Činnosti: Zamýšľanie sa nad hodnotou domova. Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v rodine. Preukazovanie vďačnosti rodičom, starým rodičom a blízkym osobám. Identifikovanie a pomenovanie členov rodiny.	Pojmy: Komunita, inšpiratívni ľudia. Činnosti: Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v komunite. Preukazovanie vďačnosti blízkym osobám a inšpiratívnym ľuďom. .
	Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozerala	Pojmy: Čestnosť a pravdovravnosť, dobré vlastnosti. Činnosti: Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život. Identifikovanie kladných vlastností hrdinu.	Pojmy: Odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. Činnosti: Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom. Diskusia o vlastných vzoroch. Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov.
	Spoznávanie a vyjadrovanie emócií	Pojmy: Emócie (nadšenie, radosť, strach, hnev, prekvapenie a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch. Činnosti: Rozlišovanie emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých. Vyjadrovanie citov a prežívania v rozličných situáciách. Vnímanie potrieb druhých/iných.	Pojmy: Emócie (hrdosť, súcit, dôvera, rozrušenie, a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch. Činnosti: Rozlišovanie emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých. Vyjadrovanie citov a prežívania v rozličných situáciách. Vnímanie potrieb druhých/iných.
	Sebariadenie		Pojmy: Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť. Činnosti: Rozpoznávanie významu sebaovládania a sebariadenia – nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť. Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

Človek a spoločnosť 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	Primárne
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavnou podstatou vzdelávania v 2. cykle je, že žiaci rozširujú poznávanie sveta od svojho bezprostredného okolia k širším spoločenským, geografickým a historickým súvislostiam. Učia sa samostatne získavať, analyzovať a kriticky hodnotiť informácie, chápať vzťahy medzi

človekom a prírodou, rozvíjať svoju identitu, charakter a sociálne zručnosti. Postupne sa stávajú aktívnymi a zodpovednými členmi komunity, ktorí poznajú svoje práva a povinnosti, rešpektujú druhých a dokážu sa zapájať do zlepšovania života školy a obce.

Ciele 2. cyklu vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť:

1. Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov na všeobecnejšej úrovni.
2. Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií.
3. Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore.
4. Porozumieť prejavom vzájomných vzťahov medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka a významu ochrany prírody a krajiny.
5. Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým.
6. Primerane vyjadrovať svoje emócie a komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov.
7. Poznať a zhodnocovať vlastný eticko-osobnostný potenciál a charakterové črty aj s ohľadom na druhých.
8. Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity.
9. Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí.
10. Aktívne sa angažovať v aktivitách na skvalitnenie fungovania školy a/alebo obce

Na konci 5. ročníka má žiak osvojené základy aktívneho občianstva, uvedomuje si svoje práva a povinnosti. Vie vysvetliť základné mechanizmy fungovania demokratickej spoločnosti a spolupracovať na riešení výziev. Dokáže čítať mapy, orientovať sa na glóbose a pri skúmaní špecifik Slovenska i rozmanitosti Zeme uplatňuje jednoduché bádateľské postupy. Poznáva minulosť prácou s historickými prameňmi. Reflektuje svoju identitu, silné stránky a rešpektuje inakosť druhých.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť			
Výkonový štandard	GEOGRAFICKÝ KOMPONENT	4.ročník	5.ročník
		Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - správne používať pojmy potrebné na skúmanie geografických javov a procesov, - orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov na základe vlastnej mentálnej mapy Slovenska a sveta. Rozpoznať významné prírodné a kultúrno-historické pamiatky Slovenska. Vysvetliť význam vybraných historických udalostí, osobností a miest pamäti vo svojom regióne. Opísať vybranú historickú udalosť alebo postavu z regiónu a Slovenska. Opísať pohyb ľudí v minulosti a súčasnosti na príkladoch zo Slovenska a sveta. Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - sformulovať cieľ bádania na základe výskumných otázok - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny (C4 z ČLS).	Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - správne používať pojmy potrebné na skúmanie geografických javov a procesov. Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - sformulovať cieľ bádania na základe výskumných otázok - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - vytvoriť tematickú mapu v podobe mapového náčrtku so správnym použitím mapových znakov a základných prvkov mapy, - využiť mapu pri plánovaní a realizácii výletu alebo vychádzky. Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny (C4 z ČLS). - vysvetliť vzťah medzi prírodnými podmienkami, osídlením a spôsobom života ľudí v súčasnosti a minulosti - uviesť príklady, ako človek využíva a pretvára krajinu - interpretovať predpoveď počasia - opísať význam chránených území na vybraných príkladoch zo Slovenska.

Obsahový štandard		- opísať význam chránených území na vybraných príkladoch zo Slovenska. Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - riadiť sa zásadami dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí - uviesť príklady rôznych spôsobov zdravého a bezpečného zvládania emócií.		Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - riadiť sa zásadami dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov, - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí - uviesť príklady rôznych spôsobov zdravého a bezpečného zvládania emócií.
		4.ročník		5.ročník
		Využívanie mapy ako zdroja informácií	Pojmy: Mapové znaky, druhy máp, turistická mapa, grafická mierka, Činnosti: Určovanie prvkov obsahu mapy – čítanie mapy. Vyhľadávanie objektov, trás a osvojovanie si základov merania vzdialeností na mape. Rozpoznávanie druhov máp a príkladov ich využitia, osvojovanie si základov práce s nimi – všeobecnogeografická, topografická a tematická mapa (politická, turistická, dopravná).	Pojmy: vrstevnice, nadmorská výška, digitálne mapy, GPS navigácia Činnosti: Tvorba jednoduchej tematickej mapy (mapového náčrtku) s využitím bodových, líniových alebo plošných mapových znakov. Určovanie nadmorskej výšky a prevýšenia medzi vybranými bodmi na turistickej mape. Rozpoznávanie základných tvarov reliéfu (rovina, údolie, vrch, plošina) pomocou vrstevníc a kót.
		Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti	Pojmy: Susedné štáty Slovenska, najznámejšie prírodné prvky na mape Slovenska, územná ochrana prírody, vegetačné stupne, meteorologické prvky Činnosti: Opis polohy a porovnávanie rozlohy Slovenska (väčšie ako/menšie ako) voči susedným štátom a v rámci Európy. Určovanie polohy najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a chránených území na mape Slovenska spojené s ich základnou charakteristikou. Ako človek pretvára krajinu? Opis krajiny a spôsobov jej využívania na príkladoch rôznych typov krajín zo Slovenska – na základe práce s fotografiami a leteckými snímkami. Usporiadanie rastlínstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky pomocou nákresu.	Pojmy: poveternostné javy, predpoveď počasia, podnebie, horotvorná činnosť, riečna a ľadovcová dolina, tiesňava, kaňon, prírodné pamiatky Činnosti: Identifikovanie nebezpečných poveternostných javov vyskytujúcich sa na Slovensku. Interpretovanie jednoduchej grafickej, textovej alebo televíznej predpovede počasia. Modelovanie vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria. Rozpoznávanie procesov vzniku vybraných tvarov zemského povrchu vytvorených činnosťou vody, ľadovca a vetra na konkrétnych príkladoch zo Slovenska a z iných častí Zeme. Identifikovanie cenných a turisticky atraktívnych prírodných lokalít na Slovensku.

			Zdôvodnenie významu ochrany prírody a krajiny na vybraných príkladoch chránených území, osvojovanie si zásad správania sa a pohybu v prírode.	
		Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine	Pojmy: administratívne členenie, hlavné mesto, krajské mestá, významné sídla, počet obyvateľov Slovenska, etnická a kultúrna rozmanitosť, cestovný ruch, kultúrne pamiatky, pamiatky UNESCO, Činnosti: Členenie územia Slovenska na kraje, okresy a kultúrne (tradičné) regióny Určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších dôležitých sídiel na mape Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné Spoznávanie najvýznamnejších kultúrno-historických pamiatok na Slovensku s dôrazom na pamiatky v regióne, v ktorom sídli škola Porovnávanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy (viac ako/menej ako) Spoznávanie, že Slovensko nie je domovom len pre Slovákov a že Slováci nežijú len na Slovensku. Zisťovanie dôvodov sťahovania ľudí (v rámci Slovenska, zo Slovenska a na Slovensko) Identifikovanie hlavných hospodárskych činností na Slovensku a v regióne Odhaľovanie pôvodu vybraných tovarov bežnej spotreby, spôsobu ich výroby, dopravy k spotrebiteľom a zhodnocovania po využití. Vyhľadávanie zaujímavých turistických cieľov na Slovensku podľa osobných preferencií spojené s tvorbou jednoduchého plánu poznávacieho výletu.	
		Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti		Pojmy: Všeobecnogeografická mapa sveta, politická mapa sveta, prírodná a kultúrna rozmanitosť. Činnosti: Rozpoznávanie geografických útvarov ako sú ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na obrázku, mape a glóbose

				Základná orientácia na mape sveta a glóbusu spojená s vyhľadávaním a zaradovaním významných objektov (napríklad štát, pohorie, rieka, mesto, pamiatka) k jednotlivým svetadielom Opis a porovnávanie vybraných riek sveta pomocou fotografií, satelitných snímok a mapy – činnosť rieky v rôznych častiach toku (erózia, prenos, ukladanie materiálu) a vplyv rieky na život človeka Spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok Porovnávanie prírodných podmienok a spôsobu života na Slovensku a vo vybranom štáte Európy a sveta

Výkonový štandard	DEJEPISNÝ KOMPONENT	4.ročník	5.ročník
		Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?) a hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku - opísať rozmiestnenie vybraných javov a procesov na geografickej a historickej mape Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore (C3 z ČLS).	Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - správne používať pojmy potrebné na skúmanie minulosti a spoločenských procesov, - charakterizovať vybrané príklady kultúr v minulosti Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania

	- rozlišovať blízkú a dávnu minulosť, historické obdobia - rozlišovať súvislosti, príčiny a dôsledky udalostí v dejinách - ilustrovať príklady kultúrnych, umeleckých a náboženských prejavov človeka na konkrétnych príkladoch Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov	- interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku - opísať rozmiestnenie vybraných javov a procesov na geografickej a historickej mape Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore (C3 z ČLS). - porovnať život v minulosti a súčasnosti na príkladoch z regiónu a Slovenska - sprítomniť vybranú historickú udalosť alebo postavu z minulosti Slovenska - mapovať miesta pamäti v regióne a na Slovensku - vysvetliť význam pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári - zdokumentovať príklady tradícií spojených s regiónom - interpretovať príbeh z minulosti (povešť, legenda, ľudová pieseň) - rozlišovať blízkú a dávnu minulosť, historické obdobia - rozlišovať súvislosti, príčiny a dôsledky udalostí v dejinách - ilustrovať príklady kultúrnych, umeleckých a náboženských prejavov človeka na konkrétnych príkladoch - vysvetliť dôvody pohybu ľudí na príkladoch zo Slovenska a sveta - rozpoznať rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov, - porovnať výhody a nevýhody kamenných a kovových nástrojov, resp. zbraní, - zdôvodniť oddelenie remeselníkov od roľníkov, - pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. - odhaliť vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov, - rozlíšiť jednotlivé vrstvy spoločnosti v mestskom štáte, - identifikovať poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov, - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí

Obsahový štandard		4.ročník		5.ročník
		Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti	Pojmy: Časová os, storočie, tisícročie, letopočet, múzeum, archív, knižnica, galéria, skanzen, historické pramene – hmotné, ústne, písomné Činnosti: Zoraďovanie udalostí na časovej osi, určovanie ich vzájomných vzťahov Tvorba časovej priamky z rodinnej histórie/z vybraného historického obdobia	Pojmy: pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha, virtuálna expozícia, kultúrna a technická pamiatka, organizácia UNESCO, vybrané profesie súvisiace so skúmaním minulosti (archeológ, etnológ, archivár, muzeológ, historik), historické pramene – primárne, sekundárne Činnosti: Identifikovanie rôznych spôsobov určovania času (lineárny/historický a cyklický/prírodný) Identifikovanie spôsobov uchovávaní a pripomínania minulosti (udalostí, osobností)
			Návšteva pamäťovej inštitúcie – múzeum, archív, galéria a i Tematická sonda z regionálnej histórie – ochrana kultúrneho a historického dedičstva; interpretácia povesti, legendy, ľudovej piesne.	Skúmanie rôznorodých prameňov o minulosti. Mapovanie miest pamäti v regióne a na Slovensku Zaznamenanie a vysvetlenie významu pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári Tematická sonda – život a dielo osobnosti z regionálnych dejín (príprava expozície, simulovanie práce vybranej profesie súvisiacej so skúmaním minulosti)
		Počiatky ľudskej spoločnosti		Pojmy: Zberač, lovec, migrácia – osídlenie sveta - mapa, najstaršie stopy človeka na svete (napr. Venuša, mohyla) Činnosti: Zaznamenávanie lokalít najstarších stôp života človeka – hmotné a archeologické pramene. Rozpoznávanie zmien v životných podmienkach pravekých ľudí v súvislosti s prvými objavmi a vynálezmi (ohň, pästný klin, bronz, železo, koleso a i.)
		Prvé civilizácie		Pojmy: Počiatky poľnohospodárstva, mestské štáty, riečne civilizácie, rozvrstvenie spoločnosti, náboženské predstavy, vynález písma, staroveké poznanie a veda (matematika, architektúra, medicína, kultúra a umenie) Činnosti: Identifikovanie vplyvu prírodných faktorov a zdrojov na ľudské osídlenie a činnosť človeka v minulosti, vzťahu človeka a prírody, domestikácia. Charakteristika vybranej starovekej civilizácie – vláda, každodenný život, náboženstvo, kultúra.

		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	OBČIANSKY KOMPONENT		Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov, Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - uskutočniť jednoduchý prieskum o názoroch na vybraný problém v komunite alebo obci Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodíť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS). - rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce - rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie - vysvetliť úlohu úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív v obci a jej okolí na konkrétnych príkladoch - zdôvodniť úlohu a význam fungovania zastupiteľskej demokracie na príklade žiackeho parlamentu a obecnej samosprávy - analyzovať na jednoduchých príkladoch vzťah cien a vybraných komodít Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí (C9 z ČLS). - rozlíšiť kvalitu informačných zdrojov a rôznych typov médií - uviesť príklady dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií - poznať zásady správania sa v online prostredí aj vo vzťahu k iným - pomenovať prínosy a riziká sociálnych sietí, audiovizuálnej produkcie a reklamy Aktívne sa angažovať v aktivitách na skvalitnenie fungovania školy a/alebo obce (C10 z ČLS)

Obsahový štandard			- v spolupráci s druhými navrhnuť a uskutočniť aktivitu na riešenie vybraného problému vo svojom okolí alebo aktivitu na pomoc druhým pre podporu solidarity a spoločného dobra.
		4.ročník	5.ročník
		Rozlišovanie pravidiel, práv a povinností	Pojmy: Práva a povinnosti obyvateľa obce. Činnosti: Zisťovanie, na čo mám ako obyvateľ obce nárok. Poznávanie rôznych nariadení, daní a poplatkov, ich zdôvodnenie a dôsledky nedodržovania (pálenie záhradného odpadu, nočný pokoj, parkovanie, poplatok za psa, nelegálne skládky odpadu a i.)
		Možnosti zlepšovania života vo svojom okolí a v obci	Pojmy: Samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby Činnosti: Diskusia o právach a povinnostiach v škole a v obci Monitorovanie činnosti triednej samosprávy a žiackeho parlamentu Porovnávanie starostlivosti o obec so starostlivosťou o domácnosť Poznávanie typov služieb, ktoré poskytuje obec Komunikovanie požiadavky z pozície žiaka vedeniu školy alebo z pozície občana na obecnom/mestskom úrade Popis procesu volieb do zastupiteľských orgánov na lokálnej úrovni Opis príkladov situácií, ktoré rieši obecné zastupiteľstvo. Riešenie susedských konfliktov na konkrétnych príkladoch
		Zodpovedné hospodárenie	Pojmy: Platená práca, mzda, rodinný rozpočet, bankový účet, platobná karta Činnosti: Posúdenie rozdielu medzi prácou a inými činnosťami Analyzovanie zdrojov odmeny za prácu – učiteľ/ka, mama, dôchodca, predavač/ka, výrobca zmrzlín. Získavanie prehľadu o rodinnom rozpočte, príjmy a výdavky na fiktívnom príklade Porovnávanie cien vybraných tovarov na základe rôznych kritérií – veľkosť tovaru, rôzni výrobcovia a poskytovatelia, miesto výroby, vzácnosť, vplyv na životné prostredie
		Základy aktívneho občianstva	Pojmy: Práva dieťaťa, analyzovanie a riešenie problému Činnosti: Diskutovanie o právach dieťaťa, ktoré sa dodržujú alebo porušujú v prostredí žiaka Aktívne prejavovanie solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržovaním ich práv Analyzovanie vybraného problému na základe výsledkov žiackeho pozorovania alebo pomocou informácií získaných z jednoduchých informačných zdrojov či dotazníkového prieskumu Navrhnutie, realizácia a vyhodnotenie postupu pri riešení jednoduchého opatrenia, ktoré smeruje k zlepšeniu života v komunite a bezprostrednom okolí Vypracovanie spoločného vyhlásenia triedy zastupiteľstvu obce k aktuálnej téme

		Mediálna gramotnosť	Pojmy: Bezpečnosť v online prostredí, reklama, dôveryhodnosť informácií Poslanie médií a základné princípy ich fungovania; Činnosti: Rozpoznávanie prínosov a nebezpečenstva online sveta (hľadanie a sledovanie obsahu, chat, zasielanie údajov a i.) Posúdenie pravdivosti/zavádzania reklamy na vybranom príklade Identifikovanie dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií, princípy fungovania influencerov, sociálnych sietí a ich algoritmov; Vytvorenie odporúčaní a osobných pravidiel bezpečného a etického správania sa v online prostredí a možnosti pomoci (pri vyhľadávaní obsahu, sledovaní obsahu, čítaní, zasielaní údajov, súkromie a intimita online a i.), prínosy a nebezpečenstvá online prostredia a AI.

Výkonový štandard	ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	4.ročník	5.ročník
		Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania	Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov vo vzťahu k druhej osobe a v správnej situácii Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS). - pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita), - uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a identifikovať stereotypy vo svojom hodnotení druhých, - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, - rozlíšiť jednotlivé druhy náboženstiev, - identifikovať význam a hodnoty náboženstiev pre človeka a prostredie, v ktorom žije, - zdôvodniť zmysel tolerancie a rešpektu v rámci náboženstiev, k ľuďom inej viery a neveriacim, Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?,

Obsahový štandard		- rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS). - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, - Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodit' a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov -uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí - Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS). - rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce - rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie		Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - Poznať a zhodnocovať vlastný eticko-osobnostný potenciál a charakterové črty aj s ohľadom na druhých (C7 z ČLS). - uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život, - pomenovať svoje silné a slabé stránky so snahou o objektivitu, - vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja
			4.ročník	5.ročník
		Rozvíjanie silných stránok osobnosti		Pojmy: Silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť. Činnosti: Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných. Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev - teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať.

		Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás	Pojmy: Priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory. Činnosti: Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.). Identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi. Oceňovanie druhého za to, kým je a čo robí. Akceptovanie druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými	
		Etická komunikácia		Pojmy: Pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg. Činnosti: Komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie, Vedenie zmysluplného rozhovoru
		Spolupatričnosť a spolupráca	Pojmy: Spolupráca, zásady spolupráce. Činnosti: Reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti.	
		Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných	Pojmy: Zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov. Činnosti: Vyjadrovanie empatie s druhým tak, aby cítil podporu a zažil skutočnú pomoc, Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými, Nácvik asertívnych postojov ako prevencie násillia, šikanovania, manipulácie a zneužívania, Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín, Empatické postoje a neubližujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi	
		Poznávanie náboženstiev na Slovensku		Pojmy: Vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky. Činnosti: Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku a ich prejavmi vo verejnom priestore a kultúre, Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania, Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.

Geografia/Dejepis/Občianska náuka 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť		
Škola	Základná škola Pionierov 1, Rožňava		
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ		
Stupeň vzdelania	Primárne / Nižšie sekundárne vzdelávanie		
Vzdelávací cyklus	tretí		
Vyučovací predmet	Geografia	Dejepis	Občianska náuka
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 7. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 8. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 9. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň	6. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 7. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 8. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 9. ročník 66 h/rok - 2 h/týždeň	6. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 8. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň 9. ročník 33 h/rok - 1 h/týždeň
Forma štúdia	denná		
Vyučovací jazyk	slovenský		

V rámci vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť je hlavný cieľ 3. cyklu (6. – 9. ročník) formulovaný takto:

„Hlavným cieľom 3. cyklu je podporovať porozumenie komplexným vzťahom v spoločnosti, priestore a čase a rozvíjať schopnosť kriticky analyzovať spoločenské, historické a geografické javy a procesy.“

Tento cieľ predstavuje posun od poznávania a opisovania javov v 1. a 2. cykle k ich hlbšiemu vysvetľovaniu, hodnoteniu a kritickému posudzovaniu. Žiaci sa učia:

- analyzovať príčiny a dôsledky historických, geografických a spoločenských procesov,
- chápať prepojenosť lokálnych, národných a globálnych udalostí,
- pracovať s rôznymi zdrojmi informácií a kriticky ich vyhodnocovať,
- argumentovať, obhajovať svoje názory a diskutovať na základe dôkazov,
- rozumieť fungovaniu demokratickej spoločnosti a aktívne sa zapájať do občianskeho života,
- posudzovať environmentálne, sociálne a ekonomické problémy z rôznych perspektív.

Ciele vzdelávania vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť pre tretí cyklus sa naplňajú vo vyučovaní predmetov geografia, dejepis a občianska náuka:

- Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch.
- Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov geografického, historického, spoločenského a občianskeho charakteru.
- Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov v minulosti a v súčasnosti.
- Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni a možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi.
- Rozpoznať rôzne zložky osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať rozmanitosť ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí.
- Komunikovať konštruktívne a rešpektujúco s ohľadom na vlastné emócie a perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov.
- Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra.
- Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti.
- Analyzovať mediálne obsahy, sociálne siete, výstupy AI a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí.
- Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet.

Na konci 9. ročníka je žiak vnímavý voči sebe, druhým a krajine. Má pozitívny vzťah k demokratickej spoločnosti, ľudským právam a udržateľnosti života na Zemi. Aktívne a informovane sa zapája do riešenia výziev. Uvedomuje si vlastnú identitu v globalizovanom svete a robí zodpovedné rozhodnutia v osobnom aj ekonomickom živote. Rozlišuje a kriticky hodnotí geografické, historické, kultúrne a politické súvislosti, čo vedie k rešpektu voči iným. Dokáže overovať informácie, odhaliť manipuláciu v mediálnom priestore a svoje postoje argumentačne podložiť.

Učebné osnovy pre 3.vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť (geografia)				
Výkonový štandard	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) - disponovať geografickou terminológiou a osvojené pojmy používať správne v kontexte - lokalizovať kľúčové geografické prvky na mape sveta -Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik -Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi nimi v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) -	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) - disponovať geografickou terminológiou a osvojené pojmy používať správne v kontexte - lokalizovať kľúčové geografické prvky na mape sveta, Európy -Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik, -Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -vymenovať geografické, spoločenské a historické aspekty európskej integrácie -Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi nimi v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) - disponovať geografickou terminológiou a osvojené pojmy používať správne v kontexte - lokalizovať kľúčové geografické prvky na mape sveta, Európy a Slovenska , -porovnať geografické špecifiká vybraných regiónov Slovenska, -Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik -Skúmať demografické procesy vo svete, v Európe a na Slovensku. -Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi nimi v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) - disponovať geografickou terminológiou a osvojené pojmy používať správne v kontexte výziev a problémov súčasnej Európy a sveta -lokalizovať kľúčové geografické prvky na mape sveta, Európy a Slovenska, - Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik, -Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -zhodnotiť geografické, spoločenské a historické aspekty európskej integrácie -Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi nimi v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť.

<i>Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu.</i> <i>-Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov.</i> <i>-Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť.</i> <i>-Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.</i> <i>-Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života.</i> <i>– obhájiť pozíciu v diskusii na základe vybraných textových a obrazových zdrojov,</i> <i>– podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy,</i> <i>– prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej podobe s využitím správnej terminológie,</i> <i>-Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov.</i> Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) <i>- uviesť príčiny a dôsledky migrácie,</i> <i>- uviesť zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na Zemi</i> Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) – <i>-Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť.</i> <i>-Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.</i> <i>-Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života.</i> <i>, - rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných,</i> <i>– obhájiť pozíciu v diskusii na základe vybraných textových a obrazových zdrojov,</i> <i>– podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy</i> <i>– prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie,</i> <i>-Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov.</i> Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) - uviesť príčiny a dôsledky migrácie v Európe, <i>- uviesť zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva v Európe</i> Posúdiť vzájomnú	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) - - <i>-Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť.</i> <i>-Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.</i> <i>-Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života.</i> <i>- , rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných,</i> <i>- preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak), – argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov, – podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy</i> <i>–prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie,</i> <i>-Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života.</i>	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) - - <i>-Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť.</i> <i>-Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.</i> <i>-Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života.</i> <i>- rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných,</i> <i>- sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia</i> <i>– argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov, – podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy,</i> <i>– prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie,</i> <i>-Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života.</i> <i>-Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie</i>

	činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi.(C4 z ČLS) -Vysvetliť, ako vnútorné a vonkajšie geologické činitele formujú zemský povrch a ovplyvňujú prírodné procesy a využitie krajiny, -Opísať príčiny a dôsledky prírodných katastrof, ich priestorové rozšírenie a možnosti zmierňovania ich dopadov. – Analyzovať vplyv prírodných, spoločenských a ekonomických procesov a ich vzájomných vzťahov na životné prostredie regiónov od lokálnej po globálnu úroveň, – Posúdiť, ako rôzne činitele ovplyvňujú podnebie a ako podnebie ovplyvňuje prírodné podmienky a život ľudí v regiónoch rôznej mierky, -Porovnať hlavné typy krajín podľa ich výskytu, prírodných podmienok a spôsobu využívania človekom. Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí.(C5 z ČLS) -Klást si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické	previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi.(C4 z ČLS) – Opísať príčiny a dôsledky prírodných katastrof, ich priestorové rozšírenie a možnosti zmierňovania ich dopadov. -Analyzovať vplyv prírodných, spoločenských a ekonomických procesov a ich vzájomných vzťahov na životné prostredie regiónov od lokálnej po globálnu úroveň,, Posúdiť, ako rôzne činitele ovplyvňujú podnebie a ako podnebie ovplyvňuje prírodné podmienky a život ľudí v regiónoch rôznej mierky. -Porovnať hlavné typy krajín podľa ich výskytu, prírodných podmienok a spôsobu využívania človekom, – uviesť príklady možností vedúcich k udržateľnejšiemu spôsobu života na európskom kontinente Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí.(C5 z ČLS)	- realizovať jednoduchý geografický prieskum v miestnej krajine -Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) -uviesť a zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie na Slovensku, - analyzovať zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na globálnej a regionálnej úrovni Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi.(C4 z ČLS) – Opísať príčiny a dôsledky prírodných katastrof, ich priestorové rozšírenie a možnosti zmierňovania ich dopadov – Analyzovať vplyv prírodných, spoločenských a ekonomických procesov a ich vzájomných vzťahov na životné prostredie regiónov od lokálnej po globálnu úroveň, – Posúdiť, ako rôzne činitele ovplyvňujú podnebie a ako podnebie ovplyvňuje prírodné podmienky a život ľudí v regiónoch rôznej mierky., -Porovnať hlavné typy krajín podľa ich výskytu, prírodných	pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) - zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie, - analyzovať zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na globálnej a regionálnej úrovni Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi.(C4 z ČLS) – Opísať príčiny a dôsledky prírodných katastrof, ich priestorové rozšírenie a možnosti zmierňovania ich dopadov., – Analyzovať vplyv prírodných, spoločenských a ekonomických procesov a ich vzájomných vzťahov na životné prostredie regiónov od lokálnej po globálnu úroveň, -Posúdiť, ako rôzne činitele ovplyvňujú podnebie a ako podnebie ovplyvňuje prírodné podmienky a život ľudí v regiónoch rôznej mierky. --Porovnať hlavné typy krajín podľa ich výskytu, prírodných podmienok a spôsobu využívania človekom, – uviesť možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života

	zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. - Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie. Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov.(C6 z ČLS) - prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy,	-Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie a postoje človeka v Európe, - pomenovať dôležité faktory, ktoré utvárajú identitu a osobnú integritu človeka vo vzťahu k témam rodiny a rodičovstva v regiónoch Európy, - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi náboženstvami a kultúrami v Európe a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie. Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov.(C6 z ČLS) - prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky,	podmienok a spôsobu využívania človekom., - uviesť možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života na Slovensku Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie a postoje človeka na Slovensku, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie. - človeka vo vzťahu k témam rodiny a rodičovstva v regiónoch Slovenska, - identifikovať rôzne skupiny a komunity na Slovensku, - uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity, - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod,	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí.(C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka, - -Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie. -uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život

	- využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí -Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra.(C7 z ČLS) -Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. - identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka - chrániť život vo všetkých jeho formách -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí. (C9 z ČLS) -rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií, Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI. - Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.	- zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy - využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí, -Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra.(C7 z ČLS) -Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. - identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách, -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti.(C8 z ČLS) -zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch štátov Európy,	svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi náboženstvami a kultúrami na Slovensku a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život, -identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov.(C6 z ČLS) - prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí, -Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.	Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov.(C6 z ČLS) - prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy, -využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí, -Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra.(C7 z ČLS) -Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. -identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen

	<i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i> <i>- eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí, - identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy,</i> Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet. (C10 z ČLS) <i>-aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania,</i> <i>- zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejsť solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva,</i>	<i>-posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i> Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí.(C9 z ČLS) - <i>rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí v Európe</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.</i> <i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i> <i>- eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí - identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na vlastné postoje</i> Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet. (C10 z ČLS) <i>-aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania,</i>	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra.(C7 z ČLS) <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho Formách</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i> Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti. (C8 z ČLS) <i>- zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch,</i> <i>-posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i> Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí.(C9 z ČLS) <i>-rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí na Slovensku,</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i>	demokratickej spoločnosti. (C8 z ČLS) <i>-zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch - posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i> Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí.(C9 z ČLS) - <i>rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí vo svete,</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.</i> <i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i> <i>- eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí, - identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje</i> Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet. (C10 z ČLS)

		- zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejavu solidarity k znevýhodneným skupinám obyvateľstva,	Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI. - eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí, identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje, Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet. (C10 z ČLS) -aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania , zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejavu solidarity k znevýhodneným skupinám obyvateľstva	-aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania, - zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejavu solidarity k znevýhodneným skupinám obyvateľstva

Obsahový štandard			6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	GEOGRAFICKÝ KOMPONENT	Zdroje geografického poznávania	Pojmy: geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárnekružnice, zemské poglobule, časové pásma, číselná mierka mapy, satelitná snímka, Činnosti: Určovanie polohy na mape pomocou geografických súradníc; určovanie času v rôznych častiach Zeme pomocou mapy časových pásiem; lokalizovanie vlastnej polohy v teréne pomocou GPS; určovanie skutočnej vzdialenosti na mape pomocou grafickej a číselnej mierky; určovanie a porovnávanie priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi na mape – analýza mapy; formulovanie záverov a jednoduchých hypotéz na základe mapy - interpretácia mapy; tvorba tematickej mapy s využitím vhodného mapového prostriedku, napríklad kartogramu; využitie GIS pri riešení praktických úloh; ďalšie zdroje geografických informácií a ich praktické využitie.	Pojmy: geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárnekružnice, zemské poglobule, časové pásma, číselná mierka mapy, satelitná snímka, geoinformačné technológie, kartogram Činnosti: Určovanie polohy na mape pomocou geografických súradníc; určovanie času v rôznych častiach Zeme pomocou mapy časových pásiem; lokalizovanie vlastnej polohy v teréne pomocou GPS; určovanie skutočnej vzdialenosti na mape pomocou grafickej a číselnej mierky; určovanie a porovnávanie priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi na mape – analýza mapy; formulovanie záverov a jednoduchých hypotéz na základe mapy - interpretácia mapy; tvorba tematickej mapy s využitím vhodného mapového prostriedku, napríklad kartogramu; využitie GIS pri riešení praktických úloh; ďalšie zdroje geografických informácií a ich praktické využitie.	Pojmy: geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárnekružnice, zemské poglobule, časové pásma, číselná mierka mapy, satelitná snímka, geoinformačné technológie (GPS, GIS), kartogram Činnosti: Určovanie polohy na mape pomocou geografických súradníc; určovanie času v rôznych častiach Zeme pomocou mapy časových pásiem; lokalizovanie vlastnej polohy v teréne pomocou GPS; určovanie skutočnej vzdialenosti na mape pomocou grafickej a číselnej mierky; určovanie a porovnávanie priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi na mape – analýza mapy; formulovanie záverov a jednoduchých hypotéz na základe mapy - interpretácia mapy; tvorba tematickej mapy s využitím vhodného mapového prostriedku, napríklad kartogramu; využitie GIS pri riešení praktických úloh;	Pojmy: geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárnekružnice, zemské poglobule, časové pásma, číselná mierka mapy, satelitná snímka, geoinformačné technológie (GPS, GIS), kartogram Činnosti: Určovanie polohy na mape pomocou geografických súradníc; určovanie času v rôznych častiach Zeme pomocou mapy časových pásiem; lokalizovanie vlastnej polohy v teréne pomocou GPS; určovanie skutočnej vzdialenosti na mape pomocou grafickej a číselnej mierky; určovanie a porovnávanie priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi na mape – analýza mapy; formulovanie záverov a jednoduchých hypotéz na základe mapy - interpretácia mapy; tvorba tematickej mapy s využitím vhodného mapového prostriedku, napríklad kartogramu; využitie GIS pri riešení praktických úloh;

					d'alšie zdroje geografických informácií a ich praktické využitie.	
		Planéta Zem a jej prírodné krajinné sféry	Pojmy: Tvar a pohyby Zeme, sklon zemskej osi, stavba Zeme, platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť, typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce. Činnosti: Stavba Zeme a vplyv platňovej tektoniky na formovanie zemskeho povrchu; seizmická a vulkanická činnosť – príčiny, dôsledky a najviac zasiahnuté oblasti; proces vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria; formovanie povrchu činnosťou vody, vetra a ľadovca; pevninské a horské ľadovce – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky ich topenia; význam oceánov pre prírodné procesy a život na Zemi a ich environmentálne ohrozenia;	Pojmy: stavba Zeme, platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť, typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce. Činnosti: Stavba Zeme a vplyv platňovej tektoniky na formovanie zemskeho povrchu; seizmická a vulkanická činnosť – príčiny, dôsledky a najviac zasiahnuté oblasti; proces vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria; formovanie povrchu činnosťou vody, vetra a ľadovca; pevninské a horské ľadovce – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky ich topenia; význam oceánov pre prírodné procesy a život na Zemi a ich environmentálne ohrozenia;	Pojmy: platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť, typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce. Činnosti: Stavba Zeme a vplyv platňovej tektoniky na formovanie zemskeho povrchu; seizmická a vulkanická činnosť – príčiny, dôsledky a najviac zasiahnuté oblasti; proces vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria; formovanie povrchu činnosťou vody, vetra a ľadovca; pevninské a horské ľadovce – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky ich topenia; význam oceánov pre prírodné procesy a život na Zemi a ich environmentálne ohrozenia;	Pojmy: platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť, typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce. Činnosti: Stavba Zeme a vplyv platňovej tektoniky na formovanie zemskeho povrchu; seizmická a vulkanická činnosť – príčiny, dôsledky a najviac zasiahnuté oblasti; proces vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria; formovanie povrchu činnosťou vody, vetra a ľadovca; pevninské a horské ľadovce – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky ich topenia; význam oceánov pre prírodné procesy a život na Zemi a ich environmentálne ohrozenia;

		Obyvateľstvo Zeme Pojmy: Populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, svetové náboženstvá, Činnosti: Vývoj a stav svetovej populácie, demografické rozdiely medzi vybranými regiónmi; vplyv prírodných a spoločenských faktorov na prirodzený a mechanický pohyb, počet a štruktúru obyvateľstva; rozmiestnenie obyvateľstva na príkladoch husto a riedko zaľudnených oblastí; najľudnatejšie štáty sveta; náboženská, kultúrna a jazyková rozmanitosť obyvateľstva; funkcie, priestorová organizácia a možnosti rozvoja rôznych typov sídiel; príčiny a dôsledky migrácie na vybraných príkladoch; príčiny a dôsledky urbanizácie na vybraných príkladoch	Pojmy: Populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, veková pyramída, kultúrna rozmanitosť, svetové náboženstvá, migrácia, urbanizácia. Činnosti: Vývoj a stav svetovej populácie, demografické rozdiely medzi vybranými regiónmi; vplyv prírodných a spoločenských faktorov na prirodzený a mechanický pohyb, počet a štruktúru obyvateľstva; rozmiestnenie obyvateľstva na príkladoch husto a riedko zaľudnených oblastí; najľudnatejšie štáty sveta; náboženská, kultúrna a jazyková rozmanitosť obyvateľstva; funkcie, priestorová organizácia a možnosti rozvoja rôznych typov sídiel; príčiny a dôsledky migrácie na vybraných príkladoch; príčiny a dôsledky urbanizácie na vybraných príkladoch.	Pojmy: Populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, veková pyramída, kultúrna rozmanitosť, svetové náboženstvá, migrácia, urbanizácia. Činnosti: Vývoj a stav svetovej populácie, demografické rozdiely medzi vybranými regiónmi; vplyv prírodných a spoločenských faktorov na prirodzený a mechanický pohyb, počet a štruktúru obyvateľstva; rozmiestnenie obyvateľstva na príkladoch husto a riedko zaľudnených oblastí; najľudnatejšie štáty sveta; náboženská, kultúrna a jazyková rozmanitosť obyvateľstva; funkcie, priestorová organizácia a možnosti rozvoja rôznych typov sídiel; príčiny a dôsledky migrácie na vybraných príkladoch; príčiny a dôsledky urbanizácie na vybraných príkladoch	Pojmy: Populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, veková pyramída, kultúrna rozmanitosť, svetové náboženstvá, migrácia, urbanizácia. Činnosti: Vývoj a stav svetovej populácie, demografické rozdiely medzi vybranými regiónmi; vplyv prírodných a spoločenských faktorov na prirodzený a mechanický pohyb, počet a štruktúru obyvateľstva; rozmiestnenie obyvateľstva na príkladoch husto a riedko zaľudnených oblastí; najľudnatejšie štáty sveta; náboženská, kultúrna a jazyková rozmanitosť obyvateľstva; funkcie, priestorová organizácia a možnosti rozvoja rôznych typov sídiel; príčiny a dôsledky migrácie na vybraných príkladoch; príčiny a dôsledky urbanizácie na vybraných príkladoch

		Činnosť ľudí na Zemi Pojmy: Štruktúra hospodárstva, potravinové, surovinové a energetické zdroje, významné hospodárske oblasti Činnosti: Klasifikácia, význam, rozšírenie a lokalizačné činitele kľúčových hospodárskych činností; príčiny a dôsledky medzinárodnej deľby práce, jej vplyv na hospodárstvo a životnú úroveň obyvateľstva; vzájomné prepojenie súčasného sveta prostredníctvom globálneho obchodu na príkladoch vybraných komodít - od získavania surovín a spracovania cez dopravu až po miesta spotreby.	Pojmy: Štruktúra hospodárstva (primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny sektor), potravinové, surovinové a energetické zdroje, významné hospodárske oblasti, globálny obchod, medzinárodná deľba práce. Činnosti: Klasifikácia, význam, rozšírenie a lokalizačné činitele kľúčových hospodárskych činností; príčiny a dôsledky medzinárodnej deľby práce, jej vplyv na hospodárstvo a životnú úroveň obyvateľstva; vzájomné prepojenie súčasného sveta prostredníctvom globálneho obchodu na príkladoch vybraných komodít - od získavania surovín a spracovania cez dopravu až po miesta spotreby.	Pojmy: Štruktúra hospodárstva (primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny sektor), potravinové, surovinové a energetické zdroje na Slovensku a vo svete, významné hospodárske oblasti, globálny obchod, medzinárodná deľba práce. Činnosti: Klasifikácia, význam, rozšírenie a lokalizačné činitele kľúčových hospodárskych činností; príčiny a dôsledky medzinárodnej deľby práce, jej vplyv na hospodárstvo a životnú úroveň obyvateľstva; vzájomné prepojenie súčasného sveta prostredníctvom globálneho obchodu na príkladoch vybraných komodít - od získavania surovín a spracovania cez dopravu až po miesta spotreby.	Pojmy: Štruktúra hospodárstva (primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny sektor), potravinové, surovinové a energetické zdroje, významné hospodárske oblasti, globálny obchod, medzinárodná deľba práce. Činnosti: Klasifikácia, význam, rozšírenie a lokalizačné činitele kľúčových hospodárskych činností; príčiny a dôsledky medzinárodnej deľby práce, jej vplyv na hospodárstvo a životnú úroveň obyvateľstva; vzájomné prepojenie súčasného sveta prostredníctvom globálneho obchodu na príkladoch vybraných komodít - od získavania surovín a spracovania cez dopravu až po miesta spotreby.
				(TEMATICKÝ DEŇ)- Magnezitové závody: Jelšava, Lubeník, Carmeus- ťažba, spracovanie vápenca / (TEMATICKÝ DEŇ)- Dobšiná- azbest, Nižná Slaná- baňa (spojený s CHEM- rozbor vody v rieke Slaná)	

		Regióny sveta	Pojmy: Európa Najznámejšie moria, ostrovy, polostrovy, zálivy, rieky a povrchové celky Európy, podnebné pásma a typy krajín Európy, rozmanitosť obyvateľstva, štáty Európy, hlavné a iné významné mestá európskych štátov, Európska únia, významné regióny a priestorové vzťahy. Činnosti: Vymedzenie hraníc Európy; najvýznamnejšie európske ostrovy, polostrovy, moria, zálivy, povrchové celky, rieky a jazerá; vplyv Golského prúdu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Európy; charakteristika podnebných oblastí Európy; hospodársky a kultúrny význam riek na príklade vybranej európskej rieky; typy krajín v Európe, ich rozmiestnenie a základná charakteristika; obyvateľstvo Európy – počet, rozmiestnenie a jeho kultúrna rozmanitosť; poloha európskych štátov, ich hlavných miest a ďalších významných miest na mape; geografické špecifiká vybraných oblastí a štátov Európy a ich vzájomné porovnanie; geografické aspekty európskej integrácie - Európska únia, Schengenský priestor, eurozóna;	Pojmy: Afrika, Amerika, Ázia, Austrália, Antarktída Najznámejšie moria, ostrovy, polostrovy, zálivy, rieky a povrchové celky, podnebné pásma a typy krajín, rozmanitosť obyvateľstva, štáty, hlavné a iné významné mestá štátov, významné regióny a štáty, integračné a hospodárske zoskupenia, priestorové vzťahy. Činnosti: Geografické špecifiká vybraných mimoeurópskych regiónov a štátov; porovnávanie prírodných podmienok a spoločensko-hospodárskych charakteristík vybraných regiónov resp. štátov sveta; identifikovanie ich spoločných a odlišných znakov.	Pojmy: Afrika, Amerika, Ázia, Austrália, Antarktída Najznámejšie moria, ostrovy, polostrovy, zálivy, rieky a povrchové celky svetadielov, podnebné pásma a typy krajín, rozmanitosť obyvateľstva, štáty, hlavné a iné významné mestá štátov, integračné a hospodárske zoskupenia, významné regióny a štáty sveta, priestorové vzťahy. Činnosti: Geografické špecifiká vybraných mimoeurópskych regiónov a štátov; porovnávanie prírodných podmienok a spoločensko-hospodárskych charakteristík vybraných regiónov resp. štátov sveta; identifikovanie ich spoločných a odlišných znakov TEMATICKÝ DEŇ)- enviro problémy v lokalite: Dobšina- azbest, Nižná Slaná- baňa (spojený s CHEM- rozbor vody v rieke Slaná, ETV / OBN)

				vzájomné prepojenie Európy na vybraných príkladoch; analýza vybraných výziev a problémov súčasnej Európy a možnosti ich riešenia.		
		<i>Slovensko</i>			Pojmy: Významné povrchové celky, rieky a sídla na mape Slovenska, činitele ovplyvňujúce podnebie Slovenska, klimatické oblasti, využívanie krajiny, regionálne rozdiely, počet a štruktúra obyvateľstva, hospodárstvo Slovenska, výroba elektrickej energie. Činnosti: Poloha, rozloha a počet obyvateľov Slovenska v európskom a globálnom kontexte; významné povrchové celky, rieky a vodné plochy na mape Slovenska; vymedzenie a základná charakteristika podnebných oblastí na Slovensku; príčiny rozdielov vodného stavu vo vodných tokoch počas roka, faktory vedúce k vzniku povodní a možnosti ich predchádzania; analýza údajov o počte, rozmiestnení, národnostnej, jazykovej, náboženskej a vekovej štruktúre obyvateľstva Slovenska spojená s posúdením zmien v čase – aj so zameraním na kraj a obec;	

					porovnanie významných sídiel Slovenska z hľadiska polohy, veľkosti a funkcií; možnosti vyčleňovania regiónov na území Slovenska podľa rôznych kritérií – prírodných, socio-ekonomických a administratívnych; kľúčové odvetvia hospodárstva z hľadiska ich vývoja, ekonomickej významnosti, zamestnanosti, vplyvu na zahraničný obchod a životné prostredie; hospodársky viac a menej rozvinuté oblasti Slovenska – príčiny a dôsledky regionálnych rozdielov, možnosti ďalšieho rozvoja; pôvod elektrickej energie vyrábanej na Slovensku z hľadiska obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov a typov elektrární; analýza cestovného ruchu a dopravy na Slovensku s posúdením silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození – aj so zameraním na príklady z regiónov alebo obcí; výzvy a problémy Slovenska vo vybraných prípadových štúdiách.	
		Výzvy a problémy súčasného sveta	Pojmy: nerovnosť, chudoba, konflikty, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, Činnosti:	Pojmy: Ukazovatele rozvoja (napríklad HDP/obyv., prístup ku vzdelaniu, miera dojčenskej úmrtnosti, stredná dĺžka života, počet detí na jednu ženu, HDI – index	Pojmy: Ukazovatele rozvoja (napríklad HDP/obyv., prístup ku vzdelaniu, miera dojčenskej úmrtnosti, stredná dĺžka života, počet detí na jednu ženu, HDI –	Pojmy: Ukazovatele rozvoja (napríklad HDP/obyv., prístup ku vzdelaniu, miera dojčenskej úmrtnosti, stredná dĺžka života, počet detí na jednu

			Rozdiely v spoločenských a hospodárskych podmienkach medzi hospodársky viac a menej rozvinutými štátmi sveta na základe vybraných ukazovateľov; vplyv chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch; regionálne a medzinárodné konflikty na vybraných príkladoch; príčiny klimatickej zmeny, jej súčasné a predpokladané prejavy a dôsledky; analýza príčin, prejavov a dôsledkov vybraných environmentálnych problémov.	ľudského rozvoja, nerovnosť, chudoba, konflikty, porušovanie ľudských práv, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, medzinárodná spolupráca, humanitárna a rozvojová pomoc, udržateľnosť Činnosti: Rozdiely v spoločenských a hospodárskych podmienkach medzi hospodársky viac a menej rozvinutými štátmi sveta na základe vybraných ukazovateľov; vplyv chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch; regionálne a medzinárodné konflikty na vybraných príkladoch; príčiny klimatickej zmeny, jej súčasné a predpokladané prejavy a dôsledky; analýza príčin, prejavov a dôsledkov vybraných environmentálnych problémov.	index ľudského rozvoja, nerovnosť, chudoba, konflikty, porušovanie ľudských práv, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, medzinárodná spolupráca, humanitárna a rozvojová pomoc, udržateľnosť Činnosti: Rozdiely v spoločenských a hospodárskych podmienkach medzi hospodársky viac a menej rozvinutými štátmi sveta na základe vybraných ukazovateľov; vplyv chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch; regionálne a medzinárodné konflikty na vybraných príkladoch; príčiny klimatickej zmeny, jej súčasné a predpokladané prejavy a dôsledky; analýza príčin, prejavov a dôsledkov vybraných environmentálnych problémov.	ženu, HDI – index ľudského rozvoja, nerovnosť, chudoba, konflikty, porušovanie ľudských práv, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, medzinárodná spolupráca, humanitárna a rozvojová pomoc, udržateľnosť Činnosti: ... Rozdiely v spoločenských a hospodárskych podmienkach medzi hospodársky viac a menej rozvinutými štátmi sveta na základe vybraných ukazovateľov; vplyv chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch; regionálne a medzinárodné konflikty na vybraných príkladoch; príčiny klimatickej zmeny, jej súčasné a predpokladané prejavy a dôsledky; analýza príčin, prejavov a dôsledkov vybraných environmentálnych problémov.

		Geografia v teréne Pojmy: Geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií v okolí školy Činnosti: Získavanie a vyhodnocovanie primárnych kvantitatívnych a kvalitatívnych dát o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine; výber a analýza dostupných sekundárnych dát vhodných pri riešení jednoduchého prieskumu zameraného na miestnu krajinu; interpretácia dát a prezentácia výsledkov prieskumu.	Pojmy: Geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií. Činnosti: Získavanie a vyhodnocovanie primárnych kvantitatívnych a kvalitatívnych dát o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine; výber a analýza dostupných sekundárnych dát vhodných pri riešení jednoduchého prieskumu zameraného na miestnu krajinu; interpretácia dát a prezentácia výsledkov prieskumu.	Pojmy: Geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií. Činnosti: Získavanie a vyhodnocovanie primárnych kvantitatívnych a kvalitatívnych dát o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine; výber a analýza dostupných sekundárnych dát vhodných pri riešení jednoduchého prieskumu zameraného na miestnu krajinu; interpretácia dát a prezentácia výsledkov prieskumu.	Pojmy: Geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií. Činnosti: Získavanie a vyhodnocovanie primárnych kvantitatívnych a kvalitatívnych dát o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine; výber a analýza dostupných sekundárnych dát vhodných pri riešení jednoduchého prieskumu zameraného na miestnu krajinu; interpretácia dát a prezentácia výsledkov prieskumu.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť (dejepis)				
Výkonový štandard	1. Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi nimi v regiónoch	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi nimi	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) - Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) - Porovnať vybrané regióny rôznej mierky z hľadiska ich geografických špecifik Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov a priestorových vzťahoch medzi

rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -disponovať geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou a osvojené pojmy používať v správnom kontexte -Skúmať demografické procesy vo svete, v Európe a na Slovensku. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň -orientovať sa v kľúčových historických obdobiach v priestore a čase - zovšeobecniť základné znaky historického obdobia a črty jeho umeleckého vyjadrenia -vymedziť hlavné medzníky kľúčových historických procesov -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny -opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami -orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti -vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi -vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia	v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -disponovať geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou a osvojené pojmy používať v správnom kontexte -Skúmať demografické procesy vo svete, v Európe a na Slovensku. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň - orientovať sa v kľúčových historických obdobiach v priestore a čase -zovšeobecniť základné znaky historického obdobia a črty jeho umeleckého vyjadrenia -vymedziť hlavné medzníky kľúčových historických procesov -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny -opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami - orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti -vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi - vysvetliť spôsoby, ako môže ako	nimi v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -disponovať geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou a osvojené pojmy používať v správnom kontexte -Skúmať demografické procesy vo svete, v Európe a na Slovensku. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň -orientovať sa v kľúčových historických obdobiach v priestore a čase -zovšeobecniť základné znaky historického obdobia a črty jeho umeleckého vyjadrenia -vymedziť hlavné medzníky kľúčových historických procesov -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny -opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami -orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti -	nimi v regiónoch rôznych mierok prostredníctvom vlastnej mentálnej mapy. -disponovať geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou a osvojené pojmy používať v správnom kontexte -Skúmať demografické procesy vo svete, v Európe a na Slovensku. -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku. -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň -orientovať sa v kľúčových historických obdobiach v priestore a čase -zovšeobecniť základné znaky historického obdobia a črty jeho umeleckého vyjadrenia -vymedziť hlavné medzníky kľúčových historických procesov -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny -opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami

		občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia	vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi - vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku.	-orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti - vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi - vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia Vysvetliť príčiny a dôsledky rozdielov v kvalite života vo svete, v Európe a na Slovensku.
2. cieľ: Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS)				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) -vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky geografického, historického alebo spoločenskovedného charakteru a vyvodiť z nich správne závery Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak) ,	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) -vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky geografického, historického alebo spoločenskovedného charakteru a vyvodiť z nich správne závery Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak) ,	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) -vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky geografického, historického alebo spoločenskovedného charakteru a vyvodiť z nich správne závery Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných - klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) -vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky geografického, historického alebo spoločenskovedného charakteru a vyvodiť z nich správne závery Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu

	-sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia -podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy - -Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.	-sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia -Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.	-preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak) , - sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia -Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.	-preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak) , - sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia -Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.
	3. cieľ: Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) zhodnotiť krátkodobé a dlhodobé dôsledky historického javu, procesu, osobnosti interpretovať dobové svedectvo alebo umelecké dielo z vybraného obdobia analyzovať význam a činitele ovplyvňujúce rozmiestnenie kľúčových hospodárskych činností v súčasnosti a v minulosti, -rozpoznať vplyv historických udalostí na každodenný život ľudí, -uviesť príklady z každodenného života rôznych skupín, vrstiev obyvateľstva v konkrétnom historickom období, - pochopiť úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre,	Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) zhodnotiť krátkodobé a dlhodobé dôsledky historického javu, procesu, osobnosti interpretovať dobové svedectvo alebo umelecké dielo z vybraného obdobia analyzovať význam a činitele ovplyvňujúce rozmiestnenie kľúčových hospodárskych činností v súčasnosti a v minulosti, -rozpoznať vplyv historických udalostí na každodenný život ľudí, -uviesť príklady z každodenného života rôznych skupín, vrstiev obyvateľstva v konkrétnom historickom období, -pochopiť	Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) zhodnotiť krátkodobé a dlhodobé dôsledky historického javu, procesu, osobnosti interpretovať dobové svedectvo alebo umelecké dielo z vybraného obdobia analyzovať význam a činitele ovplyvňujúce rozmiestnenie kľúčových hospodárskych činností v súčasnosti a v minulosti, -rozpoznať vplyv historických udalostí na každodenný život ľudí, -uviesť príklady z každodenného života rôznych skupín, vrstiev obyvateľstva v konkrétnom historickom období, -pochopiť

		-rozpoznať hlavné idey reformných hnutí v Európe, -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade - porovnať formy revolúcií na vybraných príkladoch -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách, -zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie - analyzovať zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na globálnej a regionálnej úrovni -vysvetliť na vybraných príkladoch zmeny a prepojenosť v súčasnom svete vplyvom globalizácie	úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre, -rozpoznať hlavné idey reformných hnutí v Európe, -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade -porovnať formy revolúcií na vybraných príkladoch -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách, -zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie - analyzovať zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na globálnej a regionálnej úrovni -vysvetliť na vybraných príkladoch zmeny a prepojenosť v súčasnom svete vplyvom globalizácie	úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre, -rozpoznať hlavné idey reformných hnutí v Európe, -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade -porovnať formy revolúcií na vybraných príkladoch -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách, -zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie - analyzovať zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na globálnej a regionálnej úrovni - vysvetliť na vybraných príkladoch zmeny a prepojenosť v súčasnom svete vplyvom globalizácie
4. cieľ: Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS)				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, - opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi

	svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život - identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie.	svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život - identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie.	svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život - identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie.	svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život - identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie. - v spoločnosti a kultúre
	5. cieľ: Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov.(C6 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	- prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy - využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských	- prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy - využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských	- prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy - využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských	- prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, - zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich, - rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne, - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy - využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, - vnímať rôzne

	<i>vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí,</i> <i>-Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.</i>	<i>vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí,</i> <i>-Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.</i>	<i>vzťahoch, - vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí,</i> <i>-Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.</i>	<i>perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí,</i> <i>-Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.</i>
	6. cieľ: Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>-chrániť život vo všetkých jeho formách</i> <i>-identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv - odlišiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala</i> <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, -</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i>	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>-chrániť život vo všetkých jeho formách</i> <i>-identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv - odlišiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala</i> <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, -</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i>	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka - chrániť život vo všetkých jeho formách</i> <i>-identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv - odlišiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala</i> <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, -</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i>	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>-chrániť život vo všetkých jeho formách</i> <i>-identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv - odlišiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala</i> <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, -</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i>

	7. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch - posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i>	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch - posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i>	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch - posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i>	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch - posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom</i>
	8. cieľ: Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) <i>-rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.</i> <i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i>	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) - <i>identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na vlastné postoje</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.</i> <i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i>	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) <i>-identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na vlastné postoje</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.</i>	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) <i>- identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na vlastné postoje</i> <i>-rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete --</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich</i>

			<i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i>	<i>vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i>
	9. cieľ: Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti
	Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejaviť solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva	Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejaviť solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva	spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejaviť solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva	za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, - zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejaviť solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva

Obsahový štandard			6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	DEJEPISNÝ KOMPONENT	Starovekí Gréci	Pojmy: Antika, polis, kolonizácia, otroctvo, tyran, demokracia, kolonizácia, umenie. Činnosti: Vyhľadanie gréckych polis na mape gréckej kolonizácie; porovnanie spoločnosti v rôznych polis na príklade Sparty a Atén; charakterizovanie základných princípov aténskej demokracie a			

			porovnanie s modernou zastupiteľskou demokraciou; opis gréckeho dedičstva v európskej kultúre - grécke divadlo, architektúra, literatúra, olympijské hry, výchova; – Vyhľadanie gréckych polis na mape gréckej kolonizácie;			
		Staroveký Rím	Pojmy: Republika, patricijovia, plebejci, cisárstvo, náboženské predstavy, monoteizmus a viera v jedného boha Činnosti: Zaznamenávanie priebehu a dôsledkov rímskej expanzie na mape - provincie, Limes Romanus. porovnávanie rôznych foriem vlády v starovekom Ríme - republika, patricijovia, plebejci, cisárstvo. – porovnanie rôznych podôb náboženských predstáv - monoteizmus a viera v jedného boha.			
		Stredovek	- Pojmy: Veľká Morava, byzantská misia, kráľ, léno, hrad, šľachta, poddaní, duchovenstvo, kláštor, stredoveké mesto, remeslá, cech, univerzita, Franská ríša, islam, Korán, Arabská ríša, Byzantská ríša, románsky sloh, gotika, katedrála, stredoveké Uhorsko, kolonizácia, banské mestá. - Činnosti: - – Identifikácia premien stredovekej Európy na dejepisnej mape;			

			- vazalské vzťahy stredovekej spoločnosti; - rozpoznávanie základných znakov ranostredovekých ríš; - vonkajšie a vnútorné okolnosti vývoja na Veľkej Morave; - základné medzníky vývoja stredovekého Uhorska; - porovnanie života na stredovekom hrade a dedine, kláštore a v stredovekom meste – cechy, trhy, práva; - spoznávanie úlohy náboženstva v živote stredovekého človeka; - stredoveká kultúra – každodenný život, vzdelanie, umenie, náboženstvo; - pátranie po stopách stredoveku v regionálnych dejinách. - analyzovanie nerovnomernosti spoločenského vývoja v rôznych regiónoch sveta; - význam vedy a vedeckého poznania sveta pre rozvoj spoločnosti na vybraných príkladoch.			
		<i>Novovek</i>		Pojmy: Renesancia, humanizmus, Academia Istropolitana, Nový svet, objavitelia, dobyvatelia, objavení, kolonializmus, kolónie, reformácia, protestant, katolík, turecký vpád, Bratislava – hlavné mesto Uhorska Činnosti: Nový svetonázor v období humanizmu a renesancie, analyzovanie príčin		

			európskej expanzie, kultúra vybranej neeurópskej civilizácie, porovnanie príčin a dôsledkov reformácie a protireformácie, význam vedy a vedeckého poznania sveta pre rozvoj spoločnosti, analyzovanie nerovnomernosti spoločenského vývoja v rôznych regiónoch sveta -význam vedy a vedeckého poznania sveta pre rozvoj spoločnosti na vybraných príkladoch		
		Obdobie revolúcií a reforiem		Pojmy: Konštitučná monarchie, absolutistická monarchia, osvietenstvo, Veľká revolúcia, viedenský kongres, politika rovnováhy síl, priemyselná revolúcia, industrializácia, kapitalizmus, hnutia za zrušenie otroctva, nacionalizmus, národný štát, imperializmus, liberalizmus, konzervativizmus, socializmus, boj za nezávislosť kolónií, tereziánske a jozefínske reformy, náboženská sloboda, revolučný rok 1848/1849, Slovenská národná rada, slovenské politické programy, rakúsko-uhorské vyrovnanie, modernizácia, maďarizácia Činnosti: Analyzovanie vývoja predstáv o správe vecí verejných – osvietenstvo, absolutistická monarchia, konštitučná	

					monarchia, Veľká revolúcia, Viedenský kongres, politika rovnováhy síl, priemyselná revolúcia ako zásadný zlom v dejinách ľudstva, vznik zjednotených národných štátov a ich vplyv na mocenské pomery v Európe -nacionalizmus; ciele politiky veľmoci a jej dôsledky – imperializmus, boj za nezávislosť kolónií, hnutie za zrušenie otroctva; porovnanie spoločenských zmien cestou reforiem a revolúcií na vybranom príklade; formovanie a presadzovanie ľudských a občianskych práv; základné princípy liberalizmu, konzervativizmu, socializmu, ciele a dôsledky aktivít slovenského národného hnutia;	

		<i>Prvá svetová vojna</i>			dôsledky rakúsko-uhorského vyrovnania; proces modernizácie – pokrok vo vede technológii, umení; príčiny a dôsledky vystaňovalectva zo Slovenska Pojmy: Trojspolok, dohoda, zákopová vojna, fronty, zázemie, odboj, československé légie, Versaillský systém, nástupnícke štáty Činnosti: Analyzovanie príčin prvej svetovej vojny na základe historických prameňov; identifikovanie kľúčových medzníkov v priebehu prvej svetovej vojny; porovnanie podmienok života na fronte a v zázemí; ciele a dôsledky domáceho a zahraničného odboja, významu československých légii; Versaillský systém, zmeny hraníc a vznik nástupníckych štátov; interpretovanie príbehu z veľkej vojny na základe dobových prameňov a umeleckého diela z pohľadu žien a detí.	
		<i>Európa a Československo medzi dvoma svetovými vojnami</i>				Pojmy: Svetová hospodárska kríza, parlamentná demokracia, politická pluralita, diktatúra, komunizmus, fašizmus, nacizmus, propaganda, gulag, politika appeasementu, Československá republika, národnostná politika, rozvoj školstva, hos- podárstva,

		<i>Druhá svetová vojna a Slovenská republika</i>				kultúry, spolkový život, moderný slovenský národ, centralizmus, Činnosti: Základné medzníky vzniku Československa; prvá Československá republika – politický systém, národnostná politika, rozvoj školstva, hospodárstva a kultúry, centralizmus, autonómia; hospodárstvo v medzivojnovom období: ekonomika voľného trhu a centrálne plánovaná ekonomika, svetová hospodárska kríza; život v demokratických a nedemokratických režimoch – parlamentná demokracia, politická pluralita, diktatúra, komunizmus, fašizmus, nacizmus, cenzúra, propaganda, gulag; ciele a dôsledky politiky Spoločnosti národov a appeasementu; analýza dobových prameňov a úlohy médií so zameraním na odhaľovanie mechanizmov manipulácie a propagandy; interpretácia príbehu/vizuálneho/zvukového diela z medzivojnového obdobia. Pojmy: Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž, fašistická os, protihitlerovská koalícia, totálna vojna, protifašistický odboj, cenzúra, perzekúcie, genocída, holo- kaust, koncentračné tábory, štátostrana, totalitný politický systém, židovský kódex, deportácie, arizácia, kolaborácia, odboj, Slovenské národné povstanie, konferencie

						Veľkej trojky, Spravodliví medzi národmi Činnosti: Analyzovanie príčin druhej svetovej vojny na základe historických prameňov; identifikovanie kľúčových medzníkov druhej svetovej vojny, Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž, totálna vojna, kolaborácia, protifašistický odboj; charakterizovanie života v totalitnom štáte – politický systém Slovenskej republiky, vojnové hospodárstvo, obmedzovanie občianskych a ľudských práv, židovský kódex; postavenie žien v ideológii totalitného štátu; analyzovanie dobových prameňov so zameraním na propagandu a príbehy pamätníkov, preživších Holokaustu; ciele a dôsledky zahraničného a domáceho odboja, Slovenské národné povstanie; význam a dôsledky konferencií Veľkej trojky; prezentovanie príbehu z regionálnych dejín – Holokaust, miesta pamäti, Spravodliví medzi národmi, príbeh z SNP; reflexia druhej svetovej vojny v dobovom a súčasnom umení.

		<i>Studená vojna a Československo za železnou oponou</i>				<i>Pojmy:</i> Marshallov plán, OSN, supervelmoci, železná opona, disent, samizdat, studená vojna, hospodárske a vojenské bloky, jadrové zbrane, dekolonizácia, svet ako „globálna dedina“, pád železnej opony, zjednotenie Nemecka, rozpad ZSSR, európska integrácia. Národný front, februárový prevrat, zbor povereníkov, politické procesy, menová reforma, znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia, socialistický realizmus, reformný proces, okupácia 1968, normalizácia, Charta 77, disent, samizdat, sviečková manifestácia, nežná revolúcia, vlny emigrácie z Československa Činnosti Povojnový svet – obnova, premeny povojnovej Európy, Marshallov plán, OSN; analyzovanie príčin studenej vojny na základe historických prameňov; identifikovanie kľúčových medzníkov studenej vojny: železná opona, konflikty studenej vojny, supervelmoci, hospodárske a vojenské bloky, jadrové zbrane; zhodnotenie dôsledkov industrializácie na globalizáciu a životné prostredie; prejavy občianskeho odporu vo východnom bloku - disent, samizdat; príčiny a dôsledky pádu

						železnej opony, zjednotenia Nemecka a rozpadu Sovietskeho zväzu; základné predpoklady, ciele a medzníky procesu európskej integrácie; proces dekolonizácie na vybranom príklade; rola médií v spoločnosti na vybranom príklade; osudy menšín v povojnovej Európe na vybranom príklade - repatriácia a výmena obyvateľstva; obnova Československa po druhej svetovej vojne; nástup totalitného režimu: februárový prevrat, politické procesy; premeny krajiny, mesta a dediny - znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia; pokus o reformu socializmu – Pražská jar; život v socializme - prejavy normalizácie v každodennosti; analyzovanie dobového a súčasného umeleckého diela reflektujúceho obdobie totality - vlny emigrácie z Československa, spomienky svedkov okupácie 1968, Charta 77, sviečková manifestácia, nežná revolúcia

		Zápas o demokraciu po roku 1989				Pojmy: Parlamentná demokracia, vznik Slovenskej republiky, privatizácia, reštitúcia, plnenie kritérií demokratického štátu, vstup Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie, prijatie eura, plnenie kritérií demokratického štátu, korupcia, autoritárske tendencie politikov a politických strán, populizmus, globalizácia Činnosti: Spoločensko-ekonomická transformácia po roku 1989 - vznik občianskej spoločnosti, parlamentná demokracia, privatizácia, reštitúcia, plnenie kritérií demokratického štátu; príčiny a dôsledky rozdelenia Československa; identifikovanie kľúčových medzníkov vývoja Slovenskej republiky – politický systém, korupcia, autoritárske tendencie politikov a politických strán, populizmus; proces integrácie do EÚ a NATO - prijatie eura; diskusia o úlohe historickej pamäte pri vyrovnávaní sa s minulosťou -extrémizmus, radikalizmus, sklony k autoritárskym tendenciám, prekrúcanie a popieranie zločinov vrátane zločinov proti ľudskosti; význam a formy pripomínania si minulosti - štátne sviatky,

						pamätané dni, pamätané miesta, pamäťové inštitúcie a ich úloha.

Výkonový štandard			
	6.ročník	8.ročník	9.ročník
	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, -orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti, -vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, -vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi, -orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti, -vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia -zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci, -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov. -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, -vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi, -orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti, -vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia -zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci, -rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) Overiť sporné alebo nejednoznačné informácie pomocou viacerých dôveryhodných zdrojov.

	- vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky spoločenskovedného charakteru a vyvodit' z nich správne závery rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných - preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak),) - sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia , - argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov , - podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy, - ohodnotiť svoju hotovú prácu a navrhnúť možnosti jej zlepšenia, - prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie - interpretovať spoločenské a historické javy alebo udalosti z rôznych perspektív Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) - Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi (C4 z ČLS) - - uviesť možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života, - uvedomiť si význam dobrovoľníctva, solidarity a charitatívnej činnosti	- Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja. - vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky spoločenskovedného charakteru a vyvodit' z nich správne závery, - rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných, - vytvoriť vhodný protiargument - - preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak),) - sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia , - argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov, - rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie, - identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách - podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy, - ohodnotiť svoju hotovú prácu a navrhnúť možnosti jej zlepšenia -- prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie, - interpretovať spoločenské a historické javy alebo udalosti z rôznych perspektív, - porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády, Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS)	- Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. - Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja. - vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky spoločenskovedného charakteru a vyvodit' z nich správne závery, - kriticky posúdiť pravdivosť a relevantnosť informácií z rôznych zdrojov rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných - vytvoriť vhodný protiargument a použiť ho v rôznych situáciách - konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok, - preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak), - vytvoriť grafickú, logickú schému konkrétneho spoločenskovedného problému - sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia, - argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov, - podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy a zaujať argumentačne podložený postoj v diskusii - ohodnotiť svoju hotovú prácu a navrhnúť možnosti jej zlepšenia, - prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie - interpretovať spoločenské a historické javy alebo udalosti z rôznych perspektív - zostaviť projektový zámer s prvkami podnikavosti a inovatívnosti - ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti,

	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí (C5 z ČLS) – -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka -uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi. - identifikovať rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chcem patriť, môžem patriť - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre. - Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť. - Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie. Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) -prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy, využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.	Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. -uvedomiť si dôsledok vplyvu konania historických osobností na súčasnosť - zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi (C4 z ČLS) -uviesť možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života, - uviesť príklad neziskovej organizácie a vysvetliť jej význam pre komunitu, región a spoločnosť Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí (C5 z ČLS) -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu - posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka -analyzovať vplyv rôznych faktorov vplývajúcich na formovanie názorov a postojov osobnosti - pomenovať dôležité faktory, ktoré utvárajú identitu a osobnú integritu človeka vo vzťahu k témam intimity, sexuality a sexuálneho správania a rodičovstva, - identifikovať rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chcem patriť, môžem patriť - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímánie - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu.	-zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie -uviesť príklady vplyvu migrácie na spoločnosť Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) - Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. -uvedomiť si dôsledok vplyvu konania historických osobností na súčasnosť v oblasti politickej, hospodárskej a kultúrnej Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi (C4 z ČLS) -uviesť možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života, -navrhnuť a vypracovať funkčný finančný plán dobrovoľníckej organizácie v oblasti ekológie a ochrany prírody na miestnej úrovni, Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí (C5 z ČLS) – -Klást' si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka, -analyzovať vplyv rôznych faktorov vplývajúcich na formovanie názorov a postojov osobnosti, -rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, - Osvojiť si zdravú formu patriotizmu. -Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre.

	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>Rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim,</i> <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i> Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) - <i>zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch zo školského prostredia a samosprávy</i> Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) <i>-eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí</i> <i>pomenovať zásady kyberbezpečnosti</i> <i>Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI.</i> <i>Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.</i> <i>Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.</i> Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) <i>Aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania,</i>	<i>-Popísať úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre.</i> <i>Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť.</i> <i>Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie.</i> Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) <i>-prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky</i> <i>-zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich</i> <i>- rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé</i> <i>- vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy so zreteľom na emocionálny rozdiel medzi kamarátstvom a láskou,</i> <i>-vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí</i> <i>Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.</i> Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>-Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách</i> <i>-Analyzovať morálne dilematickú situáciu.</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka,</i> <i>chrániť život vo všetkých jeho formách,</i>	<i>Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť.</i> <i>Rešpektovať druhých bez ohľadu na ich príslušnosť a zázemie.</i> Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) -prakticky <i>využívať spoločenské a komunikačné návyky</i> <i>-zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň - slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich</i> <i>- rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne - vysvetliť rozdiely a dôsledky správania a konania</i> <i>Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým.</i> Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) <i>-rešpektovať život človeka ako najvyššiu hodnotu,</i> <i>-identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, chrániť život vo všetkých jeho formách,</i> <i>-rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim,</i> <i>-robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozera v bežnom živote</i> <i>-používať pravidlá vplyvajúce na bežný život človeka a uvedomovať si dôsledky svojho konania na seba a druhých</i> <i>-plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú ekonomickú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať</i>

	-aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, -navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt	-rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim, -robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozera v bežnom živote - používať pravidlá vplývajúce na bežný život človeka a uvedomovať si dôsledky svojho konania -plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) - zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch -Demonštrovať na príkladoch hierarchiu a význam právnych predpisov. -Rozlíšiť atribúty života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom. Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) -rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete -- Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI. Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI. -eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí	zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) - zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch a ich vplyv na ekonomiku krajiny -zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho ekonomického vedomia -reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita alebo porušované právo (práva spotrebiteľa), - Demonštrovať na príkladoch hierarchiu a význam právnych predpisov. -Rozlíšiť atribúty života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom. -Analyzovať morálne dilematické situácie. Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) -rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI. Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI. -eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí pomenovať zásady kyberbezpečnosti

		-pomenovať zásady kyberbezpečnosti Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, -zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejať solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva , - navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt s uvedením si významu podpory EÚ	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania, -aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, -navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt s využitím dostupných ekonomických schém samosprávy alebo štátu

Obsahový štandard – občiansky komponent		6.ročník	8.ročník	9.ročník
	Identita a sociálne vzťahy v spoločnosti	Pojmy: Základné pojmy psychológie, osobnosť človeka, sociálne skupiny, sociálne vzťahy, štruktúra spoločnosti Činnosti: -Vplyvy pôsobiace na utváranie identity a vlastného správania, formovanie názorov, postojov a sociálnych rolí; dospievania a rovesnícky tlak; rozlišovanie emócií spojenými s láskou, priateľstvom, zamilovanosťou a sexuálnou príťažlivosťou; znaky bezpečných a rešpektujúcich vzťahov; vplyv rodových očakávaní na správanie, vzťahy a spoločnosť; stereotypy a predsudky v interakcii s druhými; kultúrna rozmanitosť – majorita, minority, subkultúra, kontrakultúra, alternatívne kultúry v kontexte noriem spoločnosti; prejavy extrémizmu a radikalizácie;	Pojmy: sociálne vzťahy, štruktúra spoločnosti Činnosti: -Vplyvy pôsobiace na utváranie identity a vlastného správania, formovanie názorov, postojov a sociálnych rolí; dospievania a rovesnícky tlak; rozlišovanie emócií spojenými s láskou, priateľstvom, zamilovanosťou a sexuálnou príťažlivosťou; znaky bezpečných a rešpektujúcich vzťahov; vplyv rodových očakávaní na správanie, vzťahy a spoločnosť; stereotypy a predsudky v interakcii s druhými; kultúrna rozmanitosť – majorita, minority, subkultúra, kontrakultúra, alternatívne kultúry v kontexte noriem spoločnosti; prejavy extrémizmu a radikalizácie; faktory vplývajúce na duševné zdravie, nástroje na udržanie a zlepšenie duševného zdravia;	Pojmy: sociálne vzťahy, štruktúra spoločnosti Činnosti: Vplyvy pôsobiace na utváranie identity a vlastného správania, formovanie názorov, postojov a sociálnych rolí; dospievania a rovesnícky tlak; rozlišovanie emócií spojenými s láskou, priateľstvom, zamilovanosťou a sexuálnou príťažlivosťou; znaky bezpečných a rešpektujúcich vzťahov; vplyv rodových očakávaní na správanie, vzťahy a spoločnosť; stereotypy a predsudky v interakcii s druhými; kultúrna rozmanitosť – majorita, minority, subkultúra, kontrakultúra, alternatívne kultúry v kontexte noriem spoločnosti; prejavy extrémizmu a radikalizácie; faktory vplývajúce na duševné zdravie, nástroje na udržanie a zlepšenie duševného zdravia;

		<i>faktory vplyvajúce na duševné zdravie, nástroje na udržanie a zlepšenie duševného zdravia; spoločenské normy, pravidlá a zásady slušného správania sa, význam etikety.</i>	<i>spoločenské normy, pravidlá a zásady slušného správania sa, význam etikety</i>	<i>spoločenské normy, pravidlá a zásady slušného správania sa, význam etikety</i>
	Demokracia, spravodlivosť a aktívne občianstvo	Pojmy: štátne inštitúcie, tretí sektor Činnosti: -Formálne a neformálne autority v okolí; Znaky demokratického spôsobu rozhodovania a riadenia štátu, deľba moci; Význam decentralizácie moci - od riadenia obce k riadeniu na úrovni štátu – s príkladmi dopadov na každodenný život; participácia na úrovni školy a komunity – simulácie rozhodovacích procesov; priestupok, trestný čin, protiprávne konanie, trestné oznámenie, orgány právnej ochrany a funkcia súdov; príklady činnosti bezpečnostných a záchranných zložiek štátu pri riešení životných situácií občana; nástroje občianskej participácie: protest, petícia, referendum, politické organizovanie a iné formy občianskeho aktivizmu; mimovládne organizácie a ich význam; zapojenie sa do dobrovoľníckej činnosti; vlastné a spoločenské možnosti riešenia sociálnych či environmentálnych problémov; komunitné organizovanie - identifikovanie potrieb a problémov komunity, naplánovanie cieľov a aktivít na ich riešenie, realizácia spoločného projektu, jeho prezentácia a vyhodnotenie	Pojmy: Demokracia, voľby, štát, deľba moci, štátne inštitúcie, tretí sektor; zneužívanie moci. Činnosti: --Formálne a neformálne autority v okolí; Znaky demokratického spôsobu rozhodovania a riadenia štátu, deľba moci; Význam decentralizácie moci - od riadenia obce k riadeniu na úrovni štátu – s príkladmi dopadov na každodenný život; Význam a mechanizmus volieb na rôznych úrovniach - volebný program, kampaň; zneužívanie moci – prejavy autoritárstva, polarizácia, korupcia, obmedzovanie slobôd a práv; participácia na úrovni školy a komunity – simulácie rozhodovacích procesov; priestupok, trestný čin, protiprávne konanie, trestné oznámenie, orgány právnej ochrany a funkcia súdov; význam ochrany ľudských práv a slobôd a príklady ich porušovania - Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa; rozpoznávanie násilného správania - na verejnosti, fyzické a psychické násilie, domáce, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie; reagovanie na nenávisťné prejavy, diskriminačné situácie a šikanu; príklady činnosti bezpečnostných a záchranných zložiek štátu pri riešení životných situácií občana; nástroje občianskej participácie: protest, petícia, referendum, politické organizovanie a iné formy občianskeho aktivizmu;	Pojmy: Štát, deľba moci, štátne inštitúcie, zneužívanie moci. Činnosti: --Formálne a neformálne autority v okolí; Znaky demokratického spôsobu rozhodovania a riadenia štátu, deľba moci; Význam decentralizácie moci - od riadenia obce k riadeniu na úrovni štátu – s príkladmi dopadov na každodenný život; Význam a mechanizmus volieb na rôznych úrovniach - volebný program, kampaň; zneužívanie moci – prejavy autoritárstva, polarizácia, korupcia, obmedzovanie slobôd a práv; participácia na úrovni školy a komunity – simulácie rozhodovacích procesov; priestupok, trestný čin, protiprávne konanie, trestné oznámenie, orgány právnej ochrany a funkcia súdov; význam ochrany ľudských práv a slobôd a príklady ich porušovania - Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa; rozpoznávanie násilného správania - na verejnosti, fyzické a psychické násilie, domáce, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie; reagovanie na nenávisťné prejavy, diskriminačné situácie a šikanu; príklady činnosti bezpečnostných a záchranných zložiek štátu pri riešení životných situácií občana;

			mimovládne organizácie a ich význam; zapojenie sa do dobrovoľníckej činnosti; vlastné a spoločenské možnosti riešenia sociálnych či environmentálnych problémov; komunitné organizovanie - identifikovanie potrieb a problémov komunity, naplánovanie cieľov a aktivít na ich riešenie, realizácia spoločného projektu, jeho prezentácia a vyhodnotenie.	nástroje občianskej participácie: protest, petícia, referendum, politické organizovanie a iné formy občianskeho aktivizmu; mimovládne organizácie a ich význam; zapojenie sa do dobrovoľníckej činnosti; vlastné a spoločenské možnosti riešenia sociálnych či environmentálnych problémov; komunitné organizovanie - identifikovanie potrieb a problémov komunity, naplánovanie cieľov a aktivít na ich riešenie, realizácia spoločného projektu, jeho prezentácia a vyhodnotenie.
	Rovnosť a spravodlivosť	Pojmy: ľudské práva Činnosti: -Zdôvodnenie existencie ochrany ľudských práv a slobôd, generácie ľudských práv -Analyzovanie dokumentov – Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa	Pojmy: Právo, funkcie práva, hierarchia právnych predpisov, odvetvia práva, ústava, ľudské práva. Činnosti: -Rozlíšenie medzi činmi, ktoré sú legálne a nelegálne, rozdiel medzi priestupkom a trestným činom, nahlásenie protiprávneho konania, trestné oznámenie -Poznávanie orgánov právnej ochrany a funkcie súdov -Argumentácia v otázkach spravodlivosti nespravodlivosti na vzorových situáciách, -Uplatňovanie princípov ochrany spotrebiteľa -Zdôvodnenie existencie ochrany ľudských práv a slobôd, generácie ľudských práv -Rozpoznávanie násilného správania (na verejnosti, fyzické aj psychické násilie, domáce násilie, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie) -Zdokumentovanie príkladov porušovania ľudských, detských a občianskych práv.	Pojmy: ľudské práva. Činnosti: -Zdôvodnenie existencie ochrany ľudských práv a slobôd, generácie ľudských práv -Argumentácia v otázkach spravodlivosti nespravodlivosti na vzorových situáciách -Uplatňovanie princípov ochrany spotrebiteľa -Zdôvodnenie existencie ochrany ľudských práv a slobôd, generácie ľudských práv -Rozpoznávanie násilného správania (na verejnosti, fyzické aj psychické násilie, domáce násilie, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie) -Aplikovanie postupov, ktoré vytvárajú inkluzívne prostredie rešpektujúce sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, pohlavie alebo sebaknímanie. (TEMATICKÝ DEŇ)
	Ekonomické vzťahy	Pojmy: Činnosti:	Pojmy: práca, dopyt a ponuka – ich vzájomný vzťah, spotreba, ochrana spotrebiteľa, Činnosti: -Diskutovanie o jednoduchých príkladoch služieb štátu (sociálne politiky, dôchodkový systém, sociálne a zdravotné poistenie, podpora v	Pojmy: Konkurencia, princípy a limity fungovania trhového mechanizmu, práca, dopyt a ponuka – ich vzájomný vzťah, spotreba, ochrana spotrebiteľa, finančné inštitúcie. Činnosti:

			nezamestnanosti, dávky v hmotnej núdzi): dôvody platenia daní a odvodov, preferencie pri plánovaní štátneho rozpočtu: príjmy a výdavky, význam fiškálnej zodpovednosti štátu (dlh, deficit) pre udržateľný ekonomický systém. -Posudzovanie vplyvu vývoja cien základných potravín, surovín a energií na život občanov v štáte.	-Výsvetlenie podstaty ekonomických vzťahov: príklady pracovného trhu v rôznych lokalitách, regiónoch a sektoroch, čo znamená byť zamestnávateľom, zamestnancom, podnikateľom, vlastníkom, nezamestnaným, práca na dohodu, TPP, DOVP, živnosť, stáž, brigáda, zamestnanecké benefity, hrubá a čistá mzda, priemerná a minimálna mzda, rôzne faktory vplývajúce na dopyt a ponuku. -Analýza vzťahov medzi pojmami zisk, príjem, náklady cez príklady: cena tovarov služieb a práce v závislosti od miesta a spôsobu výroby, cena bývania v závislosti od lokality; cena tovarov služieb v závislosti od etických princípov podnikania. -Diskutovanie o príkladoch ekonomickej a sociálnej nerovnosti na lokálnej, regionálnej a celoštátnej úrovni; faktory vplývajúce na ekonomický a spoločenský status a mobilitu (sociálny a kultúrny kapitál, majetok, moc, prestíž, vzdelanie, prostredie, generačná chudoba, rodinkárstvo, diskriminácia) -Rozpoznanie rôznorodosti finančných inštitúcií a ich služieb. -Zostavenie jednoduchého modelového rozpočtu domácnosti s rozlíšením jednorazových a pravidelných príjmov a výdavkov versus štátny rozpočet. zodpovednosť. (TEMATICKÝ DEŇ) – medzinárodný obchod a postavenie Slovenska v ňom.

Mediálna gramotnosť a online prostredie a AI	Pojmy: Mediálny obsah, dezinformácie, umelá inteligencia, kyberbezpečnosť. Činnosti: -Využívanie nástrojov na overovanie relevantnosti a pravdivosti informácií. -Kritická analýza formy a obsahu na vybranom príklade internetovej diskusie alebo príspevku s nepravdivou informáciou. -Porovnávanie virtuálneho a reálneho sveta; vzťahov, ktoré si v nich vytvárame, vplyv sociálnych sietí na osobnosť človeka. -vlastné výstupy v online a mediálnom prostredí s dodržaním etických a bezpečnostných zásad; – Vplyv online prostredia na správanie a vzťahy – sociálne siete, influenceri, AI;	Pojmy: Mediálny obsah, dezinformácie, umelá inteligencia, kyberbezpečnosť. Činnosti: -Využívanie nástrojov na overovanie relevantnosti a pravdivosti informácií. -Kritická analýza formy a obsahu na vybranom príklade internetovej diskusie alebo príspevku s nepravdivou informáciou -Porovnávanie virtuálneho a reálneho sveta; vzťahov, ktoré si v nich vytvárame, vplyv sociálnych sietí na osobnosť človeka -vlastné výstupy v online a mediálnom prostredí s dodržaním etických a bezpečnostných zásad; – Vplyv online prostredia na správanie a vzťahy – sociálne siete, influenceri, AI;	Pojmy: Mediálny obsah, dezinformácie, umelá inteligencia, kyberbezpečnosť. Činnosti: – vlastné výstupy v online a mediálnom prostredí s dodržaním etických a bezpečnostných zásad; – Vplyv online prostredia na správanie a vzťahy – sociálne siete, influenceri, AI; -Rozpoznávanie vhodných a nevhodných obsahov v médiách a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy (rasizmus, násilie, sexizmus a sexuálny obsah v mediálnom prostredí a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy). (TEMATICKÝ DEŇ) - Analyzovanie protiprávneho konania, zásad a foriem pomoci v téme kybernetického obťažovania (šikana, zneužívanie, sexting, grooming).
Globálne vzťahy		Pojmy: Integrácia, globalizácia Činnosti: -Uplatňovanie základných hodnôt a princípov EÚ v konkrétnych situáciách, vplyv členstva v EÚ na bežný život občana, príklady projektov realizovaných s finančnou podporou EÚ v blízkom okolí.	Pojmy: Integrácia, globalizácia Činnosti: -Reflektovanie vrstiev lokálnej, regionálnej, národnej a európskej identity v globalizovanom svete. -Ilustrovanie globálnych fenoménov súčasnosti na konkrétnych príkladoch: migrácia, kultúrna rozmanitosť, politické, ekonomické a informačné prepojenia, popkultúra, konzumerizmus
Uvažovanie o spoločenských výzvach súčasnosti	Pojmy: Fakt, argument, tvrdenie, názor, diskusia Činnosti: -Analyzovanie rôznych textových a iných zdrojov s cieľom argumentovať v diskusii na rôzne témy. etické aspekty používania umelej inteligencie. spravodlivosť (oko za oko, zub za zub; chudoba a bohatstvo) otázky vzťahu človeka a prírody (individuálne a systémové riešenia environmentálnych problémov)	Pojmy: Fakt, argument, tvrdenie, názor, diskusia Činnosti: -Analyzovanie rôznych textových a iných zdrojov s cieľom argumentovať v diskusii na rôzne témy. znevýhodnených skupín na Slovensku	Pojmy: Fakt, argument, tvrdenie, názor, diskusia Činnosti: -Analyzovanie rôznych textových a iných zdrojov s cieľom argumentovať v diskusii na rôzne témy. -etické limity a otázky hospodárskeho využívania prírody a zvierat; mier a vojna; riziká zadlženia a neschopnosti splácať finančné záväzky

Etická výchova 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Etická výchova
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Etická výchova má rozvíjať u žiakov medziľudské vzťahy, schopnosť spolupráce a komunikácie. Žiakov učí dodržiavaniu pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými. Žiaci vnímajú jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých. Rešpektujú základné pravidlá spolunažívania a komunikácie.

Hlavným cieľom je, aby si žiak **uvedomoval vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých, dokázal vytvárať rešpektujúce vzťahy, rozlišoval dobro od zla v každodenných situáciách a chápal význam pravidiel, práv a povinností pre spolužitie s inými.**

Na konci 1. cyklu žiak pozná svoju jedinečnosť, uvedomuje si hodnotu druhých ľudí a dokáže vytvárať rešpektujúce vzťahy. Vie primerane komunikovať, vyjadrovať svoje pocity, prejavovať empatiu a rozlišovať medzi vhodným a nevhodným konaním. Chápe význam pravidiel, práv a povinností a snaží sa správať zodpovedne voči sebe aj ostatným.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých.
2. Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.
3. Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní.
4. Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spoložití s inými.

Učebné osnovy pre 1.cykus ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ Etická výchova			
1. cieľ: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých			
Výkonový štandard	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	Opísať vonkajšie znaky, ktorými sa žiaci odlišujú (oblečenie, farba vlasov, farba očí). Opísať vonkajšie i vnútorné vlastnosti, ktorými sa ľudia odlišujú (výška, pohlavie, materinský jazyk, povahové vlastnosti). Pomenovať príbuzenské vzťahy (syn/dcéra, brat/sestra) resp. uviesť mená spolužiakov a opísať, čo kto zvyčajne robí. Pomenovať vonkajšie okolnosti vzájomného spojenia s ostatnými (sme spolužiaci, členovia jednej rodiny, kamaráti v ŠKD/krúžku a pod.). Všimnúť si, že spolužiaci či iní ľudia, potrebujú s niečím pomôcť, poznať a popísať ich potrebu.	Opísať rozlišujúce znaky medzi spolužiakmi, kamarátmi, inými známymi ľuďmi. Okrem popisu príbuzenských vzťahov a typického konania členov rodiny alebo spolužiakov pomenovať aj ich osobné vlastnosti s opisom toho, ako sa prejavujú. Opísať na príkladoch, aký má osobitý vzťah k jednotlivým členom rodiny, resp. k jednotlivým spolužiakom a ako sa prejavuje navonok. Pomenovať vzájomné vzťahy v skupine (je nám spolu dobre, sme zábavná partia, vzájomne si pomáhame, spolu sa staráme o kvety, chceme spolu vyhrať súťaž a pod.). Vhodne ponúknuť pomoc, primeranú veku a schopnostiam, vybranému spolužiakovi alebo človeku v blízkom okolí.	Opísať vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých. Pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine, triede, kamarátskych skupinách. Pomenovať svoju rolu v rodine či triede abstraktnejším pojmom (zabávač, vodca, mysliteľ, tichý pomocník, rebel, obranca slabších a pod.). Vyvodiť dôsledky svojej role v rodine a triede pre svoj ďalší rozvoj (výhody a nevýhody, zodpovednosť). Pomenovať, čo ho spája s ostatnými. Pomenovať nielen okolnosti skupiny a vzťahy v skupine, ale aj vyššie ľudské hodnoty (dodržiavame pravidlá, máme k sebe vzájomnú úctu, vieme sa otvorene porozprávať, povzbudzujeme sa navzájom, pomáhame druhým a pod.). Preukázať citlivosť voči rôznym potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, kamarátom, susedom). Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.

2. cieľ: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	<i>Slušne komunikovať na úrovni mechanicky naučených pozdravov, a v prípade, že je k tomu donútený okolnosťami (autoritou učiteľa, očakávaním odmeny).</i> <i>Slušne komunikovať a byť zdvorilý bežne a spontánne, ale bez hlbšieho významu medziľudského vzťahu (napr. „lebo sa to má“, „lebo také sú pravidlá“).</i> <i>Vyjadriť svoje myšlienky a pocity iba na vyzvanie, zjednodušene a v uzavretých schémach (páči sa mi – nepáči sa mi, súhlasím – nesúhlasím).</i> <i>Jednoducho sformulovať svoje myšlienky a pocity bez reflexie ich dopadu na druhých (egocentrický prístup).</i> <i>Pomenovať emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).</i> <i>Pomenovať prejavy emócií (úsmev, plač, zaťaté päsťe, sčervenanie, pokoj, nepokoj a pod.).</i> <i>Vypočúť si názory druhých bez preukázania záujmu o ich zdôvodnenia a motivácie.</i> <i>Aktívne počúvať vysvetlenie názoru druhých so snahou porozumieť ich zdôvodneniam.</i> <i>Prejaviť záujem pri načúvaní názorom druhých a vyjadriť im rešpekt, s úctou vysloviť svoj súhlas alebo nesúhlas.</i> <i>Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine.</i>	<i>Prejavovať záujem o zdvorilú komunikáciu kvôli budovaniu dobrých vzťahov s druhými.</i> <i>Zdvorilo komunikovať a prejavovať tak osobný záujem o druhých okrem slušného správania klásť otázky, aktívne počúvať, vyjadrovať rešpekt a uznanie.</i> <i>Vyjadriť svoje myšlienky a pocity tak, že si všima, ako pôsobia na druhých.</i> <i>Vhodne, slušne a zdvorilo reagovať na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej témy.</i> <i>Vhodne a slušne verbálne vyjadriť svoje bežné emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).</i> <i>Vyjadriť svoje emócie v súlade s tým, čo aktuálne cíti.</i> <i>Zvážiť názory spolužiakov k určenej téme ako príležitosť na vylepšenie svojho názoru.</i> <i>Aktívne rozvíjať vzťahy v komunite.</i>	<i>Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.</i> <i>Slušne a zdvorilo poskytnúť spätnú väzbu na nevhodné správanie spolužiaka. 6. Slušne a zdvorilo sa ospravedlniť za svoje nevhodné správanie.</i> <i>Vyjadriť svoje myšlienky a pocity na primeranej úrovni.</i> <i>Opísať reakcie spolužiakov (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie svojich myšlienok a pocitov, vyplývajúcich z určenej témy.</i> <i>Opísať svoje reakcie (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme.</i> <i>Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám a podporné.</i> <i>Viesť jednoduchý dialóg na zistenie svojich aktuálnych emócií a aktuálnych emócií svojho spolužiaka.</i> <i>Primerane vyjadriť svoje emócie a zároveň ich regulovať tak, aby rešpektoval dohodnuté pravidlá komunikácie.</i> <i>Autenticky vyjadriť svoje emócie s ohľadom na druhých tak, aby ich nezranil.</i> <i>Diskutovať v skupine o návrhoch regulácie emócií a prezentovať ich pred ostatnými.</i> <i>Vypočúť si myšlienky a názory druhých, rešpektovať ich spôsob uvažovania.</i> <i>Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.</i>

3. cieľ: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní		
1.ročník	2.ročník	3.ročník
Opísať svoje charakterové vlastnosti. Opísať svoje záľuby. Pomenovať svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti. Pomenovať dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov. Opísať svoje typické správanie sa v triede. Opísať typické správanie sa ľubovoľného spolužiaka. Porozumieť významu slov: nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné konanie. Na príklade príbehu z bežného života priradiť úkonom hlavnej postavy uvedené vlastnosti konania: konanie nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné.	Opísať predstavy o svojom budúcom povolání. Pomenovať a oceniť dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov. Pomenovať a oceniť svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti. Identifikovať kladného hrdinu v príbehu. Vlastnými slovami opísať, čo hrdinské hrdina v príbehu vykonal. Vyjadriť svoj súhlas/nesúhlas s konaním rôznych postáv príbehu. Identifikovať koho vo svojom okolí považuje za hrdinu a prečo. Identifikovať príčiny/dôvody svojho typického správania sa v triede. Identifikovať dôsledky svojho typického správania sa v triede Zrevidovať vlastný bežný deň a identifikovať v ňom úkony, ktoré sú nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné..	Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny. Opísať predstavy o svojom budúcom živote. Opísať svoju najväčšiu túžbu alebo sen. Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých a akceptovať, že vlastnosti a schopnosti je možné rozvíjať. Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných príbehov. Diskutovať v skupine o hlavných znakoch hrdinského konania. Identifikovať konkrétnu/fiktívnu osobu ako svoj vzor. Zdôvodniť výber konkrétnej/fiktívnej osoby ako svojho vzoru. Pomenovať príčiny a dôsledky ľudského správania, s ktorými sa stretáva a posúdiť ich etický rozmer. Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.
4. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spoložití s inými		
1.ročník	2.ročník	3.ročník
Vymenovať pravidlá platné v triede. Navrhnuť pravidlo vzhľadom na situáciu v triede. Uviesť príklad sankcie za nedodržiavanie pravidiel v triede a škole. Uviesť príklady povinnosti ako člena rodiny/komunity. Uviesť príklady povinností ako žiaka školy. Uviesť dôsledky neplnenia si svojich povinností.	Identifikovať dôsledky porušenia základných pravidiel školského poriadku na život žiaka a na život školy. Rozlíšiť svoje práva a povinnosti. Uviesť príklady pravidiel, ktoré pozná z rôznych situácií. Uviesť príklady rôznych zamestnaní s náplňou činnosti.	Spoluvytvárať a rešpektovať pravidlá platné v triede a škole. Ilustrovať na vybranom pravidle školy efektívnosť jeho dodržiavania. Dodržiavať spoločným hlasovaním prijaté triedne pravidlá. Uplatňovať svoje práva a povinnosti v rôznych životných situáciách. Vysvetliť, prečo ľudia vykonávajú rôzne povolania.

		<i>Uviesť príklady rôznych profesií participujúcich na výrobe vybraného produktu/poskytnutí služby.</i> <i>Zdôvodniť prečo pracujú príbuzní/blízki ľudia žiaka.</i> <i>Zdôvodniť výber svojho vysnívaného budúceho zamestnania/povolania (prečo chce byť tým, čím chce).</i>	<i>Vysvetliť význam deľby práce na vybranom príklade.</i> <i>Identifikovať výhody a nevýhody zamestnania/povolania svojich príbuzných/blízkyh ľudí.</i>
5. cieľ: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	<i>Uviesť jednoduché príklady situácii, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.</i>	<i>Rozlíšiť rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické).</i> <i>Opísať rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické).</i> <i>Identifikovať rôzne druhy médií (tlačené: publikácie, billboardy, plagáty a i., elektronické: televízia, rozhlas, DVD, USB, internet a i.).</i> <i>Zistiť, ktoré druhy médií sa používajú vo svojom okolí.</i> <i>Uviesť príklad situácie stretnutia sa s klamstvom.</i> <i>Identifikovať dôsledky šírenia nepravdy /klamstva</i> <i>Spolupracovať v skupine na tvorbe reklamy (obrazovej, slovnej, hranej, zvukovej) na udalosť, službu, produkt..</i>	<i>Pomenovať rôzne zdroje informácií.</i> <i>Uviesť jednoduché príklady situácii, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.</i> <i>Popísať jednoduchý postup v situáciách, v ktorých potrebujem nájsť informáciu. .</i> <i>Zvažovať spoľahlivosť rôznych zdrojov informácií.</i> <i>Rozpoznať druhy a základnú úlohu médií.</i> <i>Na príklade vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopismi, televíziou a rozhlasom s tematickým zameraním.</i> <i>Uviesť príklady situácií potreby televízie a novín.</i> <i>Uviesť príklad média ako zdroja oznamov, správ, zábavy, reklamy.</i> <i>Uviesť príklad nepravdivkej správy.</i> <i>Navrhnuť možnosti overenia nepravdivkej informácie.</i> <i>Potvrdiť pravdivosť/nepravdivosť uvedenej informácie jednoduchým argumentom.</i> <i>Identifikovať, ktoré mediálne výstupy sú reklamou.</i>

6. cieľ: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník
	<i>Identifikovať možnosti zlepšenia života v triede/škole.</i> <i>V práci v skupine navrhnúť možné riešenia.</i>	<i>Hlasovaním vybrať prezentované návrhy na zlepšenie života v triede/škole.</i>	<i>Podieľať sa na uskutočnení opatrenia na zlepšenie života v triede a škole.</i> <i>Aplikovať návrhy na zlepšenie života v triede/škole.</i> <i>Vyhodnotiť výsledky zavedeného opatrenia (s odstupom času).</i>

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	Vyjadrovanie zdvorilosti ako znaku úcty	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie vo vzťahu k spolužiakom, vyjadrenie úcty k učiteľom a zamestnancom školy (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov / oboznámenie sa s pojmi / Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách v triede, škole. Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie počas vyučovania.	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie vo vzťahu k blízkej a vzdialenejšej rodine. Vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu k starým rodičom (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov / aktívne používanie pojmov / Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách blízkeho a vzdialeného prostredia. Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie v rôznych životných situáciách.	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie v spoločnosti na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov / automatizácia Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách v spoločnosti.
	Sebapoznávanie	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností vo vzťahu k spolužiakom, učiteľom. Rozprávanie o vlastných záľubách. Vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností v bežnom živote. Rozvíjanie a využitie svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní vo vzťahu k spoločnosti. Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote. Tvorivé vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností v rôznych životných situáciách. Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní. Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými.
	Vnímanie jedinečnosti v každom človeku	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca. Činnosti:	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania.	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie,

		Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt spolužiaka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt členov rodiny. Vedieť pomenovať, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Vnímanie rodinných vzťahov ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť. Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka. Vnímanie spolužitia ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania v bežnom živote.
	Spoznávanie a vyjadrovanie emócií	Pojmy: Emócie (nadšenie, radosť, dôvera, strach, hnev), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií. Činnosti: Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, radosti, hnevu. Zvládanie prejavov vlastných emócií.	Pojmy: Emócie (súcit, strach, hnev, prekvapenie), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie v rodine. Činnosti: Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu. Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu. Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické.	Pojmy: Emócie, vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch. Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu. Činnosti: Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu, znechutenia. Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické a zároveň neranili druhých.
	Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozerala	Pojmy: Čestnosť a pravdivosť, dobré vlastnosti. Činnosti: Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z rozprávkových príbehov. Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv. Diskutovanie o rozprávkových hrdinoch.	Pojmy: Odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. Činnosti: Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo zo seriálov a filmov. Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv, medzi akými rozhodnutiami. Diskutovanie o detských hrdinoch z filmov a seriálov. Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom.	Pojmy: Čestnosť a pravdivosť, odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. Činnosti: Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo z dejín, literatúry, seriálov alebo filmov. Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv, medzi akými rozhodnutiami váhajú a k akým dôsledkom ich rozhodnutia vedú. Diskutovanie o detských hrdinoch. Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s nečestným správaním.

	Sebariadenie	Pojmy: Túžby, potreby, sebaovládanie. Činnosti: Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám.	Pojmy: Túžby, rebríček hodnôt, osobné ciele. Činnosti: Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.	Pojmy: Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť. Činnosti: Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.
	Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite	Pojmy: Komunita, inšpiratívni ľudia. Činnosti: Oceňovanie hodnôt spojených s komunitou triedy a školy (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie rôznych životných situácií detí. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v komunite a ich bližšie spoznávanie.	Pojmy: Domov, rodina, príbuzní a blízki. Činnosti: Oceňovanie hodnôt spojených s rodinou (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie variability rôznych životných situácií rodín. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v rodine a ich bližšie spoznávanie.	Pojmy: Inšpiratívni ľudia. Činnosti: Oceňovanie hodnôt spojených s blízkymi osobami (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie variability rôznych životných situácií detí. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v spoločnosti a ich bližšie spoznávanie.

Etická výchova 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Etická výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

V 2. cykle etickej výchovy (4. – 5. ročník) sa dôraz presúva od poznávania seba a základných pravidiel spolužitia k hlbšiemu rozvoju identity, empatie, morálneho uvažovania a zodpovedného konania voči druhým.

Hlavným cieľom je, aby žiak rozvíjal svoju identitu a charakter, budoval kvalitné medziľudské vzťahy, dokázal konštruktívne komunikovať, rešpektovať rozmanitosť ľudí a rozhodovať sa v súlade s morálnymi hodnotami.

Vzdelávacie ciele 2. cyklu

Žiak má:

1. Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly.
2. Uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým.
3. Primerane vyjadrovať emócie, prejavovať empatiu a komunikovať konštruktívne.
4. Poznať a zhodnocovať svoj eticko-osobnostný potenciál a charakterové vlastnosti.
5. Rozlišovať morálne aspekty konania a rozhodovať sa zodpovedne vo vzťahu k sebe i druhým.

Žiak na konci cyklu v piatom ročníku pozná svoje silné stránky, sociálne roly a uvedomuje si svoju jedinečnosť aj hodnotu druhých ľudí. Dokáže prejavovať empatiu, rešpektovať rozmanitosť a budovať pozitívne vzťahy v triede, rodine a komunite. Vie primerane vyjadrovať svoje pocity, zvládať konflikty a komunikovať konštruktívnym spôsobom. Pri rozhodovaní zohľadňuje morálne hodnoty, dôsledky svojho konania a preberá primeranú zodpovednosť za svoje správanie.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť - Etická výchova		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
	Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - <i>správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov</i> Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - <i>klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede</i> - <i>rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií</i> - <i>získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete</i> - <i>porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií</i> - <i>porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém</i> - <i>dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy</i> - <i>skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia</i> - <i>prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania</i> - <i>porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém</i> - <i>dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy</i> - <i>skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia</i> - <i>prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania</i> Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS). - <i>opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú,</i> - <i>tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite),</i> - <i>poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity,</i> Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).	Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS) - <i>správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov vo vzťahu k druhej osobe a v správnej situácii</i> Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS). - <i>klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede</i> - <i>rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií</i> - <i>získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete</i> - <i>porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií</i> - <i>interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.)</i> - <i>porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém</i> - <i>dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy</i> - <i>skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia</i> - <i>prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania</i> - <i>porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém</i> - <i>dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy</i> - <i>skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia</i> - <i>prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania</i> Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS).

- viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodit' a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. - vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce. - chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS). - rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce - rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie - rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS) - výmena zorného uhla a vnímanie konkrétnej situácie očami spolužiaka a vžiť sa do jeho prežívania. - nácvik schopnosti zadefinovať oprávnený nárok. - zoznamovanie sa s technikami riešenia a zvládania konfliktov.	- pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita), - uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a identifikovať stereotypy vo svojom hodnotení druhých, - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské realie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, - identifikovať význam a hodnoty náboženstiev pre človeka a prostredie, v ktorom žije, - zdôvodniť zmysel tolerancie a rešpektu v rámci náboženstiev, k ľuďom inej viery a neveriacim, - komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodit' a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania. - aplikovanie pravidiel komunikácie s ohľadom na etické princípy v dialógu a diskusii. - Racionálne argumentovanie a zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni, „filozofovanie s deťmi“. - vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. - vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce. - Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých (C7 z ČLS). - uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život, - zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom,

				- vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja - hodnotiť svoje silné a slabé stránky a možnosti rozvíjať svoje schopnosti. - vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja aj s ohľadom na druhých
			4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	Rozvíjanie silných stránok osobnosti		Pojmy: Silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť. Činnosti: Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných. Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev - teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Hodnotenie svojich silných a slabých stránok a možností rozvíjať svoje schopnosti Vypracovanie jednoduchého plánu vlastného sebarozvoja aj s ohľadom na druhých.
		Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás	Pojmy: Priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory. Činnosti: Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.). Identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi. Oceňovanie druhého za to, kým je a čo robí. Akceptovanie druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými	
		Etická komunikácia		Pojmy: Pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg. Činnosti: Komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie. Vedenie zmysluplného rozhovoru Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania, Aplikovanie pravidiel komunikácie s ohľadom na etické princípy v dialógu a diskusii, racionálne argumentovanie a

				zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni, „filozofovanie s deťmi“.
		Spolupatričnosť a spolupráca	Pojmy: Spolupráca, zásady spolupráce Činnosti: Reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV: Vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. Vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce	
		Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných	Pojmy: Zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov. Činnosti: Vyjadrovanie empatie s druhým tak, aby cítil podporu a zažil skutočnú pomoc. Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými. Nácvik asertívnych postojov ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania. Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín. Empatické postoje a neubližujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Výmena zorného uhla a vnímanie konkrétnej situácie očami spolužiaka a vžiť sa do jeho prežívania. Nácvik schopnosti zadefinovať oprávnený nárok. Zoznamovanie sa s technikami riešenia a zvládania konfliktov.	
		Poznávanie náboženstiev na Slovensku		Pojmy: Vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky. Činnosti: Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku a ich prejavmi vo verejnom priestore a kultúre, Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania, Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.

Etická výchova 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Etická výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 7. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 8. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 9. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

V 3. cykle etickej výchovy (6. – 9. ročník) sa dôraz presúva na formovanie vlastnej hodnotovej orientácie, morálnej zodpovednosti, charakteru a schopnosti samostatne sa rozhodovať v zložitých životných situáciách.

Hlavným cieľom je, aby žiak rozvíjal charakterové vlastnosti, vedel zdôvodniť svoje postoje a rozhodnutia, rešpektoval dôstojnosť každého človeka, konal v súlade s etickými princípmi a zodpovedne sa podieľal na živote spoločnosti.

Vzdelávacie ciele 3. cyklu

1. Rozvíjať a upevňovať vlastnú identitu a hodnotovú orientáciu.

2. Presadzovať morálne a etické princípy vo svojom konaní.
3. Kriticky reflektovať svoje postoje, rozhodnutia a ich dôsledky.
4. Prejavovať empatiu, rešpekt a zodpovednosť vo vzťahoch s druhými.
5. Chápať význam ľudských práv, demokracie, spravodlivosti a solidarity.
6. Aktívne prispievať k riešeniu problémov v škole, komunite a spoločnosti.

Žiak na konci tretieho cyklu v deviatom ročníku pozná svoje hodnoty, charakterové silné stránky a dokáže premýšľať o dôsledkoch svojich rozhodnutí a konaní. Rešpektuje dôstojnosť, práva a odlišnosť druhých ľudí a vie budovať zodpovedné a prosociálne vzťahy. Dokáže argumentovať svoje názory, riešiť etické dilemy a rozhodovať sa v súlade s morálnymi princípmi. Aktívne sa zaujíma o dianie v spoločnosti, prejavuje občiansku zodpovednosť a je pripravený prispievať k spoločnému dobru.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť (etická výchova)				
Výkonový štandard	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať postoj k vybranému historickému javu, -vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie, - -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny, -zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti, -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny, vymenovať niektoré mravné hodnoty, -vysvetliť, na čo slúžia mravné normy, -vysvetliť význam svedomia, vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch (C1 z ČLS) -zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny, -porovnať etický odkaz náboženstiev, -Analyzovať vplyv AI na spoločnosť. Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.

Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS)				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) - rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja. -Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia -podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úloh,	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) - rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných, -dokázať vyjadriť svoj názor; -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja. -Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu, -prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie, -sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia, -argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov 7-9 - podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úloh	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) - rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných, -rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka, -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja. -Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka, -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia, -argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov 7-9 - podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úloh,	Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov (C2 z ČLS) - rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných -Na základe posúdenia prínosov a rizík určiť situácie, kedy je AI lepšie nepoužiť. -Využiť AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja. -Kriticky využívať mapy, geoinformačné technológie a iné zdroje geografických informácií na orientáciu a riešenie úloh z reálneho života. -klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu -sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia, -argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov 7-9 - podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úloh,

Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS)				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade, -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách - Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade, -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách, -prezentovať príklady riešenia konfliktov -Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade, -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách, -prezentovať príklady riešenia konfliktov, -analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, - Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov (C3 z ČLS) -pochopiť úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre, -zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade, -porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách, -prezentovať príklady riešenia konfliktov, -analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny. -objasniť efektívne riešenie konfliktov, -vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov,
Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi (C4 z ČLS)				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
				Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi (C4 z ČLS) -zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie, - realizovať konkrétne žiacke ochranné aktivity.

				– Analyzovať vplyv prírodných, spoločenských a ekonomických procesov a ich vzájomných vzťahov na životné prostredie regiónov od lokálnej po globálnu úroveň, – Posúdiť, ako rôzne činitele ovplyvňujú podnebie a ako podnebie ovplyvňuje prírodné podmienky a život ľudí v regiónoch rôznej mierky. – Porovnať hlavné typy krajín podľa ich výskytu, prírodných podmienok a spôsobu využívania človekom,
	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka -vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál, -uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod,	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka -pomenovať dôležité faktory, ktoré utvárajú identitu a osobnú integritu človeka vo vzťahu k témam intimity, sexuality a sexuálneho správania a rodičovstva -identifikovať rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chcem patriť, môžem patriť	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka -uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity, -zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote, -posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších, -rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu,	Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. (C5 z ČLS) -posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka -uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity - rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie,

	svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu, Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť.	-uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity, - vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov, -identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí, utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu, Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť.	náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie, utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu, Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť.	-opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život, utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu, Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity a rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chce patriť, môže patriť.
	Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) -prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, -objasniť pravidlá otvorenej komunikácie, -identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie, Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. -ovládať základné komunikačné zručnosti, -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, -slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich	Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) -prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. -slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich -rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy	Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) -prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. -slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich -rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy	Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehlbovanie osobných vzťahov (C6 z ČLS) -prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky, -zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň, Prejavovať a regulovať svoje emócie bezpečným spôsobom voči sebe aj druhým. -slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich -rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy

	-rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne - vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy -využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí	-využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch, - použiť asertívne techniky v modelových situáciách, -vysvetliť podstatu asertívnych práv, -použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania, -vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí	-vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí	-vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí, -zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii, -vymedziť zásady dialógu
	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) -Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. -identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. -rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim, -odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného, - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozera, -plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) --Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. -identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. -rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim, -odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného, - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozera, -plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) -Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. -identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. -rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim, -odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného, - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozera, -plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie	Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra (C7 z ČLS) -Diskutovať o živote človeka ako najvyššej hodnote. -identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka, - chrániť život vo všetkých jeho formách -Analyzovať morálne dilematickú situáciu. -rozlíšiť rôzne úrovne kvality priateľstva a motivácií k nim, -odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného, - robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozera, -plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie, -zhodnotiť význam solidarity,

				-posúdiť potrebu pomoci slabším,
	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita, alebo porušované právo, - využiť svoj potenciál smerom k inovatívnosti</i> <i>Rozlíšiť atribúty života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.</i>	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>reagovať</i> <i>adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita, alebo porušované právo,</i> <i>- využiť svoj potenciál smerom k inovatívnosti</i> <i>Rozlíšiť atribúty života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.</i>	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-zdôvodniť</i> <i>praktický význam právnych poznatkov a pravidiel pre budovanie svojho morálneho vedomia,</i> <i>-reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita, alebo porušované právo, - využiť svoj potenciál smerom k inovatívnosti,</i> <i>-vystihnúť negatívne prvky reklamy,</i> <i>Rozlíšiť atribúty života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.</i>	Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti (C8 z ČLS) <i>-reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita, alebo porušované právo, - využiť svoj potenciál smerom k inovatívnosti,</i> <i>-zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia školských úloh.</i> <i>Rozlíšiť atribúty života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.</i>
	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS)			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) - <i>rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete, eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí,</i> <i>-pomenovať zásady kyberbezpečnosti,</i>	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) - <i>rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete, -eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí,</i> <i>-pomenovať zásady kyberbezpečnosti,</i>	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) - <i>rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete -eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí,</i> <i>-pomenovať zásady kyberbezpečnosti,</i>	Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí (C9 z ČLS) - <i>rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete, , -eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí,</i> <i>-pomenovať zásady kyberbezpečnosti,</i>

	-identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI . Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.	-identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI . Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.	-identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje, - zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka, Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI . Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.	-identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje, - zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka, Rozpoznať dezinformácie, nepravdivé a manipulatívne mediálne obsahy vrátane obsahu generovaného alebo upraveného AI . Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a výstupy AI, ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje. Uplatňovať zásady digitálnej rovnováhy a vedome si nastavovať hranice pri používaní digitálnych technológií, vrátane AI.
Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS)				
6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) -aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania,	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania,	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) - aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania,	Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet (C10 z ČLS) aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania, -aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny,	

	-aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, -zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejať solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva, -navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt	-aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, -zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejať solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva, -navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt	-aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny, -zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejať solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva, -navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt	-zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejať solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva, -navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt

Obsahový štandard	Komponenty		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	ETICKO-OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	Črty dobrého charakteru	Pojmy: Dôstojnosť človeka, cnosť, dobré konanie, motivácia, pravdivosť, čestnosť, odvaha, práca na sebe Činnosti: Rozlišovanie dobra a zla, identifikovanie cnostného konania v činnosti postáv z dejín, literatúry, kultúry, občianskeho života; rozvíjanie vnútornej motivácie konať dobro - analyzovanie príčin a dôsledkov konania; rozpoznávanie motívov pre objavovanie pravdy, rozvíjanie čestnosti a odvahy; rozvíjanie vlastného sebapoznania, sebahodnotenia, sebaúcty a sebaovládania. Dôstojnosť ako nemenná danosť každého človeka verzus dôstojnosť nadobúdaná alebo strácaná konkrétnymi rozhodnutiami; reflexia morálnej hodnoty a autenticity vzoru verejne			

			známej osoby; sebarozvoj – kladenie si primerane náročných cieľov pre integrálny rozvoj fyzickej, duševnej, sociálno-vzťahovej a duchovnej oblasti; zmysel pre spravodlivosť verzus formálne plnenie pravidiel. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Diskusia o dôstojnosti ako nemennej danosti každého človeka a dôstojnosti ako inštrumentálnej hodnote (nadobúdanej/strácanej konkrétnymi rozhodnutiami), Reflexia morálnej hodnoty a autenticity vzoru verejne známej osoby, Odlíšenie legalizmu (formálneho plnenia pravidiel) od zmyslu pre spravodlivosť.			
		<i>Vytváranie a udržiavanie vzťahov s druhými</i>	Pojmy: Vlastná identita, vernosť záväzkom a zdôvodnenie, typy priateľstva, spolupráca, druhy správania Činnosti: Vnímanie vlastnej identity; hranice medzi vlastnou nezávislosťou, rešpektovaním a prijatím druhých; rešpekt k druhému bez ohľadu na jeho sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie; reflexia zdravej a nezdravej kritickosti v rodine; posilňovanie priateľstva a spolupráce – ich význam pre	Činnosti: Vnímanie vlastnej identity; hranice medzi vlastnou nezávislosťou, rešpektovaním a prijatím druhých; rešpekt k druhému bez ohľadu na jeho sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie; reflexia zdravej a nezdravej kritickosti v rodine; posilňovanie priateľstva a spolupráce – ich význam pre zdravý rozvoj človeka; rozvíjanie empatie – odčítanie pocitov/prežívania v komunikácii, životný kontext	Pojmy: Vlastná identita, vernosť záväzkom a zdôvodnenie Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Zdôvodnenie a slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti; správanie v prospech druhého, ktoré nenaruší vlastnú identitu a identitu osoby druhého; typy priateľstva - priateľstvo založené na pocitoch, na výhodnosti a cnostné priateľstvo; uvedomovanie si	

		zdravý rozvoj človeka; rozvíjanie empatie – odčítanie pocitov/prežívania v komunikácii, životný kontext druhých, otvorenosť, aktívne počúvanie, súcit, primeraná citová reakcia na situáciu druhého; vplyv AI na vlastné prežívanie a vzťahy s ľuďmi; identifikácia rôznych typov správania v interpersonálnom kontakte - pasívneho, agresívneho, asertívneho; vyjadrovanie nesúhlasu a obhajovanie vlastnej dôstojnosti v prípade manipulatívneho, zneužívajúceho alebo násilného správania druhých. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Zdôvodnenie a slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti; správanie v prospech druhého, ktoré nenaruší vlastnú identitu a identitu osoby druhého; typy priateľstva - priateľstvo založené na pocitoch, na výhodnosti a cnostné priateľstvo; uvedomovanie si a uplatňovanie kognitívnej a emocionálnej empatie; význam empatie v medziľudských vzťahoch, faktory ovplyvňujúce empatiu;	druhých, otvorenosť, aktívne počúvanie, súcit, primeraná citová reakcia na situáciu druhého; vplyv AI na vlastné prežívanie a vzťahy s ľuďmi; identifikácia rôznych typov správania v interpersonálnom kontakte - pasívneho, agresívneho, asertívneho; vyjadrovanie nesúhlasu a obhajovanie vlastnej dôstojnosti v prípade manipulatívneho, zneužívajúceho alebo násilného správania druhých. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Zdôvodnenie a slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti; správanie v prospech druhého, ktoré nenaruší vlastnú identitu a identitu osoby druhého; typy priateľstva - priateľstvo založené na pocitoch, na výhodnosti a cnostné priateľstvo; uvedomovanie si a uplatňovanie kognitívnej a emocionálnej empatie; význam empatie v medziľudských vzťahoch, faktory ovplyvňujúce empatiu; nacvičovanie empatie v modelových situáciách a pri riešení problémov; uplatnenie asertívnych techník v modelových situáciách;	a uplatňovanie kognitívnej a emocionálnej empatie; význam empatie v medziľudských vzťahoch, faktory ovplyvňujúce empatiu; nacvičovanie empatie v modelových situáciách a pri riešení problémov; uplatnenie asertívnych techník v modelových situáciách; argumentovanie oprávnených nárokov a potrieb pre seba i druhých; prijímanie konštruktívnej kritiky; hľadanie nenásilných a konštruktívnych riešení konfliktných situácií – konsenzus, kompromis a dohoda; účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovanie a formy pomoci a podpory.

			nacvičovanie empatie v modelových situáciách a pri riešení problémov; uplatnenie asertívnych techník v modelových situáciách; argumentovanie oprávnených nárokov a potrieb pre seba i druhých; prijímanie konštruktívnej kritiky; hľadanie nenásilných a konštruktívnych riešení konfliktných situácií – konsenzus, kompromis a dohoda; účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovanie a formy pomoci a podpory.	argumentovanie oprávnených nárokov a potrieb pre seba i druhých; prijímanie konštruktívnej kritiky; hľadanie nenásilných a konštruktívnych riešení konfliktných situácií – konsenzus, kompromis a dohoda; účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovanie a formy pomoci a podpory.		
		Rozvíjanie empatie v praxi		Pojmy: Druhy empatie, význam empatie, modelovanie empatie, rozvíjanie empatie, súcit Činnosti: Rozvíjanie empatie – porozumenie afektívnych kľúčov v komunikácii druhých; porozumenie životného kontextu druhých; otvorenosť druhému, aktívne počúvanie, primeraná citová reakcia na situáciu druhého Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Uvedomovanie si a uplatňovanie kognitívnej a emocionálnej empatie. Reflexia empatie a jej významu v medziľudských vzťahoch, faktory ovplyvňujúce empatiu Nacvičovanie empatie v		

				modelových situáciách, význam empatie pri riešení problémov.		
		Trénovanie asertivity v praxi		Pojmy: Asertivita, modelové situácie, oprávnený nárok, konštruktívna kritika Činnosti: Rozpoznávanie asertivity a typov správania (pasívne, agresívne, asertívne) a ich identifikácia v interpersonálnom kontakte. Reakcia na konštruktívnu kritiku ako podnet na vlastný sebarozvoj. Výjadrovanie nesúhlasu a obhajovanie vlastnej dôstojnosti v prípade manipulatívneho, alebo násilného správania druhých, najmä pri pokusoch o zneužitie Účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovania spôsoby vyhľadania pomoci a podpory (úradu, služby, dôveryhodná osoba, psychologická pomoc..) pre seba alebo niekoho iného v prípade násilia. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Uplatnenie asertívnych techník v modelových situáciách, ich význam v medzilidskej komunikácii argumentovanie oprávnených nárokov a potrieb pre seba i druhých; osoba, psychologická pomoc..) pre seba alebo niekoho iného v prípade násilia.		

		Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV v modelových situáciách, ich význam v medzilidskej komunikácii Hľadanie konštruktívnych riešení konfliktných situácií hľadanie konsenzu, prípadne kompromisu a dohody, zásady nenásilnej komunikácie.		
	Nácvik diskusie o etických témach a riešenie morálnych dilem		Pojmy: Morálna dilema, pravidlá diskusie, morálne usudzovanie, hodnoty, prosociálnosť a solidarita, ľudská dôstojnosť, bioetické otázky, etika v súčasnom svete. Činnosti: Zostavenie a nácvik pravidiel rešpektujúcej diskusie v skupine. Formulovanie problému hlavnej postavy morálnej dilemy. Kultivované obhajovanie svojho názoru aj v prípade, že nie je v zhode s názorom väčšiny v referenčnej skupine (v triede, v rovesníckej skupine a pod. Opísanie hodnôt ovplyvňujúcich naše správanie a rozhodovanie. Rozvíjanie komplexnej prosociálnosti a ľudskej dôstojnosti (byť aktívnymi, ochotnými zasadiť sa za dobro v	

			skupine a v prospech marginalizovaných skupín). Porozumenie solidarite (vojnové konflikty, chudoba, problémy menej rozvinutých krajín sveta). Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV -postup tvorby argumentov, oboznámenie sa s argumentačnými faultami a práca s konceptom kritického myslenia. Nácvik a uplatňovanie argumentačných spôsobilostí v diskusii s ohľadom na riešený aktuálny etický problém. -Porozumenie morálnej dileme a morálnemu problému cez konflikt hodnôt Základné argumentácie objavujúce sa v spoločnosti v bioetických otázkach život (od počatia po smrť človeka, telesnosť a sexualita, zdravie a krása, „vylepšovanie“ ľudského tela, eutanázia, interrupcia, prenatálna medicína, výskumy na ľuďoch a zvieratách, etické aspekty vzťahu k zvieratám, genetické	

			modifikácie) s rešpektom k rôznym názorom vzhľadom na kontroverziu niektorých tém	
		Pojmy: Hodnoty života, priateľstvo, láska, intimita, sex, manželstvo, rodičovstvo, zrelosť, pripravenosť, partnerský život. Činnosti: Prijímanie vlastnej primeranej zodpovednosti rodine. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi charakteristiky a zodpovednosť dlhodobých záväzkov: partnerstva, manželstva a rodičovstva, Uvažovanie o hodnote života počatie a prenatálny vývin ľudského plodu. Rozlíšenie pohlavnej zrelosti od pripravenosti na rodičovstvo, výhody a nevýhody rôznych foriem a metód plánovania rodičovstva. Diskusia o predčasnom sexuálnom styku, jeho príčinách a dôsledkoch (právnych, zdravotných, sociálnych, vzťahových..). Pomenovanie nevyhnutných pilierov zodpovedného a informovaného rozhodovania človeka o sexuálnom správaní a rešpektovanie rozhodnutia druhých osôb. Porozumenie významu sebaregulácie a vzdialenej prípravy na partnerský život.		

			Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Rozlíšenie pojmov vzťah, priateľstvo, intimita, láska, dôvera, intimita. Diskusia o sexuálnej identite a zrelosti a ich integrácii do osobnosti človeka.		
		Zdravý životný štýl		Pojmy: Hodnota zdravia, telesné a duševné zdravie, závislosti, zodpovednosť za život a zdravie, zdravá sebaláska a sebaaprijatie. Činnosti: Rozlíšenie telesného a duševného zdravia (wellbeingu) a ich vzájomného súvisu (psychosomatika) Duševné zdravie a duševná hygiena – prevencia úzkosti a depresívnych tendencií (možnosti aktívnej psychohygieny). Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle; spracovanie osobného plánu ochrany a	Pojmy: Hodnota zdravia, telesné a duševné zdravie, závislosti, zodpovednosť za život a zdravie, zdravá sebaláska a sebaaprijatie. Činnosti: Rozlíšenie telesného a duševného zdravia (wellbeingu) a ich vzájomného súvisu (psychosomatika) Duševné zdravie a duševná hygiena – prevencia úzkosti a depresívnych tendencií (možnosti aktívnej psychohygieny). Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle; spracovanie osobného plánu ochrany a starostlivosti o vlastné zdravie počas dospievania.

					starostlivosti o vlastné zdravie počas dospievania.	
		<i>Etické aspekty ekonomiky a starostlivosti o životné prostredie</i>			Pojmy: Práca, podnikanie, peniaze, konzum, šetrnosť, umiernenosť, solidarita. Činnosti: Uvažovanie nad konzumným spôsobom života, umiernenosťou a šetrnosťou, štedrosťou, prajnosťou, podnikavosťou (etickými aspektmi finančnej kultúry). Rozlišovanie funkcií peňazí – ako cieľ alebo prostriedok, materiálne a nemateriálne hodnoty Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Identifikovanie a porovnanie konzumného a nekonzumného (udržateľného) spôsobu života cez prejavy a vonkajšie znaky, ich hodnotové ukotvenie. Odhaľovanie manipulácií vedúcich ku konzumnému spôsobu života (nadspotrebe) a orientácia na rozvoj viacerých stránok človeka. Spoznávanie vzťahov medzi ekonomikou	

					a uplatňovaním prosociálnosti: solidarita, susidiarita, dobrovoľníctvo, charita. Hľadanie hraníc súcitu – súcit ako aktívna motivácia vs. ľútosť ako pasívny pocit. Rozlišovanie hraníc pomoci – pomoci, ktorá naozaj pomáha, ktorá ubližuje a ktorá je zneužívaním.	
		<i>Kultivovanie medzináboženského dialógu a dialógu veriacich a neveriacich</i>				Pojmy: Zmysel náboženstva, medzináboženský dialóg, úcta rešpekt. Činnosti: Uvažovanie nad veľkými otázkami ľudstva z pohľadu rôznych náboženstiev, hľadanie spoločných etických prienikov v medzináboženskom dialógu verzus polarizácia spoločnosti; rešpektovanie ľudí s iným vierovyznaním a bez vyznania; diskusia o aktuálnych problémoch – sekty, kulty, zneužívanie, náboženská a antináboženská neznášanlivosť.
		<i>Etické aspekty starostlivosti o životné prostredie</i>				Pojmy: Krása prírody, zodpovednosť, udržateľnosť, environmentálne aktivity. Činnosti: Uvažovanie nad konzumným spôsobom života, umiernenosťou a šetrnosťou, štedrosťou, prajnosťou, podnikavosťou;

						význam práce pre integritu a zmysluplnosť života človeka; rozlišovanie funkcií peňazí – ako cieľ alebo prostriedok, materiálne a nemateriálne hodnoty; vnímanie krásy a hodnoty prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Identifikovanie a porovnanie prejavov konzumného a nekonzumného spôsobu života, ich ukotvenie v mojom systéme hodnôt; odhaľovanie manipulácií vedúcich ku konzumnému spôsobu života a nadspotrebe; pomoc druhým - formy a dôsledky, zmysluplnosť, zneužívanie; spoznávanie vzťahov medzi ekonomikou a uplatňovaním prosociálnosti: solidarita, subsidiarita, dobrovoľníctvo, charita; upevňovanie eticko-environmentálneho vedomia prostredníctvom praktických aktivít.

Náboženská výchova – Rímskokatolícka 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Náboženská výchova - Rímskokatolícka
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu Rímskokatolícka náboženská výchova

Náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť. Predstavuje priestor, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva, rozvíjajú svoju náboženskú gramotnosť a budujú osobnú kresťanskú identitu. Predmet pomáha žiakovi porozumieť kresťanskej viere, Biblii, Cirkvi, sviatostiam a kresťanským hodnotám a podporuje ich v zodpovednom a etickom konaní.

Hlavným cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti. Žiaci vnímajú jedinečnosť človeka a svoje miesto v rodine, vyjadrujú radosť z Božieho stvorenia, poznávajú Ježiša Krista ako Spasiteľa a priateľa, učia sa modliť a chápu význam modlitby, chrámu a bohoslužby.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

Žiak má:

1. pomenovať jedinečnosť človeka,
2. porozumieť základným otázkam kresťanskej viery v Boha,
3. poznávať a osvojiť si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
4. komunikovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k nemu,
5. opísať a pochopiť príbeh Ježišovho narodenia, utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania,
6. prostredníctvom biblických príbehov objavovať Ježiša ako Božieho Syna,
7. chápať Cirkev ako miestne spoločenstvo a primerane porozumieť bohoslužbám,
8. pomenovať základné pravidlá života a uplatňovať odpustenie, pochopenie a porozumenie vo vzťahoch.

Čo má žiak na konci 1. cyklu vedieť:

Žiak si uvedomuje svoju jedinečnosť, pozná základné pravdy kresťanskej viery a vníma Boha ako súčasť svojho života. Pozná najdôležitejšie udalosti zo života Ježiša Krista, základné biblické príbehy a chápe význam modlitby. Vníma Cirkev ako spoločenstvo veriacich, pozná význam chrámu a primerane sa orientuje v bohoslužobnom živote. Vo svojom správaní sa usiluje rozlišovať dobro a zlo, prejavovať úctu, odpustenie, pomoc a rešpekt voči druhým.

Učebné osnovy pre 1.cykus Človek a spoločnosť Náboženská výchova Rímskokatolícka				
Komponent 1: Boh a človek				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	1. ročník: Vnímať svoju jedinečnosť a využívať pravidlá dobrej komunikácie v rodine a v spoločenstve Vyjadriť radosť z rozmanitosti Božieho stvorenia a správať sa k Božiemu stvoreniu s rešpektom a úctou Byť pozorný k potrebám svojich blízkych a aplikovať prejavy pomoci a solidarity v každodenných situáciách 2. ročník: Vnímať modlitbu ako vyjadrenie vzťahu s Bohom a rozlíšiť spôsoby komunikácie medzi Bohom a ľuďmi 3.ročník: Vnímať vieru ako súčasť každodenného života človeka Konfrontovať svoje správanie s Desatorom		
Obsahový štandard		1.ročník, 1.celok: Sme deti Otca, témy: 1.1 Svet, v ktorom žijeme ▪ Ja a moja rodina ▪ Ja a škola ▪ Svet, v ktorom žijem 1.2 Boh – stvoriteľ a Otec ▪ Boh je Stvoriteľ ▪ Boh je nebeský Otec ▪ Oslavujem Otca 1.3 Jedinečnosť Božieho dieťaťa ▪ Som jedinečné stvorenie ▪ Rozprávam sa so svojim nebeským Otcom 1.4 Božia starostlivosť a skutky lásky ▪ Boh mi dáva pomocníka ▪ Boh nás učí rozdávať lásku		

		2.ročník, 1.celok: Počúvame Boha Otca, témy: 1.1 Komunikácia Boha s ľuďmi rôznymi spôsobmi ▪ Boh k nám hovorí rozličným spôsobom ▪ Boh k nám hovorí cez Sväté písmo 1.2 Komunikácia s Bohom v modlitbe ▪ Ježiš nás učí hovoriť s Bohom ako Otcom ▪ Modlitba 1.3 Komunikácia Boha s ľuďmi v dejinách prostredníctvom biblických príbehov ▪ Prví ľudia v raji ▪ Prví ľudia neposlúchli Boha ▪ Povolanie Abraháma ▪ Boh oslovuje Mojžiša ▪ Boh sa prihovára k vyvolenému národu 3. ročník, 1.celok: Moja viera v Boha, témy: 1.1 Viera ako dôležitá súčasť ľudského života ▪ Potrebujem vieru? ▪ V akého Boha verím ▪ Vyznanie viery 1.2 Božie pôsobenie cez sviatosti ▪ Sedem sviatostí ▪ Som Božie dieťa - krst

Komponent 2: Ježiš Kristus				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	1. - 2 .ročník: Poznať dôležité etapy života Ježiša Krista od narodenia až po jeho smrť a zmŕtvychvstanie Prostredníctvom biblických príbehov vyvetliť výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna a vytvoriť si k Ježišovi osobný vzťah 3.ročník: Opísať dejiny izraelského ľudu Na základe Desatora rozlišovať medzi dobrom a zlom		
Obsahový štandard		1. ročník, 2. celok Spoznávame Ježiša, témy: 2.1 Ježiš – Boží Syn a jeho príchod na svet ▪ Zvestovanie ▪ Modlím sa k Panne Márii ▪ Narodenie Ježiša ▪ Traja mudrci ▪ Ježišovo detstvo 2.2 Výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna, Ježišove zázraky ako znamenia ▪ Ježiš koná zázraky ▪ Ježiš uzdravuje ▪ Ježiš kriesi mŕtvych 2.3 Udalosti Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania ▪ Ježiš za nás trpel ▪ Veľká noc - zmŕtvychvstanie ▪ Veľká noc v našej rodine 2.ročník, 2. celok Ježiš prináša radostnú zvesť, témy: 2.1 Ježiš – Boží Syn a jeho príchod na svet ▪ Ján Krstiteľ ▪ Zvestovanie príchodu Ježiša ▪ Narodenie Mesiáša 2.2 Začiatky Ježišovho verejného účinkovania ▪ Ježišov krst v Jordáne 2.3 Výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna, Ježišovo učenie v podobenstvách ▪ Ježiš učí v podobenstvách ▪ Božie kráľovstvo je vzácne ▪ Ježiš je dobrý pastier 3.ročník, 2.celok: Boh vedie svoj ľud, témy: 2.1 Stručné dejiny Izraelského národa a jeho záchrany ▪ Boh zachraňuje svoj ľud 2.2 Prikázania ako pravidlá pre život ▪ Boh nám dáva prikázania ▪ Pravidlá pre život s Bohom ▪ Náš život podľa prikázaní		
Komponent 3 a 4: Sväté písmo, Cirkev a sviatosti				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	1.ročník: Vnímať Cirkev ako spoločenstvo, ktoré vyjadruje svoju vieru v Ježiša Krista a opísať slávenie nedele a sviatkov cirkevného roka 2.ročník: Porovnávať svoje konanie s konaním Ježiša a aplikovať Zlaté pravidlo v svojom živote 3. ročník: Vnímať prítomnosť zla a hriechu vo svete a v svojom živote, prehodnotiť svoje správanie, uvedomiť si dôležitosť odpustenia		

Obsahový štandard		1.ročník, 3.celok, žijeme v Božej rodine, témy: 3.1 Cirkev ako Božia rodina, slávenie nedele ako „Deň Pána“ ▪ Nedel'a – deň Pána ▪ Božia rodina – Cirkev ▪ Kostol 2.ročník, 3.celok, Prijímame radostnú zvesť, témy: 3.1 Ježiš Kristus ako vzor pre život kresťana ▪ Prinášam ovocie ▪ Žijem ako kresťan 3.2 Dôsledky odmietnutia Ježišovho učenia pre život človeka ▪ Dom na skale ▪ Pozvanie na hostinu 3.ročník, 3. celok Ježiš ponúka odpustenie, témy:3.1 Zlo a hriech ako dôsledok neposlušnosti voči Bohu ▪ Hriech - neposlušnosť voči Bohu 3.2 Božie milosrdenstvo voči ľuďom, spytovanie svedomia a ľútosť nad hriechmi ▪ Mánotratný syn a milosrdný Otec ▪ Zmierenie s Otcom 3.3 Dôležitosť odpustenia ako súčasť uzdravenia človeka. Sviatosť zmierenia – prostriedok odpustenia hriechov ▪ Ježiš uzdravuje ▪ Ježiš odpúšťa hriechy ▪ Sviatosť zmierenia ▪ Vzájomné odpustenie		
Komponent 5: Kresťanský život				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	1.ročník:Byť pozorný k potrebám druhých a aplikovať prvky vzájomnej pomoci, úcty a solidarity v každodenných situáciách. 2. ročník: Chápať Cirkev ako spoločenstvo, ktoré vyjadruje svoju vieru v Ježiša Krista pri slávení nedele a sviatkov cirkevného roka 3. ročník: Poznať základné časti Svätej omše a zdôvodniť významu Eucharistie pre život kresťana Určiť základnými kritériami kresťanského života		
Obsahový štandard		1.ročník, 4.celok Učíme sa od Ježiša, témy: 4.1 Princípy konania dobra podľa Ježišovho vzoru, rôzne formy pomoci iným ▪ Ježiš nás učí konať dobro ▪ Chcem byť ako Ježiš 4.2 Príklady svätých, ktorí inšpirujú ku konaniu dobra ▪ Mária – Mária pomocnica v rôznych situáciách ▪ Svätí – Boží priatelia 4.3 Vzťah s Ježišom v každodennom živote ▪ Deň s Ježišom 2.ročník, 4.celok V Cirkvi žijeme radostnú zvesť, témy: 4.1 Udalosti Ježišovho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania a ich význam pre život človeka a Cirkvi ▪ Ježiša chcú zabiť ▪ Utrpenie Pána Ježiša ▪ Zmŕtvychvstanie ▪ Pán Ježiš odchádza do neba 4.2 Pokračovanie Ježišovho diela aj po jeho nanebovstúpení, vznik Cirkvi ▪ Zoslanie Ducha Svätého ▪ Apoštoli pokračujú v Ježišovom diele 4.3 Náš život ako súčasť Cirkvi, začlenenie sa do cirkevného spoločenstva ▪ Cirkev – Božia rodina ▪ Patrím do Cirkvi - môj krst ▪ V Cirkvi si navzájom pomáhame 3. ročník, 4.celok Ježiš chlieb života, témy: 4.1 Hostina v biblických príbehoch, spojenosť medzi Poslednou večerou a svätou omšou ▪ Ježiš a Zachej ▪ Zázrak rozmnoženia chleba ▪ Posledná večera ▪ Eucharistia - pokrm pre dušu 4.2 Obeta a hostina, základné časti svätej omše a význam Eucharistie ▪ Ježišova obeta - slávime Veľkú noc ▪ Na ceste s Ježišom ▪ Obeta lásky▪ Svätá omša ▪ Nedel'a – deň s Pánom 4.3 Dôležitosť života s Ježišom – základné kritéria kresťanského života ▪ S Ježišom v každodennom živote		

Náboženská výchova – Rímskokatolícka 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Náboženská výchova - Rímskokatolícka
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

V 2. cykle (4. – 5. ročník) sa žiaci posúvajú od základného oboznamovania sa s vierou k jej hlbšiemu porozumeniu. Hlavným cieľom je rozvíjať náboženskú gramotnosť tak, aby žiaci poznávali Božie pôsobenie v dejinách spásy, lepšie rozumeli osobe Ježiša Krista, Biblii, Cirkvi, sviatostiam a dokázali prepájať kresťanskú vieru so svojím každodenným životom.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. poznávať vieru v Boha prostredníctvom biblických postáv a udalostí dejín spásy,
2. hlbšie porozumieť kresťanskej viere v Trojjediného Boha,
3. lepšie spoznávať Ježiša Krista, jeho poslanstvo a význam pre život kresťana,
4. orientovať sa v Biblii a pracovať s biblickými textami,

5. chápať Cirkev ako spoločenstvo veriacich,
6. poznať význam sviatostí v živote kresťana,
7. rozumieť liturgickému roku a jeho symbolom,
8. využívať modlitbu ako súčasť osobného vzťahu s Bohom,
9. uplatňovať kresťanské hodnoty vo vzťahoch a každodennom živote.

Na konci 2. cyklu:

Žiak pozná základné udalosti dejín spásy, orientuje sa v Biblii a rozumie hlavným pravdám kresťanskej viery vrátane viery v Trojjediného Boha. Pozná život a poslanie Ježiša Krista a chápe jeho význam pre kresťanský život. Rozumie úlohe Cirkvi, významu sviatostí, liturgického roka a modlitby v živote veriaceho človeka. Vo svojom správaní sa usiluje uplatňovať kresťanské hodnoty, prejavovať úctu, pomoc, odpustenie a zodpovednosť vo vzťahoch k druhým.

<i>Učebné osnovy pre 2.cykus</i> <i>Človek a spoločnosť</i> <i>Náboženská výchova Rímskokatolícka</i>			
Komponent 1: Boh a človek			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Pomenovať vieru v Boha v živote biblických postáv a charakterizovať Boha v troch osobách Jednoduchým spôsobom vyjadriť svoju predstavu o Bohu Stručne charakterizovať trojjediného Boha uviesť príklady pôsobenia Boha Rozlíšiť biblickú pravdu o stvorení sveta od iných názorov a teórií Uviesť príklad viery v Boha v živote biblických postáv	
Obsahový štandard		4.ročník, 1.celok: Božia láska k ľuďom, témy: 1.1 Viera v Boha ako súčasť života človeka ▪ Moja dôvera v Boha 1.2 Biblické postavy a ich viera v Boha ▪ Noe verí Bohu ▪ Abrahám a Izák ▪ Jakub a Ezau ▪ Jozef a jeho bratia ▪ Mojžiš pred faraónom 1.3 Božia starostlivosť o vyvolený národ v dejinách ▪ Boh kráča so svojim ľuďom ▪ Obsadenie zaslúbennej zeme ▪ Dávid a Goliáš 5.ročník, 1.celok: Boh sa nám dáva poznať, témy: 1.1 Prítomnosť Boha vo svete a jeho pôsobenie ▪ Boh existuje - je všade okolo nás ▪ Ako si ľudia predstavovali Boha 1.2 Boh ako Trojica, vyznanie viery ▪ Jeden Boh v troch osobách ▪ Boh Otec sa nám prihovára 5.ročník, 3.celok: Poznávame Boha Otca, témy: 3.1 Boh Stvoriteľ, pravda poslania o stvorení sveta ▪ Človek je tvor zvedavý ▪ Boh Stvoriteľ neba i zeme ▪ Pravda poslania o stvorení sveta 3.2 Boh ako Otec, Božie atribúty ▪ Boh Otec všemohúci	

Komponent 2: Ježiš Kristus			
		4.ročník	5. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Pomocou Svätého písma uviesť príklady lásky k Bohu, k blížnemu a k sebe samému Osvojovať si rešpekt a lásku k blížnemu, a prejať im skutky milosrdenstva Vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha a hľadať uviesť príklady ako ich využívať svoje dary a talenty aj pre dobro iných	
Obsahový štandard		4.ročník, 2.celok Miluj Boha a blížneho ako seba samého, témy: 2.1 Hlavné prikázanie lásky k Bohu k blížnemu a k sebe samému ▪ Božia láska ku mne ▪ Milosrdný Samaritán 2.2 Láska k Bohu v Starom zákone i v živote súčasného človeka ▪ Láska k Bohu 2.3 Láska k blížnemu a skutky milosrdenstva ▪ Láska k blížnemu ▪ Posledný súd ▪ Miluj blížneho ako seba samého 2.4 Láska k sebe samému, moje dary a talenty ▪ Mám veľa darov ▪ Zlaté pravidlo	
Komponent 3: Sväté písmo			
		4.ročník	5. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Poznať základnú štruktúru Biblie, orientovať sa v nej a zdôvodniť význam Biblie pre kresťanskú vieru Poznávať miesta spojené s biblickou tradíciou.	
Obsahový štandard		5.ročník, 2.celok Boh sa prihovára v slove, témy: 2.1 Biblia ako Božie slovo a jej pôvod ▪ Biblia - Božie slovo ▪ Biblia ako „Kniha kníh“ ▪ Ako sa orientujeme vo Svätom písme 2.2 Svätá zem – krajina Biblie ▪ Krajina Biblie, jej zvyky a tradície	
Komponent 4: Cirkev a sviatosti			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Charakterizovať jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana Opísať slávenie nedele a sviatkov vo svojej rodine a v spoločenstve cirkvi, do ktorej sa zapájajú Uviesť príklady miesta modlitieb a Božej prítomnosti v minulosti i v dnešnej dobe a pomenovať ich základné prvky miesta modlitieb a Božej prítomnosti	

Obsahový štandard		4.ročník, 3.celok Sviatosti - dary božej lásky, témy: 3.1 Spojenie s Ježišom prostredníctvom sviatostí ▪ Ježiš je s nami vo sviatostiach 3.2 Sedem sviatostí a ich význam pre život človeka ▪ Krst ▪ Sviatosť birmovania ▪ Sviatosť zmierenia ▪ Eucharistia ▪ Nedeľa - deň Pána ▪ Manželstvo ▪ Sviatosť posvätného stavu ▪ Pomazanie chorých 5.ročník, 5.celok Boh je medzi nami a my ho oslavujeme, témy: 5.1 Rodina ako domáca cirkev, oslava Boha v rodine ▪ Oslava Boha v rodine 5.2 Modlitba v spoločenstve Cirkvi ▪ Cirkev spojená v modlitbe ▪ Modlitba za chorých a zosnulých 5.3 Miesta modlitby a Božej prítomnosti vo Svätom písme ▪ Boh je prítomný medzi ľuďmi ▪ Jeruzalemský chrám a synagóga 5.4 Kostol ako miesto stretnutia spoločenstva Cirkvi s Bohom a s ľuďmi navzájom ▪ Kostol - Boží dom ▪ Liturgické rúcha a predmety ▪ Liturgické farby a symboly, postoje a gestá	
	Komponent 5: Kresťanský život		
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Charakterizovať jednotlivé obdobia liturgického roka. Osvojovať si rôzne formy modlitby ako prostriedok komunikácie a vytvárania si dôvernejšieho vzťahu s Bohom.	
Obsahový štandard		4.ročník, 4.celok Láska Boha k ľuďom prežívaná počas liturgického roka, témy: 4.1 Liturgický rok ▪ Mesiáš prichádza – Adventné obdobie ▪ Narodil sa Pán - Vianoce ▪ Pôstne obdobie ▪ Veľkonočné obdobie ▪ Obdobie cez rok 5.ročník, 4.celok Človek sa prihovára Bohu, témy: 4.1 Komunikácia s Bohom v modlitbe ▪ Človek modlitbou odpovedá na krásu stvorenia ▪ Modlitba ako rozhovor s Bohom 4.2 Modlitba a jej formy ▪ Formy modlitby ▪ Postoje pri modlitbe	

Náboženská výchova – Rímskokatolícka 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Predmet	Náboženská výchova Rímskokatolícka /NAV RK/
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelávanie
Cyklus	3. cyklus
Časový rozsah výučby	6.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 7. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 8.ročník 33 hodín ročne -1 hodina týždenne 9. ročník 33 hodín ročne – 1 hodina týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

Hlavný cieľ 3. cyklu v Rímskokatolíckej náboženskej výchove

V 3. cykle (6. – 9. ročník) je hlavným cieľom rozvíjať náboženskú gramotnosť žiakov tak, aby dokázali samostatne premýšľať o otázkach viery, života a hodnôt, porozumeli kresťanskému pohľadu na človeka a svet a vedeli prepájať kresťanské učenie s osobným životom a rozhodovaním. Žiaci sa učia kriticky reflektovať svoju vieru, rozumieť poslaniu Cirkvi a zaujať zodpovedný postoj voči sebe, druhým i spoločnosti.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. prehľbovať poznanie kresťanskej viery a jej významu pre život človeka,
2. chápať súvislosti medzi vierou, kultúrou, vedou a spoločnosťou,
3. interpretovať biblické texty a aplikovať ich posolstvo na súčasný život,
4. porozumieť učeníu Katolíckej cirkvi o človeku, slobode, svedomí a morálnom rozhodovaní,
5. rozvíjať osobný vzťah k Bohu prostredníctvom modlitby, sviatostí a života viery,
6. rešpektovať dôstojnosť každého človeka a princípy kresťanskej etiky,
7. rozlišovať hodnoty a kriticky posudzovať životné situácie z pohľadu kresťanskej viery,
8. aktívne sa podieľať na budovaní spoločenstva a spoločného dobra.

Na konci cyklu v deviatom ročníku žiak rozumie základným obsahom kresťanskej viery, vie ich vysvetliť v širších historických, kultúrnych a spoločenských súvislostiach a dokáže pracovať s biblickými textami. Chápe význam Ježiša Krista, Cirkvi, sviatostí a kresťanských hodnôt pre osobný i spoločenský život. Pri posudzovaní životných situácií uplatňuje morálne princípy, rešpektuje dôstojnosť človeka a uvedomuje si zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Dokáže viesť dialóg o otázkach viery, hodnôt a zmyslu života a aktívne prispievať k budovaniu dobrých vzťahov a spoločného dobra.

Charakterizovať jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana.		Učebné osnovy pre 3.cykľus Človek a spoločnosť Náboženská výchova Rímskokatolícka			
Komponent 1: Boh a človek					
		6.ročník	7.ročník	8. ročník	9. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Popísať dôsledky prvého hriechu a odmietnutia Božieho plánu Vnímať Božiu starostlivosť v živote biblických postáv a porozumieť základným faktom dejín spásy na základe časovej osi Prostredníctvom príbehov biblických postáv poukázať na prítomnosť viery v živote človeka a nachádzať inšpiráciu pre osobný vzťah s Bohom Uvedomiť si potrebu pravidiel pre svoj život a konfrontovať svoje konanie s Desatorom Vyjadriť súvislosť medzi slobodou a vlastným konaním, zostaviť si vlastný rebríček hodnôt Prehodnocovať svoje rozhodnutia a postoje s rešpektom voči slobode každého človeka			

Obsahový štandard		6.ročník, 1.celok: Boh miluje svoj ľud, témy: 1.1 Boží plán pre človeka ▪ Boh chce naše šťastie 1.2 Človek – jedinečné Božie stvorenie ▪ Človek je strážcom stvorenia ▪ Odmietnutie Božej lásky 1.3 Božie pôsobenie v živote biblických postáv v dejinách – časová os ▪ Boh pôsobí v živote biblických postáv ▪ Putovanie do zaslúbenej zeme ▪ Dobytie Jericha 7.ročník, 1.celok: Ja a moja viera, témy: 1.1 Viera ako odpoveď kresťana ▪ Ja a moja viera 1.2 Veľké postavy viery Starého zákona ▪ Gedeon dôveruje Bohu ▪ S Bohom som silný ▪ Šalamún 1.3 Viera osôb povolaných do Božej služby ▪ Eliáš dôveruje Bohu 1.4 Viera Božieho ľudu v čase neslobody ▪ Odvážny Daniel 8.ročník, 1.celok: Boh nám dáva prikázania, témy: 1.1 Budovanie vzťahu človeka k Bohu ▪ Boh povoláva človeka ku vzťahu 1.2 Vzťah s Bohom a pravidlá na Sinaji ▪ Prikázania ako cesta k slobode ▪ Boh tvorí pravidlá pre správny smer 9. ročník, 1.celok: Človek sa rozhoduje pre Boha, témy: 1.1 Rebríček hodnôt a životný štýl mladých ▪ Na čom staviam svoj život. Čomu verím ▪ Hodnoty života ▪ Hodnota môjho života ▪ Môj životný štýl 1.2 Sloboda človeka ▪ Človek na počiatku stvorenia dostáva možnosť slobodnej voľby ▪ Otvorenosť pre druhých - budovanie vzťahov 1.3 Slobodné rozhodnutie konať dobro v prospech iných ▪ Rút ▪ Tobiaš 1.4 Sloboda a zodpovednosť ▪ Sloboda a možnosť voľby ▪ Zodpovednosť za svoje rozhodnutia ▪ Zodpovednosť za svet, v ktorom žijem			
Komponent 2: Ježiš Kristus					
		6.ročník	7. ročník	8. ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Na základe konkrétnych faktov poukázať na historickosť osoby Ježiša Krista Odhaľovať výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna, pomenovať dôležité prvky jeho poslania o Božom kráľovstve a prehodnotiť osobný vzťah k nemu Konfrontovať vlastné postoje s konaním Ježiša a Márie a zaujať osobný postoj k otázkam kresťanskej viery v Boha Hľadať v blahoslavenstvách cestu k slobode a osvojovať si postoj lásky k blížnemu cez skutky milosrdenstva			
Obsahový štandard		6.ročník, 3.celok: Boh nám dáva svojho Syna, témy: 3.1 Ježiš Kristus ako historická osoba ▪ Prísľub Mesiáša ▪ Ježiš skutočne žil ▪ Narodenie Ježiša 3.2 Ježišovo verejné účinkovanie ▪ Ježiš začína verejne účinkovať ▪ Priblížilo sa Božie kráľovstvo ▪ Ježiš učí v podobenstvách ▪ Ježiš mení srdcia ľudí 3.3 Ježišove zázraky ako znamenia príchodu Božieho kráľovstva ▪ Kána Galilejská ▪ Utišenie búrky na mori ▪ Ježiš uzdravuje 3.4 Ježiš Kristus ako historická osoba ▪ Udalosti umučenia, smrti a zmŕtvychvstania 7.ročník, 2.celok: Byť Ježišovým učeníkom, témy: 2.1 Ježiš – učiteľ a vzor viery ▪ Proste a dostanete ▪ Odvaha vystúpiť z lode ▪ Ježiš je Pánom života a smrti ▪ Keď nás viera niečo stojí 2.2 Mária – žena viery ▪ Mária dôveruje Bohu ▪ Mária dôveruje až do konca 8.ročník, 4. celok: Ježiš mi ukazuje novú cestu k slobode: 4.1 Priateľstvo s Ježišom ▪ Ježiš môj priateľ ponúka program pre život 4.2 Blahoslavenstvá – cesta k slobode a ku šťastiu, Blahoslavení milosrdní - Skutky telesného a duchovného milosrdenstva			

Komponent 3: Sväté písmo					
		6.ročník			9.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Charakterizovať Evanjeliá, poukázať na ich pôvod a význam Poukázať na aktuálnosť Svätého písma a biblických textov a objavovať v nich odkaz pre svoj život			
Obsahový štandard		6.ročník, 2.celok Evanjeliá – radostná zvesť o Božej láske, témy: 2.1 Evanjelium ako radostná zvesť ▪ Skôr ako bolo napísané evanjelium ▪ Evanjeliá a evanjelisti ▪ Posolstvo evanjelia pre dnešnú dobu 9. ročník, 2. celok Sväté písmo v živote dospelujúceho kresťana, témy: 2.1 Aktuálnosť Biblie ▪ Aktualizácia biblického textu v živote mladého človeka			
Komponent 4: Cirkev a sviatosti					
		6.ročník	7.ročník	8. ročník	9. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Vnímať Cirkev ako spoločenstvo kresťanov, ktoré pokračuje v Ježišovom poslaní a poznávaní života prvého kresťanského spoločenstva Charakterizovať osobnosť svätého Pavla, apoštola národov, a jeho prínos pri šírení kresťanstva Poznávať pôsobenie Cyrila a Metoda a ich nasledovníkov a vysvetliť ich prínos pre šírenie kresťanstva na našom území Charakterizovať etapy šírenia kresťanstva v dejinách a poznávať ich hlavné prvky Konfrontovať svoj život so životom ľudí, ktorí konali skutky milosrdenstva a rozhodnúť sa pre konkrétnu formu prejavu lásky blížnemu Charakterizovať sviatosti kresťanskej iniciácie, definovať ich spoločné znaky i odlišnosti a poukázať na ich význam v živote kresťana			
Obsahový štandard		6.ročník, 4.celok Cirkev – Božie dielo, témy: 4.1 Vznik Cirkvi a Petrov primát ▪ Peter - nástupca Ježiša ▪ Ježiš po zmŕtvychvstaní udeľuje Petrovi pastiersky úrad v Cirkvi ▪ Peter ohlasuje Krista ▪ Peter koná v mene Krista 7.ročník, 3.celok Cirkev vedie Duch Svätý, témy: 3.1 Život a viera prvého kresťanského spoločenstva ▪ Vznik Cirkvi a viera prvého kresťanského spoločenstva ▪ Prvé prenasledovanie Cirkvi 3.2 Svätý Pavol a ohlasovanie evanjelia ▪ Obrátenie Šavla ▪ Pavol ohlasuje Krista ▪ Prenasledovanie Cirkvi a náboženská sloboda 7. ročník, 4. celok Šírenie kresťanstva vo svete, témy: 4.1 Šírenie kresťanstva na našom území ▪ Misia sv. Cyrila a Metoda na našom území ▪ Žiaci sv. Cyrila a Metoda 4.2 Cirkev v stredoveku ▪ Vznik reholí ▪ Reformácia a protireformácia ▪ Misie 4.3 Život Cirkvi od stredoveku po 20. storočie ▪ Ako idú dejiny ďalej ▪ Prenasledovanie Cirkvi na Slovensku v čase komunizmu 8.ročník, 5. celok Cirkev a služba blížnym, témy: 5.1 Cirkev a služba blížnym ▪ Budeme súdení podľa lásky ▪ Neprišiel som dať sa obsluhovať, ale slúžiť ▪ Skutky milosrdenstva a charitatívna služba v dejinách ▪ Služba chudobným v dnešnej dobe 9. ročník, 3. celok Sviatosti – znaky božej lásky, témy:			

		3.1 Krst a jeho význam v živote človeka ▪ Sviatosť krstu 3.2 Sviatosť birmovania – sviatosť kresťanskej dospelosti ▪ Stávam sa dospelým kresťanom 3.3 Hriech a vina v živote človeka, sviatosť zmierenia ▪ Stretnutie lásky ▪ Hriech a vina ▪ Milosrdný otec 3.4 Eucharistia a jej význam v živote kresťana ▪ Pokrm duše ▪ Hodnota Eucharistie ▪ Svätá omša			
Komponent 5: Kresťanský život					
		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Charakterizovať Cirkev a jej úlohu v súčasnosti, poznávať cirkevnú hierarchiu, prijímať výzvy k angažovanosti v cirkvi Oboznámiť sa s osobnosťami 20. storočia, ktoré trpeli pre vieru, vnímať zmysel ich utrpenia a konfrontovať svoje postoje s ich postojmi viery Porovnať kresťanské náboženstvo s inými náboženstvami, opísať ich spoločné znaky a rozdiely a vyjadriť, v čom je jedinečnosť a hodnota kresťanstva, rešpektovať ľudí s iným náboženským presvedčením Poukázať na význam pravidiel v živote človeka, konfrontovať svoj život s Desatorom a pravdivo zhodnotiť dôsledky porušovania prikázaní pre svoj život Spoznávať rôzne formy povolania v živote kresťana a uvažovať o svojom osobnom povolaní Chápať vieru vo večný život v kontexte kresťanskej nádeje, zaujať postoj k otázke večného života			
Obsahový štandard		6.ročník, 5.celok Kresťan žije v Cirkvi, témy: 5.1 Cirkev v dnešnej dobe ▪ Pápež - viditeľná hlava Cirkvi ▪ Pápež nie je sám 5.2 Kresťan a Cirkev ▪ Krst - vstupná brána do Cirkvi ▪ Žijem vo farnosti ▪ Svätiteľ prikázané sviatky 7.ročník, 5 celok Viera v živote človeka, témy: 5.1 Svedectvá viery kresťanov 20. storočia ▪ Ako prežívali vieru ľudia 20. storočia v ťažkých situáciách 5.2 Viera kresťana uprostred svetových náboženstiev ▪ Kontakt veriaceho človeka so svetovými náboženstvami ▪ Jedinečnosť a hodnota kresťanstva 8.ročník, 2. celok Život kresťana podľa Desatora – vo vzťahu k Bohu, témy: 2.1 Vzťah s Bohom ▪ Úcta k jednému Bohu ▪ Nebudeš mať iných bohov ▪ Kulty, povery, okultizmus, mágia, veštenie ▪ Sekty - odklon od pravého Boha 2.2 Úcta k Božiemu menu ▪ - Mať v úcte Božie meno 2.3 Svätiteľ sviatočné dni ▪ Nedeľa - oslava Veľkej noci ▪ Nedeľa - deň Pána 8.ročník, 3.celok Život kresťana podľa Desatora – vo vzťahu k ľuďom, témy: 3.1 Úcta k rodičom a k autorite 3.2 Úcta k životu a jeho ochrana od počatia po prirodzenú smrť ▪ Život ako dar ▪ Chrániť život od počatia ▪ Cesty závislosti ▪ Šikana, kyberšikana 3.3 Čistota a vernosť ▪ Hodnota čistoty a zdržanlivosti ▪ Zodpovednosť vo vzťahoch pred manželstvom i počas neho 3.4 Ochrana spoločného vlastníctva ▪ Okrádam iných ▪ Spoločné dobro 3.5 Pravda a pravdovravnosť ▪ Pravda a pravdovravnosť ▪ Média a pravdovravnosť 9.ročník, 4.celok Kresťan žije dar lásky, témy: 4.1 Povolanie človeka ▪ Sviatosť posvätného stavu ▪ Zasvätený život ▪ Laici a ich služba v Cirkvi a vo verejnom živote 4.2 Priateľstvo, láska a povolanie k manželstvu ▪ Priateľstvo a láska ▪ Sviatosť manželstva ▪ Manželstvo a rodičovstvo 9. ročník, 5.celok Kráčame k večnému šťastiu, témy: 5.1 Božie kráľovstvo - cieľ života kresťana ▪ Pomazanie chorých ▪ Život po smrti ▪ Kresťanská nádej			

Náboženská výchova – Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Náboženská výchova / náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku (ECAV)
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu Evanjelická náboženská výchova (ECAV)

Predmet **Náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku** je súčasťou vzdelávacej oblasti **Človek a spoločnosť**. Je priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva, rozvíjajú svoju náboženskú gramotnosť a budujú osobnú a zodpovednú kresťanskú identitu. Náboženská gramotnosť zahŕňa schopnosť rozumieť viere, náboženskému jazyku a symbolom, orientovať sa v Biblii, premýšľať o otázkach viery a vyjadrovať ju vo svojom živote a konaní.

Hlavným cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti. Žiaci vnímajú jedinečnosť človeka, svoje miesto v rodine a vedia vyjadriť radosť z Božieho stvorenia. Poznajú dôležité etapy života Ježiša Krista, ktorého vnímajú ako Spasiteľa a priateľa. Zoznamujú sa s Písmom svätým a jeho posolstvom. Poznávajú chrámy v ktorých oslavujeme Pána Boha a chápú modlitbu ako vyjadrenie dôverného vzťahu s Bohom

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

Žiak má:

1. pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť,
2. rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie,
3. chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním,
4. uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia,
5. vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom.

Žiak na konci prvého cyklu vníma vieru ako súčasť života človeka, pozná základné pravdy kresťanskej viery a chápe Boha ako Stvoriteľa a darcu života. Pozná základnú štruktúru Biblie, dôležité udalosti zo života Ježiša Krista a vie o nich primerane rozprávať. Chápe modlitbu ako rozhovor s Bohom, pozná význam cirkevného spoločenstva a primerane sa orientuje v bohoslužobnom živote. Vo svojom správaní sa usiluje riadiť kresťanskými hodnotami, prejavovať úctu, rešpekt, pomoc a zodpovednosť voči druhým ľuďom i stvorenému svetu.

Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ Náboženská výchova/ náboženstvo – Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania				
Komponent 1: Boh a človek				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• vnímať vieru ako jedinečný dar a súčasť človeka, • posúdiť dôležitosť Božej prítomnosti v živote človeka, • vyjadriť radosť z Božieho stvorenia a správať sa k nemu s rešpektom a úctou, • zdôvodniť hodnotu človeka ako jedinečného Božieho stvorenia, • vnímať druhých ľudí s rešpektom a oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých. • interpretovať vybrané biblické príbehy Starej zmluvy		
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard		• pozorovanie okolitého sveta, vnímanie Boha ako Stvoriteľa, vyjadrenie radosti a vďaky za dar stvorenia cez príbehy v knihe Genezis, • uvedomenie si „života ako daru“ a ako výzvy: teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať – dôraz na osobný rozvoj Božieho dieťaťa v aktuálnom svete a v rámci ostatného Božieho stvorenia, • Vzťah človeka s Bohom, osobný Boh	• identifikovanie osobných záľub, túžob, schopností a zručností, pozitívne sebahodnotenie, sebaúcta, postoj k sebe samému a upevňovanie	• identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi,

			pozitívnych hodnôt na základe príbehov niektorých biblických postáv Starej zmluvy rozlišovanie charakterových vlastností, povahových čŕt a schopností u rôznych ľudí, rešpektovanie rôznosti, dôstojnosť ľudskej osoby v spoločenstve sveta, cirkvi a komunit, do ktorej človek patrí	- ocenenie druhého za to, kým je a čo robí, rozvíjanie dobrých vzťahov na základe inšpirácie zo životov niektorých biblických postáv Starej zmluvy a Novej zmluvy - akceptovanie druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými, v rámci hodnoty viery v Pána Boha
Komponent 2: Ježiš Kristus				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	- vysvetliť výnimočnosť Písma svätého (Bible) - posúdiť hĺbku Ježišovej lásky a odpustenia hriechov, - vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta, ale aj ako osobného Priateľa, - vysvetliť význam kresťanských sviatkov (Vianoce, Veľká noc).		
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard		- pozorovanie a identifikovania skutkov lásky a pomoci v blízkom i vzdialenom okolí, vnímanie Božieho pôsobenia a starostlivosti cez skutky lásky, na základe príbehov zo života Ježiša Krista - vzťahy v rodine a škole, vzájomná komunikácia v príbehoch Ježiša ako človeka v tomto svete – potvrdenie Jeho božskosti a inšpirácia pre život kresťana v tomto svete	- identifikovanie viery v bežných životných situáciách v rámci príbehov z Ježišových podobenstiev - vnímanie viery ako dôležitej súčasti života cez Ježišove skutky uzdravenia a cez Ježišove zázraky	- spoznávanie Boha pôsobiaceho v osobe Otca, Syna a Ducha - So zameraním na celoživotný Ježišov príbeh ako Učiteľa a Spasiteľa - pozorovanie vplyvu hriechu a významu odpustenia na základe Ježišovej smrti a vzkriesenia - vnímanie skutočnosti večného života ako

				dôsledku osobného rozhodnutia sa pre život vo viere a jeho vplyv na situácie bežného života
Komponent 3,4: Písmo sväté, Cirkev a sviatosti				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• tvorivo interpretovať vybrané biblické príbehy, • charakterizovať základné delenie Písma svätého (Biblie), • pomenovať čo je cirkev, • chápať cirkev ako spoločenstvo veriacich v Ježiša Krista , • posúdiť význam cirkevných sviatkov a nedele v živote kresťana, • pomenovať čo sa nachádza v kostole a prečo, • Vyjadriť dôležitosť Krstu svätého.		
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard		• získanie znalostí o vzniku prvotnej cirkvi a prvých cirkevných spoločenstvách a poznanie cirkvi v jej biblických základoch • objavovanie významu evanjeliovej zvesti, konceptu hriechu, obete, milosti a odpustenia v každodennom živote súčasného človeka • vnímanie cirkvi ako miesta, kde patrím aj ja	• prejavy viery v rodine a cirkevnom spoločenstve, slávenie nedele, sviatky Vianoc, Veľkej Noci, svätodušné sviatky • objavovanie rôznych spôsobov oslavy Boha v rodine a v cirkevnom spoločenstve cez poznanie sviatkov a významu nedeľného sviatočného dňa	• získanie znalostí o chráme a jeho súčiastiach • prejavy viery v cirkvi ako spoločenstve pomáhajúcich a navzájom sa rešpektujúcich kresťanov • rešpekt k rôznym kresťanských tradíciám a základné poznanie iných nekresťanských tradícií, • Biblia hovorí o Bohu; rôzne druhy Biblií; delenie Biblie a orientácia v nej

Komponent 5: Kresťanský život				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• tvorivo interpretovať vlastné modlitby a chápať ich ako vyjadrenie svojho vzťahu k Bohu, • posúdiť potrebu dávania a prijímania lásky, odpustenia a prijímania sa navzájom, • zdôvodniť význam vzťahov v rodinách, spoločenstve a cirkvi, • zdieľať svoje myšlienky a postoje k osobnej viere veku primeraným spôsobom, • vnímať potreby druhých ľudí a prejavíť im ochotu pomôcť, • argumentovať voľbu medzi morálne správnym a nesprávnym a konaním • Ježiš Kristus ako osobný Priateľ a vzor		
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard		• objavovanie rôznych spôsobov modlitby a Božej prítomnosti v Biblii a princípy konania biblických postáv a ich inšpirácia pre život kresťana cez ich duchovný život • práca s biblickými textami o modlitbe, modlitba v spoločenstve, dôležitosť osobnej modlitby, osvojovanie si rôznych foriem modlitby, poznanie významu postojov pri modlitbe, • práca s Desatorom a jeho vplyv na život s Pánom Bohom a na vzájomné medziľudské vzťahy – voľba medzi morálnym a nemorálnym správaním	• komunikácia v triede a škole, osvojovanie si pravidiel slušnej komunikácie, empatia, na základe konkrétnych príkladov dobrých a zlých skutkov z Biblie – Novej zmluvy • osvojovanie si vhodných spôsobov vyjadrovania vlastných emócií a postojov; dôsledky nevhodného vyjadrovania emócií a postojov na príklade biblických postáv zo Starej zmluvy, vedenie zmysluplného rozhovoru a • rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti a úcty ako dôsledku života vo viere	• identifikovanie momentov vnímania Ježišovej prítomnosti v osobnom živote, komunikácia s ním, vytváranie si osobného vzťahu, • identifikácia s osobou Ježiša ako vzorom pre život kresťana, aplikovanie posolstva biblických príbehov do osobného života - Ježišove skutky vo vzťahu k ľuďom v rámci biblických príbehov • objavovanie vytvárania vzťahov s ostatnými ľuďmi a ich zásady – etické princípy, princípy slušného správania, praktické dôsledky v rámci vyučovania – projektové vyučovania

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Náboženská výchova / náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Náboženská výchova – Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu Hlavným cieľom 2. cyklu je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti. Žiaci vedia vyjadriť jedinečnosť človeka a dôsledky jeho konania vo vzťahu k Bohu, vnímajú svoje talenty a dary a uplatňujú modlitbu ako prejav osobného vzťahu s Bohom. Ježiša Krista vnímajú ako Božieho Syna, ktorý mení životy ľudí. Orientujú sa v Písme svätom a skúmajú jeho poslanstvo. Vedia rozlíšiť jednotlivé obdobia cirkevného roka a charakterizovať jednotlivé sviatosti. Vedia pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Vyjadriť jedinečnosť človeka vo vzťahu k Bohu na základe príkladov biblických postáv
2. Pomenovať hlavné prvky Ježišovho poslania
3. Vedieť sa orientovať v Písme svätom

4. Pochopiť význam cirkvi ako spoločenstva kresťanov
5. Vysvetliť význam modlitby
6. Vysvetliť základné pravidlá spoločného života vo vzťahu k Bohu, sebe a druhým ľuďom

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť Evanjelické náboženstvo/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku				
Komponent 1: Boh a človek				
		4.ročník	5.ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	- vyjadriť a rozvíjať svoj vzťah k Bohu a svetu , - uplatniť získané vedomosti o Bohu a Jeho diele na základe vybraných textov Biblie, - charakterizovať Boha v troch osobách a porozumieť ich pôsobeniu, - vymedziť biblické pravdy o stvorení vo vzťahu k iným jestvujúcim teóriám a názorom - interpretovať vybrané biblické príbehy Starej zmluvy - uvedomiť si dôsledky konania biblických postáv v dejinách Božieho ľudu - uvedomenie si významu Božieho konania vo vzťahu k človeku a jeho zlyhaniu, - poznávanie Boha, ktorý sa zjavuje ako Stvoriteľ, Spasiteľ a Posvätitel', - diskutovanie o rôznych názoroch na Boha a Jeho konanie vo svete, predstavy Boha		
Obsahový štandard		4.ročník: Boží pohľad na človeka, témy: Prvý hriech a Božie riešenie zlyhania v živote ľudí Starej zmluvy Trojica Svätá a jej konanie v živote človeka ako Stvoriteľa, Spasiteľa a Posvätitel'a na základe Písma Svätého Predstavy Boha o človeku – zbožný život Sudcovia Starej zmluvy Králi Starej zmluvy Proroci Starej zmluvy Boh a Jeho zaslúbenia 5.ročník: Pohľad človeka na Boha, témy: Poznávanie Boha v Jeho konaní – tresty a milosrdenstvo Poznávanie Pána Boha v Trojici na základe Viery všeobecnej kresťanskej Iné náboženstvá – viera v iných bohov		
Komponent 2: Ježiš Kristus				
		4.ročník	5. ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	- vyjadriť a rozvíjať vzťah k Ježišovi Kristovi ako Spasiteľovi sveta a diele Jeho záchrany, - zvoliť a použiť vybrané texty a verše, ktoré nám predstavujú osobu Ježišova Krista ako Božieho Syna,		

		• porovnať charakter evanjelia Novej zmluvy so zákonom v Starej zmluve.		
Obsahový štandard		• orientovanie sa v základných udalostiach Ježišovho života a diela, • získanie vedomostí o Ježišovom diele vykúpenia pre svet, ale aj zmysel Ježišovej obete pre život jednotlivca, • objavovanie možností ako sa stať Ježišovým nasledovníkom a učeníkom 4.ročník, Ježiš ako inšpirácia života, témy: Ježišov život ako človeka Obet' Ježiša Krista a jej vplyv na človeka – zmena vlastností, postojov, hodnôt Cirkev ako priestor pre službu Bohu 5.ročník, Ježiš ako vzor viery, témy: Ježišove skutky ako Spasiteľa Príbehy z Novej zmluvy – stretnutia s Ježišom Učeník Ježiša Krista a jeho praktický život vo viere – služba, dobrovoľníctvom, zodpovedný život		
Komponent 3: Písmo sväté				
		4.ročník	5. ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• pomenovať základné delenie Biblie a jej význam v živote kresťana, • identifikovať Bibliu ako Božie slovo a orientovať sa v nej, • interpretovať základné príbehy Starej a Novej zmluvy, • identifikovať Bibliu ako nosné posolstvo a vymedziť vzťah k iným textom.		
Obsahový štandard		• získanie základných znalostí o vzniku Biblie a jej ceste k nám, • objavovanie základných právd o Bohu prostredníctvom Biblie, • orientovanie sa v biblických knihách, vyhľadanie príslušných textov a veršov, • poznanie biblických príbehov Starej a Novej zmluvy, • identifikovanie biblických textov od inej literatúry. 4.ročník, Biblia na ceste k človeku, témy: Biblia ako kniha od Boha – základné fakty Biblia ako kniha od Boha – posolstvo a hlavné myšlienky Biblia ako kniha od Boha – ľudia, ktorí Bibliu napísali 5.ročník, Orientácia v Biblii, témy: Knihy Biblie – základné témy spisov Dejiny spásy od stvorenia po koniec sveta		

		Biblia ako inšpirácia v umení	
Komponent 4: Cirkev a sviatosti			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	- vysvetliť vznik cirkvi a jej úlohy, - posúdiť dôležitosť cirkvi a spoločenstva, jej poslanie a úlohy (misia), - vyjadriť svoj vzťah k cirkvi a hľadať si v nej svoje miesto, - pomenovať základné sviatosti cirkvi a ich dôležitosť v živote kresťana, - poznať základné symboly cirkvi a ich význam. - Vnímať kostol ako miesto stretávania sa s Bohom a spoločenstvom kresťanov	
Obsahový štandard		- získanie poznatkov o vzniku cirkvi a jej poslaní, - objavovanie významu sviatostí a ich zaslúbení, - orientovanie sa v cirkevných sviatkoch a ich význame, - identifikovanie kresťanských symbolov a ich význam. - Vnímať kostol ako miesto stretávania sa s Bohom a spoločenstvom kresťanov 4.ročník, Cirkev ako spoločenstvo v tomto svete, témy: Vznik cirkvi a jej biblické pozadie Sviatosti a ich význam v živote človeka ako kresťana, ako člena spoločnosti Sviatky – ich pozadie, vznik, význam 5.ročník, Cirkev – viditeľná z pohľadu sveta, témy: Rôznorodosť cirkvi – od rodiny až po rôzne vyznania Kresťanské symboly, pozdravy, vplyv cirkvi vo svete (zákony, príslovia, porekadlá) Chrám Boží a cirkev v ňom ako Božia rodina Kostol – miesto oslavy Pána Boha	
Komponent 5: Kresťanský život			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	- vytvoriť vlastné modlitby a interpretovať ich, - vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha a konkretizovať ako ich dokážu využiť aj pre iných, - posúdiť dôležitosť svojho konania a správania vo vzťahu k Bohu a svojom spoločenstve, - vyjadriť svoju vieru a jej význam v osobnom živote rôznymi spôsobmi, napríklad ako prejavy lásky a odpustenia svojim blízkym, - vyjadriť primeraným spôsobom pozitívne aj negatívne emócie, postoje a názory	

Obsahový štandard		• komunikovanie s Bohom prostredníctvom modlitby v rôznych formách, poznanie Modlitby pánovej a jej jednotlivé prosby, • objavovanie sily viery a dôvery v Boha ako svojho osobného Spasiteľa, ktorý ma pozná a vedie, • uvedomenie si potreby byť tu pre iných, pomáhať svojim blízkym, • rozlišovanie správneho a nesprávneho konania a jeho dôsledky nielen na osobu človeka, ale aj okoliu v ktorom žije. 4.ročník, Modlitba ako prejav viery, témy: Modlitba Pánova a jej jednotlivé prosby Ku komu, prečo, kde, ako, za čo, kedy sa modlíme Tvorenie vlastných modlitieb na rôzne príležitosti 5.ročník, Život človeka ako modlitba, témy: Život ako oslava Pána Boha – kresťanský život v zodpovednosti a láske Služba ľuďom ako prejav lásky k Pánovi Ježišovi – príbehy o poslednom súde Ovocie Ducha z listu Galatským ako námet na modlitby a život vo viere

Náboženská výchova – Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Náboženská výchova / náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelávanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Časový rozsah výučby	6.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 7. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 8.ročník 33 hodín ročne -1 hodina týždenne 9. ročník 33 hodín ročne – 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu je prehĺbiť náboženskú gramotnosť. Žiaci vedia reflektovať svoje predstavy o Bohu a zaujať osobný postoj voči otázkam kresťanskej viery aj v kontexte iných náboženstiev. Žiaci vedia poukázať na aktuálnosť Svätého písma, zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a prepojiť Ježišovo poslanstvo o kráľovstve s vlastným životom. Žiaci rozlišujú rôzne etapy šírenia kresťanstva a charakterizujú cirkev a jej úlohu v súčasnosti, pričom vedia zaujať osobný postoj k cirkvi a možnosť zapojiť sa do činnosti miestnej cirkvi. Žiaci rozlišujú význam jednotlivých

sviatostí, reflektujú svoje hodnoty, vedia si zostaviť vlastný rebríček hodnôt, konfrontujú svoj život s Desatorom a uvažujú nad svojim životom ako o osobnom povolaní vo vzťahu k sebe, k druhým a ku prostrediu.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

Žiak má:

1. Rešpektovať jedinečnosť človeka a jeho viery
2. Interpretovať dôležité prvky Ježišovho posolstva a chápať ich v kontexte osobnej viery
3. Vedieť delenie Písma svätého a jeho kníh podľa obsahu
4. Rozpoznať Písmo sväté ako Božie slovo a jeho aktuálnosť v súčasnosti
5. Opísať vznik cirkvi, jej vývoj a úlohy v súčasnosti
6. Vysvetliť pojem sviatosti a ich význam v živote kresťana
7. Rozlišovať medzi Zákonom a evanjeliom a chápať ich význam v živote kresťana
8. Rozvíjať prosociálne správanie a zodpovedný prístup k vlastnému konaniu

Žiak na konci 3. cyklu rozumie základným obsahom kresťanskej viery, vie ich vysvetliť v biblických, historických a spoločenských súvislostiach a dokáže samostatne pracovať s biblickými textami. Chápe význam Ježiša Krista, reformácie, života cirkvi a kresťanských hodnôt pre osobný aj spoločenský život. Kriticky premýšľa o otázkach viery, etiky a zmyslu života a dokáže zdôvodniť svoje názory a rozhodnutia. Rešpektuje odlišné presvedčenia, prejavuje zodpovednosť voči druhým a aktívne sa usiluje prispievať k spravodlivosti, solidarite a spoločnému dobru.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť Náboženská výchova náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovesnku				
Komponent 1: Boh a človek				
	6.ročník	7.ročník	8. ročník	9. ročník

Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• posúdiť dôsledky hriechu v živote človeka a spoločnosti, charakterizovať skutočný a dedičný hriech • poznať a prehĺbiť pravdy o Bohu, Jeho vlastnostiach a diele, • uvedomiť si potrebu zachovania stvorenstva a jeho ochrany, • rešpektovať a oceniť Božie konanie vo vzťahu k človeku a svetu, • diskutovať o viere v Boha ako Stvoriteľa, ktorý sa o nás stará vo vzťahu k vlastnej viere, • porovnať konanie a správanie jednotlivých biblických postáv a posúdiť ich v kontexte ich života.		
Obsahový štandard		• získanie a prehĺbenie vedomostí o Bohu a Jeho konaní vo vzťahu k človeku a svetu, • predstavenie Božieho plánu na záchranu človeka, • identifikovanie človeka ako Božie stvorenie a jeho jedinečnosť, • identifikovanie významu viery vo svojom živote, ale aj v porovnaní so životom jednotlivých biblických postáv. 6.ročník, Dozvedieť sa o Bohu viac, témy: Boží plán pre človeka a jeho realizácia v Biblii Porušenie Božieho plánu – hriech Božie konanie v aktuálnom svete – udalosti a perspektíva 7.ročník, Boh s nami ráta, témy: Božie konanie v živote biblických postáv - povolanie nehoďných Božie konanie v Kristovi - milosť a odpustenie Božie konanie v mojom živote – moja budúcnosť v časnosti a večnosti 8.ročník, Boh ma stvoril, témy: Príbeh stvorenia a naša jedinečnosť Človek v Božom a ľudskom svete – úlohy Rebríček hodnôt a zodpovednosť a sloboda v živote kresťana 9.ročník, Postavy Biblie ako inšpirácia, témy: Pozitívne postavy Biblie Negatívne postavy Biblie Identifikácia sa s postavami Biblie – pohľad na svoj život (spoveď)		
Komponent 2: Ježiš Kristus				
		6.ročník	7. ročník	8. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• zdôvodniť význam Ježišovej obete vo vzťahu k človeku a jeho budúcnosti, • porovnať božskú a ľudskú podstatu Ježiša Krista, • porovnať význam Zákona a evanjelia v živote kresťana.		

Obsahový štandard		• získanie vedomostí zo života a diela Ježiša Krista a ich dopad na duchovný život, • orientovanie sa v historickej epoche z čias Ježiša Krista, • poznávanie zmyslu Ježišovho utrpenia a vzkriesenia a jeho významu v dejinách spásy, • práca s biblickými textami Novej zmluvy. 6.ročník, Ježiš Kristus a Jeho vplyv na život človeka , témy: Ježiš ako historická postava Ježišov „profesionálny“ život Ježišove skutky – význam pre môj život (dopad, vplyv) 7.ročník, História – obdobie Ježiša Krista až po dnešnú dobu, témy: Historické okolnosti Ježišovej doby Historické okolnosti prvej cirkvi až po reformáciu Historické okolnosti od reformácie po dnešnú dobu 8.ročník, Ježišova smrť a vzkriesenie, témy: Udalosti vedúce k Ježišovej smrti – nepriatelia Posledné dni pred Ježišovou smrťou Postavy pri Ježišovom vzkriesení 9.ročník, Poznaj Novú zmluvu, témy: Štruktúra Novej zmluvy – základné informácie Jednotliví pisatelia spisov – ich život ako inšpirácia Napíš knihu o svojej viere na základe NZ		
Komponent 3: Písmo Sväté				
		6.ročník	9. ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• posúdiť dôležitosť evanjelia a šírenia misie vo svete, • poznať osobnosti Biblie a ich konanie, • zdôvodniť potrebu Desatora vo svojom živote, • porovnať posolstvo Starej a Novej zmluvy a ich vzájomného vzťahu, • vyhľadávať vybrané texty a verše z Biblie		

Obsahový štandard		• orientovanie sa v biblických textoch Starej a Novej zmluvy, charakterizovať vybrané texty Biblie a ich posolstvo, • získanie zručností pri práci s Bibliou a formovanie pravidelného návyku čítania Biblie, • orientovanie sa v biblických textoch a ich posolstve. 6.ročník, Orientuj sa v Biblii, témy: Vymenovanie biblických kníh podľa poradia Význam mien základných biblických postáv – význam mena človeka Základná myšlienka biblických kníh – obsah 7. ročník, Vyber si citát pre svoj život, témy: Prierez Bibliou – postavy, učenie, zázraky Desatoro ako inšpirácia života Ježišov život a život apoštolov ako inšpirácia pre citát charakterizujúci môj život 8.ročník, Biblia ako každodenný chlieb, témy: Čo čítať, keď.... Ako má vyzerat’ stíšenie Ako sa modliť a ako Boh odpovedá na modlitbu 9.ročník, Mám to vedieť naspamäť? Žalmy v Biblii ako moja modlitba Príslovia v Biblii ako moje pravidlá Citáty z listov apoštola Pavla ako moje zásady pre život vo viere			
	Komponent 4: Cirkev a sviatosti				
		6.ročník	7.ročník	8. ročník	9. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• poznať významné osobnosti v dejinách cirkvi a spoločnosti a dopad ich konania na cirkev a spoločnosť, • poznať osobnosti svojej cirkvi v súčasnosti, ale aj osobnosti vlastného cirkevného zboru (spoločenstva), • posúdiť hodnotu sviatostí vo svojom živote, vysvetliť ich význam v živote kresťana, • zdôvodniť potrebu diakonie, misie, charity pre iných ľudí a ich úlohy.			

Obsahový štandard		• získanie vedomostí o sviatostiach a ich zmysle v živote kresťana, zasľúbenie milosti a odpustenia hriechov, • orientovanie sa v cirkevných dejinách, osobnostiach ovplyvňujúcich cirkev a spoločnosť, a dopad ich konania na cirkev a spoločnosť, • určovanie dôležitých historických medzníkov v dejinách cirkvi, • určovanie hlavných znakov svetových náboženstiev • určovanie spoločných a rozdielnych znakov jednotlivých kresťanských cirkví a denominácií, • získanie prehľadu o učení siekt a ich ohrozenia na osobnú vieru človeka. 6.ročník, Nasledovníci Ježiša Krista v dejinách, témy: Učení a apoštolovia a ich život viery Významné osobnosti viery vo svete Významné osobnosti viery na Slovensku 7.ročník, Svetové náboženstvá, témy: Hlavné kresťanské cirkvi Hlavné svetové náboženstvá Iné náboženstvá 8. ročník, Sviatosti, ich význam pre cirkev a kresťan, témy: Krst Svätý Večera Pánova Obrady v iných cirkvách a pohanských náboženstvách – porovnanie s učením ECAV 9.ročník, Sekty, témy: Najrozšírenejšie sekty vo svete Sekty na Slovensku Ohrozujúce faktory pre život človeka (alkoholizmus, drogy, nemravný život) z pohľadu učenia cirkvi
Komponent 5: Kresťanský život		
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	• zdôvodniť význam Zákona a evanjelia v živote kresťana, • kriticky zhodnotiť dopad porušovania prikázaní pre život človeka a poukázať na význam Zvesti evanjelia pre večný život, • posúdiť a kriticky zhodnotiť učenie rôznych náboženstiev, spoločností a siekt, • aplikovať potrebu tolerancie a akceptácie iných názorov a postojov, vedieť vysvetliť čo je úcta a autorita,
		• posúdiť vlastný rebríček hodnôt, • diskutovať o potrebe svojho osobného rastu vo viere, schopnosť svedčiť o svojej viere a cirkvi, • diskutovať o zmysle života, plánovať si budúcnosť, • porovnať a vyjadriť svoj názor a postoj k iným názorom.

Obsahový štandard	• porovnávanie významu Zákona a evanjelia v Biblii, • vytvorenie si vlastného rebríčka hodnôt a zamýšľanie sa nad osobným životom a jeho smerovaním, • orientovanie sa vo vlastných potrebách v duchovnom raste, • vytváranie si etických postojov na základe kresťanských hodnôt (Desatora) a diferencovanie hodnôt iných ľudí a spoločností, • formovanie svojho postoja k Bohu a spoločenstvu ľudí, akceptovanie /prijímanie iných ľudí a spoločností s inými hodnotami a vierovyznaním. 6.ročník, Zákon a Evanjelium, témy: Zákon – význam a zmysel Evanjelium – význam a zmysel Hľadaj zákon a evanjelium v Biblii 7.ročník, Môj rebríček hodnôt – rozvíjanie mojej osobnosti, témy: Emócie Postoje Vôľa 8.ročník, Môj rebríček hodnôt – etika vo vzťahu k Bohu, témy: Úcta k Pánu Bohu – život podľa Božích noriem Povery a ich negatívny vplyv na život kresťana Nasledovanie Krista aj cez kríž – historické negatívne situácie v živote kresťanov a cirkvi 8.ročník, Môj rebríček hodnôt – etika vo vzťahu k ľuďom, témy: Život v rodine – úcta k autoritám, život ako dar Život v spoločnosti – závislosti, krádeže, zásady, pravda (médiá) Život s mojimi rovesníkmi – šikana, vzťah muž-žena, pravdovravnosť a ďalšie hodnoty 9.ročník, Kresťanstvo ako kráčajúce spoločenstvo, témy: Povolanie kresťana k viere a službe – posvätený život Smrť a príprava na ňu Život po smrti – večnosť v nebeskom kráľovstve

Kruh komunity 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Kruh komunity
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ

Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet Kruh komunity /KRK/ bol vytvorený s cieľom posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí. Životné zručnosti /ŽZ/ sú zručnosti potrebné k životu - potrebuje ich každý človek k tomu, aby mohol viesť kvalitný, uspokojujúci život, vedel rozvíjať sám seba, vytvárať a udržiavať dobré vzťahy, dokázal dosiahnuť ciele, ktoré si v danom životnom období stanoví. Vzhľadom na stále meniace sa vonkajšie prostredie a podmienky a nové nároky, ktoré sú kladené na deti, u nich potrebujeme stále výraznejšie posilňovať životné zručnosti, ktoré im pomôžu sa v týchto situáciách orientovať. Vyučovací predmet je v rozvrhu hodín zaradený na 1.VH vždy v pondelok.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Rozvíjať osobnosť.
2. Rozvíjať sociálne zručnosti.
3. Rozvíjať zručnosti v myslení.
4. Rozvíjať emocionálnu inteligenciu.
5. Rozvíjať citlivosť žiaka k sebe samému i okolitému svetu
6. Zvyšovať školskú úspešnosť

*Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus - 1. ročník
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ
Kruh komunity*

		Výkonový štandard	Obsahový štandard
1. ročník	Pocity	Žiak vie: rozpoznať rôzne emócie a identifikovať stratégie, ako sa s nimi vyrovnáť.	Pocit smútku – pocit šťastia Pocit hnevu a mrzutosti Pocit žiarlivosti Pocit nervozity
	Moje obľúbené veci	Žiak vie: Vyjadriť svoje pocity a počúvať druhých.	Zlepšovanie komunikácie Počúvanie Kto nám môže pomôcť? Povedz, čo chceš povedať
	Si môj kamarát?	Žiak vie: vytvárať priateľstvá a vyrovnávať sa s odmietnutím a osamelosťou.	Ako si udržať kamaráta Vyrovnávanie sa s osamelosťou a odmietnutím Ako vyriešiť konflikty s kamarátmi Ako získať kamarátov
	Poraziť bitkárov	Žiak vie: riešiť konflikty.	Ako rozpoznať dobré riešenie Šikanovanie Riešenie problémov Pomôcť druhým vyriešiť konflikt
	Vyrovnávanie sa so zmenou a stratou	Žiak vie: zlepšiť schopnosť vyrovnáť sa so zmenou a stratou.	Zmena a strata sú súčasťou života Vyrovnáť sa so smrťou Návšteva cintorína Poučenie sa zo zmien a strát
	Zvládame	Žiak vie: zlepšiť schopnosť používať rôzne stratégie zvládania problémov v rozličných situáciách.	Rôzne možnosti zvládania problémov Ako pomôcť druhým Adaptovanie sa na nové situácie Spoločná oslava
<i>Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus - 2. ročník</i> ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ <i>Kruh komunity</i>			
		Výkonový štandard	Obsahový štandard
2. ročník	Škola	Žiak vie: - porozprávať zážitok z prázdnin, - upevniť pravidlá spolužitia v triede.	Prázdniny, pozdrav, pravidlá spolužitia.
	Priateľstvo a spolupráca	Žiak vie: - vyjadriť úctu k starším - pomenovať a vyjadriť pohybom zmeny počasia na jeseň	Vzájomná úcta, starostlivosť, pocity pri zmene počasia, Pamiatka zosnulých.

	Trpezlivosť	Žiak vie: • trpezlivo dosiahnuť svoj cieľ postupne krok za krokom • vymenovať prírodné zdroje, ich využitie, šetrenie energiou	Využitie porekadiel, rozprávok, hádaniek, prírodné zdroje, ich využitie, šetrenie energiou, vianočné trhy.
	Najlepší osobný výkon Vytrvalosť	Žiak vie: • ohodnotiť sa, prijať kritiku k zlepšeniu výkonu	Sebahodnotenie, najlepší osobný výkon, moja prvá kniha úspechov.
	Starostlivosť Spolupráca Vytrvalosť	Žiak vie: • prejsť lásku a úctu ku kamarátom, k rodičom • poznať tituly v detskej literatúre • priradiť ilustrácie ku knihe • vnímať farby lesa a prírody • rozvíjať pohybové zručnosti a vnímať ich vplyv na rozvoj zdravia	Prejav lásky ku kamarátom, rodičom, detská literatúra, farebný svet, zelená zábava, mliečna cesta, pohybové a zábavné hry.
3. ročník	<i>Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus - 3. ročník</i> ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ <i>Kruh komunity</i>		
		Výkonový štandard	Obsahový štandard
	Škola Priateľstvo Spolupráca	Žiak vie: • porozprávať zážitok z prázdnin, • - upevňovať pravidlá spolužitia v triede, • si vybrať a udržať priateľa pomocou vzájomnej dôvery	Prázdniny, pozdrav učiteľom a spolužiakom, pravidlá spolužitia, úryvok z knihy.
	Starostlivosť	Žiak vie: • vyjadriť úctu k starším, • komunikovať s kamarátom, s dospelým, • vážiť si svojich blízkych	Vzájomná úcta, starostlivosť, komunikácia medzi ľuďmi, spomienka na blízkych.
	Zodpovednosť Starostlivosť Spolupráca	Žiak vie: • zodpovedať za svoje činy, • pochopiť význam bohatstva, • vyjadriť svoje pocity, zdieľať svoje pocity, • zdieľať pocity iných.	Rozprávka, povesť, pranostika, vyjadrenie pocitov, vianočné zvyky a tradície.
	Snaha Vytrvalosť	Žiak vie: • ohodnotiť, prijať hodnotenie od iných, ohodnotiť kamaráta, • pokračovať v začatom diele.	Sebahodnotenie, hodnotenie iných, najlepší osobný výkon.
	Priateľstvo Zodpovednosť Spolupráca	Žiak vie: • prejsť lásku a úctu ku kamarátom, k rodičom, • poznať tituly v detskej literatúre,	Prejav lásky a úcty ku kamarátom, rodičom, detská literatúra, strom života, prírodné zdroje a ich ochrana, pohybové a zábavné hry.

	Starostlivosť Vytrvalosť Snaha	• pochopiť význam prírodných zdrojov, ich ochrana, • vyjadriť svoj názor, • dosiahnuť svoj najlepší osobný výkon.	
	Poznávanie pravidiel vo svojom živote	Žiak vie: • Pomenovať príčiny a dôsledky ľudského správania, s ktorými sa stretáva a posúdiť ich etický rozmer.(C7 z ČLS) • Spoluvytvárať a rešpektovať pravidlá platné v triede a škole.(C8 z ČLS) • Spoluvytvárať a rešpektovať pravidlá platné v triede a škole.(C8 z ČLS) • Opísať svoje typické správanie sa v triede. • Sformulovať predpoklad o príčinách/dôvodoch typického správania sa ľubovoľného spolužiaka. • Navrhnuť pravidlo vzhľadom na situáciu v triede. • Uviesť príklad sankcie za nedodržiavanie pravidiel v triede a škole. • Identifikovať dôsledky porušenia základných pravidiel školského poriadku na život žiaka a na život školy. • Ilustrovať na vybranom pravidle školy efektívnosť jeho dodržiavania. • Dodržiavať spoločným hlasovaním prijaté triedne pravidlá.	Pravidlá, školský poriadok, férovosť. Spoznávanie zmyslu pravidiel pre život ľudí (na príklade pravidiel hry). Opísanie pravidiel v rodine žiaka a poukázanie na ich význam. Spoločná tvorba pravidiel života v triede, počas vyučovania i mimo neho, a zaviazanie sa dodržiavať ich (fair play). Zdôvodňovanie konkrétnych pravidiel v školskom poriadku alebo v obci.

Kruh komunity 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Kruh komunity
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava

Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM(PO) KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	4.ročník
Časový rozsah výučby	4,. ročník 33 hodín ročne/ 1 hodina týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

4. ročník	Učebné osnovy pre 2.cykus 4. ročník Kruh Komunity		
		Výkonový štandard	Obsahový štandard
	Vreće plné želání Priateľ'stvo Organizácia	Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských javov (C1 z ČLS)	Prázdniny, pozdrav učiteľom, spolužiakom, pravidlá spolužitia, neverbálna komunikácia, práca vo dvojiciach.

		Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS) <i>-identifikovať rozmanitosť prírody na vybraných príkladoch,</i> <i>-rozpoznať prírodné a kultúrno-historické pamiatky,</i> <i>-porozprávať zážitok z prázdnin,</i> <i>-používať pravidlá spolužitia v triede,</i> <i>-demonštrovať účinnosť neverbálnej komunikácie.</i>	
	Starostlivosť	Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS) <i>- rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce ,</i> <i>-rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie,</i> <i>-vyjadriť úctu k starším,</i> <i>-vyjadriť čo mám a čo nemám rád.</i>	<i>Vzájomná úcta, starostlivosť, vzťah k ľuďom a veciam, pamiatka zosnulých.</i>
	Trpezlivosť Tolerancia	Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS) <i>-porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém,</i> <i>-dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy,</i> <i>-trpezlivo dosiahnuť svoj cieľ postupne krok za krokom,</i> <i>-pochopiť význam šetrenia energiou.</i>	<i>Predstavivosť, podobnosť, porekadlá, pantomíma, vyjadrovanie nálady a pocitov zvukmi, energia, vianočné trhy.</i>
	Najlepší osobný výkon Zodpovednosť	Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých (C7 z ČLS) <i>-uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život ,</i> <i>-zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom, hodnotiť sa, prijať kritiku k zlepšeniu výkonu.</i>	<i>Sebahodnotenie, najlepší osobný výkon, moja kniha úspechov.</i>
	Zvedavosť Spolupráca	Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií (C9 z ČLS)	<i>Voľba vlastného bádania, prejav lásky ku kamarátom, ku rodičom, detská literatúra, ochrana</i>

	<i>Riešenie problémov</i> <i>Vytrvalosť</i> <i>Starostlivosť</i>	Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny (C4 z ČLS) Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS) <i>-rozlíšiť kvalitu informačných zdrojov,</i> <i>-vyhľadávať zaujímavosti,</i> <i>prejaviť lásku a úctu ku kamarátom, ku rodičom,</i> <i>-spoznať tituly v detskej literatúre,</i> <i>-vnímať vodu v prírode,</i> <i>-budovať sebahodnotenie,</i> <i>-posilniť vzťah medzi hovoreným a písaným slovom,</i> <i>-rozvíjať pohybové zručnosti a vnímať ich vplyv na rozvoj zdravia,</i> <i>-vysvetliť význam územnej ochrany prírody na príkladoch chránených území na Slovensku</i>	<i>prírody, pohybové a zábavné hry, farebný svet, sebahodnotenie.</i>

Výchova k životným zručnostiam 2. a 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

Vyučovací predmet	Výchova k životným zručnostiam
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	Druhý a tretí
Ročník	5. ročník 6.- 9. ročník
Časový rozsah výučby	5. ročník 33 hodín ročne/ 1 hodina týždenne 6. ročník 33 hodín ročne/ 1 hodina týždenne 7. ročník 33 hodín ročne /1 hodina týždenne 8. ročník 33 hodín ročne /1 hodina týždenne 9. ročník 33 hodín ročne /1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet Výchova k životným zručnostiam bol vytvorený s cieľom posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí a rozvíjať finančnú gramotnosť. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. Životné zručnosti sú zručnosti potrebné k životu - potrebuje ich každý človek k tomu, aby mohol viesť kvalitný, uspokojujúci život, vedel rozvíjať sám seba, vytvárať a udržiavať dobré vzťahy, dokázal dosiahnuť ciele, ktoré si v danom životnom období stanoví. Vzhľadom na stále meniace sa vonkajšie prostredie a podmienky a

nové nároky, ktoré sú kladené na deti, u nich potrebujeme stále výraznejšie posilňovať životné zručnosti, ktoré im pomôžu sa v týchto situáciách orientovať.

Základom predmetu Výchova k životným zručnostiam je vzdelávací program Vysokoefektívne učenie. Podľa neho sú životné zručnosti hlavnými nástrojmi pozitívneho riadenia triedy a pozitívnej sociálnej klímy a rozvíjania charakterovej zložky osobnosti. Učenie sa životným zručnostiam je dlhodobý systematický proces. Jeho cieľom je aplikácia naučeného v reálnom prostredí a využívanie životných zručností nielen v škole a v skupine, ale aj vo voľnom čase, doma a za iných okolností.

Ciele vzdelávania 5. ročník :

1. Posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí.
2. Rozvíjať u žiakov životné zručnosti
3. Viesť ich ku kvalitnému a uspokojujúcemu životu
4. Pomôcť žiakom rozvíjať seba samého, udržiavať dobré vzťahy s druhými, stanoviť si a dosiahnuť ciele
5. Aplikovať naučené v reálnom prostredí a využívanie životných zručností nielen v škole a v skupine, ale aj vo voľnom čase, doma a za iných okolností.
6. Zavádzať konkrétnu životnú zručnosť: spolupráca, priateľstvo, samostatnosť, vytrvalosť, zmysel pre humor
7. Rozvíjať finančnú gramotnosť

Ciele vzdelávania 6. – 9. ročník :

1. Posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí.
2. Rozvíjať u žiakov životné zručnosti
3. Viesť ich ku kvalitnému a uspokojujúceho života
4. Pomôcť žiakom rozvíjať seba samého, udržiavať dobré vzťahy, stanoviť si a dosiahnuť ciele
5. Aplikácia naučeného v reálnom prostredí a využívanie životných zručností nielen v škole a v skupine, ale aj vo voľnom čase, doma a za iných okolností.
6. Zavádzať konkrétnu životnú zručnosť:
 - a. ročník: spolupráca, zodpovednosť, riešenie problémov, úcta

- b. ročník: spolupráca, aktívne počúvanie, zdravý rozum, hrdosť
- c. ročník: spolupráca, iniciatíva, čestnosť, flexibilita, organizácia
- d. ročník: spolupráca, kritické myslenie, starostlivosť, osobný najlepší výkon, odvaha

7. Rozvíjať finančnú gramotnosť.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus 5. ročník Výchova k životným zručnostiam-VŽZ		
5. ročník	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Spolupráca	Žiak vie/ dokáže: - charakterizovať piktogram pre spoluprácu, - pomenovať spolužiakov po mene, - vysvetliť pravidlá skupiny, - vyjadriť pozdrav, vďačnosť a prosbu, - pracovať spoločne s inými „Viem spoločne s ďalšími niečo urobiť.“
	Priateľstvo	Žiak vie/ dokáže: - vysvetliť, čo je úcta k ľuďom, - uvedomiť si hodnoty priateľstva, - ako si udržať priateľstvo, - spoznať nástrahy akože priateľstva, - pochopiť, že skutočný priateľ je zdroj podpory a rozvoja, - vybrať si a udržať si priateľa pomocou vzájomnej dôvery a starostlivosti „Môže sa na mňa spoľahnúť, keď bude potrebovať, pomôžem mu, ako len budem môcť.“
	Samostatnosť	Žiak vie/ dokáže: - poznať svoje silné a slabé stránky, - spoľahnúť sa na svoje schopnosti.
	Trpezlivosť	Žiak vie/ dokáže: - veku primerane prekonávať ťaživé životné situácie, - nevzdávať sa, hľadať možnosti ako dosiahnuť svoj cieľ, - vedieť si stanoviť cieľ, naučiť sa plánovať.
	Vytrvalosť	Žiak vie/ dokáže: - ako sa správne učiť, - napláňovať si režim dňa, - vedieť počkať, ak je treba, vedieť vytrvať pri určitej činnosti, ak si vyžaduje čas – „Dokážem počkať, dokážem dlhšie pracovať.“
	Zmysel pre humor	Žiak vie/ dokáže:

		– rád sa smiať a byť vtipný bez zraňovania druhých, „Rád sa bavím a smejem, ale nie na úkor druhých.“
	Finančná zodpovednosť spotrebiteľov – práva spotrebiteľov	Žiak vie/ dokáže: - pochopiť možnosti úniku dôležitých osobných údajov, - pomenovať dôsledky zneužitia osobných údajov, - vie stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.
	Finančná zodpovednosť spotrebiteľov a boj proti korupcii, podvodom, ochrana proti praniu špinavých peňazí	Žiak vie/ dokáže: - vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi, - identifikovať korupčné správanie.
	Plánovanie, príjem a práca, mzda	Žiak vie/ dokáže: - charakterizovať, čo je mzda hrubá, čistá.
	Plánovanie, príjem a práca, finančný plán	Žiak vie/ dokáže: - rámcovo plánovať rodinný rozpočet, - vie vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory), - zostaviť rozpočet domácnosti.
	Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov	Žiak vie/ dokáže: - zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority, - prijímať finančné rozhodnutia a zhodnotiť ich dôsledky, - opísať základné typy bankových produktov, - vie poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby, - vie prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Základnými stavebnými prvkami oblasti Človek a svet práce sú tri komponenty: Technika, Podnikavosť a iniciatívnosť, Kariérová výchova (obrázok 1). Všetky tri komponenty sú navzájom prepojené tak, aby bol dôraz kladený na rozvoj technického, tvorivého a kritického myslenia vo

vzdelávacej oblasti. Dôraz je kladený na rozvíjanie technickej a profesijnej gramotnosti u žiakov. Pojem technická gramotnosť sa vzťahuje na schopnosť žiakov používať, riadiť, hodnotiť a chápať techniku. Aby sa žiak stal technicky gramotným jedincom, mal by pochopiť, čo je technika a technológia, vrátane nástrojov AI, ako fungujú, ako formujú spoločnosť a ako ich formuje spoločnosť. Technicky gramotný žiak má navyše určité schopnosti technicky myslieť a pracovať s technickými zariadeniami, ktoré mu umožňujú využiť jeho vynaliezavosť pri navrhovaní a stavbe vecí, pri riešení praktických problémov, ktoré sú technologického charakteru. Súčasťou technickej gramotnosti je rozvoj AI gramotnosti, kde žiak chápe AI ako nástroj, ktorý mu umožňuje efektívnejšie analyzovať problémy a optimalizovať technické riešenia. Vo všeobecnej rovine sa profesijná gramotnosť označuje ako schopnosť identifikovať a rozvíjať reálny profesijný cieľ. Charakteristickou črtou profesijne gramotného žiaka je, že pozná svoje silné a slabé stránky, vie prijať a vyjadriť spätnú väzbu a v procese kariérového plánovania vytvárať konštruktívne rozhodnutia aj s ohľadom na meniaci sa trh práce vplyvom automatizácie a AI. Profesijná gramotnosť zahŕňa víziu, v ktorej má každý žiak určitý stupeň vedomostí o kariérových hodnotách, osobnom kariérovom smerovaní a kariérovom plánovaní ako celoživotnom procese.

Obrázok 7 Obsah vzdelávacej oblasti: Človek a svet práce

Komponenty VO Človek a svet práce vedú žiakov k rozvoju tvorivosti a schopnosti vyjadriť vlastné riešenia. Technická gramotnosť sa buduje aj prostredníctvom STEAM vzdelávania, prepájajúceho technológie, inžinierstvo a praktické konštruovanie s matematikou, vedou a umením. Ťažisko je na navrhovaní a uskutočňovaní technických riešení, riešení problémov a využívaní poznatkov v praxi aj za pomoci nástrojov umelej inteligencie. Vzdelávacie štandardy v tejto oblasti sú formulované technologicky neutrálne, čo umožňuje žiakom využívať AI ako prostriedok na vizualizáciu konceptov, generovanie prototypov či simuláciu

technických procesov. Tento prístup podporuje medzipredmetové vzťahy, rozvíja tvorivé aj kritické myslenie a pripravuje žiakov na životné výzvy i budúce profesie.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a svet práce je prepojený s riešením praktických úloh, ktoré sú procesne spojené s plánovaním, aktívnym experimentovaním a učením sa zo získaných skúseností. Žiaci by mali byť schopní orientovať sa vo svete technológií, porozumieť trendom technologického rozvoja a súvislostiam vedeckého pokroku, ale aj dopadom ľudskej činnosti na svet. Dôraz je kladený na kreatívne a inovatívne používanie technologických nástrojov pre dosiahnutie cieľa, príp. na vyvodzovanie záveru na základe dôkazov. Používanie AI pri riešení praktických úloh vždy predpokladá vlastné kognitívne úsilie žiaka – AI slúži na overenie predpokladov, porovnanie postupov alebo doplnenie chýbajúcich dát, pričom žiak kriticky posudzuje správnosť a etickosť jej výstupov. Súčasťou spôsobilostí v tejto vzdelávacej oblasti je tiež kritické uvedomovanie si a podpora environmentálnej bezpečnosti, čiže minimalizácia odpadu či správne nakladanie s vytvoreným odpadom. Zameriava sa na rozvoj všeobecných užívateľských zručností, moderného technologického myslenia, formovanie postojov a hodnôt potrebných vo svete práce. Žiaci sa učia kombinovať myslenie s manuálnymi činnosťami a porozumieť tak súvislostiam toho, čo študujú v škole, v spojitosti so svojím neskorším produktívnym vekom. Pozornosť je zameraná na schopnosť žiakov pochopiť, že svojou prácou vytvárajú hodnoty užitočné pre ostatných jednotlivcov v spoločnosti a svoje nápady vedia premeniť na reálne činy. Sú schopní iniciatívy, niest' zodpovednosť, prijať riziko a dosahovať stanovené ciele. Iniciatívnosť a vytrvalosť sú schopnosti, ktoré tiež umožňujú žiakom spolupracovať s ostatnými, s cieľom plánovať a riadiť projekty, ktoré majú kultúrnu, spoločenskú alebo komerčnú hodnotu. Kariérová výchova sa výrazne podieľa na rozvoji spôsobilosti žiakov plánovať si významné životné kroky v profesijnom aj osobnom živote, stanoviť si alternatívne životné ciele, nachádzať efektívne spôsoby ich dosiahnutia a konštruktívne sa vyrovnávať s prípadným neúspechom. Transparentnosť pri využívaní digitálnych nástrojov a AI, spolu so zodpovedným a etickým zaobchádzaním s informáciami, tvorí integrálnu súčasť prípravy na moderné pracovné prostredie. Rozvoj týchto cieľov je v úzkom vzťahu s osobnostným rozvojom žiaka, rozvojom sociálnych a komunikačných spôsobilostí, schopnosťou učiť sa a plánovať vlastnú kariéru.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Kreatívne a inovatívne integrovať princípy matematiky, vedy, techniky a umenia pri navrhovaní technických riešení.
2. Používať technické nástroje, prístroje, materiály a dáta pri tvorbe výrobkov a riešení praktických úloh.
3. Uvedomovať si potrebu environmentálnej udržateľnosti pri výrobe a používaní výrobkov - šetrenia prírodných a surovínových zdrojov a voľby environmentálne bezpečných materiálov, technológií a postupov.
4. Tvorit' a prezentovať vlastné návrhy a riešenia a efektívne spolupracovať v tíme pri ich tvorbe a realizácii.
5. Rozumieť základným ekonomickým princípom a aplikovať princípy zodpovedného rozhodovania a správania sa vo svete finančných, prírodných i ľudských zdrojov.
6. Identifikovať jednoduché technické problémy a navrhnuť jednoduché spôsoby ich riešenia.

7. Uvedomiť si potrebu zlepšovania vlastných technických a digitálnych zručností vrátane oblasti umelej inteligencie a aktívne vyhľadávať cesty na ich rozvoj.
8. Poznať svoje silné a slabé stránky a uplatniť ich pri plánovaní krokov v rámci svojho kariérového rozvoja.

Človek a svet práce 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce
Vyučovací predmet	Človek a svet práce
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu je, aby žiaci získali základnú technickú gramotnosť – spoznali materiály a technické zariadenia, osvojili si prvé pracovné zručnosti a bezpečnostné návyky, rozvíjali tvorivosť pri jednoduchých výrobkoch, porozumeli významu práce a vytvárali si pozitívny vzťah k technike a pracovným činnostiam.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Poznať vlastnosti a možnosti využitia prírodných, technických a odpadových materiálov.
2. Dodržiavať osvojené základné pravidlá bezpečnosti pri práci.
3. Zhotoviť jednoduché výrobky podľa postupu/návodu s pomocou učiteľa.
4. Uplatniť kreativitu, motiváciu a zodpovednosť pri práci na vlastnom nápadе.
5. Pomenovať základné technické zariadenia a dopravné prostriedky.
6. Pomenovať a prezentovať vlastné záľuby.
7. Porozumieť zmenám v pracovných činnostiach a profesiách v minulosti a súčasnosti.
8. Porozumieť významu práce a rozpoznať jej hodnoty.

Na konci 3. ročníka žiak v rámci technickej gramotnosti rozlišuje prírodné a technické materiály a pracovné postupy, rieši jednoduché technické otázky na základe poznania elementárnych javov a zákonitostí v technike. V rámci profesijnej gramotnosti identifikuje vzájomne súvisiace pracovné činnosti a profesie a pomenúva možnosti využitia nadobudnutých pracovných zručností a návykov v rôznych oblastiach ľudskej činnosti.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus ČLOVEK A SVET PRÁCE				
Komponent 1: TECHNIKA				
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Zmyslovo skúmať modelovacie netvrdnúce (plastelína) a tvrdnúce materiály (modurit, cesto, vosk) a hlinu. Zmyslovo skúmať prírodné materiály (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) Zmyslovo skúmať technické materiály (korálky, gombíky, silon, drôt). Skúmať tvárnosť a plasticnosť modelovacích netvrdnúcich materiálov, tvrdých materiálov. Skúmať tvrdosť a tvárnosť (ohýbanie) prírodných materiálov (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) a technických materiálov (gombíky, korálky, silon, drôt). Samostatne vyrobiť jednoduchý predmet, podľa pokynov učiteľa. Pripraviť pracovné prostredie, nástroje, pomôcky a materiál na výrobu jednoduchého predmetu, podľa pokynov učiteľa. Upratať pracovné prostredie po výrobe jednoduchého predmetu. Poznať základné pravidlá BOZP pre daný pracovný postup, potrebné materiály a pracovné nástroje a pomôcky. Vymenovať známe domáce spotrebiče/technické stroje/dopravné stroje/budovy/objekty/konstruktie. Skonstruovať jednoduchý predmet pomocou stavebnice, podľa predlohy. Vymenovať a opísať tri známe pracovné činnosti a profesie.	Spoznať druhy a vlastnosti prírodných (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) aj technických materiálov (korálky, gombíky, silon, drôt). Rozlíšiť prírodné a technické materiály. Skúmať materiály a ich vlastnosti dôležité pre technickú činnosť. Vytvoriť jednoduchý objekt z modelovacieho materiálu a prírodného materiálu podľa predlohy. Spolupracovať v skupine na výrobe jednoduchého predmetu, podľa pokynov učiteľa. Prezentovať vyrobený jednoduchý predmet samostatne alebo v skupine. Dodržiavať pri výrobe jednoduchého predmetu pravidlá BOZP. Opísať využitie a prínos známych domácich spotrebičov/technických strojov/dopravných strojov. Skonstruovať domáce spotrebiče/technický stroj/dopravný stroj pomocou stavebnice, podľa vlastnej predstavy. Opísať objekt konštruovaný podľa vlastných predstáv. Porovnať objekt konštruovaný podľa vlastných predstáv s objektmi konštruovanými spolužiakmi. Identifikovať základné pracovné činnosti a profesie v obci a regióne. Porozumieť, že učebná činnosť je druhom práce. Opíši priebeh svojej učebnej činnosti (kedy sa učí, kde sa učí, ako dlho sa učí, s kým sa učí, čo k tomu potrebuje, ako učenie prebieha).	Rozlíšiť modelovacie netvrdnúce a tvrdnúce materiály. Spoznať a popísať rôzne veku primerané pracovné postupy (strihanie, lepenie, a pod.). Vytvoriť jednoduchý objekt z technického materiálu podľa predlohy. Realizovať jednoduché projekty s využitím primeraných techník, technológií, prírodných a technických materiálov s dodržaním BOZP. Reprodukovať pracovný postup výroby jednoduchého predmetu. Opísať využitie a prínos známych budov/objektov/konstruktíí. Používať vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov. Opísať postup konštruovania podľa vlastných predstáv. Verbálne zhodnotiť kvalitu a vizuálne prevedenie objektu konštruovaného podľa vlastných predstáv a navrhnúť možnosti vylepšenia objektu skonštruovaného podľa vlastných predstáv. Spoznať a opísať navzájom súvisiace pracovné činnosti profesie, typickej pre obec a región. Získať poznatky o pracovných činnostiach a profesiách (s akcentom na obec a región), realizovať jednoduchý nápad.
Obsahový	vý	Poznávanie vlastností modelovacích materiálov - v tvorivých činnostiach poznávanie rôznych druhov a vlastností modelovacích materiálov.	Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov odpadový materiál, jeho triedenie a druhotné využitie.	Poznávanie vlastností modelovacích materiálov

		Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov. Odpadový materiál, jeho triedenie a druhotné využitie. Prírodný a technický materiál: druhy, vlastnosti a možnosti využitia. Papier a kartón: druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie v tvorivých činnostiach poznávanie rôznych druhov a vlastností papiera napr. kancelársky, kresliaci, novinový baliaci a pod. Kovy - druhy, vlastnosti, spracovanie a možnosti využitia v tvorivých konštrukčných činnostiach rozlišovanie a poznávanie kovových a nekovových predmetov, súčastí stavebníc, skladačiek. Činnosti: Práca s technickým, prírodným a drobným materiálom. Zhotovenie jednoduchých výrobkov z technických, drobných a prírodných materiálov. Zhotovenie darčkových predmetov, jednoduchej hračky, alebo výrobku z modelovacích materiálov podľa ľudovej predlohy tradičnou ľudovou technikou. Opísanie významu technických objektov okolo nás. Porovnanie techniky – dnes a v minulosti. Návšteva dielne remeselníka, technickej pamiatky, technického diela v obci alebo v regióne.	Zhotovovanie výrobkov z rôznych prírodných materiálov ako mach, vlna, šúpolie, kamienky a z technických materiálov ako drôt, gombíky, korálky a pod. Textil - základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia. Poznávanie vlastností ako udržiavanie tepla, nasiakavosť, krčivosť, pevnosť, odolnosť a iné. V tvorivých činnostiach poznávať základné stehy: predný, zadný. Skúmanie vlastností plastov. Plasty: druhy, vlastnosti, triedenie, druhotné využitie, poznávanie plastov na základe informácií na obaloch výrobkov. Poznávanie techniky v domácnosti, v doprave. Technika v domácnosti, v doprave: druhy, technika v minulosti a dnes, poznávanie spôsobov prepravy tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení, konštrukčné časti bicykla a elementárna údržba. Činnosti: Porovnanie plastov v domácnosti a predmetov z plastov. Porovnanie techniky – dnes a v minulosti.	- druhy a vlastnosti netvrdnúcich, samo tvrdnúcich a tvrdnúcich modelovacích materiálov: cesto, hlina, modurit a pod. - základné pracovné postupy a nástroje používané pri realizácii technického projektu. Papier a kartón: druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie - skúmanie a poznávanie surovín potrebných na výrobu papiera, výroba recyklovaného papiera, - výroba jednoduchých úžitkových a dekoratívnych výrobkov z rôznych materiálov. Textil - základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia. Poznávanie rôznych druhov textílií na základe väzby tkaniny a informácií z etikety výrobku. Drevo - mechanické vlastnosti, základy opracovania a využitia. Poznávanie rôznych mechanických vlastností pri brúsení, rezaní a pilovaní rovnobežne a kolmo na vlákna dreva. Konštruovanie budovy, objekty, konštrukcie okolo nás. V tvorivých konštrukčných činnostiach priestorová tvorba predmetov, objektov, rôznych druhov konštrukcií. Činnosti: Konštruovanie jednoduchých modelov technických objektov, dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení. Posúdenie rozdielov medzi modelovacími materiálmi. Opísanie významu technických objektov okolo nás.

Komponent 2: KARIÉROVÁ VÝCHOVA				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Identifikovať pracovnú činnosť, pracovné prostredie, pracovný predmet. Jednoducho a primerane veku opísať vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov. Identifikovať význam práce (mzda, aktivita, sebarealizácia, rozvoj, kontakty, socializácia, časový režim, osobná identita, tvorba hodnôt). Jednoducho a primerane veku pomenovať výhody a nevýhody vybranej pracovnej činnosti. Opísať svoje záľuby.	Rozlíšiť vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov. Porovnať vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov. Identifikovať profesijné hodnoty (napr.: dobré vzťahy, zabezpečenie, užitočnosť, riadenie iných, dosahovať, výkon, prekonávanie sa, prostredie, moc, súťaživosť, bezpečnosť, morálka, odbornosť, poriadok, tempo vplyv, pokoj, vedenie iných, služba druhým, fyzická/duševná činnosť, istota, stabilita, postavenie, spolupráca, individualizmus, tím a pod.). Jednoducho a primerane veku opísať profesijné hodnoty a význam práce. Pomenovať schopnosti a zručnosti, potrebné pre učiteľom zadané povolanie/zamestnanie. Pomenovať svoje schopnosti, zručnosti a doterajšie úspechy (vie bicyklovať, plávať, lyžovať, hrať na hudobný nástroj, kresliť, spievať, vyhrať súťaž, starať sa o zvieratko a pod.).	Porovnávať rôzne druhy povolání, pričom má reálnu predstavu o ich pracovnej náplni. Identifikovať pracovné činnosti svojho budúceho povolania. Opísať pracovné činnosti svojho budúceho povolania. Identifikovať vlastné profesijné hodnoty. Jednoducho a primerane veku pomenovať výhody a nevýhody činnosti svojho budúceho povolania. Jednoducho a primerane veku opísať význam (spoločenský, ekonomický, osobný) pracovnej činnosti svojho budúceho povolania. Jednoducho a primerane veku posúdiť, či je vybrané budúce povolanie/zamestnanie v súlade s vlastnými profesijnými hodnotami. Opísať svoje budúce povolanie/zamestnanie (pracovné činnosti). Zhodnotiť súlad/nesúlad svojich záľub so svojim budúcim povolaním/zamestnaním. Spoznávať a prezentovať svoje záľuby a úspechy v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla. Pomenovať schopnosti a zručnosti, potrebné pre svoje budúce povolanie/zamestnanie. Zhodnotiť súlad/nesúlad svojich schopností, zručností a doterajších úspechov (vie bicyklovať, plávať, lyžovať, hrať na hudobný nástroj, kresliť, spievať, vyhrať súťaž, starať sa o zvieratko a pod.) so svojim budúcim povolaním/zamestnaním.

Obsahový štandard		Poznávanie vlastných záľub a hodnôt. Záľuby ako významný faktor, ktorý ovplyvňuje pracovný úspech. Činnosti: Prezentácia záľub a úspechov v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla.	Charakterizovanie vybraných povolání podľa pracovných činností, pracovného prostredia, pracovných prostriedkov, predmetov a objektov. Učebná činnosť žiaka ako osobitný druh práce, stratégie učenia. Činnosti: Orientácia v pojmoch a procesoch sveta práce (pracovná činnosť, pracovné prostredie, a pod.).	Charakterizovanie vybraných povolání, kariérové hodnoty vzťahujúce sa k vlastnostiam pracovnej činnosti, ako súčasť základnej zložky pre budúcu voľbu povolania, význam práce pre človeka a rodinu. Činnosti: Oboznamovanie sa s hodnotami vzťahujúcimi sa k práci.
Komponent 3: PODNIKAVOSŤ A INICIATÍVNOSŤ				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Porozumieť zadanej úlohe a pokynom učiteľa pre návrh jednoduchého produktu. Dodržiavať učiteľom zadané pokyny pre návrh jednoduchého produktu. Identifikovať, s pomocou učiteľa, pracovné nástroje, pomôcky a materiál, potrebné na výrobu jednoduchého produktu. Samostatne vyrobiť jednoduchý produkt v stanovenom termíne. Identifikovať základné ľudské potreby (potreby prežitia): jedlo, teplo, spánok, vzduch, svetlo, voda). Porozumieť ako šetrne, efektívne a bezpečne pracovať s materiálom, pomôckami a nástrojmi.	Prezentovať v skupine vlastný návrh jednoduchého produktu. Pozorne vypočítať návrhy jednoduchého produktu ostatných členov skupín. S rešpektom dosiahnuť kompromisný návrh jednoduchého produktu so všetkými členmi skupín (nepriemerane sa nepresadzovať, nezostávať v úzadí). Dohodnúť sa na kompromisnom návrhu jednoduchého produktu so všetkými členmi skupín. Identifikovať, s pomocou učiteľa, čas potrebný na výrobu jednoduchého produktu. Samostatne vyrobiť jednoduchý produkt v stanovenom termíne. Opísať jednoduchý produkt (kvalitu, vizuálne prevedenie, aké má časti, na čo slúži, akú má odolnosť a pod.). Porozumieť medzi fyzickou a duševnou rozdielnou prácou. Posúdiť, ktoré základné ľudské potreby je možné naplniť zadarmo a za ktorých naplnenie treba zaplatiť. Identifikovať základné finančné náklady človeka (jedlo, oblečenie, nájom, hygiena a pod.). Šetrne, efektívne a bezpečne pracovať s materiálom, pomôckami a nástrojmi na zadanej úlohe. Podeliť sa	Jednoducho zreflektovať spoločnú prácu v skupine (pozitíva, negatíva, prístup a prínos svoj, aj ostatných členov skupiny). Navrhnuť zlepšenie svojej budúcej spolupráce v skupine. Na základe nápadu navrhnuť jednoduchý produkt. Byť motivovaný pre prácu na nápadе a venovať mu primeranú pozornosť a úsilie. Opísať výrobu jednoduchého produktu (kedy, kde, ako dlho, kto mu pomáhal, čo k tomu potreboval, ako to prebiehalo, aké prekážky prekonal, aký úspech). Pochopiť význam práce pre človeka v základných ekonomických súvislostiach. Porozumieť mzde, ako odmene za vykonávanú prácu. Porozumieť mzde, ako základnému ekonomickému dôvodu, pre ktorý ľudia pracujú (služia na úhradu základných finančných nákladov). Identifikovať ďalšie základné (ekonomické, spoločenské, osobné) dôvody, pre ktoré ľudia pracujú (mzda/dôchodok, uznanie, zmysel, aktivita, sebarealizácia, užitočnosť, rozvoj, kontakty, socializácia, časový režim, osobná identita, tvorba hodnôt).

			pri práci na zadanej úlohe o materiál, pomôcky a nástroje.	Podeliť sa o zdroje pri práci a výrobe výrobkov, neplytvat' nimi a recyklovať ich. Identifikovať bytový a odpadový materiál. Využiť zbytkový a odpadový materiál pri práci na zadanej úlohe. Pomenovať súvislosť medzi napĺňaním osobných potrieb, túžob a financiami.
Obsahový štandard		Stanovenie cieľov a tvorba nápadu návrh a príprava nápadu, • spolupráca na spoločnom nápade, • ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa, • vyjadrenie, ako k procesu prispelo vynaložené úsilie. Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti • peniaze ako prostriedok na výmenu za tovary a služby. Činnosti: Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku.	Stanovenie cieľov a tvorba nápadu • návrh a príprava nápadu, • spolupráca na spoločnom nápade, • ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa, • vyjadrenie, ako k procesu prispelo vynaložené úsilie. Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti • recyklácia, upcyclácia, šetrenie ako súčasť zodpovedného správania. Činnosti: Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku. Prezentácia cieľov a činností potrebných k ich dosiahnutiu. Recyklácia, upcyclácia a šetrenie.	Stanovenie cieľov a tvorba nápadu • stanovenie si cieľov a kritérií úspechu potrebných pre proces prípravy a tvorby nápadu. Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti • mzda ako odmena za prácu, peniaze ako nositeľ hodnôt a prostriedok výmeny, • porozumieť vzťah u peniaze a mzda ako odmena za prácu, ktoré slúžia na uspokojovanie základných potrieb, • vymedzenie vecí, ktoré možno a nemožno vlastniť, • starostlivosť o súkromný a spoločný majetok a šetrné zaobchádzanie s ním. Činnosti: Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku. Prezentácia cieľov a činností potrebných k ich dosiahnutiu. Recyklácia, upcyclácia a šetrenie.

Človek a svet práce 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce
Vyučovací predmet	Človek a svet práce
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne – 1 hod. týždenne 5.ročník 33 hodín ročne – 1 hod. týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci preukázali základy technickej a profesijnej gramotnosti – vedeli riešiť technické úlohy, používať jednoduché technické zariadenia, tvoriť praktické výrobky a získavali prehľad o práci a povolaniach.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Využiť rôzne vlastnosti technických materiálov pri práci.
2. Navrhnuť a zhotoviť jednoduché výrobky.
3. Riešiť technické problémy prostredníctvom princípov STEAM.
4. Používať jednoduché technické zariadenia v každodennom živote.

5. Pomenovať silné a slabé stránky v kontexte osobného rozvoja.
6. Navrhnuť kariérové portfólio.
7. Realizovať praktický a užitočný nápad.
8. Zodpovedne hospodáriť so zdrojmi pri práci a výrobe produktov.

Na konci 5. ročníka žiak v rámci technickej gramotnosti rieši technické úlohy a problémy a prezentuje návrhy riešení, používa jednoduché technické zariadenia v každodennom živote. V rámci profesijnej gramotnosti pozná rôzne profesie a povolania súvisiace s rôznymi odbormi, má predstavu o možnostiach ďalšieho štúdia podľa vlastných záujmov, vytvára osobné kariérové portfólio.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Človek a svet práce		
Komponent 1: TECHNIKA		
Výkonový štandard	4.ročník	5.ročník
Žiak vie, dokáže	Poznať spôsoby spracovania daných materiálov. Uviesť príklady využitia daných materiálov v praxi v závislosti od ich vlastností. Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého výrobku podľa regionálnej predlohy. Pri práci dodržiavať základné zásady BOZP. Vytvoriť náčrt výrobku (súčasného) a podľa neho výrobok vytvoriť. Uplatniť pracovné postupy: meranie, vykresľovanie, strihanie, lepenie a šitie. Zhotoviť finálny výrobok. Získať poznatky a identifikovať zdroje elektrickej energie. Vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom a batériou. Písať využitie elektrickej energie v domácnosti a uviesť príklady šetrenia elektrickou energiou. Opísať možnosti využitia umelej inteligencie v bežnom živote. Vymenovať komunikačné technické prostriedky v minulosti a súčasnosti a ovláda zásady bezpečnej komunikácie. Pomenovať výhody a nevýhody moderných komunikačných digitálnych a multimediálnych prostriedkov. Identifikovať technický problém.	Poznať spôsoby a pracovný postup spracovania daných materiálov. Uviesť príklady využitia daných materiálov v praxi v závislosti od ich vlastností. Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého tradičného výrobku podľa regionálnej predlohy. Pri práci dodržiavať základné zásady BOZP. Vytvoriť náčrt výrobku (súčasného, tradičného) a podľa neho výrobok vytvoriť. Uplatniť pracovné postupy: meranie, obrysovanie, rezanie, rašpľovanie, pilovanie, brúsenie, vŕtanie, lepenie, spájanie klincami; tvarovanie a ohýbanie drôtu. Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania podľa náčrtu. Skonstruovať jednoduchý objekt. Uviesť zdroje elektrickej energie (obnoviteľné, neobnoviteľné). Rozlíšiť obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje. Vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom, batériou a akumulátorom. Opísať využitie elektrickej energie v domácnosti a v priemysle a uviesť príklady šetrenia elektrickou energiou. Bezpečne obsluhovať elektrické spotrebiče v domácnosti. Bezpečne obsluhovať elektrické spotrebiče v domácnosti.

	Prezentovať výsledky svojej práce v oblasti jednoduchej konštrukcie a dizajnu pred skupinou.	Navrhnuť a vypracovať projekt s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu. Podľa návodu, aj vlastného námetu konštruovať mechanické, elektronické, robotické stroje, prístroje, objekty. Predstaviť svoje konštrukčné návrhy a riešenia a využiť možnosti umelej inteligencie pri návrhu rôznych technických problémov. Rozpoznať technický problém a navrhnuť riešenie s využitím STEAM. Dodržiavať zásady bezpečnej komunikácie. Identifikovať a riešiť technický problém so zohľadnením dizajnu, estetických kvalít, kultúrneho významu a ochrany životného prostredia.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus
Človek a svet práce

Komponent 1: TECHNIKA

Výkonový štandard	4.ročník	5.ročník
Žiak vie, dokáže	Poznať spôsoby spracovania daných materiálov. Uviesť príklady využitia daných materiálov v praxi v závislosti od ich vlastností. Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého výrobku podľa regionálnej predlohy. Pri práci dodržiavať základné zásady BOZP. Vytvoriť náčrt výrobku (súčasného) a podľa neho výrobok vytvoriť. Uplatniť pracovné postupy: meranie, vykresľovanie, strihanie, lepenie a šitie. Zhotoviť finálny výrobok. Získať poznatky a identifikovať zdroje elektrickej energie. Vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom a batériou. Písať využitie elektrickej energie v domácnosti a uviesť príklady šetrenia elektrickou energiou. Opísať možnosti využitia umelej inteligencie v bežnom živote. Vymenovať komunikačné technické prostriedky v minulosti a súčasnosti a ovláda zásady bezpečnej komunikácie. Pomenovať výhody a nevýhody moderných komunikačných digitálnych a multimediálnych prostriedkov. Identifikovať technický problém.	Poznať spôsoby a pracovný postup spracovania daných materiálov. Uviesť príklady využitia daných materiálov v praxi v závislosti od ich vlastností. Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého tradičného výrobku podľa regionálnej predlohy. Pri práci dodržiavať základné zásady BOZP. Vytvoriť náčrt výrobku (súčasného, tradičného) a podľa neho výrobok vytvoriť. Uplatniť pracovné postupy: meranie, obrysovanie, rezanie, rašpľovanie, pilovanie, brúsenie, vŕtanie, lepenie, spájanie klincami; tvarovanie a ohýbanie drôtu. Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania podľa náčrtu. Skonštruovať jednoduchý objekt. Uviesť zdroje elektrickej energie (obnoviteľné, neobnoviteľné). Rozlíšiť obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje. Vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom, batériou a akumulátorom. Opísať využitie elektrickej energie v domácnosti a v priemysle a uviesť príklady šetrenia elektrickou energiou. Bezpečne obsluhovať elektrické spotrebiče v domácnosti.

	Prezentovať výsledky svojej práce v oblasti jednoduchej konštrukcie a dizajnu pred skupinou.	Bezpečne obsluhovať elektrické spotrebiče v domácnosti. Navrhnuť a vypracovať projekt s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu. Podľa návodu, aj vlastného námetu konštruovať mechanické, elektronické, robotické stroje, prístroje, objekty. Predstaviť svoje konštrukčné návrhy a riešenia a využiť možnosti umelej inteligencie pri návrhu rôznych technických problémov. Rozpoznať technický problém a navrhnuť riešenie s využitím STEAM. Dodržiavať zásady bezpečnej komunikácie. Identifikovať a riešiť technický problém so zohľadnením dizajnu, estetických kvalít, kultúrneho významu a ochrany životného prostredia.

		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Skúmanie technických materiálov a ich vlastností	- papier, kartón, lepenka: chemické, fyzikálne vlastnosti, spôsoby výroby, využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov), - textil: rozdelenie textilných vlákien, vlastnosti textilu, údržba textilu, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov)	- plasty: fyzikálne vlastnosti, rozdelenie, využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov), - drevo: rozdelenie dreva, fyzikálne, mechanické vlastnosti, využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov), - kovy: fyzikálne a mechanické vlastnosti kovov, ich využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov)
	Konštrukcie okolo nás	• konštrukcie okolo nás: druhy, spoločenský význam	• konštrukcie okolo nás: druhy, spoločenský význam, architektúra, dizajn
	Skúmanie tradičných a moderných technických prostredí	• pracovné postupy a nástroje používané pri zhotovení výrobku	• kombinácia prvkov vedy, techniky, matematiky a umenia pri návrhu konštrukcií
	Činnosti	Skúmanie vlastností technických materiálov. Zhotovenie darčkových a úžitkových výrobkov, príp. regionálneho suveníru z technických materiálov. Návrh a zhotovenie jednoduchých elektrických obvodov.	Skúmanie vlastností technických materiálov. Zhotovenie darčkových a úžitkových výrobkov, príp. regionálneho suveníru z technických materiálov. Konštruovanie jednoduchých elektronických, robotických a mechanických strojov, prístrojov a objektov. Tvorba jednoduchých 2D zobrazení technických predmetov

Komponent 2: KARIÉROVÁ VÝCHOVA		
Výkonový štandard Žiak vie, dokáže	4.ročník	5.ročník
	Pomenovať a prezentovať svoje silné stránky v súvislostiach budúcej voľby povolania. Opísať svoje predstavy o budúcom povolaní a pomenovať schopnosti a zručnosti potrebné pre dané povolanie. Zostaviť štruktúrovaný prehľad vlastných záujmov a schopností. Uvádzať príklady prínosu vybraných povolaní. Prijať spätnú väzbu ako dôležitú súčasť sebapoznania a identifikovania inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi.	Realizovať sebareflexiu, pomenovať a prezentovať svoje silné stránky v súvislostiach budúcej voľby povolania. Identifikovať svoje schopnosti, záujmy a hodnoty. Prijať a vyjadriť spätnú väzbu ako dôležitú súčasť sebapoznania a identifikovania inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi. Aplikovať výsledky spätnej väzby pri identifikácii dispozícií dôležitých pri výbere povolania.

		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Sebareflexia a spätná väzba	•sebareflexia ako súčasť cielenej spätnej väzby, všeobecné princípy poskytovania spätnej väzby – konkrétnosť a pozitívna orientácia, formulácia a vyjadrenie myšlienok, pocitov a postrehov súvisiacich so získanými skúsenosťami	•aplikácia výsledkov spätnej väzby pri identifikácii dispozícií dôležitých pri výbere povolania •pomenovanie prínosu rôznych povolaní •sebareflexia a spätná väzba: silné stránky a limity v súvislosti s budúcimi zamestnaniami
	Kariérové portfólio ako nástroj rozvoja potenciálu žiaka		•tvorba a analýza podkladov pre vyplnenie kategórií kariérového portfólia •tvorba kariérového portfólia prostredníctvom súboru rôznych výstupov žiaka z edukačného prostredia •prezentácia kariérového portfólia
	Činnosti	Poznávanie a prezentácia vlastných silných stránok v súvislostiach budúcej voľby povolania.	Tvorba systému v osobných a pracovných materiáloch, ktoré tvoria podklad pre sebaaprezentáciu. Prezentácia výsledkov vlastnej práce prostredníctvom kariérového portfólia.

Komponent 3: PODNIKAVOSŤ A INICIATÍVNOSŤ		
Výkonový štandard Žiak vie, dokáže	4.ročník	5.ročník
	Navrhnuť vhodný nápad na realizáciu, diskutovať o ňom. Stanoviť etapy realizácie a časovej postupnosti. Určiť vstupy potrebné pre realizáciu nápadu. Dohodnúť sa na rôznych rolách pri práci v skupinách. Rešpektovať pravidlá práce v skupine a zodpovedne sa podieľať na spoločnej práci. Opísať klady a zápory ľudskej činnosti na životné prostredie. Využívať recykláciu, zálohovanie, upcycláciu, minimalizáciu odpadov ako spôsob šetrenia prírodných a surovinových zdrojov pri tvorbe a realizácii nápadov. Zodpovedne hospodáriť s úsporami.	Urobiť výber najvhodnejšieho nápadu, ktorý bude realizovaný. Zostaviť časový plán realizácie, systém kontroly a vyhodnocovania tak, aby bola práca dokončená v stanovenom termíne. Určiť vstupy potrebné pre realizáciu nápadu. Akceptovať a dohodnúť sa na rôznych rolách pri práci v skupinách. Prebrať svoj podiel zodpovednosti za spoločnú prácu. Efektívne sa podieľať na práci v skupine, vedieť zhodnotiť svoj prínos a prínos ostatných. Opísať vplyv ľudskej činnosti (klady a zápory) na prácu človeka a životné prostredie. Pomenovať kategórie osobných a rodinných financií. Stanoviť hodnotu vlastného výrobku so zohľadnením ceny materiálu, práce a energií. Podľa zvolených kritérií vybrať najvhodnejší nápad/ návrh, ktorý bude realizovaný.

Obsahový štandard		4.ročník	5.ročník
	Výber nápadov	tvorba harmonogramu práce a časového plánu postupov • pomenovanie zámerov v rámci prípravy nápadu. • vstupy potrebné na realizáciu nápadu.	• kombinácia umeleckého dizajnu s technickými možnosťami.
	Ľudská práca a jej vplyvy	• vplyv ľudskej práce na životné prostredie pri tvorbe produktov, • vplyv výroby na životné prostredie na vybraných výrobkoch, • zodpovednosť pri hospodárení s peniazmi potrebnými na realizáciu nápadu	• pracovné roly a zodpovednosť pri práci za stanovené úlohy • stanovenie odmeny za prácu – mzda • hospodárne využívanie rôznych zdrojov pri práci
	Činnosti	Výber najvhodnejšieho nápadu na realizáciu. Zostavenie časového harmonogramu jeho realizácie. Výber vhodného materiálu a ostatných pomôcok. Reflexia a zhodnotenie výsledku spoločnej práce a procesu spolupráce.	Výber najvhodnejšieho nápadu na realizáciu. Zostavenie časového harmonogramu jeho realizácie. Výber vhodného materiálu a ostatných pomôcok. Reflexia a zhodnotenie výsledku spoločnej práce a procesu spolupráce. Identifikácia úspechov v rámci procesu spolupráce a stanovenie možností na zlepšenie.

			Identifikácia osobných príjmov, rozlíšenie príjmov a výdavkov na modelovom príklade rodiny. Zodpovedné správanie a hospodárne využívanie zdrojov potrebných na realizáciu. Stanovenie odmeny za prácu (mzdy)

Človek a svet práce 3.cykus

Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce
Vyučovací predmet	Človek a svet práce
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 hodín ročne - 1 hod . týždenne 7. ročník 33 hodín ročne - 1 hod. týždenne 8. ročník 33 hodín ročne - 1 hod. týždenne 9. ročník 33 hodín ročne - 1 hod. týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu je, aby žiaci disponovali rozvinutou technickou a profesijnou gramotnosťou – vedeli pracovať s materiálmi, technológiami a technickými zariadeniami, navrhovať a zhotovovať výrobky, hodnotiť ich z hľadiska funkčnosti aj dopadu na životné prostredie, používať AI a digitálne nástroje pri riešení technických a kariérových úloh a primerane samostatne aj spolupracujúco rozvíjať a uplatňovať vlastné nápady v praxi.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Zhotovovať výrobky podľa technickej dokumentácie.
2. Vykonávať ručné a strojové operácie pri spracovaní materiálov.
3. Poznať princípy činnosti technických zariadení a systémov.
4. Vedieť použiť digitálne nástroje a AI pri riešení technických úloh.
5. Posúdiť technické riešenia z hľadiska vplyvu na životné prostredie a spoločnosť.
6. Použiť digitálne nástroje a služby v kariérovom plánovaní.
7. Definovať nápad a konkretizovať podnikateľský plán.
8. Poznať základy trhového hospodárstva.

Na konci 9. ročníka žiak v rámci technickej gramotnosti pracuje s materiálmi a technológiami na ich opracovanie, využíva technické zariadenia, predmety, je schopný tvorivo a s aplikáciou správnych technických postupov navrhovať, realizovať a vyhodnocovať predmety. V rámci profesijnej gramotnosti pri plánovaní kariérneho smerovania kriticky posudzuje svoje zručnosti, talent a schopnosti a aplikuje základné stratégie a metódy kariérového rozvoja.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Človek a svet práce				
Komponent 1: TECHNIKA				
Výkonový štandard Žiak vie, dokáže	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného opracovania technických materiálov - meranie, obrysovanie, rezanie, strihanie, ohýbanie, vyrovnávanie, pilovanie, rašpl'ovanie. Uplatňovať zásady BOZP pri práci. Identifikovať údaje na energetickom štítku strojov a	Narysovať jednoduchý technický výkres Skúmať základné vlastnosti technických materiálov. Poukázat' na možnosti recyklovania, separovania a zneškodňovania vybraných technických materiálov z technického hľadiska. Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného opracovania technických	Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného opracovania technických materiálov - konštrukčné spájanie dreva, povrchová úprava drevených a kovových materiálov podľa technického výkresu. Vytvoriť technickú dokumentáciu k vlastnému nápadu.	Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného a strojového obrábania materiálov podľa technického výkresu a zdôvodniť výber strojového opracovania pri tvorbe jednoduchého výrobku. Zhodnotiť dopad používania strojov a zariadení na životné prostredie. Správať sa ako uvedomelý spotrebiteľ a využívať digitálne nástroje pri rôznych pracovných činnostiach a

		zariadení používaných v domácnosti. Opísať spôsoby spracovania, recyklácie, upcyklácie, separovania a zneškodňovania odpadu z rôznych technických materiálov. Zostaviť jednoduchý elektrický obvod.	materiálov podľa technického výkresu - dľabanie, sekanie, vŕtanie, spájkovanie. Uplatňovať zásady BOZP pri práci. Pomocou umelej inteligencie vytvoriť postup k odstráneniu jednoduchých porúch v bytovej inštalácii s dodržaním BOZP.	Konštruovať podľa návodu a vlastného námetu. Uplatňovať zásady BOZP pri práci. Použiť umelú inteligenciu pri riešení konkrétnych úloh. Spolupracovať v zdieľanom pracovnom prostredí. Opísať profesie vo výrobnom, stavebnom procese a technickej praxi.	tímových projektoch s uplatňovaním zásad BOZP pri práci. Pomenovať rozdiely, výhody a nevýhody moderných komunikačných digitálnych a multimediálnych prostriedkov. Vypočítať spotrebu a finančné náklady na prevádzku strojov a zariadení používaných v domácnosti na základe energetického štítku. Rozlíšiť stroje a zariadenia na rôzny pohon a zväžiť ich dopad na životné prostredie. Vyhľadať informácie o obnoviteľných zdrojoch energie a ich využití. Využiť možnosti AI pri návrhu riešení rôznych technických problémov.
		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	Poznávanie histórie techniky a základy grafickej komunikácie	- história techniky – zhotovenie projektu na tému slovenskí a svetoví vynálezcovia a námetu na pozoruhodné technické riešenia v živote mestského a dedinského človeka v minulosti rozdiel medzi pojmami: historické a moderné, výhody a nevýhody	- vytváranie technického výkresu , - grafická komunikácia – aplikácia druhov čiar a pravouhlého premietania pri tvorbe technického výkresu patenty ako výsledok skúmania a forma duševného vlastníctva	technická dokumentácia v papierovej a elektronickej podobe fyzikálne a mechanické vlastnosti kompozitných materiálov a možnosti ich znovupoužitia, separácie a recyklácie	- posúdenie rozdielu medzi konštruktérom, projektantom, dizajnérom, robotníkom – ich hlavné úlohy, činnosti a rozdiely medzi nimi prehľad moderných technických výdobytkov a uplatnenie AI v nich technické, komunikačné, digitálne a multimediálne prostriedky: rozdiel medzi pojmami , historické a moderné, výhody a nevýhody, 2D zobrazovanie
	Využívanie vlastností technických materiálov pri tvorbe výrobkov	činnosti pri ručnom opracovaní technických materiálov (meranie, obrysovanie, rezanie, strihanie, ohýbanie,	- základné vlastnosti technických materiálov, recyklácia technických materiálov - činnosti pri ručnom opracovaní technických materiálov	činnosti pri ručnom opracovaní technických materiálov (konštrukčné spájanie dreva, povrchová úprava drevených a kovových materiálov a pod.)	- strojové a progresívne metódy spracovania dreva, kovov, plastov - samostatná tvorivá činnosť žiakov (návrh, tvorba výrobkov)

		vyrovnávanie, pilovanie, rašpľovanie) • samostatná tvorivá činnosť žiakov (návrh, tvorba výrobkov)	(dlabanie, sekanie, vŕtanie, spájkovanie) • samostatná tvorivá činnosť žiakov (návrh, tvorba výrobkov)	• samostatná tvorivá činnosť žiakov (návrh, tvorba výrobkov)	
	Skúmanie využívania jednoduchých strojov a mechanizmov v domácnosti	• jednoduché stroje, mechanizmy v domácnosti – využitie jednoduchých strojov a mechanizmov v praxi vzhľadom na ich spotrebu a finančné náklady podľa energetického štítku	• bytová inštalácia (vodoinštalácia, kanalizácia, plynoinštalácia, elektroinštalácia, vykurovanie, chladenie, rekuperácia) • možnosti návrhu technických riešení a výrobkov v školskom prostredí	• jednoduché elektrické obvody (zapojenie spotrebiča do elektrického obvodu, dióda a tranzistor v elektrickom obvode) • elektrický obvod s využitím fyzickej alebo virtuálnej stavebnice • vplyv elektrickej energie na životné prostredie • Energetická certifikácia budov	• obnoviteľné zdroje energií a ich využitie • základné princípy mechaniky, elektroniky a robotiky, typológia strojov, prístrojov a mechanizmov
	Činnosti	Samostatné ručné spracovanie technických materiálov a zhotovenie technických výrobkov	Tvorba technických výkresov Práca so stavebnicami zameranými na bytovú a domovú inštaláciu. Rozlíšenie objavov, vynálezov a patentov. Aplikácia príkladov využitia slovenských a svetových vynálezov v praxi.	Zapojenie jednoduchých elektrických obvodov. Zapojenie polovodičov (dióda, tranzistor) do elektrického obvodu.	Práca na malých sústruhoch, s ručnou vŕtačkou a strojové spracovanie technických materiálov (drevo, neželezné kovy a plasty). Posúdenie významu a využitia jednoduchých strojov a mechanizmov v praxi. Vykonalie drobnej údržby spotrebičov a zariadení v domácnosti.

Komponent 2: KARIÉROVÁ VÝCHOVA				
Výkonový štandard Žiak vie, dokáže	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Identifikovať faktory, ktoré ho ovplyvňujú pri voľbe povolania. Posúdiť možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania.	Aplikovať základné techniky, stratégie a metódy akčného plánovania s ohľadom na vlastné kariérové smerovanie. Samostatne vyhľadať, hodnotiť a využívať informácie dôležité pre	Aplikovať online nástroje, online služby a aplikácie, prispievajúce k tvorbe konštruktívnych kariérových rozhodnutí.	Analyzovať faktory, ktoré majú vplyv na zosúlad'ovanie pracovného a rodinného života – work-lifebalance a vysvetliť dôležitosť týchto faktorov pre duševné zdravie človeka. Vytvoriť akčný plán.

	<i>Kriticky myslieť pri posudzovaní vlastných schopností a zručností. Vysvetliť čo znamená hospodáriť s časom. Zdôvodniť význam a podstatu duševného zdravia. Odôvodniť potrebu celoživotného vzdelávania.</i>	tvorbu základov profesijnej orientácie. Pracovať s informáciami o voľbe povolania. <i>Posúdiť súvis medzi vzdelaním a trhom práce. Vysvetliť dôležitosť rovnováhy medzi osobnými, vzdelávacími a pracovnými úlohami.</i>	<i>Posúdiť rôzne zdroje kariérových informácií. Identifikovať a posúdiť faktory, ktoré vplývajú na zachovanie životnej rovnováhy a zdravého životného štýlu. Aplikovať online nástroje a služby v procese kariérového smerovania – projekt: Moje budúce povolanie. Tvorit' konštruktívne kariérové rozhodnutia.</i> Realizovať akčné plánovanie.	<i>Vytvoriť informačnú základňu pre potreby kariérového smerovania – projekt: Oži v koži. Navrhnuť „kariérový plán. Spolupracovať v zdieľanom pracovnom prostredí.</i>

		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	Rozhodovanie a tvorba akčného plánu	rozhodovanie a faktory, ktoré ho ovplyvňujú	posúdenie možností pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy	tvorba konštruktívneho rozhodnutia o kariérovom smerovaní s využitím získaných informácií	- tvorba akčného plánu - tvorba kognitívnej mapy povolania s cieľom podpory protektívnych faktorov
	Vzdelanie a trh práce	trendy a smer vývoja trhu práce	vzdelanie a trh práce	posúdenie rôznych zdrojov kariérových informácií	tvorba informačnej základne pre potreby kariérového smerovania
	Životná rovnováha (work-lifebalance) a duševné zdravie	hospodárenie s časom a duševné zdravie	udržanie rovnováhy medzi osobnými, vzdelávacími a pracovnými úlohami	identifikácia a posúdenie faktorov, ktoré vplývajú na zachovanie životnej rovnováhy a zdravého životného štýlu	identifikácia a posúdenie faktorov, ktoré vplývajú na zachovanie životnej rovnováhy a zdravého životného štýlu
	Činnosti	Aplikácia metód kritického myslenia pri posudzovaní vlastných zručností ako súčasť sebarozvoja s víziou potreby celoživotného vzdelávania.	Vyhľadávanie, hodnotenie a použitie kariérových informácií.	Aplikácia online nástrojov a služieb v procese kariérového smerovania. Tvorba konštruktívneho kariérového rozhodnutia.	Realizácia kariérového plánovania.

Komponent 3: PODNIKAVOSŤ A INICIATÍVNOSŤ					
Výkonový štandard <i>Žiak vie, dokáže</i>		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
		Definovať, pre koho je nápad užitočný, komu pomôže a aký problém rieši. <i>Pomenovať podstatu riešeného problému.</i> Vytvárať nápadom pozitívne hodnoty aj v súlade s ekologickým rozmerom svojho nápadu a využiť pri tom princíp obehového hospodárstva. <i>Rozdeliť pracovné úlohy v skupine.</i> Rešpektovať rôznorodosť členov skupiny pri spoločnej práci.	Vyvinúť primeranú iniciatívu a samostatne hľadať príležitosti pre rozvoj vlastného nápadu. Integrovat' prvky STEAM, digitalizácie a AI do realizácie svojho nápadu /info/ <i>Posúdiť ekologický rozmer svojho nápadu.</i> <i>Realizovať nápad v praxi a overiť jeho funkčnosť.</i> <i>Pracovať v tíme.</i> <i>Organizovať prácu.</i> <i>Stanoviť náklady na realizáciu.</i> Poučiť sa z neúspechu jeho nápadu, prepracovať ho a ponúknuť nové riešenie vzniknutého problému.	<i>Vytvoriť produkt s využitím princípu obehového hospodárstva.</i> <i>Aktívne vyhľadávať rôzne zdroje pre financovanie, rozvoj a realizáciu nápadov/projektov, prostredníctvom aktivít, súťaží, grantov.</i> Posúdiť dôsledky finančných rozhodnutí na modelových príkladoch. <i>Prispôbiť sa a adekvátne riešiť aj náročnú situáciu bez výraznejších následkov a zmien v psychickom nastavení.</i> <i>Vyvíjať iniciatívu pri hľadaní príležitostí na rozvoj nápadu.</i>	Vnímať chybu ako nevyhnutnú a pozitívnu súčasť procesu učenia. Kombinovať svoje schopnosti so schopnosťami členov svojho tímu, rozhodovať a prevziať zodpovednosť. <i>Vhodne komunikovať v prípade vzniku konfliktu s cieľom konflikt vyriešiť.</i> Rešpektovať duševné vlastníctvo pri tvorbe a prezentácii svojho nápadu. Poznať rôzne formy podnikania. Uviesť rôzne druhy podnikateľských aktivít. <i>Odolávať problémovým situáciám a adekvátne ich riešiť.</i>
		6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	Realizácia nápadu a overenie jeho funkčnosti	stanovenie miery užitočnosti nápadu	realizácia nápadu v praxi a overenie jeho funkčnosti	tvorba produktu s využitím modelu obehového hospodárstva – zdieľanie, požičiavanie, opätovné využitie, oprava a recyklácia, pokiaľ je to možné	práca s chybou a úprava nefunkčných častí, ktoré sa neoverili v praxi pri realizácii
	Riešenie problémov	- nadobúdanie zručností pri organizácii práce a rozdelení pracovných úloh - rešpektovanie rôznorodosti členov tímu a vnímanie prínosu rôznorodosti členov skupiny pri spoločnej práci	- práca v tíme príprava a prezentácia jednoduchého projektového návrhu vrátane stanovenia miery užitočnosti nápadu	návrh a posúdenie riešenia aj zložitého problému a budovanie reziliencie	používanie vhodného tónu komunikácie a vhodných komunikačných prostriedkov v prípade vzniku konfliktu s cieľom konflikt vyriešiť/ukončiť

	Zdroje financovania nápadov	stanovenie si nákladov na realizáciu	- stanovenie si nákladov na realizáciu analýza realizácie a financovania podobného existujúceho nápadu v praxi	aktívne vyhľadávanie rôznych zdrojov príležitostí pre financovanie, rozvoj a realizáciu nápadov/projektov, prostredníctvom aktivít, súťaží, grantov	podnikanie ako možnosť realizácie nápadu v praxi
	Činnosti	Vytvárať pozitívne hodnoty svojím nápadom pre jedinca alebo spoločnosť a definujú tým jeho užitočnosť.		Vyvíjanie iniciatívy pri hľadaní príležitostí na rozvoj nápadu Budovať rezilienciu.	Naučiť sa prebrať zodpovednosť za svoje rozhodnutia pri neúspechoch, nezhodách a konfliktoch. Práca s chybou a poučenie sa z neúspechu.

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vyučovacie predmety výtvarná výchova a hudobná výchova predstavujú základné piliere vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, prostredníctvom ktorých žiaci spoznávajú svet cez rozličné formy umeleckého vyjadrovania. Umenie sa tu stáva prostriedkom poznávania, komunikácie, osobného prežívania a tvorivej interpretácie reality. Obe disciplíny prispievajú k formovaniu osobnosti žiaka v jej kognitívnej, afektívnej a psychomotorickej dimenzii, pričom rozvíjajú schopnosť vnímať, cítiť, myslieť a konať v tvorivých súvislostiach.

Vzdelávanie vo výtvarnej a hudobnej výchove je založené na činnostnom a zážitkovom učení, ktoré prepája poznávanie, tvorbu a reflexiu. Prostredníctvom rozmanitých umeleckých aktivít žiaci experimentujú, objavujú, tvoria a interpretujú, pričom sa učia vnímať umenie ako univerzálny jazyk, prostredníctvom ktorého možno vyjadriť vnútorné prežívanie i postoje k svetu. Výtvarná aj hudobná tvorba poskytujú priestor pre sebavyjadrenie, spoluprácu a zdieľanie zážitku, čím napomáhajú rozvoju emocionálnej inteligencie, empatie a hodnotových orientácií.

Spoločným cieľom oboch predmetov je rozvíjať umeleckú gramotnosť – schopnosť vnímať, chápať, interpretovať a tvoriť umelecké a kultúrne prejavy s porozumením ich významu a funkcie. Umelecká gramotnosť podporuje schopnosť reflexie, tvorivého myslenia, estetického vnímania a komunikácie prostredníctvom špecifických jazykov jednotlivých umení. Obe disciplíny rozvíjajú tiež prierezové gramotnosti, ako sú sociálna a emocionálna, digitálna a AI, občianska a prispievajú k formovaniu kultúrnej identity žiakov.

Prepojenie výtvarnej a hudobnej výchovy umožňuje žiakom rozvíjať zmyslovú citlivosť, predstavivosť a symbolické myslenie. Tým sa vytvára priestor pre integrované umelecké učenie, ktoré spája rôzne formy vnímania, interpretácie a vyjadrovania, ako aj pre pochopenie vzájomných väzieb medzi umením, kultúrou, technológiou a každodenným životom. Umenie sa stáva nielen predmetom poznania, ale aj prostriedkom formovania osobnostného a kultúrneho vedomia.

Vyučovací predmet hudobná výchova

Charakteristika vyučovacieho predmetu

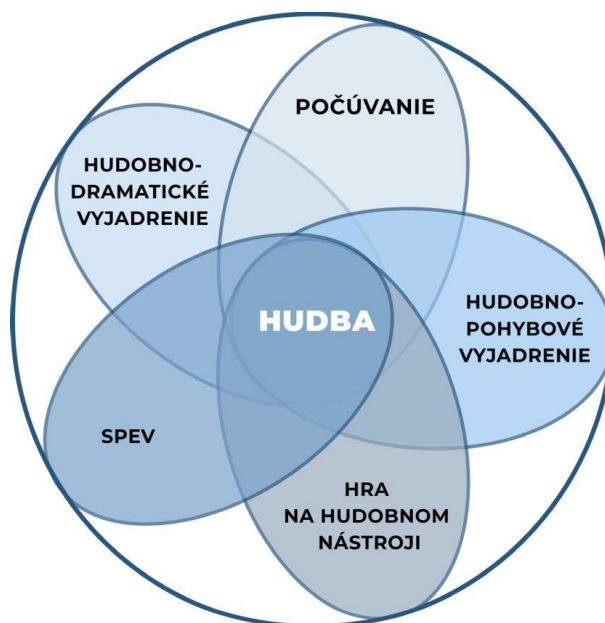
Hudba je druhom umenia so špecifickými vyjadrovacími prostriedkami, ktoré tvoria nenahraditeľnú súčasť neverbálnej kultúry. Vzniká ako výsledok špecifickej ľudskej aktivity v priestore a čase, zoskupením tónov a zvukov, prezentuje ľudskú skúsenosť a usiluje o estetickú komunikáciu. Vplýva na celú osobnosť človeka, jeho fyzickú i psychickú podstatu v kognitívnej, afektívnej a psychomotorickej oblasti. Je dôležitá pre osobnostný a sociálny rozvoj v kontexte kultúrnej a umeleckej komunikácie, vo vzťahu k vnímaniu a produkovaniu hudby ako nehmotnému kultúrnemu dedičstvu.

Základnou úlohou hudobného vzdelávania je rozvoj hudobnosti žiakov. Na Slovensku nadväzujeme na európske trendy a dedičstvo našej pedagogickej tradície, ktoré holistickým prístupom formujú žiakove hudobné spôsobilosti využívajúc kreatívne a integratívne prístupy k hudbe.

Na základe porozumenia procesov prijímania (počúvania), produkovania (spev, hra na nástroji) stvárňovania a integrovania (tanec, slovo, tvorivá dramatika) hudby sa rozvíjajú umelecko-expresívne spôsobilosti žiakov.

V hudobnej výchove je dôležité rozvíjať potrebu seberealizácie žiaka, motivovať a usmerňovať jeho snahy o individuálnu a kolektívnu prezentáciu hudby, podporovať jeho zvedavosť pri objavovaní hudby, vzájomnú kooperáciu a toleranciu v hudobnej interpretácii a komunikácii a zároveň formovať jeho individuálny vkus. Dôležitou súčasťou je aj posudzovanie, v čom spočíva rozdiel medzi výsledkom ľudskej kreativity a AI generovaným obsahom. To všetko pri rešpektovaní miery žiakovho hudobného nadania ako predpokladu pre aktívne muzicírovanie.

Obsahy hudobnej výchovy sa značnou mierou podieľajú na rozvoji doménových aj prierezočných gramotností základného vzdelávania. Orientáciou v metrrytmickej štruktúre hudby, objavovaním logiky výstavby hudobného diela, čítaním grafickej partitúry rozvíjajú matematickú gramotnosť, zápis a analýza hudby rozvíja analyticko-syntetické myslenie. Práca s hlasom (spev) rozvíja správne fyzické a fyziologické návyky, skvalitňuje čitateľskú a jazykovú gramotnosť. Prostredníctvom komunikácie hudbou a zdieľania informácií o hudbe s ohľadom na jej estetické funkcie žiak rozvíja komunikačné a prezentačné spôsobilosti. Elementárna improvizácia, komponovanie, ich záznam, tvorivé obohacovanie, ukladanie a spracovanie v digitálnom priestore, technické a technologické spracovanie rozvíja jemnú motoriku a vo virtuálnom priestore aj digitálnu a AI gramotnosť, technickú gramotnosť.

Obrázok 8 Hudobná výchova??

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Využívať schopnosti, zručnosti a návyky v oblasti spevu, hry na hudobných nástrojoch, počúvania hudby, hudobno-pohybového, hudobno-dramatického vyjadrovania na napĺňanie vlastných kultúrnych potrieb.
2. Diskutovať o rôznorodých hudobných obsahoch.
3. Orientovať sa v hudobnej kultúre minulosti a súčasnosti rôznych etníc, národností, malých i veľkých sociálnych skupín.
4. Chrániť a oceňovať hudobné dedičstvo Slovenska aj rôzne podoby globálnej kultúry ako súčasť vlastnej kultúrnej identity.
5. Používať hudobné pojmy a poznatky z hudobnej teórie a histórie pri interpretácii a tvorbe hudby.
6. Zodpovedne využívať digitálne technológie a médiá na tvorbu, zdieľanie a estetickú hudobnú komunikáciu.
7. Mať rozvinutú tvorivosť, empatiu, spoluprácu, sebareflexiu a zodpovednosť pri prijímaní, tvorbe a vyjadrovaní hudby v osobnom aj spoločenskom živote.
8. Uvedomovať si význam hudby pre sebarealizáciu a sebaujedenie.

Hudobná výchova 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Hudobná výchova
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodiny týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodiny týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu je objavovať zákonitosti vzniku a existencie hudby v jej elementárnych podobách produkcie, počúvania aj vyjadrovania a stvárňovania.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Sluchom identifikovať zvuk a tón, hlasom, hrou na tele a hrou na hudobných nástrojoch realizovať základné vlastnosti tónu.
2. Objavovať možnosti vlastného hlasu a znenia hudobných nástrojov, možnosti spontánneho pohybového a dramatického vyjadrenia hudobných obsahov.
3. Spievať rôznorodé piesne s inštrumentálnym sprievodom aj bez neho.
4. Hrať rytmicko-melodické modely, sprievody, uplatniť ich pri vyjadrení charakteru piesne a hudby.

5. Identifikovať a aplikovať základné vyjadrovacie prostriedky hudby pri speve, hre na hudobných nástrojoch, pri počúvaní hudby aj pohybovom a hudobno-dramatickom vyjadrovaní hudby.
6. Vyjadriť hudobný a mimohudobný obsah počúvanej aj produkovanej hudby.
7. Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu prostriedkami hudobnej dramatiky.
8. Spolupracovať pri tvorbe aj stvárňovaní hudby, vyjadriť sa k výsledku vlastnej i skupinovej činnosti.

Na konci 3. ročníka žiak pozná základné umelecké výrazové prostriedky a spontánne reaguje na umelecké podnety sprostredkované učiteľom. Žiak postupne objavuje zákonitosti vzniku a existencie hudobného umenia, elementárne podoby produkcie, percepcie, vyjadrovania a stvárňovania hudby a hudobného umenia.

Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus UMENIE A KULTÚRA Hudobná výchova				
Komponent 1: SPEV				
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas. Spievať primerane po melodickej a rytmickej stránke piesne a popevky s jednoduchou melodickou a rytmickou štruktúrou. Prirodzená elementárna hlasová technika – pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike pri hrách na ozvenu a spev jednoduchých popevkov. Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. Spievať v kolektíve a v menšej skupine so sprievodom hudobného nástroja (rozumej hra učiteľa) aj a capella.	Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas – spievať primerane po melodickej a rytmickej stránke. Prirodzená elementárna hlasová technika - pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike a zrozumiteľnú artikuláciu pri speve jednoduchých riekaniak a rôznych piesní. Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. Spievať v kolektíve a v menšej skupine (a capella/ so sprievodom hudobného nástroja alebo elementárnych hudobných nástrojov. Reagovať na taktovacie gestá učiteľa. Na elementárnej úrovni rytmizovať a melodizovať reč v rámci určeného tónového priestoru durovej stupnice. Poznať a prakticky vokálne použiť rytmické slabiky ta, ti-ti, sa (nota osminová, štvrt'ová a štvrt'ová pomlčka).	Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke, v primeranej hlasovej polohe (c1 – c2), spamäti. Prirodzená elementárna hlasová technika – pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike a zrozumiteľnej artikulácii a hlasový začiatok, legato pri spevoch rôznych piesní. Prirodzene uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve.

		Na elementárnej úrovni rytmizovať slová, slovné spojenia, dialogické hry, jednoduché vety a riekanky. V hre na tele odlíšiť rytmus textu a pulz. Experimentovať so znením vlastného hlasu imitáciou zvukového okolitého sveta, v tvorivých hrách s dychom a hlasom a pri hudobno-dramatickom stvárnení riekaniek.	Rytmizovať a melodizovať reč v melodickú dialogickú hru v tónovom priestore so-mi (5.-3. stupeň), so-la-so-mi, so-mi-do podľa gesta ruky aj s využitím obrázkových partitúr. Poznať a prakticky vokálne upraviť rytmické hodnoty tá, ti-ti, sa, tá-á, sa-a (nota osminová, štvrtová, štvrtová pomlčka, polová nota, polová pomlčka). Rytmickými slabikami zaznamenať vytvorený rytmizovaný útvar. Notovým písmom zaznamenať v 2/4 alebo 3/4 tak vytvorený rytmizovaný útvar. Experimentovať so znením vlastného hlasu pri interpretácii rôznych hlasových modelov, pri hudobno-dramatickom stvárnení básní. Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri improvizácii a pri tvorivých hrách s hlasom.	Spievať v kolektíve, v menšej skupine, a capella i so sprievodom hudobného nástroja, udržať melodickú líniu, reagovať na taktovacie gestá učiteľa. Pri speve v kolektíve a v menšej skupine (a capella/so sprievodom hudobného nástroja, jedného alebo viacerých elementárnych hudobných nástrojov) zjednocovať spoločný spev, reagovať na taktovacie gestá učiteľa. Pri speve v kolektíve a v menšej skupine so sprievodom hudobného nástroja zachovať melodickú líniu a prispôbiť sa spevu skupiny. Otextovať vytvorený rytmizovaný alebo melodický útvar. Rytmizovať a melodizovať reč v tónovom priestore so-la-so-fa-mi-re-do podľa gesta ruky. Využiť solmizačné slabiky so-la-so-fa-mi-re-do na ich zápis v C-dur do notovej osnovy. Uplatňovať individuálne dispozície v tvorivých hrách, hlasom experimentovať a improvizovať. Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri rolom spievaní, pri tvorivom dotváraní príbehov a situácií. Experimentovať so znením vlastného hlasu pri hudobno-dramatickom stvárnení príbehov.
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard		Spievanie riekaniek, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i molových tóninách.	Spievanie hlasových modelov, dialogických hier, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové) v durových i molových tóninách.	Spievanie hlasových modelov, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i molových tóninách.

		Rozvíjanie elementárnych speváckych návykov, spevu legato a v primeranej dynamike, zjednocovanie spoločného spevu. Objavovanie možností vlastného hlasu, imitovanie zvukov okolitého sveta. Rytmizovanie a melodizovanie slov.	Pri praktických činnostiach osvojovanie hudobnej abecedy a rytmických hodnôt: osminová, štvrtová, a pomlčka, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, 2/4, 3/4 takt. Rytmizovanie a melodizovanie slovných spojení.	Pri praktických činnostiach osvojovanie hudobnej abecedy a rytmických hodnôt: polová nota a pomlčka, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, tónový priestor v dur: 5,-3,; 5,-6,-5,-3,; 5,-3,-1, a 5,-4,-3,-2,-1, stupňa durovej stupnice (C dur), príslušné solmizačné slabiky, ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku tónu a postup melódie alebo fonogestika, Rolové spievanie, vytváranie rôznorodých melódií podľa fantázie, dotváranie príbehov a situácií prostredníctvom zvukomaľby hlasom. Tvorenie rytmických útvarov, ich otextovanie, smerovanie k uvedomovaniu si melodických postupov a ich zachyteniu gestom ruky, graficky (linkou, obrázkom, farbou, grafickým znakom), pomocou rôznorodých predmetov.
Komponent 2: HRA NA HUDOBNOM NÁSTROJI				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Hrať na elementárnom hudobnom nástroji v primeranom čase. Hrať sám na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch. Hrať elementárne hudobné sprievody. Experimentovať s farbou znenia hudobného nástroja. Spoznať hudobnú symboliku - notové písmo. Dodržiavať pokyny pri spoločnej hre na elementárne hudobné nástroje.	Hrať sám a v skupine na elementárnom hudobnom nástroji v primeranom čase a tempe. Hrať v skupine na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch. Hrať melodické miniatúry. Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb a počúvanej hudby. Porozumieť symbolickému notovému zápisu a hrať podľa symbolického notového zápisu. Prijať svoju pozíciu pri hre na elementárne hudobné nástroje a spolupracovať pri vytváraní hudobných sprievodov.	Hrať na hudobnom nástroji v primeranom tempe, technicky správne, sám i v skupine, podľa gesta učiteľa. Hrať na rytmických aj melodických nástrojoch. Hrať v skupine na okolitých objektoch. Hrať elementárne hudobné sprievody. Experimentovať s farbou znenia hudobného nástroja a zvukomalebne vyjadriť mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, náladu, charakter postavy).

				Zvukomalebne vyjadriť sledovaný mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, nálada, charakter postavy). Orientovať sa v symbolickom aj v notovom zápise. Porozumieť notovému zápisu a hrať podľa notového zápisu. Byť súčasťou spoločnej hry, spolupracovať pri hre. Rešpektovať tvorivé nápady spolužiakov pri vytváraní hudobných sprievodov a hre.
Obsahový štandard		Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: Orffov inštrumentár, zvukové hračky.	Hra podľa grafickej partitúry aj z notového zápisu osminové, štvrtové hodnoty, hra sprievodov k piesňam, riekankám aj tancom. Vytváranie sprievodov, predohier, medzihier, dohier. Vytváranie elementárnych hudobných a zvukových miniatúr, vychádzajúcich z rytmickej štruktúry slova, slovných spojení, rýmovačiek v tónovom priestore pentatoniky.	Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: regionálne detské ľudové hudobné nástroje alebo hudobné nástroje iných kultúr, vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje, okolité zvukové objekty, prírodný materiál. Experimentovanie s farbou znenia hudobného nástroja.
Komponent 3: POČÚVANIE HUDBY				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Identifikovať zvuk a poznať rozdiel medzi zvukom a tónom. Identifikovať (postrehnúť) základné výrazové prostriedky hudby. Pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt počúvanej skladby.	Porozumieť rozdielu medzi zvukom a tónom. Charakterizovať a rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby. Výtvarne vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah počúvanej skladby.	Identifikovať zvuk a tón, porovnávať ich vlastnosti. Porovnať vlastnosti zvuku a tónu. Identifikovať tón a jeho vlastnosti. Identifikovať základné výrazové prostriedky hudby. Charakterizovať základnú štruktúru a hudobnú formu počúvanej hudby. Vyjadriť pocity z počúvanej aj produkovanej hudby verbálne, spontánnym pohybom aj inými umeleckými prostriedkami. Verbálne vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah počúvanej skladby.

Obsahový štandard		Intuitívne počúvanie rôznorodej hudby. Pri počúvaní rozlišovanie vokálnej a inštrumentálnej hudby. Na základe farby zvuku identifikovanie ľudských hlasov (detský, mužský, ženský). Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby a vlastných pocitov pri počúvaní hudby.	Zámerné počúvanie rôznorodej hudby. Identifikovanie vlastností tónu produkovanej aj počúvanej hudby (výška, dĺžka, sila, farba). Na základe farby zvuku identifikovanie vybraných znejúcich klasických aj ľudových hudobných nástrojov. Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, vyjadrenie fantazijných predstáv a vlastných pocitov pri počúvaní hudby.	Aktívne počúvanie rôznorodej hudby. Nachádzanie totožnosti, podobnosti a kontrastu výrazových prostriedkov (melódia, rytmus, tempo, dynamika) a hudobnej formy znejúcej hudby. Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, verbálne, výtvarné, pohybové a iné vyjadrenie fantazijných predstáv.
		Komponent 4: HUDOBNO-POHYBOVÉ VYJADRENIE HUDBY		
Obsahový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Spontánnym pohybom vyjadriť tempo a rytmus počúvanej alebo produkčnej hudby. Imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách podľa vzoru. Imitovať základné tanečné prvky. Tancovať vo dvojici alebo skupine. Imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách a v hrách so spevom.	Spontánnym pohybom sledovať charakter, formu, tempo a rytmus počúvanej alebo produkčnej hudby. Uplatniť základné tanečné prvky. Tancovať vo dvojici alebo skupine.	Pohybom stvárať vyjadrovacie prostriedky a pocity z počutej alebo produkovanej hudby. Hrať na tele. Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku počúvanej alebo produkčnej hudby. Tvoríť pohyb podľa slovného pokynu. Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať vo dvojici, prípadne v skupine. Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať vo dvojici, prípadne v skupine.
Obsahový štandard		Imitovanie pohybu v hudobno-pohybových hrách a ľudových pohybových hrách so spevom. Využívanie vlastného tela ako rytmického hudobného nástroja (hra na tele). Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (chôdze, prísunový krok vpred) v jednoduchých tanečných choreografiách.	Kultivovanie držania tela a formovanie tanečného postoja pri vyjadrovaní a stvárňovaní hudby. Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (behu v metrickej pulzácii, prísunový krok vzad, do strán v pérovaní) v jednoduchých tanečných choreografiách.	Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (valaský krok) v jednoduchých tanečných choreografiách. Umocňovanie hudobného vnímania a zážitku pohybovou interpretáciou hudby.

Komponent 5: HUDOBNO – DRAMATICKÉ VYJADRENIE HUDBY				
Obsahový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Stvárniť obsah piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky. Imitovať hlasom rôzne zvuky prírody a okolitého sveta. Tvoriť hlasom odpovede na spievané otázky. Vyjadriť náladu mimohudobných obsahov hlasom a pohybom alebo inými zdrojmi zvuku. Vypočúť spolužiaka pri hudobno-dramatickom stvárňovaní a rešpektovať iné dramatické stváranie situácie spolužiakom.	Stvárniť obsah, charakter a formu piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky. Využívať elementárne hudobné nástroje na zvukomaľbu k príbehom a situáciám a dotvárať príbehy a situácie hrou na okolité objekty. Tvoriť rytmické odpovede na spievané či hrané otázky. Vyjadriť dej, náladu mimohudobných obsahov hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. Spontánne cítiť svoje pocity a predstavy pri vytváraní príbehu na hudobno-dramatické stváranie. Vypočúť si vyjadrenia spolužiaka o jeho pocitoch z hudobno-dramatického stvárania.	Stvárniť ľudovú hudobno-pohybovú hru prostriedkami hudobnej dramatiky. Tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám. Hlasom vhodne vytvoriť príbeh alebo situáciu. Experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií. Stvárniť príbeh dostupnými zvukomalebnými prostriedkami. Tvoriť melódie, odpovede na spievané či hrané otázky. Experimentovať s hlasom pri tvorbe rôznych melódií. Rozvíjať tvorivý hudobný dialóg spevom aj hrou na elementárne hudobné nástroje. Stvárniť dej, náladu a charakter rôznorodého hudobného a nehudobného materiálu hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku mimohudobných obsahov, literárnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní. Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní.
		Hudobno - dramatické stvárňovanie riekaniek, piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier a literárnej predlohy.	Hudobno - dramatické stvárňovanie riekaniek, piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier a literárnej predlohy. Uplatňovanie dialogických hier, rytmizovaných alebo melodizovaných textov.	Uplatňovanie mimiky, gest, využívanie okolitých objektov a rekvizít, pohybovej improvizácie v hudobno - dramatických obrázkoch alebo príbehoch. Pohybové stváranie charakteru, formy tempa, metra, rytmu a dynamiky hudby.

				Spontánny - voľný a koordinovaný pohyb. Zvukomaľba spevom, pohybom, elementárnymi hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.

Hudobná výchova 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Hudobná výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je poznať a aplikovať hudobnú gramotnosť pri uvedenom zmocňovaní sa hudby v procese jej produkcie, prijímania aj vyjadrovania a integrácie s inými druhmi umenia.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Spievať rôznorodý piesňový repertoár vo vhodnej hlasovej polohe, imitačne aj intonačne, spamäti.
2. Aplikovať výrazové prostriedky hudby pri speve a hre na hudobných nástrojoch.
3. Hrať na rôznorodých elementárnych hudobných nástrojoch a v malých inštrumentálnych zoskupeniach.
4. Komunikovať a hodnotiť vlastné prijímanie hudby.
5. Rešpektovať odlišnosť vnímania a interpretácie iných.

6. Vyjadriť mimohudobný obsah hlasom, pohybom, dramaticky, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.
7. V procese tvorby a interpretácie hudby spolupracovať v skupine, v kolektíve.
8. Hodnotiť proces vlastnej tvorby, prijímania a stvárňovania hudby.
9. Spoznávať hudobné prejavy a preferencie vo vlastnej rodine, miestnej komunite a regióne.

Na konci 5. ročníka žiak cieľavedome rozpoznáva možnosti umeleckých výrazových prostriedkov, dokáže ich uplatňovať v reakcii na podnety sprostredkované učiteľom. Zvláda základy gramotnosti, dokáže pomenovať, hudbou vyjadriť, interpretovať a elementárne hodnotiť vlastné prijímanie hudby a hudobného umenia. Žiak prejavuje tvorivosť, hravosť a otvorenosť k spoznávaniu hudobného umenia, schopnosť uvedomelého vnímania a interpretácie umeleckých prejavov rôznej povahy.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus UMENIE A KULTÚRA Hudobná výchova		
Komponent 1: SPEV		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
	Zaspievať jednoduchý dvojhlas podľa fonetiky a solmizačných slabík. Zaspievať jednoduchú durovú melódiu. Spievať adekvátne po melodickkej, rytmickej i výrazovej stránke čiastočne spamäti v primeranej hlasovej polohe (a-d2) s ohľadom na žáner a druh piesní so zameraním na piesne autorské. Uplatniť spevácke dýchanie. Uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny. Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas. Reagovať na taktovacie gestá učiteľa a použiť taktovacie gestá samostatne pri dvojdohej jednoduchej piesni. Pri speve v kolektíve aj individuálne a capella zachovať melodickú líniu a prispôbiť sa spevu skupiny. Využiť solmizačné slabiky so-la-so-fa-mi-re-do na ich zápis v C dur do notovej osnovy, prípadne ďalších durových stupniciach. Rytmizovať a melodizovať reč v tónovom priestore so-la-so-fa-mi-re-do podľa gesta ruky. Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri rolovom spievaní, pri tvorivom dotváraní príbehov a situácií.	Primerane ovládať svoj hlas – spievať primerane po melodickkej, rytmickej aj výrazovej stránke v hlasovej polohe (a – d2), spamäti aj s oporou o notový zápis (C1), fonogestika Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas. Spievať adekvátne po melodickkej, rytmickej i výrazovej stránke čiastočne spamäti v primeranej hlasovej polohe (a-d2) s ohľadom na žáner a druh piesní so zameraním na piesne autorské. Spievať v kolektíve so sprievodom hudobného nástroja i a capella, prirodzene aplikovať hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve (C1) Uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny. Správne artikulovať a primerane tvoriť tóny. Spievať jednohlasne aj v jednoduchom dvojhlas, reagovať na taktovacie gestá učiteľa (C1) Pri speve v kolektíve aj individuálne a capella zachovať melodickú líniu a prispôbiť sa spevu skupiny. Reagovať na taktovacie gestá učiteľa a použiť taktovacie gestá samostatne pri dvoj- a trojdohej jednoduchej piesni. Rytmizovať a melodizovať reč v známom tónovom priestore v rámci celej durovej stupnice (C dur) (C2)

	Spievať hlasové modely, detské piesne rôzneho druhu a žánru (autorské-umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové piesne) v durových aj molových tóninách. Improvizovať pri vytváraní melodického sprievodu jednoduchých textov. Experimentovať so znením vlastného hlasu pri hudobno-dramatickom stvárnení príbehov.	Využiť solmizačné slabiky so-la-so-fa-mi-re-do na ich zápis v C dur do notovej osnovy, prípadne ďalších durových stupniciach. Uplatňovať individuálne dispozície, farbu a charakter vlastného hlasu v tvorivých hrách, hlasom experimentovať, improvizovať a komponovať (C2) Uplatňovať individuálne hlasové dispozície v daných piesňach domácich i zahraničných, prípadne etnických. Improvizovať pri vytváraní melodického sprievodu jednoduchých textov Experimentovať so znením vlastného hlasu pri ich hudobno-dramatickom stvárnení.
Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	- Spievanie hrových hlasových modelov, melodizovaných útvarov ľudovej slovesnosti, piesní rôzneho druhu a žánru (slovenské ľudové, regionálne ľudové, kánon a i.) v rôznych tóninách. - Rytmizovanie a melodizovanie slov, slovných spojení. - Osvojovanie hudobnej abecedy vychádzajúce z praktickej činnosti: osminová, štvrtová, polová, celá nota, pomlčky v rovnakých rytmických hodnotách, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, rytmický dvojhlas, 2/4, 3/4, 4/4 takt, tónový priestor v C dur, - Imitovanie zvukov okolitého sveta, tvorenie rôznorodých melódií, zvukomaľby k rôznym príbehom a situáciám, - Zjednotenie spoločného spevu, upevňovanie speváckych návykov, kooperovanie, počúvanie seba aj druhých, slovné reflektovanie speváckeho výkonu – ocenenia, návrhy, sebareflexia, (seba)korekcia	- Spievanie piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, piesne národnostných menšín, sociálnych skupín, populárne, melodické ostinato a i.) v rôznych tóninách. - Rytmizovanie, melodizovanie a tvorba krátkych hudobných útvarov. - Osvojovanie hudobnej abecedy vychádzajúce z praktickej činnosti: nota s bodkou, príslušné solmizačné slabiky, ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku tónu a postup melódie alebo fonogestika. - Smerovanie k uvedomeniu melodických postupov a ich zachyteniu solmizačnou slabikou, ľubovoľným gestom, graficky, audionahrávkou. - Slovné reflektovanie speváckeho výkonu – ocenenia, návrhy, sebareflexia, sebakorekcia.
Komponent 2: HRA NA HUDOBNOM NÁSTROJI		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Hrať v skupine alebo individuálne na detskom hudobnom nástroji rytmicky správne v primeranom tempe a s dynamikou. Ovládať hru na jednoduchom vlastnoručne vytvorenom nástroji podľa gesta učiteľa. Hrať v skupine na okolitých objektoch. Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb hraných na jednoduchých hudobných nástrojoch v skupine, prípadne individuálne. Vytvárať jednoduchý hudobný sprievod k známej piesni a primerane reagovať na gestá učiteľa. Porozumieť notovému zápisu a hrať jednoduchý sprievod podľa notového zápisu.	Hrať na hudobnom nástroji rytmicky správne, v primeranom tempe, s dynamikou (C3) Hrať v skupine alebo individuálne na detskom hudobnom nástroji rytmicky správne v primeranom tempe a s dynamikou. Ovládať hru na jednoduchom vlastnoručne vytvorenom nástroji podľa gesta učiteľa. Hrať a vytvárať malé hudobné celky, hudobné sprievody samostatne aj v skupine, (C3) Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb hraných na jednoduchých hudobných nástrojoch v skupine, prípadne individuálne. Vytvárať jednoduchý hudobný sprievod k známej piesni a primerane reagovať na gestá učiteľa.

	Zvukomalebne vyjadriť sledovaný mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, nálada, charakter postavy). Aktívne percipovať spolužiakov pri spoločnej hre. Vyjadriť reflexiu z počutého hudobného úryvku. Oceniť výkon seba i spolužiakov. Opísať sprievodné pocity pri percepcii hudobného celku. Verbálne vyjadriť pocity a emocionálny aspekt počúvanej skladby.	Zahrať jednoduchú melódiu (pieseň) na vybranom melodickom hudobnom nástroji (C3) Podľa notového zápisu zahrať jednoduchú pieseň na melodickom hudobnom nástroji podľa gest učiteľa. Hrať podľa symbolického a notového zápisu (C3) Hrať podľa grafickej partitúry aj podľa notového zápisu osminové, štvrtové a polové noty. Samostatne vytvoriť predohru, medzihru a dohru. Orientovať sa na klaviatúre v C dur, aktívne počúvať druhých, byť súčasťou spoločnej hry, byť schopný slovnej reflexie hudobného výsledku – ocenenia, (seba)korekcie. (C6) Zahrať na melodickom hudobnom nástroji melódiu v C-dure, prípadne v iných durových tóninách. Aktívne percipovať spolužiakov pri spoločnej hre. Vyjadriť reflexiu z počutého hudobného úryvku. Oceniť výkon seba i spolužiakov. Opísať sprievodné pocity pri percepcii hudobného celku. Verbálne vyjadriť pocity a emocionálny aspekt počúvanej skladby.

	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	- Hra na rytmických aj melodických hudobných nástrojoch a regionálnych ľudových nástrojoch a vybraných nástrojoch iných kultúr. - Hra jednoduchých melódií (piesní) v tónovom priestore stupnice C dur na melodický nástroj (napr. zvonkohra, xylofón, zobcová flauta, pastierska píšťala, nástroj s klaviatúrou – keyboard a pod.). - Hra osminových, štvrtových, polových hodnôt. - Vytváranie sprievodov k piesňam, tancom, rešpektujúc ich charakter a hudobnú formu.	- Vytváranie spontánnych rytmických inštrumentálnych celkov vychádzajúc z rytmickej štruktúry slovných spojení. - Hra osminových, štvrtových, polových hodnôt. - Počúvanie druhých, kooperácia, rozvíjanie spoločnej hry, slovná reflexia hudobného výsledku, (seba)korekcia. - Spreádzanie resp. dotváranie počúvanej autorskej skladby rozličných štýlových období. - Hudobná abeceda v praktických činnostiach: osminová, štvrtová, polová, nota s bodkou, celá nota, pomlčky v rovnakých rytmických hodnotách, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, rytmický dvojhlás, 2/4, 3/4, 4/4 takt, tónový priestor v C dur.

Komponent 3: POČÚVANIE HUDBY		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby na základe znejúcej hudby. Charakterizovať základnú štruktúru a hudobnú formu počúvanej hudby. Verbálne alebo pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt a mimohudobný aspekt počúvanej skladby. Rozpoznať základné typy hudby: klasickej, modernej, populárnej, ľudovej, regionálnej ľudovej. Zhodnotiť prínos hudobného obsahu sebareflexiou. Hlasom vhodne vyjadriť osobitosti regiónu. Prezentovať v rámci kolektívu základné znaky ľudovej hudby preferovanej v rodine alebo komunite.	Identifikovať a charakterizovať výrazové prostriedky hudby a význam v oblasti hudobného symbolizmu. (C2) Rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby na základe znejúcej hudby. Charakterizovať klasicкую, modernú, populárnu a regionálnu hudbu skupinovo aj individuálne. Aplikovať jednotlivé výrazové prostriedky v rôznych hudobných štýloch. Identifikovať a charakterizovať typy vokálnej a inštrumentálnej hudby a jej funkcie (C2) Diferencovať skladby vokálneho a inštrumentálneho charakteru v klasickej i populárnej hudbe. Charakterizovať ich základné znaky. Komunikovať vlastné prijímanie hudby (C4) Verbálne alebo pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt a mimohudobný aspekt počúvanej skladby. Zhodnotiť prínos hudobného obsahu sebareflexiou. Identifikovať hudobné prejavy a preferencie medzi rovesníkmi, vo vlastnej rodine a miestnej komunite a regióne. (C7) Ovládať piesňový materiál a tanečné prvky typické pre daný región. Hlasom vhodne vyjadriť osobitosti regiónu. Prezentovať v rámci kolektívu základné znaky ľudovej hudby preferovanej v rodine alebo komunite. Interpretovať hudbu verbálne, pohybom aj inými umeleckými prostriedkami. Orientovať sa v typických prejavoch regionálnej kultúry.
Obsahový štandard	4.ročník - Identifikovanie nástrojového a speváckeho zloženia znejúcej hudby. - Počúvanie hudby: klasickej, modernej, populárnej, ľudovej, regionálnej ľudovej, hudby miestnej komunity a rodiny, hudby iných kultúr a národov. - Vyjadrenie zážitku z počúvania hudby.	5.ročník - Analytické počúvanie rôznorodej hudby, identifikovanie vyjadrovacích prostriedkov a ich funkčné uplatnenie v počúvanej hudbe. - Určovanie základných/ného charakteru a funkcie počúvanej hudby (k tancu, pochod, pieseň). - Vyjadrenie zážitku z počúvania hudby.

Komponent 4: HUDOBNO-POHYBOVÉ VYJADRENIE HUDBY		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
	Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku reprodukovanej i počúvanej hudby. Vytvárať k počúvanej skladbe mimohudobné obsahy. Vzájomne ich v kolektíve zhodnotiť. Primerane uplatniť tanečné prvky reprodukovanej hudby. Uplatniť základné tanečné prvky. Zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii. Tancovať vo dvojici alebo skupine. Tvoriť pohyb podľa slovného pokynu. Spontánnym pohybom interpretovať počúvanú hudbu, piesne, mimohudobné obsahy.	Spontánnym a koordinovaným pohybom interpretovať počúvanú hudbu, piesne, hudobné a mimohudobné obsahy (C5) Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku reprodukovanej i počúvanej hudby. Vytvárať k počúvanej skladbe mimohudobné obsahy. Vzájomne ich v kolektíve zhodnotiť. Primerane uplatniť tanečné prvky reprodukovanej hudby. Ovládať jednoduché tanečné prvky vybraných štýlov, tanečný motív, gesto a tanec v páre. Zapamätať si a imitovať základné tanečné prvky, jednoduché choreografie piesní v rámci jednotlivých hudobných štýlov Ovládať jednoduché tanečné hry a tanec vo dvojici (C4) Uplatniť základné tanečné prvky. Tancovať vo dvojici alebo skupine. Tvoriť pohyb podľa slovného pokynu. Hrať na tele. Pohybom vyjadriť tempo a metrum počúvanej alebo produkovanej hudby s dôrazom na rytmus rešpektujúc formovú výstavbu skladby.
Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	- Spontánne napodobňovanie vybraných vzorových pohybových stereotypov, imitovanie rôznych žánrov a štýlov tanca, jednoduchých tanečných hier, vybraných typov ľudových tancov. - Základné pohyby a ich kombinácie v rôznom metre a tempe: chôdza, skoky a poskoky, točenie, jednokročkový/dvojkročkový pohyb, polka a základný valčíkový krok, valaský premenný krok. - Vyjadrovanie hudobného (metrum, tempo, dynamika, melódia, forma) aj mimohudobného obsahu hudby (dej, predstavy) spontánnym pohybom.	- Využívanie vlastného tela (hry na tele) ako rytmického hudobného nástroja pri tanci, pri tvorbe zvukových prostredí alebo improvizovaného beatboxu.

Komponent 5: HUDOBNO – DRAMATICKÉ VYJADRENIE HUDBY		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
	Hlasom vhodne vytvoriť príbeh, experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií. Stvárníť príbeh dostupnými zvukomalebnými prostriedkami. Stvárníť ľudovú hudobno-pohybovú hru prostriedkami hudobnej dramatiky. Vytvoriť dej, náladu, charakteristiku literárnej alebo výtvarnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní. Rozvíjať tvorivý hudobný dialóg spevom aj hrou na melodické hudobné nástroje. Hodnotiť proces vlastného stvárňovania hudby v skupine, v kolektíve. Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov, rôznorodých hudobných nástrojov v dramatickom stvárnení.	Interpretovať dramatické útvary a hry spevom, hrou na hudobných nástrojoch, pohybom, rytmizovaným a melodizovaným textom (C5) Hlasom vhodne vytvoriť príbeh, experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií. Stvárníť príbeh dostupnými zvukomalebnými prostriedkami. Dotvárať príbehy hrou na detské hudobné nástroje i okolité predmety. Improvizovať, prostriedkami tvorivej dramatiky hudobné a nehudobné umelecké predlohy (C5) Hodnotiť proces vlastného stvárňovania hudby v skupine, v kolektíve. Stvárníť obsah, charakter a formu piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky. Vytvoriť dej, náladu, charakteristiku literárnej alebo výtvarnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. Spolupracovať pri hudobno-dramatickom stvárňovaní hudobných aj nehudobných predlôh. Improvizácia a interpretácia hudobných aj nehudobných predlôh. Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov, rôznorodých hudobných nástrojov v dramatickom stvárnení.
Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	- Hudobno-dramatické stvárňovanie rôznych hudobných a nehudobných predlôh (poézie, prózy, výtvarných artefaktov) a hudobno-dramatických hier.	- Hudobno-dramatické stvárňovanie rôznych hudobných a nehudobných predlôh (poézie, prózy, výtvarných artefaktov) a hudobno-dramatických hier. - Príprava a realizácia hudobno-dramatického celku.

Hudobná výchova 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Hudobná výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	Tretí
Časový rozsah výučby	6. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 7. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 8. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu je uplatňovať hudobnú gramotnosť v oblasti vnímania, porozumenia a interpretácie hudobného materiálu. Tvorit' a prezentovať hudbu, analyzovať, hodnotiť, diskutovať, selektovať, akceptovať a reflektovať rozmanitosť hudobného umenia a hudobných prejavov.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Spievať a hrať piesne a skladby.
2. Koordinovaným pohybom interpretovať hudbu a reagovať na počúvanú hudbu.
3. Využívať nadobudnuté poznatky a skúsenosti pri tvorbe, prijímaní aj stvárňovaní hudby vo všetkých komponentoch v spojení s ostatnými druhmi umenia.

4. Poznať významné diela, osobnosti a hudobné prejavy slovenskej a svetovej hudobnej kultúry v kontexte historickej a súčasnej hudobnej produkcie, podoby ľudovej hudobnej kultúry Slovenska, kultúry etník a národností ako prostriedku interkultúrnej komunikácie a vzájomného porozumenia a obohatenia.
5. Reflektovať funkcie hudby a umenia, vnímať vzťahy medzi druhmi umenia.
6. Analyzovať a hodnotiť umeleckú a interpretačnú kvalitu produkovanej aj počúvanej hudby.
7. V procese tvorby a interpretácie hudby spolupracovať v skupine, hodnotiť proces vlastnej tvorby, prijímania a stvárňovania hudby, oceňovať vlastnú hudobnú tvorivosť.
8. Vytvoriť hudobné alebo hudobno-dramatické predstavenie v spojení s inými druhmi umenia.
9. Zodpovedne, bezpečne a tvorivo využívať nadobudnuté poznatky a skúsenosti pri tvorbe, zaznamenávaní a spracovaní hudby digitálnymi technológiami vrátane AI.

Na konci 9. ročníka žiak uplatňuje rozvinutú gramotnosť, ktorá sa prejavuje ako schopnosť zmysluplnej reakcie prostredníctvom umeleckých výrazových prostriedkov na podnety sprostredkované učiteľom a podnety zvolené samotným žiakom. Žiak prejavuje tvorivosť, otvorenosť spoznávaniu hudobného a výtvarného umenia, sám tvorí, vníma, reflektuje a prezentuje výsledky svojej tvorivej činnosti, analyzuje a hodnotí umelecké artefakty aj vlastné produkty umeleckej povahy, svoje hodnotenie zmysluplne argumentuje.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus UMENIE A KULTÚRA Hudobná výchova			
Komponent 1: SPEV			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<i>Aplikovať rôzne formy hlasového prejavu (hovorené slovo, spev, šepot, vokálne efekty). Rytmizovať nonsensové a básnické texty s dôrazom na pravidelný pulz. Interpretovať rytmický viachlas v skupinovej práci. Aktívne zapájať do skupinového spevu a rytmického viachlasu.</i>	<i>Vyjadriť náladu a atmosféru cez dynamiku a tónovú farbu hlasu. Uplatňovať vhodné spevácke techniky pre interpretáciu ľudových, populárnych a autorských piesní. Chápať význam piesní rôznych sociálnych skupín a ich historický kontext.</i>	spievať v primeranej hlasovej polohe, vedome uplatňovať zásady hlasovej hygieny v hovorenom i spievanom prejave (C1) <i>Variabilne modulovať výšku hlasu s dôrazom na intonačnú čistotu. Využiť svoje melodické nápady v rámci skupinovej tvorby a improvizácie. Experimentovať s melódiou v rámci hudobných žánrov a štýlov.</i>

		spievať a capella i so sprievodom hudobného nástroja alebo hudobného podkladu (C1, C7) <i>Interpretovať piesne ako sólový spevák aj v rámci skupiny (zborový spev).</i> <i>Dodržiavať pri speve s hudobným sprievodom i a capella.</i>	rytmizovať a melodizovať reč, uplatňovať individuálne dispozície, farbu a charakter vlastného hlasu v tvorivých hrách s hlasom (C1, C2, C8) <i>Pri melodizovaní textu využívať rôzne hudobné prvky (melodická kadencia, dynamické nuansy).</i>
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	Tvorivé využívanie prostriedkov silovej, časovej, farebnej a výskovej modulácie hlasu : zvuky, reč, spev, šepot, farebné a dynamické odtiene. Rytmizovanie nonsensových a básnických textov, rytmický viachlas. Interpretovanie piesní rôzneho druhu a žánru .	Interpretovanie a rozlišovanie piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, regionálne ľudové, piesne národnostných menšín, sociálnych skupín, inonárodné i populárne piesne).	Tvorba melódií v známom tónovom priestore, melodizovanie textov , ich grafické alebo audiovizuálne zaznamenanie. Interpretovanie piesní rôzneho druhu a žánru .

Komponent 2: HRA NA HUDOBNOM NÁSTROJI			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<i>Aktívne počúvať spoluhráčov a prispôbovať svoj prejav spoločnej hre.</i> <i>Interpretovať skladby podľa klasickej notácie na úrovni zodpovedajúcej hudobnej zrelosti.</i> <i>Rešpektovať hudobnú úlohu svojho nástroja v rámci celkového aranžmánu skladby.</i> <i>Reagovať na zmeny v interpretácii.</i> <i>Zhodnotiť spoločný hudobný výkon, uvedomovať si dôležitosť tímovej práce a vzájomného rešpektu.</i>	<i>Držať stabilné tempo a rytmickú presnosť pri skupinovej interpretácii.</i> <i>Zapájať sa do komornej alebo ansámbovej hry aktívnym vnímaním spoluhráčov.</i> <i>Dokáže hrať podľa grafickej partitúry, orientuje sa v hudobných symboloch a znakoch.</i> <i>Prispôbiť harmonický sprievod podľa akordických značiek.</i> <i>Podieľať sa na tvorbe hudobných prvkov pre hudobno-pohybové a dramatické predstavenia.</i> <i>Vytvárať hudobné efekty pre scénické projekty.</i>	Hrať na hudobnom nástroji v primeranom tempe, s dynamikou (C1) <i>Dodržiavať tempo a dynamické nuansy v súlade s ostatnými hudobníkmi.</i> Elementárne improvizovať a komponovať (C7, C8) <i>Rozvíjať melódiu a harmóniu v rámci improvizácie.</i> Tvoriť a interpretovať sprievod k piesni, k skladbe (C3, C5, C8) <i>Zvládať inštrumentálny sprievod k piesňam.</i> <i>Aranžovať skladby a experimentovať s hudobnými prvkami.</i> Aktívne a vedome používať hudobné písmo (C2, C6, C7, C8)

			<i>Používať akordické značky na tvorbu harmonického sprievodu alebo improvizácie.</i> Spolupracovať na príprave hudobného projektu (vystúpenia) (C1, C3, C7, C8) <i>Vytvoriť hudobnú kompozíciu ako reakciu na literárne, výtvarné alebo audiovizuálne dielo.</i> <i>Využívať hudobné softvéry na zápis a úpravu jednoduchých skladieb.</i> <i>Použiť digitálne nástroje vrátane AI na úpravu existujúceho alebo vytvorenie vlastného hudobného obsahu v súlade s autorskými právami.</i> Reflektovať hudobný výsledok – ocenenie, návrh na zmenu, (seba)korekcia (C4, C5, C6) <i>Pomenovať silné a slabé stránky interpretácie, formulovať konštruktívnu kritiku a navrhnúť zlepšenia.</i>

	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	Kooperovanie, rešpektovanie hry druhých, rozvíjanie spoločnej hry, slovná reflexia hudobného výsledku	Hra podľa grafickej partitúry a klasickej notácie. Hra v triednom alebo školskom ansámblu (folklórnom súbore, kapele populárnej hudby, súbore orffových nástrojov, súbore voľnej nástrojovej konštelácie).	Úprava existujúcej hudby i s využitím digitálnych nástrojov alebo AI v súlade s autorskými právami. Tvorba vlastného hudobného obsahu s využitím digitálnych nástrojov alebo AI v súlade s autorskými právami.

Komponent 3: POČÚVANIE HUDBY			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Vnímať a rozoznávať rôzne hudobné žánre a štýly (klasická hudba, jazz, pop, rock, folklór...). Porovnať a charakterizovať zvuk jednotlivých hudobných telies a zoskupení (orchestre, sólové nástroje). Zúčastniť sa koncertu alebo hudobného divadla. Poskytnúť hodnotenie o celkovej kvalite hudobného výkonu. Identifikovať vhodné hudobné artefakty pre konkrétne modelové situácie.	Rozoznávať základné formy hudby (sonátová, variácie...) Identifikovať rôzne typy faktúr. Identifikovať a pomenovať základné hudobné prvky tradičnej ľudovej hudby svojho regiónu. Poznať vývoj hudby na Slovensku od tradičnej ľudovej hudby cez klasickú hudbu. identifikovať štýlové znaky klasickej, ľudovej a modernej populárnej hudby a ich prednesu. (C3, C5) Charakterizovať historické a kultúrne pozadie tradičnej hudby a jej prepojenie s každodenným životom a oslavami. Rozoznať a hodnotiť aspekty živého vystúpenia (kontakt s publikom, výber repertoáru) a reprodukovanej hudby. Zdôvodniť výber a úpravy hudobných artefaktov s ohľadom na ich funkcie (napr. relaxačná, motivačná, dramatická).	Identifikovať charakteristiky a funkcie počúvanej hudby. (C3, C5, C6) Vnímať a analyzovať rozdiely medzi jednotlivými tradíciami v závislosti od regiónu. identifikovať štýlové znaky klasickej a modernej populárnej hudby (C3, C5, C6) Pomenovať kľúčové hudobné žánre a štýly vo svetovej hudbe a ich chronologické umiestnenie v histórii. orientovať sa v chronológii umeleckých smerov a vybraných predstaviteľov Slovenskej a svetovej hudby (C3, C5) Rozpoznať najdôležitejších skladateľov a hudobné školy, ktoré reprezentujú jednotlivé obdobia a zaradiť ich do časovej osi. Zdieľať zážitok z počúvanej hudby, prezentovať svoje vkusové preferencie v oblasti všetkých typov hudby a rešpektovať preferencie iných (C4, C6) Objektívne argumentovať a vychádzať zo znalostí o hudobných prístupoch, tradíciách a histórii žánrov. hodnotiť živú hudobnú produkciu profesionálneho alebo poloprofesionálneho a amatérskeho umeleckého výkonu jednotlivca alebo renomovaných hudobných inštitúcií (C4, C5, C6) Reflektovať osobnú skúsenosť z hudobnej produkcie v kolektíve. Uviesť dôkazy a argumenty pri hodnotení kvality počúvanej hudby vychádzajúc zo znalostí o hudobných elementoch.
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	Identifikovanie a charakterizovanie farby zvuku rôznych druhov, štýlov a žánrov, identifikovanie a charakterizovanie farby zvuku rôznych typov hudobných telies a	Aktívne počúvanie hudby rôznych druhov, štýlov a žánrov. Objavovanie a pomenovanie charakteristických znakov ľudovej hudobnej	Vyhľadávať, hodnotiť a technicky spracovať hudobné artefakty pre modelové situácie s ohľadom na funkcie hudby. (C2, C3, C5, C8)

	zoskupení, nástrojov a nástrojových skupín súborovej hry, štruktúry, formy a tonality počúvanej hudby, prednesových štýlov a techník. Využívanie funkcií hudby pri hudobnej podpore modelových situácií. Návšteva koncertu, hudobného divadla, hodnotenie reprodukovanej aj živej hudobnej produkcie hudby podporené primeranou argumentáciou. Vyjadrovanie vlastných vkusových hudobných preferencií v oblasti všetkých typov hudby.	kultúry vlastného regiónu, etnografických regiónov Slovenska, národnostných menšín Slovenska, etník a sociálnych skupín, autentickej a štylizovanej podoby tradičnej ľudovej hudobnej kultúry. Vyjadrovanie vlastných vkusových hudobných preferencií v oblasti všetkých typov hudby. Reflektovanie aktuálnych hudobných trendov ich originality a hodnoty.	<i>Použiť technické nástroje a softvér na úpravu hudobných artefaktov.</i> Na základe aktívneho počúvania rámcové orientovanie sa v typológii a chronológii umeleckých štýlov a žánrov hudby na Slovensku a vo svete, v klasickej, ľudovej, tradičnej a modernej populárnej hudbe. Vyjadrovanie vlastných vkusových hudobných preferencií v oblasti všetkých typov hudby. Tvorba, zaznamenávanie a spracovanie hudby digitálnymi technológiami. Identifikovanie znakov AI generovaných obsahov v oblasti hudby.
Komponent 4: HUDOBNO-POHYBOVÉ VYJADRENIE HUDBY			
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	6.ročník	7.ročník	8.ročník
	<i>Adaptovať pohybové kroky podľa hudobného rytmu a vnímania hudby.</i>	<i>Interpretovať tanečné predlohy z rôznych žánrov (tradičná ľudová hudba, folklórne tance, moderné tance) a adaptovať ich na svoje pohybové schopnosti.</i> <i>Dodržiavať základné zásady etikety pri tanci ako sú úcta k partnerovi, rešpektovanie osobného priestoru, dodržiavanie správnej pozície.</i> uplatňovať pohybovú improvizáciu pri stvárňovaní hudby rôznych žánrov i štýlových období (C1, C4, C5, C8) <i>Uplatniť schopnosť intuitívne zmeniť pohybové vzory v závislosti od vývoja hudby, pričom zostáva synchronizovaný so skupinou.</i>	Interpretovať a reagovať na počúvanú hudbu koordinovaným, štruktúrovaným a neštruktúrovaným pohybom. (C1, C4) <i>Napodobniť základné pohyby a rytmické vzory jednoduchých tradičných tancov z rôznych etnografických regiónov Slovenska.</i> uplatňovať prvky vybraných spoločenských, populárnych a tradičných regionálnych tancov a etiketu v spoločenskom kontexte (C1, C3, C5, C8) <i>Prispôsobiť rytmus, dynamiku a pohyby tanečných predlôh rôznym hudobným štýlom.</i> <i>Správať sa korektne a s úctou počas spoločenských tancov, dodržiavať pravidlá komunikácie a interakcie v tanečných situáciách.</i>
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	Napodobňovanie a adaptovanie jednoduchých tancov tradičnej regionálnej a národnej kultúry, tanečných predlôh z rôznych žánrov. Pohybová improvizácia, hra na tele.	Uplatňovanie voľného a útvarového pohybu, synchronného pohybu v skupine vo väzbe na počúvanú hudbu.	Uplatňovanie základnej etikety v spoločenskom kontakte a pri tanci.

Komponent 5: HUDOBNO – DRAMATICKÉ VYJADRENIE HUDBY			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Vytvárať jednoduché hudobno-dramatické celky na rôzne námety, pričom využíva modelové situácie zo života a fantastického sveta. Hodnotiť profesionálne hudobno-dramatické predstavenie z hľadiska umeleckej kvality, techniky a celkového dojmu. Vyjadriť svoje pocity, myšlienky a reakcie na jednotlivé aspekty vlastného vystúpenia, ako aj identifikovať, čo by sa mohlo zlepšiť a čo fungovalo dobre. Spolupracovať pri tvorbe hudobno-dramatického projektu.	Dokáže improvizovať a interpretovať jednoduché hudobné a mimohudobné obsahy pomocou prostriedkov hudobnej dramatiky. Efektívne využívať rôznorodé hudobné nástroje, virtuálne hudobné nástroje pri tvorbe hudobno-dramatického celku, pričom sa pokúša o jednoduché kombinácie týchto prvkov za účelom vyjadrenia hudobných myšlienok. Používať jednoduché a bezpečné technické a digitálne prostriedky pri tvorbe jednoduchých dramatických produktov, pričom rozvíja svoje základné technické zručnosti a bezpečnostné návyky. Analyticky zhodnotiť, ako jednotlivé zložky predstavenia (hudba, herectvo, choreografia...) prispievajú k celkovému umeleckému dojmu. Vyjadriť svoje subjektívne pocity a dojmy z predstavenia, pričom zohľadňuje aj kultúrne a historické kontexty diela.	Improvizovať a interpretovať hudobné a mimohudobné obsahy prostriedkami hudobnej dramatiky (C1, C3) Pokročilo improvizovať a interpretovať komplexné hudobné a mimohudobné obsahy pomocou prostriedkov hudobnej dramatiky, pričom dosahuje vysokú úroveň schopností a zručností v oblasti hudobnej improvizácie a dramatickej interpretácie. Uplatňovať dramatickú, hudobnú (melodickú, rytmickú), pohybovú improvizáciu a interpretáciu pri stvárňovaní hudby rôznych žánrov, funkcií i štýlových období (C1, C8) Efektívne využívať vlastný hlas, okolité objekty, rôznorodé hudobné nástroje, virtuálne hudobné nástroje aj hudobné softvéry pri tvorbe hudobno-dramatického celku, pričom kreatívne kombinuje tieto prvky na vyjadrenie hudobných myšlienok a emócií. Vytvárať hudobno-dramatické celky na rôzne námety, modelové situácie zo života a fantastického sveta (C1, C2, C5, C8) Vytvárať náročnejšie hudobno-dramatické celky na rôzne námety, pričom efektívne využíva umelú realitu a modelové situácie zo života a fantastického sveta, ďalej rozvíjajúc svoje schopnosti a zručnosti.

			Bezpečne a zodpovedne používať technické a digitálne prostriedky vrátane AI pri tvorbe hudobno-dramatického projektu. (C2, C5, C8) <i>Používať vhodné a bezpečné technické a digitálne prostriedky pri tvorbe komplexných dramatických produktov, pričom dosahuje vysokú úroveň technických zručností a bezpečnostných návykov.</i> Hodnotiť hudobno-dramatické predstavenie vlastnej produkcie aj hudobno-dramatického telesa (C3, C4, C5, C6) <i>Poskytnúť konštruktívnu spätnú väzbu, ktorá reflektuje kvalitu, technické a umelecké aspekty predstavenia.</i> <i>Argumentovať výberom konkrétnych príkladov z predstavenia na podporu hodnotenia, ako aj zohľadniť rôzne zložky predstavenia ako sú technická náročnosť, emocionálny dopad a umelecká integrita.</i>
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	Reflektovanie a hodnotenie hudobno-dramatického predstavenia profesionálneho súboru (napr. muzikál, opereta, balet, opera, pantomíma) primeranou argumentáciou. Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov, rôznorodých hudobných nástrojov pri tvorbe hudobno-dramatického celku.	Reflektovanie a hodnotenie vlastného hudobno-dramatického predstavenia aj predstavenia renomovaného hudobno-dramatického telesa, napr. po vzhliadnutí predstavenia profesionálneho súboru (napr. muzikál, opereta, balet, opera, pantomíma) primeranou argumentáciou.	Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov, rôznorodých hudobných nástrojov, virtuálnych hudobných nástrojov aj hudobných softvérov pri tvorbe hudobno-dramatického celku. <i>Uplatňovanie dramatickej, melodickej, rytmickej, pohybovej improvizácie a interpretácie pri stvárňovaní hudby rôznych žánrov, funkcií i štýlových období.</i>

Vyučovací predmet výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Výtvarná výchova sprostredkúva žiakovi možnosť rozvíjať svoje cítenie, myslenie a tvorivé zručnosti, a tiež uvádza žiaka do oblasti vizuálnej kultúry, ktorá je v súčasnosti podstatným zdrojom informácií a prostriedkom komunikácie. Kultivuje osobnosť žiaka a jeho spôsobilosti predovšetkým prostredníctvom vnímania, reflektovania a sebaujadrovania. Výtvarná výchova vďaka svojej činnostnej povahe umožňuje žiakovi získať zážitok z procesu tvorby a použitia nástrojov, techník a technológií. Tvorivá činnosť zahŕňa procesy bádania a experimentovania, pričom rovnako rozvíja zmyslovú, emocionálnu a racionálnu stránku osobnosti žiaka. Výtvarná výchova formou sebaujadrovania žiaka vytvára priestor na rozvoj myslenia, metakognitívnych zručností a budovania postojov. Je príležitosťou pre objavovanie a oceňovanie jedinečnosti a rozmanitosti.

Vyučovaci predmet výtvarná výchova kladie dôraz na rozvoj **vizuálnej gramotnosti** ako jednej z kľúčových prierezových gramotností. Dosiahnutie funkčnej vizuálnej gramotnosti definujú ciele vzdelávania predmetu pre jednotlivé cykly. Jej funkčnosť je súborom viacerých spôsobilostí, ktoré žiak nadobudne vo vizuálnej komunikácii, vnímaní a schopnosti tvoriť. Ide o citlivosť vnímania, ktorú využívame v každodennom živote, vnímanie prostredia a vzťahov vo svojom bezprostrednom okolí. Ďalšou spôsobilosťou je využívať vizuálny jazyk na rôzne spôsoby vyjadrovania, spôsobilosť porozumieť vizuálnemu jazyku, a tiež schopnosť prijímať podnety a tvoriť rôzne vizuálne vnímateľné artefakty. Charakter vyučovacieho predmetu vytvára priestor na rozvoj ďalších prierezových gramotností, a to predovšetkým **čitateľskej gramotnosti** (napr. vzťah obrazu a slova, mediálny obsah – podnety z neho, jeho tvorba, ale aj kritické čítanie), **digitálnej a AI gramotnosti** (napr. digitálne médiá a technológie, nástroje AI, ale aj témy ako autorské práva, licencie, etika používania AI) a v neposlednom rade **sociálnej a emocionálnej gramotnosti** (napr. sebaopoznávanie, vyjadrenie emócií a pocity, práca v kolektíve, reflexia tvorby).

Výtvarná výchova sa zameriava na rozvoj osobnosti žiaka a jeho schopnosť myslieť a komunikovať prostredníctvom výtvarného jazyka v rámci vizuálnej kultúry, a to pri rešpektovaní individuality žiaka, jeho vývinových charakteristík, osobnosti a nadania. Osvojovanie si výtvarného jazyka umožňuje žiakovi vyjadriť svoje myšlienkové koncepty, predstavy, fantáziu, skúsenosti a pocity.

Obrázok 9 Umenie a vizuálna kultúra

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Samostatne a tvorivo rozvíjať svoje spôsobilosti v oblasti umenia a vizuálnej kultúry.
2. Vyjadriť prostredníctvom vizuálneho jazyka svoje myšlienky, predstavy, fantáziu, pocity a vzťahy medzi nimi.
3. Cieľavedome používať vizuálne médiá, nástroje, techniky a technológie na sebarealizáciu a komunikáciu.
4. Samostatne, kriticky a tvorivo pracovať s vizuálnymi informáciami a rozumieť ich dôležitosť.
5. Interpretovať podnety z umenia a vizuálnej kultúry a rešpektovať kultúrnu rozmanitosť.
6. Reflektovať, prezentovať a hodnotiť tvorbu v oblasti výtvarného umenia a vizuálnej kultúry.
7. Zdôvodniť význam realizácie a verejnej prezentácie, sprostredkovania a uchovávanía
8. výsledkov umeleckej tvorby.
9. Rešpektovať a používať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií.
10. Vyjadriť súvislosť medzi tvorbou a spoločenským, kultúrnym a historickým kontextom.
11. Vysvetliť vplyv umenia a kultúry na utváranie hodnôt a postojov jednotlivca a spoločnosti.

Výtvarná výchova 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Výtvarná výchova
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu je, aby si žiak osvojil, v nadväznosti na detský výtvarný prejav, základné výtvarné vyjadrovacie prostriedky a prvky výtvarného jazyka. Spolu so získavaním skúseností s nástrojmi, materiálmi a technológiami sa žiak učí vyjadrovať vlastné predstavy, fantázie, myšlienky, skúsenosti, pocity a emócie. Prostredníctvom tvorby a umenia spoznáva okolitý svet a rozvíja sa jeho zmyslová citlivosť, zručnosti a sebapoznanie. Spracovávaním podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry sa učí vnímať rozmanitosť prejavov myslenia, videnia a cítenia ľudí.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Rozpoznať výtvarné vyjadrovacie prostriedky a využívať ich pri uplatňovaní základných kompozičných princípov.
2. Vyjadriť sa prostredníctvom výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a ich kombináciou.
3. Použiť nástroje, materiály, technológie, médiá a postupy pri tvorivej činnosti.
4. Experimentovať s nástrojmi a materiálmi.

5. Tvorivo interpretovať umelecké diela a podnety z umenia a vizuálnej kultúry.
6. Výtvarne reagovať na rozdielne pocity a emócie.
7. Reflektovať proces tvorby a jej výsledky, rešpektovať prácu druhých a rozmanitosť prežívania.

Na konci 3. ročníka žiak pozná základné umelecké výrazové prostriedky a spontánne reaguje na umelecké podnety sprostredkované učiteľom. Žiak postupne objavuje zákonitosti vzniku a existencie výtvarného umenia, elementárne podoby produkcie, percepcie, vyjadrovania a stvárňovania výtvarného umenia.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus UMENIE A KULTÚRA Výtvarná výchova			
Komponent 1: VÝTVARNÝ JAZYK A KOMUNIKÁCIA			
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník
		Rozlíšiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky. Použiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky vo výtvarných zadaniach a vlastných zámeroch. Experimentovať s rôznymi technikami (napr. kreslenie, maľovanie, modelovanie...) a postupmi. Rozlišovať a pomenovať základné nástroje a materiály. Dodržiavať správne postupy pri práci. Použiť vybrané výtvarné techniky na vyjadrenie vlastných zámerov.	Rozlíšiť vybrané kompozičné princípy. Použiť vybrané kompozičné princípy vo výtvarných zadaniach a vlastných zámeroch. Dodržiavať správne postupy pri práci s nástrojmi a starostlivosťou o ne. Tvorivo použiť rôznorodé materiály pri riešení výtvarného problému. Využiť pri tvorbe dostupný softvér (napr. kreslene, textový editor).
Obsahov		3. ročník	
		Rozlíšiť a použiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy. Pomenovať charakteristické vlastnosti vybraných výtvarných vyjadrovacích prvkov. Pomenovať charakteristické vlastnosti vybraných kompozičných princíпов. Identifikovať výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy vo vybraných umeleckých dielach. Rozvíjať fantáziu prostredníctvom hravého experimentovania a objavovať možnosti použitia nástrojov, materiálov, techník, technológií, postupov. Použiť dostupné digitálne technológie pri riešení výtvarného problému. Opísať vybrané techniky a postupy tvorby. Identifikovať dostupné digitálne zariadenia a tvorbu digitálneho obsahu	
Obsahov		Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie
Obsahov		- Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie - Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety.	

		• Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie • tvorba a podnety z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry. • Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode. • tvorenie dočasných a procesuálnych prác	• Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, grafika, priestorová tvorba • výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel • Rôzna kvalita výtvarných vyjadrovacích prostriedkov prostredníctvom tvorby a podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry.	• tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, grafika, priestorová tvorba, pohybová expresia a experimentovanie s nimi • výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel • rozlišovanie digitálnych zariadení a typov digitálneho obsahu
Komponent 2: UMENIE A VIZUÁLNA KULTÚRA				
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky (kresba, maľba) interpretovať podnety z umenia, napr. praveké umenie. Reagovať na prírodné prostredie prostredníctvom priestorovej tvorby. Využiť v tvorbe odpadové materiály vhodné na recykláciu (napr. papier, plast). Opísať inšpiráciu pri tvorbe vlastného artefaktu. Porovnať námety umeleckých diel vybraných umelcov a umelkýň. Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy výstavy.	Opísať techniky ľudového remesla. Tvorivým spôsobom uplatniť techniky ľudového remesla. Tvorivo interpretovať (činnostne, slovné) vizuálne symboly napr. na bankovkách) podnety z verejného priestoru (napr. sochy, reklamu, architektúru...). Opísať proces vzniku vlastného výtvarného artefaktu. Opísať materiály a nástroje použité pri tvorbe. Pomenovať materiály a nástroje použité pri tvorbe. Porovnať vybrané kompozičné princípy (napr. symetria, asymetria) vo vybraných umeleckých dielach. Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy divadelného predstavenia.	Tvorivo interpretovať diela a opísať podnety z umenia. Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky (grafika, kombinácia techník...) interpretovať podnety z umenia (napr. impresionizmus, kubizmus...). Tvorivými aktivitami interpretovať diela v galérii. Opísať vybrané dielo land artu. Opísať proces vzniku vlastného výtvarného artefaktu Použiť pre opis vzniku vlastného výtvarného artefaktu vybranú terminológiu. Prezentovať svoj výtvarný artefakt rôznymi spôsobmi. Opísať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia. Porovnať vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky (napr. farba, línia, tvar) vo vybraných umeleckých dielach. Vyjadriť pocity a zážitky z návštevy kultúrnej inštitúcie z obce a regiónu. Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy kultúrnej inštitúcie napr. kostola v obci, meste, regióne.

				Identifikovať kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy.
Obsahový štandard		- vizuálne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry - vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života - návšteva múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, ateliéru vrátane ich virtuálnych alternatív - objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry - reklama v rôznom prostredí	- vizuálne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry - vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života - objavovanie a porovnanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov: čiara, škvrna, tvar, farba, plocha a kompozičných princípov: rytmus, symetria, farebný a tvarový kontrast v dielach slovenských aj zahraničných umelkyní a umelcov - návšteva múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, ateliéru vrátane ich virtuálnych alternatív - objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry - reklama v rôznom prostredí	- vizuálne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry - vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života - objavovanie a porovnanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov: čiara, škvrna, tvar, farba, plocha a kompozičných princípov: rytmus, symetria, farebný a tvarový kontrast v dielach slovenských aj zahraničných umelkyní a umelcov - návšteva múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, ateliéru vrátane ich virtuálnych alternatív - objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry - reklama v rôznom prostredí
Komponent 3: TVORIVÁ OSOBNOSŤ				
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia. Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia. Opísať postup práce pri tvorbe. Dohodnúť sa na del'be práce pri tvorbe kolektívneho výtvarného diela. Opísať rodinné zvyky a tradície. Opísať vlastné názory k stanovenej téme.	Vyjadriť vnímané pocity napr. z divadelného predstavenia. Uplatniť vnímané pocity napr. z divadelného predstavenia vo vlastnej tvorbe. Opísať skúsenosti z vlastnej tvorby. Rešpektovať výtvarné postupy spolužiakov. Opísať a zdieľať rodinné zvyky a tradície. Opísať a zdieľať vlastné názory k stanovenej téme.	Výtvarne reagovať na pocity a emócie. Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia. Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia. Reflektovať vlastnú výtvarnú tvorbu. Pri tvorbe reflektovať svoje slabé a silné stránky. Reflektovať rôzne prístupy k tvorbe svojich spolužiakov a hľadať v nich pozitíva. Reflektovať výtvarný názor spolužiaka. Porovnať zvyky a tradície vlastného prostredia s vybraným prostredím z inej kultúry.
Obsahový štandard		- pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre - tvorenie kolektívnych prác	- pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre - tvorenie kolektívnych prác	- pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre - tvorenie kolektívnych prác - základné postupy reflexie pri tvorbe a vnímaní umeleckého diela

		• základné postupy reflexie pri tvorbe a vnímaní umeleckého diela • počas tvorivého procesu pracovať v skupine • tvorba výtvarného portfólia • možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti	• základné postupy reflexie pri tvorbe a vnímaní umeleckého diela • počas tvorivého procesu pracovať v skupine • tvorba výtvarného portfólia • možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti	• počas tvorivého procesu pracovať v skupine • tvorba výtvarného portfólia • možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti

Výtvarná výchova 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Výtvarná výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozširovať a prehĺbovať u žiaka spôsobilosti v používaní výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a výtvarného jazyka. Je vedený k tomu, aby si dokázal vybrať a používať nástroje, materiály, technológie a postupy na vyjadrenie vlastných predstáv, fantázie, myšlienok, skúseností, pocitov a emócií. Prostredníctvom tvorby a umenia sa u žiaka prehĺbuje zmyslová citlivosť a sebapoznanie. Umenie, tradičné ľudové umenie a vizuálna kultúra podnecujú žiaka ku kritickému pohľadu a rešpektu rozmanitých prejavov kultúry a spoločnosti.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Tvorivo použiť výtvarné vyjadrovacie prostriedky a princípy kompozície.
2. Tvorivo použiť nástroje, materiály, médiá, techniky, technológie a postupy na vyjadrenie vlastných predstáv/fantázie, prežívania a skúseností.
3. Tvorivo interpretovať diela a artefakty z umenia a vizuálnej kultúry.

4. Overiť účinky vizuálnej komunikácie.
5. Vnímať prínos a poslanie kultúrnych inštitúcií.
6. Tvorivo vyjadriť rozdielne pocity a emócie.
7. Reflektovať proces a výsledky tvorby, rešpektovať prejavy kultúrnej rozmanitosti.

Na konci 5. ročníka žiak cieľavedome rozpoznáva možnosti umeleckých výrazových prostriedkov, dokáže ich uplatňovať v reakcii na podnety sprostredkované učiteľom. Zvláda základy gramotnosti, dokáže pomenovať a výtvarne vyjadriť, interpretovať a elementárne hodnotiť vlastné prijímanie výtvarného umenia. Žiak prejavuje tvorivosť, hravosť a otvorenosť k spoznávaniu výtvarného umenia, schopnosť uvedomelého vnímania a interpretácie umeleckých prejavov rôznej povahy.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus		
Umenie a kultúra		
Výtvarná výchova		
Komponent 1: VÝTVARNÝ JAZYK A KOMUNIKÁCIA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Opísať techniky ľudového umenia a remesla. Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky interpretovať podnety z umenia, ľudového umenia a okolitého sveta. Opísať funkciu vybraných vyjadrovacích prostriedkov. Identifikovať výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy vo vybraných dielach. Použiť dostupné digitálne technológie pri tvorbe výtvarného artefaktu, hravého experimentovania s nástrojmi a materiálmi, či technikami. Tvorivo použiť rôznorodé materiály a vybrané techniky pri tvorbe výtvarného diela. Tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, priestorová tvorba, pohybová expresia. Oboznámiť sa s grafickou aplikáciou alebo programom pri tvorbe digitálnej kresby. Navštíviť galériu a spoznať komunikačné účinky tvorby.	Vyjadriť vlastné prežívanie, predstavy fantáziu prostredníctvom vedomého výberu výtvarných vyjadrovacích prostriedkov. Prostredníctvom výtvarnej tvorby vyjadriť svoje osobné myšlienky, zážitky, emócie a fantáziu. Pri tvorbe vedome využívať vhodné výtvarné vyjadrovacie prostriedky a ich kombinácie. Uplatniť získané skúsenosti a vedomosti pri bádani a experimentovaní s výtvarnými nástrojmi, materiálmi, technikami, technológiami a postupmi (C2) Použiť netradičný materiál, nástroj, techniku alebo technológiu pri tvorbe výtvarného artefaktu, experimentu. Vytvoriť procesuálnu prácu. Zrealizovať výtvarnú úlohu pomocou vybraných nástrojov, materiálov, techník a postupov. Tvorivo použiť kombinácie materiálov a vybraných techník pri tvorbe výtvarného diela.

		Pri výbere a kombinácii týchto prostriedkov zohľadniť svoje tvorivé zámery, charakter zadania a cieľ výsledného diela. Aplikovať zručnosti potrebné na bezpečné a správne zaobchádzanie s používanými pomôckami a materiálmi. Identifikovať a pomenovať základné techniky použité vo vybraných ukážkach. Tvorivo aplikovať techniky vo vlastnej tvorbe. Použiť jednoduché digitálne nástroje na tvorbu vizuálnych diel. Prezentať svoje digitálne diela a komunikovať svoje myšlienky a nápady prostredníctvom vizuálnych médií. Zvoliť digitálne technológie na realizáciu výtvarnej úlohy. Efektívne vyhľadávať informácie a digitálny obsah v oblasti umenia a vizuálnej kultúry pomocou rôznych zdrojov (napr. online databázy, digitálne knižnice, umelecké platformy). Oboznámiť sa s pojmami autorské práva a licencie, vysvetliť ich význam. Jednoduchým spôsobom opísať základné princípy etických zásad. Identifikovať komunikačné účinky rôznych výtvarných diel. Popísať pocity, myšlienky alebo posolstvá, ktoré dielo sprostredkúva. Pomenovať výtvarné prostriedky použité na dosiahnutie týchto účinkov.
Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	-Rôzna kvalita výtvarných vyjadrovacích prostriedkov : bod, línia, farba, tvar, škvrna, priestor, plocha, svetlo, povrch-textúra prostredníctvom tvorby a podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry. - Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. - Techniky kresby, maľby, grafiky, modelovania, priestorovej tvorby a ich kombinácie. - Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných tradičných ľudových remesiel. - Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode.	- Techniky kresby, maľby, grafiky, modelovania, priestorovej tvorby a ich kombinácie. (kreslenie/maľovanie/modelovanie podľa reality) - Tvorenie dočasných a procesuálnych prác. - Overovanie vizuálnych informácií, digitálneho obsahu a ich autenticity. - Digitálne médiá – počítačová grafika, fotografia, video, animácia. - Syntéza textu a obrazu.

Komponent 2: UMENIE A VIZUÁLNA KULTÚRA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky interpretovať podnety z umenia, napr. Impresionizmus, Kubizmus, dekalkománia (výtvarná technika). Tvorivým spôsobom opísať a pomenovať okolnosti vzniku výtvarného artefaktu, umeleckého diela z obdobia praveku, staroveku, moderného a súčasného umenia. Opísať skúsenosť z návštevy kultúrnych inštitúcií. Navštíviť galériu, múzeum, pamiatku, sakrálnu stavbu, výstavu, ateliér. Podľa portfólia umelkýň a umelcov porovnať dve diela a vyjadriť svoj názor. Navštíviť galériu, múzeum, pamiatku, sakrálnu stavbu, výstavu, inštitúciu alebo objekt z obce a reflektovať verbálne alebo graficky vlastný výtvarný zážitok návštevy. Opísať verbálne spôsoby prezentácie umeleckých diel v galériách, múzeách a inštitúciách. Objavovať a porovnať, prezentovať artefakty vizuálnej kultúry rôznych národov a národností a rešpektovať ich špecifiká. Overiť autenticitu vizuálneho vyobrazenia prostredníctvom dostupných postupov a nástrojov.	Tvorivo interpretovať diela a rozlíšiť podnety z umenia a vizuálnej kultúry. Prostredníctvom vhodne zvolenej výtvarnej techniky tvorivo interpretovať podnety z umeleckých štýlov 20. storočia: Surrealizmus, Konštruktivizmus, Futurizmus. Poznať hlavných predstaviteľov. Identifikovať súvislosti medzi vlastným výtvarným dielom a zvolenou témou. Tvorivým spôsobom opísať okolnosti vzniku výtvarného artefaktu, umeleckého diela z obdobia starovekého sveta. Adaptovať vybranú techniku z daného obdobia vo vlastnej tvorbe. Porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia (C3) Identifikovať rozdielne a spoločné znaky v umeleckom prejave jednotlivých období, smerov, kultúr a umelcov na základe vybraných ukážok. Opísať činnosti a funkcie kultúrnych inštitúcií (C5) Vyhľadať informácie o práci kurátora a galerijného pedagóga. Opísať rolu umelca a kritika. Aktívne sa podieľať na príprave a realizácii triednej alebo školskej výstavy prípadne galérie. Rozlíšiť kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy (C7) Identifikovať pôvod artefaktu na základe typického ornamentu. Tvorivo uplatniť ornament vo vlastnej tvorbe. Identifikovať ľudové ornamenty regiónov Slovenska. Porovnať ornamentálnosť dvoch krajín, kontinentov alebo historických období. Použiť postupy a nástroje na vyhľadávanie a overovanie vizuálnych informácií (C4) Použiť vhodné postupy a nástroje na vyhľadávanie vizuálnych zdrojov (napr. digitálne databázy, knihy, online platformy) a kriticky hodnotiť ich autenticitu a relevantnosť. Aplikovať základné princípy overovania pravdivosti vizuálnych materiálov.

	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	- Analyzovanie a tvorivé interpretovanie artefaktov z dejín umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry. - Podnety z histórie umenia a ich odraz v modernom a súčasnom umení. - Návšteva galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, výstavy, ateliéru vrátane virtuálnych alternatív: virtuálna galéria, múzeum, či portfólio umelkyní a umelcov. - Spôsoby prezentácie, možnosti školskej galérie, príprava a realizácia výstavy alebo prezentácie.	- Porovnanie diel vybraných umelcov, kultúr, období a umeleckých prejavov. - Premena výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a žánrov naprieč dejinami výtvarného umenia a vizuálnou kultúrou. - Rola kurátora, galerijného pedagóga, kritika, umelca - Spôsoby prezentácie, možnosti školskej galérie, príprava a realizácia výstavy alebo prezentácie. (vernisáž) - Etické zásady a ich uplatnenie vo vizuálnej komunikácii.
Komponent 3: TVORIVÁ OSOBNOSŤ		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Rozpoznať a interpretovať emocionálny výraz vo výtvarnej tvorbe. Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia vo vlastnej tvorbe. Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia vo vlastnej tvorbe. Reflektovať pri vlastnej tvorbe svoje silné a slabé stránky. Rešpektovať rôzne prístupy k tvorbe svojich spolužiakov, hľadať v nich pozitíva, oceniť kreativitu. Rešpektovať deľbu práce pri tvorbe kolektívneho výtvarného diela a reflektovať výtvarný názor spolužiaka. Dokázať prezentovať vlastné názory a postupy k stanovenej téme a prezentovať vlastný výtvarný názor k téme. Prezentovať výsledky tvorby žiakov prostredníctvom galérie v triede a na stránke školy. Zdieľať a rešpektovať umelecký prejav všetkých žiakov.	Reflektovať vlastnú výtvarnú tvorbu iných. Rozlíšiť a aplikovať rôzne druhy a formy reflexie vo výtvarnom procese, pričom reflektuje na vlastné dielo, diela spolužiakov a významy výtvarných diel z pohľadu estetického, emocionálneho a obsahového. Kooperatívne pracovať v skupine počas tvorivého procesu (C7) Zapájať sa kooperatívne a s rešpektom voči názorom a príspevkom spolužiakov do procesu tvorby kolektívnych výtvarných prác. Aktívne prispievať k tímovej práci. Využiť metódy hodnotenia vlastnej tvorby. Podporovať tvorivé nápady ostatných členov skupiny a rešpektovať ich rozdielne umelecké prístupy a osobné hodnoty. Prezentovať výsledky výtvarnej tvorby (C7) Tvorba samostatných a kolektívnych výtvarných prác. Vytvoriť portfólio vlastných prác. Prezentovať svoje portfólio pred spolužiakmi. Zdieľať a rešpektovať umelecký prejav všetkých žiakov.
Obsahový štandard	- Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. - Tvorenie kolektívnych prác. - Jednotlivé etapy procesu umeleckej tvorby. - Možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti.	- Druhy a formy reflexie vlastnej umeleckej tvorby. - Reflektovanie stereotypných zobrazení; variácie a inovácie stereotypov. - Vytváranie výtvarného portfólia.

Výtvarná výchova 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Výtvarná výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	tretí
Časový rozsah výučby	6. ročník 66 hodín ročne - 2 hod týždenne 7. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 8. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu je pripraviť žiaka na cieľavedomé používanie výtvarného jazyka a jeho komunikačných účinkov. Tvorbou a kritickou percepciou sa prehĺbuje zmyslová citlivosť a sebapoznanie žiaka. Prostredníctvom umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry žiak reflektuje aktuálne spoločenské témy, ich vplyv na spoločnosť a každodenný život.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Oceniť prínos tímovej práce pre tvorivý proces.
2. Cieľavedome komunikovať prostredníctvom výtvarného jazyka, využívať experimentovanie a tvorivo sa výtvarne vyjadrovať.
3. Tvorivo interpretovať diela, artefakty z umenia a vizuálnej kultúry a reflektovať ich účel, zmysel aj hodnotu.
4. Zámerne využiť a pomenovať účinky výtvarného prejavu ako vizuálneho komunikačného nástroja.
5. Oceniť celospoločenskú rolu kultúrnych inštitúcií.

6. Reflektovať pocity a emócie z vizuálnych podnetov a z umeleckej tvorby.
7. Oceniť tvorbu a prejavy kultúrnej rozmanitosti.
8. Uplatniť hodnotiace kritériá ako nástroj na plánovanie, realizáciu a reflexiu výtvarnej tvorby.
9. Porozumieť vizuálnym významom, kriticky čítať a identifikovať prvky manipulácie vo vizuálnej komunikácii.
10. Dodržiavať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií.
11. Zaujímať sa o prepojenia umenia a spoločenského diania.
12. Zodpovedne využívať digitálne technológie a médiá vrátane AI na tvorbu, zdieľanie a estetickú výtvarnú komunikáciu.

Na konci 9. ročníka žiak uplatňuje rozvinutú gramotnosť, ktorá sa prejavuje ako schopnosť zmysluplnej reakcie prostredníctvom umeleckých výrazových prostriedkov na podnety sprostredkované učiteľom a podnety zvolené samotným žiakom. Žiak prejavuje tvorivosť, otvorenosť spoznávaniu výtvarného umenia, sám tvorí, vníma, reflektuje a prezentuje výsledky svojej tvorivej činnosti, analyzuje a hodnotí umelecké artefakty aj vlastné produkty umeleckej povahy, svoje hodnotenie zmysluplne argumentuje.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus			
Umenie a kultúra			
Výtvarná výchova			
Komponent 1: KOMUNIKÁCIA			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Rozpoznať a pomenovať základné výtvarné vyjadrovacie prostriedky. Vyjadriť rôzne zmyslové podnety prostredníctvom línií, tvarov a farieb. zdôvodniť výber výtvarných vyjadrovacích prostriedkov (C1) Zdôvodniť výber výtvarných vyjadrovacích prostriedkov pri tvorbe artefaktov voľného, aplikovaného umenia a vizuálnej kultúry. Experimentovať s rôznymi výtvarnými postupmi a materiálmi. Identifikovať jednotlivé postupy a nástroje, materiály, techniky, technológie a ich kombinácie.	Analyzovať rôzne podoby výtvarných vyjadrovacích prostriedkov v artefaktoch voľného a aplikovaného umenia. Kombinovať rôzne výtvarné techniky a materiály na vytvorenie originálneho diela. Vhodne zvoliť, aplikovať prípadne adaptovať tradičné postupy, nástroje, materiály, techniky, technológie a ich kombinácie pri tvorbe vlastného umeleckého artefaktu. Využiť skúsenosti z experimentovania na riešenie výtvarnej úlohy. Orientovať sa v aplikácii Google Arts and Culture.	Cieľavedome využiť výtvarné vyjadrovacie prostriedky a ich kombinácie na riešenie výtvarnej úlohy. (C1) Interpretovať transformácie výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a motívov v artefaktoch vizuálnej kultúry. Cieľavedome využívať výtvarné vyjadrovacie prostriedky a ich kombinácie na vyjadrenie vlastných myšlienok a pocitov Realizovať výtvarnú úlohu pomocou cieľavedomého výberu nástrojov, materiálov, techník a postupov. (C1) Efektívne využívať rôzne výtvarné techniky a materiály na vyjadrenie svojich predstáv, fantázií, myšlienok, skúseností, pocitov a emócií. Aplikovať súčasné vizuálne formy a transformácie techník kresby, maľby, grafiky, fotografie a priestorového vytvárania.

	Vymenovať a použiť na vyhľadávanie informácií o vizuálnej kultúre aspoň dva spoľahlivé zdroje. Reflektovať vzťah textu a obrazu pri návrhu produktu grafického dizajnu (logo, značka) Vytvoriť obraz z písmen alebo slov (lettrismus). Poznať základné etické zásady vo svete vizuálnej kultúry.	Reflektovať vzťah textu a obrazu pri tvorbe produktu grafického dizajnu (plagát, leták, banner...) pre aktuálnu hudobnú udalosť na Hornom Gemeri s použitím digitálnych technológií. navrhnuť, overiť a obhájiť riešenie výtvarného problému (C1, C2, C9) Navrhnuť vhodnú formu a postup vytvorenia dočasnej alebo procesuálnej práce v skupine. Vytvoriť v spolupráci so spolužiakmi dočasnú alebo procesuálnu prácu. Popísať význam autorských práv a licencií vo svete vizuálnej kultúry.	Zodpovedne využiť digitálne technológie, AI a médiá na vizuálnu komunikáciu s rešpektovaním etických zásad, autorských práv a licencií. (C1) Zodpovedne využiť digitálne technológie a médiá pri vytváraní firemnej identity. Použiť jednoduché digitálne technológie a nástroje na vizuálnu komunikáciu. Overiť dôveryhodnosť a autenticitu digitálneho obsahu v oblasti vizuálnej kultúry. rešpektovať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií (C10, C11) Uplatňovať základné princípy etických zásad a autorských práv pri tvorbe digitálneho obsahu. Využiť vyjadrovacie prostriedky digitálnych médií vo vizuálnej komunikácii.
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	- Možné podoby a transformácie výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a motívu v artefaktoch voľného, aplikovaného umenia a vizuálnej kultúry. - Možné podoby a transformácie výtvarných vyjadrovacích prostriedkov: bod, línia, farba, tvar, škvrna, priestor, plocha, objem, textúra, svetlo, záber; - možné podoby a transformácie kompozičných princípov: rovnováha, pohyb, rytmus, symetria, dôraz, kontrast, jednota, variácie/rozmanitosť, proporcie, sekvencia, čas; - možné podoby a transformácie motívu v artefaktoch voľného, aplikovaného umenia a vizuálnej kultúry; - Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety.	- originálne autorské postupy vychádzajúce z tradičných techník ľudových remesiel; - Tvorenie dočasných a procesuálnych prác. - Transformácie vzťahu obrazu a textu.	- Podoby a transformácie techník kresby, maľby, grafiky, fotografie a priestorového vytvárania do súčasných vizuálnych foriem. - Vyjadrovacie prostriedky digitálnych médií a ich komunikačné účinky. - vyjadrovacie prostriedky digitálnych médií a ich komunikačné účinky: počítačová grafika, fotografia, video, animácia, AI nástroje; - Etické zásady, autorské práva a licencie – ich význam vo svete vizuálnej kultúry.

Komponent 2: UMENIE A VIZUÁLNA KULTÚRA			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Identifikovať a popísať podnety z umenia románskeho a gotického slohu. Porovnať sakrálnu architektúru románskeho a gotického slohu. Popísať okolnosti ich vzniku. Navštíviť sakrálnu gotickú stavbu. Oboznámiť sa so základnými znakmi gotického slohu formou zážitkového vyučovania – Gotická cesta. Identifikovať gotické umelecké prvky v architektúre, sochárstve a maľbe. Opísať činnosť galérií, múzeí, umelcov, kurátorov, galerijných pedagógov, kritikov a teoretikov umenia. Identifikovať a popísať podnety z mimoeurópskeho umenia a kultúry, pričom dokáže rešpektovať a oceniť kultúrnu rozmanitosť. Popísať vplyv médií na naše každodenné rozhodovanie. Vyhľadať základné zdroje informácií o umení a vizuálnej kultúre a overiť ich pôvod. Identifikovať diela najvýznamnejších predstaviteľov výtvarného umenia 1. polovice 20. storočia (Fauvizmus, Kubizmus, Futurizmus, Dadaizmus, Surrealizmus, Expresionizmus) a porovnať ich umelecké prejavy. Aplikovať podnety z nich prostredníctvom tvorby jednoduchých výtvarných prác. Popísať, ako médiá ovplyvňujú hodnoty a názory na umenie.	Zdôvodniť okolnosti vzniku vybraného výtvarného artefaktu/umeleckého diela z obdobia renesancie. Tvorivo interpretovať podnety z umenia obdobia renesancie. Oboznámiť sa s tvorbou hlavných predstaviteľov renesančného umenia. Vytvoriť vo dvojici alebo v skupine pojmovú mapu o renesančnom umení. Reflektovať činnosť a význam galérií, múzeí, umelcov, kurátorov, galerijných pedagógov, kritikov a teoretikov umenia (C4) Reflektovať spoločenské poslanie galérií a múzeí prostredníctvom návštevy galérie, múzea, výstavy alebo prehliadky virtuálnej galérie, či portfólia umelkyní a umelcov. Aplikovať prvky a inšpirácie z umenia iných kultúr v tvorbe vlastného umeleckého artefaktu. Analyzovať vizuálne obrazné vyjadrenia a diskutovať o ich manipulácii prostredníctvom umenia a vizuálnej kultúry. Analyzovať a porovnať rôzne zdroje informácií o umení a vizuálnej kultúre, pričom dokáže overiť ich relevantnosť a autorstvo. Analyzovať základné charakteristiky vybraných umeleckých smerov (Pop art, Op art, Postmodernizmus) a diel umelcov a aplikovať ich prostredníctvom tvorby komplexnejších výtvarných prác. Zdôvodniť okolnosti vzniku vybraného výtvarného artefaktu/umeleckého diela zahraničných a slovenských umelcov 2. pol. 20. storočia po súčasnosť.	Tvorivo interpretovať a analyzovať podnety z umenia a vizuálnej kultúry (C2) Analyzovať vybrané globálne témy a naratívy naprieč dejinami umenia a vizuálnej kultúry. Aplikovať podnety vo vlastnej tvorbe. Zhodnotiť vizuálne a významové vzťahy medzi svojimi dielami z rôznych období. Zdôvodniť okolnosti vzniku a vývoja architektúry a zdôvodniť ich vplyv na vznik konkrétnych výtvarných artefaktov a umeleckých diel. Analyzovať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia (C2, C11) Kriticky hodnotiť a porovnať diela vybraných umelcov, kultúr a období, pričom dokáže analyzovať vplyv historických a kultúrnych kontextov na ich umelecké prejavy. Vysvetliť význam kultúrnej rozmanitosti a porovnať jej prejavy. (C6, C11) Porovnať diela vybraných umelcov, kultúr a období, pričom dokáže diskutovať o ich vplyve na kultúrnu rozmanitosť a oceniť jej prejavy. Odhalíť význam vizuálne obrazných vyjadrení, ich vplyv a účel (C10) Kriticky hodnotiť vizuálne obrazné vyjadrenia a analyzovať ich manipuláciu prostredníctvom umenia a vizuálnej kultúry, pričom dokáže reflektovať ich celospoločenský vplyv a dosah na naše každodenné rozhodovanie. Vyhľadať zdroje informácií a overiť ich pôvod, relevantnosť a autorstvo (C7) Použiť postupy a nástroje na vyhľadávanie a overovanie vizuálnych informácií.

	Reflektovať skúsenosť z návštevy kultúrnych inštitúcií.	Analyzovať a porovnať diela vybraných umelcov 2. polovice 20. storočia. Identifikovať spoločné a odlišné prvky v ich umeleckých prejavoch. Analyzovať podnety z konceptuálnej a multimediálnej tvorby, performancie, videa, animácie a filmu, pričom dokáže reflektovať ich prepojenosť so sociálnymi sieťami. V skupine vytvoriť krátky animovaný film vybraným spôsobom (flip book, papieriková animácia, stop-motion) Identifikovať vplyv vizuality na každodennosť človeka a spoločnosti prostredníctvom analýzy druhov a funkcií dizajnu. Navrhnuť dizajn produktu. Zakomponovať vlastný umelecký artefakt do verejného priestoru.	Kriticky hodnotiť a vybrať najrelevantnejšie zdroje informácií o umení a vizuálnej kultúre, pričom dokáže overiť ich pôvod, relevantnosť a autorstvo. Prostredníctvom tvorby aplikovať základné charakteristiky vybraných umeleckých smerov a diel umelcov (C2) Kriticky hodnotiť a interpretovať základné charakteristiky vybraných umeleckých smerov a diel umelcov a aplikovať ich prostredníctvom tvorby vlastných originálnych výtvarných prác. Reflektovať vzťah umenia a sociálnych sietí (C8, C10) Charakterizovať vplyv sociálnych sietí na súčasné umenie a vplyv umenia na sociálne siete. Reflektovať vplyv vizuality a online médií a AI na každodennosť človeka a spoločnosti. (C10) Identifikovať vplyv vizuálnych prvkov angažovaného umenia a umenia vo verejnom priestore na každodenný život jednotlivca a spoločnosti. Reflektovať aktuálne spoločenské témy, či problémy nášho regiónu prostredníctvom vlastného skupinového projektu.

	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	- Podnety z umenia a kultúry 1. pol. 20. storočia po súčasnosť. - Podnety z mimoeurópskeho umenia a kultúry. - Ekológia a udržateľnosť v umeleckých stratégiách, materiáloch a tvorbe. - Návšteva galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, výstavy, ateliéru alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea, či portfólia umelkyní a umelcov. - Médiá a ich vplyv na hodnoty a názory.	- Vybrané diela zahraničných a slovenských umelkyní a umelcov 20. storočia po súčasnosť. - Podnety z konceptuálnej a multimediálnej tvorby, performancie, videa, animácie a filmu. - Druhy a funkcie dizajnu. - Spoločenské poslanie galérií a múzeí. - Hodnota umeleckého diela a trh s umením. - Oceniť význam kultúrnych inštitúcií.	- Analyzovanie a tvorivé interpretovanie vybraných globálnych tém a naratívov naprieč dejinami umenia a vizuálnej kultúry. - Angažované umenie a umenie vo verejnom priestore. - Premeny a podoby architektúry. - Manipulácia prostredníctvom umenia a vizuálnej kultúry, jej celospoločenský vplyv a dosah na naše každodenné rozhodovanie. - etické zásady, autorské práva a licencie vo svete vizuálnej kultúry

Komponent 3: OSOBNOSŤ			
	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	Identifikovať a popísať pocity a emócie vyjadrené v rôznych umeleckých dielach a vizuálnej kultúre. Identifikovať charakteristické prvky a techniky rôznych umeleckých smerov. Reflektovať a oceniť proces vlastnej tvorby a tvorbu iných. Identifikovať autentické autorské prejavy.	Výtvarne reagovať na obsahy a koncepty. (C5) Vytvárať vlastné umelecké diela, ktoré vyjadrujú pocity a emócie, a zároveň reagovať na pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. Porovnať koncepcie obrazu sveta v rôznych umeleckých smeroch (podnety z impresionizmu, expresionizmu, abstraktného expresionizmu) Analyzovať a diskutovať o autentických autorských prejavoch v procese vlastnej tvorby a tvorby iných.	Reflektovať a oceniť proces vlastnej tvorby a tvorbu iných (C6, C9) Kriticky hodnotiť a oceniť autentické autorské prejavy v procese vlastnej tvorby a tvorby iných. Poskytnúť konštruktívnu spätnú väzbu. Aplikovať hodnotiace kritériá v reflexii tvorby vlastnej aj iných. Vytvoriť vlastné umelecké dielo, ktoré reflektuje koncepciu obrazu sveta podľa vybraného umeleckého smeru.
	Kooperatívne a s rešpektom k druhým pracovať v skupine pri tvorbe jednoduchých kolektívnych prác. Pomenovať a zdieľať rôzne osobné hodnoty. Pripraviť a zrealizovať triednu galériu prác. Zapojiť sa do prípravy školskej výstavy. Identifikovať základné kritériá hodnotenia výtvarnej práce a reflektovať svoju vlastnú tvorbu. Zhodnotiť prínos spolupráce pri tvorivých činnostiach.	Aktívne participovať na tvorbe komplexnejších kolektívnych prác, pričom dokáže efektívne komunikovať a spolupracovať s členmi skupiny. Diskutovať o rôznych osobných hodnotách a zdieľať svoje pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. Prezentovať proces tvorby a jej výsledky prostredníctvom sociálnych médií, pričom rozumie ich celospoločenskému vplyvu. Použiť kritériá hodnotenia vo vzťahu k vlastnej výtvarnej práci a k výtvarnej práci rôznych autorov.	Kooperatívne a s rešpektom k druhým pracovať v skupine (C3, C9) Iniciovať a viesť participatívnu tvorbu kolektívnych prác, pričom dokáže podporovať tímovú spoluprácu a rešpektovať názory a príspevky ostatných členov skupiny. Kriticky reflektovať a oceniť rôzne osobné hodnoty. Vyjadriť svoje pocity, emócie a postoje prostredníctvom vlastnej tvorby v umení a vizuálnej kultúre. Prezentovať proces tvorby a jej výsledky (C3) Prezentovať vlastnú tvorbu a jej výsledky prostredníctvom portfólia. Použiť kritériá hodnotenia vo vzťahu k vlastnej výtvarnej práci, k výtvarnej práci rôznych autorov (C9) Kriticky hodnotiť svoju vlastnú výtvarnú prácu a výtvarné práce rôznych autorov pomocou stanovených kritérií, pričom dokáže poskytnúť konštruktívnu spätnú väzbu. Diskutovať o pravdivosti a komplexnosti vizuálnych informácií a ich autenticite.

	6.ročník	7.ročník	8.ročník
Obsahový štandard	- Participatívna tvorba, tvorenie kolektívnych prác. - Jednotlivé etapy procesu tvorby. - Reflexia tvorby a hodnotiace kritériá. - Spôsoby prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti, možnosti školskej galérie, príprava a realizácia výstavy.	- Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. - Reflektovanie autentických autorských prejavov. - Sociálne médiá ako priestor na prezentáciu a ich celospoločenský vplyv	- Vytváranie obrazu sveta v koncepciách rôznych umeleckých smerov. - Diskutovanie o pravdivosti, komplexnosti vizuálnych informácií, autenticite. - Vytváranie a práca s portfóliom.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť *Zdravie a pohyb* vytvára u žiaka priestor pre rozvoj pohybovej a zdravotnej gramotnosti, so zameraním sa na osvojenie vedomostí a zručností súvisiacich so zdravým spôsobom života, pohybovou a športovou aktivitou. Zdravotná gramotnosť znamená dosiahnutie úrovne vedomostí, osobných zručností a sebadôvery pri prijímaní opatrení na zlepšenie osobného a komunitného zdravia zmenou osobného životného štýlu a životných podmienok. Zlepšením prístupu k informáciám o zdraví a ich schopnosti efektívne ich využívať je zdravotná gramotnosť rozhodujúca pre posilnenie postavenia starostlivosti o svoje zdravie. Pod pohybovou gramotnosťou rozumieme zastrešujúci koncept, ktorý zachytáva vedomosti, zručnosti, porozumenie a hodnoty týkajúce sa prevzatia zodpovednosti za cieľavedomú pohybovú aktivitu a pohyb človeka v priebehu celého života, bez ohľadu na fyzické alebo psychologické obmedzenia. Žiaci porozumejú významu pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní telesného a duševného zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na ľudský organizmus.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb rozvíja autonómnu, sociálnu, emočnú, intelektuálnu ako i etickú stránku žiaka. Pri realizovaní obsahu vzdelávacej oblasti je dôležité rešpektovať individuálne dispozície a potreby žiakov v súlade so základnými princípmi inklúzie. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení svojej všeobecnej pohybovej výkonnosti a pohybovej gramotnosti, pri akceptovaní vlastných pohybových kompetencií a ich limitov. Aktivity vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb realizované prostredníctvom vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova, ako aj každodenné školské pohybové aktivity, kurzové formy výučby a výchovná činnosť v rámci školského klubu detí, sa realizujú v rámci konceptu aktívnej školy. Dôležitým poslaním vzdelávacej oblasti je vytváranie pozitívneho vzťahu žiakov k pravidelnej pohybovej a športovej činnosti, ako nevyhnutného základu aktívneho využívania voľného času. Jedným z hlavných cieľov vzdelávacej oblasti je pochopiť význam pohybu ako esenciálnej súčasti každodenného života a jeho kľúčový vplyv na duševné a telesné zdravie. Pohybovú aktivitu by mali žiaci vnímať ako primárnu možnosť trávenia voľného času a dôležitý a nenahraditeľný prostriedok sebarozvoja a budovania sebavedomia založeného na reálnych fyzických zážitkoch.

Pre začlenenie pohybovej aktivity do každodenného života je nevyhnutné rozvíjať pohybové schopnosti a osvojiť si pohybové zručnosti v rôznych oblastiach pohybových, tanečných, manipulačných a športových aktivít, ktoré následne budú vytvárať priestor pre rozvoj komplexnej pohybovej gramotnosti. Súčasne by žiaci mali mať predstavu o svojich vlastných pohybových kompetenciách, mali by v rámci telesnej a športovej výchovy dostať príležitosť spoznávať zákonitosti fungovania ľudského tela. Tie je možné odhaľovať pravidelným monitorovaním telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti, ktoré poskytne žiakovi príležitosť získať informácie o vlastných pohybových možnostiach. Súčasťou vzdelávacej oblasti je aj získavanie základných vedomostí a zručností pre zvládanie situácií ohrozenia bezpečnosti, zdravia a života v rámci praktických účelových a sebaobránných cvičení.

Škola v rámci vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb podporuje rozvoj pohybových zručností, zdravého životného štýlu a pozitívneho vzťahu k aktívnemu pohybu realizáciou pohybových aktivít a výcvikov v jednotlivých ročníkoch nasledovne :

- 1. ročník: Hry vo vode,
- 2. ročník: Hry na ľade,
- 3. ročník: Škola v prírode,
- 4. ročník: Hry na snehu.
- 5. ročník: Plavecký výcvik.
- 7. ročník: Lyžiarsky výcvik.

Uvedené aktivity sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu a prispievajú k rozvoju pohybovej gramotnosti, zdravotného uvedomenia, sociálnych kompetencií a bezpečného správania sa v rôznych prírodných podmienkach. Cieľom týchto aktivít je rozvíjať pohybové schopnosti a zručnosti žiakov, podporovať ich telesnú zdatnosť, zdravý životný štýl a pozitívny vzťah k pravidelnému pohybu.

Komponenty vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb vychádzajú z jej charakteristiky a jej cieľov.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu.
2. Hodnotiť vplyvu pohybu na telesné a duševné zdravie.
3. Vnímať pohybovú aktivitu ako možnosť trávenia voľného času a prostriedok sebarozvoja.
4. Pomenovať význam diagnostiky ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti vo vzťahu ku zdraviu.
5. Mať rozvinuté pohybové schopnosti a osvojiť si pohybové zručnosti pohybovými a športovými aktivitami.
6. Mať vedomosti a zručnosti potrebné pre ochranu života a zdravia v krízových situáciách.

Obrázok 10 Základné komponenty

Telesná a športová výchova 1. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet	Telesná a športová výchova
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne 2. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne 3. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 1. cyklu je, aby žiaci rozumeli význam pohybu pre svoje zdravie a vnímali pohyb ako každodennú súčasť svojho života. Žiaci by mali poznať a zlepšovať úroveň svojej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Očakáva sa, že v 1. cykle budú mať žiaci nadobudnuté základné pohybové zručnosti, ktoré budú predpokladom pre rozvoj pohybovej gramotnosti. Žiaci budú chápať význam fair-play v športe a budú sa snažiť dodržiavať dohodnuté pravidlá v realizovaných pohybových a športových hrách, ktoré podporia ich zmysel pre kolektívnosť a spolupatričnosť. Dôležitou súčasťou je i pochopenie ochrany svojho života a zdravia ako i života a zdravia iných ľudí vo svojom okolí.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu.
2. Ovládať základné pohybové zručnosti.

3. Mať primerane rozvinuté všeobecné pohybové schopnosti.
4. Dodržiavať dohodnuté pravidlá pohybových a športových hier.
5. Oznámiť rozpoznanú ohrozujúcu situáciu.
6. Privolať a poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.
7. Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

Na konci 3. ročníka žiak chápe význam pohybu pre svoje zdravie a vníma pohyb ako každodennú súčasť svojho života. Žiak pozná a snaží sa zlepšovať úroveň svojej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Má nadobudnuté základné pohybové zručnosti, ktoré sú predpokladom pre rozvoj pohybovej gramotnosti. Chápe význam pravidiel v športe a snaží sa dodržiavať dohodnuté pravidlá v realizovaných pohybových a športových hrách, ktoré podporia jeho zmysel pre kolektívnosť a spolupatričnosť.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus ZDRAVIE A POHYB Telesná a športová výchova				
Komponent 1: ZDRAVIE A ŽIVOTNÝ ŠTÝL				
Výkonový štandard		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Vlastnými slovami vysvetliť, čo znamená byť zdravý (ako sa cítim, keď som zdravý). Vlastnými slovami vysvetliť, čo znamená byť chorý (ako sa cítim, keď som chorý). Identifikovať s pomocou učiteľa zdravé a nezdravé potraviny. Porozumieť významu dodržiavania základných hygienických pravidiel. Dodržiavať umývanie rúk po použití toalety, po príchode z exteriéru a pred jedlom. Identifikovať s pomocou učiteľa nesprávne držanie tela. Zopakovať cvičenie pre správne držanie tela podľa ukážky učiteľa.	Jednoducho popísať ako sa stará o svoje zdravie (o hygienu tela, o pravidelný pohyb, aké nosí oblečenie, ako sa stravuje). Vybrať z určitej skupiny potravín 1 zdravú a 1 nezdravú potravinu. Vysvetliť, prečo je vhodné sa pred a po vykonaní pohybovej aktivity (potenie) prezliecť. Vysvetliť, prečo je vhodné sa po vykonaní pohybovej aktivity umyť alebo osprchovať. Predviesť správne aj nesprávne držanie tela podľa ukážky učiteľa. Predviesť cvičenie pre správne držanie tela v správnej technike.	Pochopiť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie. Identifikovať dôsledky nesprávneho stravovania, nedostatočného pohybu a nedostatočnej hygieny. Vysvetliť dôsledky nesprávneho stravovania, nedostatočného pohybu, nedostatočnej hygieny. Identifikovať aspoň tri zdraviu prospešné potraviny. Vymenovať 3 zdravé a 3 nezdravé potraviny. Opísať 3 zdravé potraviny a 3 nezdravé potraviny. Dodržiavať základné hygienické zásady pri vykonávaní pohybových aktivít. Nosiť na pohybovú aktivitu (TŠV) čisté a hygienické oblečenie.

				Dodržiavať základné hygienické pravidlá po cvičení. Rozlišovať správne a chybné držanie tela. Vysvetliť dôsledky dlhodobého nesprávneho držania tela (bolesti chrbta, bolesti končatín). Ukázať správne držanie tela v stoji a v sede. Predviesť aspoň dve cvičenia pre podporu správneho držania tela.
Obsahový štandard		• Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny (identifikovať 1 zdraviu prospešnú potravinu), pohyb a odpočinok v dennom režime, • hygienické zásady pred, pri a po cvičení, hygiena cvičebných úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad, • organizácia cvičenia, • zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela.	• Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny (identifikovať 2 zdraviu prospešné potraviny), pohyb a odpočinok v dennom režime, • organizácia cvičenia, • zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela (predviesť aspoň 1 cvičenie).	• Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny (identifikovať 3 zdraviu prospešné potraviny), pohyb a odpočinok v dennom režime, • organizácia cvičenia, • pomoc pri cvičení, • zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela (predviesť aspoň 2 cvičenia).
Komponent 2: TELESNÁ ZDATNOSŤ A POHYBOVÁ VÝKONOSŤ				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Porozumieť významu testovania pohybovej výkonnosti. Zúčastniť sa testovania pohybovej výkonnosti. Jednoducho vysvetliť dôležitosť cvičenia pre zlepšenie svojho výkonu. Aktívne sa zúčastňovať cvičení pre dosiahnutie zlepšenia svojho výkonu. Porozumieť významu cvičenia pre zlepšenie svojho výkonu. Zúčastniť sa jednej pohybovej hry na hodinách TŠV.	Porozumieť významu zlepšenia vlastnej telesnej zdatnosti. Identifikovať s pomocou učiteľa fyziologické prejavy tela pri pohybovej aktivite (napr. potenie, dýchanie). Identifikovať s pomocou učiteľa podstatu zmeny farby pokožky pri pohybe (sčervenanie). Porozumieť pravidlám základných pohybových hier. Vysvetliť pravidlá jednej pohybovej hry.	Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti Identifikovať s pomocou učiteľa vlastné individuálne dispozície pre dosiahnutie výkonu. Identifikovať s pomocou učiteľa význam zlepšenia vlastnej telesnej zdatnosti ako dôležitého zdravotného faktora. Dosiahnuť individuálne zlepšenie vlastnej telesnej zdatnosti. Vysvetliť význam pohybu, ktorý je potrebný pre rozvoj telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Vymenovať 2 fyziologické prejavy tela pri pohybovej aktivite (napr. potenie, dýchanie). Identifikovať s pomocou učiteľa význam cvičenia pre zlepšenie svojho výkonu.

				Predviesť dve vybrané pohybové hry na základe vlastnej preferencie.
Obsahový štandard		Význam pravidelnosti cvičenia pri rozvíjaní pohybových schopností.	Pohybové prostriedky pre rozvoj pohybových schopností (cvičenia, hry, súťaže, prekážkové dráhy).	- Poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, potenie, dýchanie, farba, pokožky, koordinácia pohybov, - pohybové prostriedky pre rozvoj pohybových schopností - štafety.
Komponent 3: POHYBOVÉ KOMPETENCIE				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Zúčastniť sa poradových cvičení podľa pokynov. Reagovať na zmeny v priestore (rad, zástup, kruh). Zopakovať ukážku behu podľa ukážky učiteľa. Zopakovať ukážku skoku znožmo z miesta podľa ukážky učiteľa. Predviesť kolísku a kotúl vpred s pomocou učiteľa. Predviesť ľah vznesmo a stojku na lopatkách. Zúčastniť sa jednoduchých úpolových cvičení podľa ukážky učiteľa (preťahovanie lanom, odporové cvičenia vo dvojiciach). Poznať správnu techniku hádzania a chytania vo dvojici na mieste (rôzne techniky) podľa ukážky učiteľa. Rytmicky správne imitovať pohyb tela podľa ukážky učiteľa. Zopakovať vybrané základné plavecké zručnosti (ponáranie, splývanie, dýchanie, atď) podľa ukážky. Predviesť ukážku vybraných základných plaveckých zručností (ponáranie, splývanie, dýchanie, atď). Bezpečne sa pohybovať vo vodnom a športovom prostredí. Predviesť techniku jedného plaveckého spôsobu alebo sezónneho športu.	Vykonať stoj, drep, kľak, sed, ľah podľa pokynov. Pomenovať základné poradové útvary a základné polohy tela. Zopakovať ukážku hodu loptičkou podľa ukážky učiteľa. V správnej technike predviesť skok znožmo z miesta. Predviesť kotúl vpred v rôznych obmenách a väzbách. Vymenovať aspoň 2 úpolové športy (judo, karate, zápasenie, MMA). Predviesť správnu techniku hádzania a chytania vo dvojici na mieste (rôzne techniky). Predviesť manipuláciu s vybraným náčiním (švihadlo, stuha). Rytmicky správne zladať pohyb tela s hudobným rytmom. Predviesť ukážku bicyklovania, kolobežkovania, prípadne iného sezónneho športu. Rozlíšiť výbavu potrebnú na turistiku v rôznom teréne. Opísať bezpečnostné pravidlá pohybu v rôznom teréne. Zvládnuť turistiku v ľahšom kopcovitom teréne (poldeň).	Správne pomenovať a vykonať základné polohy tela, jeho častí a reagovať na základné povely. Pomenovať základné poradové útvary a základné polohy tela. Vykonať základné polohy tela a jeho častí v správnej technike. Využívať základnú techniku behu, skoku a hodu loptičkou Zopakovať ukážku skoku do diaľky podľa ukážky učiteľa. Poznať rozdiel medzi rýchlym a vytrvalostným behom. Rozlíšiť rýchly a vytrvalostný beh. V správnej technike predviesť skok do diaľky. Využívať základné gymnastické cvičenia v rôznych obmenách Predviesť cvičenie na náradí (lavička, rebrina, mostík) podľa pokynov učiteľa. Predviesť kotúl vpred, kotúl vzad v rôznych obmenách a väzbách. Predviesť jednoduchú gymnastickú zostavu s využitím kotúl, stojky na lopatkách a váhy predklonmo. Ukázať aspoň dve úpolové cvičenia Vo dvojici predviesť ukážku dvoch úpolových cvičení. Poznať úpolové športy (judo, karate, zápasenie, MMA).

		Identifikovať výbavu potrebnú na turistiku v rôznom teréne. Poznať bezpečnostné pravidlá pohybu v rôznom teréne. Zvládnuť turistiku v ľahšom rovinatom teréne (poldeň).	Dodržiavať bezpečnostné pravidlá pohybu v rôznom teréne.	Využívať základnú techniku manipulácie s náčiním a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej hre Zopakovať manipuláciu s vybraným náčiním (švihadlo, stuha) podľa ukážky učiteľa. Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej pohybovej hre (hádzanie, chytanie, streľba). Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej športovej hre (vedenie lopty, streľba). Zladiť pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou Tanečnými prvkami improvizovať na hudobný motív. Uplatňovať základné zručnosti pri realizácii sezónnych pohybových aktivít Predviesť ukážku bicyklovania, kolobežkovania, skateboarding, prípadne iného sezónneho športu. Bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a teréne a v rôznych prírodných podmienkach Zvládnuť turistiku v stredne náročnom kopcovitom teréne (celý deň).
Obsahový štandard		• Základné postoje, obraty – rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko, poradové cvičenia a hry ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore, • lokomočné zručnosti – beh rýchly, štarty z rôznych polôh, beh so zmenami smeru, hod loptičkou, • gymnastika –gymnastické cvičenia (základné polohy a postoje, cvičenia okolo rôznych osí tela cvičiaceho ako prevaly, obraty a kotúle, stojka na lopatkách), cvičenie na náradí (lavičky, rebriny, debna, preliezky, mostík, trampolínka),	• Rytmické cvičenia spojené s vytleskaním, vydupávaním, hrou na tele, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti, tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky a poskoky, • cvičenia a hry zamerané na osvojenie si základných zručností z korčuľovania na ľade. • manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (lopta, stuha, obruč, švihadlo, a pod.), lezecké a prekážkové dráhy, • lokomočné zručnosti - beh akceleračný, štarty z rôznych polôh, beh so zmenami	• Úpolové cvičenia a hry (preťahy, pretlaky a odpory), • manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (krátka tyč, lano a pod.), lezecké a prekážkové dráhy, • lokomočné zručnosti - bežecká abeceda, beh vytrvalostný, hod plnou loptou, • gymnastika –gymnastické cvičenia.

		- chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy, - cvičenia a hry zamerané na osvojenie si iných základných sezónnych zručností.	smeru, hod loptičkou, skok do diaľky znožmo z miesta, gymnastika –gymnastické cvičenia.	
Komponent 4: ŠPORT A POHYBOVÁ AKTIVITA				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Poznať základné pravidlá vybraných športových hier. Spolupracovať v tíme pri hre športových hier. Poznať pravidlá fair play (poctivej hry). Poznať pojem olympiáda. Vysvetliť pojem olympiáda.	Dodržiavať základné pravidlá vybraných športových hier (po upozornení učiteľom). Identifikovať, ak niekto nedodržiava pravidlá športových hier. Rešpektovať súperov pri hre športových hier. Vysvetliť dôležitosť dodržiavania pravidiel fair play. Dodržiavať pravidlá fair play. Poznať olympijské symboly (znak, hymna, oheň, farby, heslo). Vymenovať aspoň jeden olympijský symbol. Identifikovať najznámejších slovenských olympionikov.	Rešpektovať dohodnuté pravidlá v hre a športovej činnosti Chápať výhru a prehru pri hre športových hier. Prijať výhru a prehru pri hre športových hier. Zhodnotiť svoj výkon a aktivitu počas pohybovej alebo športovej aktivity. Uplatňovať zásady fair – play pri hre a športových činnostiach Identifikovať dôsledky a sankcie nedodržiavania pravidiel fair play. Vysvetliť dôsledky a sankcie v prípade nedodržania pravidiel fair play. Identifikovať základné olympijské symboly, olympijské motto, pojem olympiáda a minimálne troch slovenských športovcov – olympionikov Vymenovať aspoň troch slovenských olympionikov. Vlastnými slovami vyjadriť olympijské motto. Vedieť kedy a kde sa koná najbližšia olympiáda.
Obsahový štandard		Základné pravidlá realizovaných hier a športových činností (priebeh, bezpečnosť, výber športového náčinia v súlade s určeným účelom.	Význam a základy fair-play (športová etika), kooperácia a špecifiká komunikácie v pohybových a športových činnostiach.	Základy olympizmu – symboly, motto a základné pojmy, slovenský olympizmus.
Komponent 5: OCHRANA A BEZPEČNOSŤ ŽIVOTA A ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA				
		1.ročník	2.ročník	3.ročník
		Identifikovať základné život ohrozujúce stavy.	Vlastnými slovami pomenovať život ohrozujúce stavy.	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni

		Pozorovať ukážky poskytovania prvej pomoci pri základných život ohrozujúcich stavoch. Identifikovať situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva. Vlastnými slovami opísať dve situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva. Poznať tiesňovú linku 112 (zjednotené celoeurópske tiesňové telefónne číslo). Poznať ďalšie tiesňové linky (158, 155, 150). Poznať základné pravidlá cestnej premávky. Vymenovať aspoň 2 pravidlá cestnej premávky pre chodcov. Identifikovať osoby v škole, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v škole. Vymenovať osoby v škole, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v škole. Poznať jednotlivé profesie záchranných zložiek (hasiči, policajti, záchranári).	Poznať základné postupy poskytovania prvej pomoci. Opísať jeden veku primeraný postup poskytnutia prvej pomoci. Identifikovať dôvody použitia tiesňovej linky 112. Identifikovať dôvody použitia ďalších tiesňových liniek (158, 155, 150). Vymenovať aspoň 2 pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov. Identifikovať osoby, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v mimoškolskom prostredí. Vymenovať osoby, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v mimoškolskom prostredí. Opísať jednotlivé profesie záchranných zložiek (hasiči, policajti, záchranári).	Predviesť jeden veku primeraný postup poskytnutia prvej pomoci v skupine. Rozpoznať a oznámiť situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva Vlastnými slovami opísať 1 dôvod na použitie vybratej tiesňovej linky. Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov Zúčastniť sa cvičenia pravidiel cestnej premávky na dopravnom ihrisku. Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života Uviesť príklady ohrozenia zdravia alebo života v školskom alebo v mimoškolskom prostredí, v ktorých je potrebné použiť číslo zjednotenej tiesňovej linky (112) .
Obsahový štandard		- Kolektívne aktivity (organizované prechádzky v okolí školy, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti), - význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, - prvá pomoc pri drobných poraneniach (odrenina, uštipnutie hmyzom).	- Kolektívne aktivity (organizované prechádzky v rámci mesta, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti), - význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, poznanie svojich schopností, - simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci (požiar), - základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách (povodeň), - prvá pomoc pri drobných poraneniach (uštipnutie hadom).	- Kolektívne aktivity (organizované prechádzky na určené miesta, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti), - význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, sebaochrana, rešpekt, sebaúcta, - základné pravidlá cestnej premávky, - simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci (autonehoda), - základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách (zemetrasenie), - prvá pomoc pri drobných poraneniach (úpal, popálenina).

Telesná a športová výchova 2. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet	Telesná a športová výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne 5. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Hlavným cieľom 2. cyklu je pravidelná realizácia pohybových a športových aktivít ako súčasť zdravého životného štýlu. Žiaci si osvoja nové pohybové zručnosti a dokážu ich aplikovať v pohybových a športových hrách. Žiaci dokážu rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Žiaci by mali vnímať šport ako prostriedok podpory duševnej pohody, sociálnych zručností a morálneho správania a postupne sa naučiť reagovať v krízových situáciách.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Vytvoriť si vlastný zdraviu prospešný jedálniček.
2. Porozumieť negatívnym vplyvom návykových látok.
3. Vysvetliť účinok pohybovej aktivity na organizmus a na správne držanie tela vrátane starostlivosti o duševné zdravie.

4. Využívať získané pohybové zručnosti v rôznom prostredí a v rôznych podmienkach.
5. Orientovať sa v športovej terminológii a v oblasti športu.
6. Ovládať základy bezpečného pohybu a orientácie v prírode a teréne.
7. Poznať základné princípy civilnej ochrany.
8. Poskytovať prvú pomoc na veku primeranej úrovni.

Na konci 5. ročníka žiak má osvojené nové športové zručnosti a dokáže ich aplikovať v pohybových a športových hrách. Vie rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Vníma šport ako prostriedok podpory sociálnych zručností a morálneho správania a dokáže primerane veku reagovať v krízových situáciách ohrozujúcich zdravie. Žiak dokáže poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.

Učebné osnovy pre 2.vzdelávací cyklus Zdravie a pohyb Telesná a športová výchova		
Komponent 1: ZDRAVIE A ŽIVOTNÝ ŠTÝL		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Identifikovať zdravé a nezdravé potraviny. Vysvetliť dôsledky nesprávneho stravovania. Rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka (C2) Vedieť rozoznať návykové látky a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Klásť dôraz na správne držanie tela. Poznať a využiť cvičenia na správne držanie tela. Používať hygienické zásady pri pohybových aktivitách. Vymenovať tri fyziologické prejavy tela pri pohybovej aktivite. Klásť dôraz na rozcvičenie, prípravu a prevenciu na pohybovú aktivitu.	Rozlišovať zdravú a nezdravú výživu (C1) Poznať dôsledky nedostatočného pitného režimu. Vymenovať zásady prevencie obezity. Identifikovať základné príčiny nesprávneho držania tela a predviesť aspoň tri cvičenia na podporu správneho držania tela (C3) Vedieť popísať správne postavenie a demonštrovať správne sedenie pri práci s počítačom. Dodržiavať základné hygienické zásady a bezpečnosť pri vykonávaní pohybových aktivít (C4) Rešpektovať pravidlá pohybových a športových hier. Vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej aktivity (C3) Vedieť vykonať základné a špeciálne rozcvičenie pred pohybovou aktivitou.
	4.ročník	5.ročník

Obsahový štandard	- pravidlá bezpečného správania sa pri pohybových aktivitách, - hygienické zásady pri pohybových aktivitách, - úloha rozcvičenia – príprava na pohybovú aktivitu a prevencia pred zranením. - význam pohybu pre zdravie človeka, - zásady správneho držania tela, príčiny chybného držania tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela - negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka,	- pravidlá bezpečného správania sa pri pohybových aktivitách - /hlavne pri nových aktivitách/ - hygienické zásady pri pohybových aktivitách, - úloha rozcvičenia – príprava na pohybovú aktivitu a prevencia pred zranením - /rôzne spôsoby rozcvičenia/ - zdraviu prospešné potraviny ako základ vhodného jedálnička, význam príjmu a výdaja energie
Komponent 2: TELESNÁ ZDATNOSŤ A POHYBOVÁ VÝKONOSŤ		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Identifikovať vlastné individuálne dispozície pre dosiahnutie výkonu. Identifikovať význam zlepšenia vlastnej telesnej zdatnosti ako dôležitého zdravotného faktora. Dosiahnuť individuálne zlepšenie vlastnej telesnej zdatnosti. Odmerať a kontrolovať pulzovú frekvenciu s pomocou učiteľa. Predviesť štyri pohybové hry na základe vlastnej preferencie. Pochopiť možnosti zlepšenia pohybových schopností a formy ich rozvoja. Identifikovať prejavy únavy pri telesnej záťaži .	Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti (C4) Ohodnotiť vlastné individuálne dispozície pre dosiahnutie výkonu pomocou testovacej batérie. Odmerať pulzovú frekvenciu a s pomocou učiteľa interpretovať úroveň telesného zaťaženia (C3) Odmerať pulzovú frekvenciu pri záťaži a pozná príčiny zmien pulzovej frekvencie. Predviesť aspoň tri pohybové hry na rozvoj pohybových schopností (C4) Predviesť tri konkrétne cvičenia na rozvoj vybranej pohybovej schopnosti na základe vlastnej preferencie. Vedieť zaradiť do voľnočasových aktivít aspoň dve cvičenia na zlepšenie pohybových schopností. Rozpoznať základné prejavy únavy pri telesnej záťaži (C3) Vie rozpoznať vonkajšie prejavy únavy pri fyzickom zaťažení.
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	- motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti, - pohybové schopnosti (kondičné a koordinačné) a možnosti (prostriedky) ich rozvoja.	- motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti – Dosahovanie vyšších cieľov - poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, - meranie pulzovej frekvencie, príčiny zmien, poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, - potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov, - pohybové schopnosti (kondičné a koordinačné) a možnosti (prostriedky) ich rozvoja – rozširovanie batérie cvičení pre rozvoj pohybových schopností

Komponent 3: POHYBOVÉ KOMPETENCIE		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Správne pomenovať základnú terminológiu telovýchovných a športových činností. Pomenovať základné poradové útvary. Zvládnuť cvičenia a pohybové hry s rôznym tradičným ale aj netradičným náčiním a pomôckami. Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej pohybovej hre. Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej športovej hre. Správne držať, predávať, viesť, vyvažovať náčinie. Vykonať požadované pohyby tela, chôdzu, skoky a beh v súlade s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou (C4) Dokázať predviesť rytmické cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti. Používať estetické držanie tela. Predviesť aspoň jedno strečingové cvičenie.	Porozumieť základnej terminológii telovýchovných a športových činností, vykonať základné povely (C5) Použiť správnu terminológiu pri statických polohách. Zoradiť sa do poradového útvaru podľa povelu. Zvládnuť optimálnu techniku manipulácie s náčiním a rôznymi pomôckami a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej aktivite (C4) Ukázať herné činnosti jednotlivca v rôznych športových a pohybových hrách. Predviesť aspoň dve strečingové cvičenia (C4) Rozšíriť si batériu strečingových cvičení. Predviesť aspoň dve strečingové cvičenia.
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	- základné povely, postoje, obraty – pozor, pohov, - vyrovnať, rozchod, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko, cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore, - cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami, - rytmické cvičenia spojené s vytlieskaním, vydupávaním, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, cvičenia so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách	- strečing, relaxačné a dýchacie cvičenia. - základné povely, postoje, obraty – pozor, pohov, vyrovnať, rozchod, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, čiara, priestor, ihrisko, cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore – v skrátenom časovom intervale - cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami

Komponent 4: ŠPORT A POHYBOVÁ AKTIVITA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Rešpektovať a uplatňovať pojmy technika a taktika. Chápať výhru a prehru pri hre športových hier, prijať výhru a prehru. Riadiť sa zásadami fair-play v hre a športovej činnosti ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci (C5) Identifikovať dôsledky a sankcie nedodržiavania pravidiel fair play. Vysvetliť dôsledky a sankcie v prípade nedodržiavania fair play. S pomocou učiteľa pripraviť a viesť jednoduchú hru alebo športovú činnosť (súťaž) pre spolužiakov ako organizátori či rozhodcovia (C4) Vytvoriť s pomocou učiteľa jednoduchú hru a športovú činnosť pre spolužiakov ako organizátori. Vytvoriť s pomocou učiteľa jednoduchú hru a športovú činnosť pre spolužiakov ako rozhodcovia. Vymenovať aspoň štyroch slovenských olympionikov a troch zahraničných športových reprezentantov. Vlastnými slovami vysvetliť olympijské motto. Vedieť kedy a kde sa koná najbližšia olympiáda. Poznať základné olympijské myšlienky a hodnoty kalokagatie. Predviesť techniku základných atletických cvičení – behy, skoky, hody, vrhy (C4) Nacvičiť základné zručnosti atletiky. Zacvičiť statické polohy, predviesť techniku základných gymnastických cvičení. Predviesť techniku základných úpolových cvičení (C4) Zdokonalit' základné úpolové techniky. Poznať základná útočné a obranné herné činnosti a herné činnosti jednotlivca. Zapojiť sa aktívne do minihry v rámci vybraných športových hier, alebo hry s dohodnutými pravidlami (C4) Uplatniť jednoduché pravidlá v minihre. Uskutočniť pohybové hry ako prostriedok na upevnenie herných činností. Rozvíjať kreativitu a kooperáciu. Zvládnuť základné tanečné kroky a tanečné motívy v regionálnych ľudových resp. moderných tancoch (C4) Zatancovať základné tanečné kroky a tanečné motívy v regionálnych ľudových tancoch. Zatancovať základné tanečné kroky a tanečné motívy v moderných tancoch. Zvládnuť obojstranný prívrat v dojazde, jazdu v obojstrannom prívrate a jazdu na prepravnom zariadení.	Rozlišovať pojmy technika a taktika (C5) Aplikovať správnu techniku gymnastických prvkov, herných činností a atletických disciplín. Opísať aspoň jednu taktiku v športovej hre. Aplikovať dohodnuté pravidlá v určenej hre (hrách) a športovej činnosti a rešpektovať ich (C4) Osvojiť si a dodržiavať upravené pravidlá osvojovaných hier a športov. Vymenovať aspoň piatich úspešných slovenských a troch zahraničných športových reprezentantov v individuálnych a/alebo kolektívnych športoch (C5) Vymenovať aspoň piatich slovenských olympionikov v aktuálnom olympijskom cykle. Vysvetliť význam základných olympijských myšlienok a posolstva olympizmu (C5) Vedieť sa zorientovať v aktuálnom športovom dianí na Slovensku. Predviesť techniku základných atletických disciplín – behy, skoky, hody (C4) Správne vykonať nízky štart na povel. Ovládať odraz jednonož. Vykonať odhod kriketovej loptičky z miesta. Predviesť techniku základných gymnastických cvičení – akrobacia, preskoky, kladina, hrazda, tance (C4) Zacvičiť akrobatickú zostavu. Zvládnuť prípravné cvičenia pre preskok. Zvládnuť lokomočné cvičenia na lavičke, statické polohy na hrazde. Rozpoznať základný rytmus. Predviesť techniku základných herných činností vo vybraných športových hrách (C4) Poznať herné činnosti jednotlivca. Predviesť ich s menšími chybami. Aplikovať aspoň štyri pohybové hry zamerané na rozvoj kreativity a kooperácie (C4) Spolupracovať ako družstvo pri pohybových hrách. Rozvíjať vlastnú kreativitu v športových hrách. Preplávať jedným plaveckým spôsobom 25 m (C4) Preplávať jedným plaveckým spôsobom 25 m na štartový povel skokom alebo odrazom od okraja bazéna.

		Predviesť základné zručnosti súvisiace s realizáciou sezónnych pohybových aktivít (C4) Zaradiť sezónne činnosti do svojho časového fondu.
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	- Jednoduché pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play - olympijská symbolika, olympijské myšlienky a hodnoty, kalokagatia - atletika – behy, skoky, hody – Nácvik základných zručností - gymnastika – akrobacia, preskoky, hrazda, tance – Nácvik, statické polohy - úpoly – zdokonaľovanie základných úpolových techník, - športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie v hre s jednoduchými pravidlami - pohybové hry ako prostriedok na upevňovanie herných činností, na rozvoj kreativity a kooperácie - sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.).	- Upravené pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží - úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH, olympijská symbolika, olympijské myšlienky a hodnoty, kalokagatia: medzikultúrny význam športu - atletika – behy, skoky, hody, vrhy – Nácvik techniky - gymnastika – akrobacia, preskoky, hrazda, tance/dievčatá/– Nácvik, dynamické polohy - športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie hre, resp. hre s upravenými pravidlami - pohybové hry ako prostriedok na zdokonaľovanie herných činností, na rozvoj pohybových schopností kreativity a kooperácie - sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – nácvik a zdokonaľovanie techniky plaveckých spôsobov, cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.).
Komponent 5: OCHRANA A BEZPEČNOSŤ ŽIVOTA A ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Predviesť dva veku primerané postupy poskytnutia prvej pomoci v skupine Vlastnými slovami opísať dva dôvody na použitie vybratej tiesňovej linky. Zvládnuť súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok. Poznať zásady ochrany životného prostredia. Vymenovať tri zásady bezpečného správania sa na horách. Popísať postup v krízových situáciách a primerane veku na tieto situácie reagovať (C6) Analyzovať postup v krízových situáciách. Vedieť zareagovať na vzniknutú situáciu.	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni (C6) Vedieť uplatniť všeobecné zásady prvej pomoci. Rozpoznať a oznámiť nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, využiť praktické zručnosti v sebaochrane (C6) Rozoznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení. Absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok, v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia (C6) Vedieť napláňovať a zvládnuť pohyb v prírode pomocou mapy. Pokúsiť sa napláňovať trasu s pomocou GPS súradníc.

		Zvládnuť pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa GPS súradníc. Dodržiavať zásady bezpečného správania sa pri vode a na horách v rôznych poveternostných podmienkach (ročných obdobiach) (C6) Vedieť sa správne obliecť podľa poveternostných podmienok. Vymenovať tri zásady bezpečného správania sa pri vode.
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	- určovanie a výber vybraných smerov presunu - presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode - evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, povodne a záplavy, - praktické poskytnutie prvej pomoci (ošetrenie povrchového poranenia)	- praktické poskytnutie prvej pomoci: identifikácia poškodenia zdravia, život zachraňujúce úkony, stabilizovaná poloha, ošetrenie povrchového poranenia, popálenín; získanie/privolanie pomoci telefonicky alebo online, lokalizácia polohy pomocou digitálnych zariadení - riešenie konfliktných situácií, základy pádovej techniky a sebaobrany - určovanie a výber vybraných smerov presunu na základe zadaných súradníc GPS, výber, príprava a likvidácia táboriska a ohniska - presun mierne členitým terénom v skupinách na určenú vzdialenosť s prekonávaním terénnych prekážok, rozšírené pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode, základy geocachingu - evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, chemické ohrozenie, únik nebezpečných látok, povodne a záplavy, branné cvičenie – simulácia prežitia v prírode a správanie sa v terénne ohrozenom priamym vonkajším nebezpečenstvom.

Telesná a športová výchova 3. cyklus

Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet	Telesná a športová výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelanie
Vzdelávací cyklus	Tretí
Časový rozsah výučby	6. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne 7. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne 8. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne 9. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

Hlavným cieľom 3. cyklu je začleniť pohybovú a športovú aktivitu do každodenného režimu, pričom žiaci by mali vedieť identifikovať pohybové a športové aktivity, ktoré sú prospešné pre ich fyzické aj duševné zdravie s ohľadom na svoje vlastné dispozície a preferencie. Žiaci by mali vedieť využívať moderné technológie pre podporu rozvoja svojej telesnej zdatnosti a súčasne pre udržanie svojej zdravej telesnej hmotnosti. Žiaci by mali vedieť ohodnotiť svoju úroveň telesnej zdatnosti a navrhnúť vhodný pohybový program pre jej rozvoj. Mali by sa vedieť orientovať v oblasti športu, identifikovať problémy súvisiace s dopingom a návykovými látkami a nadmerným používaním digitálnych zariadení, sociálnych sietí a ich dopadom na zdravie. Mali by si vedieť chrániť sebahodnotu a integritu a nenechať ju ovplyvňovať nerealistickými obrazmi alebo hodnoteniami sprostredkovanými AI. Žiaci by mali vedieť rozpoznať jednotlivé krízové situácie dokážu adekvátne reagovať v prípade ohrozenia bezpečnosti zdravia a života.

Ciele vzdelávania pre 3.cykus

1. Aktívne sa starať o svoje duševné a telesné zdravie.
2. Využívať veku primerané aplikácie a moderné technológie pre podporu svojho zdravia, rozvoj telesnej zdatnosti a analyzovanie dát o svojom zdraví.
3. Identifikovať funkčné zmeny organizmu vplyvom telesného zaťaženia a rozlišovať intenzitu zaťaženia.
4. Uplatňovať zásady fair-play v športe ako súťažiaci, pomocný rozhodca, organizátor, divák.
5. Prakticky aplikovať pohybové a športové zručnosti vo všetkých realizovaných pohybových a športových aktivitách.
6. Určiť postupy pri riešení rozpoznaných krízových situáciách a v prípade potreby uplatniť prvky sebaobrany.
7. Poskytovať prvú pomocí sebe alebo iným.

Na konci 9. ročníka žiak pozná a aplikuje pohybové a športové aktivity, ktoré sú prospešné pre jeho zdravie s ohľadom na svoje vlastné dispozície. Vie využívať moderné technológie pre podporu rozvoja svojej telesnej zdatnosti a udržanie svojej zdravej telesnej hmotnosti. Dokáže ohodnotiť svoju úroveň telesnej zdatnosti a navrhnúť vhodný pohybový program pre jej rozvoj. Vie sa orientovať v oblasti športu, identifikovať problémy súvisiace s dopingom a návykovými látkami a ich dopadom na zdravie. Dokáže rozpoznať jednotlivé krízové situácie, adekvátne zareagovať v prípade ohrozenia bezpečnosti zdravia a života, vie využiť nadobudnuté vedomosti a zručnosti pre poskytnutie prvej pomoci.

Učebné osnovy pre 3. vzdelávací cyklus Zdravie a pohyb Telesná a športová výchova				
Komponent 1: ZDRAVIE A ŽIVOTNÝ ŠTÝL				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Výkonový štandard	vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po telesnej stránke . Poznať zdraviu škodlivé potraviny. Poznať správnu postúru tela. Odmerať si pulzovú frekvenciu.	Vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po duševnej stránke. Rozdeliť obsah stravy. Predviesť cvičenia na prevenciu plochej nohy. Predviesť správne rozcvičenie. Použiť aspoň jednu aplikáciu na všeobecný pohybový rozvoj.	Vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po sociálnej stránke. Zostaviť jednoduchý jedálniček. Zaraďiť do rozcvičky cvičenia na stred tela. Poznať dôsledky pravidelnej pohybovej činnosti. Oboznámiť sa s aplikáciou Strava.	vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po všetkých jeho stránkach (telesnej, duševnej, sociálnej) (C1) Uplatňovať zásady zdravého životného štýlu. vytvoriť zdraviu prospešný jedálniček pre udržanie zdravej telesnej hmotnosti (C1) Vypočítať BMI index pomocou aplikácie. vytvoriť individuálny pohybový program pre podporu správneho držania tela (C1) Popísať a ukázať správne držanie tela v rôznych polohách chápať účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém (C1)

	Poznať aplikácie na všeobecný pohybový rozvoj.			Zaradiť do každodenného života pohybovú aktivitu na prevenciu proti zdravotným problémom. používať dostupné aplikácie a moderné technológie pre monitorovanie, analýzu dát a podporu zdravého životného štýlu (C1, C2) <i>Použiť na hodine aplikáciu na tabatu.</i>
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	zásady správneho držania tela, cvičenia a programy pre správne držanie tela,	zásady zdravého životného štýlu, pitný režim a stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži, zdraviu prospešné voľnočasové pohybové a športové aktivity vo vzťahu k veku a záujmom jedinca,	význam príjmu a výdaja energie, zachovanie rovnováhy príjmu a výdaja energie pre udržanie primeranej telesnej hmotnosti, pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa.	získavanie a interpretácia údajov z aplikácií a zariadení, ktoré sú zamerané na monitorovanie pohybovej aktivity, intenzity zaťaženia, vytvorenie zdraviu prospešného jedálnička a analýza a interpretácia údajov aj za pomoci AI.
Komponent 2: TELESNÁ ZDATNOSŤ A POHYBOVÁ VÝKONOSŤ				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Výkonový štandard	Dosiahnuť aspoň v jednom teste z batérie lepši výkon. Vysvetliť zmysel testovania. Poznať rôzne pohybové prostriedky na rozvoj telesnej zdatnosti. Popísať pocity po vysokej pohybovej záťaži.	Na základe testov vyhodnotiť vlastnú pohybovú výkonnosť. Zorientovať sa v dosiahnutých výsledkoch. Využívať rôzne pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti. Popísať anatomický vplyv pohybu na srdce.	Navrhnuť plán na zlepšenie pohybovej výkonnosti pomocou aplikácie. Diskutovať o vplyve pohybovej výkonnosti na motorický vývin. Poznať rôzne pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej pohybovej výkonnosti. Popísať vplyv silových cvičení na pohybovú sústavu.	dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti (C5) <i>Aktívne a samostatne pracovať na zlepšovaní pohybovej výkonnosti.</i> vysvetliť význam diagnostiky pohybovej výkonnosti pre zdravie a osobný telesný, motorický a funkčný vývin (C5) <i>Aplikovať poznatky z diagnostiky pohybovej výkonnosti na zlepšenie vlastného zdravia a vývinu.</i> využívať rôzne pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti (C5) interpretovať základné fyziologické zmeny organizmu súvisiace so zaťažením pri pohybovej aktivite (C3)

				<i>Vypočítat' zóny pulzovej frekvencie pri pohybových aktivitách. interpretovať údaje získané z dostupných monitorovacích zariadení, ako napríklad multifunkčné hodinky alebo športtestre, prípadne mobilné aplikácie v smartfónoch, ktoré vedú zaznamenať a analyzovať údaje o telesnej zdatnosti a s ich pomocou si vedú vytvoriť vlastný, denný pohybový program (C2)</i>
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti,	poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, meranie somatometrických ukazovateľov	fyziológické ukazovatele organizmu súvisiace so zaťažením, vysvetlenie rozdielov v pulzovej frekvencii, príčiny zmien poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení (potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov), zmeny telesnej zdatnosti v období puberty,	monitorovacie zariadenia, ako napríklad multifunkčné hodinky alebo športtestre, prípadne mobilné aplikácie v smartfónoch pre zaznamenávanie a analýzu údajov o telesnej zdatnosti, možnosti tvorby (plánovania) individuálnych pohybových programov na základe získaných a vyhodnotených údajov aj pomocou nástrojov AI.

Komponent 3: POHYBOVÉ KOMPETENCIE				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Výkonový štandard	<i>Uplatniť herné činnosti jednotlivca v prípravných hrách.</i> <i>Poskytnúť spätnú väzbu spolužiakovi pri vykonaní jedného cviku.</i> <i>Zaradiť do rozcvičenia dynamické strečingové cvičenia.</i>	<i>Uplatniť herné činnosti jednotlivca v prípravných hrách s upravenými pravidlami.</i> <i>Aplikovať autodiagnostiku vo vlastnej pohybovej činnosti.</i> <i>Rozšíriť si počet dynamických strečingových cvičení.</i>	<i>Uplatniť herné činnosti jednotlivca vo všetkých športových hrách hrách s uplatňovaním pravidiel.</i> <i>Poznať zásady dopomoci.</i> <i>Uplatniť dynamické strečingové cvičenia v závislosti od druhu športu.</i>	uplatniť všetky osvojené základné pohybové kompetencie v pohybovej aktivite a bezpečne sa pohybovať v rôznom teréne a v rôzne zložitých podmienkach (C5) <i>Vykonať všetky herné činnosti s čo najmenšími chybami a v určitom tempe.</i> poskytovať spätnú väzbu svojim spolužiakom z hľadiska správnosti vykonávania rôznych pohybových aktivít (C5) <i>Navrhnuť cvičenia na zlepšenie nesprávnej techniky.</i> predviesť aspoň tri dynamické strečingové cvičenia (C5) <i>Predviesť dynamický strečing s náčiním</i>

Obsahový štandard	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	dynamický strečing,	pohyb v rôznom prírodnom teréne a rôznych podmienkach	špecifiká pohybu v rôznych podmienkach, s rôznym náčiním a pomôckami	metódy hodnotenia správnosti vykonávania pohybovej aktivity a jej bezpečnosť,
Komponent 4: ŠPORT A POHYBOVÁ AKTIVITA				
Výkonový štandard	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
	Rešpektovať pravidlá prípravných pohybových hier. Orientovať sa v olympijskom cykle. Poznať olympijské symboly. Vymenovať kluby pôsobiace v regióne. Poznať štartovacie povel pre nízky štart. Skočiť do diaľky z krátkého rozbehu. Odhodiť nerfku z miesta. Predviesť a popísať statické gymnastické tvary. Predviesť jednoduché rytmické cvičenia. Poznať základné HČJ. Osvojiť si základné úpolové cvičenia, ako sú pády, kotúle a jednoduché úniky. Predviesť primeranú korčuľovania - jazdu v pred, odrazom z jednej nohy bez pádu, so zastavením pred prekážkou.	Dodržiavať základné pravidlá športových hier. Poznať 5 slovenských olympionikov. Opísať olympijský ceremoniál. Poznať mená dvoch účastníkov letnej olympiády z nášho regiónu. Predviesť nízky štart podľa povelov. Skočiť do diaľky z dlhého rozbehu. Odhodiť nerfku z odhodového predskoku. Poznať povel pre vysoký štart. Predviesť a popísať dynamické gymnastické tvary. Predviesť základné kroky v 2/4 a 3/4 rytme. Poznať a popísať základné HČJ v športových hrách. Zdokonaľiť techniku základných úpolových cvičení. Správne vykonať a prakticky ukázať základné pohyby na lyžiach, jazdu v obojstrannom prívrate, brzdenie, prepravu na prepravnom zariadení. Vymenovať 5 bodov z bieleho kódexu.	Dodržiavať všetky pravidlá športových hier v rámci fair-play. Priradiť meno športovca k športu. Poznať meno najúspešnejšej paraolympioničky sveta. Vykonať funkciu štartéra. Skočiť do diaľky z dlhého rozbehu a s odrazom z odrazovej dosky. Zaradiť sa do správnej dráhy a rozbehu pri šprintoch. Určiť si správne tempo pri vytrvalostnom behu. Ukázať techniku vrhu guľou. Zacvičiť krátku gymnastickú zostavu. Preskočiť švédsku debnu z krátkého rozbehu ľubovoľným spôsobom. Využiť vedomosti o hudbe na zostavenie krátkého pohybového cvičenia. Uplatniť HČJ v športových hrách. Aktívne sa zapojiť do hry. Aplikovať osvojené techniky v jednoduchých zápasových situáciách. Vysvetliť základné pravidlá pri turistickom pochode. Správne prispôsobiť výstroj a výzbroj potrebný pre turistickú činnosť.	Aplikovať pravidlá v hre a športovej činnosti a rešpektovať ich, uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci (C4) Vykonávať rozhodcovskú činnosť. Zorganizovať triedny turnaj. Vymenovať aspoň 5 súčasných a/alebo minulých úspešných športových reprezentantov a/alebo trénerov z regiónu (C4) Vysvetliť význam základných olympijských myšlienok a hodnôt, systém olympijských hier a význam olympijských hier mládeže (C4) Poznať olympijskú hymnu. Vymenovať olympijské športy. Prezentovať olympijské hodnoty. Predviesť a popísať techniku základných atletických disciplín (C5) Odmerať čas. Odmerať skočenú vzdialenosť. Zaznamenať dosiahnutý čas. Odhodiť nerfku z rozbehu. Vrhnuť guľou z vrhačského kruhu Predviesť a popísať techniku základných gymnastických disciplín (C5) Preskočiť kozu z rozbehu (skrčka, roznožka). Dat' pomoc pri preskoku. Udržať sa na tyči. Vytvoriť vlastnú jednoduchú tanečnú choreografiu na vybraný hudobný motív (C5) Použiť pohybové prostriedky spojené s vybranou hudbou.

	Preukázať pochopenie pravidiel vybraných športových hier vo vlastnej hre.			Predviesť a popísať techniku vybraných útočných a obranných herných činností vo vybraných športových hrách, zapojiť sa aktívne do hry v rámci vybraných športových hier (C5) <i>Predviesť cvičenia na rozvoj HČJ aspoň v troch športových hrách.</i> Predviesť a popísať techniku základných úpolových cvičení a pádovej techniky (C5) <i>Zdokonaľovať osvojené techniky v zápasových situáciách.</i> Preplávať technicky správne 50 m vybraným plaveckým spôsobom (C5) <i>Preplávať jedným plaveckým spôsobom 50 m na štartový povel skokom alebo odrazom od okraja bazéna.</i> Absolvovať jednoduchú trať alebo preteky v rámci kurzovej formy výučby sezónnych pohybových aktivít. <i>Vo vybraných sezónnych činnostiach dosiahnuť primeranú úroveň osvojených techník.</i> <i>Plniť úlohy súvisiace s funkciou rozhodcu v jednotlivých sezónnych činnostiach.</i>

	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	Zoznamovanie sa s novou pohybovou skladbou, pravidlami, pohybovými zručnosťami • atletika – upevňovanie a rozbor techniky – behy, skoky, hody, vrhy, • gymnastika – upevňovanie a rozbor techniky – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance, • □úpoly – upevňovanie a zdokonaľovanie základných úpolových techník,	Uplatňovanie a prehlbovanie získaných vedomostí a zručností - pravidlá, herné činnosti jednotlivca • atletika – upevňovanie a rozbor techniky – behy, skoky, hody, vrhy, • gymnastika – upevňovanie a rozbor techniky – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance, • □úpoly – upevňovanie a zdokonaľovanie základných úpolových techník, • športové hry – nácvik a zdokonaľovanie útočných a	Rozvoj a zdokonaľovanie pohybových zručností a schopností. Rozširovanie vedomostí z pohľadu organizácie súťaží • atletika – upevňovanie a rozbor techniky – behy, skoky, hody, vrhy, • gymnastika – upevňovanie a rozbor techniky – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance, • □úpoly – upevňovanie a zdokonaľovanie základných úpolových techník,	Samostatné uplatňovanie vedomostí a zručností, rozhodcovská činnosť • atletika – upevňovanie a rozbor techniky – behy, skoky, hody, vrhy, • gymnastika – upevňovanie a rozbor techniky – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance, • □úpoly – upevňovanie a zdokonaľovanie základných úpolových techník, • športové hry – nácvik a zdokonaľovanie útočných a obranných herných činností jednotlivca, herné kombinácie, vlastná hra (výber športovej hry závisí od podmienok školy), sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie zručností z rôznych sezónnych pohybových aktivít a možnosti využívania moderných digitálnych technológií a aplikácií pri ich realizácii.

	- športové hry – nácvik a zdokonaľovanie útočných a obranných herných činností jednotlivca, herné kombinácie, vlastná hra (výber športovej hry závisí od podmienok školy), - úpoly – upevňovanie a zdokonaľovanie základných úpolových techník,	- obránných herných činností jednotlivca, herné kombinácie, vlastná hra (výber športovej hry závisí od podmienok školy), - pravidlá osvojovaných športových disciplín, dodržiavanie fair-play - organizácia súťaží, správanie sa športových divákov	- športové hry – nácvik a zdokonaľovanie útočných a obranných herných činností jednotlivca, herné kombinácie, vlastná hra (výber športovej hry závisí od podmienok školy), významní športovci, tréneri v danom regióne, olympizmus a jeho širšie súvislosti, šport mládeže - športové hry – nácvik a zdokonaľovanie útočných a obranných herných činností jednotlivca, herné kombinácie, vlastná hra (výber športovej hry závisí od podmienok školy),	
Komponent 5: OCHRANA A BEZPEČNOSŤ ŽIVOTA A ZDRAVIA OBYVATELSTVA				
	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Výkonový štandard	Uplatniť všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci. Pomenovať prostriedky individuálnej ochrany, ich funkciu a vedieť ich správne používať. Poznať varovné signály. Správne reagovať v situáciách ohrozujúcich bezpečnosť. Poznať základné prírodné úkazy pre orientáciu v teréne. Poznať zásady ochrany životného prostredia. Nasimulovať krízovú situáciu.	Popísať postup KPR. Privolať prvú pomoc. Poskytnúť predlekársku vekú primeranú prvú pomoc. Využiť zručnosti pri vyhlásení evakuácie / poplachu. Čítať z mapy turistické značky a vedieť sa podľa nich orientovať. Vhodne zvoliť výstroj pre pobyt v prírode a prekonávať terénne prekážky. Navrhnuť plán riešenia krízovej situácie.	Správne vykonať KPR. Podat' presné informácie pri komunikácii s operačným strediskom. Rozpoznať nebezpečné situácie. Adekvátne a samostatne reagovať na nebezpečné situácie. Orientovať sa v prírode podľa GPS navigácie. Dodržiavať pravidlá správania sa v prírode. Zvládnuť dlhší turistický pochod v známom teréne. Zrealizovať plán riešenia krízovej situácie. Analyzovať priebeh realizácie krízového plánu. Navrhnuť stratégiu praktických postupov a riešení v modelových krízových situáciách.	Poskytnúť prvú pomoc na vekú primeranej úrovni (C6) Poskytnúť prvú pomoc v situáciách ohrozujúcich zdravie a život človeka. Rozpoznať situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život. (C6) Využívať zručnosti v sebaochrane, ochrane svojho okolia a zvládania krízových situácií. Adekvátne a samostatne reagovať na nebezpečné situácie a poskytnúť pomoc mladším alebo zraniteľnejším osobám. Orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy či buzoly. (C6) Využiť aplikácie pre pohyb a pobyt v prírode. Absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok. (C6) Zvládnuť presun v neznámom teréne s vhodne vybraným vybavením. Správať sa v prírode podľa zásad ochrany životného prostredia. Navrhnuť správny plán riešenia krízovej situácie s prenesením zodpovednosti za realizáciu.

	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Obsahový štandard	praktické poskytnutie prvej pomoci, základné vyhodnotenie poškodenia zdravia , život zachraňujúce úkony, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín),	cvičenia v prírode, orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia táboriska a ohniska Orientácia v prírode pomocou digitálnych nástrojov a aplikácií; výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroje	presun terénom s prekonávaním zložitejších terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, pohybové hry v prírode, geocaching Efektívne nadviazanie spojenia s operátorom krízovej linky a geolokalizácia zraneného;	simulácia vyhlásenia jednotlivých krízových situácií (mimoriadna situácia, núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav, vojna) – povinnosti žiakov a škôl, povinnosti obyvateľstva Nácvik krízovej situácie a poskytnutie prvej pomoci za pomoci operátora krízovej linky;